Marin MINCU

Fiction Ltd

Intermezzo

Aurora

POLIROM

Marin Mincu
(n. 1944, Slatina) este poet, prozator, eseist şi critic literar. A publicat peste 40 de volume în România şi 20 de volume în Italia. A fost profesor titular la universităţile din Torino, Milano şi Florenţa între 1974 şi 1994. S-a ocupat de semiotică, avangardă şi experimentalism, publicând *Avangarda literară românească* (1983) şi *Experimentalismul poetic românesc* (2006). Este considerat promotorul *textualismului*, implicându-se teoretic şi practic în susţinerea acestei importante mişcări literare postbelice. În 1996, a fost laureat cu Premiul Herder (Universitatea din Viena). A fost distins, de asemenea, cu Premiul Internaţional Eugenio Montale (Roma, 1989), Premiul literar Carlo Betocchi (Città di Piombino, 1992) şi Premiul Naţional pentru Roman (Bergamo, 1998). La Editura Polirom a mai publicat *Jurnalul lui Dracula* (2004) şi *Moartea la Tomis. Jurnalul lui Ovidiu* (2006).

Marin MINCU

fiction-Ltd

Intermezzo

Aurora

(V.I)

444507

Ediția a III-a, revăzută

Postfață de Bogdan-Alexandru Stănescu

„În momentul când Abraham vrea să-l sacrifice pe Isaac, morala spune că el îl urăște. Dar, dacă l-ar urî cu adevărat, este clar că Dumnezeu nu i-ar cere acel sacrificiu. Desigur, Cain și Abraham nu pot fi identici. Abraham trebuie să iubească pe fiul său din tot sufletul. Când Dumnezeu îi cere sacrificiul, trebuie să-l iubească, dacă este posibil, și mai mult ; și numai atunci să-l sacrifice. Aceasta fiindcă numai dragostea adâncă pe care o are pentru Isaac, în paradoxală opoziție cu iubirea față de Dumnezeu, face din actul său un sacrificiu. Dar suferința și spaima, cuprinse în această situație paradoxală, fac astfel că gestul lui Abraham nu poate să fie înțeles în toată semnificația sa de către ceilalți oameni. El îl sacrifică pe Isaac numai în momentul în care actul său este în contradicție absolută cu sentimentul...“

Søren Kierkegaard, *Frygt og Baeven*

„Ceea ce caut eu în cuvânt este răspunsul celuilalt. Problema mea este tot ceea ce mă constituie ca subiect.“

Jacques Lacan

Un început posibil de roman

Se observă doar dâra de fum ce iese din ţigara de foi ţinută cam teatral între degete; el, personajul, e întors cu spatele la noi (care „noi", se va întreba un critic chiţibuşar), ne ignorează total sau se preface că nu-şi dă seama că îl privim, dar şi noi îl ignorăm (ce, parcă n-am mai văzut noi de ăştia care îşi dau aere la început, fac pe leii-paraleii, se ascund după tot felul de tertipuri, doar-doar vor reuşi să devină interesanţi). Deodată se ridică (aici ar trebui descris la înfăţişare, dar nu ne mai pierdem vremea, trecem peste acest procedeu atât de fumat) şi se îndreaptă spre masă cu paşi decişi („ce va comite?", se întreabă cititorul tradiţional; „aoleu, acum o omoară!", se va înfiora cu răsfăţ cititoarea tradiţională); se apleacă puţin, atât cât să ne intrige pe toţi, întinde mâna în care se află ţigara de foi şi scutură fumul cu o distincţie calculată în scrumiera de Limoges, destul de comună, aflată în partea dinspre el a mesei; în centrul scrumierei (mă uit cu toată atenţia) este desenat un cavaler, înclinat curtenitor într-un genunchi, cu o mână adusă la piept (la inimă?) şi cu cealaltă îndepărtată de corp, într-un gest cât se poate de retoric (retorica tipic cavalerească). V-aţi dat seama, iubiţi cetitori, parantezele acestea nu au decât rolul de a ne face din când în când cu ochiul, într-o dulce familiaritate, prefăcându-ne concilianţi şi răbdători, aşa cum ne stă bine, mai ales la începutul unei

atât de dificile întreprinderi. Acest gest retoric al mâinii se lovește în mișcarea lui de o plantă cu frunziș ornamental, ce crește din ramurile simetrice ale unui trunchi tăiat (imaginea trunchiului tăiat este cu totul emblematică în acest text), aflat chiar în spatele cavalerului: în fața lui (a cavalerului de pe fundul scrumierei de Limoges, care, este inutil să mai amintesc, poartă o splendidă perucă pudrată de epocă) se găsește desigur o tânără damicelă cu rochia de tul înfoiată precum conopida primăvara, strângând un mijlocel extrem de sottile, *rochie ce se bombează grațios sub sânii sănătoși, apăsând asupra corsetului, gata să-l spargă (se vede aceasta după șnurul ce-i închide partea din față, întins la maximum, că mă întreb dacă nu va ceda chiar acum, când îl descriu). În sfârșit, cum accidentul nu s-a produs, pot să vă mai spun că damicela se înclină și ea ușor, ținând în mâna stângă un evantai deschis larg spre pieptul cavalerului (probabil pentru a-i aerisi puțin prea înfocatu-i cord), iar mâna dreaptă o ține trasă înapoi, astfel că i se observă bine mânecuța bufantă, strânsă mai jos de cot; are un căpșor drăgălaș, cum îi stă bine unei asemenea figuri desenate pe scrumieră, terminat cu o* capigliatura ricca, *corectată într-un coc perfect, orientat puțin oblic, dar în sus; ah, uitasem să spun că mititica are și un zuluf, da, chiar un zuluf (dar iată că anticipez* la mise-en-abîme, *v-o jur, fără să vreau), ce-i flutură obraznic pe frunte, cum vom mai întâlni numai, dar mai bine să lăsăm să curgă materia epică în voie (de ce să procedez ca acel autor atoateștiutor care se bagă mereu în vorbă și-ți suflă și ce n-a făcut personajul?) și să-i dăm individului nostru șansa de a se mișca nestingherit; ce s-o mai lungim inutil? Să-l lăsăm să se emancipeze și el ca alți colegi ai lui de generație, că, altfel, se poate supăra și cine știe ce festă ne va mai juca; scutură deci țigara și o așază pe marginea scrumierei, se întoarce puțin, atât cât să i se vadă doar profilul (pare un bărbat în puterea vârstei, trecut* de mezzo del cammin di nostra vita*), face doi pași spre un scrin de lemn (ar trebui să spun „venețian" sau „florentin", chiar așa să și zicem, un*

scrin din lemn florentin, dar nu se înțelege bine dacă lemnul este florentin sau numai stilul, dar „ce-am scris, am scris“, acum nu mai pot schimba, rămâne la alegerea cititorului, că și ăsta prea le vrea toate mură-n gură, ia să-l punem noi să colaboreze, domnule, să participe și el la efortul scriiturii, că așa se spune pe toate drumurile), scoate o cheie din buzunarul halatului (da, are un halat chinezesc plin de desene zodiacale, că ametești dacă vrei să le urmărești pe fiecare în parte; mai bine le las), o cheie atât de minusculă, că eu n-o pot vedea din unghiul în care mă aflu, s-ar putea să fie o cheie de aur sau de argint; ar fi bine să știm ca să putem urmări exact intriga; dacă deschide cu o cheie de aur, sigur că nu va scoate din scrin același lucru ca și când ar fi deschis cu o cheie de argint (un romancier ce se respectă cât de cât aici ar fi fost riguros), deschide scrinul, stă o clipă aplecat scotocind înăuntru (nu prea văd ce caută), dar, iată, a scos un plic nu tocmai voluminos, pe care-l privește lung, ca și cum ar sta în cumpănă: „să-l deschid, să nu-l deschid“ (vă dați seama că trebuie să fac pe dracu'-n patru și să-l împing să-l deschidă), deci îl deschide, se uită înăuntru, umblă cu degetele printre (a, iată, se vede acum) niște fotografii, alege una sau, mai precis, o caută, aruncă plicul alături de o carte pe masă (ba chiar deasupra cărții, e bine să fim atenți la amănunte, că nu știi niciodată de unde sare cheia textului), se întoarce către scrumiera de Limoges (e epatant, nu?), își ia chiștocul (se consumă cam repede țigările de foi și costă al dracului!) și se lasă să cadă puțin cam teatral într-un fotoliu odihnitor; pot spune că aproape s-a ascuns, întrucât nu-l mai văd; doar dâra de fum e vie, unduiește în aer capricios, un șarpe care stă la îndoială, să vedem pe cine va mușca cu dinții săi otrăviți; când personajul meu adoarme (deduc aceasta din absența șarpelui de fum), mă furișez către fotografie, o înhață și o descriu; vă desenez mai întâi dreptunghiul ei, ca nu cumva să ne scape figura ce a fost prinsă în capcană:

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

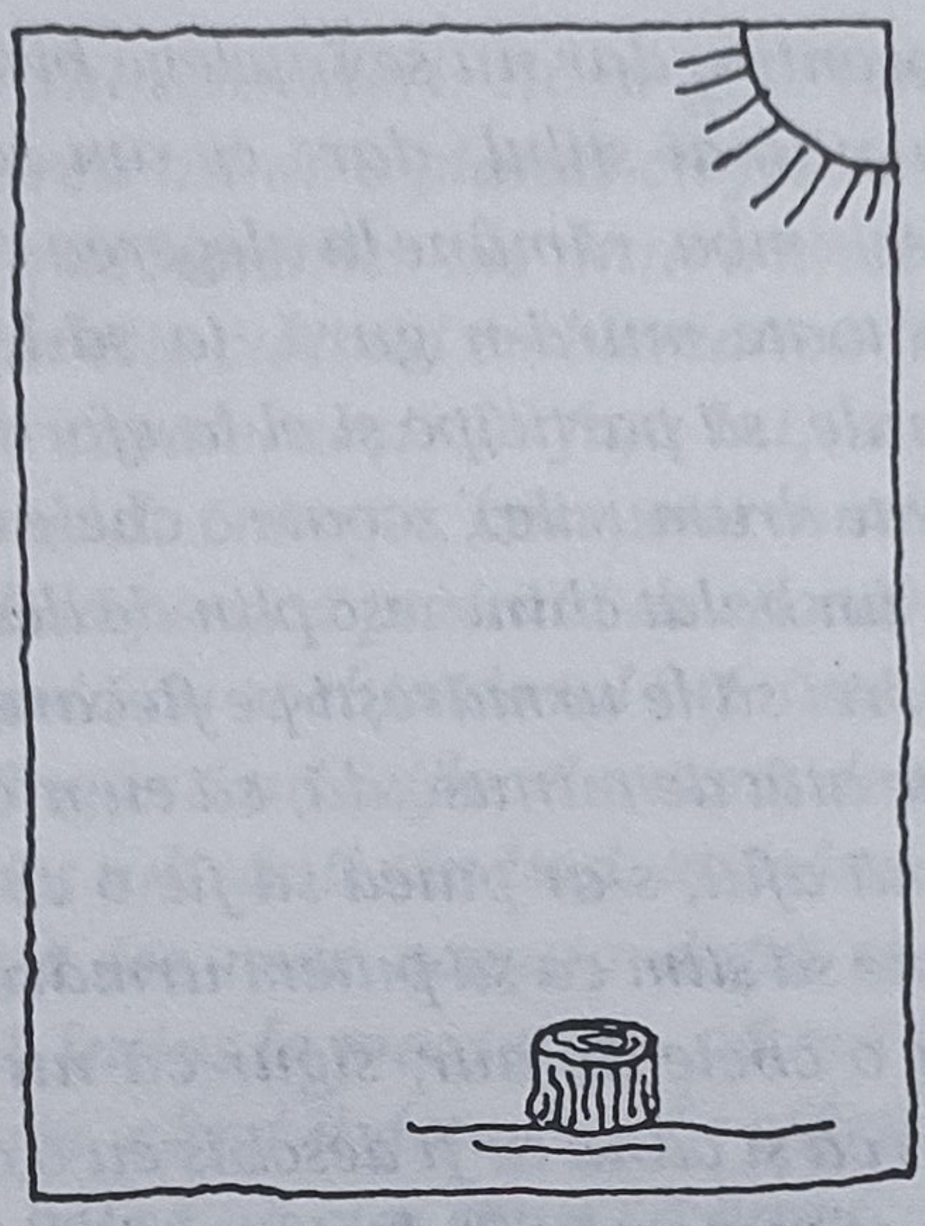

e dintr-un material de o calitate nu tocmai bună, tăiată însă cu gust pe margine; fondul este de un alb orbitor, e mult soare în poza asta, deși nu se vede în ce moment al zilei ne aflăm; dar mai interesant este să încep descrierea dinspre partea de jos a fotografiei, e mai închisă la culoare, ar fi aici chiar contactul cu pământul; partea închisă, adică țărâna care se vede, un gri presărat cu nisip (dar la culori eu nu mă pricep, cel puțin așa spune ea și râde de se prăpădește când încerc să afirm de ce culoare e un obiect sau altul); la un centimetru de latura de jos a pozei este un butuc, mai exact un lemn retezat, cam noduros; pe el se află (nu așa, era să anticipez) un pantof de tenis, apoi se observă un ciorap ce urcă de o palmă pe un picior; sigur că piciorul e în ciorap și amândoi (piciorul plus ciorapul) în pantoful de tenis, dar albul despre care v-am vorbit se suprapune pe albul piciorului, ce se distinge foarte vag de la linia de tăietură a ciorapului (ciorapul taie albul piciorului mai sus de gleznă) până la manșeta pantalonului scurt; acum se înțelege că personajul din fotografie e îmbrăcat în pantaloni scurți, stând undeva lângă un zid alb ca în proza mediteraneană a lui Camus, unde se poate ucide

ușor un om din cauza acelui soare torid ce curge lichid peste fața bronzată a individului aflat întâmplător cu o unealtă de ucis în mână; dar el, individul, nu are nici o vină, desigur; de aceea, nici nu înțelege de ce e condamnat la moarte, când dorește aprig să mai trăiască (doar romancierul e vinovat de crima lui, fiindcă el nu și-a dat seama ce făcea din cauza căldurii apăsătoare a soarelui); dar personajul nostru nu se pregătește să ucidă pe nimeni; el are o poză gânditoare (chiar așa, o poză), căci, deși este soare, deși se află în pantaloni scurți și în poziție verticală (adică nu stă pe un scaun la o masă, ca mine, de exemplu, acum), lângă un zid alb, el a pus acel picior stâng pe care tocmai l-am descris pe un butuc retezat ca să fie îndoit puțin (e vorba despre picior) și să poată avea de ce-și sprijini cotul; da, el are cotul stâng alb înfipt în partea de sus albă a genunchiului stâng pentru a-și putea sprijini meditativ bărbia albă în palma mâinii stângi, fie și numai vârful bărbiei, care se vede destul de ascuțită, și fie și numai de vârful degetelor, căci vrea să privească totuși meditativ spre cel care fotografiază; deci el își ține mâna la bărbie (deși stă în picioare), ca și cum aceasta i-ar fi poziția cea mai caracteristică; are pantaloni scurți kaki și o bluză de sport cu carouri mari, colorate geometric (deși totul e în alb-negru), gâtul e subțire, dar bine înfipt între umerii foarte largi, figura e ascuțită, un triunghi isoscel cu baza pe fruntea foarte înaltă; ne apare, poate chiar din această cauză, caraghioasă, poza sa de gânditor adolescent, dar ce izbește în figura aceasta este tocmai modul de a sugera intensa acțiune a gândirii, deși soarele sudic estompează tot ce este alb, ochii se conturează penetranți și încăpățânați; niște ochi care nu cred decât ce văd ei, ba chiar se încăpățânează să privească doar dintr-o perspectivă, aceasta consacrată de retorica unei maxime concentrări, când copilul stă meditativ cu mâna în bărbie înainte să se nască și o întreabă pe mama sa ce-i oferă în afară de moarte, ca să vrea să se nască și aceasta nu știe ce să-i ofere

și atunci cere el tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.
(Am terminat descrierea fotografiei.)

V-am spus că personajul nostru adormise, dar nu este adevărat; sunt de aceea obligat să retractez, el doar aținise sau gândea atât de intens, că am avut timp să-i smulg o clipă fotografia ce-o ținea în mână și s-o descriu (orice descriere *e o posesiune, după romancierul vechi, de aceea descrie el atâtea lucruri, dintr-o defilare) așa, acum se reașază, adică deschide ochii și privește, ia în stăpânire o bună parte dintre obiectele ce se află în cameră; cărți multe, foarte multe cărți; în dulapuri burdușite, pe mese, pe fotolii, unele stil (mă refer la fotolii), pe jos; un adevărat labirint de hârtie imprimată: deasupra fotoliilor din piele roșie (o nuanță de roșu-stacojiu pe care nu pot s-o descriu, oricum, ceva de roșu există aici), sever aliniate pe partea stângă (perspectiva din care privesc e cam incomodă; mă aflu mereu în spatele personajului, deci tot ce observ mi se înfățișează* au rebours*; deasupra se află un tablou în care este pictat un cub mare, secționat perfect în mii de cubulețe, ce au, fiecare, într-o parte, un colț sfărâmat; pe acolo ies cifre, linii, litere, semne-obiecte, ies în serie dezordonată și se îndepărtează de real; în găurile ce se cască în locurile lăsate libere apar altele, mai precis, înmuguresc fulgerător alte obiecte, aflate deocamdată doar în stadiul de inform, cum ar fi o mumie egipteană înfășurată în fâșii strânse de pânză; nu știm ce se află în ea, dacă e un bărbat sau o femeie acolo sau o fecioară, dar știm că un sarcofag este cu siguranță gol, că are un spațiu interior ce trebuie umplut chiar cu corpul unuia care a fost viu până mai ieri și a căzut brusc în acest gol, n-a murit (nu trebuie să folosim acest cuvânt care nu are nici o relație cu mișcarea corpului frumos al prietenului nostru ce se plimba cu mine azi-dimineață pe frunzele foșnind viu ale pădurii de deasupra orașului), s-a mutat doar în altă locuință; din întunericul tombal nu se nasc decât obiecte vii, care așteaptă de multă vreme să capete formă; în crăpăturile ce se iscă din cub, ca în deschizătura mormântului lui Agamemnon*

de la Micene, rânjesc lubric semne (ne)născute, se concentrează în particule finisime de materie ce-ți înțeapă retina dureros ca să intre în unghiul tău receptiv, să le dai un nume, să le chemi astfel în existență; o parte a cubului mare este zidită în piatră ca statuile lui Michelangelo, aflate potențial în existență; ele așteaptă doar mâna sculptorului care să le elibereze din latență, să le dea formă definitivă; nu se poate deduce precis dacă este zidit în piatră sau pur și simplu este acoperit de pământ viu, de mușchiul pământului viu ce înconjoară ca un manșon protector toate obiectele născute și nenăscute; dar un cub poate fi acoperit ușor de manșonul protector al mușchiului ce crește viu, verde, atât de plăcut la pipăit; tabloul este semnat Sorin Dumitrescu, dar îl părăsesc, mă mut cu obiectivul din nou spre personaj (era să zic actant, să se supere un critic important!), care, ia să vedem ce mai face, că doar trebuie să facă ceva, să acționeze (ce naiba, dacă nu se mișcă, dacă nu depășește limita impusă între două câmpuri semantice, atunci nu mai avem ce analiza, nu mai avem „narativitate", nici „spațiu romanesc", nici nimic!); el își ia tacticos țigara de foi între degetele mâinii drepte, caută ceva pe masă, da, o brichetă (țigara se stinsese între timp, cum era și firesc cu atâta lipsă de acțiune); aprinde chiștocul ce-i rămăsese, trage în piept adânc, aruncând fumul alb apoi în cercuri rare (știți, sunt puțini indivizii ce reușesc această scamatorie: aproape că aș ieși din colțul meu să-l întreb cum face, să mă învețe și pe mine jocul ăsta cu cercurile de fum; ce, eu nu fac atâtea pentru el? De ce numai naratorul să-l învețe pe personaj cum să trăiască și cum să se comporte? De ce să nu fie și invers, dar, de fapt, acest lucru se întâmplă numai în proza tradițională, căci eu nu am habar de ceea ce vrea să întreprindă acest personaj, eu doar stau în umbra lui și îl pândesc; inițiativa toată îi aparține, eu nu fac altceva decât să-l descriu, sunt un nemernic de descriptor), acum se mișcă puțin printre cărți (nu se îmbracă în costumul lui Monte Cristo, nici în cel al lui Sherlock Holmes; nu se înarmează cu un pistol înzestrat

cu silenziatore*), mai trage un fum, se îndreaptă iar spre scrinul florentin sau în stil florentin; sunt curios ce va mai scoate de acolo, iată-l, a scotocit; scoate o cutie din metal argintiu (poate e chiar de argint, dar, cum nu sunt absolut sigur, nu pot să fac o afirmație hazardată, cum fac alții), o deschide cu o cheiță minuscul*ă *(observați jocul hazliu cu cheițe minuscule în acest text ce se scrie pe măsură ce descrie realul) și apucă ceva dinăuntru (așteptați să vă spun ce anume, nu-i așa? Hai să vă satisfac curiozitatea!), un teanc de scrisori de toate mărimile, de toate culorile, cu tot felul de timbre, din toate țările și orașele (vă mărturisesc că nu erau înfășurate într-o banderolă roșie, cum se obișnuiește, nici ordonate pe mărime, culori, limbi, țări, orașe etc.); el le-a apucat pe toate câte erau în acea casetă (iată, n-am mai zis „cutie", era prea inelegant pentru o asemenea situație, oricum delicată), e drept, le-a apucat cu un gest brusc, cam repezit (cineva ar spune chiar* cu grosolănie, *dacă ar vrea să fie răutăcios); unele dintre ele s-au îndoit, parcă se simțea văicăreala hârtiei; strânsoarea aceea îi dădea o senzație de leșin, celulele ei intime prea erau înghesuite brutal unele în altele, era așa, aproape ca un mic viol (desigur că aici procedez neloial; de unde să știu eu că hârtia plicurilor sau aceea care se afla înăuntrul lor ar fi fost animată, așa, dintr-odată, de niște energii amoroase numai la gestul mai bărbătesc al personajului meu de a apuca, de a strânge niște scrisori fără sensibilitate, de unde să știu dacă ele au sau nu acest tic de a simți, egal cu al personajelor din carne, din oase și din sentimente); le-a luat decis (asta am putut să-mi dau seama; nu-i tremurau mâinile ca unora ce-și rememorează amintirile prin intermediul scrisorilor), le-a răsfoit cu o mână sigură, cum ai răsfoi un teanc de bani, să vezi dacă nu sunt ascunse printre hârtii și unele false, le-a dus la nas; ei, iată un gest ce merită câteva pagini de descriere, și le-a mirosit, da, le-a mirosit cum ai mirosi o bucată de salam sau o ceașcă cu cafea sau părul unei femei stop (ce va face individul?); se așază din nou în*

fotoliu, începe să ia din vraful de scrisori una câte una și să le (ei, ce?) citească (acum am pierdut orice șansă de a face din el un actant cu acte în regulă: ce să fac? Mă resemnez, citesc și eu); pe măsură ce parcurg rândurile, îmi dau seama că mă aflu la fel de confuz și de torturat ca acel personaj al lui Unamuno care se retrăgea undeva în pădure, într-o izolare totală, ca să studieze zile întregi cum se mișcă și ce fac insectele; întrebat de ce nu studiază viața oamenilor, a răspuns (era actor) că n-are nevoie să-i studieze, pentru că nu el îi imită pe aceștia, ci invers, întrucât teatrul este cel care face viața; așa pot spune și eu că literatura este cea care face viața, și nu viața literatura, cum se consideră; toți oamenii imită ceea ce citesc (adică ce scriu eu!), vor să fie ca Hamlet, ca Don Juan, ca Romeo, ca Francesca sau ca Beatrice; de aceea, eu (când spun „eu", nu știu dacă o spun în calitate de autor, actor, personaj, instanță auctorială etc., pentru că nu mă interesează decât ce fac, cum mă mișc, nu și cine sunt), ca același actor, Octavio Robleda, vreau să dispar în rolurile (acestea sunt puține; restul devin simple variante la cele câteva modele) pe care mi se pare că le interpretez, deși eu nu vreau să le interpretez ca alții dinaintea mea (când spun „interpretez", mă refer la schemele narative cunoscute, din care aș vrea să ies cu orice preț; a scrie conform cu rețeta literarității e un nonsens, a te situa în previzibil nu mai amuză nici pe amatorii de romane polițiste, unde oricine descoperă mai devreme sau mai târziu cine e asasinul; nu este exclus ca personajul meu să fie un asasin; tocmai de aceea nu m-am dus la poliție să controlez fișa lui, nu vreau să-l cunosc înainte de a scrie, ci în timp ce scriu; în mod treptat, mă lămuresc asupra lui, lăsându-i toată libertatea de mișcare, încerc să scap de literaritate și să mă apropii mai mult de literalitatea *personajului, îl spionez pas cu pas; ce face, cum se mișcă; el, parcă intuind strategiile mele, se ascunde, e retractil; nici măcar nu i-am văzut figura până acum, nu știu cum arată cu adevărat; lumina din cameră îi estompează trăsăturile așa cum o radiografie*

estompează carnea și sângele, reținând, prin reducția în plan, doar rețeaua de oase a scheletului; dar după un simplu schelet nu poți să stabilești ce citea un personaj sau cu cine îi plăcea să facă promenade prin pădure vara (când ies la pândă tot felul de semne și de belve furioase); personajul meu, din câte înțeleg din cele câteva pagini pe care le-am scris, vrea să dispară atât ca literaritate, cât și ca literalitate; el fumează, se plimbă prin cameră, citește, se uită la fotografii, dar să fumez, să mă plimb prin cameră, să mă uit la fotografii, iată acțiuni pe care pot să le fac și eu la fel de bine; așa că mai bine mă substitui lui, îl distrug, îl scot din text, dar este la fel de posibil să mă distrugă el pe mine, să mă scoată din cameră, să mă dea pur și simplu afară pe scară, să mă huiduiască, pe deasupra, ca să afle și vecinii cu ce lucruri neserioase mă ocup și să-mi ia locul la masa de lucru și să scrie singur despre el însuși fără să se sinchisească de suferințele mele (suferințele tânărului Werther nu erau nici pe departe comparabile cu ale subsemnatului!), fără să asculte văicărelile mele de autor care vrea să se întoarcă în text *(cum i se pare acelui critic obosit); da, să se întoarcă în atenția tuturor, să fie văzut cum se plimbă pe stradă, cum e o persoană de tot respectul; nu bea, nu fumează, nu-și înjură colegii pe la cârciumi sau prin gazeturi, nu le fură premiile literare, când se află, ca din întâmplare, în componența unui juriu, nici nu se laudă că el nu există decât pentru a face să avanseze progresul adevărului etc. etc.; eh, dar ce să mai vorbesc despre necazurile-mi cotidiene, când, după cum vedeți, personajul meu nu manifestă nici un interes pentru dorința de întoarcere: el* se ne frega*; aici, acesta e un menefreghism sănătos, aș zice, așa că am să-l urmez și eu; e mai comod să te pui în umbra personajului, să faci tot ce face el, să nu-i ieși înainte în nici un fel, să nu-i anticipezi acțiunile; dacă el se plimbă, mă plimb și eu, dacă el fumează, fumez și eu, dacă el se uită la fotografii, negreșit mă uit și eu, dacă el citește, citesc (da, dar „cine va mai scrie romanul?", o să întrebe un individ tradițional, „dar ce, un*

roman se scrie?“, o să-i răspund, „un roman se citește; cel mai comod lucru e să scrii un roman citindu-l!“), sigur că da, iată soluția; la revedere, ne mai vedem la sfârșitul lecturii, era să spun „la sfârșitul ro...“, dar de ce să fie un roman, poate fi orice altceva, un dosar de scrisori, o mapă de fotografii, biletele de la cunoștințe, jurnale intime sau mai puțin intime, simple note de lectură, collages *din toate acestea la un loc etc.*

Jurnalul lui M.

(*azi*)

În această după-amiază adormită, în drumul întortocheat de întoarcere de la Universitate către conventul din Matei Basarab, după ce am dat Colțul Bărăției, am avut o pierdere inexplicabilă de mine însumi; n-am reușit să intru pe strada noastră, deși m-a obsedat impresia, de mai multe ori, că observ figura aceea stranie lăbărțându-se fantomatic la fereastră, chiar dacă nu i se vedeau brațele fleșcăite, aplecate ca de obicei cu disperare în afară, spre misterele străzii și ale lumii. Poate că nebuna se odihnește și nu mă mai pândește din dosul perdelei să mă blagoslovească cu îmbierile ei pofticioase. Sau poate, speriat de tandrețea ei invadatoare, m-am îndepărtat de strada Matei Basarab, ademenit de dogoarea după-amiezii, și am colindat toate fundăturile din jurul acestui punct de răscruce, unde realul se scufundă în meandrele literaturii de mistere. În jur, numai ziduri cenușii, roase, crăpate, căptușite de iedere agățătoare până sus, astupând ferestre și uși; abia acum descopăr o biserică destul de mare semănând cu o sinagogă, retrasă în fundul unei curți buruienoase ce pare închisă sau probabil e frecventată pe ascuns de cine știe ce sectă secretă de mormoni sau adventiști. O descopăr abia acum, deși am trecut pe lângă ea de sute de ori, fără să se ofere vreodată receptivității mele vizuale. Mă-ncurc definitiv într-o încâlcire de străduțe murdare, extrem de jegoase, cu

garduri scunde de lemn și cu temelii din ciment igrasios pe care se sprijină pereții unor barăci scorojite, de unde se aud tot felul de zgomote ciudate, cotcodacuri de găini, grohăituri de porci, miorlăituri de pisici în călduri. Mă lovește o duhoare grea, provenind dintr-un amestec de căcat de porc, găinațuri de păsări domestice și lături ce se preling, într-un râu de materie pestilențială, către gura de scurgere a canalului, aflată chiar în mijlocul străzii. Scări strâmbe de lemn, acoperișuri deșelate de țiglă, burlane coșcovite ce se răsucesc grotesc, căpătând tot felul de forme solzoase, ascunse pe după spatele caselor joase, înghesuite una într-alta, fără nici o geometrie și fără nici un stil. Îmi dau seama că nu am mai simțit până acum această duhoare olfactivă în nenumăratele mele pre-umblări pe aceste străzi argăsite și n-am văzut luxuriança vegetației și înflorirea deșănțată a murdăriei ; pe lângă garduri mișună haite furișate de câini sau de oameni la pândă. Mirosul greu de mortăciune, intrată de mai multe zile în putrefacție, mă paralizează ; muște mari, roșcate, bâzâie soioase peste tot. De după câte o perdea, pătată violent de culori indecise, mă privește cineva cu atenție ; când ridic privirea, colțul perdelei cade brusc și nu văd decât mâna uscată cu degete negre ce o ține. De la o casă la alta, ceremonialul acesta fantasmatic de umbre se repetă, din orice ochi de fereastră *cineva* mă fixează, mă urmărește, mă pândește, așteaptă să mă... Mă sperii, deși e miezul zilei ; e lumină diurnă, dar mă sperii, încerc să grăbesc pasul, vreau să ies din zona periculoasă, intru în panică. De la Colțul Bărăției, mă strigă Bazil : „Ce faci, nu vii la cămin?“. Sunt salvat.

(*seara*)

Notez aceste rânduri sincopate ca să văd ce se întâmplă cu mine, mă observ cu atenție să înțeleg de ce, deși mi se pare că trăiesc intens, mă simt tot timpul un neîmpăcat. Nu știu de ce am mereu un gust amar în gură, parcă în permanență îmi

lipsește ceva, nu în sens concret, ci în sens mai înalt, spiritual, ca să folosesc un termen pretențios. Îmi amintesc ce stare îngrozitoare am traversat în adolescență, când, așa, din întâmplare, am descoperit brusc că se poate muri; adică, la un moment dat, într-o zi oarecare, poți să nu mai fii. Am fost complet răscolit. De ce fusesem aruncat în existență, mă războiam eu cu întrebarea hamletiană, dacă atât de ușor *pot să nu mai fiu*? Cine poate să se joace cu noi atât de sadic? A trăi este oare întâmplarea cea mai banală cu putință dată omului? Mă frisona ideea că aș putea muri în orice clipă; dacă îmi cade ceva în cap, dacă mă calcă o mașină, dar dacă adorm și nu mă mai trezesc... Această spaimă fizică a ținut câteva luni bune, până când, deodată, am avut revelația că viața trebuie să aibă un scop mai adânc și că venirea mea pe lume nu este chiar o întâmplare. Am emis un enunț exorcizant (nu știu dacă nu era o simplă reminiscență de lectură): „Nici un om nu poate să dispară ca o muscă". Atunci m-am liniștit. Se vede că singură starea noastră interioară nu ajunge: mai puternice sunt *experiențele cognitive decantate în expresie*, pe care, găsindu-le formulate lapidar de către alții, le traversăm turmentați de spaimă și, pe măsură ce le depășim, ne golim treptat de neliniște. Găsisem formularea exactă prin care să exorcizez spaima de moarte. Un om simplu e ființa cea mai fericită; el nu va fi zguduit descoperind mlaștina profundă a eului individual ce se vrea exteriorizat în propria expresie. Iată, pe măsură ce notez și citesc ceea ce am notat, mă defulez, simt că mă preocupă mai mult *exprimarea* îndoielilor mele, și nu starea lăuntrică ce le-a generat. Conștiința aceasta exacerbată a propriei existențe m-a marcat din copilărie, deși aparent nu are nici o rațiune de a fi, e o răbufnire a unei identități sofisticate, însetată de o exprimare accentuată, manifestată prin absență. Dar intuirea acestei stări de angoasă m-a făcut să-mi depășesc vârsta, mai precis, să-mi refuz trăirea. Fără ca cineva să mi-o impună, deodată, am ieșit din joaca băieților de vârsta mea, deși *plăcerea jocului era/este un act*

absolut pentru mine. Poate tocmai de aceea m-am retras din turmă, m-am *distanțat*, pentru că, numai interzicându-mi o plăcere maximă, simțeam că reușesc să o trăiesc conștient, că pot adică să mă frustrez voluntar de ceva absolut și această *frustrare* devenea un mod superior de a simți că exist. Reușeam să anticipez în interior experiențe concrete pe care încercam să le trec în expresie; chiar atunci am și început să țin un jurnal zilnic în care proiectam ce voi face sau ce voi spune într-o împrejurare sau alta. În felul acesta, nu voiam să mă las surprins de real; de fapt, eu demontasem deja mecanismul oricărei întâmplări posibile pe care o trăisem în abstract, astfel că puteam să mă sustrag repetării acesteia. Mi se revela ceva extraordinar. Dacă până atunci eram prea lent în înțelegerea regulilor unui joc și, mai ales, întârziam în aplicarea acestora, acum mi se părea că eu sunt inventatorul tuturor regulilor și, de aceea, nu mă mai interesau cazurile particulare, dar intram din când în când între ceilalți, în joc, pentru a le dovedi și a-mi dovedi că sunt oricând deasupra situației, că pot fi victorios și că nu există nici o surpriză pentru mine. Astfel, deși la fotbal fusesem până atunci cel mai slab jucător, întotdeauna înfricoșat de brutalitatea celorlalți, dintr-odată, m-am trezit driblerul întregului grup, un fel de prichindel ce le trecea mingea printre picioare băieților mai mari, râzând astfel de ei. Același lucru se întâmpla și la lecții; dacă până în clasa a patra îmi făcea problemele sora mea, mai mare cu doi ani, eu fiind total obtuz la tehnica rezolvării matematice și, în general, la oricare cifră, deodată, am descoperit că această *tehnică* misterioasă are cele mai exacte legi. Acum, acestea mi se păreau atât de simple, că nici nu trebuia să mai scriu pe tablă; mă ridicam în picioare la ora lui Nicolescu (un profesor dur, ce nu ne scotea din „Proștilor!“) și rezolvam direct toată problema. Fiind în posesia acestor puteri ale inteligenței, am devenit brusc „matematicianul“ clasei, toți privindu-mă intrigați. Fetele veneau și-și puneau mâna pe fruntea mea, cerându-mi foarte convinse: „Dă-ne și nouă din capul tău!“. Eu mă

simțeam un fel de ales și le priveam cu condescendență bine jucată, afișând o apatică indiferență. Mi se părea că devenisem atât de important, încât, când mergeam pe stradă, mă uitam la oamenii din jur să văd dacă și ei știau cât sunt de genial. Unii știau și parcă își șușoteau ceva, adică mă recunoșteau dintre ceilalți; alții însă mă priveau indiferenți, ba chiar mă înjurau, dacă nu mă dădeam la o parte la timp dinaintea lor. M-am simțit ofensat și nu mă mai uitam la oameni, ci numai la case și copaci. Știam cum arată orice casă aflată în drumul meu și dădusem nume tuturor copacilor cu care convorbeam în treacăt, povestindu-le ce mi s-a mai întâmplat pe la școală.

(*marți*)

Nu pot să fiu întru tōtul de acord cu Camus sau probabil nu-l înțeleg prea bine atunci când face din sinucidere o problemă importantă a filosofiei; nu cred că sinuciderea ar fi echivalentă cu chestionarea liminară *dacă merită sau nu să trăiești*. Ca ins comun, constat, invers, că, cu cât gândesc mai mult, cu cât îmi pun mai multe întrebări despre existența mea, cu atât mi se amplifică dorința de a trăi. Vreau să trăiesc pentru a experimenta cât mai mult posibil existența proprie. Nu pot să neg decât ceea ce cunosc; fiind tânăr, am această foame de viață-cunoaștere. Nu pot să justific în nici un fel sinuciderea celor care n-au trăit suficient ca să poată decide în cunoștință de cauză: între da și nu, dar pot accepta gestul disperat al unor eroi ai cunoașterii ca eșec, ca soluție-limită prin care se confruntă cu absolutul. În fine, refuz să cred că un individ primar se sinucide în mod conștient; este adevărat că el se poate afla la un moment dat într-o anume diminuare a voinței și a simțurilor vitale și atunci poate aluneca involuntar într-o falie a rațiunii, într-o zonă a iresponsabilității... Camus spune: „*Se tuer, dans un sens, et comme au mélodrame, c'est avouer. C'est avouer qu'on est dépassé par la vie ou qu'on ne la comprend pas*“ („Într-un anumit sens, a te omorî este, ca și

în melodramă, a mărturisi. Mărturisești că ești depășit de viață sau că nu o mai înțelegi"). Dar ce poate „mărturisi", prin comiterea acestui act irepetabil, un incult, incapabil să urmărească cel mai simplu silogism? Aflu întâmplător că cutare locuitor de pe strada mea s-a spânzurat; era un om comun, îndeplinea cotidian toate acele gesturi ce țin de ritmul mecanic al existenței, era mulțumit că trăiește; niciodată nu l-a auzit nimeni plângându-se de ceva. Ce-a avut, domnule, de și-a luat viața, că doar nu și-o fi pus lațul de gât doar spre a demonstra că era cutremurat camusian de angoase metafizice insurmontabile? Cercetez familia lui, o întreb pe soție dacă cel ce s-a spânzurat avea anumite îngândurări, dacă a lăsat ceva cu limbă de moarte. Nu, nu avea nimic, nu a spus nimic, s-a spânzurat pur și simplu, fără să ceară voie de la nimeni. Nici măcar de la Dumnezeu. „*Ce divorce entre l'homme et sa vie, l'acteur et son décor, c'est proprement le sentiment de l'absurdité*" („Divorțul dintre ins și viața sa, dintre actor și decorul său, reprezintă chiar sentimentul absurdului"). Nu pot să cred că un individ anonim, ce nu și-a pus niciodată problema ontologică a propriei existențe, neștiind altceva decât să mănânce, să muncească, să doarmă și să fabrice copii, este cuprins așa brusc de un *sentiment de l'absurdité*. Mă îndoiesc că acesta poate ajunge așa, hodoronc-tronc, la „raționamentul absurd" al lui Camus.

(*vineri*)

Am un vis îngrozitor. Mă aflu la Slatina, copil. E primăvară. Suntem în preajma Paștelui. Mama a dus oglinda cea mare în curte și a așezat-o pe orizontală, cu fața în sus: oglindește tot cerul, norii, copacii, dar nu știu de ce eu nu mă văd în ea. Intru în starea de alarmă teribilă și mă întreb febril unde am dispărut. Până acum câteva clipe, când voiam să mă încredințez că exist, dădeam fuga la oglinda cea mare din odaia de la stradă. Da, acolo, eram eu întreg, îmbrăcat curat; e părul meu, nasul meu, gura mea, nu e nici o îndoială. Se mai văd

și câteva obiecte familiare din jur, dar acestea nu contează acum; mă aplec disperat peste pragul oglinzii și iată că atunci apar din nou, îmi văd ochii, părul, obrajii, grumazul. Da, sunt ale mele, dar, cum mă îndrept, dispar imediat din cadru; eu nu mai sunt, rămân doar cerul, copacii și aerul. Deci acolo, în oglindă, nu se reflectă tot realul?! Vreau să probez încă o dată printr-o experiență concretă. Mă apropii de oglinda expusă în curte, ridic un picior și-l așez pe suprafața ei; nu face valuri când obiectul (piciorul meu) intră în forma sa, adică în imaginea din care a ieșit; iată al doilea picior în aer, mă sprijin în el cu toată greutatea corpului; se sparge: zbrooc! zbrooc! Apar mii de încrețituri și din ea sar sute de cioburi împroșcându-mă. Toată armonia peisajului s-a stricat. Unde este imaginea mea din oglindă? Dar eu unde sunt? Nu se mai vede nimic. Nici cerul, nici norii, nici copacii. „Ce-ai făcut, neghiobule?“ Primesc două palme: plici-plici! Copil prost, urlu fără oprire, crezând că se mai poate îndrepta ceva. Se poate. „Lasă că-ți cumpără mama ție altă oglindă!“ Încetarea plânsului. Surâs infantil fericit.

(*luni*)

Sunt amenințat de o primejdie concretă în vis. Mă asaltează torentul apei, care sparge digurile vâjâind, se repede cu furie pe urmele mele, nu mai este mult și mă va ajunge din urmă. Iată, calc pe ultima palmă de uscat; îmi fac elan, o bătaie ca la triplu salt, înșurubarea mâinilor în aer, apoi ridicarea lină, încă o bătaie dublă de picioare, mai sus, deasupra copacilor, tot mai sus, zbor. În sfârșit, am o senzație bruscă de ușurare și o bucurie imensă mă inundă. Uneori, în vis, ieșind din apă, mă înconjoară din toate părțile armate de șerpi încolătăciți, încârligați în snopi solzoși; aceștia șuieră amenințător, încercând să mă muște, se zbat împletindu-și trupurile în grămezi răsucite, se rostogolesc spre mine cu limbile învinețite atârnând în afară. Alerg, alerg îngrozit și numai zborul mă salvează în ultimul moment de primejdia iminentă; întotdeauna, ridicarea

de la pământ este grea, căci trebuie să fac efortul supraomenesc de a-mi depăși condiția ponderală. Apoi, aflându-mă deasupra, mă liniștesc, intru în imperiul libertății. Adesea, zbor din pură plăcere, din bucuria de a levita, de a mă desprinde din legea gravitației ce mă ține prins de pământ și a pluti cât mai liber de orice constrângere; a pluti așa pe deasupra caselor, pe deasupra copacilor, pe deasupra orașului, mai dând dintr-o aripă, din cealaltă, lin, fără crispare, fără grabă. A devenit pentru mine ceva de nelipsit, este aproape un viciu acesta, să visez în fiecare noapte că zbor. Nu mă simt destul de odihnit dimineața, dacă n-am zburat destul pentru a mă apăra de o amenințare obscură.

(*duminică*)

Mă întâlnesc cu domnul E.G., care mă invită să-i fac o vizită la domiciliu. Îmi spune că se trage din ramura bizantină a principilor fanarioți ce l-au dat pe beiul de Samos. Se comportă foarte ceremonios cu mine, fără să fie disprețuitor. Merg la el acasă, stă într-o chițimie la un demisol din strada Hristo Botev. Îmi arată (în)semnele familiei sale de șapte secole în urmă. Pipăi papirusuri, blazoane, sceptre, coroane, diplome, inscripții, medalii, fibule, firmane, devize, decrete, tiare, turbane, steme, sigilii, signature pe tot felul de documente, în toate limbile evropenești și asiatice, mă rog, e aici toată limfa aristocratică a rasei sale de principi decrepiți, scursă în praful terfeloagelor. Se uită la mine cu bunăvoință, cu acel aer de sus al cuiva care nu mai are nimic de adăugat. „Ei, eu sunt acesta, tu cine ești?“, pare să întrebe cu privirile mirate puțin, atât cât să nu te simți jignit direct. Mă scufund în stirpea mea de țărani clococioveni, cotrobăiesc în viscerele memoriei ereditare, mă holbez la documente putrede; involuntar, fac un gest să i le sfâșii, să i le rup imediat, dar mâinile mi se lasă neputincioase pe lângă corp, întâlnind oasele tari ale șoldurilor; se strâng pe șolduri, se freacă de ele ca într-o mișcare de mângâiere indecentă. Deodată, tresar. Am găsit! Sunt salvat.

În tot corpul am un spasm de redresare a ținutei, devin solemn, îl privesc fix în ochi, îl sfidez. „Vrei să ne întrecem? Ai cu ce?“, îl întreb din priviri crispat. În acest timp, cu mâini sigure, fără tremur, îmi desfac cu lentoare calculată prohabul de la blugii făcuți să pocnească pe coapse și-i arăt sexul. Este jenat de agresivitatea mea. Lasă privirea în jos. Tace. L-am învins. Nu se șifonează, are umor, e de viță aristocratică. Râde: ha-ha-ha, hî-hî-hî, ha-ha-ha, hî-hî-hî. Hohotele lui false se întretaie, se amestecă, se anulează. Observ, între pliul a două hohote prefăcute, cum râsul forțat e singurul personaj grotesc al existenței.

(sâmbătă)

Îmi place uneori să mă uit la picioarele femeilor. Numai când merg pe stradă mă uit; sunt rare ocaziile când pot să merg pe stradă și să mă uit la picioarele trecătoarelor. Azi am ieșit mai devreme de la Biblioteca Academiei și, ca de obicei, am luat-o pe Calea Victoriei către Universitate. Este cald și e soare. Când e cald și soare, mă înfășoară o boare plăcută. E ca și când m-ar mângâia zeii. Nu zic că sunt fericit, precum colega mea Luminița D.: „Vai, fetelor, azi m-am întâlnit cu Mircea când ieșea de la Facultate și sunt fericită“. „Ai, tu!“, o ia peste picior A. „Și ce-ai simțit de ești așa fericită, ce ți-a făcut?“ „Nu mi-a făcut nimic, dar am avut impresia că mi se-mpăienjenesc ochii și nu mai văd nimic...“ „Ai, tu, fugi mai bine la oculist să-ți dea o pereche de ochelari, să-i pui ori de câte ori te mai întâlnești cu asistentul M.“ Am o mare plăcere să merg pe stradă și să mă uit la femeile frumoase, dar nu mă uit decât la picioarele lor; observ mai întâi călcâiul, cât este de plat, de lătăreț, de tocit, dacă este șlefuit și are destulă rotunjime și suplețe. Astfel, uneori, mă opresc mai mult cu privirea asupra unui călcâi bine proporționat, apoi continui cu glezna; o admir cât e de înaltă, cât e de fină. Se poate merge mai sus, însă rareori ajung până la genunchi; termin repede cu clasificarea corpului feminin, înainte de a ajunge la

genunchi. Azi, nu știu de ce, au ieșit pe stradă numai picioare de lux. Aproape am fost surprins. Ieri, în schimb, mi-am pierdut vremea, nu am avut decât o singură satisfacție. Mă mir încă de câți genunchi urâți am putut să văd, n-aș fi crezut că natura mai fabrică asemenea rebuturi. Am continuat cu lungimea coapsei care m-a provocat. Era să urc cu privirea chiar mai sus, dar m-a fluierat milițianul de la Palat. Trecusem pe roșu.

(joi)

Mă plimb cu colega mea Luminița D. pe strada Matei Basarab. A venit să mă ia de la cămin, vrea să se plimbe cu mine; e scundă, bondoacă, rotundă ca o minge. Dacă i-aș da brânci, ar începe să se rostogolească. Calcă toc-toc, toc-toc: și-a pus toace de 12 cm. Se bâțâie pe ele ca pe papainoage, crede că sunt mort după ea și astăzi ține să mă dea gata. E cam proastă. Îmi povestește tot despre asistentul M.: „Alaltăieri, am fost la adresa unde aflasem că locuiește. În curte, o babă: «Pe cine cauți, maică?», «Pe domnul profesor M.», «Păi, cine să fie ăsta, că aici nu stau decât chelneri și curve!», «Păi», îi explică ea, «arată așa și pe dincolo», «A, păi atunci e vorba despre studențașul ăla subțirel și cu capul mic de șarpe care locuiește în odaia din fund»“. Între timp, se fâțâie pe lângă mine, toc-toc, toc-toc, și continuă. „Ieri mă duc din nou până la fereastra lui, dar nu ajungeam. Atunci, am oprit un bărbat care trecea și l-am rugat să se aplece, a fost amabil făcându-se capră!“ „Și ce-ai văzut?“ „Păi, ce să văd?“ „L-ai văzut pe M.?“ „Da, l-am văzut“, spune ea cam evaziv. „Și ce făcea?“ „Era în pijama și...“ „Și ce?“, o forțez eu să spună tot. „Și se scărpina...“ „Cum?“ „Lasă asta...“ „Și ce-ai mai văzut?“ „Nimic, am sărit din spinarea celui care mă ținea pentru că începuse să mă pipăie...“ „Ce fel de pijama avea?“ „Avea o pijama învărgată cu dungi roșii“ „Păi, lui A. i-ai spus că avea o pijama cu dungi verzi și că l-ai văzut citind din Sainte-Beuve, din volumul acela cu copertă galbenă cu care vine la seminar“ „Ei, i-am spus și eu așa..., doar nu puteam să-i...“ „E-te-te, drăcia

dracului, da' de ce te-ai dus să-l vezi?“ „Pentru că sunt îndrăgostită de el!“ „Cât de îndrăgostită?“ „Foarte!“ „Cât de foarte?“ „Aș fi în stare să-i fac chiar și un copil!“ „De ce «chiar», ce, nu poți să-l faci și cu altul?“ „Nu, numai cu el, vreau să scap de feciorie și să am un copil cu ochii verzi de la Mircea!“ „Păi și altele vor să scape de mâncărime...“ „Ești trivial!“ „Sunt, dar tu ești o curvă...“ Îmi întoarce fundul rotund; toc-toc, toc-toc. Merg în spatele ei, are curul jos; e cur-ajoasă, cum se spune în jargonul golănesc. N-are nici una, nici alta, nici corp, nici inteligență; nici țâțe, nici picioare, nici mijloc, nici umeri, n-are decât două toace, toc-toc, toc-toc, mă toacă mărunt în timpan. „Vrei să-ți arăt cum merge una din alea...?“ „Ia să vedem“, mă prefac că mă interesează. Începe să baleteze pe toace, își fâțâie fundul la dreapta, la stânga, înainte, înapoi. „Bravo“, îi spun, „bravo, ești de meserie!“ și mă opresc în loc, ca să pot s-o admir. Ochesc un colț apropiat ce taie strada la dreapta și o cotesc scurt, englezește. S-a îndepărtat legănându-se fericită spre viitorul ei de...

(*miercuri*)

Mi se spune și Martin. Am povestit atât de pasionat, în prima zi de facultate, episodul încăierării de pe pod dintre cei doi adolescenți din romanul lui London. M-a fascinat violența de care sunt capabili aceștia, o violență sălbatică; se bat bestial, lovindu-se până la mutilare. Martin Eden își fracturează mâna și, deși aceasta îi flutură ca o cârpă, nu contenește să izbească, să lovească în neștire în adversar, până când iese victorios. Am reținut acea stare de bucurie bolnăvicioasă de după victorie, când acesta nu realizează altceva decât faptul că fusese învingător, că devenise matur, că trecuse *proba*. Acum se simțea întreg, se simțea puternic, își învinsese timiditatea și toate complexele de adolescent; victoria aceasta era mai mult o victorie asupra lui însuși decât asupra celuilalt. Poate m-am trădat, am fost prea elocvent povestind acest

episod violent. Noii mei colegi au intuit că îmi asumasem complet acțiunea personajului lui London, probând-o la propriu; că nu povesteam ceva dintr-o carte și că, de fapt, vorbeam de mine însumi. Lucrul s-a întâmplat aproape exact, însă cu mult înainte de a citi romanul acesta. Într-o vară, la Slatina, când eram în clasa a VII-a, am plecat la Olt să ne scăldăm. Drumul era cel știut: „printre vii", prin „poiană", ocolul pe la mânăstirea de maici din Clocociov, urcușul pe poteca din marginea apei de pe malul abrupt și apoi, țuști, săritura curajoasă în apă de la o înălțime de peste zece metri. Acolo am fost cel mai bun la înotul pe sub apă, aproape am traversat Oltul, l-am întrecut pe G., colegul meu. La întoarcere, urmând același drum, s-au format tacit două tabere: susținătorii lui G., fostul campion *en titre*, și ai mei, mai puțini, de fapt, unul singur, Paul. Nu știu cum a început bătaia dintre noi, îmi amintesc doar lovitura primită pe la spate cu un corp foarte dur; am icnit și m-am întors să văd cine-i, atunci am mai primit încă o lovitură în nas, din care m-am ales cu deviația de sept. Nu pot să descriu exact ce s-a întâmplat; cred că insul primar, bestia ce dormea în afundul conștiinței mele, s-a trezit și a acoperit pentru o clipă rațiunea, așa cum un nor acoperă brusc lumina soarelui și o parte din jur se umbrește; în penumbra aceasta, am avut timp să-l dobor, luptând însă loial: din față. Când mi-am recăpătat o parte din control, am observat un corp inform, care horcăia sub pumnul meu însângerat ce se ridica și izbea, se ridica și izbea mecanic. N-am realizat imediat că acel pumn îmi aparține și că lovește fața lui G., decât când acesta a strigat: „Luați-l de pe mine, că mă omoară...". În acel moment, lovitura s-a oprit în aer; refac exact timpul filmat cu încetinitorul al loviturii nefinalizate, pentru că subconștientul meu dezlănțuit a fost reîntors la starea de latență chiar prin mărturisirea înfrângerii de către G. M-a cuprins o stare ciudată: învinsesem, G. se declarase mai slab, acest lucru era suprema mea satisfacție *socială*. Adversarul a recunoscut public că a fost învins; m-am ridicat euforic, nu mai simțeam nasul ce se

învineţise; nici dacă m-ar fi lovit atunci din nou, în starea mea de neatenţie, nu mi-ar fi păsat deloc. Acum, încordarea teribilă, *starea agonală* a luptei brutale trecuseră, iar eu ştiam că-l înfrânsesem într-o întrecere loială, bătându-mă bărbăteşte cu mâinile goale. Toţi au asistat cu ochii ieşiţi din orbite la *lupta* noastră; nu mai era nici un dubiu pentru cei din grup: fusesem mai tare. M-am întors acasă plutind; mi se părea că sunt „cel mai puternic om din lume". Mergeam ţanţoş şi nu priveam pe nimeni; nici nu mai dădeam bună ziua, aşteptam să fiu salutat de către ceilalţi. Acest lucru mi se cuvenea, ieşisem victorios la trecerea probei, eram iniţiat. Mă întorceam din căsuţa din pădure după ce înviasem din morţi. Acum, devenisem liber; puteam să mai particip şi la alte probe, acest act de violenţă transformase statutul meu existenţial. Mă făcuse să trec la altă categorie socială. Experienţa violentă mă iluminase; de aceea, am înţeles perfect starea lui Martin Eden, o stare paroxistică traversată identic de mine şi transferată de englezul Jack London în text. De fapt, eu vorbeam transfigurat despre mine însumi, folosindu-mă, însă, de un exemplu cunoscut din literatură; mi se părea jenant şi nu atât de instructiv să redau direct ceea ce mi se întâmplase tocmai mie. Simţeam că literatura era mai fascinantă decât realul şi oricum nimeni nu m-ar fi crezut.

(*astăzi*)

Ea, nebunia, se plimbă în jur la braţ cu mine. Azi mă întorceam împreună cu A. de la Facultate. Era inexplicabil de frumoasă. Se îmbrăcase foarte elegant, ceea ce i se întâmplă destul de rar. Avea un aer provocator, ştiind că vreau s-o las. Se simţea puternică, ea, care aproape tot timpul e plină de toate complexele lipsei de feminitate. În realitate, când vrea, A. e foarte feminină. Discutăm grav despre ce trebuie să urmeze între noi. Coborâm sobri din autobuz. Înainte de casă, ne oprim brusc lângă un zid din strada Paris. Ochii ei albaştri mă privesc intens. Nasul acvilin de o fineţe antică îi

freamătă. Are fața văroasă, de infantă *à la* Velásquez, părul la fel, de un roșu-aprins, buclat în jurul frunții. Mă sperii cât de vie poate să pară ; mai vie ca în tabloul unui mare artist. Gâtul neverosimil de subțire, capul ușor aplecat spre mine, ochii umezi de așteptare, nasul fin, buzele subțiri, învinețite de afluxul de sânge, fața albă de păpușă, gâtul, umerii rotunzi, ochii albaștri. E atât de frumoasă, de parc-ar fi moartă, mă tulbură gândul : ba nu, pieptul ei se ridică, se coboară ritmic, se oprește. „E vie", strig în mine cu putere și mă surprind înfricoșat de mine însumi, mâinile mele se înalță încet, ajung la umerii ei, la gât, îl înconjoară alene, pline de tandrețe, unde este mai fragil, îl mângâie cu pasiune latentă ; o văd cum mă urmărește, răpită, turmentată de vârtejul clipei, buzele umezite, ochii ușor aburiți, nasul dilatându-se senzual, gura întredeschisă, fața albă, palidă ; pieptul ei tresărind, zbătându-se să nu se trădeze, să nu se sufoce de presiunea lăuntrică ; mă scutur ca de o amețeală, mă descopăr chiar în gestul suprem. „Ce vrei să faci, idiotule ?", îmi repet ; strânsoarea degetelor mele a rămas colier negru pe gâtul alb ; capul ei reînvie, floarea vie își redeschide petalele, surâde, deschide ochii, mă privește (cu câtă mirare și bucurie !), înțelege, se bucură, mai vrea ; știe c-am omorât-o, că vreau s-o omor, e fericită, mă uit la conturul perfect al capului înscris în culoarea vineție a stâlpului de piatră al porții unde ne-am oprit ; piatra masivă, uniformizatoare, capul ei fragil, „ce-ar fi s-o... ?" ; doar un gest din partea-mi, nu-mi trebuie nici măcar o fracțiune de secundă s-o fac ; mă observă atentă, înțelege totul, râde cu dinții ei albi mușcând aerul, vine fericită către mine, îmi ia mâinile, mi le mângâie, mi le sărută cu ochii înlăcrimați, mă privește intens, își acoperă fața cu mâinile mele ; e decisă să, mi le coboară pe gât, mi le strânge tandru pe lujerul gâtului ei, „Omoară-mă", șoptește cald ; eu cad în mijlocul străzii ca un epileptic, se repede, îmi ia capul, mi-l strânge la piept, e speriată, preocupată, mi se dedică toată ;

vrea să mă acopere cu corpul ei, să nu mă vadă nimeni, să nu mă văd nici eu ; îmi revin brusc, mă ridic, o privesc necruțător ; rece, sabia de Toledo a privirii mele lovește crud, o străpunge ; o dată, de două ori, se vede că suferă fizic ; se ferește de lovituri, acoperindu-și ochii cu mâinile, izbucnește în hohote de plâns, „Nu mă mai privi așa, mai bine pleacă de tot !“. Am lăsat-o acolo. M-am întors din drum, am luat-o razna pe aleile cartierului fără să văd pe unde merg.

(*ieri*)

Ascult Bach, cât mai mult Bach ; așa evadez din cotidian și reușesc să gândesc. A. se mișcă în jur împroșcându-mă cu o senzualitate difuză ca o mireasă proaspăt dezvirginată. Se comportă firesc, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic între noi. Deși o repudiez fizic de când am descoperit că mă-nșală, am o dorință obsesivă de a o poseda toată ziua. Camera noastră e invadată de feromoni. Niciodată corpul ei de infantă frigidă nu m-a excitat atât. Ea știe asta și gângurește amoros ca o fecioară după primul act. Mi se prosternează la picioare după fiecare orgasm. Îmi repetă că nu m-a înșelat cu nimeni și că eu aiurez culpabilizând-o în mod gratuit. Minte cum ar respira, inventează alte istorii, alte texte și prin aceasta îmbogățește realul și îl ascunde. Mă abțin, mi-e teamă să nu cedez cumva, dintr-o slăbiciune inexplicabilă. De aceea, mă refugiez în Bach. Vreau să părăsesc casa asta cât mai repede.

(*marți*)

„Trebuie să devii om de societate.“ Mă uit la ea și râd în hohote. „Babacul vrea să te ducă la o serată de teatru, acasă la Călinescu“, mai spune A. „Nu mă duc. Nu-mi place poza și disimularea. N-am timp să fiu om de societate. Viața e prea scurtă. Îmi ajunge cititul !“ Insistă. „Și totuși, ți-ai face cunoștințe utile. Nu se pătrunde nicăieri fără cunoștințe...“ O privesc mai departe distrat. „Oricât ai fi de genial, sistemul castelor funcționează în selecția valorilor !“ „Nu mă interesează să fiu selectat

de nimeni. Eu sunt eu. Singur. Doar sing...“ Vocea ei continuă să mă agaseze. „Ar fi fost amuzant să vii...“ Izbucnesc: „Ce să fac la Călinescu acasă? Să profanez intimitatea geniului și să simt cât este de ridicol? Să mă zgâiesc la nenorociții ăia de cercetători transformați în actorași? Nu vreau la Călinescu! Nu suport să-l văd simulând senilitatea. Îmi ajunge acel Călinescu sclipitor de la curs, acel Giove fulgerând balaurul cu o mie de capete al mediocrității crase, acel bărbat superb, cu ochii înghețați de pasiunea ideilor pure, la întâlnirea cărora studentele juisează de o plăcere senzuală netraversată“. A. nu se lasă. „Mă duc singură!“ „Du-te! Ia-ți și ceva de schimb, c-o să te uzi...“ „Ești vulgar...“ „Sunt eu!“

(*luni*)

Oricum, cu A. nu te plictisești, nu te plictisești pentru că n-ai timp; e atentă să nu-ți lase timp de plictiseală. Știe, cu o artă a ei, înnăscută, cum să umple golul dintre clipe, când se află în preajma unui bărbat. Acum alunecă, se împiedică, a căzut mototol în fața ta. Te apleci s-o ridici, s-o ajuți: „Ți-ai făcut rău?“. Râde ca *le petit prince*; te-a „prins“, s-a prefăcut, a vrut să te păcălească, să te prindă în vreun fel, să te facă să-i dai atenție. Râzi și tu, n-ai încotro. Acum strigă la colegele ei cu voce groasă de șantan, le înjură pe Mariana și pe Angela: „Bă, boarfelor, voi nu vedeți că ăștia din grupa noastră sunt stătuți, s-au jigărit ca vai de ei. Ce-așteptați? Săriți pe ei! Nu-i lăsați să umble... prin alte locuri!“. Râdem cu toții. Nimeni nu se poate ofusca de directețea ei. E mică, blondă, pistruiată, scurtă în picioare. Aleargă după mine să țină pasul. Măresc compasul. Rămâne în urmă. Fuge. Dar râsul ei victorios te urmărește, te ajunge, te cucerește. Ce vrei, așa este ea; ți-a făcut-o, te-a pus *in imbarazzo*. Dar, brusc, devine serioasă; rigidă ca un arlechin, se așază pe ultima treaptă a scărilor, începe să plângă. „Ce ai, dragă?“, o întreabă prietena ei, Bebe. „Nimic!“ „Păi, de ce plângi ca o toantă?“ „N-am nimic, ce, de nimic nu poate să plângă omu'? Ia mai lăsați-mă dracu'...“

(*miercuri*)

La seminarul de literatură de azi n-am scos un cuvânt. Asistenta E.Z. se zbate să-i iasă totul bine ca și alte dăți. Nu-i iese. E nervoasă. Mă caută cu privirile. Mă îndeamnă să iau cuvântul. O evit. Tac precum Hamlet. Nu particip deloc la discuții. Nici D., nici G. nu vorbesc: probabil din teamă că am să le arăt apoi că n-au înțeles textul călinescian sau barbian. Din prudență tactică, nu se înghesuie deloc să vorbească. Mă așteaptă pe mine să încep. Sunt impenetrabil. Vasile mă înghiontește: „Zi ceva, că mă pune pe mine și n-am citit nimic...". Tac. Observ că asistenta pleacă aproape supărată. „Ce, bă, vrei să ne distrugi!?", mă atacă la sentiment șușterii și putanele în pauză. „Nu mai iau cuvântul niciodată la seminar, m-am plictisit să vorbesc de unul singur."

(*după-amiază*)

Al.M. are un accent toscan plăcut, deși figura lui negricioasă aduce mai degrabă a sicilian din Brașov. Îmi place pronunția sa și merg la ora de italiană și pentru umorul cu care ne abordează. Astăzi, am descoperit un scaun rupt și, pe când răspundea Paul Popescu, un oltean cam fanfaron, i-am schimbat scaunul bun cu celălalt. Când s-a așezat, obiectul a făcut explozie sub el și abia l-am adunat de sub masă. „*Vedi Popescu, non solamente la donna è mobile*", scandează M. cu accentul său ireproșabil, „*ma anche l'uomo è mobile*". A fost satisfăcută chiar și victima de această glumă. Italia, iată un vis în care mi-ar plăcea să locuiesc.

(*revelion*)

Astă-seară e revelionul. Am dureri groaznice în gât. Mi s-au umflat iar amigdalele. „Trebuie să le scoți rapid, altfel riști să faci reumatism generalizat", îmi spune, la Spitalul Studențesc, gras și mic, doctorul Ionescu. Nu știu dacă e cazul să merg diseară cu colegii mei la revelionul Facultății.

Se face la cantina Victoria din pasaj. Mai bine rămân în cameră cu *Faust*, în traducerea lui Blaga. Vine Bazil frumos îmbrăcat, frezat, parfumat, să mă incite. „Imbecile, se schimbă anul. Hai și tu să prinzi clipa!“ „Care Clipă?“ (Îi comentasem versul emblematic „*Verweile doch – du bist so schön*“ și Bazil e un tip inteligent.) „Marea clipă“ „Da, dar cu cine...?“ „Cu oricine. Vor fi acolo farfuze și damicele destule!“ Are dreptate. Mă ridic lihnit din boemă și alerg curios spre Clipă.

(*miezul nopții*)

Spre miezul nopții am, la un moment dat, o stare de neliniște; mă enervează brusc lumini, toalete, zâmbete, cuvinte. Îi simt pe toți cum se prefac, pândindu-se, pândindu-mă. Le întorc spatele și umblu singur cu un pahar plin în mână în căutarea lui Mephisto. „Dar dacă o fi rătăcind printre noi, amuzându-se și el?“ Se apropie ora de trecere. Este sigur undeva pe pragul timpului și se uită batjocoritor la noi. Ne privește curios. Toți ciocnesc, își urează stereotip obișnuitele fraze de Anul Nou. Simt un alt frison de neliniște. Parcă cineva mă atrage magnetic spre oglindă. Brusc, le întorc spatele celorlalți, care așteptau zâmbindu-mi fals să închin cu ei. Mă apropii de oglindă, ridic paharul: „Noroc, Mephisto!“. Poate că, pentru o clipă, i-am zărit imaginea în luciul schimbător, dar repede, fulgerător de repede, aceasta s-a estompat. A rămas acolo doar chipul crispat al unui ins macerat de o caznă interioară teribilă. Era chipul meu, dar cred că arătam așa monstruos din cauza amigdalitei. Vine spre mine Luminița D. ca să mă invite să dansăm un vals de Strauss. „Hai să dansăm, că nu e Mircea să mă vadă!“ Nici nu se putea mai bine: e singurul dans pe care îl reușesc perfect. Pot să-mi imaginez că ea ar fi Margareta. Ne avântăm ambetați de muzică. Deși scundă, e apetisantă în rochia de catifea neagră decoltată copios, are dezgoliți umerii rotunzi și tot spatele; în față, corsetul strâns îi umflă sânii, ridicându-i perpendicular

pe piept: două mere mici, albe, gata să plesnească, răsfăț de rod necules; doar bumbii, boabă de strugure, sunt prizonieri rebeli sub șiretul corsetului; chiar acum îl vor rupe recăpătându-și sfânta libertate. Carnea luminoasă pufoasă decolteul sânii valsul beția atingerii; deodată, m-am aplecat ușor tandru (toți au crezut că vreau s-o sărut, s-au uitat cu lacomă curiozitate, cu invidie, cu ironie, așa cum se întâmplă când spargi regula, când ești mai puternic decât ceilalți și acest lucru iese în evidență chiar dacă tu nu-ți dai seama și nici nu-l urmărești), i-am adulmecat corpul pe care i-l țineam în brațe și i-am aspirat parfumul iute de transpirație al sânilor îmbumbați. Probabil că m-a atras acea albeață artificială a cărnii sau am fost foarte tentat de corporalitatea ei; mi-am apropiat buzele, o greață m-a lovit brusc, am înfipt dinții, am... „aaaaa", un urlet, un răcnet de fiară. Da, fiara se aciuase chiar în brațele mele. Era Luminița D., care a leșinat, săraca.

(*iarna*)

Avem de discutat poemul dramatic *Cain* de Byron. Pentru a mă pune în temă, recitesc din *Genesa* episodul „Cain și Abel". Iată-l:

1. *Adam s-a împreunat cu nevastă-sa Eva; ea a rămas însărcinată și a născut pe Cain. Și a zis: „Am căpătat un om cu ajutorul Domnului!"*
2. *A mai născut și pe fratele său Abel. Abel era cioban iar Cain era plugar.*
3. *După o bucată de vreme, Cain a adus Domnului o jertfă de mâncare din roadele pământului.*
4. *Abel a adus și el o jertfă de mâncare din oile întâi născute ale turmei lui și din grăsimea lor. Domnul a privit cu plăcere spre Abel și spre jertfa lui.*
5. *Dar spre Cain și spre jertfa lui, n-a privit cu plăcere. Cain s-a mâniat foarte tare și i s-a posomorât fața.*

Acesta e textul biblic. Ce reiese de aici? Că, de fapt, dacă facem abstracție de apariția cam sofisticată a lui Adam și a Evei, Cain ar fi primul OM care se naște firesc din „împreunarea“ lor. El este agricultor, fiind nevoit să muncească din greu pământul pentru subzistență. Abel, ca al doilea născut, va fi mai dăruit de soartă, întrucât, ca păstor, natura îi vine în ajutor mai des. Dintre cei doi, Cain este săracul, iar Abel bogatul. Această stare nedreaptă este consacrată chiar de către transcendența supremă; săracul Cain poartă obolul său de roade și nu este primit cum s-ar fi așteptat: „Oi fi fiind tu mai sărac, Cain, dar eu apreciez nu ceea ce mi-ai adus, pentru că nici nu aveai de unde să-mi aduci ceva mai mult, ci chiar gestul tău, de aceea sunt bucuros că ai venit!“. Nu, nu se întâmplă așa. Transcendența Supremă se uită chiondorâș la sărăcia lui Cain, în timp ce așteaptă mieii cu mireasmă de grăsime proaspătă de la Abel și atunci se bucură foarte, arătându-și fățiș plăcerea pentru carnea dăruită. Prin aceasta, el îi dă învestitură socială numai lui Abel, transformându-l în cel avut, și-l condamnă pe Cain să devină un revoltat și un revoluționar, fiindcă acesta este mai neajutorat. Și ce poate face cel care n-are? Se revoltă împotriva celui care are și își face și el parte. Cain se „posomorăște“ tocmai pentru ierarhizarea socială ce s-a instituit în mod nedrept. De fapt, el, din această perspectivă a dreptății divine, nu-l ucide pe fratele său, ci pe cel care l-a umilit brutal în sărăcia și în cinstea sa. Transcendența haină l-a condamnat să fie sărac și cinstit, dar numai cu atât nu se poate trăi. Revoltat, Cain ridică mâna și-și face singur dreptate. El lovește în legea nedreaptă, instaurată de o transcendență oarbă. Cine e vinovatul?

(*duminică*)

Sunt torturat în fiecare noapte de vise lubrice, inimaginabile. Ascetismul dus la extrem îmi dă o stare de amorțeală, ca și cum corpul mi-ar fi otrăvit cu cele mai grele toxine. Uneori, mă cuprinde o greață grea, ce-mi vine din glandele ascunse

ale bărbăției. Dimineața, mă trezesc ejaculând un lichid galben vâscos, ce emană un miros impudic de carne proaspătă. Duhoarea asta pestilențială mă face să vomit. Nu știu ce să fac ca să rezist acestor impulsuri imunde, acestor spasme viscerale ce mă schimonosesc la chip și-mi dau fixitatea de sfinx a privirii. Urina este densă, ruginie, de o alcătuire corpusculară foarte ciudată; când urinez dimineața, simt o usturime insuportabilă, e o arsură ce taie în carne ca un ciob de sticlă. Marmora din baie pe care picură se descompune, își pierde strălucirea și culoarea din cauza acizilor tari concentrați în lichid. Ceva acru și iute îmi lovește nările, făcându-mă să-mi duc degetele la nas. Acum înțeleg de ce eremiții se ascund în pustiu, ca să nu fie văzuți și auziți; cred că strigătele lor lubrice se aud din peșteri ca niște boncăluituri de cerbi în călduri, ca urletul fiarelor în rut, dar fiarele au ceva pur în modul de a lăsa natura să se manifeste prin ele, vreau să spun că sunt autentice, întrucât sunt posedate de geniul speciei, pe când individul uman transformă actul sexual într-o moară a trupurilor ce se macină, macerându-se până când capătă damful impudic al hoitului. Din dorința de a se păstra puri, marii asceți își împuținează corpul, așa cum se poate observa la un Francesco d'Assisi. Experiența negării trupului nu e decât o altă pervertire a individului ce vrea să-și înfrângă condiția printr-o alienare și mai sofisticată. O, Sfinte Antoane, nici un vis erotic nu se apropie fără să fiu alergat de bacante prin codri de pofte carnale, zornăind din solzii concupiscenței oarbe. Torturi ale iadului cărnii, lăsați-mi o clipă de răgaz, o singură clipă, ca să mă scutur de aburii visului obscen.

(*seara*)

Azi e duminică. Ca de obicei, merg la cenaclul „Junimea". Citește Octavian Stoica o proză parabolică, intitulată *Pentru eroi ziua a șaptea*. Se bucură de un succes neașteptat. Ivașcu îl laudă și el, preluând parțial unele dintre argumentele mele. O.S. este cel mai original prozator al cenaclului nostru, alături

de Puși Dinulescu. Are un stil contondent, bărbătesc, diferit de stilul mimetic al prozei ce se scrie acum. Dacă ar fi mai puțin boem, ar deveni un prozator important.

(*primăvara*)

„Știi că M. se însoară cu F.?“, mă ia în primire azi O. chiar de la intrarea în aulă. „Nu mă interesează cine cu cine se...“, îl reped scurt. „Stai să vezi cum a fost“, continuă el, „a dus-o la el acasă și ea i-a spus că e fată; cretinul n-a crezut-o și atunci ea s-a dus la doctor, care i-a dat certificat de feciorie!“ „Și?“ Observ cum mă antrenez involuntar în această scursură de vorbe, pentru a mă defula după o lectură grea din Lacan. „Și el l-a luat, l-a citit, l-a făcut cocoloș, l-a aruncat pe jos, i-a dat un picior și a plecat fluierând, lăsând-o în stația de troleu cu buza umflată...“ „Lasă, c-o să se întoarcă el, n-avea grijă, dar cum dracu' de afli tu toate porcăriile ce se-ntâmplă?“ „Ce, nu știi că sunt confidentul damelor din grupa noastră?“ „Du-te dracului!“

(*aprilie*)

Primesc o scrisoare enigmatică de la o fată timidă din grupa noastră, pe care n-am observat-o până acum; îmi scrie lucruri extraordinare, este atâta decizie și delicatețe în rândurile ei cam crispate, că mi se face frică să mă întâlnesc cu ea. O caut la cămin, coboară, ne plimbăm prin parcul de la Drept. E curios că nu ne vorbim prea mult, dar o țin de mână, ne ținem de mână (eu consider ridicol un asemenea gest și mă mir de propria-mi transformare!) și ne sărutăm. Știe să sărute ca o expertă; rămân agățat de buzele ei, mă complac într-un sărut lung ca o agonie. O leșie fierbinte îmi cutreieră sângele. Ea pare posedată de o aparentă moliciune a gesturilor și are mișcări de un anume somnambulism erotic, ce exercită o acțiune magnetică imediată asupra mea. Singura atingere a mâinii ei mă electrizează, simt cum pocnesc în aer corpusculii

materiali ai fiinţelor noastre. Trec mulţi colegi pe lângă noi. Ea nu se sinchiseşte deloc, înlănţuită de mijlocul meu. Nici eu. Ce ciudat, simt că ea mă iubeşte, că aş putea să..., dar eu n-o iubesc, am venit la întâlnire ca un cavaler medieval împins de conduita cavalerească. (Acum trei zile, fără să am habar de intenţiile ei, i-am promis lui A. că ne căsătorim; trebuie să-mi onorez promisiunea; ţine de regula jocului, pe urmă, voi vedea ce voi mai face.) Sunt un idiot.

Dragă Martin,
Ca să o fac numai de dragul experienţei, de amorul artei nu o fac, nu trimit această scrisoare către Mircea, mă costă obiectiv prea mult. O nouă lovitură este dezastruoasă pentru mine acum. Tu crezi că Mircea îmi e net superior? Crezi că nu-l vor mişca aceste rânduri? Crezi că va putea ieşi, după atâtea conflicte, tăceri, ceva serios? Tu ce crezi? Răspunde-mi! Eu vezi, sunt nebună!

Eleonora

Jurnalul lui A.

3 noiembrie 1962

Da, trebuie să scriu. Pentru că fulgerul e aproape și norii îi văd învolburându-se, iar eu trebuie să trec prin ei. Trebuie să scriu pentru că viața mea scurtă, care însumează doar 18 ani, se poate opri aici, acum, peste trei zile... Dar eu nu sunt vultur, să înfrunt moartea cu aripi larg deschise... Dacă fulgerul îmi va frânge doar aripa înseamnă că nu voi mai zbura, ar fi mai rău ca moartea. Nu râd în fața fulgerului ce mă va lovi, dar nici teamă nu-mi e de el:

Viața de va fi să-mi soarbă,
Nimeni nu m-o pune-n ramă,
Vino, dar, putere oarbă,
Să te-nfrunt, nu-mi este teamă.

*

Voi urca cu orice preț. E un moment crucial în viața mea. Nu-mi închipui c-aș putea renunța. Orice-ar fi, oricât de înspăimântătoare va fi stânca, trebuie să urc, trebuie ca, prin munte, să încep o nouă viață. Patinajul mi-a secat sufletul de cele mai dragi clipe ale tinereții, nu se mai poate să irosesc totul pentru gheață. Dar pentru a mă putea depărta de locul acela dureros și-atât de drag, trebuie ca timpul meu să fie plin, încă prea plin, ca gândurile să nu se poată întoarce așa,

ca din întâmplare, la gheaţa mea. Eu consider că, de data aceasta, aleg între viaţă şi moarte, între o viaţă plină, trăită în orice moment, pe munte, în facultate, în vers şi pe gheaţă, şi moartea, în adevăratul sens al cuvântului. Acum se dovedeşte dacă eu sunt demnă de viaţa pe care mi-o doresc! Vreau să obţin această viaţă şi sunt gata să-i dau orice sacrificiu mi-ar cere. Eu nu mai pot trăi altfel!

*

Am avut odată o mare iubire. Prima mea dragoste, şi ultima, în felul ei. Petre... Mă considera o puştoaică simpatică sau se gândea la un viitor interes material, credea că o să se poată însura cu mine. Ce mult mă dezamăgeau cuvintele lui, dar ce mult îl aşteptam să mi le spună din nou, aşa banale cum erau. În visurile mele, vedeam numai făptura lui fizică, pentru că pe cea morală nu voiam să o înţeleg, nu puteam crede că cel pe care îl iubesc e un om atât de banal, fără nimic personal, un mincinos, în fond. El acum spune că m-a iubit, eu nu mai cred nimic, pe nimeni. Ţie, Petre, îţi mulţumesc pentru toată indiferenţa ta, pentru tot zbuciumul sufletesc pe care mi l-ai trezit, pentru că numai aşa am învăţat să lupt cu viaţa şi, în special, cu mine. Da, m-am învins şi timpul mi-a dovedit că n-a murit iubirea, dar că, aşa cum te-am iubit pe tine, nu, sigur nu voi mai putea iubi. Îţi mulţumesc iar pentru toate visele pe care mi le făceam în contul tău şi de care tu n-ai ştiut niciodată. Ce te interesau pe tine ideile mele copilăreşti? Dragă Petre, viaţa tu mi-ai spus că e un şir de distracţii, că n-are rost să te oboseşti. Eu gândesc altfel şi poate din cauza asta nu voi mai fi. Dar ţie, Petre, îţi doresc o viaţă aşa cum îţi place – făcută numai din veselie, plină de soarele pe care eu l-am pierdut...

Peste două zile îmi voi hotărî soarta. Dacă am să fiu în stare să parcurg traseul de 5B fără şovăire, fără teamă, arătată, cel puţin, viaţa mea va deveni mai plină ca niciodată, pentru că voi începe alpinismul, sportul celor curajoşi. Dacă nu voi

putea urca, tot ce am în mine mai bun se va topi treptat într-o viață monotonă și fără nici o perspectivă. Mă trec fiorii când mă gândesc la ce va urma. Mircea mi-a spus că el, când a urcat pe acest traseu, a avut o frică omenească și a fost complet epuizat la capătul traseului. Dacă el, care pe Detunata s-a agățat deasupra prăpastiei fără nici o frică, n-a șovăit, oare ce înseamnă la el frica omenească și ce grozăvie de stâncă și de prăpastie poate să i-o provoace? Mi-a spus că, dacă voi șovăi o singură dată, să nu mă mai gândesc la alpinism și mi-a mai spus că, dacă voi ajunge până la capăt, vom deveni tovarăși de coardă în toate turele lui alpine. Ce-mi pot dori mai frumos în viață, decât primejdia de a înfrunta asprimea stâncii și grozăvia prăpăstiilor? În fiecare clipă, cu fiecare nou pisc învins, aș urca spre adevărata viață, așa cum mi-am dorit-o mereu, așa cum niciodată n-am avut-o. Voi avea prilejul să văd dacă o merit.

Știu că nu voi renunța. Oricât de înspăimântător va fi traseul acela alpin, voi porni la drum, eu mă cunosc în asemenea ocazii. Dar trebuie să rezist până la capăt, trebuie ca, uitându-mă în prăpastie, să nu mă înspăimânte în așa fel încât să cad, trebuie să-mi țin firea și să nu tremur prea tare de teamă. De obicei, mi-a plăcut primejdia, ba chiar, de multe ori, am căutat-o. Acum ea va veni singură. Uneori mi-e teamă să nu șovăi în fața stâncii. Dar acolo, înainte de plecare, eu trebuie să-mi aduc aminte că renunțarea înseamnă moarte, că e mai bine să mor urcând, înfruntând, decât să mă sting încet, meschin, ca oamenii mărunți. Chiar de-ar fi să-mi dau seama, concret, judecând stânca și distanța până la vârf, că nu voi rezista să o urc, nu-mi voi permite să renunț la ascensiune. Trebuie să încerc, oare nu sunt eu aceea care am cântat moartea vulturului în zbor? Se mai poate întâmpla ceva: în momentul acela, înainte de plecare, să nu-mi mai dau seama de noțiunea lucrurilor și să găsesc, în viața banală ce mi-ar fi dată dacă renunț, frumuseți condiționate de natura primejdiei în care mă aflu. Și s-ar putea să renunț la stâncă pentru tot ce

aș lăsa în urmă, pentru tot ce mi-ar mai fi rămas de înfăptuit. Gândește-te însă că, dacă renunți, nu vei mai putea da nimic nou, ba chiar vei strica tot ce-ai clădit până acum, tu nu găsești puterea de a crea decât în mijlocul unei intense frământări în liniștea vieții cotidiene, niciodată. Pe tine nu te leagă nimic, de nimeni. Ai iubit un om, nu ți-a fost pe măsură, dar ți-a dat poezia, rezultat al zbuciumului tău sufletesc. Acum nu datorezi nimănui nimic. Nu te leagă nici un fir de viața Bucureștilor, așa că nu păgubești pe nimeni dacă mori. Da, trebuie să trăiesc așa cum vreau eu sau să mor. Cale de mijloc nu există.

*

Dar dacă voi urca și voi cădea rănindu-mă doar? Nu, aceasta n-ar însemna renunțare, ci doar o întâmplare stupidă. Și voi cădea doar dacă nu voi mai fi stăpână pe ultima mea picătură de putere sau dacă se va prăvăli sub mine colțul de stâncă de care m-am sprijinit. Nu, nu vreau să mă rănesc doar, ar fi prea stupid să-mi fie acesta sfârșitul. Căci tot un sfârșit se cheamă. Înseamnă renunțarea la gheață, la munte... deci tot moartea. Nu, trebuie să fiu atentă, să urc cu grijă, dar și cu mult curaj, pentru că această moarte ar fi lentă, în chinuri, mult mai grozavă decât cea simplă, trupească. Ar fi moartea mea sufletească, da, de ea mi-e groază...

*

Mircea mi-a spus că vom mai pleca împreună cu trei băieți de la el de la facultate, care n-au fost niciodată în tură alpină. Asta mă mai liniștește puțin. Dacă ceilalți băieți vor renunța, eu sunt sigură că voi avea mai mult curaj, că așa sunt eu, teama altuia îmi dă curaj. Încă ceva : Mircea mi-a mai spus că, atunci când a urcat el prima dată, a mai mers o fată care urca prima dată în tură alpină. Și a urcat. Așa că nu pare a fi ceva

atât de grozav cât mi-a spus Mircea. Dar pot eu să știu, pot eu să anticipez, pot eu să nu las câteva rânduri pentru cei ce, poate, nu mă vor mai vedea niciodată vie?

*

În orice caz, dacă mă întorc, voi fi cu siguranță alt om. Când eram mică, eram o mare fricoasă, dar pe stânci și în pomi mă suiam fără șovăială. Am fost un copil neliniștit, cu multe visuri irealizabile, cu multe utopii în gândire. Poate și ce gândesc acum e o utopie. Dar vreau să mor, de va fi nevoie, pentru utopia mea.

Știu eu ce o să fac în fața stâncii? Va fi, în orice caz, o luptă. Mi-aduc aminte că am fost odată cu Cornel la Șapte Scări. Ei bine, traseul nici măcar nu e alpin, e foarte ușor de urcat. Înaintea morții nu se minte, ei bine, m-a apucat frica în fața scării a treia. După o scurtă luptă cu mine, am urcat și apoi, mai departe, a fost foarte firesc. Nu mă gândesc acum că poate îmi va fi frică mult mai mare în fața traseului alpin de 5B, dar mă gândesc ce repede trece frica atunci când pleci s-o înfrunți, când treci peste tine. Am voie, deci, să-mi fie cât de multă frică se poate, dar principalul este să nu mă copleșească și, chiar dacă mă va copleși, să prefer moartea pe stâncă, în urcuș, decât pe cea lentă, în pat. Chiar de-mi va fi frică, trebuie să pornesc, trebuie, dacă n-am știut să trăiesc, măcar să mor așa cum am vrut mereu – urcând.

*

Mi-e drag de tine... – frumos cântec. Mi-aduc aminte că l-am fredonat odată, da, în tren. Oare... de cine mi-era drag? Da, de el, cel pe care nu-l voi găsi niciodată, dar îl voi căuta mereu... Îmi fac fără să vreau planuri de viitor, cu spectacolul la televiziune, cu deplasarea cenaclului la Ploiești, dar, deodată, gândul mi se curmă. Mi se par departe, deodată, și spectacolul,

și tot. Parcă un zid de nepătruns mă desparte de viitor. Oare voi străbate zidul sau voi cădea de la primul pas? Nu, mai bine să mă prăbușesc din vârful lui decât să nu-i ating piatra. Trebuie să urc, nu mai pot da înapoi acuma.

Mă cam dor picioarele. Am o febră musculară care mă supără. Trebuie neapărat să mă odihnesc bine. Poate îmi va trece. Ieri și azi am mâncat destul de mult. Trebuie să-mi întăresc organismul, trebuie ca sistemul nervos să-mi fie perfect echilibrat, ca să nu mă apuce șovăiala sau, pe drum, amețeala. O să iau la mine câteva bucățele de zahăr. Poate și niște ciocolată. Vreau, trebuie să rezist... Mă gândesc ce voi face eu, când va trebui să fiu tot drumul veselă. Doar mai mergem încă cu trei băieți. Cum vor fi oare? Cred că plini de viață, din moment ce și-au ales alpinismul ca sport. În orice caz, voi fi mai aproape de ei, atunci, la plecarea pe traseu, decât de Mircea. Ei sunt doar începători, ca mine. Oare vor șovăi? Vreau să nu șovăie nimeni. Ar fi atât de minunată victoria și viața ce i-ar urma...

Ridic în mână un pahar imaginar. Îmi urez succes. Și râd. Oare voi râde la fel și joi? Acum, că stau acasă, la căldură și în pat, mi-e ușor să spun că nu voi șovăi. Dar acolo, în fața stâncii goale și a prăpastiei negre, în fața peretelui abrupt, oare tot așa voi spune? Ei bine, poate acolo voi fi mult mai curajoasă ca acum. Eu, cel puțin, așa cred. De-ar veni mai iute și clipa primului contact cu stânca! Acel contact va decide cât de puternică sau cât de slabă sunt!

5 noiembrie 1962

(O zi înainte de plecare.) Acum e ora 13 și nu mi-a venit nici o veste de la Mircea. De fapt, eu trebuie să aștept de-abia mâine scrisoarea, dar ce bine ar fi fost ca el să vină azi și să știu când, cu ce tren voi pleca mâine. Dacă i s-a întâmplat ceva pe munte și nu mai poate veni? Drept să spun, mă pasionează jocul acesta cu moartea, acum sunt pregătită

pentru el și mi-ar părea rău să nu mergem acum. Sâmbătă, după două săptămâni, am deschiderea oficială a sezonului de patinaj. Oare voi mai putea merge pe munte? Da, sigur, plecând noaptea, dar voi mai fi în stare să urc? Cert este că vreau să plec cât mai repede, și aceasta nu ca să scap de primejdie, într-un fel sau altul, ci pentru că, pur și simplu, mă atrage primejdia și vreau să-mi încerc puterile. Sunt cam optimistă. Și nu știu dacă e chiar așa de bine. Ar fi prea bruscă trezirea la o realitate prea dură (e vorba doar de o frică omenească!). Mi-a fost vreodată frică? Ei bine, nu, pentru că n-am avut ocazia. Ce va fi acum? Ce-mi rezervă oare ziua de mâine și stânca aceea obsedantă? Nu se poate să cad. Nu se poate să mor. Și asta pentru că vreau, trebuie să trăiesc, așa cum gândurile mele o cer, așa cum niciodată n-am putut trăi, dar voi încerca acum...

Mi se pare că nu vom mai pleca. Am fost la 9 seara la facultate și nu am găsit nici un bilet de la Mircea. De ce oare? Sau poate i s-a întâmplat ceva pe munte? Nu știu ce să cred. Vreau să plec pe munte. Nu mai pot suporta patinajul. Vreau să scap sau să mor. Vreau să uit, altfel înnebunesc, chiar de-acum nu mai sunt stăpână pe mine. Vreau să plec! Vreau să plec! Mircea, mă auzi? Mă înțelegi?

Notă la romanul ce se scrie

Ce înseamnă, la urma urmei, a scrie un roman astăzi? A sta cu detașare într-un colț al peisajului și a descrie tot ce vezi; să nu te preocupe nimic, să nu-ți faci nici o problemă de perspectivă, de scriitură, de construcție, pur și simplu să înfuleci realul cu furie, să nu te lași dominat de acesta. Importantă e, va spune însă un romancier adevărat, nu descrierea, ci viziu-nea*; să ai clară o concepție a vederii din care să decurgă descrierea, să te introduci în interstițiile dintre concept și real, dintre oasele conceptului și carnea cuvântului, să le pipăi cu vicleană tandrețe, să le posedezi cu bărbăție de amant însetat.*

Să nu descrii doar de dragul descrierii. Descrii ceva fiindcă te obsedează structura plasmatică a obiectelor, a sentimentelor sau a ideilor! Dacă te preocupă un obiect, un sentiment, o idee, te apuci să le descrii pentru a cunoaște. *Descrierea asta nu este mimetică, ea nu reproduce realitatea, ci te mărturisește pe tine în acest loc și în acest timp; ea nu se aseamănă cu acel* tine *de mâine sau de ieri, deși poate aparține, ca element abstract (și concret), aceleiași mulțimi aleatorii a* Descrierii. *O stare de sentiment continuă te ghidează în acest excurs descriptiv ce nu poate fi în nici un fel opus actului poetic. Un romancier care se respectă este întotdeauna și un Poet.*

Jurnalul lui M.

(*azi*)

Ţin acest jurnal dintr-o proastă obişnuinţă. Mi se pare că aşa menţin mai *autentică* întâmplarea concretă. Prea repede, în jur, totul se transformă în discurs. Nu mă mai satisface deloc discursul vorbit. Cu atât mai puţin cel scris. Dacă aş fi avut la mine în permanenţă un aparat de fotografiat, era simplu: toate imaginile vieţii mele ar fi rămas fixate, n-aş putea spune cât de autentic, dar oricum mai concrete. Orice discurs e atât de abstract. Nu reţine *răsuflarea vie* a realului.

(*duminică*)

O stare proustiană permanentă (nu am achiziţionat-o citind *À la recherche du temps perdu*: o aveam din copilărie, când nu auzisem încă de Proust) mă face să trăiesc într-o continuă reverie amoroasă. Nu reţin decât acele imagini trăite, legate de un fior straniu, când dintr-odată corpul ţi se încarcă de un potenţial magnetic anormal, dându-ţi acea senzaţie uscată de leşin; ţi se împăienjenesc ochii, ţi se înmoaie genunchii, oasele ţi se scutură scurt-circuitate, iar în gură îţi vine brusc un lichid abundent. Atunci eşti îndrăgostit.

(*septembrie*)

M-am gândit intens la G. şi azi m-am lovit de ea la bibliotecă. E vorba despre un fel de atracţie telepatică; mă gândesc

la cineva câtva timp, mă concentrez asupra chipului său, asupra ochilor, mai ales, fără să vreau nimic, fără să-l chem în mod voluntar și, peste un ceas, peste o zi, brusc, îl întâlnesc pe stradă sau în alt loc; atunci îmi amintesc că subconștientul meu l-a solicitat; așa era în timpul liceului, când, îndrăgostit de E., ieșeam „pe centru“ să mă plimb, să ne plimbăm, liceeni timizi în uniforme închise la culoare, cu fețele spuzite de coșuri, urmăriți de profesori aspri cu multe dioptrii la ochelari, aflați aproape de pensie, cu carnețelele în mână, gata să-i noteze pe plimbăreți (era mai ales unul de geografie, Mustață, cum îl poreclisem pentru podoaba de sub nas, care, a doua zi, la școală, odată intrați în clasă, decreta scurt: „Ia să iasă la lecție Neacșu, Țoncu și M.“. Ne punea întrebări foarte dificile ca să nu știm nimic și se uita cu mare satisfacție la figurile noastre blegite: „Două, făcău, treci la loc!“, „Un baston de mareșal, făcău, și diseară ne vedem pe Centru!“); spaima celor notați în carnet îi ținea treji toată noaptea să studieze la obiectele periculoase.

Deodată, apărea ea; o simțeam de la o sută de metri, nu era nici un dubiu, acel mers lin, acea alunecare maiestuoasă, acea mișcare de avansare cu tot corpul de împărătească bizantină. Acel corp nu putea să-l aibă nimeni altcineva; cum îi simțeam prezența, mi se înmuiau genunchii și mă cuprindea o stare de frică neînțeleasă. Era de fapt o bucurie imensă, o plăcere fără margini de care mă speriam ca de o mare primejdie. Nu știam ce să fac cu componentele din care eram alcătuit, unde să țin mâinile, cum să-mi mișc picioarele; îmi îndreptam umerii dintr-odată, deveneam rigid ca un golem. Parcă se deschidea un vid înaintea-mi; parcă se surpa spațiul până la ea, iar eu cădeam fără oprire, mă cufundam în acea spărtură, fără ca cineva să mă mai poată salva. De fapt, nu mai exista nimeni în acel moment decât noi doi, noi cu privirile noastre crispate, privindu-ne în extaz ca și cum am fi fost condamnați la moarte și nu ne-am mai fi putut vedea niciodată nici măcar o fracțiune de secundă după această întâlnire absolută, unică,

irepetabilă. Depășită fiind prima zguduire, dată de impactul nostru magnetic, nu aveam curajul să mă apropii prea tare de ea; mă opream să privesc în vitrina librăriei, ca și cum doar cărțile contau pentru mine. O pândeam însă cu ochi necruțător, tăind o dâră incandescentă în aer; mă pândea și ea cu coada ochiului, acel ochi dilatat de mongoloidă în care se perindau cortegii de fauni și nimfe alergându-se, alergându-ne, alegându-mă doar pe mine, deși nu lăsa să se vadă acest lucru. Un tur de recunoaștere, încă unul de îmblânzire, apoi dispărea brusc, așa cum apăruse. Îmi ajungea că am văzut-o, fie și o fracțiune de secundă, că a venit la întâlnire exact când a solicitat-o subconștientul meu (în nici un caz nu aș fi recunoscut că o chemasem eu, cu toate puterile benefice/malefice de care eram posedat). Iluminat, călcam ca și cum aș fi plutit; întors acasă, rămâneam treaz până târziu, citeam până la două noaptea spre a-i păstra imaginea cât mai apropiată, știam că somnul ne îndepărtează. A doua zi o vedeam din nou la școală, dar nu era același lucru; acum nu venise special pentru mine, venise la școală ca orice elevă: numai ieri simțise nevoia să mă vadă, numai în clipa aceea a după-amiezii (n-avea cum să fie altfel!) plecase singură pe stradă să mă întâlnească, atrasă de dorința mea.

(*ieri*)

Câteodată, uimit, simt cum viața respiră frenetic în lucruri; de exemplu, mi se întâmplă uneori să stau singur în amurg, atunci când lumina crepusculară se umflă de energii ciudate, ce fac să se audă șoaptele inaudibile ale obiectelor: este ca o dilatare de forme, de sunete, de culori și de gânduri ce se amestecă toate într-un vârtej. În acea clipă, se petrece depășirea stării de materie, ce se surpă cu dulce lentoare în altceva. Ați auzit vreodată acel gurluit al porumbeilor sălbatici în toiul zilei, ați perceput acea senzuală frecare a sunetelor în aer, ca și cum o planetă ar trece la o distanță prea apropiată de altă planetă și atunci au loc picurări de muzici nemaiauzite în

timpanele noastre tocite de uzura efemerității, crăpate de o rumoare viscerală? Sau vi s-a întâmplat deseori să visați cu ochii deschiși, între aceste semnale bizare pe care le emit acele păsări baroce: „guguuu-știuc", „guguuu-știuc"? Ce semnificație pot să aibă aceste semnale și de care parte a ființei noastre vor fi fiind înregistrate? Între două sunete de acest fel, simt cum se desface realul într-o falie gigantică, în care alunec cu viteza luminii și străbat distanța enormă spre cealaltă parte a planetei; mă aflu simultan în două locuri și văd ce fac cele două forme ale corpului meu, cum se recunosc una pe alta și cum se spionează reciproc, fără să aibă timp să comunice între ele. Atunci sunt unul în doi și aș vrea să mă divizez într-o infinitate de particule, tot atâtea câte obiecte există în univers, pentru a putea să respir în formele lor vii. Această diviziune a corporalității mele e o stare difuză a cosmosului ce mă cuprinde rareori, când stau în umbra pinilor, urmărind acele sunete imposibile ale unor păsări proaste, gurluind nepăsătoare la streașina Catedralei pictate de Van Gogh, fără să simtă agonizarea înceată ce se scurge din culorile înflăcărate ale peisajului expresionist. Am petrecut uneori asemenea clipe de înstrăinare atunci când, urcat pe grădiștea de pe malul Oltului, la Slatina, mi se părea că ființa mea se rupea din stăvilarul ei de nervi și oase și se diviza, pornind într-o călătorie imaginară și reală în același timp; ceva pleca din mine, o parte materială se desprindea încet fără să se mai întoarcă. Eu eram aici și în altă parte în mod simultan și cel plecat din mine altundeva nu mai revenea parcă niciodată în întregime ca să se reintegreze în corpul meu.

(*toamna*)

Cel mai profund lucru din cultura greacă e *hybris*-ul. Polemizez cu lectorița de universală în legătură cu această noțiune. Cine depășește măsura? Care sunt raporturile între transcendență și imanență? Cine sunt mai puternici? Zeii sau oamenii? De către cine se comite *hybris*-ul? De către oameni

împotriva oamenilor? De către oameni împotriva zeilor? De către zei împotriva zeilor? De către zei împotriva oamenilor? De ce, mă rog, atâtea crime, atâtea Erinii, atâtea răzbunări etc.? „Motorul" *hybris*-ului îl ambalează la maximum și Shakespeare. Numai la noi nu se întâmplă nici o depășire de măsură. Prea rezolvăm totul pe furiș în lirică resemnare. Se pare că ne lipsește tăierea de capete?!

(*miercuri*)

M-am surprins astăzi spionând împrejur un al doilea plan al spațiului; dacă te uiți cu atenție foarte aproape de tine, descoperi că în fața ta se deschide o prăpastie fără fund și începi să te temi de o cădere teribilă într-un gol indefinit. De acolo te privesc înfricoșător ochi ficși și reci, care prelungesc alți ochi ce se preiau la infinit și care te poartă până în cercurile îndepărtate ale altor lumi.

(*martie*)

Rânjetul meu de fiară metafizică se transformă treptat într-un râs autoironic pe care nu mi-l bănuiam. Un râs ce înseamnă o victorie asupra neputinței proprii, asupra încăpățânării, asupra durerii. Nu mai sunt atât de crispat, am căpătat acea detașare sceptică ce mă apără de impuritatea vieții.

(*noaptea*)

Când vreau să descriu corpul lui A., observ că, pentru mine, acesta nu există, este absent, e o ficțiune; ne întâlnim la S. ca să facem amor, după ce i-am promis că ne căsătorim: o penetrez și nu simt nimic, e ca și cum aș poseda țărâna. De altfel, am avut întotdeauna impresia că ea are un corp inform, acoperit de prea multe veșminte, de parcă ar fi o momâie de cârpe, un manechin. „Eu sunt frigidă!", strigă ea isteric la sfârșit și abia acum, iată, îmi aduc aminte că nu i-am înregistrat niciodată corporalitatea, ci numai capul de claun, un cap

tragicomic prin mobilitate și gesturile mecanice. Mi se face milă, am o reacție bruscă de ocrotire. A. mă privește, nu știu de ce, cu ochi vinovați, ca și cum aș fi prins-o că nu e fată.

(*joi*)

Stau lângă Angela la cursul de literatură: „Ce m-aș mai culca cu porcul de P.C.!". „De ce?", o întreb mecanic. E promptă în răspuns: „Are buze groase și e vulgar, deci știe să facă amor!". Niște aiureli de curvă patentată la care nu mă așteptam. Iar eu, naivul, aș fi garantat pentru ingenuitatea ei de fată mare. La fel descopăr și identitatea reală a altei colege, Cati M.: „Fetelor, știți ce mi-a făcut ăla, nebunu', azi? M-a ras acolo jos...!", și râde singură de propria-i mizerie. „Altceva nu ți-a făcut?", întreabă O., un tip soios cu o privire libidinoasă, disprețuitoare inițial, apoi din ce în ce mai docilă. Dacă-l fixez în ochi, își înmoaie toată mândria împăiată, se gudură, se preface, te-mbălează cu vorbe, te pupă scabros, vrea să ți se strecoare pe sub piele în orice chip. Îmi trezește o mare scârbă de câte ori îl văd, dar nu știu de ce, tocmai prin contrast, îl tot apăr de M., o altă lichea, amantul Fialkăi; e o formă de perversiune la mijloc.

(*duminică*)

Azi mă întâlnesc cu Pituț să mergem la cenaclul „Junimea"; citește teatru Paul Cornel Chitic și am impresia că ne aflăm în prezența unui dramaturg. Îmi exprim spontan entuziasmul și profesorul G.I. este de acord cu mine. Nu înțeleg de ce G., o colegă tăcută până la mutenie, mă privește cu tot mai multă insistență.

(*înainte de repartiție*)

Sunt convocat la o ședință a comitetului „asc" pe facultate, în prezența asistentului Mircea M., îndrumătorul nostru de grupă; se propune vot de blam cu avertisment sever pentru

mine, cu o lună înainte de repartiție. Motivul: „I-ai insultat pe profesori“. „Pe care?“, întreb. Se scoală politrucul Al.M.: „Când eram în librărie la Nela, l-am auzit spunând că Vianu este depășit!“. „Și ce, asta înseamnă că i-a insultat pe profesori?“, întreabă, plin de curaj, un student dintr-un an mai mic. Nimeni nu-l ia în seamă. „A îndrăznit s-o contrazică pe Vera C. în legătură cu prezența *anticlimax*-ului la Shakespeare“, adaugă asistentul de universală. Se votează. Studentul din anul mai mic părăsește sala din jenă. Sunt sancționat în unanimitate. Mi se promite ridicarea sancțiunii imediat după repartiție. *Quod erat demonstrandum!*

(*dimineața*)

În timp ce citesc, pe balconul de vizavi îmi atrage atenția mișcarea stranie a doi tineri. Ea este înaltă, cu părul lung desfășurat pe spate, dar de la această distanță nu reușesc să-i văd trăsăturile feței; el este un tip sportiv, îmbrăcat într-un costum de culoare închisă. Au gesturi de apropiere și respingere ca în *Blow-up* de Antonioni; este aici o fugă și o ademenire continuă ca înaintea unui act sexual, o adevărată pantomimă în care cei doi protagoniști își întețesc reciproc energia erotică. Iată că el o înșfacă brusc și o ridică în brațe, cuprinzând-o peste umeri; imprevizibil, ea îi scapă, strecurându-se din strânsoare, și fuge pe balconul nu prea larg și nici prea înalt care îi vine până la încheietura coapselor. Acum ea îi spune ceva vesel dând din mâini și se apără cu îndârjire de el, care încearcă s-o sperie, simulând lovituri cu piciorul spre fața ei: se vede talpa lui, ce se ridică fulgerător și se oprește la o distanță milimetrică de chipul fetei, care se ferește atentă, retrăgându-se cu spatele până în colțul cel mai îndepărtat al balconului, apoi se apleacă și întinde mâna ca și cum ar vrea să se arunce: sunt la etajul zece, dar, tot atunci, el se apropie de ea și vrea s-o țină de mijloc. Brațele fetei se încolăcesc în jurul gâtului tânărului, al cărui corp are o surprinzătoare mișcare de cădere peste balustrada balconului. Probabil că

atingerea corpului ei i-a dat acea stare de surpriză, acel frison al simțurilor, că pentru o clipă și-a pierdut controlul și nu a realizat pericolul pe lângă care au trecut. Mișcarea de cădere a fost oprită la timp și am văzut cum el o trăgea cu gesturi tandre spre intrarea interioară; ea îi ținea mai departe mâinile înfășurate pe după gât, dar se împotrivea să intre în apartament; de câte ori se apropiau de intrare, ea avea o fentă, un gest intim pe care nu puteam să-l observ de aici, de unde mă aflu, prin care reușea să-l oprească și să-l facă să se întoarcă pe balcon; iată, acum s-a agățat iar de gâtul lui și se lasă moale; el o culege lasciv, îi trece brațele pe după umeri și pe sub pulpe, o ridică ferm: ea cedează și se aciuiește învinsă la pieptul lui, în timp ce el se apropie iar primejdios de marginea balconului, ca și cum ar avea intenția să se debaraseze de prada ușoară ce ține în mâini; chiar simulează acest lucru, făcând gestul de a o arunca peste. Ah, cât de periculos a săltat-o deasupra marginii balconului, este cu totul inconștient, am tentația să fug repede de pe balconul meu și să-l amenință: „Atenție, imbecilule!“, dar mă opresc imediat. M-aș afla într-o postură ridicolă: ea e, orice-aș face eu, numai *a lui*. Simt că-l invidiez, e prada lui; nimeni nu i-o poate smulge, nici chiar moartea. Îmi dau seama că toată agitația mea zadarnică era pornită din gelozie. Iată, se întorc, obosiți de joc; el se împleticește cu fata în brațe, dar e vegheat de ochiul meu, intră victorios în camera ce-i atrage intens după această hârjoană anticipativă.

(*noaptea*)

Tot mai mult simt o nejustificată greutate în a-mi îndeplini unele dintre îndatoririle curente ale vieții cotidiene. Mă acaparează de la un timp o enormă oboseală; este o senzație acută, ce urcă încet în corpul meu, tras în jos fără nici o dorință de a se ridica la verticală și a umbla. În fiecare dimineață, simt că aș vrea să mai rămân în pat, ocrotit de semiîntuneric, incapabil de a-mi activa o minimă energie; nu

am decât un sentiment de mare ruşine, ruşinea de a nu fi animat de nici un elan, de nici un impuls, de nici o voinţă; m-aş înfăşura din nou în întunericul placentar din care am ieşit, o larvă obscură hrănindu-se cu imageria visului. Corpul meu se surpă lent în propria-i materie, agonizând în licărul întrevăzut al unor metamorfoze cosmice. O stare indefinită mă cutremură; deodată, simt cum trupul începe să se dilate, crescând muşuroi amorf, insensibil la orice reacţie exterioară. Mi se umflă capul, un deal fără limite precise, iar ochii, ca două telescoape, se deschid asupra unei lumi gigantice, pe care o cuprind ca-n palmă, în timp ce nu mai observ nimic din spaţiul familiar; urechile, membrane ultrasensibile, captează cele mai perfide unde sonore din univers, neauzind însă nimic de aici; mirosul meu pătrunde dincolo de ziduri, adulmecând fervoarea viermilor din cimitire; picioarele mi se-ngroaşă, implântate adânc în scoarţa planetei; mâinile mi se lungesc brusc, liane enorme înconjurând tentacular întregi oraşe, iar vocea-mi dărâmă păduri când macină vorbe. Toate organele mele cresc, lăbărţându-se în mod paroxistic, dar eu nu le simt ale mele, nu mai simt că îmi aparţin. Am o senzaţie concretă de amplificare şi parcă particip la viaţa tuturor regnurilor; de aici, acea plăcere senzuală, dar şi o greaţă de nedescris; sunt un polip uriaş ce-şi absoarbe puterea pervers din carnea materiei. E încă vie pulsiunea conştiinţei că am un corp numai al meu, dar constat cu încetineală cum mă transform în ceva indecis, aflat la hotarul nemanifestării. Îmi dau seama de pericolul iminent al alunecării definitive în forme fără întoarcere şi atunci fac un efort teribil să mă adun din interregnuri, să mă salvez. Cu grijă, încep să-mi pipăi braţele, picioarele, toracele, craniul şi să le masez uşor cu buricele degetelor. Pe măsură ce le ating, observ cum se dezumflă, se reduc la dimensiunea normală, văd cum se rupe vălul de ceaţă din camera mea de student Anselmus şi, deodată, mă smulg din torpoarea visului şi sar din pat, trag violent perdelele, lumina năvăleşte, orbindu-mă.

Ah, și azi o să-ntârzii la cursuri! Mă spăl repede, mă îmbrac, alerg. Din când în când, îmi pipăi craniul în timpul seminariilor, să văd dacă mai este același. „Ce dracu' ai de te tragi de urechi?", mă întreabă Bazil.

(*luni*)

În noaptea asta, mi-am visat prietenul din copilărie, pe Paul; mă aflam undeva cu altcineva, un alt prieten la vârsta de acum. Acesta îmi arăta un obiect important, ceva ce reprezenta o mare descoperire. Eu eram foarte atent, să nu scap nimic din explicațiile lui. Atunci Paul s-a apropiat barbar, într-o ceată zgomotoasă de băieți de vârsta sa. Nu știu cum, dar, în mod bizar, ei rămăseseră la vârsta copilăriei; s-a repezit și a distrus obiectul acela atât de prețios pentru mine cu o singură lovitură de picior. Atunci, înfuriat, eu l-am bătut, mi-am însângerat pumnul drept de fața lui de copil. Când am văzut sângele curgându-i pe față, am început să plâng; mă rugam de el să mă ierte, îl îmbrățișam, plângeam amândoi, fără să înțelegem de ce. Acest plâns ne dădea un sentiment de mare ușurare.

(*vineri*)

A scrie decis despre ce-a fost *în-scris* în sângele tău, în particulele elementare ale ființei; a face o lectură semiotică a fibrelor proprii, după ce-ai probat parcursul biologic al speciei (în general, un text se constituie corporal ca o sumă de alte texte, conștient valorizate în tine); există semne ce se fixează adânc în memoria ereditară. Acestea indică acele arhetipuri precise, macerate în plasma câtorva generații. (Aristocrația culturii are sens înțeleasă mai ales ca o conservare a mitologiei corpului.)

(*marți*)

Orice maculare mă poate distruge; încerc să nu mă cobor, să mă păstrez pur, să nu mă împrăștii în carnal și derizoriu, să

rămân de gheață, un bol de cristal rostogolit în țărână de copiii jucăuși. Ca să nu decad, va trebui să mă prefac. Ca să mă salvez, va trebui să-mi umilesc trupul.

(azi)

Călinescu spune undeva că muzica trezește gândurile grave, înfrânând instinctualul și animalitatea din noi. Ascult Beethoven și simt cum mă ridic deasupra tuturor meschinăriilor; corpul meu se ușurează instantaneu de materie și începe să vibreze ca o orgă profundă. Muzica „babacului" (vorba lui Caragiale) mă limpezește și mă purifică.

(joi)

În ochi e toată puterea. Când vrei să cunoști pe cineva, razele privirii, lasere încrucișate, se luptă încordat până ce voința unuia dintre adversari e învinsă. E acesta un joc doar aparent, pe care copiii și adolescenții îl practică însă cu necruțare; de cele mai multe ori, mă încercam cu fetele de vârsta mea. Totdeauna ele sunt mai îndrăznețe, au o perioadă când se maturizează mai rapid, devenind femei la 13 ani; te privesc cu deșănțată dorință, te posedă prin priviri, te epuizează, te transformă într-o materie flască, moale, derizorie... De obicei, rezistam destul, câteva minute lungi cât întregi secole; trebuie să-ți menții ochii ficși, larg deschiși, să nu clipești o singură dată, altfel ești învins. În acea încleștare liminară a privirilor se petrec arderi planetare, au loc războaie cosmice, atunci simți cum particule finisime din ochi se desprind dintr-o parte sau alta, se smulg din corpul tău cu viteza luminii și se izbesc între ele material, fără ca tu să poți interveni efectiv. Ochiul e un element străin, adăugat corpului nostru, după ce acesta a fost finalizat de instanța transcendentă. De ce îmi dau aere acum, alegând fraze complicate, nu știu; probabil că vreau să epatez pe cel ce va citi acest jurnal („*hypocrite lecteur, mon semblable, mon frère*"). Era o

desfășurare de energii magnetice, o concentrare maximă a voinței proprii pentru a domina cealaltă voință. Cea mai grea luptă am dat-o cu colegul meu de la clasa paralelă, Duică Gabriel. El îi făcea curte nemțoaicei din clasa noastră, Irmi, de care eram îndrăgostit și eu. Deși locuia în altă direcție, venea cu noi, pe strada gării, s-o conducă până acasă. (Câtă invidie, atâta gelozie!) Gabriel avea ochii albaștri de culoare abstractă, lipsiți de afect. „Dacă vreau, pot să te hipnotizez, te voi înfrânge imediat!“, mi-a spus. A fost un duel surd, căci, în timp ce ne scrutam încordați, am avut senzația că îmi pierd echilibrul, că alunec în gol și mă las stăpânit de o voință/forță mult mai intensă decât acelea cu care mă înfruntasem până atunci în asemenea împrejurări. La un moment dat, am simțit cum altcineva, un *alter ego* al meu, a preluat lupta; aerul vibra turbionar, mișcându-se demonic; am rezistat îndelung, apoi Duică și-a plecat privirile, învins: s-a supărat că l-am dovedit, nu se aștepta. Episodul este foarte important pentru adolescentul care eram; de aceea, l-am reținut, l-am conservat în memoria latentă ca pe un totem. Era o probă, o garanție a acelor puteri lăuntrice pe care puteam să le chem în ultimă instanță, pentru a mă salva de pericol.

(*iunie*)

Nu știu de ce dorința secretă a seducției ne face mai buni, mai generoși. În acele clipe rare, dintr-odată, am putea dărui orice, avem maniere mai distinse, surâdem în fața tuturor provocărilor distanți și pudici, ca și cum obiectivul nostru imediat ar fi cu totul diferit față de ce făceam în perioada anterioară. Nu cred că ne dăm seama, dar această dulce prefăcătorie și simularea aceea atât de perfectă a manierelor aristocrate fac din noi, măcar pentru câteva clipe, niște actori desăvârșiți.

(*sâmbătă*)

Îmi amintesc acel urcuș brusc pe lângă cimitirul în pantă, ale cărui cruci păreau să se aplece și să se alungească

vangoghian către drumul îngust pe care se circula cu dificultate. Urcam gâfâind, împins de un impuls concret, precis, aproape palpabil. Ceva mă făcea să mă opresc lângă fântâna cu ciutură, înconjurată de tufişuri sălbatice, ascunsă de bozii şi mărăcinii înalţi, cu măciulii albastre. Îmi amintesc sălciile din jurul fântânii, ţesând deasupra o plasă verde, ademenitoare prin răcoare şi linişte; scot o găleată cu apă din întunericul adânc şi, după ce mă satur să beau, încep s-o arunc în jur, mă stropesc, mă ud tot, de sus până jos. Atunci, deslușii un foşnet neauzit în răchitele înalte şi bozii solzoşi ce cresc din abundenţă la marginea gârlei; deodată, un fel de tirbuşon invizibil înşurubează plantele, făcându-le să se agite, să sâsâie, să şoptească, să miorlăie cu glasuri de motan sau să latre. Un vârtej se iscă din senin, ridicând brusc în aer diverse obiecte, cum ar fi hârtii, mărăcini, frunze sau pălăria cu cap cu tot a unui ins ce se afla din întâmplare în chiar centrul acelui gol, al acelei *absenţe* aşteptând să fie umplută cu o materie solidă, oricare ar fi fost aceasta. Atunci, parcă, din aerul acela mobil, ceva începu să se lămurească, să capete conturul unui corp; din culoarea indefinită se constitui un fel de faun sau un mic drac. Acesta se hlizeşte la tine din marginea drumului, ca şi când te-ar cunoaşte şi ar fi fost acolo dintotdeauna; şi ţi-ar fi zâmbit şi ieri, şi alaltăieri la fel ca acum. Ce naiba, doar nu vrei să te prefaci că nu-ţi aduci aminte? Tu nici măcar nu te arăţi surprins de apariţie şi intraţi în vorbă cu nonşalanţă; el te întreabă despre una, despre alta, ca un vecin de casă ce-ţi iese seara în întâmpinare la colţul străzii, ca să mai afle noutăţi de prin părţile pe unde ai colindat tu, să-ţi povestească şi el ce-a mai văzut în partea cealaltă. Deodată, observi că vorbeşti singur şi că nimeni nu-ţi răspunde, că e doar un foşnet lin ce se îndepărtează încet; te uiţi cu stupoare în jur şi vezi că nu e nimeni, că n-a fost nimeni în locul acela şi că totul n-a fost decât o năzărire a ta, o imagine inventată, o scamatorie a aerului încins care ţi-a dereglat funcţiile senzoriale. „Nu se poate“, strigi, „eu l-am văzut pe acel ins!“.

Încerci să-ți fixezi în cuvinte toate detaliile, ca să nu ți se șteargă definitiv din memorie; era un tip matur, îmbrăcat cu un costum elegant, cu vestă cadrilată și mănuși negre, cu un joben înalt, din acelea pe care le poartă măscăricii la circ și din care scot tot felul de obiecte, mai mari sau mai mici, neînsuflețite sau chiar vii. Purta niște botfori roșii, aduși în față ca niște bărcuțe, cu tocul înalt, ce se auzeau țăcănind sec atunci când călca; avea un fel de smoching terminat în spate cu un șnur lung, ce se mișca în sus și în jos ca o coadă când discuta cu mine despre; dar stai să-mi amintesc despre ce am discutat; da, am discutat despre... hi-hi, el m-a întrebat, ha-ha; da, m-a întrebat chestia aia de am râs împreună, hă-hă-hă, ce-am mai râs atunci, ne țineam cu mâinile de burtă, hî-hî-hî-hă-hă-hă, dar ce dracu' m-a întrebat că văd că am uitat deja totul sau poate că nimic nu este adevărat, că doar mi s-a părut mie și eu nu fac acum nimic altceva decât să am niște păreri; dar a fost aici, ia să văd, că trebuie să-i fi rămas urma întipărită în țărână; te uiți și vezi o urmă proaspătă de copită nedespicată, tăiată precis în praful gros de lângă fântână, nu o dată, ci de mai multe ori; deci nu e doar o iluzie și începe să te furnice neașteptat o frică străină; un fior te străbate din tălpi până-n creștet, simți cum părul ți se ridică brusc, devine țeapăn, ca și cum ar fi fost uns cu o soluție specială, ce-l face să se întărească instantaneu ca țepii ariciului când este amenințat de un pericol. Da, îți aduci aminte exact de acel loc bătătorit din jurul fântânii (aici sunt urme de copite destule, că doar vin atâtea animale la adăpătoare!), de acel urcuș ce se arcuiește în unghi drept după colțul cimitirului (de ce o fi așezat astfel acest cimitir n-am reușit să înțeleg niciodată), de ora somnoroasă a amiezii, de o anumită oră a amiezii, care plutea vag în aerul lichid și se bălăcea în praf cu vrăbiile prostuțe sau intra în fântână, odată cu ciutura goală ce se izbește de ghizduri cu sunet dogit ce-ți sparge timpanul; dar tu nu îl auzi, ești preocupat de arătarea aceea, ce dracu' o fi fost, că doar nu... Te străduiești să refaci toate fazele; cum s-a ivit mototolul acela, cum s-a metamorfozat, cum ți-a

vorbit; o ființă sau un animal din alte tărâmuri ce ți s-a arătat doar ție în pliul acelei clipe, în ruptura de sensuri ce s-a căscat lângă ochiul tău, aici, pe drumeagul surpat de sub cimitirul de la Clocociov; ceilalți n-au văzut și n-au auzit nimic, de aceea nici nu se cutremură de spaimă când le povestești cum, brusc, din vârtejul acela ți s-a...

(*duminică*)

Mă reped într-o mașină ce trece ca un fulger pe lângă mine, nu știu unde merg; e un drum pe care parcă îl cunosc din altă viață. Coborâm sau urcăm vertiginos: între timp, a venit un prieten sau o prietenă; alergăm, nu pot să mă țin după ei, intrăm pe o ușă batantă care pe mine mă respinge, atunci ies din acea arhitectură onirică și pășesc într-un *prato* ce se află chiar în fața edificiului; mă culc în iarba elastică: aceasta mă mângâie; e ca o perie de masaj electric. Mă întreb de ce nu am intrat cu ei în acel spațiu care mă refuză, dar îi observ atent și parcă vor să pună ceva la cale, au acea mimică ascunsă a celor ce complotează; „Haide să mergem", își spun și se reped într-un autobuz intergalactic ce se oprește numai cât să urce ei doi; mă arunc pe urmele lor, nu reușesc decât să mă agăț cu o mână de ușa vehiculului fantastic care mă târăște cu o viteză halucinantă; la un moment dat, simt că se ridică de pe asfaltul străzii și virează brusc către înalt; mă uit în jos și văd casele, pomii care se micșorează treptat, își reduc dimensiunile, devenind tot mai minuscule, ca dârele literelor ucigașe ce transformă totul în hieroglife indescifrabile pe care le șterg furnicile de plumb. „Oare unde mă poartă acest vehicul?", simt că mă preocupă, mă obsedează o asemenea întrebare, dar nu sunt curios; îmi comand să aștept, să văd ce se mai întâmplă; rezist la durerea ce-mi arde brațul drept prins în menghina ușii dinăuntru, de acolo mă privesc prin geam niște ființe care nu mai seamănă cu ea sau cu el, adică cu cei doi martori ai călătoriei mele spontane; sunt întins pe o masă de laborator, ei se uită la mine prin niște aparate

complicate; după cât pot să-mi dau seama, sunt niște roboți care mă studiază cu sârg, foarte atenți să observe bine, să nu le scape nimic, da, sunt o piesă de studiu pentru ei, o muscă, un bondar bizar, un animal nou, descoperit prin hazard, pus la proba insectarului: nu trebuie să renunț tocmai acum la călătorie, îmi transmit ei printr-un sistem telepatic, e în interesul unei superioare experiențe ce nu trebuie ratată cu nici un chip; da, zic, e cum spuneți voi, dar mi s-a făcut sete și, dacă nu-mi dați să beau, nu garantez că am să suport proba. Mă trezesc; văd că cineva e suit pe partea exterioară a ferestrei mele din camera de la căminul studențesc și încearcă s-o forțeze; „Cine e?“, strig înfricoșat, căutând s-o deschid; acesta dispare și mai sus se închide un geam cu zgomot sec.

(*marți*)

După ce m-am operat de amigdale la doctorul Ionescu, în prima zi de convalescență, am început să uzez o formulă de adresare ce deranjează pe toată lumea; mi-a venit spontan, când m-am întâlnit pe hol cu Romulus A., acest *homunculus* mizer cu tocuri femeiești de o palmă, cu părul răsucit vâlvoi în sus ca să pară mai înalt. „Ce mai faci?“, îl întreb eu de formă. „Ce să fac, vreu s-o f.. pe Anca!“ „Asta e tot ce vrei tu să faci?“, îl întreb din nou, cu vădit dispreț. „Asta!“, îmi răspunde el rânjind cu satisfacție lubrică. „Atunci degeaba trăiești!“, îi spun brusc, dându-i un ghiont abrupt în umăr. Această degradare de la rangul biologic minim, conținută în apelativul „Degeaba trăiești“, a făcut rapid carieră în facultate; folosirea sintagmei îi face pe unii să mă urască, iar pe alții – mai puțin proști – să mă ocolească, de teamă să nu-i blagoslovesc cu acest blazon ce stigmatizează impostura și ignoranța. Unele colege inocente, căzute victime întâmplătoare diagnosticului meu brutal, i-au spus aproape plângând lui A. că ele țin enorm la mine, că mă respectă și mă stimează ca pe nimeni altul și nu înțeleg de ce le întâmpin cu rușinoasa

formulă, adresată lor ca o sentință fără drept de apel în fața tuturor.

(*miercuri*)

Ieri, coborând scările să văd ce mai fac fefeiștii mei (cu ce lucrări s-au mai înscris la licență și ce consultații mai dau asistenții de „holistică"), m-am întâlnit cu lectorul R., o persoană destul de la locul ei. Cum se apropie examenul de licență, mă întreabă ce vreau să fac după facultate. „Același lucru!", îi răspund puțin ambiguu și schimb subiectul. În același timp, urcă din sens invers poetul A.P., ce se umflă cât un brontozaur, ca să mă oblige să mă dau umil la o parte. Citind recent *Oedip*, am fost încăpățânat și nu i-am făcut loc; a trebuit să se dea el la o parte ca să mă lase să trec. Poetul A.P. se supără vizibil și mă privește cu ochii lui bulbucați de broască, foarte mirat că-l înfrunt. „Dumneata ar trebui să știi că și lui G. Călinescu i s-a răspuns la poșta redacției!", îmi aruncă el plin de sine, ca să-mi arate cât e de cult. „E foarte bine că s-a întâmplat așa, că, uite, dacă dumneata n-ai luat-o firesc de la poșta redacției, ai ajuns un poet-lăutar!" M-a privit cu acea răutate măruntă a canaliei ajunse în funcții înalte: „Dacă n-aș fi secretar U.T.C. al Uniunii Scriitorilor, te-aș bate!". Îi surâd sumbru: „Dacă ești așa de viteaz, mergem într-o sală goală, ne batem elegant și domnul profesor R. va decide care pe care...". Mi-a întors brusc spatele și s-a dus dracului, legănându-și șoldurile grase de vacă zimenthal. „L-ai făcut knockout!", comentează lectorul R., râzând, „și, dacă și alții i-ar servi mai multe lecții de acest fel, poate c-ar deveni un om de treabă". Îl dezaprob: „Vă înșelați, hahalera asta lacomă de glorie o să răzbească prin orice mijloace și o să obțină tot ce-și dorește, veți vedea. Deocamdată se antrenează, face vocalize".

(*noaptea*)

Mă obsedează acel nucleu obscur de spaimă, nutrind în subconștient metamorfozele bizare ale visului; ești undeva,

într-un loc familiar, aştepţi pe cineva cunoscut, o rudă sau un prieten, nu te preocupi de nimic, nu te paşte nici o primejdie; te lăfăi într-o nepăsare crasă, eşti ca o balegă de cal aburind la marginea drumului până vine roata carului şi o turteşte. Deodată, se schimbă aerul, un curent ciudat vibrează şi un sunet şuierat te avertizează; simţi că nu mai eşti deloc singur, nu mai poţi fi o balegă nepăsătoare, starea de primejdie devine unica normă a lui *a fi* şi eşti somat prin canale secrete că va surveni ceva ireparabil. Nu ai încă noţiunea exactă a ceea ce se va întâmpla, dar eşti încredinţat de iminenţa faptului prejudiciant (ca şi în basm, trebuie să ţi se aducă o daună, ca să înceapă o *story*); iată, răul se rostogoleşte spre tine, în curând te va ajunge; e un lup vărsând bale de fiară, se repede, se apropie; tu strigi, te frământi, ajutor, ajutooor, nimeni nu te aude; te zbaţi, alergi, dar nu avansezi, ceva te ţine, te împiedică să...; nu, nu există scăpare; cazi, închizi ochii, te scufunzi în panică; aştepţi să vezi ce se întâmplă, ai timp să observi cum neputinţa de reacţie se transformă în curiozitate bolnăvicioasă, nu ştii de ce dintr-odată devii curios; eşti atent să vezi cum va fi după: presimţi însă că nu se va produce iremediabilul în forma la care te aşteptai tu, simţi în aer o altă schimbare, se (sau ţi se) prepară parcă o farsă; curenţii de frică ce-ţi zguduiau fiinţa s-au topit, o mireasmă diferită adie prin preajmă; capeţi curaj, chiar îndrăzneşti să deschizi ochii (deschizi ochii în vis); nu, nu era lup, era doar prietenul tău Bazil deghizat; a vrut, dobitocul, să te sperie; sigur, aceasta este o soluţie a visului, dar mai pot fi şi altele; de exemplu, pericolul se apropie, se apropie, se apropie, tu nu ai ce să faci, vei fi înghiţit, vei fi strivit, vei fi făcut una cu...; dar nu, *de ce*, când e mai simplu să te trezeşti din...; da, chiar te trezeşti, îţi spui calm „Eu, de fapt, visez acum“ şi chiar în clipa asta deschizi ochii şi observi că nu e nici lup, nici altceva, că te afli la tine în pat; pipăi cu mâna un obiect cunoscut (noptiera), te asiguri că eşti în camera ta, închizi ochii la loc, vrei să continui; ia să văd ce mai urmează, că tot

nu mi se întâmplă nimic, că doar știu că visez sau visez că visez; alteori, mergi să bei apă cu mâna la ochii închiși, ca să poți continua să visezi că visezi că visezi că visezi despre ceea ce visezi.

Vocea naratorului

Se scufundă tot mai des în meandrele copilăriei și ale adolescenței pentru că ar vrea să refacă acel timp concret, acea vie experiență a unui eu însetat de real, ca o permanentă epifanie; îl acaparează imagini și senzații atât de materiale, că le trăiește de fiecare dată cu o intensitate sporită; nici o întâmplare mai recentă nu iradiază acea căldură, acei aburi înmiresmați și tari a ceva ce nu s-a petrecut decât atunci; are acuta impresie că doar acele lucruri aveau un halou atât de misterios, dat de o perversă inițiere ce nu se mai reia niciodată în timpul ce-i este dat. Mersul în picioare pe sub apă, frica copilului trezit singur într-un câmp fojgăind de viață, privitul în oglindă ca-ntr-o altă lume, senzația de a te afla pe pragul ce desparte existența, puritatea infanției ca formă anticipatoare a iubirii, jocurile viclene ale ademenirii erotice, comunicarea absolută, posibilă doar în codul adolescenților. Acea totalitate a ființei, acea lipsă de incertitudine se leagă doar de acel timp pur ce nu are nici prezent, nici trecut, dar care există în sine ca ceva foarte abstract și foarte concret în mod simultan, întrucât a fost traversat într-o experiență nemijlocită. Senzația cea mai reală este că el se află întreg numai în acele gesturi, în acele cuvinte pe care le-a probat atunci, chiar dacă acestea nu mai pot fi reactualizate; de aceea, le reține, le izolează și le transportă în toată plenitudinea lor inițială, le recompune în timpul interior, în totalitate pur, unde nu are acces nimic altceva care să le tulbure structura cristaloformă. El se ascunde în acel interval ce se pliază temporal între insul placid ce stă acum în această cameră, nu tocmai spațioasă, și cel ce a fost cutremurat de încercările acelea atât de comune, dar atât de

ale lui. Intervalul acesta se cască întocmai ca gura neagră a unei prăpăstii în care eroul se coboară cu o frânghie groasă, iar cei doi trădători (lectorii) rămân la suprafață, pentru a fugi apoi cu fata, lăsând în urmă fiinia retezată, ca să nu mai iasă nimeni de acolo unde ei nu au reușit să se aventureze.

(azi)

Am douăzeci de ani. Azi, tocmai când mă autosărbătoream, singur, crispat în fața chipului meu din oglindă, am descoperit cu spaimă că nu mai am timp. Nu mai am timp pentru orice fel de viață. Și ce steril am plutit în aburul vorbelor până acum; totul nu era decât o bucurie referențială, nu trebuia decât să mă pun în raport lingvistic cu lumea și lumea îmi răspundea în mod prompt, cu acele răspunsuri știute, învățate, trecute disciplinat în semnele manualelor stereotipe. Acum, în clipa când am avut revelația propriei implicări, brusc, am receptat existența ca pe o absență, ca pe un gol. Era pentru prima dată când mă trezeam înarmat cu această conștiință a *realului alveolar*, compus din goluri și plinuri. Așa, parcă în frunze, zumzăia aceeași panică, deși frunzele erau acum doar semne abstracte, neexistând decât undeva în rădăcini, și trebuia o caznă grea până să traverseze tunelul sevelor până în ramuri și crengi. În ochii trecătorilor am observat o neliniște ce nu exista înainte și am înțeles brusc că nu mai am timp. Nu am reușit, abia acum realizez acest lucru, poate și din cauza nepăsării vârstei, să dau un sens altruismului orb al mamei mele; ea și-a zidit trupul și întreaga-i existență în copii, cu o dăruire dureroasă, fără să aștepte o confirmare în ceva a sacrificiului ei. Era preocupată, în forul cel mai abstract, de a sădi o urmă împotriva neantului. Ea știa că nu are timp, dar o știa poate dintr-un instinct secret, pe care-l avea numai ea. Am simțit însă că mama mea trăia cu o intensă acuitate realul; totdeauna se nota, în gesturile ei, o tensiune, o încordare, acea atitudine de autoimplicare maximă pe care ceilalți n-o divulgau, fiind trași pe sfoara existenței aproape inconștient. Ea se situa

într-o hiperconștientizare înaltă ; de aici, preocuparea permanentă, anxietatea și paroxismul în a urmări orice gest al nostru, al copiilor, ca acesta să se înscrie într-o diagramă specială, trasată de propriu-i sistem de a echivala existența. Sensibilitatea ei anticipa parcă pe cineva care trebuia să se nască (trebuia să-l nască ea !) și astfel se justifica și propria-i existență. Altfel, se simțea străină între ceilalți ; nu avea acele mici bucurii, meschinele acte cotidiene o făceau nervoasă (s-a și îmbolnăvit de glandă din cauza asta) și-și apăra cu tărie de dragonească (se născuse în zodia dragonului) puritatea ei restrictivă. Nu am văzut-o niciodată fericită în spațiile exterioare ale vieții ; nu se bucura de o rochie frumoasă, de o petrecere, de o întâmplare ce era în afara sistemului său interior de echivalențe. Se uita la noi cu un surâs îndepărtat, cu acea tandrețe autoironică, fiindu-i teamă și rușine să-și manifeste deschis acest sentiment profund în care nu putea să trișeze cu propria-i credință sau, mai precis, să se autotrișeze. Ea nu avea timp decât pentru acel gând interior, religios, înăuntrul căruia încăpeau toate angoasele în legătură cu noi, copiii, trăite doar de ea cu un individualism absolut. Timpul ei era circumscris de meandrele timpului nostru și, dacă se îmbolnăvea unul dintre noi, ea era capabilă, printr-o terapeutică telepatică, să preia o parte din boală asupra ei și s-o trăiască pe cont propriu, consumând astfel din suferința noastră, slăbindu-i puterea și asumându-și-o. Deși foarte bolnavă ea însăși, n-a făcut niciodată caz de aceasta ; am simțit duritatea unui egoism exacerbat în sacrificiul ei total pentru noi, o formă de manifestare prin absență și sacrificiu a unei personalități puternice, ascunsă în aceste acte sisifice de renunțare cotidiană. Dar renunțarea ei era numai aparentă, căci ceea ce nu realiza ea în planul social sau artistic spera să realizăm noi la maximum posibil și, de aceea, ne pregătea continúu, fără să-și cruțe sănătatea ; toate energiile ei se canalizau spre noi, ne ocroteau și ne dirijau reacțiile, ne baricadau liberul-arbitru, sufocându-ne din dragoste și interzicându-ne, astfel, să scăpăm de sub tutela-i

tiranică. Tocmai această veghe maternă, această formă de implantare a unui complex de superioritate în fața celorlalți, pe care mama mea mi l-a impus în mod cât se poate de natural, m-a făcut să constat, cu diferite prilejuri, că îmi lipseau unele reacții elementare de apărare la solicitările existenței; că de multe ori rămâneam blocat și nu știam sau nu voiam să iau act de acele minime precauții, pentru a preîntâmpina pericolele comune ale adolescenței; eu rămâneam mereu *descoperit*, mi se părea că anumite gesturi sau cuvinte nu mai erau necesare și atunci eram sancționat de hazard fără să înțeleg de ce. Nedumerirea mea nu avea justificare decât raportată la faptul că eu trăiam concomitent și în *dublul* meu (mama mea) și de aceea nici nu credeam că mai trebuie să repet unele experiențe pe care le găseam deja parcurse de ea în memoria mea ereditară; voiam să continui și să descopăr alte lucruri, asumându-mi din start două vieți. Sufeream extrem de mult de aceste infirmități pe care le transformam în piedici insurmontabile, dar în același timp simțeam viața ca pe un unicat și n-aș fi acceptat s-o schimb.

(*acum*)

„Ai pretenții prea mari să ți se îndeplinească totul. Te porți ca un rege plin de mărinimie. Însă n-ai înfăptuit încă nimic, să ceri de la cei din jur să ți se închine și să te recunoască. Eu am o sfântă încredere în steaua ta; ceilalți doar te invidiază. Fii precaut. Ascute-ți ochiul și mintea, să nu te pierzi în oceanul de artificii cu care ne amăgește viața. Luptă mai departe cu tine însuți. Fii mai departe tu!“ Iată câteva panseuri pythiatice ale Aurei, după ce ne-am despărțit.

(*ieri*)

„Tu n-ai nimic al tău, ești goală ca masca de clovn pe care o bați în cuie, în fiecare dimineață, pe fața ta imobilă, când te scoli speriată, fiindcă nu mai știi ce rol să reciți!“ „Insultă-mă

mereu, fii tu, m-ai obișnuit așa!“ De când ne-am căsătorit, schimbăm asemenea amabilități aproape zilnic; e un sport amoros al vieții noastre comune, o gimnastică prin care ne menținem în formă și rezistăm în rutina abjectă a insultei de la o zi la alta. Altfel, ar trebui să ne sfâșiem reciproc.

(*duminică*)

Azi, corpul ei s-a mișcat participativ în act. „Iată, am simțit că exist și eu!“, a strigat, cutremurată de violența orgasmului. Acest strigăt visceral a zguduit pereții casei, a pus în vibrație mobilele vechi, a făcut să tremure cărțile din bibliotecă, dând de înțeles că o intrare în existență a corpului feminin e mai importantă decât tot ce au conservat ele în semnele scrise. Când o femeie ia act de existența ei corporală, este mai mult decât un eveniment cosmic, e o rupere de aștri, o agonie a materiei ce se autodepășește.

(*luni*)

Orașul în care ai deschis ochii este o *terra incognita*, un spațiu de refugiu, unde fantezia construiește acele forme vii, acele forme originare (*Gestalten*) pe care Goethe le-a întrevăzut în „foile“ palmierului de lângă Padova. Astfel, sunt tentat să cred că din corpul locului copilăriei ies toate gândurile, toate ideile și toate visele cu care mă întreținn, noapte și zi, în această cameră întunecoasă de student, unde stau și câte două-trei zile nemișcat; îmi joacă în memorie imagini disparate din care vreau să reconstitui aerul acela dens al Slatinei, îmbibat de monștri, de drăcușorii roșii ce coborau în cohorte jucăușe, îngroșând pâcla amurgului; și câte lupte se dădeau în acele clipe, ce bătălii ale așteptării se-nghesuiau în raza ochiului meu, lacom să înregistreze ceea ce nu se vedea decât în imaginație; niciodată, oricât m-aș sili, nu voi putea să descriu toate istoriile întâmplate în falia deschisă de estomparea apusului însângerat în apele leșioase ale Oltului.

(*marți*)

Când, adolescent precoce, am vrut să-l citesc pe Cervantes, m-a oprit să înaintez în lectură o presupusă dâră livrescă a discursului sau – ceea ce era și mai puțin atractiv – prozaismul întâmplărilor parodice, traversate plat de cavalerul rătăcitor. Drept urmare, am părăsit lectura aproape imediat. Cum îmi explic acum acest refuz?

Este evident că Cervantes depășea romantismul adolescenței mele, însetată de mitul creației, anticipând o perspectivă modernă. Demn descendent al peisajului eminescian, mă tortura intuiția că literatura nu poate fi separată de manifestarea unei transcendențe ascunse. Când lumea te asaltează doar ca extază pură, nu vrei să pătrunzi în atelierul pestilențial al marelui Creator. Atunci te sustragi violent din real (la acea vârstă, existența este inconștientă; se trăiește singură sau te trăiește!), pentru a te lăsa pradă doar imaginarului. Acesta îți propune o existență misterioasă, atât de puternică, încât viața ta nu are nici un preț, pe lângă posibilitatea de a viziona încăperile interzise. Vrei să trăiești în puritatea imaginarului, iar imaginarul transgresează total natura, viața, totul. Oricum, semnele realului, ca forme ale unui proces de integrare fictivă a existenței, nu te interesează; simți atracția monadelor, a miturilor inviolabile. *Mitul cavalerismului* este o imagine esențială pe care se bazează cultura europeană de la Dante încoace; când Cervantes efectuează acea incizie lucidă, sângeroasă pentru setea mea de idealitate adolescentină, simt o traumă spirituală și refuz un text desacralizant. Acum, recitind romanul din altă perspectivă, constat că există două planuri convergente: unul al realului, ca anticipare a unor achiziții posterioare ale romanescului, și celălalt al înscrierii gratuite într-o convenție a genului cavaleresc, urmat și acceptat numai spre a fi negat. Cervantes are cinismul de a dejuca mecanismul textual chiar în actul constituirii romanescului și acest lucru, făcut evident în permanență, sfârșește prin a pune la grea încercare încrederea cititorului adolescent în imanența literaturii.

Don Quijote coboară prea des în real, părăsind transcendența textului, ceea ce îmi creează și acum un sentiment de frustrare și insatisfacție la lectură ; chiar dacă dau, altă valorizare metodei cervantesiene, nu mă împac deloc cu instituirea unei viziuni „joase", demitizante asupra cavalerismului, un concept pur, atât de scump formării personalității bărbătești. Nu pot să accept ideea ca un bărbat să nu fie un cavaler, și aceasta în accepția cea mai înaltă posibilă.

(*vineri*)

Am un vis ce începe cu o imagine simbolică : un tată extenuat de puteri se joacă cu copilul pe malul unei ape ; e o imagine pură, ca în filmele lui Antonioni, de exemplu *Blow-up*, unde doi tineri simulează jocul de tenis cu o minge imaginară ; copilul e gol, un corp rotunjit de carne albă, se apropie neștiutor de tatăl său, care e în apă ; acesta îl împinge ușor afară, fără să vrea, îl scapă din mână ; atunci când îl prinde din nou, îl mânjește cu lut în joacă, îngânând o muzică lentă pe acest vers : „Tu ești dulce și nu știi nimic" ; copilul nu se lasă păcălit, vine spre el tot mai spre adânc, încrezător ca orice copil în mâna fermă a tatălui de care vrea să se sprijine ; acesta face un efort vizibil, îl ridică deasupra apei, îl duce pe mal ; începe acest joc, trage o linie separatoare, se așază față în față cu copilul, picioarele cu degetele mari atingându-se, degetul mare al piciorului copilului de degetul mare al piciorului tatălui ; acesta mută un picior și numără pașii înapoi, măsurați cu lungimea tălpii piciorului ; la același joc îl îndeamnă pe copil, însă în sens contrar : în timp ce el merge spre apă, pe copil îl direcționează, conform regulii jocului instituit, spre uscat ; îl mai sperie aruncând în el cu apă și îngână o litanie neauzită ; el mută talpa dreaptă a piciorului în continuarea tălpii stângi, talpa stângă în continuarea tălpii drepte și așa se îndreaptă încet spre adânc ; curând, cade, nu se mai vede ; copilul fuge speriat, uitându-și un degețel în gura încleștată de frică ; i se

adresează mamei, întinsă sub o umbrelă pe plajă; de aici, acesteia nu i se văd decât fesele, în care grăsimea se pliază în ghemotoace groase: „Du-te repede, scoate-l pe tata din apă!". „Unde este?", întreabă leneș femeia. „E acolo și cântă astfel: «Tu ești mai adâncă decât te-am imaginat, tu ești stăpâna, tu ești stăpâna!»"; femeia strânge copilul la piept, îi spune că tatăl lui trebuie lăsat să se joace, în timp ce el trebuie să mănânce bucata de pâine pe care i-o pune în mână. „Dar nu are nici un gust, nu are nici un gust...", scâncește micuțul. (Aveam strania senzație că eu jucam, pe rând, personajele acestui vis, schimbându-mă în funcție de importanța rolului asumat, prin simpla punere a unor măști; masca tatălui, masca copilului, masca femeii; pe fiecare mască în parte scria cui anume aparține, de aceea era ușor să le manevrezi; dar în același timp mi se părea că asist la un spectacol în care nu mă simțeam deloc implicat.)

(*acum*)

Ce concert complex, ce bogăție de sonuri, ce desțelenire de nervi poate fi plânsul unei femei; cine n-a ascultat această descărcare a naturii nu înțelege nimic; A. e în stare să plângă pentru toate femeile, de când s-au iscat ele, drăgăstoase, din coasta lui Adam somnolentă.

(*amiază*)

Flory (acesta e numele ce i-am dat) a înflorit azi; e o floare ciudată, într-o glastră minusculă cât pumnul, are frunze foarte verzi, aproape rotunde; mă privește prin ochii aceștia deschiși, patru cupole alungite: par niște tije fragile, întinse spre mine ca patru guri de mitralieră; ea varsă un foc concentrat, doar-doar m-o răni prin acele gloanțe invizibile ce le aruncă spre spinarea mea încovoiată; florile au pe marginea exterioară zimții a șapte petale, aici sunt de un roșu catifelat, foarte odihnitor pentru ochi, apoi în interior se deschid către oranj,

către un galben-alb pigmentat de linii și punctișoare negre, într-o simetrie perfectă, precum policromia bizară din penele cozii unui păun; de fapt, ea, floarea, cum stă acum înfoiată, strigând prin cele patru guri, este o pasăre rară ce cântă doar o singură dată; mă ridic de la masa de scris și mă apropii de ea s-o mângâi pe corpul ei gingaș; oare ea știe că eu știu că se uită la mine cu dragoste?

(*ora zero*)

Trec imperceptibil pe muchia noului an: e un revelion trist. Îmi caut îngrijorat propriul *alter ego* în oglindă, la miezul nopții; la acest ceas faustic, se deschide o fisură invizibilă în stratul argintat prin care mă uit cu spaimă dincolo, pătrund în zona de interdicție doar pentru o fracțiune de secundă; ah, cu ce viteză fulgerătoare aleargă imaginile vieții mele, dar ochiul interior e prea leneș să le rețină, chiar dacă le vede.

(*vară*)

Azi, la ora 13, așa cum stabilisem, am vrut să chem un taxi ca să plec definitiv din strada Lisabonei. A. s-a aruncat în brațele mele, toată udă de lacrimi. Ne-am iubit violent ca în *Manon Lescaut*; a fost fericită, s-a liniștit. Apoi, în tăcere, am început să-mi pun cărțile în valize; ea plângea mai departe în hohote. Din dragoste, m-a lăsat să iau din casă orice cărți am vrut eu. Când a sunat taximetristul la intrare, a fugit sus răvășită; am plecat fără să ne luăm rămas-bun. Mă simțeam voios precum chiriașul lui Topârceanu călătorind între două etaje; deși cu sfâșiere mută simțeam cum se rupea în mine o etapă a existenței și începea alta mai dură; sfânta gratuitate de care m-am bucurat până acum ca un rege începea să-mi fie îngrădită de mici neajunsuri; să văd unde am să locuiesc acum, căci la cămin nu mă mai pot duce.

(în pauză)

„Nu te mai uita și tu așa la oricine, ca și cum i-ai spune «Ce prost ești»!“ Nu înțeleg nimic, e o fată din grupa noastră care vrea să mă apere. O întreb: „Dar de unde ai mai scos-o?“. „Mi-a spus Istrățescu: «Mă, când ăsta se uită la noi, parcă ne înfruntă cu privirea: bă, ce proști sunteți!».“ „Dar ce să fac, unde să mă uit, mie îmi place să privesc omul în ochi când stau cu el de vorbă.“ „Pe urmă“, continuă, „turbează toți pentru formula aia a ta drăcească «Degeaba trăiești!», pe care o arunci sec ca o frustă de bici; mai bine ar suporta să-i bați decât să le spui așa ceva în fața celorlalți!“. Au desigur tot dreptul să se simtă jigniți, dar nici eu nu am timp să mă prefac, să mă ascund sub tot felul de false politețuri pentru a le spune că sunt deștepți când sunt proști. Tăindu-le-o scurt, câștig o grămadă de timp. Să mă slăbească cu pretențiile lor sau să mă ocolească; cine dracu' îi pune să-mi iasă în cale?

(ieri)

„Erai primul pe listă pentru a rămânè la facultate!“, îmi spune prietenul meu, lectorul R., „dar s-a ridicat Diaconescu și a spus că trebuie să fii tăiat, întrucât ai vot de blam“. „Mă așteptam să mă apere asistentul M.“ „Uite că nu te-a apărat!“ „Nici nu mă interesează!“

(miercuri)

Se zice că sunt colțos și că mă iau de toți, dar nu este adevărat; nu despre așa ceva e vorba, ci, probabil, de dorința mea de a crea situații polemice la seminar, pentru a face să avanseze cunoașterea; din ciocnirea unor poziții contrare, a unor idei diferite, se poate construi un nou discurs; accept discuția în măsura în care celălalt a citit cât mine, dar nu suport să aud banalități răsuflate; atunci sar în sus și-l țintuiesc la stâlpul infamiei pe cel care îmi deranjează auzul sau, în cel mai bun caz, când e vorba despre profesori, nu mă duc la

cursuri și seminarii. Este cazul lingvistului I.C., la al cărui seminar mă plictiseam de moarte, de aceea citeam alte cărți pe sub masă. „Afară!“, a strigat mititelul mâniat când a observat că nu-l ascult. „Da“, am spus eu calm, „dar cu condiția să nu-mi puneți absențe, fiindcă pierd bursa!“; și, într-adevăr, nu mi-a pus. *Aproposito*, I.C. a rămas celebru în grupa noastră pentru următoarea întâmplare: la un seminar cu el, ce se ținea în sala 19, ne propune să discutăm despre „creație în limbă“ pornind de la raporturile de sinonimie/omonimie. „Este falsă poziția unor teoreticieni conform căreia literatura ar avea funcție de cunoaștere. Aceasta este sarcina exclusivă a științei!“, enunță el bățos, iar noi rămânem perplecși. „Atunci care ar fi funcția literaturii?“, întreabă timid o colegă, care, se vede clar, nu este de acord cu poziția magistrului. „Aceasta *exprimă*, și nu creează nimic“, spune I.C. „Iată“, continuă el, „dacă luăm o strofă ca «A fost odată ca-n povești,/ A fost ca niciodată,/ Din rude mari împărătești,/ O prea frumoasă fată», se poate observa că, în afară de rimă și ritm, totul se poate reduce la cea mai banală proză: «A fost odată o fată de împărat foarte frumoasă». Unde vedeți voi poezie aici?“, ne întreabă. „Există unele accente în modul de a selecta și a organiza elementele sintaxei poetice“, îndrăznește aceeași colegă, „prin care ni se anunță că nu avem de-a face cu un limbaj comun“. „Dar poezia nu e, dincolo de unele abateri de la normele lingvistice, decât tot un limbaj comun, căci poezia nu creează nimic în limbă. Limba se creează singură pe sine și poetul ia act de aceasta *a posteriori*, folosind noile achiziții.“ „Nu cred“, intervine iar studenta, „poetul este cel ce interoghează pe căi proprii statutul unui cuvânt și el este acela ce dă cale de acces unor creații în limbă“. „Arată-mi în mod concret cum lucrează poetul“, face I.C. pe generosul, prinzându-se sau, mai precis, simulând că se lasă prins în joc. Brusc, studenta intră în emisie: „Să luăm ca punct de pornire procesul omonimiei, care reprezintă modalitatea de bază a manifestării poetice. Dacă, de exemplu, cuvântul *broască*

(din latinul *brosca*), ce denumește animalele-amfibii din clasa batracienilor, a fost extins la mecanismul de închidere în care se introduce cheia unei uși («a băga cheia în broască») înseamnă că au avut loc operații de analiză și de «traducere» în alt cod semantic a aceluiași semn lingvistic prin analogie, diferențiere și omologare etc. Sunt sigură că cel care a folosit pentru prima dată valoarea figurată a cuvântului *broască* trebuie să fi fost un poet. La fel și cu sinonimia" etc. Colega noastră se aprinsese, vorbea pe un ton profesoral și la sfârșit a încheiat abrupt: „Ce rezultă de aici? Că poetul creează în limbă sau nu?". Atunci profesorul pitic și negricios, cu mustăcioara lui de carbonar, și-a strâns fițuicile de pe masă (tocmai suna) și a ieșit; singurul răspuns la întrebarea retorică a studentei fiind un râs lătrător: hă-hă-hă, hă-hă-hă. Noi ne-am mirat de această reacție, însă a doua zi, la curs, continuând să vorbească despre sinonimie și omonimie, I.C. a reluat *mot à mot* exemplele și argumentele studentei, pledând pentru creația în limbă a poeților. „Ce părere ai de savantul I.C.?", m-a înghioldit Bazil. „E creator în preluarea ideilor altora." Am râs și noi, dar nu la fel de lătrător ca el, să nu ne dea afară de la curs.

(*azi*)

Câteodată simt că mă aflu în mare primejdie: e cineva ce stăruie în preajma mea, cu intenție criminală, trimis cu scop foarte precis, astfel că îmi dau seama că nu pot scăpa în nici un fel și că mă va găsi, oriunde m-aș ascunde. Mă agit printre lucruri indiferente, fără să mă întreb cine mă caută sau cine mă urmărește. Amețit de o frică abstractă, aștept să se petreacă ceea ce este inevitabil; mă apuc să deschid uși, ferestre, ca să simt clipa când se apropie. Sar din somn și ascult cu răsuflarea oprită dacă nu se aude respirația lui lângă mine. Nu mă liniștesc nici după ce aprind lumina, nici după ce s-a făcut ziuă. E mereu prin preajmă, amușină urmele ce le las, se dă după colțul zidurilor, mă urmărește cu o metodă bine pusă la

punct, știe că nu-i voi scăpa, are răbdare, are nervi de oțel; o singură mișcare greșită din partea mea și-i voi cădea în gheare. Brusc, această amenințare mă părăsește și am o stare de eliberare extraordinară; toți porii îmi respiră, corpul meu se dilată detașat, se regăsește într-un spațiu intim, ah, și atunci parcă nici n-ar fi fost nimic real; doar o spaimă viscerală pe care o traversez doar eu, venită poate din prea marea apropiere dintre doi aștri, în al căror câmp magnetic se află prizonieră ființa mea, cu toate reacțiile și manifestările ei. Dar poate nu e decât singurătatea, din a cărei burtă se varsă o cohortă de gângănii negre ce se aruncă peste imaginația mea leneșă, fugărind-o până ajunge să confunde stările de existență.

(*acum*)

Nu îmi face plăcere, dar o posed din orgoliu; în geamătul ei fericit e atâta candoare, atâta viață, că stau la pândă cu toate simțurile mele să prind cât mai mult din secretele ființei ei ce susură, susultă, șoptesc, se zbenguie, se joacă, se alintă, libere numai în act. Plăcerea mea maximă este să asist la plăcerea ei, să simt resortul intim ce o face să se zguduie convulsiv ca și cum ar fi cuprinsă de ceva nepământean și în această ipostază devin mai puternic, îmi descopăr o forță, o energie de stăpân absolut. Sunt Dumnezeu în negativ.

(*joi*)

Am nevoie de un prieten la care doar să mă uit și să mă liniștesc; să nu vorbim decât foarte puțin, să ne înțelegem din gesturi, să ne completăm ca doi frați siamezi. Un prieten adevărat, un singur prieten! Dau regatul lumii pe un prieten.

(*sâmbătă*)

M-am decis să fiu dur, să nu mă îndrăgostesc niciodată; așa cum spune Ibrăileanu, „dacă te îndrăgostești la 16 ani, nu

te mai îndrăgostești decât de aceeași femeie în alte variante". Hotărârea am luat-o după ce m-am îndrăgostit de E.; odată, urcam împreună cu ea pe ulița de lângă casa surorilor Spulber (*casa dei misteri*, cum îmi place să-i spun), o adevărată obsesie a liceenilor ce nu făceam altceva, în pauze, decât să spionăm ce se întâmplă vizavi, cine intră, cine iese, cum e îmbrăcată azi sora cea mare a Getei, ce eșarfă și-a înfășurat ieri cealaltă; „Ați văzut, a intrat un domn cu pălărie și baston, un domn bine", „A ieșit o doamnă corpolentă ținându-se de braț cu Geta" (cea mai mare curiozitate, aș putea s-o numesc agonică, era aceea de a reuși să privim înăuntru să vedem ce se petrece după perdele). Am evocat *la casa dei misteri* pentru că Geta Spulber era prietenă cu Emilia C., de care mă îndrăgostisem; eram după vacanță, când îi scrisesem o scrisoare; îmi răspunsese și am fost fericit toată vara. Atunci când urcam împreună cu E. pe acea străduță, a avut loc această destăinuire. „Ești prea poet, le vezi toate în culori roz" „De ce?", întreb eu fericit și speriat în același timp. „A fi poet e un lucru minunat, nu există ceva mai înalt decât să fii poet!", mai adaug. „Da, dar trebuie să fii mai realist!" „Cum adică mai realist." „Mai cu picioarele pe pământ", enunță ea sigură și importantă. „De ce să fiu mai?" „Pentru că îți fură altul și ce-i al tău!" „Ce-mi fură?" „Pe mine, uite, tu-mi vorbești de matematică și Irimescu a trecut pe lângă noi și tu nici nu l-ai văzut, tu nu privești decât ce vezi în închipuirea ta!" „Și ce dacă a trecut? Ce importanță are Irimescu acum?" „Are, prostule, că mi-a făcut cu ochiul, așa îmi face de câte ori trece pe lângă noi și tu nu observi niciodată!" „Bine, dar tu ești liberă să alegi!" „Să aleg? Ce să aleg? În viață n-ai timp să alegi, idealistule!" „Ce mi se cuvine mie", i-am spus dur, „nu-mi poate lua nimeni!". „Sigur, tu ești un generos", a spus rotunjind frumos buzele și cântând din vocea ei inimitabilă, „mai bine ai fi un egoist!". Am retezat-o cu o privire-sabie. „Ne despart ani-lumină!", i-am spus (dar cât de fericit eram dacă mă lua de braț, ca din întâmplare, sau dacă ne atingeam corpurile când ne înghesuiam

în laborator, la ora de chimie; avea loc o explozie solară în ființa mea, mă umplea brusc o energie necunoscută ce se conserva întreaga zi, o muzică lină vibra în oase, nimic nu mi se părea mai frumos decât să merg cu ea alături și să vorbim; mă uitam în jur și nu înțelegeam de ce este aerul atât de moale la pipăit) și am condamnat-o fără drept de apel la tribunalul absolut al sentimentelor pure. Vina : înaltă trădare a purității sentimentului. (Mai târziu, am aflat că – iată, aceasta e literatură! –, în același timp, dulcea mea E. se-nsoțea cu un tânăr de douăzeci și cinci de ani ca să meargă la teatru și la film, unde eu, din timiditate, nu am îndrăznit s-o invit nici-odată.)

(*azi*)

Albul îmi dă o senzație dureroasă: când ninge, o stranie amețeală mi se prelinge în mădulare, ca și cum aș bea o licoare încinsă; alunec parcă din ființa de carne, locuind o altă materie, în care mă simt foarte ușor; am impresia că mă ridic într-o levitare reală, nu mai aud zgomotele difuze ale zilei, nici nu mai deslușesc bine conturul obiectelor, mă îndepărtez de obiecte, dar simt că mă las furat, posedat de ele, fără să mă-mpotrivesc, cuprins de o torpoare senzuală; aceeași torpoare lichefiază aerul ce se mișcă vizibil în pupila mea îngustată de durerea dată de prea multă luminescență, de haloul acesta ciudat al lucrurilor și ființelor; când ninge și materia se acoperă de alb, totul se calibrează metafizic.

(*dimineața*)

Bang-bing, bang-bing, bang-bang-bang: muzica virilă a clopotelor de la Mitropolie mă trezește în fiecare dimineață curios de aventura zilei care începe; e o nerăbdare pură în vibrarea aramei între două lovituri, un discurs amoros al materiei ce se pulverizează în puzderia de sunete; într-o dimineață ca aceasta, Faust s-a simțit iscodit de un aer străin adiind de dincolo, s-a dat jos din pat, s-a îmbrăcat cu cele mai

sobre haine și a ieșit la marginea orașului (a textului) să se întâlnească cu Mephisto; mă ridic repede, îmi pun pe mine trenciul ponosit de student sărac, ies din convent pe Matei Basarab spre Călărași; când să dau cotul, se deschide o fereastră chiar în nasul meu, „Afurisitule!“, aud aproape de ureche ca un miorlăit, „nu mă lași să dorm!“; niște ochi stranii mă fixează din găurile unei figuri arse de vârstă. (Nebuna din colț mă confiscă din nou de la întâlnirea cu destinul meu planetar.)

(*septembrie*)

Am devenit scriitor de scrisori amoroase când eram în clasa a X-a. Zina, o colegă brună, era îndrăgostită de un tânăr de 24 de ani, care-i scria înfocate epistole; ea mi le aducea și eu trebuia să-i compun altele la fel de încinse. Deodată, după câteva compoziții reușite, am constatat că mă dedublam și intram în starea unei fete îndrăgostite, adică în acele scrisori de răspuns mă exprimam ca o îndrăgostită autentică; e curios, dar tot ce scriam eu acolo era imaginație pură, minciuni, clișee, vorbe înșirate... Zina era însă fericită, se apuca să învețe pe dinafară tot ce ziceam eu în scrisori și povestea și altora ce i-a „răspuns“ ea iubitului ei. Mi-am dat seama că încerca în același timp să se comporte exact ca acea domnișoară confecționată ce-i răspundea la scrisori (prin mâna mea) tânărului adorator. Se transformase. Nu se mai fâțâia toată ziua alergând după nimicuri, nu mai flecărea interminabil în stilul ei cam plebeu; dintr-odată, devenise mai serioasă, se îmbrăca mai cu gust, își schimbase modul de a vorbi; se vedea că-și controla vocabularul și căuta să fie mai firească și mai profundă. Straniu, mi-am zis, iată că scrisorile mele au schimbat-o pe această gâsculiță, au scos-o din starea de feminitate latentă, au trezit-o spre o activare a energiilor nedivulgate, au maturizat-o brusc. Mă miram însă că era posibil ca ea să trăiască în reacțiile și comportamentul amoros pe care i-l inventasem eu mai în joacă, mai din cinism. Era aproape un

transplant artificial de sentimente; ea devenise așa pentru că eu îi croisem în scris noua identitate: deci *scrisul poate modifica un individ*. Am încercat și cu Anca Bădescu; aici, lucrurile au avut un alt final, căci aceasta s-a îndrăgostit de mine fiindcă avea impresia că ceea ce-i scriam ca din partea ei către un alt tânăr nu poate să mă reprezinte decât pe mine. Ea nu credea în dedublare și a dedus că numai motivarea directă (adică sentimentul meu pentru ea) putea să mă facă să-i compun niște epistole atât de frumoase. Mă rog, voi povesti altă dată agresivitatea îndrăgostirii ei. Important este că atunci mi-am dat seama că pot fi autor de scrisori și că pot influența prin aceasta alte ființe. Atunci am încercat să înțeleg de unde provine această putere a scrisului de a-l schimba pe celălalt. Iată o armă cu două tăișuri, mi-am spus, pe care trebuie s-o țin în rezervă și s-o folosesc cât mai rar cu putință. Tot atunci, ca probă, i-am scris unei grecoaice la facultate și ea s-a îndrăgostit de mine fără să mă vadă. Scrisul mă substituise, fiind mult mai persuasiv decât persoana mea reală.

(*miercuri*)

La cursul lui Vianu despre istoria ideii de geniu, tot mai puțini studenți, amfiteatrul e aproape gol; în primul sfert de oră, profesorul reia, ca de obicei, într-un rezumat succint, cele spuse săptămâna trecută; ton egal și monoton de metronom bine reglat. Are o dicție ireproșabilă, folosind o logică strânsă în comunicarea ideilor și conceptelor printr-o sobră economie de cuvinte; nimic adăugat, abstragere și purificare de orice umoare discursivă, totul fiind spus sec, fără sânge, fără limfă. Se derulează aici sterilitatea perfectă a discursului; rostirea incoloră, deși ne plictisește, degajă asupra noastră o vrajă apăsătoare ce ne ține pe loc. Ești curios să asiști la desfășurarea precisă a unui *stil intelectual*, să iei contact cu o disciplină exemplară a spiritului; nu te interesează persoana profesorului care, de altfel, se retrage reticent în alinierea spartană a falangei de idei, chemată calm să defileze în arena

rece a amfiteatrului. Îmi notez tot, cu atenție încordată, spre a păstra vie *urma* demonstrației, acel foșnet de concepte uscate, cum ai întoarce paginile unei cărți. Deodată, Vianu se ridică iritat, merge precipitat spre ușa amfiteatrului (suntem jos, la Odobescu), o dă de perete cu violență, în fața ușii se văd două studente vorbărețe (de la noi, din fundul amfiteatrului, nu se auzeau). Ghilotina profesorului cade necruțător: „Nesimțitelor!". E un cuvânt prea tare, ce rămâne imprimat un timp în memorie ca un corp material, foarte suspect în aerul acela rarefiat; ideile, conceptele, enunțurile abstracte s-au topit, s-au efloșat, au căpătat o formă clisoasă. Profesorul e furios, se vede după culoarea palidă a feței ce i s-a însuflețit spontan printr-un aflux brusc de circulație sangvină; obrajii i s-au înroșit întâi, apoi s-au învinețit, ochii îi strălucesc, nu mai sunt stinși. A lăsat ușa larg deschisă; își reia lecția cu voce crispată, care trădează nervozitatea. Fără să sesizeze, repetă aceleași fraze de mai multe ori. Mecanismul perfect al dicției s-a defectat; un insignifiant șurub a rămas blocat undeva și el încearcă dramatic să-l redreseze; nu reușește, își dă seama că nu mai poate continua, se ridică de la pupitru, ajunge la ușă, o închide în urma sa. Noi rămânem o clipă ficși pe locuri.

(*seara*)

Stau întins în pat, visez la ceea ce am citit, n-am ieșit toată ziua, nici n-am mâncat. (E curios, dar nu-mi este foame, nici sete și n-am deloc voința să mă mișc; dacă mă mișc înseamnă să pierd contactul acesta misterios cu lectura. Numai rămânând în această poziție nemișcată văd cartea, o simt vie; semnele se transformă, iau alt contur, devin obiectele ce-mi umplu spațiul camerei și mă agresează plăcut.)

(*octombrie*)

Tac pentru că orice vorbă este o trădare a ființei mele adevărate; cu cât sunt mai închis, cu atât mă simt mai puternic,

cu atât mă simt mai *eu*, impenetrabil, blindat în faţa asaltului prostiei, baricadat la orice imixtiune a invidiei şi perfidiei. Dacă vorbesc, se observă imediat că nu sunt la fel cu ceilalţi, că nu mă prefac, că e în mine un *nucleu de neatins* pe care nu vreau să-l arunc pradă bârfei fetide a celui care nu are nimic al lui, nimic pur. Azi, m-au discutat în şedinţă de grupă; că nu mă comport colegial, că sunt excentric, egotist, că îi disprețuiesc pe toți etc. Dar ce, trebuie să fiu un parvenit? Ei vor să fiu un produs de serie la fel cu ceilalţi, să mă pierd în anonimatul amorf al linguşitorilor, al vânătorilor de note mari şi de fuste. Nu mă interesează cloaca aceasta, nu vreau să iau note mari, nu vreau să mă culc cu Angela sau cu Mariana sau cu Caterina... *Eu vreau să fiu eu*: orice abatere de la acest mod interior, de la această stare de a fi pe care o simt a mea, mă desființează, mă anihilează ca ființă cu individualitate proprie. De câte ori am vrut să mă schimb, n-am reuşit; era ca şi cum mi-aş fi schimbat şi ochii, şi pielea, şi cuvântul, şi... Mai bine sinuciderea. De aceea, m-am ridicat şi am ieşit din sală: „Mai discutaţi şi în lipsa mea, dacă nu aveţi ceva mai bun de făcut!“. Pe hol însă mi-am dat seama că trebuia să existe ceva important ce i-a împins să-mi dea atâta atenție și să mă discute. M-am întors înăuntru ca să aud, din curiozitate, ce anume i-a râcâit din modul meu de a fi, care este motivul principal al *invidiei* lor, să-l cunosc şi să pot să mă apăr în viitor. „Dacă se comportă aşa cum se comportă, înseamnă că are ceva în el numai al lui, ceea ce noi nu avem şi trebuie să-l lăsăm cum e el, altfel îi forțăm personalitatea“, vorbea Aura. M-a enervat acest mod patetic al ei de a-şi da aere de tragi-comediană, mai ales pentru că şefa ASC de grupă m-a acuzat, în apărare, de „imaturitate“ şi le-am trântit, nu fără a-i face să creadă inițial că vreau să le spun ceva în legătură cu comportarea mea viitoare (se aşteptau să-mi fac autocritica şi să-mi iau un angajament): „Bă“, zic, „voi staţi şi hamletizaţi aici, iar pe coridor am văzut doi şoareci făcând amor fără să le pese de şedinţa voastră“. Hohote. A râs şi asistentul Mircea M.

Vocea naratorului

S-a ridicat din fotoliu, se plimbă dintr-un colț al camerei în celălalt în diagonală; este cuprins de o anumită nerăbdare, se poate deduce din felul neuniform în care se mișcă, face câțiva pași măsurați, ca unul ce nu se grăbește, apoi, dintr--odată, parcă se repede ca un resort ce nu este reglat bine, având avansuri neprevăzute; pe urmă, frânează apăsat, se apropie de teancul de hârtii pe care le-a scos la îndemână, pe masă; ia o vedere alb-negru, o întoarce pe fața adresei; „Salutări din munți, A.". E adresată lui Aurelian Șondrea, București, strada Arbaletei 7; după ce va citi, se va uita intrigat la fotografia ce reprezintă peștera Pojarul din Munții Apuseni: o vegetație luxuriantă de stalactite și stalagmite dă o imagine fantastică, greu de receptat; în planul apropiat, formele calcaroase cresc din cadru spre cel ce privește, organizându-se în bulbi, petale, tulpini, frunze mirifice, o adevărată grădină botanică debordând de clorofilă și seve; te și întrebi în ce fel natura poate fi provocată să se destrăbăleze în așa hal, cu o impudoare atât de nesofisticată; numai adolescentele, adormite în sucurile tari ale corpului dat în pârg, își etalează urnele vaginale fără a le feri de ochiul hulpav al faunilor, dând târcoale prin crângul vieții; în profunzimea imaginii, o ceață transcendentă filtrează drumul lui Orfeu, pornit către propria-i oglindire în ochii bacantelor pândind din tufișuri lacome; dacă iei vederea și o întorci invers, fără să ții cont de direcția normală de privit, ți se propune o pajiște ciudată, unde iarba crește deasă și înaltă, sistematizând spațiul, comprimându-l în hățișul de bubulize și lăcuste ce te aștepți să înceapă să cânte din clipă-n clipă, umplând camera cu acea stare de calm natural pe care niciodată nu poți să-l închizi între niște pereți burdușiți cu cărți sau cu te miri ce alte fleacuri ce nu au alt rol decât acela de a artificializa, de a decanta orice imixtiune a naturii; privești acea iarbă de gheață, dar care

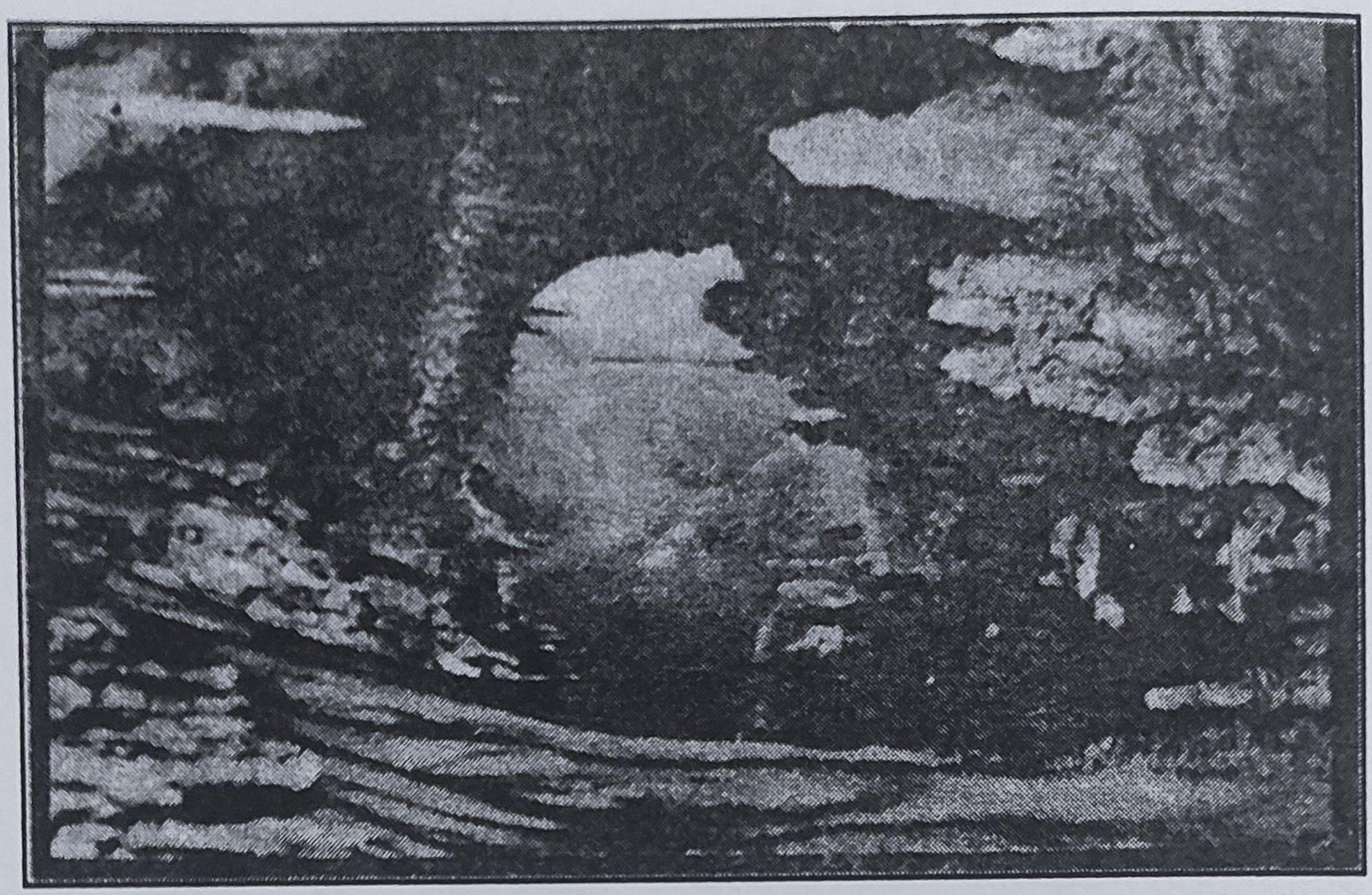

uiți că este de gheață (ți se pare că este chiar o materie vegetală autentică) și observi cum te liniștești; ochiul tău se odihnește în culoarea presupusă odihnitoare; mai încolo, în peisajul organizat agrest, un nor alb se conturează misterios, coborând lent dintr-un cer abstract; deschizătura peșterii dezvăluie brusc protuberanțe întunecate și luminoase, zone infernale și paradiziace; în același timp, a o privi din mai multe unghiuri înseamnă a străbate o infinitate de itinerarii posibile; concavitatea alungită în scoică dă impresia vagă și obsedantă a unui sex uriaș ce se cască spre tine absorbant și amenințător. Abia acum observi că obsesia sexului feminin însoțește tot timpul privirea scotocitoare a actantului romanesc retras într-un anonimat dubios.

(*noiembrie*)

Răstorn ceașca de cafea și i-o dau vrăjitoarei, adică lui A. Aceasta îmi „citește" destinul: „Tu ești aici întins degajat pe o sofa, ai un cap imens ce iese în evidență înainte de toate; privirea ta e flască, precum a unui pașă plictisit de harem; văd că aici se conturează picioarele unei baletiste, ale unei

patinatoare ce tocmai se înșurubează într-o piruetă ; corpul ei este foarte redus în comparație cu picioarele, iar capul parcă nici nu există ; din picioarele ei se ridică mii de păsări ce rup limitele spațiului și zboară dincolo de cadru ; tu privești cu mină obosită zborul lor și nu vezi fazanul înfoiat de alături, din gâtul căruia crește un cap de drac ; iată și o lebădă albă înotând pe o suprafață vineție, din aripile căreia se ivesc două capete de absidă ; încolo, tu stai pe puterea ta de feudal, nu te sinchisești de nimeni și de nimic, chiar dacă acum te-ar mușca o limbă veninoasă ; te uiți imperial la păsările acelea fantastice de parcă nici nu le-ai vedea".

(*decembrie*)

Trăim mai intens atunci când în jurul nostru se face prezentă violența vieții. Copiii, în puritatea lor nediferențiată, au uneori stări paroxistice de bucurie la vederea violenței pe care o întețesc inconștienți sau o practică ca pe un spectacol crud. În copilărie, simțeam o satisfacție sadică să asist cum Leul, câinele nostru de o ferocitate sălbatică, sărea de sub mâna mea și se repezea fără să latre către alți câini ce treceau pe strada noastră și-i murseca într-o bolboroseală de fiară furioasă ce se dezlănțuie ; nu se mai vedea decât o rostogolire de corpuri, care devenea uneori un singur corp însângerat, și nu se auzea decât mârâitul acela întețit de sângele roșu, când un lup îl sfâșie pe celălalt, dintr-o pornire atavică. Nu știu de ce acest spectacol, în loc să mă îngrețoșeze sau să mă înmoaie, cum mi se întâmplă întotdeauna când văd o picătură de sânge uman, îmi dădea o stare dementă de exultație ; mă uitam încordat cum o fiară o doboară pe cealaltă, voiam să *văd* cele mai mici amănunte ale *luptei*, strigam isteric „Hai, Leul!" și tropăiam pe loc, apucat de o febrilitate bolnăvicioasă, neînțeleasă, astfel că mama mea era forțată să-mi ardă câteva palme pentru a mă smulge din starea aceea. Eram dezamăgit și multă vreme mă concentram pentru a reține cât mai multe

imagini ale sângerosului spectacol. Odată, în lipsa alor mei de acasă, am asistat timp de o jumătate de oră, scuturat de fierbinţeala celor mai teribile senzaţii, cum Leul i-a prins piciorul câinelui vecinului printre gard şi cum literalmente i l-a mâncat în întregime, muşcând pe viu, bucată cu bucată, până când a ajuns la obstacolul gardului; dezlănţuit de furia de fiară, a început să roadă lemnul, înnebunit că îl împiedică să sfâşie mai departe. Am făcut imprudenţa să-l alung de la locul acela, căci începuse să lingă sângele fratelui său, câinele. A ridicat capul şi m-a văzut; atât i-a trebuit ca să mă schimbe în acel inamic ce trebuia muşcat. S-a aruncat bezmetic spre mine. Am avut timp doar să-mi duc mâinile în faţa ochilor, căci s-a repezit să mă muşte, ridicându-se pe picioarele de dinapoi, precum un urs când atacă. Mâna mea stângă i-a intrat cu pumn cu tot în gură, până la încheietura mâinii, unde şi-a înfipt caninii ca două bisturiuri. Muşcătura nu m-a durut: m-am mirat de adâncimea celor două găuri, făcute perfect, ca şi cum ar fi fost forate cu o bormaşină fină, şi priveam curios, ca şi cum n-ar fi fost vorba despre mine, cum alveolele acelea se umpleau treptat de sângele gâlgâind. Leul a muşcat o singură dată, apoi şi-a dat seama, probabil, înţelegând că *sunt eu* sau poate că stupefacţia mea, lipsa mea de agitaţia spaimei, l-a făcut să ezite, că nu a mai muşcat, s-a îndepărtat repede şi a rămas timp de trei zile în fundul grădinii noastre, fără să se mai apropie să ceară de mâncare. Nu ştiu nici acum de ce am stăruit să nu fie pedepsit, deşi putea să mă şi omoare (am şi acum cele două *urme*, două alveole, două intervale la încheietura mâinii stângi pe care le privesc cu mândrie ca pe un talisman). Eram convins ca şi acum că el a avut dreptate. Copilul din mine judeca intransigent atitudinea celui care nu respectase regula jocului, apropiindu-se nepermis şi încercând să intervină într-un spaţiu ce nu-i aparţinea. Apoi, cred că muşcătura dureroasă mi-a plăcut, ca un mod de a fi implicat direct în violenţa jocului, căci violenţa are totdeauna exclusiv valoarea unui joc bărbătesc ale cărui consecinţe, chiar dure, trebuia să

știu să le includ în desfășurarea lui, ca să fiu cumva pregătit pentru alte jocuri mult mai grele. Oricum, mi s-a părut că Leul, chiar depășind măsura, a vrut să mă avertizeze și să mă pună-n gardă că, din spectator pasiv, poți deveni brusc protagonist și că trebuie să fii apt de a schimba rolurile într-o piesă în care nu se știe niciodată cine pe cine mănâncă, cine e lupul și cine oaia, cine se lasă să cadă victimă și cine este agresor. După întâmplarea aceea, nu am mai simțit nici o curiozitate să-l asmut pe Leul împotriva altor câini, iar când vedeam că se apropia vreunul, îl alungam cu pietre, ca să nu mai aibă loc încăierarea. Plăcerea candidă a violenței trecuse; mai exact, eu îmi asumasem această experiență și nu mă mai interesa. Am înțeles că orice încăierare fizică e o exteriorizare a fiarei ascunse în orice ființă și m-am cutremurat ca în fața unui abis. Violența aceasta răbufnește din când în când la suprafață, ca acel întuneric opac ce acoperă lumina zilei, o eclipsă bruscă, neavertizată de nimeni.

(*marți*)

Nu sunt același astăzi cu cel ce-am fost ieri: în intervalul de timp care a trecut, m-am schimbat deja în felul de articulare a cuvintelor; mi s-a mai îngroșat vocea, m-am mai îndepărtat de realitatea mitului originar ce mă ținea în strânsoarea lui și m-am apropiat de real. Când mă întorc spre copilărie, eu caut să mă îndepărtez de real, vreau să mă regăsesc în imunitatea mitică, să fiu veșnic și ferice; e un control acesta al eului ce nu se lasă târât de evoluție; nu se poate rămâne în același loc, în același timp; constituirea eului presupune o suprapunere de ipostaze ce se substituie succesiv, deși eu aș dori să rezist oricărei schimbări: în zona cea mai ascunsă, eul se modifică și modifică și registrele expresiei prin care se manifestă; astfel, se trece de la registrul solemn al primei faze la registrul familiar și ironic al maturității; *ceea ce este important se leagă de potențialul de autenticitate pe care reușești să-l captezi din*

aceste avataruri ale eului și ale ființei. Cei mai mulți trăiesc în convenții și stereotipii mult mai comode decât asumarea pe cont propriu a existenței ca *experiență de cunoaștere* prin scrutarea permanentă a sinelui și a împrejurărilor exterioare și interioare în care evoluează acesta. E drumul asumat de erou de la vârsta lui Ahile la vârsta lui Ulise; un roman nu poate fi o simplă inventariere a datelor realului, ci o investigare cognitivă a acestuia prin sondaje cât mai autentice dincolo de epidermă: nu mai pot crede în personajele ce alegorizează ceva sau „reprezintă" nu știu ce „tipuri" etc., ci vreau un personaj narator, implicat direct în diegeză, care să știe că se află imers în procesul acesta și ca atare să reacționeze în cunoștință de cauză. Recuperarea autenticității nu se realizează decât parțial chiar și în Proust, întrucât și el recurge la o retorică și, în ultimă instanță, deși cu alte mijloace, se angajează în vana ambiție de a reface „comedia umană" a lui Balzac, desigur, fără să vrea; fără să bănuiască, ficțiunea sa este uniformizatoare, nivelează o experiență care, altfel, ar fi fost mai profundă, dacă nu se reduce la tendința involuntară de literaturizare; sondez schemele realului și apoi pe cele ale imaginarului, da, eu trebuie să mă recuperez din real mai întâi și, numai dacă un pliu al acestuia mă aruncă dincolo, pot să-l urmez, dar fără să mă îndepărtez prea mult de planul prim al investigației; altfel, mă aflu în mit, în alegorie, în parabolă, dar nu vorbesc despre mine ca subiect prim, ci despre alții, despre un subiect colectiv și abstract care-mi scapă și, de aceea, nici nu mă interesează.

(joi)

Caut ca un obsedat, vreau să găsesc un semn că mă înșală; simt că vreau să mă înșele și să-mi confirme astfel postulatul prim de la care am pornit această aventură: *nici o femeie nu este credincioasă,* căci toate, mai devreme sau mai târziu, cad pradă instinctului sau cochetăriei; de aceea, nu merită să

consumi prea multă energie pentru acest sentiment. Nu există decât o soluție radicală: cinismul. Numai astfel te vor iubi toate, se vor da în vânt după tine cu limba scoasă, vor vrea să te atingă, să te aibă, să te posede; cu cât ești mai inaccesibil, cu atât vor alerga mai lacome după tine: este aceasta o cursă contra cronometru în lupta cu scurtimea vieții. Ce mai contează convenții, educație, morală, cultură, pudoare? Toate aceste nimicuri nu cântăresc nimic sau cântăresc oricum mai puțin decât acel organ masculin mai prețios decât tot aurul, cum o arată pictura de la intrarea edificiului cunoscut cu numele de *casa dei Vetii* de la Pompei; e vorba despre un *phalus* enorm, ce face ca talerul balanței să se încline în mod disproporționat sub greutatea lui simbolică. De aici nu derivă decât că cei vechi au traversat toate combinațiile existenței și au tras toate concluziile; nu ne rămâne decât să ni le însușim fără să mai tatonăm, făcând încercări oricum sortite eșecului.

Vocea lectorială

Inițial, acest jurnal dublu nu e decât o joacă nevinovată, un simplu pariu în care totul este previzibil, apoi, treptat, ia contur curiozitatea jocului de-a gelozia, totul în forme de analiză rece, scontată, ca la Holban. Dar iată că se nasc câmpuri de tensiuni nebănuite; gelozia, din simplu joc, riscă să crească, să devină morbidă, reală și să schimbe traiectoria subiectului investigat, să-l smulgă din starea de observator cinic, azvârlindu-l spre acte imprevizibile, irațională; din acest moment, ca și la Proust, jurnalul devine ficțiune.

(*vineri*)

Îmi înconjoară umerii, îmi sărută mâinile, e tandră, e lipicioasă; mă reţin cu greu să nu-i răspund la fel de participativ, dar, precaut, o îndepărtez, o resping violent, o arunc la o parte. „Ţi-a spus vreo femeie că ai mâini frumoase? De ce

acestea mă resping? Oare și ele mă urăsc?“ Sunt aproape gata să cedez. „Numai mâinile tale aș vrea să le opresc și umerii...“, mă asaltează ca o sirenă A., cu voce senzuală; mi se agață de umeri, se prinde de mâinile mele, corpul ei are un miros senzual puternic, electrizant. Mă ridic fără un cuvânt, mă îmbrac, plec la bibliotecă, am de citit *seminariile* lui Lacan.

(*acium*)

A venit Marin Preda la o întâlnire cu studenții. E un ins morocănos, chiar urât, purtând niște ochelari cu lentile prea groase, că nici nu i se văd ochii. Nu poți să știi ce gândește: îmi place să-l privesc în ochi pe cel care vorbește, ca să-l surprind dacă spune un lucru neadevărat; de aceea, nici nu vorbesc la telefon; în lipsa controlului direct asupra ochilor, nu pot să verific și să anticipez nimic. Preda se ascunde abil după lentile; mi se pare un tip rece, distant, se ferește să deschidă un dialog real, îi simt ezitările și frica să nu i se pună o întrebare care să-l angajeze. Se întâlnește cu noi doar așa, pentru că i-a ieșit o nouă carte și e bine să te vezi cu publicul tânăr, mai ales când te cheamă Marin Preda. Deodată, spune ceva deosebit: „Mă chinui de mult cu o temă pe care nu reușesc s-o rezolv, *tema povestitorului*; când voi rezolva-o înseamnă că mi-am depășit biografia și am devenit ceea ce aș dori să fiu“. De ce nu poate? Ce înseamnă această „temă“? Dar, mut, oracolul a tăcut. Pleacă la fel de șters cum a intrat pe ușa amfiteatrului. Mă întorc spre conventul nostru din Matei Basarab cu vaga impresie că romancierul are mai multe lucruri de spus, dar n-are cui. Tace ca să fie liniștit.

(*duminică*)

Merg la „Junimea“. Citește George Alboiu, un poet din zona sudică ce conservă eresurile puternice din lumea bălților Dunării. Scrie o poezie întunecată și grea, încărcată de un

neoexpresionism păstos de o mare forță mitică. Impresionat de vigoarea autentică a versurilor sale, Ivașcu îi propune să-l publice în *Contemporanul*.

(*martie*)

De la revista *Tomis* mi se cere prin telefon să-i iau un interviu lui Marin Preda. Cronicarul revistei, Al. Protopopescu, a scris cam în zeflemea despre *Moromeții II* și vor să-l împace pe maestru. Recitesc toată opera. Îmi fac note, îmi revăd însemnările de la întâlnirile lui anterioare cu studenții. Îmi cumpăr un carnet de reporter format mic, cu acel tip de foi ce se pot rupe ușor. N-am mai luat interviuri, nu știu ce e acela un interviu și-mi este teamă să nu mă fac de râs. Trebuie să nu par stângaci, să nu las o impresie proastă, să nu-l fac pe prozator să n-aibă încredere în mine și să nu-mi răspundă; scriu pe fiecare foaie a carnețelului câte o întrebare și las loc (cine știe, îmi spun eu cu naivitate, poate va voi să-mi rețină întrebările și trebuie să aibă spațiu de scris). Compun 30 de întrebări: întreb ce-mi trece prin cap („Să fie cât mai lung", mi-a spus Ana Barbu de la revistă); de exemplu, citez episodul cu cina și îl invit să spună la ce se gândea când a scris această secvență, unde se găsea, dacă era seară sau dimineață, dacă e reală situația, cine s-a ars cu ciorba într-adevăr? Mă chinui, fierb de nerăbdare și teamă, doar îl voi întâlni pe Marin Preda, îl voi vedea de foarte aproape și voi putea să-i pun orice întrebare îmi va trece prin cap. Uit să-i telefonez sau o fac intenționat; abia în ultimul moment îmi dau seama că Preda mă poate refuza; „Ce interviu?", „Care revistă *Tomis*"?, „Cine ești dumneata?", „N-am auzit!", „N-am timp!". Sun ca pe jăratic, îmi răspunde o voce de femeie. Recit: „Sunt de la revista *Tomis*, vreau să-i iau un interviu maestrului Preda". „Marin, vino la telefon!" „Alo, ce e, monșer?" „Sunt etc., etc." „Bine, monșer, când vii?" „Azi." „La ce oră?" „Acum?" „Bine, te aștept." Las repede orice curs sau seminar, uit și de carnet și în nici o jumătate de oră sun la ușa apartamentului său, în

strada Dionisie Lupu. Mai întâi, uşa se crapă puţin, este întuneric pe coridor; abia am dibuit soneria, cineva mă pândeşte din umbră, o secundă, două, nu zice nimic, poate am greşit uşa: „Intră, monşer!“. Mă trezesc în faţa unui ins cu ochelari, ce părea sculat din somn de curând, îmbrăcat în halat lejer de casă, deşi e ora 14; un hol destul de întunecos, el stă încă pe loc, se uită la mine prin ochelarii groşi, se uită dintr-o parte şi din cealaltă, îmi dă ocol cu multă scrupulozitate. Are un aer de entomolog meticulos, ce mă observă la microscop, mărind curios desenul de sub aripa unei insecte bizare, necatalogată încă, un fluture necunoscut sau o arahnidă anormală, cu totul în afara seriei. Ochii savantului întârzie, se amână, se întorc lent asupra unor porţiuni neexplorate, apoi reia totul de la capăt, după aceea se fac scurte note într-un grafic de date cunoscute şi apoi într-un spaţiu separat, unde se înscriu toate bizareriile. Trebuie verificat însă foarte exact. Mă simt pus sub lupă, devin un simplu obiect fără voinţă proprie. „Şi zici că te-au trimis de la *Tomis*, monşer?“ „Da, dom' Preda!“ (nu zic „maestre“, nu-mi place termenul, îl folosesc doar cei ce vor să linguşească şi niciodată nu ştii dacă nu vor să fie mai degrabă peiorativi decât respectuoşi). „Şi zici că ăia vor un interviu de la mine?“ „Da!“ „Şi ţi-au spus cât mă plătesc?“ (între timp, mă aşezasem într-un fotoliu confortabil şi acum am timp să gândesc cum să ies din perplexitate, pentru că despre acest lucru nu venise vorba în convorbirea respectivă). „Vă plătesc cât trebuie.“, „Nu, ţţţ“ – aici scoate printre dinţi o onomatopee bizară – „nu cât trebuie, ci cât vreau eu!“ „?“ „O mie de lei.“ „Da, dom' Preda.“ „Da, dar o mie de lei curaţi, nu 996 de lei şi 50 de bani.“ „Da, dom' Preda.“ „Lasă, că-i cunosc eu pe contabilii ăia tâmpiţi, ce inventează tot felul de impozite.“ „Vă plătesc maxim, am asigurări“, mint eu ca nu cumva să se răzgândească. „Dar ia mai bine să văd revista asta, că n-am văzut-o de mult“, fac feţe-feţe; în graba venirii, uitasem să aduc ultimul număr cu mine. Mi-e teamă că am ratat marea ocazie, cine ştie dacă am

să-l mai văd atât de aproape pe Marin Preda și să stau de vorbă cu el numai pentru mine. El parcă intuiește angoasa în care mă găsesc: „Coboară la chioșc, monșer, și ia o revistă“. Alerg. Când să ies, „Stai să-ți dau 3 lei“, îmi strigă. Nu mai stau. În trei minute sunt cu revista înapoi. Întâi își pune alți ochelari și mai groși, deschide numărul, îl răsfoiește, nu se oprește decât la pagina lui Regman și începe să silabisească „Cronica cronicii“, tipărită cu caractere foarte mici. Se apropie de revistă cu tot corpul, aproape o îmbrățișează, se apleacă cu fața în pagină, o atinge cu lentilele de la ochelari. Parcurge cu calm cam o jumătate de articol. Am timp să mă uit în jur; casă cu mobile grele în lemn masiv, cărți multe, oriunde sunt înghesuite cărți, reviste, ziare. Nici un zgomot exterior nu pătrunde aici, nu străbate nici o rumoare de afară. Se aude doar fâșâitul hârtiei care se îndoaie la atingerea degetelor ce o strâng, o încleștează ca într-o posesie erotică. „Nu-mi place tipul ăsta, Regman!“, izbucnește sec Marin Preda. „E un om rău!“, decretează scurt. Nu comentez. N-am ce. Nu-l cunosc pe Regman. Nu l-am citit. Strânge revista. „Și pe urmă, ce e cu litera asta atât de meschină? Ce, trebuie să-mi distrug vederea ca s-o citesc? Nu dau nici un interviu, monșer!“ Simt că înghеț, acum trebuie să plec. Am înțeles că decizia asta era luată înainte de a intra în apartamentul său. Cum este și firesc, mă ridic să ies. „Și zici că ești studinte în litere? Da? Mai bine să stăm puțin de vorbă. Vreau să văd și eu ce gândește un studinte în litere de astăzi.“ Preda, în loc să mă expedieze, se așază mai comod la birou. Eu, scăpat de obsesia interviului, liber de orice obligație, ajungând așa de lesne la ceea ce-mi doream mai mult – să stau de vorbă cu Marin Preda –, mă destind dintr-odată, ceea ce el observă satisfăcut, mă las să cad din nou în fotoliul acela primitor, cu aerul unuia care a cărat pietre de moară și acum, că le-a purtat la destinație, poate să se odihnească mulțumit. „Ia zi, monșer“, mă ia el scurt și aproape vesel, „ce crezi dumneata despre proza actuală?“. Îi răspund prudent că, după părerea mea,

„aceasta se află mult în urma poeziei...“. „Da, monșer, și știi de ce? Romancierul actual e foarte leneș, el nu vrea să mai muncească, nu vrea să mai construiască cu sudoare un roman. Vrea să scrie cum îi vine, chiar dacă are talent. E ca și cum s-ar bălega vaca, atunci când o mulgi, chiar în căldarea cu propriu-i lapte.“ Rămân absolut uimit de comparație. „Ia, de exemplu, să-l luăm pe cutare romancier foarte cunoscut, Eugen Barbu. Ce părere ai despre el?“ „Este un romancier...“ (încerc să caut un atribut convenabil, care să nu deranjeze susceptibilitatea lui Preda, căci auzisem că nu sunt prieteni). „Mare, monșer, da, e mare, dar ce face el? În loc să se țină cu dinții de talentul cu care e înzestrat, scriind *opere* (aici apasă pe cuvânt), el se foiește toată ziua în tot felul de fleacuri, de combinații de culise, ba se apucă să-i dea lecții lui Goethe, ba să dialogheze cu te miri cine de la Europa Liberă. Prea se agită mult, monșer, ca un coi într-o căldare...“ Sunt lovit din nou, aproape material, de plasticitatea și frustețea comparației. „Uite, așa ceva nu făceau scriitorii dintre războaie. Să-l luăm pe Rebreanu.“ (Se ridică și luă la propriu romanul *Pădurea spânzuraților* din raftul cel mai apropiat, se vede că-l ținea la îndemână, ca pe un scriitor preferat.) „Uite cum începe acest roman.“ Citește: „Sub cerul cenușiu de toamnă ca un clopot uriaș de sticlă aburită, spânzurătoarea nouă și sfidătoare înfiptă la marginea satului întindea brațul cu știreangul spre câmpia neagră...“. „Uite cum sfârșește“ (acum trece la sfârșitul cărții și citește): „Crestele munților se desenau pe cer ca un ferăstrău uriaș cu dinții tociți. Drept în față lucea tainic Luceafărul, vestind răsăritul. Apostol își potrivi singur știreangul“. Apoi, continuă comentariul: „Rebreanu construiește întregul, adică tot ce se acumulează ca personaje, atmosferă, acțiune și materie epică pe baza acestui *motiv al spânzurătorii*, el știe că un roman trebuie să aibă o structurare precisă, dată de o mișcare internă care-i este specifică numai acestui motiv al romanului. Nici un romancier român nu a știut mai bine decât Rebreanu cum să înceapă și să sfârșească un roman. Dar ia

„aceasta se află mult în urma poeziei...“. „Da, monșer, și știi de ce? Romancierul actual e foarte leneș, el nu vrea să mai muncească, nu vrea să mai construiască cu sudoare un roman. Vrea să scrie cum îi vine, chiar dacă are talent. E ca și cum s-ar bălega vaca, atunci când o mulgi, chiar în căldarea cu propriu-i lapte.“ Rămân absolut uimit de comparație. „Ia, de exemplu, să-l luăm pe cutare romancier foarte cunoscut, Eugen Barbu. Ce părere ai despre el?“ „Este un romancier...“ (încerc să caut un atribut convenabil, care să nu deranjeze susceptibilitatea lui Preda, căci auzisem că nu sunt prieteni). „Mare, monșer, da, e mare, dar ce face el? În loc să se țină cu dinții de talentul cu care e înzestrat, scriind *opere* (aici apasă pe cuvânt), el se foiește toată ziua în tot felul de fleacuri, de combinații de culise, ba se apucă să-i dea lecții lui Goethe, ba să dialogheze cu te miri cine de la Europa Liberă. Prea se agită mult, monșer, ca un coi într-o căldare...“ Sunt lovit din nou, aproape material, de plasticitatea și frusteța comparației. „Uite, așa ceva nu făceau scriitorii dintre războaie. Să-l luăm pe Rebreanu.“ (Se ridică și luă la propriu romanul *Pădurea spânzuraților* din raftul cel mai apropiat, se vede că-l ținea la îndemână, ca pe un scriitor preferat.) „Uite cum începe acest roman.“ Citește: „Sub cerul cenușiu de toamnă ca un clopot uriaș de sticlă aburită, spânzurătoarea nouă și sfidătoare înfiptă la marginea satului întindea brațul cu știreangul spre câmpia neagră...“. „Uite cum sfârșește“ (acum trece la sfârșitul cărții și citește): „Crestele munților se desenau pe cer ca un ferăstrău uriaș cu dinții tociți. Drept în față lucea tainic Luceafărul, vestind răsăritul. Apostol își potrivi singur știreangul“. Apoi, continuă comentariul: „Rebreanu construiește întregul, adică tot ce se acumulează ca personaje, atmosferă, acțiune și materie epică pe baza acestui *motiv al spânzurătorii*, el știe că un roman trebuie să aibă o structurare precisă, dată de o mișcare internă care-i este specifică numai acestui motiv al romanului. Nici un romancier român nu a știut mai bine decât Rebreanu cum să înceapă și să sfârșească un roman. Dar ia

să-l luăm pe Proust“ (se ridică, merge la raft, ia un volum în franceză din *À la recherche du temps perdu*, îl deschide la o anumită pagină şi începe să citească celebra dimineaţă în care Marcel, copil fiind la Combray, urmăreşte o rază de soare ce se strecoară în camera sa şi o descrie cu toată luxuria de asociaţii pe care le descoperă memoria involuntară). „Aici, monşer, se întrevede în ce constă structura profundă a proustianismului, dar *À la recherche du temps perdu* nu este o simplă ejaculare lirică, cum cred unii; nu, de aici apare evident că Proust este un mare constructor, el narează geometria sentimentelor şi a realului, cu mare grijă pentru amănuntul semnificativ. El este atent cum începe romanul şi cum se termină; are ureche fină pentru o dezvoltare muzicală a construcţiei epice, ca şi când ar compune o operă simfonică: auzi aici o uvertură, dincolo un menuet, aici o reluare în *andante* a unor motive sau a unor stări lirice, dincolo o încetinire a ritmului. Ia să vedem ce legătură au toate acestea cu romanul actual.“ Preda discută mai departe cu plăcere, este probabil mulţumit de interlocutor, căci se lasă prins într-o plasă strânsă de argumente.

Nu îl opresc niciodată. Îl ascult cu urechile, cu ochii, cu toată fiinţa la pândă, pentru a nu pierde nici o nuanţă, nici un cuvânt. Umbra tot mai compactă din cameră anunţă că se apropie seara; el vorbeşte, vorbeşte de câteva ceasuri şi nu dă semne că ar vrea să întrerupă dialogul (de fapt, monologul). Trecem la poezie. Aici nu mai are aceeaşi detentă a discursului; e circumspect, ascultă şi părerea celuilalt, a mea, nu mai dă verdicte drastice, îşi cântăreşte atent argumentele, are ezitări şi îndoieli. „Şi zici că Bacovia e poetul cel mai pur pe care-l avem?“ „Da, domnule Preda, el se află înăuntrul poeticului ca stare originară, de aceea e poetul cu bătaia modernă cea mai lungă pe care l-a născut limba română.“ Vorbesc netimorat, aşa cum o fac de obicei duminica la cenaclul „Junimea“. „Păi, atunci, monşer, de ce zici că te ocupi de Ion Barbu?“, observă el. „Pentru că îmi permite şi mie să mă desfăşor. Bacovia e

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

atât de poet, că nici nu se lasă comentat. E ca și când ai face un discurs tautologic. Pe când Ion Barbu e atât de dificil, că, dacă îl ocolim atâta, riscăm să-l pierdem ca mare poet pentru limba română.“ „Dar Blaga, monșer, Blaga ce posteritate o să aibă?“ „Doar pe aceea derivată din afilierea sa la expresionism, și nu pe aceea autohtonistă!“ „Să înțeleg că Arghezi nu prea îți place?“ Afară, s-a întunecat complet. Nu ne mai vedem, ne auzim doar vocile care devin materiale, polarizând obiectele din cameră, pe acelea ce le întâlnesc în calea lor în difuziunea molatecă a cuvintelor ce se consumă lent în moara discuției. Aerul vibrează de energii sonore. „Marin, ia-ți doctoria!“, intervine dictatorial vocea doamnei Preda și rupe dintr-odată magia colocviului nostru. Romancierul înghite două pastile cu mare greutate, strâmbându-se urât, ca un copil răsfățat. „Niște porcării, monșer, ar trebui să-i împușcăm pe ăștia care au inventat ṃedicamentele, o păcăleală curată...“ Mă ridic simțind că am abuzat cu prezența mea în casa scriitorului (totuși, în subconștientul meu, nu știu de ce consider că mi se cuvine această întâlnire „faustică“, de care se pare că avea nevoie și marele scriitor). Marin Preda mă conduce binedispus spre ușă, ochii lui nu mă mai scormonesc fioroși de după lentilele groase; s-au îmblânzit, mă privesc cu bunăvoință, chiar cu prietenie. „Știi ce, monșer“, îmi spune el în hol când îmi pun paltonul, „dacă te apuci de literatură, fă proză, și nu poezie, nu părăsi Bucureștii chiar dacă te vor repartiza la mama dracu', dar, mai ales, fă-ți prieteni, cât mai mulți prieteni, fără de care nu răzbești în literatură oricât ai fi de talentat“. Îngăim un „Bună seara“, „Mai treci pe la mine“, spune el cu generozitate. Mă reped în stradă. Simt o forță galvanică urcând în mine. Am stat de vorbă 6 ore cu Marin Preda. De mâine nu mă mai duc la cursuri. Ce să mai învăț acolo?

(*noaptea*)

Nu mai pot să dorm, sunt obsedat de gândul că A. mă-nșală. Mă ridic din pat; în somn, lângă mine, corpul ei respiră

liniștit, părând cu totul nevinovat. Dar dacă nu este adevărat? Deja e trecut de ora 12 noaptea, mă mut în bibliotecă să citesc *Jurnalul seducătorului*, în ediția italiană, de Kierkegaard; mobila scârțâie sub greutatea unor pași, parcă e cineva aici care se mișcă greoi prin fața rafturilor de cărți, se oprește o clipă, se mai uită la un titlu, apoi din nou: trosc-trosc, trosc-trosc. „Hai să citim împreună", îi spun și simt cum mi se face pielea de curcă; mă scutură un fior de dincolo. „O fi chiar EL!?" Am recitit de curând *Faust* și mi-am dat seama că, de fapt, tare aș vrea să mă viziteze; mă interesează și pe mine o întâlnire cu Mephisto: am mai sta de vorbă despre una, despre alta, l-aș întreba pe ce se mai „pariază" azi, din moment ce toți am devenit atei, ca și EL, de altfel (era gata să scriu cu literă mică). Da, pactul modern cu Diavolul, iată rezolvarea multor probleme de conștiință: aștept momentul!

(*luni*)

„*Tout ceci doit être considéré comme dit par un personnage de roman*" („Tot ce este aici trebuie considerat ca și cum ar fi spus de un personaj de roman", Roland Barthes). Bat clopotele de la Mitropolie, se simte că se apropie Paștele; mă desprind din furnicarul de la Piața Unirii după ce respir puțin aer faustic și mă îndrept către colina ce urcă lin; mă așez în iarbă și ascult dangătul materiei; jos, la baza colinei, unde începe aleea, iarba a crescut înaltă și grasă; piciorul meu se mișcă amenințător către un melc învărgat, lăsând o dâră de bale argintoase pe lujerul ierbii; îl iau în palmă, nu se strânge, e lipicios, miroase a spermă proaspătă, îi recit: „La râpa Uvedenrode/ Ce multe gasteropode/ supramuzicale/ supra-sexuale". Este extrem de atent la poezia lui Ion Barbu.

(*acum*)

Pariam care dintre noi doi are curaj să se ducă noaptea până în fundul grădinii și să aducă nuci din nucul lui Machidon;

muream de frică, dar o mare ambiție mă împingea să încerc; un pas, doi pași, cucuveau-cucuveau, un foșnet suspect sub talpa mea, o zbughesc înapoi ca scăpat din pușcă. Un joc desigur de copii: eu cu sora mea ne ambiționăm reciproc să trecem proba, ea este mai curajoasă; iată, a adus nucile, dar pe mine nu nucile mă interesează, ci lumea întunericului, profunda lume de dincolo în care aș fi vrut și n-aș fi vrut să intru; acolo e tot ce vizionez eu în vis, toate acele ființe ce nu se arată în lumina diurnă sau mai precis nu se văd: nu pot fi văzute de către oricine.

(*iarna*)

Sentimentul artei constă chiar în spaima de moarte: *acel sentiment unic că numai tu trăiești efectiv în această clipă prezentă și-ți dai seama instantaneu cât de îngrozitor ar fi să nu mai fii.* Mă uit la surâsul Giocondei și constat complicitatea imaginii vii cu starea secretă a celui care a creat-o. Ceea ce uimește la Leonardo da Vinci este acest strigăt reținut, această stranie *preconștiință a existenței și a morții*, întrevăzută fulgurant în figurile pictate de el, pe care n-o descoperi la foarte mulți artiști. Tensiunea magică, ce se țese complicitar între cel ce privește și imaginea Giocondei, *vine din impresia firească a vieții reale*; simți că din tablou ești privit de cineva care este viu și care știe că este viu, spunându-ți direct chiar acest lucru. Monalisa îți spune: „Eu sunt vie și tu simți că și tu ești viu, pentru că mă privești chiar în această clipă pe mine, care sunt vie și sunt aici, în tablou, ca să poți tu să te bucuri de faptul că exiști și mă privești încordat ca să te încredințezi că exiști". Desigur că el, Leonardo, a trecut atât de mult din sine în textul tabloului și a fost absorbit în așa măsură de conștiința acestui transfer, încât ne someză din ramă să luăm cunoștință cu gravitate de această descoperire a sa. Arta mare ne ajută să simțim mai intens bucuria că trăim. Din „Cina cea de taină" izbucnește violentă viața, care este în primul rând o *asumare a propriei conștiințe de sine*, o autoreflexivitate a existenței pure.

Acel aer atât de natural de pe fețele celor ce participă și asistă la acest banchet inițiatic devine expresia supremă a comunicării fiorului firesc al vieții. „Noi suntem aici în tablou și voi vă uitați cu uimire la noi. Vă uitați fără să înțelegeți ce vă atrage spre această pictură în care ne-a fixat nebunul de Leonardo.“ E adevărat că noi, cei din afara tabloului, ne uităm febril, cu ochii măriți de spaimă, să nu ne scape ceva foarte important. De fapt, ce-a vrut să spună pictorul cu aceste fețe mirate, ce sunt privite de noi cu atâta suspiciune? Se vede că cei din jurul lui Christos se suspectează unul pe altul. Cine pe cine va vinde? Tu? Eu? El? Nu se va ști niciodată și nici nu contează. Putem să ne prefacem mai departe că stăm la palavre unul cu altul (adică noi cu voi), să ne spunem câte inepții vrem pentru că știm cu toții la fel de bine că nimic nu poate fi oprit de nimic. Noi suntem doar niște figuranți, dar știm acest lucru, după cum îl știe și cel care stă în lumina azură; care stă acolo tocmai să se vadă mai bine că știe ce-l așteaptă. Se spune că pictorul se speria de viața din ramă și atunci se scutura de vopsele, arunca pensula cu furie și alerga în stradă, uitându-se cu atenție la toți milanezii, întorcându-i cu fața spre lumină și spre întuneric, să-i vadă mai bine și să se inspire din viața reală; după aceea, alerga din nou la locul crimei, își contempla pictura începută, mai punea o nuanță aici, mai da o pensulă dincolo și apoi pleca aiurea, extenuat de îndoială.

(*marți*)

Constat că a fi singur înseamnă a fi puternic. Mă uit în jur la aceste cupluri ce se mișcă rigid ca niște marionete; toți ochii îi privesc și se amuză ca de o stângăcie caraghioasă. Sunt atât de precauți unul cu altul; nici nu știu că răsare soarele, că înflorește glastra de pe pervazul sălii de lectură. Dar soarele nu răsare, fiindcă este iarnă, glastra nu înflorește, căci n-ar avea cum. Iată cum m-a furat retorica goală. Precis vreau să spun că azi am fost rău cu A., care se ținea sfioasă pe

urmele noastre și eu am trimis-o să citească în bibliotecă. „Avem de discutat literatură." Eram cu poetul Pituț. Ea m-a privit cu reproș mut, ca un câine bătut fără a fi vinovat. Am simțit acest lucru, că eram brutal, dar am apăsat și mai adânc pe pedală, întorcându-i spatele brusc. Nu-mi convine ca ea să mă iubească și să mă văd apoi obligat să-i răspund. Nu vreau să mă iubească. Sentimentul ei m-ar pune în inferioritate față de ceilalți. Aș deveni slab, inteligența mi s-ar înmuia, n-aș mai fi capabil să fiu cel mai tare. Aș șovăi. M-ar bloca îndoiala. „Dar dacă nu mă iubește?", „Dacă doar se preface?", „Dacă mă înșală chiar cu acest individ care trece acum pe lângă noi și o salută?". NU. Nu mă interesează iubirea ei. E o capcană. O mlaștină afundă din care nu se mai iese. Eu vreau să fac ceva important. Nu mă pot împiedica de aceste fleacuri. Am procedat foarte bine că i-am întors spatele. Să se învețe minte. Să nu mă mai plictisească. Sunt sătul de gâsculițe. Rămân un bun camarad cu ea, dacă vrea să discutăm idei. Îmi iau în fiecare după-amiază, când ies de la bibliotecă, o idee și mă plimb doar cu ea pe străzi. Atunci nu văd pe nimeni. Mulți colegi mă înjură crezând că mă fac că nu-i văd. Efectiv nu-i văd, chiar dacă trec la un pas de mine. Sunt absorbit lăuntric. Atunci mă simt cel mai liber. Mă simt puternic. Orice politețe inutilă mă îndepărtează de ceea ce sunt eu în acea clipă. De ce A. nu vrea să înțeleagă că n-am timp? De ce ceilalți nu înțeleg un lucru atât de simplu?

(azi)

Întrebarea ce-mi pun cu violență este aceasta: dacă eu am datoria de a *alege* singur calea de urmat, ce voi face în cazul în care alegerea mea se va dovedi greșită? Voi putea eu oare s-o mai iau de la capăt, în speranța că voi găsi vreodată drumul cel adevărat? Nu există și posibilitatea să mă rătăcesc definitiv și să nu mai pot răzbi niciodată către sinele meu? Atunci, toate energiile cosmice coagulate în mine se vor

spulbera fără urmă. Noi nu existăm decât în hazard și virtual; cum să ne mai imaginăm că ființa noastră a fost programată precis de marele Programator? Aș vrea să cred totuși că nimic nu este întâmplător, că nașterea și prenașterea mea au fost înscrise undeva și că nimic nu mă poate clinti din traiectoria ce mi-a fost trasată încă de la geneza marilor sisteme ale materiei și antimateriei. Numai așa cred că aș găsi un sens în efortul meu sisific de a fi; altfel, existența nu are destule rațiuni de a fi consumată. Mă refer la existența sterilă, acea formă de manifestare a geniului rasei, ce ne obligă la un compromis permanent, numai spre a perpetua specia. Simt o inhibiție inexplicabilă la solicitările zeului Amor. Probabil astfel se explică de ce activitatea aceasta nu mă preocupă deloc și aș putea să renunț definitiv la ea, chiar prin a mă sustrage imperativelor procreative.

(*miercuri*)

Ce se mai înțelege prin poezie modernă azi, dacă Mallarmé publică deja în 1897, în revista *Cosmopolis*, poemul *Un coup de dés jamais n'abolira le hasard*? Rămân surprins de mișcarea simultană a tuturor elementelor textului în pagină, de actul de diseminare figurat matematic în inefabilul combinatoriu. Încerc să-l traduc în română. Nu-mi iese. Aceasta înseamnă că *limba poeziei* la noi, cum zice Barbu, nu a atins încă toate acele virtualități de suplețe și rafinare la care ajunsese limba lui Mallarmé. De altfel, faptul este firesc. Să nu uităm, totuși, că acesta a fost contemporanul lui... Eminescu.

(*duminică*)

Astăzi, la cenaclu, citește Ion Alexandru câteva poeme de o densitate apăsătoare din volumul în pregătire *Infernul discutabil*. Mă întreb cum de nu s-a observat până acum cât de blagian este acest ardelean tăcut. Când, a doua zi, în fața catedrei de literatură, le-am spus asta celor doi critici oficiali,

aceştia au acceptat că intuiţia mea este exactă, recunoscând surprinşi că ei n-au sesizat blagianismul poetului.

(*15 septembrie*)

Nici o bucurie nu egalează acea stare de euforie pe care o simţeam în fiecare toamnă, când începeam şcoala, din nou, după vacanţă. Mă refer la perioada de liceu, pe care am trăit-o cel mai intens. În prima zi de şcoală, pe 15 septembrie, mă sculam foarte devreme, cu un zumzet ciudat în corp; eram posedat de o stare specială, de parcă intraseră mii de muzici în mine; fără să vreau, parcă le înghiţisem din greşeală ca pe nişte bondari şi acum cântau fără voia mea acolo, înăuntru; eu le ascultam uimit, ca şi cum aş fi ascultat ceva străin, cântam şi eu fără să ştiu ce m-a apucat şi nu mă puteam opri să nu cânt, pentru că nu ştiam unde era butonul acela ascuns pentru întreruperea muzicilor din mine. Mă spălam cu apă rece în curte la robinet, dezbrăcat până la mijloc, rezistând astfel îndelung în aerul rece al dimineţii, fără să-mi fie frig, deşi mama mă chema grabnic în casă, având grijă să nu răcesc. Nici nu mai voiam să mănânc, de fericit ce eram, trebuia să dau un adevărat război cu mama la acest capitol, care, neînduplecată, îmi pregătea repede un pachetel cu mâncare şi mă alerga pe stradă până la fântână ca să-l iau. În acea zi auroralã de reluare a şcolii, plecam cu mult înainte de acasă. Pe drum nici nu vedeam bine pe unde calc, de aceea, mă împiedicam de foarte multe ori de tot ce întâlneam în cale; eram efectiv un ins cu capul în nori. În acea zi, eu nu aşteptam altceva decât să ajung la liceu şi să mă văd cu prietenii mei. Îmi imaginam cum am să mă întâlnesc cu ceilalţi colegi, cum arată ei, frumoşi şi bronzaţi, şi tot ce-o să ne spunem după vacanţă. De fapt, eu nu o voiam decât pe E., doar pentru ea aş fi fost în stare să fac orice muncă sau orice corvoadă ca s-o văd. Eram ameţit de dorinţa de a-i vorbi şi de a-i sorbi privirile. Mă îndreptam către liceu împins de un resort ciudat de parcă aveam aripi şi mi se părea că în curând

am să și zbor. În toată existența mea, n-am fost atât de bucuros că exist decât atunci, căci, mai târziu, la facultate, n-am mai trăit niciodată o asemenea stare de exaltare. Văd și acum curtea aceea largă a liceului „Radu Greceanu", închisă de zidurile înalte de penitenciar. Intram pe poarta din dreapta și mă pierdeam în mulțimea de grupuri zumzăitoare de elevi ce se cercetau reciproc, spunându-și pe nerăsuflate ce-au făcut și ce-au dres în vacanță. Toți se lăudau cu aventurile extraordinare, ce le umpluseră lungile zile de vară. Mă strecuram de la un grup la altul fără să aud nimic, căutând cu ochii în stânga și în dreapta, numai s-o descopăr pe ea. Nu era nicăieri. Nu știam de ce nu apare și de aceea începeam să fiu alarmat. Absența ei îmi provoca o stare de profundă suferință, pe care mă străduiam s-o maschez, vorbind fără oprire cu unul și cu altul. Până la urmă, reușesc s-o văd pe Margareta, prietena ei, și mă apropii repede s-o întreb ce face și cum se simte după vacanță. Margareta e o fată prea inteligentă, ca să nu știe de ce îi dau târcoale; de aceea, mă ironizează fin, spunându-mi doar ce vrea, ca să mă intrige: „Am fost ieri la plimbare cu E. Nu cred să vină azi la școală!". De-acum mă interesează numai ce-mi relatează despre E. De ce să nu vină? I s-a întâmplat ceva? Este bolnavă? Iată întrebări ce mă străbat fulgerător, dar îmi dau seama acum că, de fapt, nu mă preocupa dacă ar fi sau nu bolnavă (atunci, acest lucru – îmbolnăvirea – nu îl receptam decât ca pe o abstracțiune îndepărtată), ci *de ce nu vine acum*, când simte (*trebuie să simtă!*) că eu o aștept, că nu am traversat toată plictiseala vacanței decât imaginându-mi cum va arăta ea în prima zi de întâlnire, cum mă va privi și cum îmi va vorbi. Margareta țăcăne ca o mitralieră, îmi spune verzi și uscate, ce a citit, unde a fost, cu cine a fost, cum i s-a părut filmul „acela" (pe care desigur ea nu-și închipuie că nu l-aș fi văzut), „Ce părere ai de «el»? Nu-i așa că era un tip bine? Stai, să-mi amintesc cine juca...". (Margareta, colega mea, s-a îndrăgostit, dar nu înțeleg bine dacă de personajul filmului sau de actorul care-l interpretează sau și de unul, și de altul.)

Sunt total neatent, nu mă interesează ce spune ea, de fapt nici n-o aud. Stau la pândă ca în sporovăiala aceea să descopăr fragmentele rarisime de povestire la care să participe și E. Tocmai acest spațiu îl taie abilă Margareta din povestirea ei, de fiecare dată; a simțit ce vreau de la ea și se răzbună. Este asta o răutate pe care o au adolescentele, uneori atât de geloase pe prietenele lor. Deodată, n-o mai aud deloc pe Margareta, căci încep să-mi piuie timpanele. A apărut la capătul aleii E. Înaintează maiestuoasă, cu acel mers rigid de marchiză; merge drept și nu se uită decât la mine. Eu nu o văd decât pe ea. Ne privim fără saț. E o bucurie atât de intensă a revederii, că nu mai putem să ne ascundem de ceilalți. Uităm unde suntem. Nu auzim nimic. Nu ne vedem decât ochii, niște telescoape imense ce se atrag reciproc, reflectându-se unul într-altul de la depărtări astrale. Ne cercetăm cu lăcomie, ne spunem mii de lucruri prin ochi într-o secundă, ne certăm din priviri brusc, tot acolo ne împăcăm imediat, ne alergăm prin coclaurii imaginației. Eu citesc tot ce a visat ea cât timp n-am putut-o vedea, cât timp ochii noștri au încetat să se fixeze în acea înfruntare materială permanentă; cât timp suntem alături, nimeni și nimic nu ne poate împiedica să ne privim obsesiv. Nu cred că pot exista fără să mă privesc cu E. și nici ea nu rezistă fără mine. În clasa a VIII-a, eu stăteam în ultima bancă de pe rândul din stânga pentru a putea mătura cu raza ochiului locul unde stătea ea, în banca a doua din dreapta; laserele privirilor mele îi ardeau umerii în permanență. Mă și mir cum de nu i s-a carbonizat corpul. Nu știu cât din ceea ce vedem noi când ne privim văd și ceilalți. Se întâmplă uneori să rămânem izolați în aceste priviri lacome. Toți pleacă și ne trezim singuri, privindu-ne încă nesățioși, fără nici un cuvânt. Suntem tot în curtea liceului. Margareta a plecat de lângă noi, îmbufnată că nu-i acordăm atenție. Atunci ne dăm seama instantaneu că ceilalți ne-au înconjurat formând un semicerc și ne privesc cu maximă curiozitate; suntem deodată transformați în personajele unui spectacol mut, ce se

joacă acolo în direct și toți sunt doritori să fie de față. Da, devenim actori fără să vrem; ochii celorlalți, ascuțiți, încordați, penetranți ne scormonesc, ne sfâșie, ne cântăresc, ne înfulecă, ironizându-ne, invidiindu-ne, batjocorindu-ne. E o stare îngrozitoare să te afli așa dezbrăcat de tine însuți, stângaci și inutil, spionat de curiozitatea nudă a spectatorilor, plină de o cruzime înfiorătoare. Actorii sunt niște ființe foarte curajoase; ei trebuie să aibă puterea de a ține în frâu pornirea instinctivă a mulțimii de spectatori de a ucide, de a devora pe loc personajele centrale ale spectacolului public. Îmi dau seama că, odată intrat pe poarta liceului nostru din Slatina, mă crispam dureros, ca un gladiator intrat în arena cu lei. Eu și Emilia devenisem protagoniști fără să vrem, ne selectaseră ceilalți în rolurile principale, pe care noi le jucam involuntar în fiecare zi. Situația aceasta insuportabilă mă ținea încordat, dar îmi dădea sentimentul agonal că trăiesc cel mai intens; eram orgolios pentru că eu sunt cel ales.

(*iarna*)

Aventură unică în adolescență: să te afli cu schiurile-n picioare, la miezul nopții, pe dealul din fața străzii Văilor, sub luna argintie, agățată acolo pe cer, deasupra ta, ca o tipsie gigantică. Zăpada scrâșnește de ger, înghețăm, dar prin cădere ne încălzim: să aluneci schior al nopții, să te pierzi într-un pliu al zăpezii, în dâra misterioasă, trasată de altcineva înaintea ta! De către cine? Poate de un zeu al zăpezii!

(*seara*)

Azi, corpul meu a dat probe de mare imaginație, galopând dincolo de barierele admise ale cărnii noastre cea de toate zilele; și totuși, nu se poate ca miza cea mai înaltă să nu aibă deschisă o altă alternativă decât aceea. Mă uimește abandonul total al lui A. în act, însă mă alarmez brusc numai la bănuiala

că se comportă la fel și cu alții; gelozia mea este efectul exacerbării unei posesiuni absolute, de care îmi imaginez că doar eu sunt capabil; mă îngrozește mai ales gândul că ea poate să fie la fel cu oricine, la fel de fericită, la fel de pură; să aibă aceeași pudoare impudică, să emită același strigăt gâtuit de senzualitate în momentul orgasmului, să suspine agonic, ca și cum ar muri. Dar atunci mă revolt enorm și vreau să-i imput cum de-a putut să mă mintă, spunând că eu sunt singurul ei amant, unicul *nel mondo*: „Ce mi-ai dat tu, eu nu-ți pot plăti nici cu milioane... Tu m-ai făcut femeie căci rămăsesem o fecioară frigidă. Asta mă face sclava ta în eternitate...". „Retorică goală", i-am răspuns; observ acum că sufăr teribil tocmai pentru că mi-a destăinuit acest secret. Dacă ar fi fost așa, ar fi trebuit să simt că-mi aparţine corporal numai mie, dar, instinctiv, o bănuiesc de minciună și cred că mă trădează dintotdeauna. De dinainte de a-i promite c-o voi lua de soție. Sufăr din orgoliu, nu din dragoste. Sunt un masochist nenorocit. Dar oare mă înșală? Dacă eu n-o iubesc, acest fapt se mai poate numi trădare?

Dragă Martin,
Așa, ca chestie generală, ce zici tu de asistentul Mircea? Îi place să mă vadă așa, din când în când, să stăm de vorbă din interes pentru mine ca om, ca intelect sau din sentiment? Oare cât mai are de gând să întindă atunci pelteaua asta? Nu merge și el cu mine într-un parc, nu-mi vorbește nimic despre el. Acum aștept să-mi dea telefon, să-mi spună părerea despre scrisori, să-mi restituie un album etc. Mi-a spus că e foarte ocupat, ca o scuză că n-are timp pentru mine. În fine. Zi-mi, ce crezi? Eu mă voi purta în continuare politicos (ca și el, de altfel), veselă, drăguță și ce va fi vom vedea. Cu L. crezi că e ceva serios? Îl iubesc pe Mircea și sufăr pentru că nu știu ce-i în el. Vine primăvara și știi și tu ce înseamnă asta. Crezi că iubește pe cineva? Sau nu iubește pe nimeni? Dar ar fi posibil?

S-ar putea să mă iubească pe mine? Nu-mi vine să cred. Ce să fac? De trei nopți nu dorm deloc, stau cu ochii zgâiți pe pereți sau mă zvârcolesc ca în flăcări în pat. Aș vrea să mă mângâie, să mă sărute, să-mi spună lucruri frumoase. Nimic din toate acestea. Oare el se gândește la altcineva?

Eleonora

Jurnalul lui A.

17 noiembrie 1959 (marți)

Senzațional! Sorin mi-a propus să ne împrietenim și să-l distrugem pe Șerban!!! Accept cu cea mai mare bucurie. Începe să-mi placă Sorin. Aliindu-mă cu el, îl voi răzbuna pe Dinu și pe mine însămi. Azi am luat un 8 la istorie, sunt fericită. Am fost la gheață, unde iar m-a admirat „tipul". Deocamdată nu-i spun nimic lui Șerban. Vreau o convorbire mai lungă cu Sorin, în care să punem bazele planului de distrugere a lui Șerban. Ah, ce răzbunare cruntă te așteaptă, păpușă de lemn care poate fi aruncată la gunoi, iar acolo transformată în scrum! Iată clipa răzbunării, Șerban. Te voi strivi ca pe o ploșniță, iar pe ruinele tale mă voi ridica de mână cu Sorin, pentru a continua drumul în viață.

20 noiembrie 1959 (vineri)

Viață... Dinu... fericire... iată ce-mi rezervă viitorul. Azi însă am greșit. La teză la geografie, mi-am făcut de acasă lucrări cu subiectele date, încercând prin aceasta să răscumpăr orele sacrificate patinajului. Aș merita 1, dar la teză am făcut binișor. Această ieșire, prima și ultima (sper), era să mă facă să nu decad în ochii altora și ai mei. Seara, am vorbit cu Sorin și i-am arătat necesitatea unei explicații mai lungi între noi, ceea ce cred că se va realiza duminică. Am făcut 3 ore de patinaj și nu sunt obosită. Îl vreau pe Dinu! Îl vreau și îl voi

avea, pentru că așa-mi dictează voința mea, acea forță care te face să evadezi din mediul atât de murdar al fricii și să te avânți spre culmile gloriei și ale fericirii umane.

27 noiembrie 1959 (vineri)

Iată neprevăzutul ce lovituri poate da! Odată, demult, visam fără speranță la Radu. Azi, printr-o lovitură a sorții, am mers în dublu cu el. Când mâna lui, pentru prima dată, a atins-o pe a mea, am simțit un lung fior, care m-a străbătut în tot corpul. Apoi, o bucurie neasemuită m-a inundat când, singuri în vestiar, am repetat niște figuri acrobatice. Sunt veselă, veselă, veselă, cu toate că la istorie am luat un 5 pentru neînvățare. Însă presimt că e prima și ultima dată când visul meu cel vechi are speranțe de realizare. Dinu a lipsit azi și asta m-a cam enervat. Restul, mare, mare bucurie determinată de Radu.

29 noiembrie 1959 (duminică)

Dimineața, la demonstrație, am mers extrem de prost. Apoi, decepție totală, tot și toți contra mea. Și acum mă cutremur când mă gândesc ce-am putut suferi. Însă, după-masa, de la 5 la 9, am fost într-adevăr fericită și numai el, Radu, mi-a dăruit-o. Am mers în dublu și atunci viața mi-a zâmbit în fericirea momentului. Îți mulțumesc, Radu, pentru raza de speranță pe care ai adus-o în sufletul meu întunecat de atâtea lovituri și cred că te voi răsplăti printr-o mare iubire. Dar Dinu? Nu știu. Mă zbat între Radu și Dinu. Sunt curioasă să văd care din ei îmi va cuceri sufletul în întregime. La Dinu pot găsi o iubire de durată, așa cum doresc eu, iar la Radu în primul rând e foarte greu drumul, la capătul căruia să mă aștepte deznodământul. Nu știu nimic acum. Atâta știu, că Radu mi-a dat azi o imensă exaltare spirituală, care m-a scos din melancolie și m-a pus pe drumul voinței, așa cum trebuie să lupt mereu, fără preget, pentru victoria idealurilor mele.

30 noiembrie 1959 (luni)

Toate pisălogelile lui Fredy, atât de enervante prin intensitatea lor, mă exasperează, mă deznădăjduiesc în unele momente și toate forțele mele scad ca într-un vis. În sfârșit, voi vedea cât o să mai poată dura stăpânirea de sine. Pe Radu cred că îl iubesc. Dacă nu, de ce nerăbdarea mare de a-l vedea și furia că nu vine, de ce? Nici azi nu sunt lămurită între Dinu și Radu. Sufletul meu nu și-a spus încă ultimul cuvânt. Logic, aș vrea să câștige Dinu, iar după situația recentă, ar putea câștiga Radu. Dar sunt sigură că, dacă acum Dinu ar fi al meu, Radu ar dispărea, pe când, în situația contrară, pot fi sigură că Dinu nu va părăsi niciodată sufletul meu, ea cea mai plăcută amintire.

3 decembrie 1959 (joi)

Radu... Dinu... eternă enigmă. Radu e mai aproape, e de ajuns doar să întind mâna și găsesc ce caut, Dinu e acolo unde numai imaginația poate pătrunde. Ieri, când mergeam pe gheață, am văzut pe margine un băiat care mă admira. Avea o frumusețe ireală, ceea ce n-am mai întâlnit până acum; avea ochi dârzi și mă privea drept. I-am aruncat și eu câteva priviri și atât. După ochi, ar avea un caracter dârz și, prin definiție, e deștept. De sportivitate încă nu sunt convinsă. Frumusețea lui era bărbătească, dură și în același timp sentimentală. Aș vrea să-l mai văd o dată... Dar ar fi un imens noroc să găsesc în el ceea ce am căutat la toți, ce să mai vorbim de crunta lovitură pe care aș da-o tuturor!

4 decembrie 1959 (vineri)

Astăzi, și numai astăzi, viața mi s-a arătat în întreaga ei mârșăvie. Fredy mi-a impus pe cale diplomatică să renunț la dublul cu Radu. Această lovitură, cea mai cruntă dintre câte mi se puteau da, m-a distrus și n-am mai știut nimic decât că

am căzut într-un gol fără fund și fără speranță. Cu deznădejde neputincioasă, am încercat să mă opun, dar argumentele lui erau atât de convingătoare și poruncite, încât am cedat, distrugând printr-o singură lovitură totul în mine, fericirea, viața, lupta, tot, și aruncându-mă într-o cruntă deznădejde. Niciodată nu voi mai ține în mâna mea rece mâna lui caldă și sublimă. Niciodată mâna mea nu va mai atinge gâtul lui, în pregătire pentru săritură. Niciodată nu voi mai fi atât de aproape de el, încât corpurile noastre să se atingă, niciodată nu voi mai fi fericită, totul va fi nimic și gol. În aceste clipe când scriu, mi se preling zeci de lacrimi pe obraji, lacrimi de cruntă deznădejde.

5 decembrie 1959 (sâmbătă)

Nu pot să învăț. Acum e dimineață. Radu mă obsedează. De ce oare atâta cruzime la oameni, să distrugă o fericire atât de sublimă? De ce mi-au luat tot ce aveam mai scump, de ce m-au distrus? Și Radu e trist, dar el își va găsi poate o altă fată, mai frumoasă ca mine, cu care își va trece întâlnirea. Dar eu? Ce-mi rămâne să fac? Să mă sleiesc în antrenamente care mă vor distruge total prin monotonia lor.

6 decembrie 1959 (duminică)

Mare luptă sufletească. Puternice lovituri, care erau pe punctul de a mă distruge. Pustietate sufletească, eșec.

7 decembrie 1959 (luni)

Nu am fost la școală. Fredy m-a exasperat la culme, mai ales că a venit acasă să se plângă părinților. Senzația de gol sufletesc persistă. Sunt decăzută. Toți își bat joc de mine. Toți mă storc de cea din urmă vlagă, supunându-mă la extraordinare eforturi fizice și morale. Ah, cu câtă plăcere zbiară Fredy la mine, făcându-mă de râsul tuturor. Iar eu ascult, nervii mei se

încordează, totul e gata să izbucnească, dar, spre fericirea mea, intervine voința, care strânge dinții și pumnii. Și așa, încleștată de durere și nefericire, continui extenuantele figuri care mă vor doborî curând! Nu mai vreau nimic de la patinaj.

11 decembrie 1959 (vineri)

Prea multă energie acumulată strică. Toată ziua am fost veselă și am zbierat din toate puterile. Seara, pe lac, într-un cadru feeric, am patinat urlând de fericire și satisfacție. M-am lansat pe întinsul gheții, simțind adierea unei viitoare fericiri. A fost ceva ce numai visul poate plămădi, ceva feeric, înălțător. Acum sunt răgușită din cauza țipatului. Vreau neapărat să mă fac bine, vreau ca din pieptul meu să mai izbucnească o dată răcnete de bucurie, de izbândă. Sunt fericită pentru că viața mi-a zâmbit a doua oară. Prima a fost aceea cu Șerban, iar acum am simțit o fericire asemănătoare, sublimă. Semiîntunericul... gheața lucie... luminile becurilor...

18 decembrie 1959 (vineri)

A început să-mi iasă axelul. Sunt în culmea fericirii. La școală nu m-am dus și au dat extemporal la geografie. Nu-i nimic... Ce bine-mi pare că merge bine patinajul!!!

25, 26 decembrie 1959 (vineri și sâmbătă)

Aceste două zile se pot restrânge într-o singură idee: am patinat excesiv. Sunt deznodată. Visul către Dinu nu mă părăsește nici o clipă.

1 ianuarie 1960 (vineri)

Am petrecut un revelion foarte plăcut la Șerban, pe care l-am lăsat să fie fericit sprijinindu-și capul pe umărul meu. Iată, așa vreau eu! El la picioarele mele, eu sus. I-am dat cea mai deplină fericire și am ascultat cele mai înfocate declarații

de iubire. De asemenea, Şerban mi-a arătat amintirile lui, din care am aflat că el a fost iniţiatorul intrigilor puse la cale contra mea.

12 ianuarie 1960 (marţi)

Din cauza unei curăţenii generale în casă, a trebuit să renunţ pentru câteva zile la jurnal, ca să nu pară suspect, în timpul acestor zile, Fredy m-a informat asupra multor realităţi ale vieţii necunoscute mie.

Azi, special n-am făcut sport, dar Dinu a plecat din clasă, de frica plictiselii unei convorbiri cu mine. Îşi bate joc de tot ce simt pentru el, mă desconsideră şi mă loveşte cu biciul nemilos al indiferenţei şi al dispreţului. Simt cum mă înjosesc, prestigiul meu în clasă a dispărut, chiar şi bădăranul de T., bestie ordinară şi mârşavă, are îndrăzneala să mă insulte şi să îşi bată joc de mine şi de suferinţa mea. Nu mai pot. Simt că mă înăbuş. De ce, natură bestială, de ce m-ai făcut atât de mică?

31 ianuarie 1960 (duminică)

N-am mai scris nimic de mult... Un accident stupid m-a deziluzionat. Am zăcut cu piciorul sus şi cu nădejdile jos, jos de tot. N-am fost la şcoală în acest răstimp şi am rămas mult în urmă. Şerban a venit la mine şi mi-a adus lecţiile de la Dinu:

Latină: „Hanibal atacă fără succes o tabără romană".

Rusă: „Cuvinte înrudite în rusă şi română".

Română: „Zburătorul".

Fizică: „Ecuaţia generală a gazelor".

În tot acest lung şir de nefericiri, l-am iubit cu ardoare pe Dinu. Totul e vag în faţa mea, iată scrisoarea pe care intenţionam s-o trimit lui Şerban:

Şerbane,
Află că:
1. Şi cel mai important. Te-ai alarmat de purtarea mea de atunci. Iată singurul meu răspuns: iartă-mă. Am fost influenţată

de niște informații false venite de la un dușman comun și am acționat în consecință. Dar știu că nu te-ai supărat. Mă cunoști prea bine și asta mă bucură. Altfel, nu-mi telefonai azi și nu-ți scriam eu.

2. Privitor la un dușman. Lovitura pe care am primit-o intenționat în picior de la N. este, cred, aproape sigur, rezultatul ordinului primit de acesta. Poate a vrut doar să mă trântească... poate a vrut mai rău... nu știu nimic.

Totuși, piciorul nu va mai avea flexibilitatea necesară, asta mă distruge (detaliile le-ai aflat de la mama). Dar știi, Șerbane, că, dacă toată înscenarea a fost o răzbunare a lui Sorin, va suferi cele mai crude represalii. În orice caz, te rog în numele tuturor divinităților existente-inexistente, ca până la lămurirea situației să nu mai fii prieten cu Sorin. Dacă e o greșeală, voi aduce eu totul la normal.

3. Privitor la mai mulți prieteni, te rog să transmiți complimentele mele următorilor:

1) B.S.
2) D.I.
3) C.F.
4) D.M.
5) G.L.
6) F.S.
7) Cine mai vrei tu.

Spune-le în numele meu: Guly a murit, trăiți voi și pentru ea.

Aura

3 februarie 1960 (miercuri)

Azi a venit în vizită la mine Marcel Comănici și mi-a adus flori. Ce știam eu ce mă așteaptă la gheață... Seara am fost la patinaj, dar nu puteam patina. Piciorul îmi tremura, iar sufletul plângea gloria pierdută. Azi a fost repetiție pentru festival. A fost foarte frumos. Turbam, simțeam cum mă sufoc de furie și deznădejde. Îmi venea să-i strâng pe toți de gât și apoi să mor și eu. De ce asta? De ce această groaznică deziluzie? În

punctul culminant am simțit că înnebunesc, totul începuse să mi se învârtă în minte, vedeam numai patine peste patine, iar piciorul meu ieșind dintre ele.

6 februarie 1960 (sâmbătă)

Fredy și-a bătut joc de mine, făcându-mă boșoroagă. Atunci am hotărât să lupt singură, iar în prezent mă antrenez cu tot gerul îngrozitor pe gheața de pe lac plină cu zăpadă. Chiar azi am fost cu Șerban la Floreasca, de unde am venit amândoi categoric degerați.

7 februarie 1960 (duminică)

Azi am pus bazele „Clubului groazei", din care fac parte Șerban, eu și Sorin. Prima acțiune a acestui club a fost trimiterea unor scrisori Vioricăi, Sevastiței și Andei, prin care le dăm întâlnire tuturor la aceeași oră. În sfârșit, copilării. Ce e foarte curios este faptul că Șerban m-a atras azi foarte mult. Nu vreau ca această pornire să persiste, o voi distruge chiar acum, căci ar fi o tragedie. Iar Dinu, spre care somnul mă va îndrepta, va fi ținta atât de dragă a visurilor mele de fericire.

8 februarie 1960 (luni)

Își uitase mâna într-a mea, mi-o uitasem într-a lui... Ce fericire sublimă!... Câteva fraze au fost schimbate între noi, iar apoi de-abia ne-am adus aminte că ne ținem de mână strâns unul pe altul... Apoi, Dinu s-a uitat la mine cu o privire necunoscută mie și m-a lăsat în pace. Providență! Dă-mi pe Dinu și cere-mi orice! Dă-mi-l doar o clipă, una singură, și cere-mi apoi viața, căci poți fi sigură că ți-o voi da râzând.

28 februarie (duminică)

Locul I la campionatele regionale de juniori! Iată răsplata muncii mele îndelungate și neobosite! Joi, vineri, sâmbătă nu

am fost la școală, ca să mă pregătesc. Mi-am întrecut concurentele și sunt mândră de mine, însă, așa cum trebuie să zâmbesc la nenorocire, acum nu trebuie decât să zâmbesc, nu să fiu fericită. Cine știe ce îmi rezervă viitorul și viața! Înainte, drumul este deschis!

6 martie 1960 (duminică)

Se apropie clipa hotărâtoare a campionatului republican. Azi, dușmanii mi-au interzis să evoluez în pauza de la hochei, punându-se contra mea.

13 martie 1960 (duminică)

Din cauza uneltirilor dușmanilor, n-am putut să iau nici măcar locul III, însă publicul și-a spus cuvântul. Un sfert de oră după evoluția mea a vociferat publicul, tribunele s-au ridicat în picioare contra notelor acordate de arbitri. Am fost favorita concursului, dar nu și a juriului, toată lumea va ști de-acum că sunt mai bună decât Cristina și că arbitrii sunt niște slugi ale dușmanilor mei. Dar Dinu a fost acolo, a fluierat din răsputeri împreună cu Șerban, apoi m-a felicitat și asta m-a făcut atât de fericită! A fost B. cu soția și fetița, a fost doamna dirigintă. Studentul, Ana, Tata-mare, Florina cu maică-sa, într-un cuvânt, toți. (Am uitat pe Doppy.) Am fost și sunt fericită pentru că Dinu a fost impresionat de această eșuare și în același timp de victoria imensă obținută la public.

Aura,
Uite, din zi în zi se face mai frumos și mai cald afară. Ce-ar fi ca prin aprilie sau mai să-l invit pe Mircea să meargă cu mine la marginea orașului, într-o pădure, ca să pictez? Ideea, inițial, îi aparține lui și eu n-am ținut cont de ea atunci. Dar niciodată nu e prea târziu, ce crezi? În altă ordine de idei, vezi că ți-am dat odată niște poezii să le citești, eu nu mai am nici un exemplar acasă și nici nu mi le mai amintesc și trebuie

să i le arăt lui. În privința lui Mircea, dacă vreodată mă va iubi cu adevărat, eu niciodată nu-l voi trăda, îl voi iubi din zi în zi mai mult. Dar mă tem că nu voi conta mai mult de trei grăunțe pentru el! Nu-l pot înțelege, poate nici el pe mine. Acum am curajul să-i spun că-s fericită că-l văd și că vorbesc cu el. Și el se bucură. Zău! Dar aș vrea să-mi spună și el același lucru.

Te pup, Eleonora

Jurnalul lui M.

(*atunci*)

Intru-n hol, neinhibat de spaimă, ca un cazac călare. Nu vreau să descalec și mă ferec în cuirasa orgoliului ; brusc însă, emoția intelectuală mă face să privesc cu reculegere busturile din holul facultății. Mă simt timorat ca de o mare favoare ce mi s-a făcut, favoare căreia nu știu de voi putea vreodată să-i răspund prin ceva. Nu înțeleg ce dracu' m-a apucat. Am venit la filologie fiindcă în perioada de admitere pentru electronică mi-am dat seama că nu mă mulțumește ambianța restrictivă de la politehnică ; acolo, toate fetele aveau ochelari și erau prea serioase, știind pe de rost axioma lui Cantor etc. Nu vedeam nimic gratuit la ele, nu tu sfială, nu tu roșirea pieliței obrazului când le priveai prea insistent, nu tu grație și fragilitate : niște masculi în fustă, cu vocile îngroșate și reci. Unde era muzica știută a sirenelor ademenind lasciv corabia lui Ulise ? Unde aerul acela dens, încărcat de electricitatea corpurilor ce se caută senzual prin molecule și atomi, ciocnindu-se material ? M-am întristat pentru legile mecanicii, pentru atât de apropiații Euclid și Lobacevski, dar după prima probă de fizică, mi-am luat dosarul de înscriere, deși aveam bursă asigurată la electronică și am tulit-o la filologie. „Aici am de unde alege !", mi-am spus convins, în postura renăscută a lui Don Juan și am început să mă pregătesc intens la istoria literaturii, deși nu mai erau decât zece zile până la examenul

de admitere. Am nimerit în cameră cu un băiat vesel, George Melinte, în căminul de la Grozăveşti. (Nu înţelegeam de ce îi spune „Grozăveşti“, asociind aleatoriu acest nume cu termeni precum *grozav*, *groază*, *a te grozăvi*, fără să vreau să mă fixez semantic şi chiar cu teama neînţeleasă de a mă fixa la o accepţie precisă.) Mă întrebam speriat ce-o să fac dacă nu voi intra la facultate, dar nu voiam să mă gândesc la acest lucru; nu admiteam o asemenea eventualitate, citind zi şi noapte şi ascultând numai cu un sfert de ureche aventurile galante ale lui George M., care se răsfăţa mergând la dans în fiecare seară şi având mare succes. Am stat citind în poziţia bietului Trăznea zece zile şi am intrat printre primii douăzeci dintre cei peste două sute de studenţi admişi în acest an la filologie. George n-a intrat, deşi era realmente inteligenţ şi mi-a recitat înainte să ne despărţim (el pleca în armată!) o poezie „filosofică“ a lui, din care n-am reţinut decât o strofă: „Ce se-ntâmplă nu se ştie,/ Hotărăşte numai soarta./ Unii plâng uitaţi alături,/ Alţii au deschisă poarta!“. Făcusem un pariu cu mine şi-l câştigasem; eram student la filologie. Acum, ca un adevărat cuceritor, intram prin arcul de triumf ca să culeg laurii, să inspectez frumuseţile anului şi, deodată, m-am simţit pătruns de spaimă la dura confruntare cu busturile din hol. De ce? Nu ştiu.

(*acum*)

Se sapă tot bulevardul; vor să scoată liniile de tramvai, nu se mai circulă cu acest vehicul prin intersecţia Universităţii. Azi e multă animaţie pe porţiunea de stradă din faţa spitalului Colţea, chiar pe locul unde, acum câteva zile, am văzut cum a murit un om lovit de autobuz. Sub terasamentul tramvaiului, au descoperit temeliile unor construcţii vechi, poate ale bisericii Colţea, care a fost mutată apoi mai încolo. Au dezgropat nişte chilii, prea mici ca să fie de locuit. Au fost chemaţi arheologii să stabilească ei la ce foloseau asemenea chilii. Până la urmă, au găsit o explicaţie: pare să fie vorba despre nişte morminte;

într-un asemenea spațiu misterios, au dat de un schelet întors pe o parte. De ce pe o parte? stă și se întreabă lumea ce cască gura pe trotuarul din fața Muzeului de Istorie. „Ați văzut ce oase albe avea?“ „O fi vorba despre vreun sfânt care n-a putrezit, nici nu s-a înnegrit prea tare...“ „Ba eu cred că e mai degrabă un hoț care a vrut să fure odoarele sfinte ale bisericii.“ „Sau e un călugăr asasinat.“ „De ce nu un boier?“ „Poate chiar fiul domnitorului, ucis ca să nu ia domnia.“ „O fi un spion trimis de către turci sau de frânci sau de ăilalți, cum dracu' se chemau dușmanii noștri de atunci“, mai zice cineva. E o forfotă de voci multiple, ce-și răspund în cor, fără să fie preocupate de a construi un dialog; doar o încălecare de enunțuri și de cuvinte anapoda. Nu se știe de ce, în asemenea ocazii, oarecum misterioase, indivizii simt nevoia de a vorbi mult, de a spune orice despre orice și de a consuma cât mai multă energie verbală. În felul acesta, ei speră că se apără de duhul malign al celui mort, de capacitatea acestuia de a face rău prin simpla prezență în forma de schelet sau de mumie sau de urmă. Cuvintele se interpun ca un manșon protector între puterea infernală a mortului și viața lor; au acea forță magică dedusă din funcția lor de intermediere între real și semnele ce reprezintă mijlocit acest real. „Dă-te, bă, mai încolo, că te lovesc cu oasele!“, mă apostrofează grosolan un muncitor. Eram gata-gata să alunec în groapa aceea, nu știu ce mi s-a întâmplat, cred că o clipă mi-am pierdut controlul, am uitat unde mă aflu; poate m-am apropiat prea mult de schelet.

(*astăzi*)

Vreau să mă descarc, notându-mi unele impresii înghesuite în mine ca să fac loc și altora; nu poți să strângi numai lucrurile ce-ți aparțin în memoria ta; simți cum te agresează întâmplările altora, ce vor să ocupe și ele un spațiu cât mai larg, să te dea afară din tine însuți și să te umple cu alte imagini și texte. Observ, însă, că nu se poate scrie decât

despre acele fapte scrise deja în textul vieții tale, altfel nu se aleg cuvintele, nu se organizează sintaxa, nu se începe discursul. Azi, la seminarul de folclor, colegul P. a vrut să povestească legenda Crișurilor; ne-am fi așteptat cu toții să folosească o limbă arhaică, plină de mustul vorbirii orale din spațiul rural. În loc de asta, P. derulează un limbaj în care își fac loc argotismele orășenești, astfel că povestirea lui devine parodia unui text contaminat. Asistentul îi spune să folosească pe cât este posibil limba arhaică, iar dacă nu, pe aceea literară. Atunci P. nu mai povestește, spunând că el nu poate să povestească decât așa. Se așază brusc în semn de protest, ca elevul acela încăpățânat ce are o explicație sistematică a faptului. Este invitat să vorbească, dar refuză; „Păi, dacă eu am auzit această legendă așa, nu pot să schimb nimic, pentru că nu este a mea și nici nu vreau s-o falsific". E ca și cum ar spune că el este spus de limbajul argotic ce s-a cuibărit în memoria sa povestitoare și că această memorie nu acceptă alte scheme de povestire în cazul acelui text. A spune cu alte cuvinte ar însemna să inventeze altă variantă și P. nu vrea pur și simplu; el apără dreptul de a exista al subculturii (limbajele argotice aparțin modului de a se exprima al subculturilor). Mi-am amintit că eu nu am o schemă narativă decât pentru fapte deja sintaxizate; acestea dispar din memoria mea odată cu schemele prin care sunt comunicate. Ideal ar fi să nu scrii decât ceea ce este scris: nu ai face altceva decât să te lași scris de textul care s-a acumulat în tine și care nu găsește decât o supapă de expresie. Convenționalitatea limbajelor artificiale îndepărtează de acest text originar, a cărui schemă trebuie să fie genuină, nemaiîncercată. Fragmentarismul oralității ar fi probabil corespunzător tentativei de sustragere de la convenționalitate, iar pericolul de a institui o altă convenționalitate este oricum mai redus. Când scriu, mă străduiesc să comunic stări și expresii reale, nu stereotipii expresive; dacă individul ar fi scris pe dinăuntru cu stereotipii expresive, atunci nu ar fi posibilă sustragerea de la coercițiunea sistemului lingvistic.

(*azi*)

Pătimirile Sfântului Anton continuă; nu știu de ce am visat-o pe E. azi-noapte. Era cu colega ei de bancă, Margareta Liță; se mișcau provocator prin preajma mea fără să mă *vadă*, totuși văzându-mă. Eram parcă într-o gară, eu trebuia să plec; nu ne luasem încă rămas-bun, dar nu se apropia să-mi vorbească, nici eu nu mă duceam spre ea, o priveam și mă privea de la distanță, ca și cum am fi fost singuri în toată mulțimea aceea, unde, chiar dacă nu ne uitam unul la altul, ca de obicei, noi nu ne vedeam decât pe noi. Ea se mișca cu aceeași prestanță regală, alunecând printre ceilalți fără să meargă, văzându-mă fără să mă privească și surâzându-mi fără să-și clintească un singur mușchi al feței. Cred că nu ne-am vorbit de teama cuvintelor, care, de multe ori, strică tot prin acea duhoare impură ce se instalează în aer după rostirea lor; dialogul din priviri este o altă posibilitate de comunicare, când puritatea raporturilor nu este lezată de nici o intruziune. Orice intermediere prin cuvinte falsifică și îndepărtează. Visul a continuat în gara unde coboram, căci și acolo mă aștepta E. pe peron, de data aceasta singură. Privirile ei nu mă mai căutau înăuntru, ci s-au fixat de la început asupra mea, m-au luat în stăpânire ferm, fără să mă mai părăsească. Ea s-a apropiat de mine la un pas, m-a privit cu ochii aceia tandri de mongoloidă, s-a aplecat atentă, mi-a luat valiza și cu cealaltă mână m-a prins de braț și-am început să mergem unul lângă altul ca să trecem strada. Chiar și acum, când scriu și povestesc acest vis, simt același curent magnetic ce mă zguduie cu intensitate din încheieturi, atingerea ei din vis fiind păstrată în oasele și în alcătuirea secretă a corpului meu fără ca ceva să-i fi diminuat prezența. Mă cutremură încă acea zguduire neînțeleasă a cărnii ce se lovește material de altă carne și acest contact fizic e atât de teribil, încât turmentează echilibrul naturii. Se simte un miros de arsură puternică; aerul se solidifică și parcă nu mai poți să avansezi decât cu un efort gigantic, de care te miri

ca de un lucru ce nu-ți aparține; intră în tine o forță externă ce te posedă cu toată aparenta ta împotrivire și te ține încordat ca un arc, ca arcul lui Ulise, pus la probă de el însuși la întoarcerea din călătorie. Când ea mi-a eliberat brațul și mi-a prins mâna în mâna ei, tensiunea aceasta a crescut, încât am început să tremur. Am deschis ochii și visul nu m-a părăsit. E ca și cum corpul ei ar fi prezent în cameră, dar nu este perceptibil decât pentru mine.

(*duminică*)

În această duminică matinală de vară, A. a strigat sălbatic în act, scuturată de o durere atât de vie, că s-au zguduit geamurile casei; ceva nou s-a produs în pântecul ei steril, un eveniment misterios pe care nu-l încercase niciodată până atunci; eu am simțit că ea participă brusc altfel la act; parcă undeva în adâncuri s-au rupt barierele cărnii. „*È stato il primo mattino del mondo per me!*“, a exclamat extaziată. „Tu ai simțit că și eu am simțit?“, m-a întrebat apoi transfigurată.

(*azi*)

Pythie improvizată, azi îmi prezice cu voce inspirată și fatală: „Tu o să ai mai mult succes la femei, mi-a ghicit o țigancă; mi-a spus că tu o să te desprinzi de ceilalți și-ai să ajungi mare. De-abia atunci vei putea să-i tratezi disprețuitor pe toți aceștia, așa cum merită, de la înălțimea la care te situezi acum și ei te urăsc. Atunci n-or să te mai urască, ci au să se teamă de tine, pentru că vei fi puternic, mai puternic decât toți politrucii și miniștrii. Eu râdeam de aceste preziceri, pentru că nu credeam o iotă și toată șleahta de mariane și luminițe din jur râdeau, dar femeia aceea era serioasă. Simt acum, după ce te-am cunoscut cum nici tu nu te cunoști, că ea spunea adevărul. Tu ai să pleci acum și ai să mă lași, pentru că nu poți trece peste marele tău orgoliu. Vei pleca

mereu, de câte ori o femeie va încerca să te lege prea tare de ea. Ai o idee fixă a ta, care te torturează și tu o urmezi orb, altfel m-ai ierta. N-ai să ierți niciodată femeile care te acaparează doar pentru ele. Te vor păstra doar cele care vor ști să te lase liber cu obsesiile tale; tu vei fi primul să te întorci către ele iubindu-le, chiar și atât cât poți să iubești tu. Să fii atent să nu accepți orice femeie; toate femeile vor lua de la tine ce vor avea nevoie, fiindcă tu ești generos, dar te vor lăsa singur dacă le vei da tot. Apără-te! Vezi că ele vor să te murdărească, să facă din tine un punct de sprijin de care să se folosească pentru a deveni puternice. Cele ce vor ști să te aprecieze în ce ai tu mai pur te vor iubi cu adevărat. Să știi că va veni una, până la urmă, care să știe să danseze la atingerea mâinilor tale; ea te va iubi până când tu îi vei da totul, apoi te va trăda vrând să-ți ia ce ai tu mai bun. Fii atent, nu te împrăștia în mărunțișuri. Ai grijă ca obsesia ta să nu te părăsească. În toată istoria asta a noastră, eu am fost cea care a câștigat; am câștigat cel mai frumos lucru ce există pe pământ, dar nu mai pot fi cu tine. Te-am mințit fiindcă tu aveai nevoie de acest lucru și corpul tău nu mă poate absolvi, chiar dacă tu ai face-o în abstract". O ascult și mă distrez de câtă fantezie pune în mișcare.

(*miercuri*)

Tot A. crede că eu mă comport ca un aristocrat, fără să am, însă, mijloacele materiale pentru a-mi permite acest lux. Ea susține că există un stil al aristocrației înnăscute ce se observă în gesturile mele, în forma lentă a discursului, în rapiditatea deciziei, în distanțarea față de ceilalți, în afabilitatea abstractă etc. Pentru A., aristocrația reprezintă o formă înaltă a spiritului; asta înseamnă îndrăzneala de a fi tu însuți în orice împrejurare, de a răspunde cu duritate la inepții, de a nu accepta răspunsuri gata confecționate. Dar pentru a accede la o astfel de „aristocrație spirituală", îmi accentuează ea, „trebuie să nu fii îngrădit din

punct de vedere material, căci să fii independent ca intelectual neavând acel minim pentru satisfacerea nevoilor existențiale este aproape imposibil...". Bravez, perorând despre faptul că, pentru a te dezvolta ca personalitate, orice societate trebuie să ofere condițiile decente, necesare existenței unei reale libertăți de manifestare.

(*sâmbătă*)

În general, A. folosește noțiunea de *puritate* într-un sens numai al ei; aici are un domeniu de referință foarte curios. De exemplu, pe munte îmi prezintă un individ jigărit de vreo 60 de ani căruia-i spune Zăpadă, un analfabet ca bagaj lexical și mod de a gândi. Mă rușinez să stau de vorbă cu el. Ea însă e fascinată de personaj numai pentru considerentul că acesta iubește muntele. „Îți dai seama, el este un pur care înțelege limbajul muntelui și știe să trăiască toată bucuria acestui fapt." „E un golan care profită de fixația ta pentru a-ți cere bani." „De unde știi că-mi cere bani?" „Îmi imaginez după stofa din care este croit." Observ că Zăpadă începe să mă urască brusc. „Oricum, e un pur și de aceea țin la el. Exemplare de puritate sufletească de felul lui găsești rar azi!" „Să-l împăiem pentru Muzeul omului!" Se supără. O simt capabilă să facă orice pentru acest imbecil, chiar să se culce cu el, fie și ca să se afle în contrast cu părerea curentă despre ceva sau despre cineva. Ea are această tentație de a scormoni în straturile imunde ale celor mai bizare pături sociale pentru a descoperi indivizii „puri", pe care, odată descoperiți, îi prezintă la toți drept prietenii ei, fiind curioasă de reacția celorlalți. Complexele ei abisale sunt astfel asanate parțial de o asemenea „intuiție" a purității, acolo unde nimeni n-o caută. Cred că se manifestă aici un dostoievskianism morbid, transformat în manie comportamentală.

(*vineri*)

Seminar despre poezia lui Blaga. Astăzi, nimeni nu-l gustă ca poet altfel decât la modul exterior; este un „liric al peisajului", afirmă un critic ca și cum ar vorbi despre Alecsandri. Sau este un „poet erotic". Nu se ține cont de metoda expresionistă, care impune violent un eu particular: eul nietzschean. Acest discurs este abstract și rece, fiind produsul unei retorici. Poeții neoexpresioniști tineri au intuit acest paradox și încearcă să rescrie temele și motivele blagiene prin reancorarea lor în real; demetafizicizarea acestui gen de discurs prin inventarea altor metafizici mai puțin abstracte, iată demersul lor.

(*marți*)

Nu plec în vacanță, mă pun în carantină la Biblioteca Academiei pentru o lună; citesc de la ora nouă dimineața până la ora opt seara, cu mica întrerupere să mănânc o franzelă la prânz în parcul bibliotecii. Cel puțin zece ore de lectură pe zi: scormonesc praful de pe cărțile de la fondul secret. Când mi-a dat recomandarea ca să pot avea acces la acest misterios *fond secret*, decanul facultății, Al. Rosetti, m-a întrebat cu un ton complice: „Ești scriitor?". Nu știu ce m-a determinat să spun „da", deși nu publicasem încă nici o carte; probabil întâmplarea că mă aflam în fața unui mare editor. Citesc circa 250 de pagini pe zi și îmi notez minimum cinci pagini de jurnal.

(*miercuri*)

„Ești apt să preiei postul de decan al holisticii!", rostește solemn G.G. în prezența acelor câțiva inși răzlețiți pe hol, tânjind morbid la asemenea spectacol. „Vezi, că nu este ușor, vor fi destui intruși să vrea să te uzurpe sau să te subordoneze marelui tiran. Tu trebuie să conservi sfânta breaslă a chiulangiilor la gloria din vremea lui *masser studentus salamancus*, ilustrând în toate felurile că meseria studențească este superioară

oricăror alte meserii...“ Mi se dau însemnele secrete ; după ce depun jurământul solemn, giurumelele urlă un famelic *vivat*. „Să ai încredere în nea Costică, portarul, pentru că în fidelitatea lui stă domnia ta...“ „Ce trebuie să mai fac?“ „Să dai consultații la frații noștri și surorile noastre neajutorate de la fefe, să-i treci cu luntrea dincolo, în urma unui obol liber consimțit, să organizezi farse împotriva profesorilor răi și a colegilor cu pene prea colorate, adică, în limbajul comun, prea umflați în pene, să...“ Nu mai ascult, îi fac semn să stea în banca lui cu sfaturile alea idioate și plec să-mi inspectez regatul.

(*ieri*)

Păstrez o imagine rușinoasă a erotomaniei mele din faza de licean. Ca descărcare sexuală posibilă, îmi fixasem atenția pe o colegă din clasa a XI-a (nu știu de ce dintr-o clasă mai mare); o chema Valentina, avea forme carnale abundente, sâni mari, lătăreți, pe care se odihnea libidinos imaginația noastră aprinsă de adolescenți timizi. În visul nostru lubric, nu vedeam decât șolduri imense, picioare groase, brațe rotunde. Ea era o fată indolentă, cu o privire adormită și posacă, fără (cel puțin în mod aparent) conștiința atracției teribile ce o reprezenta pentru noi. Mă uimea probabil excesul formelor carnale, dar nu știu de ce aveam preconcepția că așa trebuie să arate femeia cu care să faci amor pentru prima dată. Câțiva dintre noi aflaserăm că ea este colega aceea care se f... ; de atunci, o urmăream crispați de dorință ; inspectam pe rând toți boscheții de pe Grădiște, imaginându-ne că o vom găsi așteptându-ne negreșit pe unul dintre noi. Nu știam ce vom face dacă am întâlni-o cu adevărat acolo, dar o spionam cu ochi permanent. Cu acest ochi, puțin deșucheat, nu ne uitam însă și la colegele noastre de clasă ; niciodată n-am privit-o pe E. așa. Eu sufeream o anumită presiune a pubertății : uneori sexul mi se întărea până devenea dureros și trăiam o senzație de mare culpă, de rușine imensă combinată cu sentimentul

declasării, ca și cum toți ar fi observat energiile mele sexuale în exces. Citeam mai mult, dar, nu știu cum, chiar atunci îmi cădeau în mână mai ales romane sexy, unde, ca toți băieții de aceeași vârstă, nu urmăream nimic altceva decât descrierea actului. Misterul acesta devenise unica obsesie și, de câte ori treceam prin fața casei Valentinei (la dus și la întors de la liceu), nu îmi luam privirea din curtea ei buruienoasă, ce se prelungea cu o grădină plină cu tot felul de bălării și tufișuri; îmi imaginam că ea trebuie să fie undeva, ascunsă cu acel coleg mai mare, cu care o văzuse nu știu care dintre noi ieșind din boscheții de sub Grădiște. Dacă se nimerea ca Valentina să vină la școală, iar eu să mă aflu întâmplător în spatele ei, îi cercetam corpul cu o curiozitate bolnăvicioasă; nu știu de ce aveam siguranța că voi descoperi semnele după care se putea deduce că ea era *aceea* care...; mă uitam atent la pulpele ei de femeie formată, oprindu-mă la orice amănunt, la o aluniță sau la o umflătură întâmplătoare a cărnii, ce pentru mine nu reprezenta decât o dovadă că ea a fost cu acel băiat în acel loc și au făcut dragoste. Convins de descoperire, nu aveam curajul să controlez cu privirea și restul corpului, mă edificam repede după un singur amănunt și simțeam nevoia să găsesc un coleg la fel de naiv căruia să-i povestesc despre descoperirea mea.

(*luni*)

Azi, în față la spitalul Colțea, când mă întorceam spre conventul nostru din Matei Basarab, am văzut multă aglomerație. Lumea se împingea către centrul străzii, blocând vehiculele; se *împingea* este chiar cuvântul exact, pentru că nu avea deloc curaj să se apropie de ceva ce se afla în mijloc, dincolo de șirul acela de indivizi ce voiau și nu voiau să se apropie, ca și cum acolo se afla un obiect de care nu trebuia să te apropii; un obiect nu tocmai plăcut, ceva care putea să-ți facă mult rău, dacă îl vedeai prea de aproape. M-am

strecurat prin mulțimea care nu voia să se dea la o parte, nu voia nici să se apropie, dar nici să te lase pe tine să vii în contact prea direct cu acel lucru. Dacă nu se apropie ea, lumea, adică cei prezenți în mijlocul străzii, nu trebuie să se apropie nimeni. Era acolo un mort acoperit cu o haină. Stătea în mijlocul drumului cu picioarele și mâinile desfăcute în lături, într-o poziție oarecum hazlie, parcă ar fi vrut să ridice brațele către aerul de deasupra sa și să-l înșface, iar picioarele crăcănate îi dădeau o anumită vigoare, o mare forță primitivă, ca la acel Christ din pinacoteca Brera al lui Mantegna. Mașinile îl ocoleau ca pe o piatră, treceau chiar foarte aproape, la o palmă de corpul lui, și nimeni nu protesta, nu era nici un om al ordinii publice de față. „L-a lovit un autobuz", se discuta în șoaptă; această șoaptă avea o funcție magică, un fel de exortație prin care se spera o resuscitare. De fapt, lumea aștepta o surpriză, ceva în genul „n-a murit" sau „mai respiră!", ca să aibă apoi ce povesti acasă, să poată broda o întâmplare mai bogată decât aceasta: „Am văzut un om mort în față la spitalul Colțea!". Mortul era chiar mort. Cu toată insistența privirilor avide de miracol, nu s-a ridicat să plece, nici n-a mișcat o mână sau un picior. Chiar așa. Unul constată: „Nu mai mișcă deloc". Altul reia: „Nu mai mișcă deloc!". Al treilea: „E mai bine că a murit pe loc, ce să mai sufere, săracul!". Stăteau cu toții puțin dezamăgiți și nu se îndurau să lase locul liber, îndreptându-se fiecare spre treburile cotidiene, spre acele gesturi mecanice ale unei existențe stereotipe; se oprise clipa în loc pentru un semen al lor și asta îi fascina, îi provoca, îi înspăimânta, îi ținea treji, îi avertiza că totul este posibil, poate chiar mâine; nu știi ce ți se poate întâmpla, treci pe lângă un balcon și-ți cade o glastră în cap, cum i s-a întâmplat acelui american care a venit de la New York să moară pe trotuarul din Piața Romană, ca și când n-ar fi putut să moară la el acasă; păi, de, când e să fie, asta-i, ce mai încolo și încoace, hai să mergem, că încurcăm circulația.

(*duminică*)

Mă autobloclaustrez în cameră. Stau întins în pat și citesc. N-am ieșit toată ziua, nu-mi este foame, nu-mi este sete, nu vreau să fiu deranjat de nimeni; trebuie să termin *Trilogia cunoașterii* până în două zile, întrucât mi-a împrumutat-o G.G. și acum mi-o cere.

(*miercuri*)

Într-o singură zi, am copiat 40 de pagini din *Istoria...* lui Călinescu; să văd ce voi reuși într-o săptămână! La anticariat, dacă o găsești, costă 1 000 de lei, iar G. mi-ar da-o pentru 2 000. De unde să am atâția bani? Zilele acestea mi-a venit ideea să dau un anunț la „Mica publicitate": „Caut un Mecena care să mă finanțeze în alb până când mă realizez, apoi voi plăti regește cu dobânzi cu tot!". Dar cine să aibă curajul unui asemenea risc? Ce-ar fi totuși să încerc?

(*marți*)

Este o performanță să poți prinde un loc în picioare la cursul lui Călinescu. În pauză, fug cât pot ca să intru printre primii în amfiteatrul Odobescu, dar deja nu se mai poate accede, așa că aștept venirea profesorului, spre a mă strecura odată cu plevușca din siajul său. Când, în sfârșit, apare la capătul holului înțesat de lume, geamurile ușilor zăngănesc și, ca prin farmec, o liniște suverană se instaurează peste vacarmul așteptării înfrigurate. Profesorul pășește jovial; un mic Napoleon trecând printre rândurile de soldați în stare să se sacrifice imediat, la un singur gest al său. Intrarea în amfiteatru este o primă victorie a sa și a noastră; a sa pentru că, iată, a reușit să țină în loc boala, ca să poată să iasă în public și a noastră pentru că putem să-l vedem și să-l auzim încă o dată. Cu ochii fosforescenți, se strecoară printre noi, care am vrea să-l atingem, dar ne este o teamă teribilă să nu luăm foc; urcă pe podium marțial și-și caută în sală un punct de sprijin.

Laserele privirilor lui străpung zidul opac de trupuri, ne cercetează rece, proiectându-ne brusc la o distanță catastrofală. Parcă nemulțumit de lipsa de aderență intelectuală, profesorul își retrage fulgerele din priviri sau le îndreaptă brusc către unul dintre însoțitori. Îl întreabă ceva la modul familiar : „Nu-i așa, domnule Novicov ?“ ; și, la aprobarea din cap a acestuia, îl apostrofează franc, „Dar tu ești prost !“, fără să se sinchisească de reacția asistenței. După aplauzele jubilatorii ce urmează, este convins că atmosfera a devenit propice începerii *monologului*; da, a monologului, pentru că profesorul declamă, cu vervă studiată, rolul său de actor extraordinar. Aerul se îngreunează de corpusculii ideilor scăpărând, încărcate de acute tensiuni ; uit de orice și mă cufund, odată cu ceilalți, în această stare euforică. Sunt aspirat de geniul buretos al lui Călinescu, care parcă ne absoarbe pe toți, scoțându-ne din materialitatea clipei, ridicându-ne din condiția fenomenală și purtându-ne spre imponderabilitatea spiritului. Mă uit în jur. Iată-i striviți în masa amorfă chiar și pe unii dintre adversarii săi cei mai înverșunați de ieri și de azi ; sunt și aceștia transfigurați de vraja geniului, s-au contopit în această încleștare, s-au topit în marea de extaz ce ne cuprinde pe toți nediferențiat. Profesorul lansează o idee, ținând-o suspendată puțin deasupra capetelor noastre ca pe un bumerang, apoi cheamă în ajutor o alta, se oprește și caută similitudini în alte limbi și în alte culturi, se întoarce la prima idee, o recheamă în discuție, o silește să le provoace pe celelalte, le pune într-un impact nou, le chinuie, le posedă, le azvârle într-o jerbă de scântei asupra asistenței care gâfâie fascinată, nereușind să mai urmărească demonstrația. Călinescu se întrerupe atunci cu o anecdotă, pentru a ne da prilej să ne odihnim spiritul, ca apoi să continue simfonia de idei, în tonalități din ce în ce mai înalte. Mă opresc să mai notez ceva ; ascult desfășurarea muzicală a ideilor. Inflexiunile vocii sale sunt stranii, atunci când urcă în zone neatinse de nimeni, acolo unde azurul se materializează ; devin coloană, ogivă, vitraliu ; apoi acestea se transformă într-un vaier,

pierzându-se treptat și prăbușindu-te în gol prin întreruperea studiată a melosului retoric. Odată început discursul, înfățișarea fizică a omului se estompează, se șterge, totul reducându-se la gestul înaripat al mâinii și la tremolul sfâșietor al vocii. Genialul Călinescu cântă la o uriașă orgă a ideilor, cutremurându-ne ca și cum am asculta muzica lui Bach. Coborând de pe podium, profesorul ne zâmbește ironic și complice, se miră odată cu noi de cele întâmplate și ne face șugubăț cu ochiul, scoțându-ne părintește de sub teroarea propriului spirit. Ce-a fost aceasta? Ce s-a întâmplat aici? Unde au dispărut acele idei palpabile ca niște pajiști răcoroase în care dansau fauni lascivi și nimfe suave? Parcă totul nu a fost decât un vis, o halucinație creată de impactul prea incandescent cu ideile călinesciene. Când profesorul iese pe ușa amfiteatrului, pare îndepărtat și nepământesc. Este doar un duh, un eon întruchipat întâmplător spre a ne vorbi despre Eminescu. Un *alter ego* al acestuia sau al nostru?

(*oricând*)

În acel interval liminar cât am traversat senzația de înec iminent, am avut revelația întregii mele existențe, concentrată în efigia câtorva acte personale. Nu puteam să opresc în nici un fel acel vârtej de imagini care mă asaltau vertiginos, venind toate de undeva, din memoria celulei memoriei, în valuri simultane ce se vizualizau instantaneu. N-am înțeles această voință de vizualizare tiranică a acelor întâmplări trecute care erau numai ale mele (de fapt, fuseseră!); mă uimea pornirea lor de a se face prezente concomitent în amintire. Desigur, în acea clipă teribilă, mi se păreau foarte puține, chiar mă miram cum de trăisem atât de puține întâmplări *semnificative*; toate imaginile se puteau comprima într-o fracțiune de secundă, nici nu aveam suficient material ca să umplu un film întreg cu 36 de poziții. Da, atunci, foarte nefericit, mi-am pus problema în acești termeni drastici: eram oripilat că nu produsesem

viață destulă nici pentru 36 de poziții de peliculă fotografică. La urma urmei, am gândit (mi-am dat seama instantaneu că am gândit acest lucru, chiar mi-am spus „iată că eu gândesc acest lucru“), nu contează cantitatea, ci calitatea materialului de viață trăit ; or, tocmai aceasta, *calitatea*, lipsea. Aproape că nu se acumulase nimic demn de a fi recapitulat. Totul se rotea în jurul câtorva emoții pure. De exemplu, tandrețea mamei ce venea să mă sărute seara, când credea că am adormit, iar eu doar mă prefăceam ; cum venea ea tiptil, se apleca și mă săruta pe obraji sau pe gât, fiind întotdeauna însoțită de acel miros proaspăt de busuioc revărsat din sânul ei, pe care eram nebun de dorință să-l ating cu buzele, dintr-o pornire incestuoasă, rezolvată de falnica psihanaliză. Iată încă o imagine de beatitudine într-un câmp însorit : eu alergam, alergam cu sufletul plin gata să-mi spargă pieptul, să expire de atât extaz. Apoi întoarcerea spre copilărie, spre un gest afectiv ; o privire a cuiva, un străin, pe care eu am receptat-o ca o dovadă maximă de afecțiune. Iată iar ocolul spre clipa de față, acel aer năvălindu-mi în piept cu furie, un aer violent, vizualizat în mișcarea de a-mi umple plămânii peste capacitatea lor normală ; dar de ce imaginea aerului devenise brusc cea mai importantă nu înțelegeam, însă îmi dădeam seama că de acesta depindea ceva foarte precis, ceva ce mă privea numai pe mine, chiar în acea fracțiune de secundă pe care o prelungeam cu un efort agonal, un efort ce se înscria în viitor, căci *începusem să-mi trăiesc viitorul*: un viitor văzut concret, nemaipomenit de concret, în detalii extreme. Nu mă impresiona decât concreteța halucinantă a unor avataruri ce nu erau încă ale mele, dar era sigur că vor fi în cel mai scurt timp, dar cât de scurt nu-mi pusesem încă problema, căci nu mă gândeam decât la brațele mele încordate, cu mușchi de oțel, cum să le mișc mai repede și cât de ritmic să tai apa cu ele pentru a mă menține la suprafață. Surprindeam încercarea supranaturală a creierului de a declanșa acele energii de rezervă care să-mi vină în ajutor, acea precizie în acțiune a

mecanismului intermolecular de autoapărare în acest moment când proiecții tridimensionale îmi turbionau vederea vizionară, înșurubând-o în vârtejul ameţitor al apei, al sălciilor de pe mal înspăimântător de concrete, al braţelor înfigându-se adânc în materia vâscoasă, alunecoasă, grea, ce mă trăgea în jos, să-mi acopere mișcarea, corpul, vederea interioară. Ah, nu mai pot să respir, mă sufoc, mă scufund, strig disperat „ajutoor, ajutoor" și nimic. Mi se pare că-l văd pe Marius la o distanță enormă, înoată liniștit cu mișcări egale ; nu mă vede, nu mă aude. Deodată, lovesc cu mâna în ceva tare, mă prind cu putere, înșfac lacom un obiect, mă ţin cu amândouă mâinile, respir cu jăratec, plămânii îmi ard, îmi iau foc ; filmul de imagini existențiale devine mai lent, încetinește ritmul acela sacadat, fulgerător, recunosc malul, e aici, la câțiva metri ; de ce nu, cred că voi putea să-l ating chiar acum. Ce trebuie să fac ca să reușesc ? Mă odihnesc puţin, sunt în mijlocul vâltorii încleștat de o salcie smulsă de ape. Încerc să gândesc, da, întâi mă voi liniști, voi trage adânc aer în plămâni, cât mai mult aer, tot aerul de pe planetă, apoi mă voi propti cu toată puterea dată de spaima aceea turbată, mă voi sprijini de acest obiect tare, salvator ; mă voi sprijini cu toate fibrele gândului în el și cu tot corpul mă voi arunca spre mal efectuând acele mișcări ritmice pe care le-am observat la marii înotători, acei bărbaţi frumoși ce trec Oltul cu corpul pe jumătate afară, cu hainele strânse în curea, ţinute în dinți să nu se ude ; gata, respirație, încordare, salt ; țâșnesc ca un pește într-un torent de mișcări, mă scufund, înghit apă, mă pierd, revin la suprafață ; refuz să mă gândesc la altceva decât la mișcarea ritmică a braţelor, a picioarelor, a întregului corp ; nici o fracțiune de secundă fără mișcare, *nu înceta mișcarea !*, dispozitivul de alarmă e deschis la maximum pe acest semnal, ţiuie îngrozitor, îmi invadează urechile, am în urechi un fâșâit continuu ; nu se poate fără acest fâșâit, de ce nu se poate, mă ţin cât pot să nu renunț la mișcare ; ah, o durere ascuțită îmi taie genunchiul, uit să mai mișc mâinile. Ce se întâmplă de nu mai pot

înainta? Corpul meu este în contact cu materia solidă, sunt la marginea apei, aceasta nu-mi mai vine decât până la genunchi; m-am zgâriat profund într-o piatră, sângerez abundent, mă uit la sânge ca la un lucru străin, mă mir că este atât de roșu. „Ce faci, te-ai tăiat?“, mă întreabă Marius. Îl observ abia acum, e întins pe nisip la câțiva pași mai încolo, îmi trebuie o lungă pauză de revenire ca să-l recunosc, să refac starea și locul în care mă aflu. El e deocamdată dincolo de posibilitățile mele de percepție, este în afara câmpului meu sensibil imediat în care mă simt ancorat, cu toate formele de cunoaștere. Nu știu de ce mă pipăi: da, senzația propriului corp începe să-mi revină treptat. Parcă mă îndepărtasem de el, îl izolasem de cutia de comandă, aproape îl abandonasem ca pe ceva nefolositor, un înveliș de care nu mai ai nevoie; s-a cam învechit și îl arunci cu prima ocazie. Mă întorc cu dificultate în propriul meu corp, cu o anumită sfială și cu tandrețe: dar dacă nu mă va mai primi și mă va considera un trădător? Dumnezeule, ce teamă mi-a fost să fac primul pas, aveam impresia teribilă că mă voi scufunda în ceva moale, că am să fiu atras din nou în abisul acvatic, fără scăpare. Un pas, încă unul; nisipul e încins aici, sunt tufișuri verzi, le ating cu mâna, sunt reale, nu mi se pare doar? „Ce faci, bă?“, zice Marius, „ce te uiți așa la mine ca un cretin?“. Mă uitam la el cu mirare că el există acolo și că poate să mă vadă și să-mi vorbească. Nu mai e nici o îndoială: iată, el, Marius, e martor că sunt viu, că nu m-am...; ah, era să mă... „Mariuse, era să mă înec.“ „Fugi, bă!“ „Da, te-am chemat de mai multe ori“ „Nu te-am auzit.“ „Am urlat de s-a auzit până la mama acasă!“ „Ți se pare!“, „Ai vrut să mă lași să mă înec!?“ „Nu e adevărat, ești nebun, cum dracu' era să te înec când ai părul uscat în cap?“ Pun mâna, mă pipăi, părul este neudat în vârful capului. Ce s-a întâmplat oare? Reușisem să rămân în tot acest timp la suprafața apei pe o lungime de peste o sută de metri; înotasem, învățasem să înot... „Înotai foarte bine“, îmi spune Marius, „când m-am uitat după tine, aveai un spor formidabil la fiecare aruncare de braț“. Caut cu privirea în urmă; podul a rămas departe, nu

o mai văd pe E. „Ah, n-am reușit să citesc ce-mi scrisese!“ Refac tot filmul, îl derulez înapoi până la punctul de pornire: la început, sunt aproape de pod, chiar sub el; E. este deasupra, se uită la mine cu dragoste, scoate un caiet, rupe o foaie de la mijloc, scrie ceva repede, o îndoaie în colțuri, încă o dată, o aduce la forma unei bărcuțe, mi-o arată, o lansează, zboară; mai întâi, ca un avion, atinge apa, plutește în derivă; ce să fac, „Du-te, prinde mesajul!“, îmi spun ochii ei; nu știu să înot, șovăi: bărcuța se îndepărtează, ea îmi face semne disperate, „Aleargă, prinde-o, prostule!“; mă avânt, pierd contactul cu fundul tare al râului, îmi dispare suprafața sigură de sub călcâie, mă scufund, ies, mă scufund din nou; simt că mă-nec, mi se termină firul vieții de care atârn, pierd priza la real; într-o clipă, văd emblematic viața mea întreagă, *un copac tânăr cu rădăcinile în sus, înfipt în mijlocul apei.* Iată-mă acum pe mal, revin de dincolo iluminat, făcusem un pas bun peste linia de demarcație între spațiul intern și cel extern, da, trecusem Oltul fără să știu să înot. M-a împins misterul unui text închis în forma aceea fragilă pe care nu l-am descifrat niciodată, fiindcă n-am reușit să prind bărcuța de hârtie în care era custodit. În acest eșec dublu se înscrie toată aventura prezentă și viitoare a ființei mele. Himera hieroglifei închise în foaia de caiet a lui E. călătorește și acum pe ape, a ajuns în Dunăre, în mare, a trecut Bosforul, Mediterana; acum așteaptă cu emoție întâlnirea cu Oceanul.

(*azi*)

„De ce nu stai de vorbă cu nimeni?“, mă întreabă o colegă. „Nu am timp.“ „Da, dar măcar o mică atenție, din politețe.“ „Și ce să discut cu ei, dacă nu au citit nimic?“ „Ai grijă, ți-i faci dușmani pe toți.“ „N-am timp, trebuie să citesc!“ Juliana Horvath, o unguroaică sfioasă, ar vrea să merg la Miercurea-Ciuc, la părinții ei, să mă cunoască. Ca orice femeie cu spirit practic, ea mă avizează ce mă așteaptă din partea colegilor.

(luni)

Citesc fragmente din jurnalul lui André Gide; mă umple de nervi „sinceritatea" lui când descrie raporturile cu soţia. Într-o zi, călătoreşte undeva cu ea în tren, îi place un tânăr din compartimentul apropiat, întinde mâna pe fereastră, îl atinge pe acesta şi are sentimentul unei mari culpabilităţi; e mult fariseism aici, se vede de la distanţă că jurnalul este scris (sau, mai precis, „ţinut") în vederea publicării.

(joi)

Nu mă înţeleg cu asistentul M.Z.; ne cere să-i conspectăm toată bibliografia: bine, dar eu am toate cărţile deja citite, nu am timp să fac conspecte. Este intransigent; găsim o stratagemă, însă, şi nu ne certăm. Îi cer să mă lase să merg la asistentul S.V. şi astfel pot să colind cele şapte grupe cu care face acesta seminar. Mă plimb de la o grupă la alta, după cum îmi convine şi în funcţie de cum aflu un interlocutor capabil să răspundă la provocarea mea polemică. În general, întâlnesc numai tocilari, foarte mulţi tocilari; toţi se găsesc la stadiul preluării de informaţii, fără nici o aptitudine de prelucrare personală. E mai interesantă A., care vrea să fie originală în receptarea unor cărţi, dar, din păcate, citeşte foarte puţin. Acest voiaj în alte grupe mă distrează şi pentru că vizionez şi alte figuri feminine.

(miercuri)

Îl situez pe Hyperion în spaţiul aventurii faustice; el fuge de ipostaza sa „ficţională" spre vitalitatea erotică în felul lui Faust, ce acceptă pactul cu Mephisto pentru a se mai bucura de tinereţe, pe care, ca şi mine, din cauza cărţilor, n-a gustat-o la timp. Înţeleg fausticul (sau faustescul) ca posibil itinerar amoros fără de care existenţa e searbădă. Însă asistentul nostru de universală nu înţelege şi mă pune să-i povestesc *Faust*, ca să se încredinţeze că am citit textul. Insist: fausticul este o

provocare a realului în limitele livrescului. Cultura se reîntoarce către natură spre a supraviețui; din impactul lor se naște *hybris*-ul, la fel ca în tragedia greacă. Tragedia nu e omologabilă în nici una din cele două stări; doar fausticul provoacă situația entropică generatoare de tragic.

(*duminică*)

În timp ce sunt în pat cu A., simt că ceva mă răpește din prezent și mă trage către imaginile pure din adolescență. Eu nici nu știu ce fac în acest moment, mi se pare că nici nu mă aflu cu adevărat aici, ci că trăiesc plenar numai în aerul acela încins, ce se agita turbionar în jurul lui E. când eram la liceul din Slatina. Doar această imagine mă scoate din apatie, din plictiseala gestului mecanic de a mă îmbrățișa cu A. Dar nu mă plictisesc fiindcă este de vină A.; ea este atât de firească în actul erotic cu mine, că o disculp de toate păcatele trecute, prezente și viitoare; carnea ei freamătă senzual, o simt vie, recunoscându-mă drept stăpân doar pe mine. Orgoliul meu este satisfăcut în cel mai înalt grad. Particip la act și o observ în același timp cu luciditate; este teribilă, de aceea mă oblig să fiu la înălțime, prelungesc amplexul până o simt năruindu-se în strigătul acela interior. Îmi dau seama însă că, în același timp, eu mă gândesc intens doar la E.; oare ea cum s-ar fi comportat în act, ar fi fost la fel de feciorelnică, s-ar fi coborât atât de jos în carne sau ar fi fost mai reticentă? Încep s-o urmăresc în IMAGINAȚIE, mă concentrez și, deodată, o văd elevă în clasa a XI-a la liceul din Slatina: calc în urma ei cu Irimescu, urmărind-o când ieșim de la ore, are sandale cu curele largi; de câte ori ridică piciorul, i se descoperă talpa, mai precis, pielița străvezie din mijlocul tălpii, acolo unde se formează o adâncitură; se vede că are puțin platfus, ceea ce o și împiedică să meargă mai vioi. Aerul acela de încetineală maiestuoasă este dat de mișcarea împiedicată, are gleznele foarte subțiri, neverosimil de subțiri, lucrate de mâna cuiva ce

s-a oprit îndelung asupra acestui amănunt. Mă uit fix la piciorul ei cum se mişcă ritmic; de el depinde pentru mine deplasarea pe boltă a soarelui. Aş sta aşa să-l observ fără să mai mănânc, fără să mai fac altceva; îmi ajunge că ea merge înaintea mea şi că eu o privesc acum, mai precis, îi privesc glezna piciorului puţin cam plin. Ah, dar uitasem că, iată, mă aflu în pat împreună cu A. Ea se apropie sfioasă şi tandră de şoldul meu, mă atinge cu multă precauţie, foarte atentă să nu se producă cine ştie ce fenomen periculos; simte că nu sunt cu ea, că sunt în altă parte şi nu se supără. Mă respectă, e capabilă să înţeleagă că nu trebuie să mă agaseze cu marea ei pasiune. De aceea am acceptat-o poate; când voi simţi că nu mai este la fel de firească, ne vom despărţi.

(*marţi*)

Ce performanţă demnă de Ion Barbu! În dimineaţa aceasta, am făcut amor mai mult de o oră cu A. fără întrerupere, vorbind la telefon în acelaşi timp. Mă surprind urmărindu-mă intrigat de această nouă ipostază de faun care posedă orice nimfă.

Dragă Aurora,
Citeşte aceste versuri foarte proaste, scrise de mine în liceu. Mi le-a cerut Mircea. Să-mi spui cât de rele sunt, asta mă interesează. În altă ordine de idei, cu L. nu mai discut nimic despre Mircea. Cu el m-am întâlnit lunea asta şi mă voi mai întâlni lunea ce vine. Cere neapărat să-i dau nişte scrisori care mi-a trăsnit mie prin cap să i le scriu, dar acum nu mai am chef să i le dau. Nu-s scrisori de dragoste, ci amintiri din copilărie, impresii cotidiene, diverse păreri despre artă, viaţă. Vreau să-i dau şi din desenele făcute în ultimul timp să le vadă.

Ce să fac? M-am gândit mult la el, e o obsesie şi-l iubesc aşa adânc; tainic, figura lui mă urmăreşte în tot ce fac. Cum să-i

vorbesc? Natural, vesel, spontan, drăguț, nu crispată. Dar la întâlniri nu-l pot invita eu. Dacă luni nu-mi mai spune ziua când să mă duc să discut cu el, sunt pierdută. Am uitat să-ți spun că i-am dat și un album cu pictorii englezi; luni mi-l va restitui. Să-i duc un altul, ca să am motiv să-l mai văd? Îl interesează mult pictura. M-a mai rugat să citesc Blaga și să-i spun părerea mea despre el, chestiunea e veche, dar el mi-a reamintit-o. Ce să fac? Bine-ar fi să-i îndeplinesc dorința. L-am rugat să-mi vorbească despre el, vorbește cu prudență. De obicei, pune întrebări, provoacă, dar nu comunică propriile-i idei. Vrea să vorbesc numai eu. Cum să-l determin să vorbească și el?

Eleonora

vorbesc? Natural, vesel, spontan, drăguț, nu crispată. Dar la întâlniri nu-l pot invita eu. Dacă luni nu-mi mai spune ziua când să mă duc să discut cu el, sunt pierdută. Am uitat să-ți spun că i-am dat și un album cu pictorii englezi; luni mi-l va restitui. Să-i duc un altul, ca să am motiv să-l mai văd? Îl interesează mult pictura. M-a mai rugat să citesc Blaga și să-i spun părerea mea despre el, chestiunea e veche, dar el mi-a reamintit-o. Ce să fac? Bine-ar fi să-i îndeplinesc dorința. L-am rugat să-mi vorbească despre el, vorbește cu prudență. De obicei, pune întrebări, provoacă, dar nu comunică propriile-i idei. Vrea să vorbesc numai eu. Cum să-l determin să vorbească și el?

Eleonora

Jurnalul lui A.

18 martie 1960 (vineri)

Azi am făcut primul pas spre aflarea tuturor secretelor Cristinei privitoare la Dinu. Astfel, am încheiat cu Şerban un „târg“, prin care el se obligă să-mi spună tot ce vorbeşte Cristina, fără să mă întrebe nimic, iar eu, în schimb, îi voi relata exact ce vorbesc cu Sorin şi nu mă voi amesteca în vorba comună a lui Şerban de la patinoar. Partea proastă e că, atunci când am semnat actul, Dinu a observat ceva misterios şi mă tot întreabă: „Ce conţine hârtia aceea?“. Ce nu face o fată când vrea să fie iubită numai de o *anumită* persoană şi când se ambiţionează să refuze poate iubiri mai sigure pentru aceea care se ascunde în mister şi vrajă nespusă. Dar, dacă nu reuşeşte, ce crudă e răzbunarea!

21 martie 1960 (luni)

O, viaţă, vreau să-mi dai forţe pentru luptă, dar tu mi le iei pe toate prin cruzimea destinului ce mi-l arunci în faţă. Dinu ţine la mine! Iată concluzia certă la care am ajuns azi. Nu e uluitor? Şi totuşi nu mă mişcă. Ce să fac? Oare îl mai iubesc pe Dinu? Da, de trei ori da! Atunci? Nu ştiu ce se petrece cu mine, mă doare capul şi n-am chef de nimic. Azi, la patinaj, mi-a fost frică să sar şi mi-a fost tare frig. Totuşi, cred că aceasta e faza premergătoare marii fericiri, visul meu drag. Oare voi simţi vreodată mâna toată într-a lui? Oare capul meu

obosit se va putea odihni măcar o clipă pe umărul aceluia pe care îl ador, voi avea dorita liniște sufletească? O, dar vine vacanța, crudă despărțire! Iar în trimestrul III se termină patinoarul, așa că mă dedic învățăturii. O, Dinu, dac-ai ști ce bine-i lângă tine!

22 martie 1960 (marți)

Azi mi-am făcut o fisură la același picior accidentat. Am suferit o întreagă tragedie sufletească. Dar, cum totdeauna o fericire urmează nenorocirii, Dinu a venit „din proprie inițiativă" împreună cu Șerban să mă viziteze și și-a exprimat dorința de a veni mâine la 11 ca să-mi spună ceva strict personal. Doamne, n-o fi vreo iluzie de izbândă? Dacă mă iubește? Aștept cu nerăbdare ziua de mâine. Vino, fericire!

25 martie 1960 (vineri)

Alaltăieri și ieri a venit Dinu la mine și am fost fericită cu toată suferința îndurată. Doppy mi-a adus cărți polițiste și mă bucur de numeroasele vizite pe care le-am avut. Dinu, mai vino o dată și doresc moartea. Dac-ai ști că tu ești generatorul rezistenței mele la boală, poate vei veni mâine. Dac-ai ști ce fericită am fost când apăreai în pragul ușii sau... (o, divinitate!) când mi-ai sărutat mâna. Te iubesc și iubesc pentru prima și ultima oară.

30 martie 1960 (miercuri)

Am fost la „Enrico Carusso" împreună cu Dinu și un băiat de la el de pe stradă. Am fost fericită că, atunci când inima mea cânta odată cu marele cântăreț puterea dragostei, era de-ajuns să întorc puțin capul și să văd cât de aproape de mine era Icoana visurilor mele de fericire, Dinu. E-atât de mare fericirea de a iubi... atât de mult te înalți în sferele speranței, încât uneori treci cu vederea cele mai grele insulte aduse de cel iubit. Mi-aduc aminte că, la începutul anului, cu

toată mândria mea, acceptam să cerșesc o privire de la Dinu sau eram asigurată pentru câteva zile atunci când îmi arunca câte o vorbă. Din cauza voinței mele și a dârzeniei cu care m-am opus soartei, azi am mers cu D. la cinema, la fel cu situația în care aș avea lângă mine un cavaler care mă respectă și mă prețuiește. Lupta trebuie continuată. Ținta mea acuma este prietenia lui Dinu, pe care parțial o am. Relațiile trebuie întărite și cizelate. Doresc fericirea și o voi avea cu orice risc.

4 aprilie 1960 (luni)

Ah, Dinu, ai dovedit cu această ocazie că faci parte din masa oamenilor de rând, cu sentimente mici și caracter de duzină. În mine s-a trezit dintr-o lungă amorțeală *individualismul*, care în clipele mele de glorie a triumfat. Dar acum ar fi periculos să nu-l mai iubesc pe Dinu, căci atunci toată lupta pentru note mari ar cădea. Și, cum eu iubesc numai cu capul și, dacă este nevoie, dau drumul inimii, voi încerca să uit incidentul și să adopt tactica mândriei excesive, de fapt, caracteristică mie. Jos, modestie, n-am putut decât să pierd de pe urma ta, sus, mândrie și dominație asupra tuturor, jos, Dinu, sus, individualismul, sus, aviditate de glorie, jos, lupta vulgară pentru fericire, sus, voință și desconsiderare a tuturor. Voi intra în luptă cu capul sus, cu fruntea dârză și cu pumnul strâns. De azi încolo, Dinu va fi cucerit prin alte metode decât acum, metode în care mândria va ocupa primul loc, iar adorarea lui ultimul.

Veți vedea voi, bestii umane!

7 aprilie 1960 (joi)

Azi s-a petrecut un mic incident neplăcut la școală. Diriginta mi-a dat un referat, iar eu am vrut să aleg ca ajutor pe Dinu, însă el a renunțat, ceea ce m-a făcut de râs în fața dirigintei și a clasei. Să nu mai vorbim despre perdaful ce a urmat!

Bineînțeles că mi-a cerut scuze și l-am iertat. Mă enervează însă atitudinea lui Iloni, care susține în gura mare că Dinu este sub papucul meu, ceea ce nu-mi convine absolut deloc. Toată ziua învăț după noua mea metodă. Într-adevăr, cere muncă! Sunt pe cale să câștig prietenia lui Dinu și sunt sigură că totul se va sfârși cu bine și... bucurie!

11 aprilie 1960 (luni)

Am asistat împreună cu Dinu la cercetările făcute în jurul unui monstruos accident în fața școlii, cu o moartă întinsă pe jos cu capul crăpat. Când am plecat, trecând prin mulțime, Dinu mi-a pus o mână pe umăr și am mers așa o porțiune. Am simțit deschizându-se deasupra mea cerul fericirii și am închis ochii... De fapt, azi am luat un 10, la zoologie, iar Dinu m-a felicitat. Și acum, deschide-te, boltă minunată a viselor. Aceasta se va citi după 8 mai 1960, care este pe pagina următoare.

19 aprilie 1960 (marți)

Dragostea pentru Dinu scade simțitor. Persoana lui începe să-mi devină indiferentă și mă simt foarte bine în individualitatea mea. Duceți-vă dracului, oameni nebuni și orbi... Vă voi pedepsi eu odată pe toți, și pe tine, Dinu. Ți-aduci aminte de seara în care sufletul meu, abia stăpânit de voință, urla de deznădejde, pe când, în vârtejul unui vals amețitor, o pereche se strângea tare, îmbătată de simțuri, ți-aduci aminte cum mi-ai călcat mândria în picioare, ți-aduci aminte ce aer de superioritate ți-ai dat când aveai *papillon* la gât? Și tu îți vei primi răsplata, om ca toți oamenii!!! În clipele acelea, n-aveam pe nimeni și singurul sprijin moral ar fi fost B., dar el nu era acolo și mie mi-era groază să intru în sala de dans. Ah, cât voiam să pot plânge în hohote, iar apoi să mor. N-am murit, însă mi-e indiferent acela pe care l-am iubit cu atâta patimă, tocmai acum, când aș putea avea victoria în mână. Oamenii trebuie loviți ca să nu le-o ia!

21 aprilie 1960 (joi)

„Aș vrea să o văd pe Guly decoltată... Cred că ai fi bună de aruncat cu fărașul pe geam...“ Iată opinia „iubitului“ meu Dinu, pe care mi-a spus-o în față. N-am ce spune, m-am simțit foarte bine... Ah, bestii, mă voi răzbuna crunt pe nemernicia voastră. Și dobitocul de Dinu crede că domină tot, dar în schimb are o fire femeiască, moale, ca o cârpă care se îndoaie luând forme diferite, de aceea l-am iubit. Eu am un caracter masculin, dur și doresc pe cineva slab, mic și supus. Or, acesta era Dinu, pe care îl aduceam, dacă doream, în această stare. Dar nu vreau. Nu merită. Și nu merită nici un băiat ca eu să lupt pentru el. Ei sunt nevoiți să se zbată pentru mine. De-acum încolo, voi iubi poate pentru totdeauna un idol, așa cum îl doresc eu. Pe Pământ nu merită să iubești oameni. Urmăresc cu atâta perseverență contactul fizic, încât mi-e scârbă de toți, de toate și numai lângă idolul meu voi putea gusta de-acum plăcerile dragostei, prin intermediul filosofiei.

22 aprilie 1960 (vineri)

Azi, la ora 15.56, a avut loc cea mai dureroasă lovitură care mi s-a putut da. Horia a declarat în gura mare, în toată clasa, că eu mă țin după Dinu și asta îl enervează. A fost o situație îngrozitoare. Ca urmare, îi urăsc pe toți, pe toți, vreau să mor de rușine. Toți și-au bătut joc de mine, mi-e frică de lume, m-a lovit imparabil.

26 aprilie 1960 (marți)

Am văzut împreună cu Fredy un film de patinaj artistic, iar gândul mi-a zburat spre fericirea mea, care numai pe gheață ia aripi și se înalță spre culmile idealului. Numai acolo pot iubi fără lupta asta pământească, numai acolo pot trăi pentru Dinu, fără ca el să știe că este generatorul forțelor mele și nici nu trebuie să știe. Trebuie să folosesc dragostea pentru progres, nu pentru suferință. Și numai pe patine sau în atmosfera

patinajului uit că Dinu aparţine lumii, care nu vrea să mi-l dea cu nici un chip.

30 aprilie 1960 (sâmbătă)

Un şoc nervos puternic m-a distrus moral. Sunt bolnavă de nervi, nebună. Şi viaţa e atât de crudă... Azi am luat un 4. Mama m-a insultat, tata la fel. Îi desconsider pe toţi, vă urăsc de moarte, bestii cu nume de om, va veni şi clipa în care îmi va sălta inima de bucurie, călcând pe cadavrele voastre însângerate. Dar acum... voi plânge, voi suferi iar şi totul se va transforma poate într-un nou şoc, poate ultimul... Ce bine ar fi!

4 mai 1960 (miercuri)

Am luat 7 la rusă – un mare eşec, pentru că Dinu a luat 10. Dar mă lasă atât de rece Dinu sau alţii de genul lui, sunt atât de reduşi cu toţii, încât mi-e pur şi simplu scârbă. M-aş răzbuna crunt pe Horia, dar nu merită atenţia mea. Toţi sunt la picioarele mele, iar eu mă închin unui singur zeu: *idolul visurilor mele, pe care l-am numit Arthur*. Mi-a plăcut de mult numele acesta şi înţeleg prin el întruchiparea trăsăturilor de caracter pe care le doresc din partea unui băiat. Deci visez la fericirea mea viitoare, prezentată printr-un idol inexistent, Arthur.

8 mai 1960 (duminică)

Am făcut antrenament de dimineaţă până seara. După-masă, m-am dus împreună cu Fredy la Herăstrău, la role am învăţat multe lucruri noi şi eram bucuroasă, când mama mi-a spus că, dacă vine la mine acasă Fredy, să-i spună Mambo că nu e acasă. Ce nerușinare! Eu, care-i spusesem că-mi face plăcere să vină, iar mama şi tata acum... Dar m-am consolat cu replica mea cea mai justă, spunându-mi: „Aşa sunt oamenii“. Pur şi simplu mi-a fost scârbă în acel moment de toţi. Acum mă culc

devreme (la 9), ca să mă scol mâine la 5.30 pentru că am teză și nu știu nimic. Tot idolul meu este cel iubit...

11 mai 1960 (miercuri)

Am chiulit de la politehnizare ca să fac antrenament. Sunt hotărâtă să mă devotez patinajului, căci numai acolo găsesc liniștea sufletească atât de dorită și nu mă mai simt singură. Dacă aș rămâne moral în această cușcă a paraziților degenerați, aș înnebuni cu siguranță, nulitatea conștiinței și a caracterului acestor gunoaie mă face să îi urăsc de moarte, ca pe niște muște pe care le stârcești atunci când te sâcâie. Numai la patinaj sunt în lumea mea, acolo nu mă ocolește nimeni, toți îmi admiră voința și virtuțile, bineînțeles, cu excepțiile împotriva cărora îmi place să lupt pentru că sunt sportivi și în patinaj sunt invincibilă. Pe când în viață... Toți mă ocolesc, caracterul meu displace tuturor, le sunt antipatică pentru că le demonstrez mizeria morală în care se scaldă, fug de mine și se ascund unul în spatele altuia. Între ei mă simt stingherită, străină și mă retrag în mine, unde pot visa patinoarul în tăcere și pot să sufăr, fără ca mândria mea să fie călcată, prin umilință în fața altora. Îmi place atât de mult patinajul! Și prin toată activitatea mea mă devotez lui!

16 mai 1960 (luni)

M-am antrenat aproape toată ziua. Șpagatul înaintează pe zi ce trece. Încep să capăt grație la balet și siguranță la sărituri și pe role. Dar nu uit că îmi place și filosofia...

18 mai 1960 (miercuri)

Am făcut seara antrenament cu Fredy și am fost foarte fericită. Dar ce mult m-a costat această fericire! După antrenament, am fost la Anca și acolo, din vorbă în vorbă, s-a făcut 21.30. Când am telefonat acasă, mama m-a chemat urgent și mi-a trântit telefonul! L-am luat pe Fredy și am venit. Ce a

urmat e groaznic. Cele mai grele insulte, haimana etc. De ce? De ce, bestii ordinare? De ce? N-am făcut nimic, dar asta e răsplata fericirii mele atât de mari. Eu răsplătesc râsul cu lacrimi. Vă doresc la toţi o situaţie ca a mea, aş vrea să vă văd tăvălindu-vă sub cele mai grele insulte. Dar eu mi-am plătit fericirea... Am plâns în faţa lor, a duşmanilor. Dar va veni şi vremea răzbunării!

29 mai 1960 (duminică)

În inima mea există un gol mare – acela al dragostei. Nu pot iubi decât pe himera Arthur, deoarece viaţa nu-mi oferă decât caractere mici, josnice şi suflete goale sub masca frumuseţii. În cercul în care mă aflu n-am găsit nici un caracter corespunzător ideilor mele – dârz, sincer, puternic. Totul va dispărea. Dar, în schimb, în loc să plâng, îmi unesc toate forţele şi încep un antrenament serios şi intens de vară. Trebuie ca la iarnă să cuceresc titlul. Sunt avidă după *glorie*, visez o dragoste pe care doar sper că o voi avea, iar în unele momente las ca o lacrimă să acopere durerea de a nu mai patina la circ, acolo unde a fost şi Bobek.

7 iunie 1960 (marţi)

În această săptămână am abandonat antrenamentul din cauza căldurii, care mă face să ameţesc. B. mi-a înşelat aşteptările. El mă consideră ca pe o inferioară, care vede totul prin prisma patinajului. Pe Şerban l-am pocnit în faţa clasei, şi după două zile m-am certat cu el. Tuturor le sunt indiferentă, o oarecare... Pentru toate acestea eu spun: Oameni, bestii ordinare, fricoşi, laşi, răi, meschini etc. disprețuiesc oamenii, pentru că ei mă urăsc pe mine. Vreau ca fantoma Arthur să-mi mai stăpânească mult inima, pentru că, atunci când se va transforma în materie, va fi un om pentru care mi-aş da viaţa, totul. Şi acest om, aşa cum doresc eu, adică asemenea mie,

nu cred că poate exista. Și mă gândesc cu groază ce-ar fi dacă cel iubit m-ar înșela...

Ghemul de oțel

(O parabolă)

Două cercuri... unul de oțel, dur și rezistent, iar altul de materie plastică, elastic. Dacă ele ar reprezenta două caractere, s-ar putea vedea foarte clar diferențele. Eu pretind că sunt cel de oțel, fiindcă resping cu putere toate atacurile ce reprezintă forțe exterioare acționând asupra cercului. Forțele care acționează asupra mea mă deformează, iar această deformație este permanentă, accentuând ura pentru oameni. Dacă firea mea ar fi asemenea cercului de materie plastică, aș reveni la forma inițială imediat după înlăturarea forței. Dar eu nu revin. După fiecare lovitură devin mai dârză, mai individualistă, iar la un moment dat, când cele două puncte opuse ale perimetrului cercului meu se vor atinge, nici o forță din lume nu va mai avea efect asupra mea, pentru că atunci voi fi un ghem de oțel, unic și indivizibil. Și atunci nu mă va înmuia decât focul, acest element pur ce oscilează între dragoste și moarte. Și, cum nu pot iubi un om care nu-mi seamănă, numai moartea, numai moartea este singura mea salvare. Da, dar atunci cum rămâne cu dragostea? Atunci când voi întâlni un ghem de oțel, care însă e tot oțel și tot ghem, vom forma împreună un cuplu chiar invincibil, care va trăi numai în el, hrănindu-se din propria-i forță de atracție. Atunci nu mă voi mai teme de nepăsarea și josnicia oamenilor, voi trece printre ei intangibilă, un ghem de oțel sprijinit pe alt ghem de oțel.

17 iunie 1960 (vineri)

Îmi formez un caracter dur și invincibil din pilda cărților și a vieții. Iubesc un idol spre care se îndreaptă visurile mele. Voi pleca la mare, apoi la munte, cu Fredy și trupa. Îmi pare

nespus de bine că voi face antrenament. Dar în calea mea va sta mereu Anca. Pe ea o antrenează mai mult Fredy. Dar, Aurora, nu te supăra, mișelia și josnicia sunt caracteristice oamenilor. Ce vrei tu atunci? Bine, dar numai în antrenamente găseam satisfacția morală, iar acum, când antrenorul meu se ocupă de altă fată, eu ce voi face? Dar unde ți-e voința? Vasăzică, tu ești un catâr, care nu merge decât tras de sfoară? Concentrează-te și nu face excepție în ura ta pentru oameni. Iubește numai patinajul și pe Arthur. Tu te antrenezi pentru patinaj și visezi pentru Arthur. Vrei glorie, admirație vei avea dacă vei ști să lupți și să urăști.

1 septembrie 1960 (joi)

S-a scurs atât timp de când n-am mai scris... Am fost la mare, apoi la Mălăiești și numai eu știu câte lacrimi m-a costat această vacanță. Fredy nu s-a ocupat deloc de mine, în schimb a antrenat-o mereu pe Anca, aceasta destăinuindu-mi în clipe grele că a fost victima nebunului de Fredy. Acest porc bătrân mi-a făcut și mie propuneri.

Vocea naratorului

Citesc și nu reușesc să umplu golurile dintre aceste texte regăsite; năvălește alt timp peste cuvinte și mă oprește să decodez ceea ce este adevărat. Contextul mă obligă să iau act de toate celelalte împrejurări diacronice, adăugate faptelor trăite. Mă izolez într-o cameră, mă-nfășor în armura indiferenței, nu primesc pe nimeni, nu ies, nu răspund la telefon ca să nu aud alte voci, mă concentrez asupra acelui întuneric interior, placentar, din care cresc, vii, corpurile pe care le credeam dispărute. Pe măsură ce-mi amintesc fapte, nu am voința suficientă să le rescriu (acestea s-au scris o singură dată, în chiar momentul întâmplării); asta și pentru că ar implica o mare doză de falsificare. Nu fac altceva decât lectură; nu pot interveni ca un

autor balzacian, spre a canaliza discursul, în vederea unei unice perspective. Ca și acel pictor care se uită în oglindă când pictează Las Meniñas, *nu adaug nimic, nu sunt subiectiv, nu vreau să-mi aduc aminte de nimic în plus; eu copiez doar ceea ce-mi oferă documentele (jurnale, tăieturi, scrisori, bilețele intime, tăieturi de ziar, vederi, fotografii, citate din cărți, citate din memorie, panseuri, bancuri, copii după natură, copii după cultură, anunțuri, știri mărunte, cronici, registre, procese-verbale etc.).*

autor balzacian, spre a canaliza discursul, în vederea unei unice perspective. Ca și acel pictor care se uită în oglindă când pictează Las Meniñas, *nu adaug nimic, nu sunt subiectiv, nu vreau să-mi aduc aminte de nimic în plus; eu copiez doar ceea ce-mi oferă documentele (jurnale, tăieturi, scrisori, bilețele intime, tăieturi de ziar, vederi, fotografii, citate din cărți, citate din memorie, panseuri, bancuri, copii după natură, copii după cultură, anunțuri, știri mărunte, cronici, registre, procese-verbale etc.).*

Jurnalul lui M.

(*miercuri*)

Scriu ca să pot să rezist. Singurătatea mă apasă ca ceva material, un sac cu vată ce mi se așază pe corp și mă împinge în jos. Visez toată noaptea numai trupuri goale, ca în pătimirile Sfântului Anton. Azi m-am uitat la toate colegele din grupă cu mare atenție. Toate sunt niște biete ființe docile ce așteaptă un soț norocos prin care să rămână în capitală ; ele nu înțeleg sfânta gratuitate a spiritului și a amorului. N-ar putea să iubească pe cineva dezinteresat, pentru că acesta ar merita în sine, având o valoare de excepție, dincolo de logica pragmaticii sociale. Aș vrea să întâlnesc acea femeie aptă să mă iubească pentru mine însumi, pentru spiritul și puritatea mea, pentru liberul meu arbitru, ce nu se pleacă în fața nulității infatuate. Să mă iubească pentru că simte că în jurul meu respiră alt aer, acel aer pe care îl respiră doar păsările mari poposite pe piscurile izolate, de unde li se deschide vasta perspectivă a unor spații largi, imense, ce le domină prin singurătatea și orgoliul lor. Să mă iubească numai pentru bucuria că eu exist, că am șansa să exist cu acest egocentrism exacerbat și că ele pot să fie lăsate din când în când să mă mângâie și să-mi ogoiască aleanul singurății. În fond, ce ai tu în afară de orgoliul și singurătatea ta, mă întrebam astăzi când dădeam cotul la Bărăție, după ce-am trecut pe la anticariat și-am mai achiziționat un volum ferfenițit din memoriile Marchizului de

Sade. Ce să faci tu cu aceste însușiri ce nu-ți oferă nici o satisfacție decât aceea de a fi tu însuți, de a te simți unul și *indivizibil*, de neatins ca un bulgăre de diamant ce se ascunde în noroiul întunericului mineral, din care n-are cum să iasă spre lumina capabilă să-l pună în evidență, ca strălucire și valoare. *Să fii tu însuți*, iată o frumoasă utopie prin care îți construiești o cuirasă de Don Quijote, împotriva prostiei și a compromisului; dar viața trece pe lângă tine fără s-o trăiești, fără să te bucuri ca ceilalți de fructele din grădina aceasta, fără să simți pulsul ei de sânge și sudoare acră. Amant pur al cărților; te strecori printre eroinele lor, dându-le notă de trecere din când în când și abandonându-le după o lectură; te-ai viciat încât confunzi viața cu cartea și de câte ori vrei să povestești ceva, recurgi la cărți, cum observa astăzi A. Nu știu de ce mă atrage fata asta, deși e foarte puțin din ceea ce mi-aș dori eu ca femeie sau ca amantă, dar e greșit când spun „mă atrage" pentru că mai degrabă ea este atrasă de mine; văd că-i place să stea lângă mine la seminarii și să fie atentă, chiar suspect de atentă, pentru cât poate ea să mă înțeleagă, la ceea ce spun eu. O surprind interesată, uneori repetă vorbele mele cu entuziasm și atunci îi strălucesc niște luminițe albastre în ochii ei de claun, da, iată, am găsit termenul exact; ea are o figură de claun manevrat de sfori, atât de neprevăzute mi se par în general reacțiile ei, când râde în hohote puternice, bărbătești, ca și când altcineva ar râde în corpul ei care este plăpând, mărunt, astfel că nimeni nu reușește să-i noteze prezența, ca femeie, oriunde s-ar afla; ea trebuie să spună ceva, să strige, să râdă fără motiv ca s-o înregistrezi ca prezență aparte, umplând cadrul în mod puțin clandestin, ca și cum nu ea ar trebui să fie acolo, dar, în lipsă de cineva mai potrivit, e bine că există și ea, că tot mai rău ar fi dacă ar lipsi; A. pare să fi înțeles această neșansă a existenței ei și de aceea recită bine acest rol de claun. Mă rog, pe mine nu mă deranjează; a devenit un fel de ucenic, un fel de „învățăcel" al meu care stă toată ziua în preajma mea cu gura căscată, ca

și cum mie mi-ar ieși pe gură numai porumbei de aur, ba chiar mă observ și constat că îmi face bine că cineva se interesează de persoana mea; este o confirmare că nu sunt atât de searbăd pe cât îmi par, că statutul meu de *retras*, de *neînțeles* poate fi considerat de cineva un lucru grav, că oricum există ceva demn de atenție în personajul pe care mi-l construiesc cu atât efort, macerându-mă înăuntru cu voluptatea unui samurai dotat cu cele mai rafinate metode de autotortură. Școala mea de singurătate și orgoliu începe să creeze discipoli (fie și în fustă, dar A. pare mai degrabă hermafrodită, pentru că se îmbracă stereotip în pantaloni de trening și, din această cauză, n-ai cum să constați dacă „formele ei de expresie" feminină există cu adevărat sau au fost substituite cu cele masculine), chiar dacă unii mă bârfesc și m-arată cu degetul ca pe un individ comic. Un filosof nu poate avea decât o prezență ridicolă, comică în existența comună, fiindcă actele și gesturile lui sunt întotdeauna discrepante, răsturnate, față de mentalitatea obișnuită de comportament. Principalul este să nu te simți tu ridicol, ci puternic, imbatabil, de neclintit în spațiul tău interior, pe care trebuie să-l aperi cu violență de intruși, de invidioși, de carieriști, de curve, de agresorii de profesie.

(*sâmbătă*)

Vorbește, vorbește interminabil ca și cum n-aș fi de față, ca și cum și-ar vorbi sieși: „Prin tine am ajuns femeie" (privirea mea ezită); „am pierdut totul în tine" (privirea mea se ridică); „eu sunt opera ta, numai prin tine trăiesc, de ce îți bați joc de ceea ce s-a creat prin tine, de ce mă ucizi cu disprețul?" (privirea mea lovește); „tu mi-ai dat aripi, cu tine am zburat pentru prima dată" (privirea mea coboară); „eu sunt o femeie atât de pură, de ce mă disprețuiești?" (privirea mea se ridică); „n-o să mă mai revolt, dar tu mă ucizi de fiecare dată, tu nu știi ierta" (privirea mea lovește); „unde-am fost, unde-am

fost, de ce ţii atât de nebunește să știi unde-am fost, ce importanţă are, dacă nu mă iubești?“ (privirea mea ezită); „eu n-am să renunţ niciodată la tine“ (privirea mea loveşte); „am patru demoni ce mă chinuiesc: muntele, gheaţa, scrisul şi tu; cum să-i împac pe toţi?“ (privirea mea se coboară, ezită, se ridică, loveşte); „să te iubesc oare până la capăt?“ (mâna mea ezită); „n-am cum să te-nșel, din moment ce eşti unicul cu care pot fi femeie“ (privirea mea loveşte); „am să mă omor, ai să vezi, am să mă omor!“ (privirea mea ezită); „te asemănasem cu muntele; voi doi Giganţi, dar tu ai vrut să mi-l furi“ (privirea mea ezită); „tu singur ai dreptul să-mi ceri totul!“ (privirea mea se ridică); „tu eşti atât de puternic, încât niciodată nu mi-ai reproşat nimic“ (privirea mea ezită); „îmi distrugi entitatea: de ce nu poţi accepta compromisul?“ (privirea mea loveşte); „eşti prea pur pentru mine“ (privirea mea aşteaptă); „am să mă pierd definitiv, am să mă predau ţie“ (privirea mea loveşte); „nu te mai iubesc, acum sunt lucidă“ (privirea mea coboară); un vacarm de voci, vocile ei, de azi, de ieri, de acum se reped în auz, se-ncaieră, se anulează, se continuă; nu mai aud nimic decât voci, vocea ei într-o mie de variante sughiţând, scrijelind, nechezând, râşgâind, şoptind, urlând, silabisind, bubuind, demarând, frânând, lovind, tăind, înjunghiind, mângâind, mârâind, mototolind, morfolind, psalmodiind, dorind, refuzând, susurând, simulând, cerând, plângând; rugându-se, jeluindu-se, prefăcându-se, copilărindu-se, ascunzându-se, alintându-se, jucându-se, rostogolindu-se, îndepărtându-se, rănindu-se.

(*azi*)

În primul capitol din eseul *Mitul reintegrării* (Editura Vremea, 1942), intitulat „Simpatia lui Mefistofel“, Mircea Eliade constată simpatia lui Dumnezeu pentru Diavol:

...simpatia aceasta divină faţă de un demon atât de negator se sileşte s-o justifice Goethe în versurile următoare: „Activitatea

omului prea lesne începe să tânjească ; îndată ce-ar putea, omul n-ar mai face nimic. De aceea, *bucuros îi dau un tovarăș care să-l stimuleze*, făcându-și astfel datoria de diavol".

Încheindu-și *Doktor Faustus*, Thomas Mann pune în alocuțiunea lui Adrian Leverkühn cam aceeași motivare ; diavolul este necesar „pentru că la mare zidire, la mare operă, nimeni nu te poate ajuta decât El".

(*luni*)

E sărbătorit Eminescu la Ateneu ; aici o cunosc pe poeta Aurora C., fosta soție a lui Marin Preda ; e o frumusețe explozivă, ce te ia cu asalt, te copleșește, îți paralizează orice voință. Devin invidios pe M.P., chiar dacă nu mai sunt împreună. Acum foiesc în jurul ei toți poeții străini ce au venit să-l omagieze pe autorul *Geniului pustiu*.

(*marți*)

Azi, la Facultate, profesorul G.M. mi-o prezintă pe Rosa del Conte, care a venit la București pentru sărbătorirea lui Eminescu. Aceasta e o bătrânică uscățivă, acrită de orgoliu. Am citit *Eminescu o dell'assoluto* cu admirație pentru implicarea ei religioasă. Îi spun asta și o întreb dacă mai scrie ceva despre același poet. „Păi, nu ajunge?", îmi retează sec și are dreptate.

(*joi*)

De obicei, citesc punând un disc din Bach sau Beethoven. Dar, în mod ciudat, la orice concert, am ajuns să gust muzica la modul „epidermic" ; dacă mă scutură un fior neașteptat prin tot corpul, la acordurile cele mai grave, înseamnă că mă aflu în fața unei interpretări de excepție (bineînțeles, mă refer la capodoperele muzicii).

(*miercuri*)

Sunt de un egoism feroce; am dorit cu putere ca A. să mă înşele, ca să am pentru ce s-o sancţionez; îmi dau seama că am suspectat-o clipă de clipă, m-am cuirasat în ideea meschină că totul nu poate dura din cauza trădării ei, care trebuie să se întâmple precis. Am considerat că nu are nici un motiv să se schimbe aşa peste noapte. Dar constat că pentru mine asta n-a fost decât o joacă, un gest extravagant al unui student turmentat de lecturi. De fapt, îmi era frică tocmai de contrariu: să nu cumva să-mi fie fidelă, să mă iubească atât încât să nu mă trădeze, că n-aş mai avea motiv să scap, cum n-am avut motiv să scap după ce i-am promis că ne luăm; îmi dădusem cuvântul, nu mai puteam să mi-l calc, orice s-ar fi întâmplat.

(*luni*)

Citesc biografiile unor oameni celebri (Napoleon, Alexandru cel Mare, Cezar). Mă interesează ce fac aceştia în viaţa obişnuită sau dacă au timp şi pentru a fi obişnuiţi; e curios, dar nu s-a păstrat decât ceea ce este oarecum ieşit din comun în presupusa lor existenţă. Unde sunt angoasele, îndoielile, teama de moarte? Se pare că faima i-a nivelat, lustruindu-le o viaţă-etalon ce nu mai are nimic personal, nimic uman, prin care să se simtă că au trăit cu adevărat. A fi celebru nu este o mare fericire, ci mai degrabă o mare caznă; nu poţi să faci ce vrei tu, nu poţi fi leneş (de exemplu, să stai o zi întreagă în pat şi să citeşti o carte proastă despre viaţa lui Napoleon, cum fac eu acum, să stai acolo ascuns fără să te ştie nimeni, fără să te spioneze nimeni, fără să se aştepte de la tine să spui mereu ceva genial, pe care scribii să-l noteze imediat şi să facă înconjurul lumii), nu poţi să fii laş (cum am fost eu ieri, când n-am acceptat să mă bat cu bruta de Cuchi; e drept că el este un animal cu care nu trebuie să ai raporturi de onoare sau să pui preţ pe ce face sau spune, dar m-a insultat şi nu am ştiut ce

să fac decât să-i întorc spatele), nu poți să faci amor când vrei tu și cu cine vrei tu (ba cred că cu cine vrei da, întrucât toate femeile se dau în vânt după marii bărbați ai istoriei).

(*marți*)

Nu pot închide un ochi de miorlăituri. Pisicimea e în călduri. Nu știu de ce amorul pisicilor mi se pare o sfidare la adresa oamenilor; există în strigătul lor atâta pasionalitate, atâta dureroasă plăcere, că nu se poate compara nicidecum cu debila pasiune antropoidă. Deschid fereastra ce dă în curtea conventului nostru de călugări. Văd cuplul în exercițiul funcțiunii. Ea e vărgată ca o tigresă, suplă în mișcări, inventivă și capricioasă ca o tânără neînvățată. Se preface că stă, apoi fuge imprevizibil și se urcă pe zidul ce desparte cele două construcții. Acolo se răsfață, culcându-se cu ghearele în sus, tăvălindu-se ademenitor, cu toate acele mișcări de provocare și de capriț. El, deși a stat aproape nepăsător (e negru tot, în afară de gulerul alb cu croială largă din jurul gâtului), sare dintr-un salt drept în spinarea ei, apucând-o cu dinții de ceafă. Nu se petrece nimic, apoi izbucnește acel miorlăit drăcesc, care nu e descriptibil; probabil că, dacă n-ar fi compatibil cu plăcerea adusă la paroxismul senzual, actul ar fi evitat de către parteneră. Se poate spune că, de fapt, ca și antropoizii, ei urmăresc un anumit rafinament al actului, pe care-l repetă toată ziua, din perversiune, căci altfel ar fi de ajuns o singură copulație prin care s-ar asigura înmulțirea speciei. După act, ea se spală meticulos în acel loc cu limba sau își face toaleta pentru a fi din nou pregătită; el pare nepăsător o vreme și, când simte că aceasta îl așteaptă, se repetă din nou același salt și același strigăt victorios ce se aude dincolo, trezind din somn pe marii suferinzi ai iubirii, pe marii martiri, cum ar fi Paolo Malatesta și Francesca da Rimini. Și în cazul acestora, deși nu scrie în cărți, probabil că încornoraților aud un asemenea strigăt sfidător de plăcere și,

geloși că acest lucru nu li se întâmplă și lor, se reped în mare grabă (simțind cu al șaselea simț acel miorlăit straniu) ca să-i omoare pe preafericiții parteneri, incapabili să se mai apere, înmuiați de voluptatea plăcerii. Hai, recunoașteți și voi, ipocriților, că vă enervează la culme miorlăiala asta a neamului pisicesc, că sunteți aproape invidioși pe lipsa de prefăcătorie cu care natura își strigă legile.

(*duminică*)

Nu mă pot abține să nu mă manifest sincer; simt că lumea este falsă, plină de meschinării și de complexe și că trebuie s-o menajez, ca să navighez în ape liniștite. Când plec de acasă, mă aflu în consens cu mine însumi, că nu are rost să-mi creez dificultăți inutile; îmi promit că nu voi mai vorbi în contradictoriu cu profesorii, că nu-mi voi mai lua peste picior colegii când debitează inepții, că nu-mi voi mai tachina colegele pentru amorurile și visurile lor banale, că n-am să mai vorbesc când toți tac și că n-am să mai tac când toți vorbesc. *Viața mea este lectura* și toate aceste hărțuieli pentru gesturile mele „iresponsabile" mă îndepărtează din starea de liniște – care e singura în care mă regăsesc –, îmi dau o mie de alte complicații, ce nu-mi servesc la nimic; dimpotrivă, mă trag înapoi, în acele coclauri imunde ale micilor intrigării, că nici nu știu cum să mai ies. Iată, la seminarul de filosofie, m-am apucat să-l contrazic pe asistent în problema legii contrariilor; el s-a supărat, evident, și acum nu știu cum s-o mai dreg, vor să mă cheme la lămuriri și discuții etc.; la cercul de literatură universală, i-am spus lui C.M.I. că am adormit ascultând încă o dată o bibliografie răscitită și compilată fără să schimbe o virgulă și că ar trebui să-mi plătească timpul pierdut; la cantină n-am vrut să mă ating de nimic, scriind în condică acuzator că „mâncarea e inmâncabilă"; la ședința asc n-am fost de acord să fie pedepsită L., dezvăluind că M. este o ticăloasă și că vrea să intre în partid numai ca să-i fie mai

cald la repartiție etc. etc. În toate aceste ocazii, inițial, nici nu-mi trece prin cap să iau cuvântul, stau liniștit și citesc în colțul meu, nici nu aud ce se discută, mă amuz doar, dar deodată mă surprind că mă ridic și încep să debitez lucruri pe care, cu o clipă înainte, n-aș fi crezut nicidecum că aș fi capabil să le rostesc, că doar îmi promisesem de o mie de ori să nu mă mai bag și să-mi văd de treabă, cum îmi spune săracul Bazil de fiecare dată. Dar, după ce faptul este împlinit, nu mai este nimic de făcut. Se întâmplă un lucru ciudat cu mine; e ca și cum ar apărea brusc un *alter ego* ce se substituie celui care eram înainte și care sunt, mă dă afară, cum s-ar spune, din propria-mi casă, din propriu-mi eu și-și permite să susțină lucruri contrarii, cu care nu că nu aș fi de acord, dar pe care nu aș avea curajul să le enunț astfel. E o dedublare față de care nu am nici o putere. De altfel, îl admir pe acest *alter* ce mă alterează și îl aștept cu emoție.

(*duminică*)

Nu vreau să mă îndrăgostesc de nimeni; mi se pare că sunt prea consumat pentru acest gest atât de pur, atât de ingenuu. Te îndrăgostești când, adolescent, te întâlnești cu o femeie într-o biserică, unde a sosit să se roage ca să fie iertată de dorințele carnale ce-i frământă noapte de noapte visele cele mai secrete. Te îndrăgostești instinctiv de ființa ce a venit să implore starea de penitență, ca o formă involuntară de întețire a dorințelor; orice act de penitență duce la potențarea sentimentului și naturile prea pasionale vin să se roage în biserică nu pentru ce au făcut, ci pentru ceea ce simt că vor face de acum înainte, ceva de care le este frică lor înșeși și de aceea se duc la altar să fie iertați pentru păcatele viitoare. Probabil că o asemenea intuiție m-a făcut să mă îndrăgostesc, elev în clasa a VII-a, de profesoara mea de istorie. Era, cred, o femeie tânără, de vreo treizeci de ani, nu aș putea spune dacă era și frumoasă, dar în mod sigur avea o anumită prestanță

feminină care mă atrăgea imediat și emana acel magnetism pe care nu-l au toate femeile, ceva rar și straniu, de care nu scapă nici un bărbat intrat întâmplător în câmpul lor de atracție. Eram în clasa a VII-a, când am observat-o printre participantele la o denie din săptămâna Paștilui, deși era ascunsă în masa anonimă a femeilor ce se înghesuiau smerite într-un unghi întunecos al bisericii. Poate că doliul ce purta sau voalul, tras pe față până la ochi, m-a făcut să notez acea prezență misterioasă, ce mi-a dat o tresărire bruscă în corp, o furnicătură ciudată, așa cum simte vânătorul când stă la pândă în boschet, așteptând să apară prada; el nu știe ce fel de pradă, dar este îndrăgostit deja de clipa când aceasta va apărea și atunci, de emoție, scapă arma din mână, apucat de o stare extatică, vecină cu epilepsia. Mulți vânători sunt sau se lasă mâncați de fiara pe care vor să o vâneze, tocmai spre a putea traversa o plăcere absolută, ce nu se poate concepe altfel decât ca un amor expirator. Marile iubiri, în care partenerii se sinucid sau mor împreună, ilustrează chiar acest substrat devorant al discursului amoros. Cum, dincolo de misterul ritualic, ceea ce te atrage sau ceea ce mă atrăgea la biserică era chiar dorința nemanifestată, dar puternică de a întâlni pe cineva, de a asista adică la o *epifanie* reală, din care să ieși renăscut ca ființă; a fost pentru mine o emoție teribilă când, după spionări repetate, cu priviri intense, ale necunoscutei cu voal des, am avut certitudinea că aceasta este profesoara de istorie. M-a observat și ea, dar nu mi-a răspuns la salut, ca și cum acolo am fi fost fiecare pe cont propriu; „Nu mă interesează de tine, nu ca elev al meu te cunosc în acest loc", spuneau privirile ei, care, de altfel, erau foarte comunicative, se lipeau de ale mele cu aceeași dorință de a străbate zidul de convenții spre a atinge o înțelegere pură, o contopire într-un sentiment ce era și religios, dar și erotic. Ochii ei erau mai intenși, prin fixitatea grea a privirilor ce le pironea din când în când în mine, penetrându-mă fulgerător din firul de păr până în vârful unghiilor. De atunci, mă duceam cât mai des la

biserică, nu pentru că eram un mistic, ci ca s-o întâlnesc pe ea; la întoarcere spre casă (stătea în aceeași direcție cu mine, pe strada Cuza-Vodă) rămâneam în urma ei la cincizeci de metri și o sprijineam cu laserii privirilor, pe care eram sigur că le receptează cu egală participare ca și eu pe ale ei. Eu o studiam cum merge, cum își ține capul, cum este îmbrăcată, dar niciodată nu mă coboram la amănuntele corpului ei, niciodată nu aș fi îndrăznit s-o dezbrac, eram îndrăgostit de ea ca ființă pură, ce trăia exclusiv prin ochi. Probabil (chiar este sigur) că nu m-aș fi prins atât în această capcană, dacă ar fi fost urâtă, căci nu era deloc urâtă, însă este important că eu păstram în mine un sentiment de o puritate dureroasă, fiindcă, dacă cineva mi-ar fi spus un singur cuvânt trivial despre ea, aș fi fost în stare să-l ucid. Când mergeam la școală era cu totul altceva; acolo se derulau relațiile normale dintre elev și profesor, adică dispărea intensitatea privirilor ce ar fi aprins obiectele din clasă, iar ea mă trata cu „dumneavoastră", deși nu la fel se comporta cu ceilalți colegi ai mei. Intuise imediat, cu simțul exersat al femeii (nu era căsătorită, trăia retrasă cu mama ei într-o casă curată, nu prea mare, chiar lângă școală, cu vreo trei-patru sute de metri mai departe de locuința mea, de aceea mi-am schimbat direcția de mers către casă, în mod special, ca să pot să trec prin fața casei sale și să pot s-o spionez de fiecare dată; dacă este prin curte sau în grădină îngrijind florile sau, în cazul că nu este în raza mea vizuală, să pot să-mi imaginez ce face în acel moment, cum este îmbrăcată, ce mănâncă sau ce citește, nu o imaginam niciodată dormind; mai precis, ea nici nu putea să doarmă ca oricine, somnul fiind pentru mine în acea fază a adolescenței o zonă înspăimântătoare, spre care nu îndrăzneam să arunc nici un fel de sonde), senzațiile ce se iscau în mine când o vedeam la biserică; probabil că se iscau și în ea, poate că era întârziată în sentimente, poate că avusese un eșec sentimental în viața ei tânără și acum se retrăsese în acest spațiu securizant, pe care numai puritatea adolescenței îl conservă în individ,

puritate pe care voia să și-o recapete chiar prin această acceptare a jocului cu mine, joc ce, în cazul meu, putea să fie nimicitor. Dacă aș fi simțit-o rece, distantă, dacă mi-ar fi respins avânturile de imaginație, dacă nu m-ar fi lăsat s-o iubesc de la distanță și m-ar fi pus la punct, cu o ironie sau cu o glumă, m-ar fi mutilat sufletește. Dar ea era foarte sobră și foarte serioasă în comportamentul față de mine; îmi respecta sentimentul și mi-l cultiva cu o discreție desăvârșită, cum numai marile amante ale literaturii au știut să-l întrețină. Citesc din paginile lui Flaubert și reușesc să-mi explic mai bine ce se petrecea cu adevărat în acea agonizantă stare erotică în care mă aflam. Erau momente când eu nu reușeam să mă pregătesc la istorie și atunci ea îmi citea în ochi spaima și nu mă scotea la lecție până când nu ridicam capul din carte ca s-o privesc cu bucurie și recunoștință. Atunci mă întreba și-mi dădea totdeauna 10, chiar dacă nu știam perfect. Dar am început să mă îndrăgostesc, cum e firesc, și de istorie. Acum înțeleg că am venit la filologie și din cauză că o iubisem pe ea și ea îmi implantase acest sentiment absolut de iubire, ce nu putea fi continuat decât într-o ambianță artistică, în preajma marilor experiențe amoroase ale literaturii, care pentru mine este mai pură, mai puternică decât viața; atât timp cât ne păstrăm puri, suntem puternici. Ea era puternică, îmi amintesc că, odată, directorul Ungureanu a privit-o mai insistent pe coridor, cu o privire de bărbat, și ea l-a strivit cu un dispreț ucigător, ca și cum i-ar fi spus: „Eu sunt pură, sunt intangibilă, sunt de neatins, tu, vierme mărunt, rămâi în noroiul tău, că altfel vei fi ars de imensul meu dispreț!". Atunci am început să citesc cărți despre marii bărbați ai istoriei și m-am îndrăgostit definitiv de Napoleon. În acea perioadă, am strâns toate biografiile despre el; ea a făcut un gest de o mare tandrețe, dăruindu-mi un album în culori extraordinar (unde o fi oare?), cu fotografii și tablouri de epocă ale marelui bărbat (Napoleon la Wagram, Napoleon trecând Alpii, Napoleon cu Joséphine, Napoleon cu Maria-Luiza etc.). Acest gest m-a făcut s-o iubesc mai intens;

consideram că mi-a dat un obiect la care ţinea ca să-mi dovedească afectivitatea ei; nu-i eram indiferent deci, pentru că nu dăruieşti oricui un lucru al tău care-ţi place, aproape un lucru intim. De aceea, îl ţineam ascuns şi nu-l arătam nici surorii mele; îl mângâiam cu multă pasiune, ca şi când ea mi-ar fi simţit gesturile transmise telepatic şi ar fi fost de acord cu ele. Când am trecut la liceu, mă oprea din când în când pe stradă şi mă întreba ce mai fac, la ce facultate vreau să merg, ce profesori am la istorie. Ca s-o fac să se bucure, i-am spus că o să mă duc la istorie (chiar aşa şi credeam că voi face!). Atunci ea m-a chemat înăuntru, în casa lor (era un interior foarte sobru, cu mobile indispensabile şi cu covoare populare peste tot şi pereţii erau albi, văruiţi curat, fără nici o zugrăveală mai intimă, astfel că am simţit adiind o răceală de mânăstire, ca la călugăriţe; ea şi mama lor duceau o viaţă de autoclaustrare, izolate de confortul celorlalţi, parcă voind să sfideze simţul comun şi să dovedească puritatea dezinteresată a existenţei), şi mi-a dat o carte a domnitorilor români de Giurescu, pe care am considerat-o la fel, ca pe un dar neaşteptat. Am răsfoit-o îndelung, am apropiat-o de fruntea mea, de obrazul meu încins, ca s-o încălzesc şi ca să simt încă în ea adierea mâinii ei, care o ţinuse şi o mângâiase înainte. Am conspectat-o filă cu filă (cred că mai am şi acum pe undeva caietul cu pătrăţele de matematică şi cu scris de furnică) şi i-am înapoiat-o. Atunci, la înapoierea cărţii, am făcut un gest de o mare îndrăzneală, i-am scris o scrisoare de dragoste în stil romanţios. Iată, o reproduc din memorie:

Draga mea,
Este mult timp că mă silesc să-ţi scriu, dar nu am curajul (Dumneavoastră veţi înţelege că nu pot să vă scriu o scrisoare de dragoste, folosindu-mă de formulele de politeţe. Ar însemna să fiu ridicol pe de o parte, iar pe de altă parte, nu aş fi reuşit să comunic tot ce am în mine. Persoana întâi pe care o întrebuinţez aici ne apropie, mă face să gândesc că suntem

egali în toate – și în vârstă, și în sentimente – și mă ajută să fiu degajat de acea timiditate ce mă rigidizează în momentele cele mai intense ale vieții mele) din cauză că mi-e frică să nu stric, cu un gest de familiaritate frustă, o stare de puritate restrictivă, ce s-a țesut între noi în mod spontan, de când ne-am descoperit cu priviri la fel de complice, în dorința lor secretă, în biserica de la Clocociov. Te-am văzut atunci atât de surprinsă, în pulberea fină de corpuscuii imateriali ce scălda dialogul nostru fără cuvinte, atât de evlavioasă și pătrunsă de stranietatea întâmplării că existam amândoi pe aceeași lungime de undă, că parcă s-ar fi deschis o falie între noi și ne-ar fi adus brusc unul lângă altul, deși a trebuit să fie străbătute distanțe planetare. Eu te-am iubit fulgerător, ca și cum m-aș fi născut doar pentru a veni în acea zi la biserică și a te întâlni pe tine. Nu știu ce-ai probat tu; e posibil să te fi simțit puțin deranjată de privirile prea insistente ale unui elev al tău. Sigur că ceea ce am simțit eu atunci n-aș fi putut să exprim în acel timp așa cum încerc să exprim acum, dar e mai bine că s-a întâmplat așa. Am rămas atât de puri amândoi, că, dacă ne-am fi atins din întâmplare, poate am fi luat foc. Am fi ars fără scrum. E mai bine că nu ne-am carbonizat, că, iată, putem să ne privim cu aceeași misterioasă lăcomie și că putem să așteptăm curioși, să vedem ce se întâmplă. Eu îți scriu acum ca să te încredințez că te-am iubit și că numai pe tine te iubesc, Angelica. Iată, am curajul să-ți scriu numele și să ți-l rostesc în momentul în care îl scriu și acest lucru se întâmplă pentru prima oară. Pun această scrisoare în carte fiindcă nu am curajul să ți-o dau în mână. Aș muri de emoție. Tu citește-o și aruncă-o, iar dacă mă iubești și tu, ocolește-mă de acum înainte, pentru că am devenit bărbat și s-ar putea să te rănesc cu vorbe care nu ar fi ale mele, ale liceanului ce îți scrie acum aceste rânduri speriate. Adio.

M-a ocolit de câte ori ne-am mai încrucișat pe stradă; cum mă vedea, trecea de la distanță de cealaltă parte a străzii,

astfel că nu am putut să-i mai văd ochii de aproape, n-am mai comunicat din priviri, eu m-am simțit foarte vinovat, de o vină îngrozitoare, aceea a spovedaniei. Probabil că i-am provocat supărare scriindu-i. Am rupt vălul ce ocrotea pulsația vie a sentimentului nostru și l-am transformat din *este* în *a fost*. Textul scris mi-a ucis dragostea. Acum scriu din nou ca s-o reînviu, dar simt că scriu mai ales pentru că altfel nu mă regăsesc.

(*sâmbătă*)

Pleacă la gară, ca în orice sâmbătă, echipată complet: rucsac, piolet, frânghie etc., se întoarce după o jumătate de oră; „Ah, bine că n-ai plecat, mi-a venit brusc poftă de tine, mă primești?". În aer e un flux de senzualitate ce pune lucrurile în alertă; a adus vin roșu, șuncă de Praga, icre negre, pâine. „De-ai ști ce animalic te doresc!", o spune cu o sinceritate seacă, brutală; nu se sfiește de nimic, nu are acea rușine iscată dintr-o pudoare falsă; la ea totul este simplu, cum ar râde, cum s-ar strâmba în oglindă, cum s-ar juca cu păpușa. Se dezbracă fără să întârzie, are acum o lascivitate, o încetineală senzuală în gesturi pe care nu i-o notasem înainte; își pune ceva transparent pe ea; se mișcă unduitor, mă provoacă; o privesc cu mirare, identitatea nouă pe care o adoptă acum îi schimbă și-i împlinește corpul; carnea ei nu mi se mai pare doar o șuncă rubensiană, ci, acum, observ rozul pielii îmbibându-se de sânge, văd sânul umflat de viață și nu căzut ca de obicei, simt arcurile șoldurilor adiind când trece pe lângă mine ațâțătoare; nu se mai zguduie casa când calcă, baletează ușor, e nimfa ce așteaptă faunul; mă reped s-o înhaț.

(*luni*)

Ziua nu facem niciodată dragoste, căci trebuie să citesc; acum lecturez din *Moby Dick* tocmai pasajul în care Ahab

se-nfruntă cu destinul său în pofida rezistenței celorlalți ; forța aceasta demonică aureolează doar naturile ce-și depășesc limitele impuse de condiționarea speciei. A. nu poate înțelege încleștarea mea în altceva, dincolo de arsurile cărnii; mă gâdilă, mă sărută, inventează mici ghidușii prin care speră să mă distragă, dar, cum nu se întâmplă acest lucru, se ridică furioasă, se îmbracă și iese trântind un cuvânt nou în relațiile dintre noi: *mârșav*; mă opresc din lectură, simt că roata ce ne târa întâmplător împreună s-a blocat cu un scrâșnet sec de fierărie veche ce se freacă de altă fierărie veche ; las cartea lui Melville, mă ridic, ies, mă plimb încordat pe sub teii încărcați de mirosul acesta neverosimil.

(*azi*)

Azi, în fața anticariatului, mi-am încrucișat ochii în vitrina (mă uitam la cărți) cu noutăți – cred că a fost una dintre rarele mele întâmplări amoroase – cu o femeie extraordinară. Privirile ei s-au încleștat atât de dureros de ale mele, că, o clipă, am crezut că mă vor pulveriza pe loc. Era înăuntrul lor atâta dorință, atâta așteptare și atât de frumoasă era această femeie (nu o vedeam decât prin ferestrele ochilor, dar acolo se amesteca viforul iernii cu mireasma liliacului în primăvară), că aș fi vrut s-o răpesc clipei și s-o duc departe, undeva unde să fim doar noi doi și să ne privim nestingheriți de nimeni. „Hai, dragă, ce te zgâiești atâta?“, am auzit o voce vulgară și din spatele femeii a apărut o figură bovină, fără coarne vizibile însă, ce a tras-o brutal de braț pe posesoarea acelor ochi și a smuls-o din încleștarea cu mine, din lupta agonică de priviri în care ne angajase întâmplarea pură. Se petrecea o comuniune pe căi cât se poate de secrete între mine și ea, ne născuserăm, trăiserăm indiferenți și indiferent, frecându-ne privirile de obiecte indiferente și de alte priviri indiferente, fără să luăm act de trecerea timpului, de faptul că ne rostogoleam printr-o existență indiferentă, care ne trata cu o deferență indiferentă și,

deodată, brusc, ne-am trezit încleștați în structura dură a clipei; descopăr fulgurant că ea este un *alter ego* al meu și poate și ea descoperă același lucru, căci altfel nu m-ar fi văzut, nu mi-ar fi arătat prin nimic că mă vede, ne-am fi uitat doar la cărți, cu aceeași indiferență cotidiană. „E ea, nu e nici o îndoială, este femeia pe care o visez noapte de noapte cu febrilă așteptare, iat-o, a venit, a apărut în orizontul meu de așteptare. Ce aștepți, idiotule, ia-o, culege-o!" Mă uit la mutra celui care o trage după el, mă întreb de ce merge cu el, îmi caut vorbe, cum să-i spun că eu... etc., sunt un mizerabil, un laș fără pereche, îmi este frică, ezit, nu sunt sigur, am îndoieli, dar dacă mi s-a părut? Poate nu e ea, poate... S-a îndepărtat, s-a pierdut în mulțime. Ah, așa fac întotdeauna și ratez atâtea iubiri neîntâmplate. Sunt iubiri care se trăiesc mai intens într-o privire decât altele într-o viață întreagă. Ele rămân însă anonime. Aș vrea să le captez pe toate acestea și să le fac să trăiască în pagină, pentru a le scoate din neființă, pentru a mă scoate din neființă pe mine însumi, pentru că nu *am fost* eu, viu și întreg, decât în acele priviri ale femeilor întâlnite întâmplător care mă scormoneau fără scăpare.

(*miercuri*)

N-am avut destul tupeu să mă ridic la seminarul de filosofie și să-i spun asistentului că n-a citit sau, mai precis, că nu știe să pună problema din punct de vedere filosofic. Este acesta un fel de complex, că nu reușesc aproape niciodată să-mi înfrâng emoția; ori de câte ori aș vrea să iau cuvântul, simțind că am ceva de exprimat, mă apucă tracul și, până să mă hotărăsc eu să vorbesc, spun alții ceea ce aș fi vrut să spun eu sau, pur și simplu, mă decid atât de târziu, că respectiva chestiune nu mai interesează pe nimeni. Îmi amintesc că, în timpul liceului, unii colegi ai mei mai puțin dotați (de exemplu, Irimescu) reușeau să-i înșele pe profesori și să-și adjudece

note mai mari sau aprecieri mai bune decât mine. Ceea ce mă mira nu era faptul că aceştia puteau să-i păcălească pe profesori, ci întâmplarea că eu, deşi simţeam că sunt mai bun, nu reuşeam să găsesc calea prin care să dovedesc capacităţile mele superioare şi, ceea ce era mai curios, lăsam impresia că nu am aptitudinile celorlalţi, ba chiar că sunt tont. Odată, când am participat la olimpiada de literatură de la Piteşti împreună cu două colege, fiice ale unor iluştri profesori din liceul nostru, am fost singurul care a luat un premiu, ceea ce l-a mirat pe profesorul însoţitor, care a avut grijă să-şi exprime această mirare jignindu-mă: „De data aceasta, n-am ieşit prea bine", a spus el uitându-se spre noi; apoi a adăugat, aproape iritat, privindu-mă pe mine: „Ai luat dumneata un premiu". L-am urât, pentru că n-am înţeles de ce premiul adus de mine nu trebuia să-l bucure în egală măsură sau poate că eu eram atât de neînsemnat, că nu merita să se pună preţ pe o reuşită a mea. Probabil că, în inconştientul meu, ceea ce m-a împins să vin la filo a fost şi acest pariu: să-i dovedesc celui care mă umilise că pot face ca şi el facultatea de filologie şi că nu e mare lucru să faci aşa ceva. Eu sufeream de frisonul timidităţii, mă mişcam parcă mai încet din cauză că mă îndoiam prea mult de mine însumi şi nu aveam forţa de a mă decide să mă exprim la timp, să fiu adică pe faţă, şi atunci pierdeam oportunitatea reacţiei. Dacă mă înfuria ceva, deveneam însă îndrăzneţ; chiar atunci, întorcându-ne în tren de la Piteşti, l-am biruit pe profesor în încercarea sa de a curta o fată drăguţă din Drăgăşani, care fusese şi ea la olimpiadă. Am reuşit să-l pun pe linie moartă şi am simţit cum cresc în ochii lui. Aproape mă privea cu invidie.

(*sâmbătă*)

Ader la aceste afirmaţii ale lui Camus: „*Ce que je sais, ce qui est sûr, ce que je ne peux nier, ce que je ne peux rejeter,*

voilà ce qui compte. Je peux tout nier de cette partie de moi qui vit de nostalgies incertaines, sauf ce désir d'unité, cet appétit de résoudre, cette exigence de clarté et de cohésion" („Ceea ce eu știu, ceea ce este sigur, ceea ce eu nu pot nega, iată ce contează. Eu pot să neg tot ceea ce este în legătură cu această parte din mine ce trăiește din amintiri incerte, în afară de această dorință de unitate, de această poftă de a afla o soluție, de această exigență de claritate și de coeziune"), care sunt pentru mine foarte vii; le simt proprii în această fază a personalității mele, e ca și cum le-aș fi gândit (scris) eu. Dar libertatea mea de a înțelege „ceea ce ating, ceea ce îmi rezistă" („*ce que je touche, ce qui me résiste*") nu este absurdă chiar, pentru faptul că sunt conștient de această libertate. Camus absolutizează totul și ajunge să facă din Don Juan un erou superior lui Faust:

> *Faust réclamait les biens de ce monde: le malheureux n'avait qu'a tendre la main. C'était déjà vendre son âme que de ne pas savoir la réjouir. La satiété. Don Juan l'ordonne au contraire. S'il quitte une femme, ce n'est pas absolument parce qu'il ne la désire plus. Une femme belle est toujours désirable. Mais c'est qu'il en désire une autre et non, ce n'est pas la même chose* („Faust reclama bunurile acestei lumi; nefericitul nu trebuia decât să întindă mâna. Înseamnă să-ți vinzi deja sufletul, în loc să știi să te bucuri. Dimpotrivă, Don Juan pune ordine în îmbuibare. Dacă părăsește o femeie, aceasta nu înseamnă deloc că n-o mai dorește. O femeie frumoasă este totdeauna dorită. Dar el dorește o alta, ceea ce nu-i același lucru").

De aici până la a susține că „Don Juan este sfâșiat de o altă iubire, acea iubire eliberatoare" („C'est un autre amour qui ébranle Don Juan, et celui-là est libérateur") nu este mult. Ce iubire care „eliberează"!? În realitate, Don Juan nu știe ce-i acela sentiment de iubire. La el, totul e posesiune, act, pe când Faust era atras de iubirea pe care n-o încercase din

exces intelectual. Don Juan e un amant brutal care posedă ca să nu se lase posedat. El este totdeauna un seducător, fugind la timp ca să nu se lase sedus. Amorul lui viril e un sport, pe când iubirea lui Faust e o experienţă de cunoaştere.

Jurnalul lui A.

3 octombrie 1961 (marți)

Și te iubesc atâta! Și e atât de groaznic să te văd plecând de lângă mine, să nu te mai simt aproape, să nu te mai văd... Nu pot pătrunde în sufletul tău, tu ești o fire lăsătoare, rareori ai voință, dar mă stăpânești cu o putere îngrozitor de mare, văd că, iubindu-te pe tine cu atâta patimă, renunț la idealul meu, școala, dar trec peste mine, mă zbat, mă frământ și nu pot învăța decât după ce pleci tu, după ce totul mi se limpezește în cap, iar somnul se așterne ostenit peste ochii ce încearcă zadarnic să citească. Oare viața mea se compune numai din tine, oare lumea, universul visurilor mele ești doar tu? Odată, demult, am renunțat, așa ziceam eu, la tine. Tu erai cu o femeie, iubeai, erai fericit, eu, ca totdeauna, în gândurile mele, în visuri, te vedeam doar pe tine, dar te desprinsesem de lumea materială, trăiai în mine, erai al meu și mă miram de copia imperfectă a iubitului meu, care săruta o femeie străină. Am trăit mult așa și eram fericită. Tot ce făceam era hotărât împreună cu tine, eram un copil în mijlocul jucăriilor lui, care va cunoaște adevărata joacă, aceea a vieții. Apoi ai venit la mine din nou. Te-am primit cu un zâmbet cald pe buze, iubirea mea nu era pătată, chiar dacă tu mă înjosiseși cu o necunoscută. Am zâmbit și am fost din nou fericită. Idealul meu de a învăța se micșora în lumina orbitoare a dragostei care mă fascina. Cu timpul însă, am putut combina învățătura

cu gândurile, visurile de dragoste. Dar acum? O altă femeie vine să mi te fure, te dau de bunăvoie, vei lua cu tine sufletul meu, pe care îl stăpânești pe deplin, dar în golul format se va forma o nouă iubire, tot pentru tine, pentru cine altul? De ce atâta iubire? De ce atâta nevoie de fericire? Oare nu pot iubi un ideal de natură intelectuală? De ce visez atât de mult? De ce-mi faci iluzii de fericire, ca apoi să mă lași să cad și să-mi zdrobesc totul în mine? Dacă ți-am greșit cu ceva, iartă-mă, te rog însă un singur lucru: părăsește-mă, poate mai am timp să mă transform, sau vino lângă mine pentru totdeauna, te rog, nu mă lăsa în nehotărârea clipei de mâine, ca să nu o pot trăi pe cea de azi și să mă frământ mereu, zadarnic.

Idealul meu, dragul meu, îmi ceri prea mult, îmi ceri totul, iar apoi mă lași cu iluzia fericirii și pleci. Du-te, ești doar stăpân pe viața ta, ești liber să distrugi și să te aperi de distrugere. Pe mine m-ați distrus tu și patinajul și totuși vă iubesc pe amândoi nespus de mult, în taină, din tot sufletul. Ia-mi viața, ia-mi totul, dar hai mai repede! Te resping? Nu-ți plac? Lovește-mă, poate fug din calea iubirii pătimașe. Dar lovește tare, nu cere nimănui mila, lovește ca azi, mai tare chiar ca azi, distruge-mă, voi rămâne și după moarte sclava acestui minunat cuvânt: „Te iubesc, Petre". Cred că exagerez.

4 octombrie 1961 (miercuri)

Azi ne-am luat rămas-bun. Tu ai plecat până luni la Rădăuți, iar ochii mei îți urmăresc lacom calea. Oare ce voi face până luni? Deocamdată, sunt fericită că pot să învăț, că pot să mă izolez o mică perioadă de timp în lumea științei, creată și folosită de om. Ce frumoasă e iubirea! Dar te iubesc liniștit, fără întrerupere, doar atunci când ești departe și numai visul meu poate străbate zările, să-ți caute chipul ce răsare odată cu soarele, odată cu dimineața. Când ești lângă mine, iubirea îmi este pasionată, uneori nu mă pot desprinde de imaginea ta, alteori te alung, pentru că m-ai înșelat, dar în secunda următoare te iubesc mai mult ca oricând. Așa că e mai bine să

fii departe, cu toate că aș da orice să te am lângă mine oricum, chiar dacă mă înșeli. Ar trebui să spun: „Ce iubire nenorocită!". De ce? Că mi-a distrus un an? Că mi-a fărâmițat sufletul, că mi-a distrus inima? Nu, chiar dacă simt că nu mai pot rezista încercărilor îngrozitoare la care mă pune dragostea, trebuie să lupt, va fi atât de plăcută victoria! Dar, în același timp, trebuie să lupt pentru a cunoaște, pentru a fi tare la școală. Nu trebuie să subordonez iubirea învățăturii, căci nu voi putea duce la capăt pe nici una, dar trebuie să învăț asiduu, prin autosugestie, dacă e nevoie, și trebuie să înțeleg că iubesc și nu sunt iubită, că sufăr, că nu pot cere psihicului meu să se ocupe exclusiv de carte. Am multă îngăduință față de propria mea ființă, nu-i cer imposibilul, iar rezultatele nu au întârziat să se arate prin notele foarte bune pe care le-am obținut.

Visez, visez mereu... Ziua, în orice cântec fredonat de oricine, te văd pe tine, în tot ce fac, în tot ce reușesc, îți mulțumesc că m-ai ajutat prin venirea ta, prin dragostea ce ți-o port. *Nu m-ai sărutat niciodată.* Gestul mă depășește, cred că aș muri subit. Aceasta să-mi fie oare marea iubire a vieții? Pot afirma aproape sigură: da? Dacă ea a putut străbate firea ta rece, ininteligibilă în realitate înseamnă că viața mea îți aparține, că ți-am dăruit totul din mine, cu patima fluturelui care moare din iubire, dar știe să și-o trăiască! Eu nu pot vorbi cu tine așa cum mă adresez aici. Cuvintele nu vor să se combine atunci când tu ești lângă mine. Până acum eram singură, tu îmi erai speranța, visul, dorința, dar tu trăiai în mine, erai material numai în imaginația mea, uneori bolnavă. Venind lângă mine, tu nu mi-ai alungat singurătatea, ci i-ai smuls sufletul, icoană care erai tu. Și oare nu este minunat ca, în loc de o himeră, să iubești un om? Ba da, dar e îngrozitor de dureros atunci când vezi ce rece se poartă acel om drag cu tine. Și tocmai de aceea m-ai robit atât!

5 octombrie 1961 (joi)

Oare să fie adevărat ce am auzit? Oare mintea mea poate pătrunde asemenea grozăvii? Petre, oare tu m-ai minţit că pleci pentru a scăpa de vizitele pe care mi le făceai? Anda te-a văzut azi la Dinamo, Petre, tu m-ai înşelat. Totuşi, te voi aştepta cu resemnare, aşa cum îşi aşteaptă un condamnat moartea, când ştie că ea e sigură. Şi când te gândeşti că acum, când eu sunt extenuată de învăţat, o femeie se strânge în braţele tale, poate mă bârfiţi împreună, poate eşti fericit... Ţi-am spus că ţin mult la tine, nu mă mai puteam ascunde după deget, Petre, oare caracterul tău să fie atât de rece? Au încercat mulţi măcar să-mi înţeleagă sufletul, nici nu visau să mi-l supună, acum nu te înţeleg eu pe tine, de ce atâta indiferenţă, când ştii bine că te iubesc, de ce această plecare mincinoasă, în loc să-mi spui că ai o femeie şi că nu mă poţi vedea... De ce nu mă alungi? Aş suferi, dar m-aş închide în suferinţă şi în mine, aş evada din lumea aceasta în lumea mea, minunata mea lume... Dar tu, asemenea unui fulger, aprinzi în mine dorul năprasnic al iubirii, iar apoi mi te arăţi în toată măreţia ta sălbatică, pentru ca să dispari, lăsând în urma ta flacăra care arde, îmi arde inima, îmi smulge lacrimi pe care altfel nu le-aş da nici în ruptul capului, îmi frânge mâinile şi, spre nefericirea mea, îmi măreşte pe zi ce trece speranţa alimentată prin minunate visuri. Înşală-mă, Petre, minte-mă, dacă vrei, loveşte-mă, vei obţine un singur rezultat: iubire, cred că nimeni nu te iubeşte ca mine.

6 octombrie 1961 (vineri)

Am învăţat toată ziua. Simt în mine că ceva se zbate şi vrea să răzbească undeva, nu poate, dar se frământă mai departe, mă doboară uneori. Acest lucru pe care nu îl pricep în mine ar vrea parcă să izbucnească în orice moment, dar nu ştiu ce poartă a sufletului meu să-i deschid. Simt acel ceva printr-o mare dragoste de viaţă, iubesc munca, dar nu-mi place să

câștig. Am crezut la început că e dragostea, am crezut asta chiar până azi. Dar nu e dragoste, căci m-ar distruge indiferența și minciuna lui Petre, știu că cei îndrăgostiți nu pot învăța, iar eu o singură zi am stat degeaba, când a venit Petre prima oară acum cinci zile. Apoi, m-am pus din nou pe învățat, de ce? Am zis că acest ceva e tinerețea. Dar de ce nu-mi place societatea, de ce mă închid mai bine în mine? Poate pentru că mi-a intrat în suflet ura pentru acea societate dușmănoasă de la patinaj și instinctul de conservare mă îndeamnă să fug de oameni... dar eu nu urăsc pe nimeni, pe cei de la patinoar îi disprețuiesc doar. Atunci... de ce fug de lume? Îmi zic mereu: ori cu Petre, ori singură, însă niciodată cu alții. De ce? De ce tocmai acest Petre să-mi fie exclusiv tovarăș, chiar când nu e de față, căci atunci îmi apare prin autosugestie? Îmi place să observ oameni, nu să cunosc. Toți ceilalți sunt altfel, dar eu nu vreau să mă schimb. Simt în mine, cum am mai spus, ceva mare, care nu s-a maturizat încă, dar sunt sigură că în curând îmi voi invada sufletul.

7 octombrie 1961 (sâmbătă)

Trebuie să înveți a renunța la plăcere, înainte ca ea să te părăsească. Nu mâine, poimâine va veni Petre, aștept cu multă nerăbdare sosirea lui, mă voi simți doar atât de bine lângă el... Îl aștept ca pe un balsam liniștitor pe o rană deschisă, trebuie să vină, îl iubesc. Azi am luat un 10 la rusă. Petre, oare tu poți înțelege că eu azi am avut o victorie? Nu, desigur, nu. Tu nu vrei să știi nimic, tu te mulțumești cu prezentul, cu soarta care te poartă după voia ei. Oare nu simți cum în jurul tău vibrează viața, oare n-ai curiozitatea să cunoști această lume în care te-ai născut? Omul are o singură viață și există în el o curiozitate firească, ce-l îndeamnă să privească, să interpreteze lumea și viața. Tu parcă nu ești om. O descoperire în chimie, în fizică nu te entuziasmează, tu nu vezi cum geniul creator al oamenilor a străbătut veacurile, Petre dragă, nu te interesează în ce parte a universului se

câștig. Am crezut la început că e dragostea, am crezut asta chiar până azi. Dar nu e dragoste, căci m-ar distruge indiferența și minciuna lui Petre, știu că cei îndrăgostiți nu pot învăța, iar eu o singură zi am stat degeaba, când a venit Petre prima oară acum cinci zile. Apoi, m-am pus din nou pe învățat, de ce? Am zis că acest ceva e tinerețea. Dar de ce nu-mi place societatea, de ce mă închid mai bine în mine? Poate pentru că mi-a intrat în suflet ura pentru acea societate dușmănoasă de la patinaj și instinctul de conservare mă îndeamnă să fug de oameni... dar eu nu urăsc pe nimeni, pe cei de la patinoar îi disprețuiesc doar. Atunci... de ce fug de lume? Îmi zic mereu: ori cu Petre, ori singură, însă niciodată cu alții. De ce? De ce tocmai acest Petre să-mi fie exclusiv tovarăș, chiar când nu e de față, căci atunci îmi apare prin autosugestie? Îmi place să observ oameni, nu să cunosc. Toți ceilalți sunt altfel, dar eu nu vreau să mă schimb. Simt în mine, cum am mai spus, ceva mare, care nu s-a maturizat încă, dar sunt sigură că în curând îmi voi invada sufletul.

7 octombrie 1961 (sâmbătă)

Trebuie să înveți a renunța la plăcere, înainte ca ea să te părăsească. Nu mâine, poimâine va veni Petre, aștept cu multă nerăbdare sosirea lui, mă voi simți doar atât de bine lângă el... Îl aștept ca pe un balsam liniștitor pe o rană deschisă, trebuie să vină, îl iubesc. Azi am luat un 10 la rusă. Petre, oare tu poți înțelege că eu azi am avut o victorie? Nu, desigur, nu. Tu nu vrei să știi nimic, tu te mulțumești cu prezentul, cu soarta care te poartă după voia ei. Oare nu simți cum în jurul tău vibrează viața, oare n-ai curiozitatea să cunoști această lume în care te-ai născut? Omul are o singură viață și există în el o curiozitate firească, ce-l îndeamnă să privească, să interpreteze lumea și viața. Tu parcă nu ești om. O descoperire în chimie, în fizică nu te entuziasmează, tu nu vezi cum geniul creator al oamenilor a străbătut veacurile, Petre dragă, nu te interesează în ce parte a universului se

mișcă infima ta ființă? Eu văd că ție ți-e indiferentă lumea, atunci de ce te iubesc, de ce cu atâta patimă? Oare eu iubesc în tine numai bărbatul? Oare tinerețea mea înflăcărată nu a găsit un om care să aibă ideile mele, să-mi fie și să-i fiu un stimulent în cunoaștere? Nu. Oare lucrează aici legea contrariilor? Vreau să te schimb, Petre. Trebuie să te schimb, iubirea mea este capabilă de orice. Dar, dacă tu vei fi refractar la încercările mele, te voi iubi mai departe tot așa, dar eu nu trebuie să renunț pentru tine la idealurile mele. Iubirea să-mi fie un stimulent, nu o piedică în a învăța, iar dacă tu nu-mi împărtășești sentimentele nu înseamnă că tu ești forul meu suprem care să mă abată de la linia pe care am pornit cu tot elanul. De ce să complic iubirea cu zadarnice încercări de apropiere morală, când în esență ea este ceva pur fizic, material? Și totuși, cât de mult aș vrea să te văd avântat în îndeplinirea unui vis, cât de mult aș vrea să te văd suferind după înfrângeri și bucurându-te după victorii, negând principiul „lasă-mă să te las", al cărui rob ești acum... Petre drag, oare tu vei înțelege vreodată ce groaznică e suferința amorului neîmpărtășit din punct de vedere moral? Oare iubirea mea va străbate răceala ta sufletească? Se zice că iubirea răzbate oriunde...

8 octombrie 1961 (duminică)

Am primit o vedere de la Petre! Deci e categoric în București! E prea mare bucuria mea pentru a putea fi redată pe hârtie. De ce atâta iubire? Am învățat la toate, mă simt atât de bine! Oare ce urmează după această minunată perioadă de relaxare, oare furtuna așteaptă să se dezlănțuie, poate e chiar gata, mai știi? Mâine la 8, Petre o să vină la mine, ce mă fac până mâine? Vai, și când va începe patinoarul ce mă fac, când îl mai văd pe Petre? Nu vreau să mă gândesc la lucruri dureroase, am văzut azi destul... Fosta mea lume, a patinoarului, adunată la o demonstrație, la care eu nu am apucat nici

măcar sfârșitul, că am venit prea târziu... Și era într-adevăr lumea mea, lumea visurilor mele dragi, lumea gheții... Și azi, pentru prima dată, am fost un simplu spectator pentru această lume, iar pentru ei nu fosta Aurora, ci o oarecare, ca sute de curioase... În mine se sparge, se sfărâmă ceva, numai de-aș putea arunca cioburile... ele taie mai rău decât vasul întreg și mai adânc... Și erau atât de veseli... M-am simțit o clipă din nou Aurora cea de altădată, dar tocmai atunci, luată deoparte de șeful clubului Dinamo, am declarat hotărâtă că anul acesta nu mai fac patinaj de performanță. Ochelarii de soare acopereau două lacrimi mari, în mine s-a prăbușit în acel moment o lume, dar gura continua să repete mecanic, ca o mașină stricată, cuvinte fără șir, cuvinte parcă învățate pe dinafară: „Să nu contați pe mine, eu nu mai fac performanță, eu nu mai fac patinaj, școala...“. Apoi am plecat... Trebuie să alung din mine această pasiune încă nestinsă, Petre, tu trebuie să mă ajuți, de ce nu vrei? Te iubesc mult, Petre, pentru că vreau să renunț la patinaj, ca să nu mă fac de râs, pentru că nu am timp să mă antrenez și aș cădea la concursuri, numai de tine îmi pasă și de aceea voi face patinaj de plăcere, Petre, de ce-mi combați această dorință a mea?

Petre, iartă-mă, te rog, pentru bănuiala mea fără rost că ai fi în București... Nu știam ce spun, eram amețită de ideea că m-ai mințit. Sunt în pragul unei lupte pe viață și pe moarte. Singură îmi urez succes!

9 octombrie 1961 (luni)

Petre, de ce nu te interesează pe tine lumea, omul, natura? Tu nu știi nimic din tot ce se petrece în jurul tău, eu nu am ce vorbi cu tine, nu-ți pot spune nimic, pentru că te plictisești. Atunci? Cum am putut oare să dau toată dragostea mea unui caracter pasiv, care nu se gândește nici de azi pe mâine? Și totuși, cât de mult îl iubesc! Azi, la școală, am avut un eșec: o elevă a răspuns mai mult în timpul orei de rusă decât mine. De ce, de ce te-ai lăsat pe tânjală? Vrei să devii ca Petre? Tu

trebuie să înveți, trebuie să ajungi sus, viața ta să nu fie condusă de iubire, ci de *judecată*, pe care o ai, pe care încă o folosești. Hai, capul sus! Încearcă să înlocuiești o pasiune prin alta. Poate vei găsi un intelectual strălucit la cercul literar de vineri. Poate! Nu, nu trebuie să renunți la Petre, îl iubești doar, dar să nu îți mai fie o obsesie dureroasă, ci, pe cât se poate, să aparțină exclusiv timpului tău liber. Nu trebuie, e păcat să distrugi o viață de intelectual pentru o pasiune copilărească.

Mă auzi, Petre, auzi cum vreau să te alung din suflet? Taci? De ce taci, Petre? Nu-ți pasă? De ce nu pleci tu, dacă nu-ți pasă? Petre, te iubesc, nu pleca, nu mi-ai schimbat nici un pic iubirea, rămâi lângă mine așa cum ești, așa cum sunt, așa cum vom fi amândoi oameni pe pământ, fără iluzii deșarte, fără visuri bolnave. Eu cred că niciodată nu-mi vei da dragostea ta, dar mă voi zbate ca până acum să o obțin. Nefericită e dragostea neînțeleasă, neîmpărtășită! Oare cât va mai fi așa?

10 octombrie 1961 (marți)

Haos... infern... N-a venit Petre, eu am fost la o ședință U.T.M., dar mai bine că nu a venit... Sunt zăpăcită. Nu știu ce e în capul meu. Mă simt prost, mai singură ca oricând, însă n-am nevoie de nimeni, de nimic. Am pierdut iubirea, am pierdut sufletul singurătății mele. De aceea simt golul, vidul din suflet cum ia proporții, îl simt amorțind totul în cale, aruncând afară idealul iubirii. Eram sigură că Petre n-o să vină azi. Se plictisește doar atât de mult cu mine! Dar piară iubirea, piară acest sentimentalism vulgar, de ce să cad când am pierdut doar față de mine? Patinoarul... începe pe 25. De ce începe? Alte chinuri sufletești vor veni să le înlocuiască pe cele de acum. Gheața, veșnica ei chemare, aerul rece al iernii pe care îl inspir cu atâta lăcomie va trebui să le alung, să le distrug din mine. De ce?

Gheață, patine, iertați-mă. V-am strâns în suflet, așa cum avarul își adună ultimii bani. Acum îmi sunteți singura comoară,

un vis frumos care s-a sfârşit prea curând... Îmi aduc aminte, astă-iarnă voiam să pun pe gheaţă dansul. Când iubirea te-a părăsit. N-am putut şi cât de mult aş fi vrut s-o fac... Acolo, pe gheaţă, nu mai existau duşmani, parcă toţi erau alungaţi de puterea pasiunii mele. Acum, pe gheaţă vor patina alţii, vor râde de mine, mă vor compătimi. Nu-mi pasă de ei, mi-au fost şi îmi vor fi duşmani, dar acea lucire de sticlă nu mă va face să înnebunesc, mai ales că nu mai am pe nimeni, nu-l mai am pe Petre? Iubindu-l pe el, uitam de gheaţă. Acum, raţiunea mi-a alungat iubirea, mai bine, dar a intervenit gheaţa cu dureroasa ei obsesie... Ce voi simţi oare când voi intra pe gheaţă? Lacrimi, deznădejde, bucurie, speranţă? Groaznic eşec! Groaznică lovitură! Ideal nefericit al patinajului, mi-ai fost scump, nespus de scump, voi încerca primele acţiuni de renunţare, nu mă obseda, îmi distrugi viaţa! Voi renunţa, vreau să renunţ! La tot! Rob al propriei suferinţe va fi sufletul meu, mi-l voi călca în picioare, îi voi distruge visurile irealizabile. Iartă-mă, patinaj, te-am iubit, te iubesc, trebuie să te alung, cu preţul zdrobirii sufletului meu, iartă-mă, te voi alunga! Şi pe tine, Petre, şi patinajul, de ce tocmai ce îmi e mai drag? De ce? De ce?

11 octombrie 1961 (miercuri)

Petre n-a venit seara. Am suferit mult. Totuşi, e mai bine că n-a venit. M-am culcat mai devreme. Mă autostudiez. E foarte interesant.

12 octombrie 1961 (joi)

Aş vrea tare mult să simt măcar o clipă fericirea... În tot ce am citit, totdeauna, lupta perseverentă şi curajoasă a dus la satisfacerea scopului final, i-a dat eroului valoarea propriei forţe. De 17 ani, de când sunt, lupt mereu, ca o maşină forestieră care taie un trunchi ce pare a nu mai cădea. În jurul meu – duşmani. În mine – totdeauna trebuie să zdrobesc

ceva, ca să nu fiu eu zdrobită apoi. Şi totuşi, cu toate că mă zbat ca peştele pe uscat, ce mult îmi place să trăiesc! Uneori, e adevărat, mă cuprinde o tristeţe de moarte, mai mult o milă pentru tot ce am sacrificat zadarnic, în special timpul. Însă niciodată această milă nu se îndreaptă spre mine ca persoană, ca om care suferă. N-ar trebui să fiu chiar atât de brutală cu mine, e vorba doar despre prăbuşiri de idealuri, despre înăbuşiri ale unor sentimente ce nu se pot dezvolta din cauza necesităţii permanente de a lupta în altă direcţie, de a învinge alte forţe. Şi aceste sentimente, atunci, mi se închid în suflet, degeaba vreau eu să le alung, aici se închistează şi aşteaptă condiţii favorabile pentru a se naşte din nou. Şi, atunci când sunt mai slabă puţin, când înfrângerea mă întristează, aceste sentimente ies din coaja lor şi mă aduc la disperare. Trebuie să profit deci că ele nu se simt atunci când lupt cu convingerea că voi învinge, nu trebuie să le mai las să mă domine, deci trebuie să lupt mereu hotărâtă să-mi ating scopul. Uneori însă, chiar eu dau drumul acestor sentimente, şi numai în cazul unei victorii. Atunci, ele îmi sunt necesare, ca nu cumva să mă cred biruitoare şi să nu mai lupt. Ele vin, aştern peste bucuria victoriei melancolia lor caracteristică, frânând entuziasmul rău prevestitor care m-ar putea cuprinde, deocamdată, iubirea a trecut pe planul al doilea, mă frământă patinoarul şi luciul sticlos al gheţii. Pornind de la concluziile anterioare, va trebui să învăţ totdeauna bine, ca să nu mă domine durerea renunţării la acea minunată viaţă de sportiv. Nu trebuie să revin la patinoar, mi-aş distruge întreaga existenţă! Tocmai ce-ţi este interzis te atrage mai mult. Darămite când îţi interzici tu! Nu trebuie să te mai duci la patinoar! Bine, dar lacrima mea va avea luciul atât de drag al gheţii, aerul rece îmi va aminti mereu de zilele când îl inspiram cu lăcomia unui avar care îşi strânge banii... Dacă mă voi duce câte puţin la patinoar şi voi vedea cum se bucură duşmanii şi cum mă aplaudă, când voi simţi chemarea aceea tainică a gheţii, oare ce voi face? Dacă nu va învinge raţiunea, voi cădea definitiv. Şi raţiunea dictează

voinței. Trebuie să am voință să renunț, chiar dacă renunțarea mă doare, e doar în interesul viitorului meu!

13 octombrie 1961 (vineri)

Seara am fost la un cenaclu literar și mi-a plăcut grozav de mult. Acea atmosferă de intelectualitate mă satisface pe deplin. Îmi voi da toată silința să fac poezii cât mai bune, pentru a nu știrbi încrederea care mi s-a acordat. Acolo eu sunt cea mai mică și mai e o fată cu un an mai mare decât mine, despre care se zice că face versuri foarte frumoase. Din nou luptă!

14 octombrie 1961 (sâmbătă)

Dragoste... din nou dragoste... Seara, spre surprinderea mea, a venit Petre, eu credeam că nu va mai călca pe la mine niciodată. Am mers în casă și am stat până la 1 noaptea. Ochii noștri s-au întâlnit și s-au iubit, dar nici unul dintre noi nu a putut face vreun gest. În curând, mă va săruta. Presimt asta și, nu știu cum, dar aș vrea ca acea clipă, pe care am cântat-o mereu în jurnalul meu, să fie cât mai târziu, ca să pot trăi acea minunată senzație după o lungă așteptare, dintr-o crudă dorință de a o avea. Mâine e o zi frumoasă. Dimineața la film cu Liliana, seara la film cu Petre. Între timp – lecții. Singura mea inspirație poetică e iubirea, deocamdată împărtășită, dar până când?

15 octombrie 1961 (duminică)

M-a sărutat... L-am simțit lângă mine, nu pot scrie nimic. Mâine.

16 octombrie 1961 (luni)

Trebuie să împărtășesc acestui caiet ce-am simțit, nu mai pot ține în mine, mă sufocă. Am venit amândoi în casă. Mama ne-a adus tort și câte un pahar de vin destul de tare. Cum am

băut, am simțit că amețesc și, nu știu cum a ajuns vorba, dar am spus că eu sunt în stare să-l sărut pe Petre pe obraz. Îmi făceam curaj, el nu mă credea, odată s-a apropiat de mine și l-am respins. Apoi, am stabilit o oră la care să îl sărut. Ora a trecut și mi-am luat curaj, dar, când l-am văzut apropiindu-se, mi-am pierdut controlul, n-am mai știut ce fac. I-am simțit buzele pe obrazul meu, i-am simțit mâna după gâtul meu. Buzele lui le căutau pe ale mele. Mi-era frică, m-am zbătut și nu i le-am dat. Apoi, l-am sărutat eu pe el, pe obraz, fericirea mea era imensă, îl simțeam lângă mine pe acel pe care timp de un an îl adorasem în tăcere și acest idol mă strângea în brațe, era crudă situația, plăcerea era imensă, dar nespus de dureroasă. Mâna mea stătea pe mâna lui, cealaltă pe pieptul lui, îmi smulgeam buzele cu disperare de atingerea buzelor lui, nu știam pe ce lume sunt, știam doar că el, Petre, eroul atâtor visuri de dragoste din nopțile reci în tovărășia gheții, era lângă mine, buzele îi rătăceau în neștire pe fața mea, dar eu nu voiam să i le dau pe ale mele. Și era atâta duioșie în gesturile lui, în încercările furioase de a-mi găsi buzele... Eram gata să cedez, dar o forță din mine îmi ordona să rezist, să lupt, să nu mă las sărutată pe gură. A vrut să-și pună capul pe pieptul meu, s-a retras singur. Apropierea de omul drag depășește limitele conștiente ale judecății. Viața mea, idealul ei se concentra în acele momente în omul din fața mea, care în acele clipe mă iubea. Obrajii îmi ardeau mai rău ca oricând, buzele lui erau reci, ca un balsam peste o rană deschisă. Nu-mi venea să cred că cel care mă sărută e Petre. Nu puteam realiza că-l am lângă mine pe Petre, dragostea mea atât de înfocată... Toate acestea au durat cam un sfert de oră, apoi a trebuit să plece. L-am condus până jos și aici a fost scena culminantă a fericirii mele. M-a prins deodată în brațe și m-a strâns la pieptul lui. În acel moment, când mi-am lipit capul de pieptul lui Petre, am simțit că în mine cântă o muzică divină, că tot ce trăiesc e un vis mai frumos ca toate celelalte,

un vis pe care mă sprijin cu toată pasiunea, cu toată dragostea. A încercat din nou să mă sărute pe gură, dar nici de data asta nu a reușit. Atunci, m-a sărutat ca pe un copil, dar câtă dragoste în aceste sărutări! Cerul se deschidea feeric în fața ochilor mei ascunși la pieptul iubit, universul meu de visuri trăia în această clipă cea mai minunată vrajă a sa. Când am ridicat ochii de pe pieptul lui i-am văzut privirea, o privire pe care nu o mai cunoscusem, o privire care s-a fixat într-a mea, iar glasul lui, al lui Petre, a răsunat de pe altă lume: „Ești copil încă". Și pe acel copil îl săruta în neștire, fără sfârșit. Îi țineam o mână după talie și alta pe mâna lui, la jumătatea antebrațului. Strângeam în neștire stofa costumului, trăiam clipe de adevărată feerie, clipe dorite în fiecare zi din anul care a trecut sub lumina orbitoare a acestei pasiuni, a acestei iubiri nefericite. Simțeam în mine vibrând fericirea, mă simțeam înăbușită la pieptul drag, mă simțeam zdrobită de ploaia sărutărilor. Am auzit pași. M-a rugat să-l las să mă sărute pe gură. N-am vrut. A plecat. Eram amețită, eram zdrobită de fericire. Nu mi-am făcut nici o lecție pentru azi. Din fericire, nu m-a ascultat. M-a obsedat toată ziua scena îmbrățișării aceleia prea crude prin minunăția ei. Vedeam mereu în față ochii aceia care m-au iubit o clipă, stofa aceea pe care o mototoleam în neștire. Simțeam mereu buzele reci peste fierbințeala obrazului, simțeam acea strânsoare a îmbrățișării care mi-a amețit toate simțurile, simțeam parcă în brațele care atârnau neputincioase acel trup robust și îngrozitor de drag. Mă vedeam în orice clipă zbătându-mă să scap de căutarea nebună a buzelor lui, mă simțeam zbătându-mă în brațele lui Petre cu disperare, cu dragoste. Și apoi, când eu l-am sărutat, simțeam acea rupere din mine când m-am aplecat peste chipul drag și când am atins buzele mele de obrazul atât de drag. Nu mă puteam concentra în nimic, prin fața mea se succedau acele scene unice, minunate ale începuturilor acestei iubiri. Mai ales scena îmbrățișării, când în suflet mi s-au revărsat minunății atunci când capul meu s-a lăsat supus la pieptul lui,

acea senzație când m-a strâns brusc mai tare, de mi-am simțit sufletul trecând în alte sfere ale existenței, mai presus decât în vis. Și privirea mea dureroasă de atâta plăcere când a întâlnit-o pe a sa, și cuvintele acelea „ești copil încă" mă distrăgeau și mă fermecau peste măsură. Așteptam cu înfrigurare seara aceasta îngrozitoare. Toată după-masa am visat, am hotărât să mă las sărutată așa cum vrea el. Inima îmi tremura de plăcere, când mă gândeam că-l voi simți din nou lângă mine, din nou voi fi în brațele lui. Așteptarea era dureroasă, prea dureroasă după obsesia chipului său toată ziua, în fiecare clipă. Doream cu ardoare să mai simt măcar o dată acea strângere pasionată, acele buze dragi. Dar minutele treceau nepăsătoare și dragostea mea trecea prin încercări îngrozitoare. Numai gândul că s-ar putea să nu-l mai văd astă-seară mă exaspera, mă depășea. Degeaba însă, Petre n-a venit. În mine s-a prăbușit speranța, am disperat. Totul mi se părea negru în jur, Petre m-a părăsit. De ce întâi mi-a robit inima, iar apoi m-a lăsat? Oare dragostea mea să nu-i fi plăcut, oare refuzul meu să-l fi jignit? Cert este însă că nu a venit, că nu a vrut să vină. Sunt exasperată. Acum e 12 noaptea și nu vreau să dorm nici un minut în noaptea asta, trebuie să învăț. Dar nu pot învăța, sunt nebună de disperare. Dragostea mea, Petre, m-a părăsit. De ce? De ce să cad atât de jos, când ieri pe vremea asta eram sus, prea sus, trăind sublima fericire a dragostei împărtășite? Petre, de ce nu ai venit? De ce nu ai venit tocmai acum, când te așteptam mai mult ca oricând? Și aceste lecții îngrozitoare... Și poezia neterminată... De ce, Petre drag, de ce nu ai venit? Ai devenit o obsesie dureroasă, crudă prin duioșia ei, Petre, te iubesc, mă auzi? Petre drag, te implor, nu mă părăsi, nu te mai pot concepe al alteia, mă auzi?

17 octombrie 1961 (marți)

De ce atâta deznădejde? De ce atâta suferință? De ce? Am așteptat toată ziua de azi cu sufletul la gură venirea serii, nu mi-am făcut nici o lecție, cu toate că ieri-noapte am dormit

doar două ore. Aveam senzația fizică că înnebunesc văzând că nu mai apare silueta dragă la colț. Și n-ai venit... N-ai venit... Petre, dragul meu Petre, îmbrățișarea ta îmi va rămâne pentru toată viața cea mai minunată clipă de fericire, Petre, de ce nu mă auzi? Oare m-ai părăsit? Dureroase cuvinte, le simt cum se zbat în mine și cum speranța le alungă cu furie. Oare m-ai părăsit? Oare ai plecat? Petre, ai plecat pentru totdeauna? Mi-ai lăsat în suflet o flacără care mă arde, în fiecare moment o simt cum îmi străpunge sufletul cu junghiuri dureroase. Crudă mi-a fost împărtășirea primei iubiri, trist i-a fost sfârșitul! M-a purtat în sferele necunoscute ale voluptății, ca apoi să mă arunce jos, prea jos, îngropându-mă, acoperindu-mi iubirea cu noroi. Prima iubire! Am luptat cu dinții pentru ea un an, i-am gustat numai puțin farmecul, dar îndeajuns ca să-l port ca pe o comoară scumpă mai departe, oriunde, nepătat. Petre, oare tu nu vei mai veni niciodată? Petre, așa este posibil să mă lași, cu sufletul zdrobit sub povara acelei îmbrățișări? Erai tu în brațele mele, era pieptul tău pe care mă sprijineam, era mâna ta în care se frământa mâna mea, erai tu, cel pe care l-am iubit și îl iubesc. Nu-mi venea atunci să cred că tu mă strângi în brațe, acum nu-mi vine să cred că ai plecat, că voi rămâne mai departe să visez fără țintă iubirea ta. O, de-aș fi putut face ca acea clipă să nu se mai sfârșească, de-aș putea să o trăiesc acuma, Petre, aș trece peste orice, o, de-aș mai putea simți o dată acea strângere a omului iubit, Petre drag, mă va distruge iubirea asta. Dar s-a sfârșit! Și de data asta definitiv! Urlați, zbierați, gânduri strivite, vi s-au dat iubiri ca să simțiți mai bine cât sunteți de nenorocite, cât sunteți de lovite de viață. S-a sfârșit! Nu mă mai duc la patinoar, nu aș putea rezista văzându-l pe Petre vesel și sănătos, când eu sunt bătută din toate părțile, alungată și bolnavă de dorul lui. Dacă Petre nu mai vine la mine, eu nu trebuie să mai încep să umblu după el. Nenorocită dragoste, nefericite perspective de viitor. Mă va obseda mereu acea îmbrățișare, amintirea ei, a acelei senzații de liniște totală

sufletească și de imensă fericire, mă va urmări mereu, obsedantă, nesfârșită. Pe el nu-l pot alunga din sufletul meu, îl iubesc mult, mult de tot, voi fi mereu tristă la amintirea celor întâmplate între noi. Poate viața mă va smulge de lângă el, poate mai târziu vom fi doi străini care trec pe stradă fără să se vadă, poate vom fi departe unul de altul; oricum, la vederea ta, Petre, simțurile mele se răscolesc dureros, inima îmi va spune că doar pe tine te-am iubit cu adevărat... Petre, te implor, nu pleca! Măcar o dată, măcar încă o îmbrățișare, iar apoi poate să mi te fure orice femeie, Petre, o îmbrățișare! Atât! Apoi vei pleca, îți vei continua viața, viitorul, mă vei uita, poate am fost una dintre cele multe, dar eu, Petre, te voi purta în gând ca pe o icoană sfântă, iar îmbrățișarea aceea a devenit ceva simbolic, ca rezultatul minunat al unei lupte perseverente, intense. Și, chiar dacă acea îmbrățișare a fost ultima noastră legătură, nu-mi pare rău, ceea ce am simțit eu atunci merita chiar mai mult!

Și, dacă te voi iubi încă mult de acum, nu va fi vina mea, Petre drag!

18 octombrie 1961 (miercuri)

Un vis frumos, prea frumos, care s-a sfârșit prea curând... Nici în seara asta n-a venit... Este prima dată în viața mea când sunt într-adevăr zdrobită, dezorientată, incapabilă de a reacționa. A fost ca un fulger care mi s-a arătat deodată în toată măreția lui o clipă, ca apoi să dispară lăsând în jurul meu doliul rece al nopții. A fost ceva măreț, care m-a depășit prin plăcerea clipei, care m-a aruncat de pe drumul meu, mi-a amețit mințile și viața. E prima dată când nu mă pot concentra deloc, când tot ce mă înconjoară este el, când mă obsedează atât de dureros acea clipă. Aș vrea să scriu „Trebuie să mă smulg, trebuie să învinq", dar nu pot. A fost prea luminos fulgerul și mi-a aprins cea mai sensibilă coardă a sufletului, iar zgomotul lui, vigoarea lui mi-au asurzit urechile,

nu mai simt nimic în jur, trăiesc în fiecare clipă acea sublimă uitare de sine care m-a dominat atunci. Învăț noaptea, e mai multă liniște, în suflet și afară... Viața, soarta mea mi-au rupt fericirea. Nu pot da vina pe el, îl iubesc prea mult pentru a-l bănui de asemenea lucruri. Dar eu totdeauna a trebuit să cad, după ce mă ridicasem prea sus... De data aceasta, am căzut prea jos, prea trist... după ce fusesem prea fericită, prea sus... Dar după deznădejde vine iar fericire... Nu mă încred în aceste vorbe, sunt minciuni de încurajare. A fost un vis frumos, care, dacă s-ar repeta, și-ar pierde din minunăție... Cum încerc să mă mint! Ce n-aș da doar să se repete!

19 octombrie 1961 (joi)

În sfârșit, a venit Petre! Calm, imperturbabil ca totdeauna, am stat puțin afară, iar apoi am intrat în casă. Cât am stat afară nu a scos aproape nici un cuvânt, ca și mine, de altfel. Apoi am intrat în casă. Am ascultat muzică, a stat foarte liniștit, iar eu fierbeam. Îmi trăiam clipe pe care cu o zi înainte le dorisem cu pasiune, în zadar. Era lângă mine, rece ca întotdeauna, dar era el, Petre cel drag, pe care îl vedeam, de care privirea mea nu se mai putea desprinde. Am făcut un gest, i-am spus „Petre, ai o șuviță blondă la tâmple" și am pus mâna pe părul lui, căutând acea șuviță. El a strâmbat din gură și nu a simțit că în această atingere tremura dragostea mea fierbinte și că aș fi vrut să-mi răspundă la dragoste. Timpul a trecut nepăsător, lăsând atmosfera rece, dar mie numai prezența lui îmi era de ajuns ca să visez. Apoi s-a îmbrăcat și am mers să-l conduc jos. La plecare, s-a aplecat și m-a sărutat pe obraz. Nici măcar nu bănuiam că o să mă sărute, prea rece fusese atmosfera. Apoi însă, mi-a cerut și mie să-l sărut. M-am codit la început, iar apoi, cu sufletul cuprins de o exaltare nemaiîntâlnită, l-am prins cu mâna dreaptă pe după gât și l-am sărutat pe obrazul drept. A fost un gest spontan, plăcut, aproape dureros. Când mă apropiam din ce în ce ca să-i ating

cu buzele obrazul, aveam senzația de disperare, doream să fug și în același timp o forță mai puternică mă chema să mă apropii de omul drag. E un sentiment pe care literele nu-l pot reda, e ceva care izbucnește dinăuntru și cuprinde totul într-un farmec în care totul e amortizat de prezența persoanei iubite, simți nețărmurita putere a dragostei, a acestei pasiuni care mă domină pentru Petre de un an încheiat. În momentul când l-am luat de după gât am simțit o puternică presiune sufletească, parcă ceva în mine trebuia să erupă în acest minunat gest al dragostei. În aceste zile, de luni și până azi (e 12.05), învăț încontinuu noaptea între 12 și 5. Trebuie să termin cu sistemul ăsta, nu e practic. Dar ce, puteam învăța când știam că seara voi putea fi ori nenorocită, ori fericită? Trei zile am fost distrusă. Azi am fost fericită. Mâine ce voi fi? Mâine nu vine Petre, mă duc doar la cenaclu. Dar poimâine? Mergem la teatru. Dar apoi? Nu știu, n-am de unde să știu. El a spus că nu a venit aceste trei zile din cauza meciurilor de baschet, iată deci cât ține el la mine... Ei și? Vreau numai să mă lase să îl privesc și să-l sărut. Restul nu mă interesează decât în anumite momente de nesiguranță, de îndoială. Deocamdată, azi, cel puțin, am fost fericită. Ce patimă ciudată! Nu există între noi nici o potrivire de caracter și totuși îl iubesc din tot sufletul. Dacă această pasiune nu-mi dăunează studiilor, fie ca ea să-mi domine simțurile totdeauna, fie ca niciodată să nu fiu pe deplin nenorocită sau pe deplin fericită, fie ca el să țină la mine puțin de tot, oricât de puțin, nu ca acuma. În realitate, *iubesc iubirea*, acea dragoste materială prin care orice om trebuie să treacă. Fie ca omul meu drag să fie totdeauna Petre!

20 octombrie 1961 (vineri)

Pot spune fără greșeală că cenaclul literar mi-a deschis ochii în viață. Căldura cu care m-au primit în mijlocul lor acești oameni, încrederea pe care mi-au acordat-o din primul

moment m-au făcut să mă simt puternică, înconjurată de prieteni, spre deosebire de monstruoasa singurătate în care mă complăceam înainte. Acea atmosferă înaltă, acei oameni uniți pentru a se aprecia reciproc din punct de vedere literar și de a analiza pe scriitorii și poeții consacrați, acea liniște a concentrării îmi fac nespus de bine, mă simt la mine acasă între acești oameni culți. Sunt cea mai mică din cenaclu, dar pot spune că mă simt tot atât de bine ca oricare dintre membrii săi. Fiecare suflet parcă îl simți cum vibrează, opiniile proprii se ciocnesc, se contrazic, se aprobă. Azi l-am comemorat pe Sadoveanu. A fost, cred, un vis, acea căldură cu care i-au evocat viața, opera marelui maestru și când au povestit scene când s-au întâlnit cu el și au discutat. Toți s-au solidarizat ca să arate atașamentul lor față de acest „Ceahlău al literaturii noastre", toți au fost mândri că țara noastră a avut un asemenea talent literar și aceasta cu un entuziasm și o emoție care mi-au rămas adânc întipărite în minte. Pe stradă, spre casă, am văzut că există o infinitate de băieți drăguți pe lume, mult mai bine decât Petre. Atunci de ce tocmai Petre să-mi fie țintă a visurilor? De-ar fi Petre un om cult sau dacă măcar ar acorda un interes oricât de mic culturii, l-aș iubi oare mai mult? Da, categoric da. El mi-a spus că o să-mi treacă mie „fumurile astea cu cenaclurile literare", ei, oare nu trebuie să-l urăsc pentru asta? Nu pot. Am ales pentru dragoste o imperfecțiune. Ce folos că îmi corespunde fizic, dacă este diform din punct de vedere moral? E într-adevăr diform, că eu nu-i pot înțelege lenea și lipsa de interes pentru cultură. Da, de fapt, din contradicții se naște valoarea. Oare pot spune că nu mi-a plăcut sărutul? Niciodată. Dar sărutul pe care i l-am dat eu? Să nu mai vorbim. Îl iubesc, n-am ce să fac și nu ar fi cazul să încerc să renunț tocmai acum, când am cunoscut acea apropiere fizică a dragostei, pentru că m-aș distruge. Primește, așa dar, dragă Petre, dragostea mea adâncă și fierbinte, chiar de nu poți să o înțelegi.

22 octombrie 1961 (duminică)

Ce victorie, dar ce suferință! Petre a venit la mine și dimineața, și după-masa. Dimineața am stat, după-masa a adus magnetofonul și am ascultat muzică. Ne-am despărțit fără să stabilim când ne vom mai vedea. Oare când va fi asta? Oare va începe din nou să nu mai vină? Iar nu pot să învăț, iar mă obsedează chipul acela frumos și atât de drag... De ce ne-am cunoscut, Petre?

23 octombrie 1961 (luni)

Privea zăpăcit în toate părțile... Ștreangul atârna liniștit în față, netulburat de adierea ușoară a vântului... Nu auzea sentința, privea nebun în mulțime, doar va putea distinge chipul drag... Apoi l-au dus lângă ștreang. A simțit îmbrățișarea rece și aspră în jurul gâtului. Atunci și-a dat seama că va muri. Dar, în același moment, un glas din mulțime s-a ridicat puternic, aproape disperat: „Opriți execuția, e al meu!". O femeie a apărut cu o hârtie în mână, i-a arătat-o călăului și acesta a făcut un semn. Femeia s-a apropiat de osândit și, cu ochii arzând de teama grozăviei ce putea să se întâmple, i-a luat capul în mâini, l-a privit drept în ochi și i-a șoptit ușor numele. Anii care îi despărțiseră nu lăsaseră urme pe fețele lor încă tinere. Apoi, ea îi desfăcu ștreangul de la gât, îl luă de mână și îl sui într-o mașină. Capul lui, prea greu, se rezemă pe pieptul ei. Totul era minunat, revederea era chiar dureroasă... Mâna ei îi rătăcea în neștire prin păr, ochii aruncau parcă fără sfârșit lacrimi mari de bucurie, de dragoste... Erau fericiți, chiar prea fericiți, viața li se deschidea luminoasă, viitorul prevestea plăceri nemaiîntâlnite...

Visuri... Visuri fără rost... Visuri de nesomn, visuri ale nopților albe... Azi nu a venit Petre, încep din nou să îmi dau seama că el profită numai de posibilitatea de a asculta muzică, de a merge la spectacole, la mine nu ține deloc, altfel, aș fi surprins măcar o privire, măcar un gest cât de mic... Iată, azi

22 octombrie 1961 (duminică)

Ce victorie, dar ce suferință! Petre a venit la mine și dimineața, și după-masa. Dimineața am stat, după-masa a adus magnetofonul și am ascultat muzică. Ne-am despărțit fără să stabilim când ne vom mai vedea. Oare când va fi asta? Oare va începe din nou să nu mai vină? Iar nu pot să învăț, iar mă obsedează chipul acela frumos și atât de drag... De ce ne-am cunoscut, Petre?

23 octombrie 1961 (luni)

Privea zăpăcit în toate părțile... Știreangul atârna liniștit în față, netulburat de adierea ușoară a vântului... Nu auzea sentința, privea nebun în mulțime, doar va putea distinge chipul drag... Apoi l-au dus lângă știreang. A simțit îmbrățișarea rece și aspră în jurul gâtului. Atunci și-a dat seama că va muri. Dar, în același moment, un glas din mulțime s-a ridicat puternic, aproape disperat: „Opriți execuția, e al meu!". O femeie a apărut cu o hârtie în mână, i-a arătat-o călăului și acesta a făcut un semn. Femeia s-a apropiat de osândit și, cu ochii arzând de teama grozăviei ce putea să se întâmple, i-a luat capul în mâini, l-a privit drept în ochi și i-a șoptit ușor numele. Anii care îi despărțiseră nu lăsaseră urme pe fețele lor încă tinere. Apoi, ea îi desfăcu știreangul de la gât, îl luă de mână și îl sui într-o mașină. Capul lui, prea greu, se rezemă pe pieptul ei. Totul era minunat, revederea era chiar dureroasă... Mâna ei îi rătăcea în neștire prin păr, ochii aruncau parcă fără sfârșit lacrimi mari de bucurie, de dragoste... Erau fericiți, chiar prea fericiți, viața li se deschidea luminoasă, viitorul prevestea plăceri nemaiîntâlnite...

Visuri... Visuri fără rost... Visuri de nesomn, visuri ale nopților albe... Azi nu a venit Petre, încep din nou să îmi dau seama că el profită numai de posibilitatea de a asculta muzică, de a merge la spectacole, la mine nu ține deloc, altfel, aș fi surprins măcar o privire, măcar un gest cât de mic... Iată, azi

din nou n-am putut învăța și o voi face noaptea, începând de acum, ora 12 (24). Am unele momente de disperare, am unele momente de dispreț față de propria mea persoană... Oare cât va mai dura această dragoste nenorocită? Fată dragă, dă-ți seama că tu ai viitorul în față și trebuie să pășești cu curaj înainte, trebuie să învingi! Dar la Petre nu pot renunța, îl iubesc prea mult! Atunci renunță la tine! Nici asta nu se poate! Ce să fac? E o dragoste terorizantă, apăsătoare, crudă, grea prin duioșia ei în visuri, o dragoste minunată și totuși îngrozitor de neînțeleasă! Ce n-aș da ca Petre să nu mai vină niciodată! Dar de spus mi-ar fi imposibil să i-o spun, îl iubesc doar! Dar, dacă el ar renunța la mine, aș suferi puțin, mi-ar deschide o rană nespus de dureroasă, însă aș închide în mine iubirea, așa cum am făcut totdeauna, și aș putea învăța în același timp. Ce prostii scriu! Petre drag, nu, niciodată să nu pleci de lângă mine, chiar dacă ești un manechin; ce, o stană de piatră care lucește nu poate fi iubită pentru că reflectă razele soarelui? Eu îl iubesc pe Petre pentru că e frumos. Caracterul lui e o nulitate, îmbrăcată într-o formă multicoloră. Eu privesc numai această formă și uit că în interiorul ei e un vid imens, un vid care m-ar înspăimânta, dacă aș alunga acea formă. Dar eu văd numai deasupra și-l iubesc cu pasiune pe acest om!

24 octombrie 1961 (marți)

Groaznic... dezgustător... josnic... Petre a fost văzut astă-seară în față la Dinamo cu două femei foarte frumoase, care se lipeau de el. Când a văzut-o pe Anda, Petre i-a făcut semn să tacă, adică să nu-mi spună mie nimic. De asemenea, Șerban, care era pe partea cealaltă, l-a văzut astfel. Ce să mai cred? Să comentez această durere insuportabilă? Nu. Știu doar atât: că în noaptea asta îmi voi face lecțiile mai conștiincioasă ca totdeauna, ca să răzbun visurile în care m-am scăldat după-amiază, în loc să învăț. În mine clocotește ceva

crud, ceva strivit prea mult, o mirare, o uimire, o revoltă, nici eu nu știu. Am primit vestea destul de calmă, dar i-am simțit din plin efectul. Nu mă zbat, nu disper, e de prisos. Nu credeam că o să se întâmple, dar iată că s-a întâmplat! Încă o dovadă că nu trebuie să-mi leg viața de oameni, ei mă distrug. Acum nu pot spune decât atât: Petre mă înșală, nu știu ce-i cu mine... Sunt tristă, e adevărat, nespus de tristă, dar de ce nu mă revolt? Oare nu m-a lovit în propria mea mândrie? M-a lovit, e adevărat, însă prea tare și mi-a amorțit mintea, deocamdată. Dar știu sigur că voi simți din plin durerea încă a unei răni, a unei răni mai adânci decât toate celelalte, a unei răni ce nu se va putea cicatriza mult timp, poate niciodată... Dar, gândind logic, e mai bine ca ruptura să se producă acum decât să-mi leg viața de Petre și să îmi distrug viitorul. Deocamdată îmi distrug sufletul. Poate timpul îl va reface...

Vocea naratorului

Se ridică brusc din fotoliu, astfel că m-a surprins prin rapiditatea mișcării; nu-i observasem decât mișcări foarte lente până acum, indecise, aproape ireale; are țigara verde de foi între dinți, o mușcă nervos, se vede clar după încordarea imperceptibilă a mușchilor maxilarului drept, cu care se află întors către mine; își duce mâinile la spate, ca unul ce ar pleca la o lungă plimbare; trece de glasvand, se îndreaptă spre ușa ce dă pe balcon sau terasă, o deschide, iese, face atâția pași cât îi permite lungimea balconului (mai degrabă e o terasă), cu aerul că se mișcă într-un parc public, privește afară în întuneric, ascultă cu mare atenție, se întoarce, închide tot, se mișcă mai repede; are o nerăbdare ce iese în evidență din tot ce face. Ce face? Se duce către scrinul acela cu mai multe soiuri de chei, în care a tot scormonit până acum și de unde a scos grămada de maculatură ce zace lângă fotoliu sau este împrăștiată peste tot; calcă peste scrisori, peste caiete, peste fotografii; cu multă nepăsare se apleacă din nou în gaura afundă a scrinului, introduce mâna până la umăr, scormonește

un timp destul de lung (pot să observ între caietele ce se află pe masă unul mai nou, cu scoarțe lucioase albastre, care este deschis și în care a scris când eu nu l-am observat; ia să vedem ce scrie: „Nu înțeleg unde s-a ascuns, nu reușesc s-o descopăr, oricât mă străduiesc; din jurnalul ei îmi apare un personaj foarte diferit; este evident că se dedublează, își inventează o altă identitate; de unde s-o scot acum, dacă ea se ambiționează să nu se trădeze; eu aveam nevoie de acea A. ce nu se ferea de nimeni, nu încerca să trișeze, nu accepta să fie luată drept altcineva; pățesc la fel ca în filmul acela japonez, unde se dau mai multe variante despre aceeași întâmplare: un bandit de codru îl ucide pe prințul ce tocmai trecea pe acolo împreună cu soția sa; ea va da o primă depoziție, o primă povestire; apoi va povesti hoțul, apoi soțul resuscitat prin hipnoză și toate variantele sunt contradictorii; se pare că nimeni nu spune adevărul sau se pare că, din unghiul fiecăruia de vedere, faptele s-au petrecut exact așa cum le-a povestit fiecare; eu, cel care am văzut filmul, dau varianta mea și o condamn pe femeie; n-aș vrea însă ca cel ce va citi aceste petece de hârtie să recurgă la aceeași facilă rezolvare; există dovezi, probe în favoarea ei; pe acestea trebuie să le aduc la suprafață"); iată, scoate o pungă cu tot felul de tăieturi înăuntru. Citește.

Jurnalul lui M.

(azi)

Merg prin baia de miros de tei, mă sufoc de plăcere. Când Bucureştii dau în tei înflorit, nimic nu mă mai ţine în casă, ies afară, îmi umplu pieptul, merg, merg cu nările în ofensivă. Nici un oraş din lume nu are, cred, acest parfum paradiziac vara precum oraşul ciobanului Bucur, care a adormit la umbra teilor uitând de oi şi aşa s-a clădit o legendă, adică oraşul... Mirosul de tei mă face să mă mişc într-o stare de excitaţie, când tot ce văd mi se pare demn de a fi privit. Îmbrăcat în trenciul meu de student sărac, colind stradă de stradă în căutarea întâmplării aceleia. De la Bărăţie la berăria Sfântul Gheorghe mă amestec în mulţimea pestriţă; cu o pornire suspectă, mă las atins de veşmintele celorlalţi, mă înghesui unde e lume mai multă, întind nara să prind mireasma părului sărat al unei adolescente încă adormite sau pe acela iute, senzual, ce vine dinspre o doamnă trecută de treizeci, ce-şi leagănă corpul copt în văzul lupilor tineri, ai căror ochi sclipesc de foame sexuală. Ţigănci, ţărani, florărese, borfaşi, vânzătoare de seminţe, studente, eleve, doamne, curve cu respect, mă simt în elementul meu, fluturându-mi pulpanele mantalei închipuite şi amuşinând aerul precum Faust pe urmele Margaretei. Deodată, clopotele de la Mitropolie explodează într-o năvală de sunete ce curg ca un fluviu sonor, se dilată,

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

fulgi materiali ce se presară apoi peste lucruri cu o plutire înceată. Nimic mai dumnezeiesc decât ploaia de sunete ce se afundă în baia de tei înflorit când eu păşesc prin unghiul mai obscur al străzilor înguste, atras de mişcări secrete, de fojgăiala erotică a pisicilor, izbindu-se de acoperişuri cu zgomot solzos şi greu. Într-o zi ca aceasta, Mephisto se plimbă printre oameni cu coada ieşită afară, jucăuşă ca orice coadă de motan în călduri. Să mergem deci în căutarea lui. Poate se va lăsa recunoscut la fel de uşor ca şi alte dăţi despre care ne vorbeşte literatura. Ies din literatură ca să respir puţin miros de tei şi, brusc, mă afund în aceleaşi coclauri ale lecturilor fără să mai fac deosebirea între real şi text. Ce puternic sclipeau ochii acelei vânzătoare de flori!

(joi)

De la o vreme, nu mă mai prind naiv în jocul privirilor. Nu mă mai interesează ce spun ochii unei colege care mă fixează insistent. Îmi este indiferent. Când eram adolescent, nu trăiam decât în încrucişarea de lasere a privirilor. Există o bucurie a adolescentului de a se reflecta în lacul pur al ochiului unei fete de vârsta lui. Ochiul este o fereastră profundă a interiorităţii fiinţei; când suntem în zona de candori a copilăriei, comunicăm mult mai intens cu privirile, ne uităm unul în altul cu atâta intensitate, cu atâta încordare, de parcă am dori să nu fim decât privire, decât ochi. În dialogul acesta lipsit de orice intermediere stânjenitoare se petrec adevăratele aventuri ale fiinţei, atunci are loc desăvârşirea sentimentelor şi a aspiraţiilor celor mai profunde. Prin infinitatea de nuanţe şi limbaje, schimbul de priviri a însemnat pentru mine o adevărată *educaţie sentimentală*. Când eram elev în clasa a IV-a la şcoala Clocociov, rămâneam fixat fără scăpare de privirile unei fetiţe cu codiţe disciplinate, cu picioruşe subţiri şi atât de fragile, că de multe ori mă întrebam cum de pot să transporte greutatea corpului ei. O chema Marina şi nu aveam stare dacă

nu reuşeam să ne privim măcar de câteva ori pe zi cât mai intens; cred că ne spuneam lucruri ambigue prin ochi, dar mai ales ne cercetam încordaţi, ce face sau ce spune privirea celuilalt în diversele momente ale zilei, pentru că nu ne comunicam în permanenţă aceleaşi stări; eram sau veseli fără explicaţie sau excesiv de concentraţi spre noi înşine, astfel că nu ne plictiseam să ne observăm cât mai des. Ea era foarte serioasă şi nu se întorcea niciodată spre mine; trebuia să fac un mare ocol ca să ajung în traiectoria razei ochiului ei, căci altfel nu aveam cum să ne privim; mă intriga teribil faptul că ea nu părea curioasă să-mi întâlnească privirile, nu făcea adică nici un efort să-mi vină în întâmpinare, trebuia să inventez singur tot felul de manevre ca să venim în contact. Probabil că prefăcuta ei nepăsare (căci, în momentul când ne întâlneam, îşi încleşta privirile într-ale mele cu atâta forţă, că era foarte greu să mi le mai dezlipesc) m-a făcut să rămân definitiv prins în acest joc nevinovat numai în aparenţă. Am înţeles că privirile trădează ceea ce exista misterios în fiinţa noastră sau poate că n-am înţeles nimic, dar era atâta energie afectivă în acest mod de a fi, că nu găseam o satisfacţie mai mare decât aceea de a mă reflecta în ochii Marinei, de a întârzia în striurile mov ale pupilelor ei, deschise lăuntric, absorbindu-mă ca într-un tunel ameţitor. Ce curioasă mi se părea situaţia, dar cât de bucuros eram în acelaşi timp că eu pot să stau aşa fără nici un motiv şi să mă cufund în fântânile ochilor ei. Tocmai acea totală gratuitate a faptului, acea lipsă de orice scop, acea intuire a clipei ca fiind unică şi irepetabilă ne dădeau la amândoi o fericire ce nu se comunica prin cuvinte, dar era subînţeleasă din crisparea cu care o trăiam împreună, într-un fel de perversă complicitate. Eu existam pentru că existau ochii aceia ce mă aşteptau ca să mă răpească, să mă transporte brusc în alt spaţiu, într-o falie a realului ce se deschidea între noi şi pe care o simţeam doar noi, unde corpurile noastre nu existau decât ca ceva imaterial, o stare

de transparență prin care noi pluteam stângaci, în căutarea acelei forme care să ne reprezinte în entitatea pură a ceea ce se vedea înăuntrul pupilelor larg deschise spre o lume interioară, interzisă și invizibilă pentru ceilalți. Acea impresie de uimire îmi venea, cred, din prea marea concentrare asupra stării de copilărie, era o exacerbare instinctivă a intuiției că vitalitatea extremă pe care o voi putea atinge vreodată se consuma chiar în acea clipă ; nu se știe de ce, dar mi se oprea respirația de încordarea cu care urmăream palpitul ochilor, pândind cea mai imperceptibilă tresărire sau umbră ce ar fi traversat imponderabilul câmp magnetic. Nu ne interesau deloc corpurile noastre, iată ceea ce era esențial, ne renegam în partea auxiliară, ce nu putea fi transformată în fluidul văzului. Este straniu că experiența noastră se împlinea într-o impersonalitate atât de curioasă, că nici nu i-am reținut trăsăturile feței, încât, dacă aș fi întâlnit-o a doua zi pe stradă și n-aș fi observat că ochii sunt ai ei, aș fi putut trece mai departe fără s-o văd. În timpul liceului, n-am mai întâlnit-o și nici acum nu știu ce face.

O experiență de un cu totul alt mod a privirilor am avut cu Iogna Candida, o fată ce a venit la noi în clasa a VI-a la Școala mixtă-gară ; era fiica unui italian ce-și construise o casă albă cu două etaje ceva mai sus de școala noastră și poate că acest exotism al rasei mediteraneene mi-a întețit simțurile și imaginația, scoțându-mă din indiferența obișnuită. Am fost șocat de apariția acestei colege și, instinctiv, mi s-a trezit ambiția de a-i atrage atenția prin ceva. În adolescență, naivitatea vârstei noastre se exteriorizează în violența gesturilor ; Iogna Candida nu prea vorbea românește și atunci noi, băieții, ca să comunicăm cumva cu ea, ne fugăream până ajungeam în preajma ei și, ca din întâmplare, alunecam și cădeam peste ea și acea atingere de corpul ei de italiancă era supremul bine, o senzație atât de nouă, cel puțin pentru mine, că ameteam. Odată, am exagerat și, fără să vrem, am lovit-o rău și atunci am avut revelația că

am făcut-o să sufere. Acea suferință acută ce se citea pe fața ei (care era foarte albă, ca în portretele lui Botticelli, avea un ten de o albeață vineție, caracterizând doar acele ființe ce stau mai mult în umbra alcovului decât în bătaia vântului și a soarelui, cu niște ochi albaștri inexpresivi și distanți și cu părul lung de un auriu roșcat) m-a trezit. De atunci, o apăram eroic de bădărănia celorlalți. Ea a simțit această „protecție" a mea și a început să mă privească cu mai mare atenție decât pe alții. Eu stăteam în ultima bancă, în timp ce ea stătea în a doua pe același rând și dificultatea de a se întoarce pentru a mă privi în timpul lecției amplifica interesul pe care simțeam că-l are pentru persoana mea. O priveam și eu, dar nu cu acea pierdere de sine cum se întâmpla cu Marina, ci cu sfială și chiar cu teama de a fi observat și ironizat de către ceilalți. Acum nu ne mai ajungea să ne cercetăm doar din ochi; crescusem deja și raza vizuală își mărise aria de investigație. Eu nu o priveam generic doar fiindcă era de o frumusețe exotică, ci coboram cu privirea și spre alte detalii corporale, îndrăzneam să-i văd fața, mâinile fine, sânii bine proporționați. Candida nu mai era însă atât de candidă în ochii mei și, tentat de originea ei alogenă, construiam în febră tot felul de răpiri amoroase, eu fiind bineînțeles acela care apărea și o salva în ultimul moment. Când am mai întâlnit-o în timpul Universității, parcă își pierduse tot farmecul și devenise ștearsă.

La liceu, jocul privirilor cu domnișoarele din clasa mea a devenit mai complex, cucerind treptat teritorii din ce în ce mai secrete. Candida a venit și ea în aceeași clasă, a VIII-a C, unde, împreună cu șatena Geta Spulber și cu bruneta Emilia Chifor, formau un trio grațios, spionat continuu de privirile băieților. Aici, parcă nu ne mai uitam doar cu *privirile* unii la alții, ci și cu *corpurile*, aspirând în taină ca acestea să se cunoască cât mai direct. Tot atunci, cam pe la jumătatea anului, a venit la noi o colegă de la clasa a VIII-a A, Victoria Paucescu, frumoasă și zburdalnică, o zvăpăiată blondă semănând

cu Veronica Micle, adolescentă capricioasă. Ea s-a transferat în clasa noastră pentru mine (cel puţin aşa îmi închipuiam eu!) şi, în scurtă vreme, interesul meu vizual a părăsit-o pe Candida. Capricioasa Victoria se comporta cu mine ca o adevărată femeie; ştia să se arate geloasă şi rea, să mă chinuiască îngrozitor, dacă nu corespundeam întocmai micilor ei toane de răsfăţ şi cochetărie. La ora de atelier, venea la mine să-i fac piesa la strung şi, pe motiv că oboseşte stând în picioare (lucram la două menghine vecine), se rezema cu spatele de corpul meu. Acest gest provocator mă tulbura teribil, făcându-mă să reacţionez cu violenţă. Contactul cu ea îmi crea o bruscă sporire a senzualităţii în tot trupul, ceea ce mă stânjenea enorm. Nu rezistam la această atingere lascivă, aşa, în faţa celorlalţi colegi; oricât mă abţineam, începeam să mă excit, îmi lua piesa foc în mână, astfel că o împingeam brutal să stea pe picioarele ei. Era o reacţie de bărbat ce nu acceptă să fie ridiculizat de o cochetă. Atunci ea se rezema în partea cealaltă, de Irimescu, şi acest lucru mă făcea atât de gelos, că nu ştiam ce să-i fac ca să mă răzbun; scorpie mică, neîmblânzită, ea simţea jocul şi se întorcea spre mine, privindu-mă cu prefăcută naivitate, iar eu o fulgeram cu o uitătură distrugătoare, la care răspundea cu falsă mirare de inocentă martirizată de obsesiile unui Othello bolnav de sine. Privirile noastre deveneau acum când tandre chemări corporale spre ceva bănuit, dar încă interzis din frică şi timiditate, când cuţite de înjunghiat pe la spate. Priviri inocente, priviri tandre, priviri cochete, priviri geloase, priviri rănite, priviri prefăcute, priviri promiţătoare, priviri impure, priviri pure, priviri vinovate, priviri arogante, priviri dispreţuitoare, priviri dulci, priviri reci, priviri distante, priviri supuse, priviri provocatoare, priviri parşive, priviri ucigaşe, priviri directe, priviri indirecte, priviri interiorizate, priviri senzuale, priviri rafinate, priviri voluptuoase, priviri scormonitoare, priviri indolente, priviri inteligente, priviri leneşe, priviri interogative, priviri afirmative, priviri furioase, priviri

insolente, priviri triviale, priviri pudice, priviri sincere, priviri de domnișoară, priviri de femeie, priviri de... Închei fiindcă am devenit patetic.

(*Dintr-un jurnal în versuri regăsit*)

25 septembrie 1962
Întreb pe zeu care-i sensul vieții
(Oare a existat răspuns neprefăcut?)
De ce, zeu mârșav, se târăsc oamenii cu lăcomie spre ceruri
Când le put a privată și gesturi, și mâini, și razele ochilor
Orice pâlpâire de gând le duhnește ca o bubă plină cu viermi
Cum să rezist eu singur și pur în această leprozerie nedeclarată
Unde oricine se plimbă prin aerul putred fără să știe că este bolnav
Am încercat să mă scutur de diagnosticul atât de precis
Al unor medici bolnavi până-n tratatele pe care le scriu
Dar m-au silit să recunosc că îmbolnăvirea e unic medicament
M-am spălat cu ozonul din codrii de vorbe nepuse-n vânzare
Dar și acestea erau (așa mi s-a spus) tot rămășițe de la un prânz de maimuțe
Ele fecundaseră aerul originar cu sunete neprevăzute
Fârnâind gutural milioane și milioane de ani
Pe o spirală de sârmă ce se zice că urcă.
Cotrobăind spre spirit, am trezit nemișcarea din lucruri
Cea mai teribilă, de nevăzut afirmare a timpului
Coborâtă secret în structura vitală-a materiei
Ah, de ce nu pot să dorm somnul copacilor?
Dacă eu exist ca materie echilibrând universul,
De ce se răstoarnă în mine echilibrul materiei mele
Și liniște n-am cât mă lovesc de materie, respirând și vorbind...

26 septembrie 1962
Ce zici, preadivine, acum, că te văd în carne şi oase,
Mai poţi să mă-nveţi cum să stau de vorbă cu zeii?
(Nu pot să intre ca tine în forme fragile, nemuritorii!)
Gândurile se sparg gălăgioase de marginea lucrurilor,
Culorile-şi schimbă nuanţele tot mai murdar,
În râuri se-ncinge materia la soarele-acelaşi
Pe câmp creşte iarba ferice cu iepurii-adormiţi pe răzor
Doar eu nu ştiu de ce dracu'-ncolţii din sămânţă
De ce întâmplarea mă-mpinse afară din dulce-ntuneric
Poţi să mă amăgeşti cu vorbe meşteşugite,
Că stelele atârnate de-orbite-n spaţiu sunt altele acum
Că soarele-i palid, bolnav de stomac de un veac
Cunosc toată gama de triluri – spanac!
Când foamea-i tot foame şi burta îţi ghiorţăie fără-a fi mândră sau demnă,
O copaie de maţe nu poţi să le umpli cu aer stătut,
Când pâine nu e, o să mesteci pulberea stelelor,
Dar pot eu să mușc Luna, dacă n-ajung la ea
Sau să mut gura din care iese cuvântul în locul prin care mă slobod?
Un lucru făcut astfel doar o dată şi-ntr-un fel fu numit;
Pasărea ce cade în sus, oricât m-aş căzni eu, ea tot ouă se ouă
Oriunde, oricând din nimic plodeşte nimicul;
Dintr-o pizdă pitică lepădară galaxii şi planete
Sfârâind şi acum în cloaca vorbelor goale
Bolbotind în materia moale,
Ce se screme din hău să se nască din nou
Dintr-un ou, tot un ou, tot un ou, tot un ou
Se-ngroaşe, se umflă larva cuvântului, ecou din ecou
Găsiţi-mi un sunet gravid care să umple văzduhul de forme
Înghesuite între limba şi fălcile mele de brontozaur
Lăsând să răzbească dintre gingii putrezite o pastă de lucruri vii, încă nedigerate,

Scuipate cu scârbă afară de limba zeului ce nu mai vrea să grăiască prin noi.

De ce, când vorbesc, să-mproșc aceleași lături de la spălarea picioarelor,

Aceleași resturi fetide ale unui prânz abia început;

Silabele se-mpreună la fel ca la cei ce muriră

De ce să fim morți mestecând aceeași mâncare mestecată de morții muriți repetat

Când oasele noastre absorb cimitire de oase

Mirosul greu de mortăciune să-l stoarcem din vorbe măcar.

Să ne-nnoim în vorbele morfolite, numai ale noastre,

Fără să ne sinchisim de scârna neiertătoarei materii...

27 septembrie 1962

Tot ce-ndrugi despre viață, nemuritorule, nu-mi hrănește nici burta, nici ochiul

Cu care mă uit în *De rerum natura*

(Te știu flămând de întrebări, fiindcă ai deja răspunsuri făcute)

Am atâtea nedumeriri să-mi ajustezi pentru viața mea netrăită

Că toată izbânda de-o palmă ce-mi dai mă face scârbit și scârbos

C-o fi, c-o păți, că totul e bine, așa și pe dincolo

Să fim împăcați, să ne mulțumim cu-acest fruct zemos

C-altfel ni se ia și nu ni se mai dă

Hei, prea mă plictisești, numindu-mi ce se cade și ce este frumos

Caut urmele strâmbe lăsate de părinți stigmat fericit

Și speriat ca un mânz de propria-i umbră

Observ că-ndreptarea făcută de vorbe e cea mai de nevin- decat mutilare

Ca ursul năpârlit mi-am lăsat semenilor potloagele blănii

Ca să fiu singur, mă las hărtănit și lătrat.
Singurătatea se plătește totdeauna mai scump decât orice plăcere
Cum să mă plimb eu cu un gând absolut printre bastioane de fuste,
Când la orice pas mă-năbușe damful transpirat de acreala sentimentelor
Ce curge pe caldarâm și-mi strică încălțările;
Nu pot să pun pe nimeni să mi le curețe, după ce mă întorc din lume,
S-au strâns așa de multe, că nu știu unde să le mai arunc;
Piramidele cred că, astfel, s-au ridicat, din ghetele murdare ale faraonilor
Ca să înfricoșeze moleșeala dată de sentimentele leșinate
Ehei, piramide și statui, timp oprit în spasm necreator
Spre-a-mpinge-nainte frecarea pe veci a materiei.
Toate cărțile mi-au mușcat sufletul ca niște cobe otrăvitoare,
Încolăciturile lor ucigașe se taie ca nodul gordian,
Alexandru, din neștiință și teamă de filosofi, a dezlegat nodul cu sabia,
Dar orice pildă devine anostă și groaznic de plictisitoare...

28 septembrie 1962
Ce să mai discutăm acum, când bubele au dat în copt pe toată pielea pământului
(Amare sunt întrebările cu logica neagră și clară)
Mă împiedicai de toate rădăcinile rușinos crescute sub ierburi.

O plasă de păianjen imensă ascunsă-n laboratoarele lumii
Dotate cu instrumentele necesare torturării de suflete
Ha, ce-mi mai cârâie popii aceștia despre legea conștiinței?
Am să le tai bărbile de țapi impenitenți pentru ștergerea încălțărilor mele
Aud cum sirenele cântă-n culise la siluirea fecioarei din gânduri

Fauni şi satiri de marmoră aleargă nimfele-n crânguri mallarmeene

Omule, ce tot ţopăi în mine şi-ţi ceri împliniri legiuite?

Am să te schingiui pentru toate ticăloşiile neînfăptuite de oameni

Jucând pe tine hora de flăcări îmbrăţişate de vânturi

Când surlele zbârnâie la o înmormântare nesfinţită

Oricât se vor ruga moaştele tale, fii sigur că nu eşti tu;

Mai pâlpâie-n mine scântei din toate visele călcate-n picioare de viaţă

Cioburi din ele mâncând, simt că încep să mă îngraş ca un vierme candid

Sfârcuri de viermi o să-mi crească din creier

O să fiu cineva, o să vă-nspăimânt, mărunţeilor, prichindeilor,

O să vă vâr pe toţi în burta mea de balenă cu Iona cu tot

Atunci nici-un ins n-o să spună că n-am burtă normală

Da, tot ce nu-ţi place, cu timpul, devine o simpatică boală...

Hai, înţelepte, îndrăzneşte, vrei să te culci pofticios cu-o femeie

Fă şi tu o greşeală şi capeţi o cheie

Intra-vei pe poarta cetăţii de carne deschisă de alţii neînţelepţi

Cangrena şi cancerul lor vor fi leac pentru spleenul tău cosmic

Ascultă, nu-mi tot boscorodi despre concepţiunea imaculată

La urma urmei, şi tu ai ieşit tot dintr-o burtă umflată

N-ar fi adus barza un înţelept de talia ta

De fapt, berzele s-au speriat de mult de cei numiţi din greşeală oameni

Cuvântul acesta nu s-a schimbat, doar zeii lor au fost alţii

Mai apropiaţi de încrengăturile fixate de Darwin-profetul

Puşi într-un cântar unde burta înfrânge sacrul omphalos şi celelalte mizilicuri.

29 septembrie 1962

S-a pritocit în mine toată ambra zeiască din atâtea încercări irosite

(Sunt cu întrebările departe de scâncetul lumii)

Mi-adie prin labirintul ce nu mi-l cunosc, făr' să le chem, vânturi duioase

Pentru tine, mamă, care m-ai născut îndurerată de bucuria facerii,

Mă încearcă iară o reverie tandră spre lucrurile domestice

Cât de mult înseamnă, semenilor, o bucurie mândră de mamă!...

Oricând aş vrea să fiu mârşav, chipul tău îmi cere tributul durerii de a mă fi născut

Oricine are mamă, trăind în gesturile ei frumoase, merită viaţa.

De ce se uită repede acest lucru atât de omeneşte omenesc?

Toate în univers s-au rostogolit tot dintr-o matrice nefecundată de zei,

Stelele se surpă-n foamea lor castă şi vastă

Buruienile cresc spre bucuria creşterii-n sine,

Ideile se rup din pământ şi cad tot în pântecul lui.

Orice rupere cât de banală trebuie să treacă prin golul matern

Ca să poată-exista-aştri-atârnaţi în ceruri întoarse.

Vezi, tu, omule rău, acum, când mă îndrept către bucuria tristă a mamei.

Nu-mi sângera sufletul cu ceea ce e artificial şi nenăscut

Nu mă îndârji împotriva aproapelui uitător de origine,

Să acoperi bine putregaiul crescut voluptuos prin distanţa parcursă,

Pe drumul necălcat de picioarele ce m-au purtat spre lumină ;

În drumul meu necondus şi necunoscut de ochii tăi blânzi,

Acasă, tu, mamă, mă primeşti ca pe un copil prost şi neîndemânatic

Fii cuminte, îmi spui, și mă ocrotești în somn la vise cu zmei
Ești geloasă pe lucruri să nu mă răpească
Sentimentul de mamă e cel mai pur dintre toate câte pot să existe
Dar „mamă" e-un nume ce se capătă greu și se cântărește în moarte
O mamă moare încet, trăgând toate morțile tale posibile-n ea.

Fugi de mama care-și aruncă moartea spre tine,
Rupe-i numele din suflet ș-aruncă-l uitându-l.

30 septembrie 1962
Hăituit de îndoiala că nu-s eu acesta, mă întreb obosit
(Oboseala întrebărilor urmează unor idei încâlcite)
După oblojeala neigienică a sufletului tăvălit prin trupu-mi prea întrebuințat
Ruginit în atingeri impure, neidentice cu porniri din adâncuri
Ros de patimi puhave, căzute în sânge dinspre parșivul *a fi*
Oh, zei nemernici, cât aș vrea să stau de vorbă cu voi,
Să pot să sar viu dincolo de cuvinte și semne
Bolboroseală nearticulată într-un mârâit arhaic și repetat
Mă voi arunca oare vreodată, cu liniște necăutată, pe mine în mine?
Te-ai atașat de materie cu rădăcinile tuturor ierburilor și buruienilor
Ca un disperat în vârtejul înecului acuma zbieri ajutor
Capul tău încins de gânduri aprinse a căzut secerat ca de trăsnet
Dar limpezimea aceasta nu se altoiește natural în sămânță,
Cum de circulă-n mine atâta curent ereditar?
Lucrurile ce-mi caută palmele renasc vârtos sub umbra mângâierii
Lăudându-se apoi că așa au fost făcute de cel ce le-a numit.

Ciudățenii ale formelor ce nu le pricep
Mă fac pe mine altul în mersul de la ochi spre timpanul urechii
Sugrumat de cercul prea strâmt, nu pot fi același
E o crâncenă alergare a lucrurilor
Dinspre originea lor indiferentă, inertă,
Către afirmarea autoreflexivă în alții.
Prea se vântură atâtea gesturi tandre dinspre mine spre pulpele femeii
Și buruienile rodesc altfel când le scarpini cu un pic de perfecțiune
Mă învățasem din cărți siropoasa iubire de viață
Am tulburat toate izvoarele până unde nu s-a mai putut
Ce se mai văietau visele mele tuberculoase sinucigându-se în aerul stătut
Mi-am pipăit gândurile șubrede, depășindu-le poate cam trist
Apoi, din milă, mă regăseam eu cel de la început
Cu toate rănile sângerând *par délicatesse j'ai perdu ma vie*
Le zdrobeam dur, speriat că nu pot fi brutal
În absolut cântăream izbânda că am ieșit din sămânță
Din atâtea-ncercări un zar norocos
Culori nenumite curgeau din gesturi care parcă nu mai erau ale mele
Măsurat și-n frumos cu urâtul, m-am umplut cu râia lui Iov.

Brusc, m-am retras din mândrie, *tat tvam asi*
Singur, dar altfel nu poți fi până-n moarte...

1 februarie 1963
Se clatină coloana ce mă susține drept, acum mai mult ca oricând
(De ce firea nu m-aruncă-n noaptea din care m-am rupt?)
Cenușa gândului ars cade mereu undeva, dincolo de materie

Și oameni cramponați de ea nu vor sări în același loc.
Oricât secundele îmi fărâmițează timpul meu incert și alb
Odată lacătele-nchise spărgându-se vor elibera ideile negre
Și focuri stinse renăscute lumini scăpărând în culori noi frământă
Câtă compilație-n maldărele putrede-ale istoriei!
Adam, săracul bleg, luă totul asupră-i și *cunoscând*
Cea proastă Evă nu-și mai întoarce gestu-i libidinos în nici-un mâine
Ea crede că imită mișcările divine spre care-ntinde mâini
Ciuntite de cuvinte și gesturi stigmatizate de prefăcuți în odăjdii
Nu-nvinuiți femeia puhavă și lascivă
Ce-n zvârcoliri se frânge la pieptul vostru tare
Privirea ei de raze sau de venin e plină
Iubiți-o, slăbiciunea-i de preț e tot ce are!
Când bucurii străine îi luminează fața pătată de plăcere
Cu trupu-i vă iubește și nicidecum cu gându-i
Haideți spre limbul care esențial ne cere
Dar nu răniți pe Eva, plăcerea alungându-i...

3 februarie 1963
Cât de puțin îi trebuie unui lucru să moară-mpăcat cu sine
Se poate vedea din atâtea exemple luate din viață,
Unde sfârșește o moarte începe viața din lucruri nenumărate
Cum din orice bob de grâu va-ncolți un spic,
Altfel decât încolțește firul de iarbă sub șenilele tancului
Scăldat în ploi de lumină mai reci sau mai puțin reci;
Vânturi turbate de gânduri zgâlțâie poarta existenței
A cărei clanță înghețată e căutată mereu de o mână prietenă,
Nu mori în tine atunci când ai izvoarele sleite proaspăt
De sângele scurs în fapta celor de mai înainte
Cresc putrede ierburi din generații de așteptare;
Totuși există vinovății ce se spală prin jertfă

Purități închise în culori obscure se rup spre arbori crescuți
Ce nu trăiesc, retezați de prea multă bucurie;
Ale mele nu sunt decât existențele netrăite de nimeni
Purtate latent în tine, totemuri de care nu știi decât tu;
Cutremură spasmul pur orice picur din fire,
O lume moare suav în alta într-un echilibru cosmic
Cum sunetele cad incandescente în cuvinte răcite;
E o automanifestare a ierbii ș-a gândului
Nu vă întristați din cauza morții, voi, sugari ușuratici ai clipei.

5 februarie 1963
Cerneri de negru spânzură-n pânzele creierului
(Sar caii neîmpiedicați ai ideilor peste câmpuri cu ierburi barbare)
O dată doar cântă-n fântâna nesleită a sufletului moștenit
Iubirea cea ruptă cândva din capcana material-a cuvântului.
Cum să zgâlțâie omul-pigmeu legile metafizice ale universului
Ruperi de spații și semne vrând să le-așeze-n buzunarul craniului său
Soarele căzând spre lucruri domestice să-l lege-n lanțuri,
Să nu scape ziua prea repede spre întuneric
Foarfecele timpului taie-n carnea materiei riduri gigantice,
Visele nu pot astupa mlaștinile ce zac în sângele nostru
Orice scâncet l-absorb aștrii bolnavi.

7 februarie 1963
Turme fără sfârșit răsar barbar înainte,
Zarea umplând-o de tropote ca-n vremi de-nceput
Scuturile materiei se rup, sfărâmându-se pline de viermi
Ce colcăie grași-ntre idei și concepte putrede.
Se lăbărțează buruienile tandru spre toate lucrurile
În frunze, în priviri, în gânduri și-n concavitățile dintre constelații.

Orice obiect își caută originea spre două extremități
Informă chemare putregăită apasă gingiile fără cuvinte
Aerul albăstruiește culori ca-n abatoare opărite cu sânge
Orice drum cade alături de sensul știut.
Din jos, din sus, din părți, fulgii vorbelor se scorojesc
Într-o funingine albă așezându-se în golul astral
Fierb formele neîncleiate în cuptoarele-nghețate ale timpului
Orice respirație miroase a catran și a smoală.
Ninsori negre se prăvălesc dinspre jgheaburi metafizice
Albind interiorul vid al lucrului și dându-i ființă
Se-ncaieră ideile să intre-n porii materiei
Sudoarea acră-a singurătății alungând-o departe
Cu bubuituri se despică hruba-nchisă a eului meu.

9 februarie 1963
Păsări de pradă spânzură noaptea în visele cărnii
Miresme bolnave adie suav din stârvul căutărilor
Se spulberă fumul infinitului în lucruri aceleași
Și casele noastre atârnă ciolane falnice rupte din Marele Os

Dacă mă caut acum neprihănit printre văile pasiunilor oarbe
Nu-nseamnă că s-a clintit crucea ce-o port
Oh, ce departe sunt pereții lumii de umerii mei,
Fiecare sprijinind o piramidă de noțiuni cunoscute
De cei ce s-au smuls de materie, căzând în golul gândului
Suduie un glas de cobe în nopțile treze
Surpă un gând pe altul ca să cadă la fel.
Fierbe în fundul cazanului un ciorchine de diavoli
Orice lucru se face dintr-o culoare ce rămâne a sa
Și orice mireasmă flutură dinspre rai spre infern.
Ce mă mai strigară căutările toate prin spărtura sângelui.
De-atâta alergare mi s-a-nvinețit carnea de pe trup
Oh! Cum mă chinuie chipul meu celălalt și adevărat!
Nepiutându-se arăta pur în fața voastră,

Ca să nu decadă în lutul ademenitor
Dar marea clipă ce sunt se zbuciumă-n lumi nevisate
Se-ndepărtează enorm ca să se apropie.
Şi parcă-n mine m-afund ca-ntr-un munte gigantic
Alunec spre sinele meu şi nimic nu m-opreşte.
Mamă, mai bine nu-mi promiteai că mă vei naşte c-un şarpe

Şi că voi fi pur, pur, pur, pur, purpură.

(*sâmbătă*)

Ori de câte ori mă aflu lângă un conifer, verdele absolut mă împinge stereotip să rup acele subțiri și să le strivesc în pumn cu putere, până când devin o masă umedă, un cocoloș de iarbă rumegată; atunci, îl duc la nas și aspir nesățios mirosul acesta extraordinar, care face să-mi vibreze nările, mă înviorează plenar, mă purifică. Am sentimentul acut de ușurare a trupului: reîntineresc brusc. Dacă aș dormi pe un pat presărat cu ace de brad, mi-ar ajunge două-trei ore pe noapte ca să mă refac.

(*azi*)

La început, A. nu m-a interesat deloc ca femeie; aș putea spune că a fost atât de subtilă să se prezinte în fața mea ca... hermafrodit. M-au uimit la ea tranșanța tonului și înjurătura băiețească, astfel că am considerat-o un fel de camarad, în nici un caz o amantă. Era îmbrăcată aproape totdeauna în pantaloni de sport și în tunici cât mai largi, care să-i ascundă orice urmă de feminitate; pe munte, prin rezistență și curaj, se manifestă ca un bărbat, dar azi, iată, are o reamintire bruscă a feminității: nu mai este zgomotoasă, nu se mai grăbește; deodată, are o lentoare aproape lascivă a mișcărilor. Schițează gestul gingaș de a alerga după un fluture, apoi pe acela de a culege umbrela unei păpădii și a o sufla; mă iubește, nu mă iubește. Se apleacă să rupă o floare, mi-o întinde cu grație ca

semn de angajare erotică; îmi prinde mâna și-o apropie de obraz; mi-o sărută tandru, este emoționată. Devin bădăran din inconștiență de mascul răsfățat. Nu sunt la înălțime. Îmi retrag mâna repede, spunându-i cu duritate: „Nu fi proastă!". A înțeles că a greșit dăruindu-mi prea mult afect. Atitudinea ei se schimbă, își retrage feminitatea rănită de brutalitatea mea, devine la loc băiețoasă, seacă. Bravează din nou defensiv.

(*joi*)

Primesc un bilețel de la ea, după ce ne-am despărțit, în ora de seminar: „Nu mă urî că te doresc atât de mult; încă ești unicul meu bărbat; nu pot să te las să pleci așa, fără să încerc tot ceea ce omenește îmi e posibil ca să te rețin lângă mine; probez toate trucurile, plâng, sunt tristă, mă dau cu capul de ziduri; tu nu mă privi, nu mă lua în seamă, fii dur, așa cum te cunosc; așa cum ai fost totdeauna, fii mereu tu, ca să te pot iubi și în lipsă, iar dacă dorul pământului din mine nu poate să se lepede de corpul tău, ăsta e un semn că mai sunt femeie, că n-am pierdut încă simțul acela tulburător cu care m-ai dăruit tu fără să vrei sau, mai exact, mi l-a dăruit corpul tău". N-am ce să-i răspund. Dar dacă joacă teatru?

Dragă Aura,
Ai reținut, cred, ceea ce ți-am povestit. I-am spus lui Mircea să nu spună de acest telefon nimănui, dacă va spune cuiva, va spune exact celui de care mă tem cel mai mult și care nu-l va îndemna decât la rău. Acest om mă disprețuiește, mă urăște chiar; pe el îl iubește cu o dragoste, posesiune egoistă, speculativă, de mine se teme. Cea mai bună soluție e înlăturarea mea și determinarea pe toate căile a lui Mircea de a renunța la mine, de aceea mă descrie într-o lumină nefavorabilă. Ce pot face pentru a contracara influența acestui om asupra lui Mircea; o influență determinantă, serioasă asupra lui, greu de anulat, fie și parțial. Mâine îi dau telefon la ora 9 dimineața. Ce-mi va spune nu știu.

Nu știu dacă nu va profita de acest interval de timp pentru a se sfătui, peste rugămintea mea, cu cine nu ar trebui în ruptul capului și, pe de altă parte, cred că, oricum ar fi, va vorbi cu mine, va da curs invitației mele. Cum îl pot determina pe el să vorbească? Faptul că el atunci n-a venit sau a întârziat la întâlnirea aceea hotărâtoare, fără să-și calce orgoliul în picioare venind direct la mine și cerându-și scuze, mă poate duce la concluzia irevocabilă că a fost un răspuns negativ, tacit din partea lui??? El este asistent, iar eu doar o biată studentă. I-a convenit mai mult această tăcere decât divulgarea unui refuz, dureros pentru mine și delicat pentru el? Crezi că va mai evoca acel moment? Și, dacă el tace, eu ce să fac? Crezi că aș putea eu avea norocul de a mă iubi pe mine, un om de rând care n-a făcut nimic grozav până acum? Crezi că are încredere în mine? Crezi că mă respectă? Crezi că are materie să mă admire? Mă voi îmbrăca cu grijă, o să mă duc la coafor chiar mâine-dimineață, poate-l văd după-amiază când noi avem liber. Am crezut că în lunile care au trecut de la acea neizbutită întâlnire voi încărunți colilie; n-am încărunțit, dar s-a cutat mai mult fruntea, s-a asprit vocea, fumez mai mult și lacrimile sunt mai sărate decât oricând. Sunt pietre reci, sânge tânăr și crenguțe verzi, vii de primăvară ceea ce-ți spun eu acum.

Dacă aș ști că nu mă iubește, aș fi tare, neutră; aș gândi ceea ce scrie pe poarta infernului, adică n-aș crede, n-aș mai spera și aș fi dincolo de orice emoție. Dar sper că mă iubește, totuși, nu-mi pot frânge inima cu săbiile de gheață și foc ale creierului. Totuși ce trebuie să fac? Atitudinea mea va fi dictată de a lui, de locul în care vom duce discuția și de altele. Să mă umilesc, să-i fac o nouă declarație patetică nu-i pe măsura mea. Să fiu demnă, să par rece nu pot, pe mine nu mă pot minți și mutila. Ar fi cea mai frumoasă iubire de pe pământ cea care s-ar putea naște între mine și el. Ar fi un acord sufletesc perfect, muzici, nu sunete stingbere plutind în vid.

Ajută-mă, Aura; la noi se spune că la judecata de apoi preotul căruia te-ai spovedit stă de strajă lângă tine în fața sfinților; faptele bune lăudându-le și pe cele mărturisite iertându-le. Tu vei fi martor și ajutor al meu, vei depune mărturie pentru dragostea pe care i-am purtat-o dincolo de orice opreliște și împotrivire din partea altora.

Eleonora

Jurnalul lui A.

25 octombrie 1961 (miercuri)

Am început să decad. Ieri, adică azi, m-am culcat la 5 dimineața, până atunci am învățat numai de groaza unei explicații cu mine însămi. Oboseala m-a doborât. Am adormit o oră, apoi m-am dus la școală, o brută fără simțire. A fost de-ajuns să mă asculte la germană, singura materie la care nu învățasem, și să-mi pună 9, ca să simt declanșându-se în mine torentul durerilor amorțite de o lovitură prea tare. Mâine nu mă pot duce la școală, e prea mare durerea de cap și prea neînvățate lecțiile. Deci am cedat! Da, am cedat. Dragostea mea atât de mare, imensă a fost trădată în chipul cel mai josnic. Nu am posibilitatea de a gândi, în capul meu este un haos de idei, din care se desprinde viu colorată expresia „cu două femei". De-aș putea să-mi smulg acest suflet distrus și să-l arunc departe, poate aș reuși să mă îndrept. Dar acum obsesia dureroasă a trădării celui mai pur sentiment al meu – dragostea – mă distruge complet, îmi macină toate idealurile. Cum mă voi simți oare eu mâine, știind că ceilalți sunt la școală și învață! Sunt, într-adevăr, distrusă. Nu mai pot să scriu. În mine se rupe ceva, durerea e prea mare...

26 octombrie 1961 (joi)

Scumpe amintiri ale patinajului! Ce obsesie dureroasă sunteți! Nu pot uita acele zile de iarnă, când respiram cu

lăcomie aerul rece, luptându-mă cu urmele lăsate pe gheață, cu iarna, cu viața. Nu pot uita acele zile de antrenament cu Fredy, când simțeam în mine vibrând tinerețea, dorința și puterea de a învinge. Iar apoi, spre casă, încurajările lui Fredy, veselia lui, veselia mea, încununarea de succes a muncii grele, dar răsplătite. Priveam pe toți mândră, căci prin mine ajunsesem în mijlocul lor atât de repede! Concurentele aveau o frică de moarte când trebuiau să mă înfrunte, publicul era cu mine, eu eram stăpână pe dorințele și idealurile mele. Și am renunțat. Școala îmi dă, adevărat, satisfacții, dar ce mică sunt de când mă gândesc că lumea mea dragă, aceea a gheții și a tribunelor pustii, mă va ocoli cu teamă, mă va disprețui. Unde să fug? Unde să mă ascund când lucirea întrebătoare a gheții mă va răscoli adânc, unde să-mi întorc privirea când tribunele, singurele mele prietene de atunci, îmi vor arăta imaginea publicului care mă aplauda frenetic? Unde să fug, unde să mă ascund? Și apoi, pe planul al doilea, acei oameni pe care i-a îngrozit progresul meu mă vor privi biruitori, din nou stăpâni pe ei, din nou tirani ai sufletului meu. N-am nevoie de compătimiri, m-am învățat să închid totul în mine, iar acolo să distrug, să sfărâm cele mai dragi idealuri. Dar aș vrea să mă agăț de ceva, să nu fiu un val rătăcitor și mereu în primejdie de a se sfărâma de vreo stâncă, aș vrea ca atunci când sufletul se chinuiește și se zbate de dorul unui ideal ce trei ani mi-a fost lege și acuma e o rană, aș vrea ca în aceste momente să existe ceva în care să mă strâng, să mă închid și să uit. Dragostea? Dureros subiect, zdrobit și el și intangibil, de frica unei dureri prea mari. M-a părăsit, poate e mai bine așa, poate e bine pentru că m-a făcut să uit în acest timp de patinaj și de vraja lui, dar a plecat tocmai când aveam mai mare nevoie de el, lăsând peste durerea gheții și sentimentul apăsător al dezorientării. Ce trebuie să fac? Să mă agăț de școală, doar ea mi-a mai rămas. Stimulentul e prea mic, școala este o luptă brută cu notele, cu capriciile profesorilor... O să

lăcomie aerul rece, luptându-mă cu urmele lăsate pe gheaţă, cu iarna, cu viaţa. Nu pot uita acele zile de antrenament cu Fredy, când simţeam în mine vibrând tinereţea, dorinţa şi puterea de a învinge. Iar apoi, spre casă, încurajările lui Fredy, veselia lui, veselia mea, încununarea de succes a muncii grele, dar răsplătite. Priveam pe toţi mândră, căci prin mine ajunsesem în mijlocul lor atât de repede! Concurentele aveau o frică de moarte când trebuiau să mă înfrunte, publicul era cu mine, eu eram stăpână pe dorinţele şi idealurile mele. Şi am renunţat. Şcoala îmi dă, adevărat, satisfacţii, dar ce mică sunt de când mă gândesc că lumea mea dragă, aceea a gheţii şi a tribunelor pustii, mă va ocoli cu teamă, mă va disprețui. Unde să fug? Unde să mă ascund când lucirea întrebătoare a gheţii mă va răscoli adânc, unde să-mi întorc privirea când tribunele, singurele mele prietene de atunci, îmi vor arăta imaginea publicului care mă aplauda frenetic? Unde să fug, unde să mă ascund? Şi apoi, pe planul al doilea, acei oameni pe care i-a îngrozit progresul meu mă vor privi biruitori, din nou stăpâni pe ei, din nou tirani ai sufletului meu. N-am nevoie de compătimiri, m-am învăţat să închid totul în mine, iar acolo să distrug, să sfărâm cele mai dragi idealuri. Dar aş vrea să mă agăţ de ceva, să nu fiu un val rătăcitor şi mereu în primejdie de a se sfărâma de vreo stâncă, aş vrea ca atunci când sufletul se chinuieşte şi se zbate de dorul unui ideal ce trei ani mi-a fost lege şi acuma e o rană, aş vrea ca în aceste momente să existe ceva în care să mă strâng, să mă închid şi să uit. Dragostea? Dureros subiect, zdrobit şi el şi intangibil, de frica unei dureri prea mari. M-a părăsit, poate e mai bine aşa, poate e bine pentru că m-a făcut să uit în acest timp de patinaj şi de vraja lui, dar a plecat tocmai când aveam mai mare nevoie de el, lăsând peste durerea gheţii şi sentimentul apăsător al dezorientării. Ce trebuie să fac? Să mă agăţ de şcoală, doar ea mi-a mai rămas. Stimulentul e prea mic, şcoala este o luptă brută cu notele, cu capriciile profesorilor... O să

încerc totuși să mă agăț de ea, dar nu voi reuși. Privirea mă poartă departe, gândul își imaginează acea strălucire obsedantă a gheții, acel aer minunat și sănătos pe care îl simt cum încearcă să-mi pătrundă în piept și e oprit de voință, dar o voință nu conștientă, ci prostească, o placă stricată de patefon, care îmi vâjâie în creier: „Patinajul e pierdut, trebuie să fie pierdut". Oare cum voi reacționa la vederea gheții? Mă înfior de pe acum. Mă doare această renunțare, mă doare adânc, îmi rupe echilibrul sufletesc, mă face să decad fără țipete, doar geamătul copacului care cade la pământ îmi răsună în suflet. Atât. Și acest copac nu se mai poate ridica. Doamne, ce-am făcut? Seara n-a venit Petre și am fost cu Șerban la teatru. Apoi am aflat că Petre a venit pe la 9 și a declarat că uitase ce hotărâserăm pentru astă-seară. Minte? Nu minte? De ce atâta nehotărâre, de ce atâta zbucium?

28 octombrie 1961 (sâmbătă)

Petre mi-a dat seara telefon că vine, l-am așteptat cu inima la gură și... n-a venit. Ce să cred? Să mă revolt? Nu pot, țin prea mult la el. Să plâng? De ce? E dureros, e adevărat, dar nu trebuie să disper, am doar în față lupta cu școala și cu poezia. Până vineri va trebui să fac o poezie. Voi încerca să descriu Mălăiești. Am simțit deplin vraja acelor nopți, când timpul parcă stătea pe loc în acea amorțire a firii. Oare versul meu va putea reda aceasta? Să sperăm. Nenorocită dragoste! Și când mă gândesc că toată afecțiunea mea se concentrează în acel chip minunat, nepăsător și împăcat a trăi în mediocritate. Nu trebuie să rup această pasiune, mi-aș distruge tot viitorul. Arthur, himera mea, începe să aibă chipul lui Petre!

29 octombrie 1961 (duminică)

Petre n-a dat toată ziua pe la mine, lăsându-mă în crudă așteptare și-n visuri deșarte. M-am hotărât ca, de revelion, să plec la Sofia cu Șerban. Va fi minunat. Dar când mă gândesc

că aranjasem cu Petre să facem revelionul undeva și el trebuia să aducă magnetofonul și vinul... Lasă, e mai bine așa. Trebuie să alung din nou obsesia materială a lui Petre, trebuie ca el să-mi devină idol, pe care să îl întregesc în mine cu ceea ce-i lipsește în realitate. Ce bine ar fi să mă pot îndrăgosti de altcineva! Mi-ar diminua măcar această pasiune nenorocită prin intensitatea ei. Am toată speranța în Sofia, dragostea pentru o persoană îndepărtată îmi strânge toate forțele în a învăța pentru el, pentru noi. Dar ce visuri deșarte! Și totuși, cu toate că îmi dăunează infinit de mult această iubire, nu pot dori să-mi dispară; golul din suflet ar fi prea mare, nu vreau să am în mine vidul sufletesc al pierderii totale. Petre, mă auzi? De ce ai tu oare un caracter atât de mic, atât de refractar la cunoașterea vieții înconjurătoare? De ce problemele de literatură te fac să strâmbi din nas, de ce nu te interesează decât muzica ușoară și petrecerile? Petre drag, înțelege că viața adevărată nu e numai în petreceri, ci în luptă, în luptă avântată pentru îndeplinirea unor idealuri, unor visuri. Petre drag, de ce nu ești tu așa cum te vreau eu, de ce nu vrei să răzbați prin viață mândru, cu fruntea sus, de ce îți pleci capul în fața tuturor obstacolelor și încerci să te strecori neobservat, ascuns și fără grabă? Tu nu simți în tine vibrând tinerețea, viața? Ce dureros e să vorbești hârtiei, când tu nici măcar nu vrei să mă asculți... Mă părăsești? Chipul tău adorat la nebunie chiar îmi va rămâne veșnic în minte, tu mi-ai fost idealul fizic în dragoste și nu te voi schimba pentru nimic în lume. Dar, când voi găsi un băiat plin de viață, luptător pentru visurile sale, Petre, voi întregi chipul tău cu voința ce-i lipsea, și-mi voi crea idealul deplin. Tu mi-ai dat cea mai deplină fericire în viață: sărutul pe care eu ți l-am dat, iar apoi îmbrățișarea aceea minunată. Am plătit scump fericirea, dar nu-mi pare rău. Prima dragoste lasă totdeauna în suflet o lumină sfântă, a cărei văpaie străbate anii prin vigoarea ei, prin forța primului simțământ de iubire. Ce mult am simțit clipa aceea! Ce mult o simt și acum, când știu că nu o voi mai avea niciodată!

Oricât de mare va fi depărtarea dintre noi, Petre drag, inima mea va bate totdeauna când îmi voi aminti de acel gest timid și nespus de minunat când te-am sărutat. Tu ai uitat de mult, Petre, nu-i așa?

30 octombrie 1961 (luni)

Duminică se deschide patinoarul. În mine se zbate pe de o parte o bucurie imensă, care ar vrea să evadeze și să strige, pe de altă parte o tendință de frânare a acestei porniri nebune.

Gheața... Nebunia amețitoare a gheții... De câte ori nu i-am visat luciul acela care mă îmbată... Și acum, duminică... Nu-mi vine să cred, mă depășește puterea clipei. Oare ce voi face? Voi plânge? Cred că da, înstrăinarea gheții este cea mai mare durere posibilă, pot spune chiar că o depășește pe aceea pentru Petre. Timpul va hotărî. Deocamdată, cert este că trec printr-o perioadă foarte critică cu învățătura. Nu mai pot învăța decât noaptea, dacă învăț. Notele însă sunt excepționale. Am luat singurul 10 din clasă la extemporal la geologie. Dar, dacă nu mă țin serios de lucru, aceasta nu va mai dura. Deci nu te lăsa! Mă obsedează gheața. Mă obsedează părăsirea lui Petre, plecarea lui de lângă mine, mă obsedează acel sărut minunat, mă obsedează îmbrățișarea, mă obsedează poezia pe care trebuie să o termin, mă obsedează învățatul noaptea, oare ce voi ajunge? Și, cu toate acestea, trebuie să învinq!

12 noiembrie 1961 (duminică)

Miracol! Minune! A venit Petre, a venit la mine, este îndrăgostit de mine, am mers pe stradă de braț, am patinat, e minunat. Am avut pe gheață o stare îngrozitoare. După o piruetă grea, am căzut și nu am mai știut pe ce lume sunt. Totul în jurul meu se învârtea într-un haos general, făceam sforțări supranaturale de a mă smulge din această stare, am reușit, dar acum sunt năucită. Vreau să mă culc, să visez la dragostea mea, care de-abia acum e împărtășită de Petre. Ce

plin îmi este sufletul! Petre, gheața! Dar școala! Și ea, dar acum, câteva zile, va fi lăsată mai la urmă, prea iubesc viața ca să nu o trăiesc acum din plin, căci poate mâine va fi nevoie din nou să mă zbat fără gemete și chinul îmi va fi mai ușor, fiindcă voi ști că înainte am fost fericită, am mers „la braț cu cine mi-este drag" și l-am privit ca pe un tovarăș de viață.

5 ianuarie 1962 (vineri)

Ce mi-o fi venit să scriu din nou? Știu eu? Poate mă leagă multe de acest caiet în care mi-am împărtășit dragostea pentru Petre, poate așa, doar din lipsă de activitate. Cert e însă că scriu... Nu știu ce să fac în domeniul dragostei. Iubesc cu o încăpățânare revoltătoare pe Petre, cu toate că ne-am întâlnit numai o singură dată de la 12 noiembrie. Și atunci eu am fost foarte rece cu el, încercând metoda de a-l face pe el să alerge după mine. Degeaba! Mi-a întors spatele și s-a dus!... Deștept, nu? Nu l-am văzut de mult, nu știu ce o să fac atunci când vom fi din nou aproape. Aș fi vrut să scriu aici că mă arde dragostea. De ce să scriu? E inutil. Ce-o să fie când îl voi vedea? Până atunci, profit de libertate și nu mă gândesc la lucruri triste!

28 ianuarie 1962 (duminică)

Altă iubire? Poate. Dar să scriu mai amănunțit. Dragostea mea pentru Petre m-a obsedat zi și noapte peste un an de zile. A izbucnit spontan și primul sentiment a rămas nealterat în fața tuturor greutăților. L-am iubit ca o nebună, în jurul meu nu găseam pe nimeni care să mă atragă, el era universul meu, în care încercam zadarnic să aduc o rază de lumină și bucurie. Nu l-am mai văzut pe Petre de nu mai știu când și, totuși, în situațiile grele, buzele mele pronunță instinctiv numele lui Petre, cerându-l în ajutor. Am făcut totul pentru sentimentele pure ale primei iubiri, am rupt din mine școală, patinaj, îl iubeam nespus de mult. Și în acele seri tăcute și

triste, în care așteptarea se dovedea zadarnică, în loc să-l urăsc și să-l alung, îl iubeam mai tare. Era o obsesie dureroasă, un început de nebunie. Acum de-abia mă mir cum nu m-a impresionat incultura lui, de proporții gigantice, acum mă mir de ce eu îl iubeam atunci când îl vedeam cu femeia aceea în brațe, inspirând înnebunit mirosul ei parfumat, la ștrand, acum de-abia mă mir de ce mi-am călcat mândria în picioare, de ce priveam ca la o zeitate la acel caracter inert, inactiv. Mi-aduc aminte că m-a înnebunit atunci un gest pe care l-a făcut Petre la ștrand: a așezat cu grijă hainele lui și ale femeii. În asta eu vedeam simbolul tuturor virtuților! Ce stupid!

6 februarie 1962 (marți)

Intelectualul are marea proprietate de a se autoobserva. În ceea ce mă privește, această autoanaliză duce la rezultate care mă uimesc. Iată de ce: înainte, mă duceam la gheață numai pentru a patina, pentru a mă simți plutind sau... eventual, căzând! Figurile care îmi reușeau îmi dădeau o satisfacție deosebită, în ele eram eu și munca mea. Eram mândră de mine și luptam cu deosebit avânt. Apoi au urmat nedreptatea, imposibilitatea de a mă antrena pe teren mai mare, alungarea mea la coadă, îndepărtarea din lotul R.P.R. Atunci am avut o strângere de inimă, am privit în jur la dușmanii triumfători, apoi am oftat (asta n-am auzit-o însă decât eu) și am început să mă antrenez mai departe în cele mai proaste condiții. Mândria mea era jignită, nu mai puteam face nimic, eram învinsă. Atunci, am hotărât să nu mai concurez. Cum puteam eu să mă compar cu cei care aveau condiții optime de antrenament și pe deasupra doi antrenori foarte buni? Am strâns din nou din dinți, dar buzele au schițat un surâs, eu nu trebuie să fiu slabă în fața nimănui. M-a durut mult, foarte mult această renunțare și au existat momente în care nu mă duceam la gheață ca să nu îi văd pe aceia care îmi ocupau locul acolo, în lot. Deci, senzația dureroasă a renunțării,

a înfrângerii mă domina mai mult decât dorința de a patina și găsesc asta foarte normal, nu mă acuz, pentru că niciodată nu o să-mi calc eu însămi în picioare mândria. E de-ajuns că m-au jignit alții. Fruntea mea era tot ridicată, ba mai sus părea mai stăpână, dar, acolo unde nu poate pătrunde nimeni, lacrimile își croiau traiectorii nevăzute și chinuiau acel suflet trist, nespus de trist. Aveam impresia că toate drumurile s-au închis, deoarece însăși gheața, unica mea prietenă credincioasă, nu mă mai primea. Și începusem să strâng în mine multă tristețe, dar nu venin. Era inutil. Atunci a apărut un bărbat. Dintr-o toană, la „public", când venisem, pe banii mei, am făcut dublu. La antrenamente nu mă mai duceam, ci doar la „public", acolo nu veneau ei, pentru că era înghesuială... și... de ce să se înghesuie, când aveau atât teren la dispoziție? Ei bine, am dansat o dată cu el. Am făcut-o fără nici un scop, din simpla dorință de a-mi mai îndepărta gândurile. Și... am găsit că suntem perechea potrivită și am început să facem dublu. Ce a urmat? Iată ce a urmat: iubeam gheața, atât timp cât era el acolo, alături de mine. Eram într-adevăr fericită atunci când făceam dublu; groaznica mea singurătate în aceste clipe deosebit de grele pierise, era un om lângă mine, care mă ținea de mână, mă asculta, îl ascultam. Poate fi vorba despre iubire? Nu cred, urmele adânci ale amintirii lui Petre nu pot fi acoperite așa curând. A fost o agățare disperată (în termeni mai populari), a fost o mică evadare din noianul de gânduri negre, o cucerire care mi-a făcut plăcere (nu ca aceea cu Ovidiu!!!).

11 februarie 1962 (duminică)

Ce-a fost oare azi? Tragedie sau dramă? Iată cum a fost: Mă duc după-masă la „public" și vine și Marinică. Eu trebuia azi să mă împart între Marinică și Crenguța, pe care o chemasem pe gheață doar pentru a-i trezi gustul de a patina, pentru că a renunțat și ea la concurs din cauza nedreptăților

ce i s-au făcut. A venit și Marinică pe gheață. A stat cu mine și Crenguța, iar apoi ne-am retras cu toții la colțul nostru. Am făcut eu ce-am făcut dublu, când apare Nela. Ea ne întreabă dacă facem dublu, iar apoi începe să se dea pe lângă Marinică, să-l ia la dans ea. Marinică a dansat cu ea de două ori, iar eu nu mai știam ce să fac de furie. Când a vrut să vină la mine, l-am respins, i-am spus să mă lase în pace. A plecat. Și a dansat până la sfârșit cu Nela. La un moment dat, am vrut să plec. Dar nu am ajuns decât la centru și l-am luat și pe Sandu la colț. Eram, pot spune fără ocol, disperată. Prevedeam niște chinuri îngrozitoare. Îmi stăpâneam cu greu lacrimile. Dar nu plângeam, ci stăteam și priveam la ei, uneori mai făceam pirueta himmel, dând la iveală suferința mea de nedescris. Când au început evacuarea patinoarului, el a plecat înainte cu Nela, nici nu s-a uitat la mine, ba chiar au mai făcut o piruetă înainte de a ieși. Ce era să fac? Viața mea, dorul meu, speranța mea plângeau împreună, era o amărăciune apăsătoare, eram din nou singură, din nou tristă... Îi priveam: erau o pereche potrivită, eu nu existam pentru ei. De ce, de ce atâta înfrângere? De ce și acest ultim sprijin se îndoaie? Am mers spre vestiar. Aici, Marinică mi-a luat hainele și ne-am îmbrăcat fără a scoate o vorbă. Când m-am întors de la oglindă, l-am văzut alături de Nela. Ea îl chemase. Strânsesem în mine multă amărăciune. Eram gata să izbucnesc. Plânsul îmi îneca vorbele, un plâns fără lacrimi, pe buze ce încercau zadarnic să zâmbească. Nela a zis că rămâne la meci. Noi am plecat amândoi. Am mers câteva stații pe jos și el m-a acuzat că l-am refuzat atunci când a venit la mine. Era convins că eu sunt vinovată de ce s-a întâmplat. Am mers la mine acasă. Am vorbit mult. Vrute și nevrute. Trebuie să scriu că îmi place deosebit de mult să vorbesc cu el, pentru că ne înțelegem, ne completăm în discuție. I-am spus că îmi place de el. Puteam să mint? Mi-a promis că situația se va schimba, că nu o va mai primi pe Nela. Uneori, privirile ni se întâlneau. Și-și destăinuiau multe... Am vorbit despre diferența de vârstă dintre noi (10 ani),

despre caracterele noastre, despre vina mea în întâmplarea de azi. Toată supărarea s-a stins. Ce bine! Am scăpat de la marele pericol al unei noi, ireparabile pierderi. Mâine ne vom întâlni din nou la 3. După-masă. Poate totul va fi bine, poate nu. Cert este însă că drumul meu spre Marinică e deschis și, numai dacă voi ști să îl păstrez, el va fi într-adevăr al meu. Și trebuie să fie al meu, căci adevărata fericire numai el mi-o poate da. Nu exagerez, căci sentimentul ce mă domină acum îmi prezice realizarea lui.

12 februarie 1962 (luni)

Am fost cu Marin la gheață la orele de club. Azi s-a întâmplat un fapt deosebit. Iată cum a fost : eram cu Marin pe gheață, când a apărut Petre. S-a uitat la noi și a trecut mai departe. Eu am simțit în acel moment că mă simt foarte bine lângă Marin și am făcut figuri în care ne apropiam tocmai pentru a simți acest mare sprijin pe care îl am în Marin. Petre s-a instalat la ușa vestiarului și privea pe gheață. În acel moment, toată suferința mea strânsă o vară întreagă și înăbușită cu ură a izbucnit deodată. Am intrat în vestiar, ne dăduse afară de la ora de lot. Aici, sub privirile uimite ale lui Petre, am făcut acrobații, ajutați de Fredy. Și pot spune că am fost mult, foarte mult satisfăcută atât de contactul acesta fizic cu Marin, cât și de nedumerirea lui Petre. Apoi, Petre a plecat pe gheață. Și s-a petrecut un incident foarte neplăcut cu Roxana și cu tatăl ei. Am plecat acasă. Marin a mers cu mine până la Dorobanți, apoi am mers împreună o stație înapoi, să ia autobuzul. Aceasta dovedește că încep într-adevăr să câștig și îmi pare tare bine. Ceea ce mă entuziasmează însă este faptul că acea pasiune imensă pentru Petre s-a stins, sunt liberă, dar legată de Marin. Cred că în această situație aș înnebuni, dacă mi l-ar lua cineva. Dar realitatea nu minte, ochii aceia în ochii mei prevestesc o mare fericire, e dragostea împărtășită !

15 februarie 1962 (joi)

Ce să scriu? Că a venit Chindea în București, că m-a convins să patinez din nou la simplu, că am renunțat la Marin, că sunt dezorientată și bolnavă? Da, asta să scriu! Ieri-seară, împreună cu Chindea, Marinică, mama și tata, am ajuns la concluzia să renunț la izolarea mea și să particip la concurs. Dar școala? A, voi lipsi 10 zile! Dar teza la fizică? A, o voi amâna. Și am amânat-o... Seara, la gheață, m-am simțit îngrozitor, o dezorientare generală m-a cuprins. Aveam o bază în școală. Nu mai am. Aveam o bază în cenaclu. Nu am fost săptămâna trecută. Aveam o bază în Marinică. El era cu ceilalți. Și numai dușmani în jur. Ce lume de teroare! Am ieșit pe gheață. Era foarte moale gheața, vor să o topească. Am făcut puțin simplu, apoi m-am dus la dublu, Chindea nu era acolo. Am fost câteva clipe fericită, dar apoi ne-a dat afară și... am mers la un ceai împreună cu un mare grup. Eu am tăcut tot timpul, gânduri negre mă înconjurau și mă torturau, ei râdeau, ei puteau să râdă. Anda se dă cât mai mult posibil la Marinică. Las-o, las-o, lasă-i pe toți să-ți smulgă tot ce ai mai bun, lasă-l pe el să plece, de ce nu vrei să fii din nou singură? În tramvai n-am mai putut. M-am izolat de toți, pe Marin l-am alungat să se ducă la grup. Am întârziat acasă. Și ce tristă am venit! Dar aici, încă una: diriginta a telefonat după mine, de ce am lipsit, că n-am voie să fac sport în detrimentul școlii etc. Mama era foc, babacu' la fel, eu eram zdrobită, căci mi-am dat seama că nu pot fi iubită, degeaba încerc să-l fac pe Marinică să țină la mine. Mâine nu mă pot duce la școală, cu toate că nu e gheață. Sunt doar în cantonament! Trebuie însă să mă duc după motivare. Ce îngrozitor! Și cum a plecat Marinică! Nu mai pot! Și tusea asta îngrozitoare! Nu mai pot! Nu mai pot! Marin, mă auzi, nu mai pot! Dar ce departe ești tu! Te-aș vrea acum doar așa, fără să spui un cuvânt. Aș vrea să fii lângă mine și să taci. Aș vrea să fim amândoi pe gheață, noaptea, și în sunetele minunate ale unui

vals să trăim dansând, zburând, visând. Dar ce departe ești tu! Oare cât va mai fi așa? Să strig ajutor? De ce? E zadarnic. Niciodată n-am mai pierdut în același timp atât de mult. Nu mai pot! Nu mai pot! Nu mai pot!

13 martie 1962 (marți)

Cum a trecut timpul! Și ce multe s-au schimbat de când am scris ultima dată despre tot ce simțeam... A venit Chindea, m-am antrenat două săptămâni și am luat locul II la republicane... Apoi a plecat Chindea, iar eu, complet echilibrată, mi-am continuat mai departe activitatea pe gheață și în bancă. Ce lipsită de experiență sunt! Cum am putut să cred în Marinică! Ce convinsă eram că mă iubește, că îl voi iubi mereu... Ce mult am suferit când pentru prima dată m-a respins, umilindu-mă și dansând tot timpul cu alta... Mergeam pe gheață și plângeam, iar ochii mei nu se mai puteau desprinde de la perechea înlănțuită în ritmul muzicii parcă de când lumea... Chindea, cum să-ți mulțumesc că mi-ai deschis ochii, că mi-ai redat încrederea în mine și puterea de a învinge? În fiecare zi, Marinică e cu alta. De data aceasta, suntem cei mai buni prieteni, eu am înțeles perfect că unui bărbat nu-i poți impune să fie sclavul tău. Acum pot afirma fără greșeală că mă scârbește atitudinea lui de Don Juan sentimental, dar râd și-i mulțumesc (în gând, bineînțeles) și lui că mi-a arătat adevărata psihologie a bărbaților.

Acum câteva zile mi-a plăcut un băiat. De fapt, și el mă fixa foarte insistent. E drăguț, gen Petre în miniatură. După patinaj, s-a tot învârtit pe lângă mine, fiindcă îl cunoaște pe Fane. Ieri-seară mi-a dat telefon și mi-am dat seama că îmi va fi sclav fidel. Vom face cunoștință jos la „public". Ce-o mai fi și asta? În orice caz, băiatul e drăguț, inteligent și pe deasupra mai și ține la mine. Nu trebuie să mă stabilesc la nici un bărbat. Atunci când îl voi găsi pe Arthur, îi voi da toată iubirea mea. Până atunci, *trebuie să cunosc, să caut, să învăț.*

să lupt. Am în jurul meu un cerc mare. Cunosc mulți și voi mai cunoaște încă mulți. Trebuie să-i mențin pe toți, nu mai am voie să am decepții. Acum aștept să fac cunoștință cu cel de la public. De ce sunt atât de încordată? Oricât, nu cred că merită marea mea dragoste o persoană care mă laudă din cale-afară, cum face acesta. Ei, dar ce să-i faci? Tulburări de vârstă! Azi, trecând în tramvai spre patinoar, l-am văzut pe Petre mergând spre Dinamo. M-am uitat lung după el, așa cum urmărești drumul de foc al unei stele căzătoare. Ce mult l-am iubit!

15 iulie 1962 (duminică)

Patru luni de când n-am scris! Ce interesant! Până acum, scriam despre dragostea mea pentru Petre, acum a intervenit o persoană supusă total voinței mele, care mă iubește ca un nebun! Îl cheamă Cornel. E foarte bolnav, am fost cu el pe munte de 1 Mai și m-a speriat cu o criză cardiacă, îmi dau seama că atașamentul lui formidabil, la care eu nu pot răspunde, poate să-mi strice cariera literară. Am încercat azi să-l îndepărtez. Nu poate! Orice, dar să nu se despartă de mine! Ce să fac? Eu simt și acum tot atât de mult suferințele iubirii mele neîmplinite, de ce să i le produc și eu acestui adevărat martir? În același timp, literatura cere independență totală în mișcări. Ce să fac? A avut azi o criză cu care m-a speriat rău de tot. Și îi spusesem doar că nu ne vom mai despărți! N-am dreptul să omor un om! Mai ales pe un om ca el! N-am dreptul să-mi bat joc de talentul meu literar! N-am dreptul să-mi distrug visurile de viitor! N-am dreptul să-mi bat joc de dragostea care încă nu și-a găsit un corespondent în lumea exterioară! N-am dreptul să mă leg de un om pe care nu îl iubesc! N-am dreptul! Zări albastre, munți ascunși în neguri, păduri foșnitoare, eroi ai aerului, nu pot să vă las! Milă pentru cel lovit de propria mea spadă, durere pentru durerea altuia, victimă a propriilor mele capricii, iubire ce mi te-ai dăruit cu totul, cum pot oare să vă las? În numele suferinței mele pentru Petre, în

numele acelei iubiri pe care timpul o păstrează ca pe o minune, la fel ca în prima zi, în numele lacrimilor ce-au picurat tăcute prin somn, în numele visului spulberat, nu se poate ca tocmai eu să distrug o astfel de pasiune.

Petre, te iubesc ca în prima zi! Tu ești muza mea, tu ești visul meu, ție să-ți mulțumească Cornel pentru tot ce voi face pentru el! Petre drag, îți doresc ca, atunci când vei iubi cu pasiune, să găsești o fată care să te înțeleagă, așa cum sunt eu pentru Cornel! Da, Petrică! Știu că eu nu voi fi dragostea ta niciodată, dar vreau din tot sufletul să fii fericit, zâmbetul tău e pentru mine asemenea zorilor proaspete de zi!

14 octombrie 1962 (duminică)

Am citit din întâmplare ultima observație. Am râs, ca de orice banalitate. Cornel e acuma cu Liliana și Liliana e în spital și el profită de asta pentru a se plimba cu toate damele. Te uimești tu, cea care a scris înainte? Eu iubesc acum muntele și un om. Sunt studentă. Sunt mai poetă ca oricând. Și mâine începe patinoarul. Ce să mai scriu? Că poate nu voi mai ieși întreagă din sezonul ăsta? Ei, și? Că am așteptat un telefon cu sufletul la gură două zile la rând, cu toate că știam că puteam patina? Telefonul nu l-am primit. Pur și simplu și fără exagerare m-am îmbolnăvit de supărare, am scris niște versuri foarte pesimiste (mă miră!), m-a durut și mă doare capul; am avut temperatură. Asta mi-e viața! Doar eu mi-am organizat-o! Aranjasem luna trecută să plecăm sâmbătă (adică ieri) pe munte și n-a mai dat de atunci nici un semn de viață. A fost o lovitură mare. Câte vor mai fi?

Notă la roman

Eroul are orgoliul să creadă că nimic din ceea ce este femeiesc nu-i poate rezista; e convins că cele mai frumoase, cele mai inteligente, cele mai fine și cele mai nobile femei i se cuvin în primul rând lui. De aceea, îi disprețuiește pe cei care

au un succes facil la partea fragilă; i se pare că femeile de excepție apar rar și el se conservă cu egoism pentru aceste unice și revelatoare experiențe amoroase. Un zâmbet distant și rece îi dă un aer de misoginism; este ocolit de damele ușuratice, exercitând o atracție demonică, inexplicabilă și tiranică asupra femeilor rafinate.

Contranotă

Am citit nota la roman de ieri. Oare așa or fi procedând romancierii? Tot ce am spus acolo mă reprezintă: „Madame Bovary c'est moi" *înseamnă că nimic din ceea ce apare în ficțiune nu-i este străin autorului. Nu cred că pot scrie acel roman, din moment ce-l trăiesc.*

Jurnalul lui M.

(*duminică*)

Oglinda din ușa șifonierului aflat în fața patului meu mă amenință în vis cu tot felul de fiare sălbatice, care ies în cohorte din apele ei și năvălesc peste mine; sunt de diferite mărimi, unele necunoscute ca specii zoologice. Nici nu pricep de unde se varsă atâtea în aerul din cameră. Mă sperii grozav, încerc să fug din fața primejdiei, mă ridic grabnic în zbor, cum mi se-ntâmplă adeseori când vreau să mă salvez, dar observ că sunt ținut prizonier într-o plasă enormă. Strig în somn, îmi aud strigătul înfiorător și mă trezesc. Mă mir cum de nu mi-am dat seama că sunt în somn. De obicei, îmi dau seama în ultima clipă și las visul să continue ca să văd urmarea. De data aceasta, aprind lumina, mă uit la oglindă cu atenție, vreau să pătrund prin geamul ei și să constat în care pliu ascuns a dispărut turma aceea de monștri. Deși nu descopăr nimic, nu am încredere; mai bine închid ușa șifonierului, decât să mă hăituiască din nou. Spre ziuă, visez că blocul din fața Universității se clatină ca de un cutremur, apoi începe să meargă ca o navă, trece de Universitate și o ia spre Piața Unirii; mă mir cât de lin merge și cum reușește să navigheze, evitând toate obstacolele și pierzându-se în ceața Mitropoliei.

(*iarna*)

Din filmele sovietice ale copilăriei, mi-a rămas, ca o bucurie a ochilor, imaginea unei fetișcane fericite alergând prin ninsoare;

am reținut acea conștientizare lucidă a fericirii ei, exprimată prin toate gesturile, este clar că *ea știe că există și că e foarte frumoasă chiar atunci când aleargă sub acei fulgi albi* ce se topesc moale pe genele ei; scoate limba cu cochetărie și gustă din albul zăpezii. O simțeam întreagă în acel sentiment de plenitudine și trăiam și eu parcă mai intens, măsurând adică propria-mi trăire printr-o imagine împrumutată din ficțiune. De aceea, iarna, când priveam prin geam cum Leul (câinele nostru) se juca să prindă fulgii de zăpadă cu ghearele, mi se părea că el devenise un om, că simțea ca și mine feeria zăpezii, iar eu mă aflam la mare distanță, pe postul unui observator străin ce înregistra abstract acel sentiment uman de care era cuprins câinele. M-aș fi dus afară ca să mă joc cu el, dar aveam presimțirea că, dacă mă va nota în peisaj, câinele meu năzdrăvan se va rușina și nu va mai fi atât de natural în exprimarea acelei bucurii plenare de a trăi. Îmi turteam nasul de geam și eram extrem de gelos. Zăpada e o formă a purității metafizice, o expresie involuntară a jubilației maxime a vieții. O joacă gratuită ce invită la joacă.

(*ieri*)

În fața liceului nostru, se ridica o colină rotundă, ce bloca privirea, Grădiștea. Suntem în luna iunie. Explozie de verde. Nervi de creștere. Evadăm în masă de la ora de atelier. O luăm cu toții spre Olt fără să ne întrebăm de ce. Ocolim Grădiștea pe partea dinspre casele rudarilor. O cocoașă de aproape o sută de metri înălțime între fluviu și oraș, Grădiștea e acel tampon pus de natură chiar contra ei pentru a garanta liniștea slătinenilor; la rădăcina abruptă, înspre partea unde apele înfuriate bat din când în când pentru a avertiza că aici Oltul devine aproape un mare fluviu, s-au aciuat acei țigani blonzi ce se ocupă cu prelucrarea lemnului moale, de prin jurul apelor. Li se mai spune lingurari; sunt albi, destul de albi și aproape sedentari, dacă aceste bordeie săpate în malul Grădiștei pot fi considerate locuințe. Au cai micuți și măgari de a căror

orchestră ne amuzăm de câte ori mergem să ne scăldăm la Olt. Nu sunt violenți, dimpotrivă, de pe fețele lor emană o blândă tristețe, poate în amintirea rasei nobile din care se trag. Ne uităm curioși la copiii murdari, îngrămădiți cu câinii și măgarii într-o tovărășie pașnică; femeile, destul de tăcute, nu strigă, nu fac acel vacarm tipic țigănesc, mai mult tac, se uită cu ochi fără expresie la invazia noastră neanunțată în teritoriul acela insalubru în care s-au izolat. E o altă lume, alt spațiu, altă climă, alți sori. Aceasta e impresia mea; n-aș fi crezut că, după Grădiște, așa brusc, parcă ieșit din negură, începe imperiul libertății și al sărăciei. În partea dinspre oraș, vile cochete se cațără în sus, înconjurate de vii ca-ntr-o zonă montană, pentru ca pe partea opusă să descindem în Evul Mediu. Aflat printre casele săpate pe jumătate în pământ, ochiul îți fuge spre apele și sălciile din față, ce-nchid orice șansă de evadare din peisaj și din istorie. Ne simțim înfiorați de o chemare nouă, îi invidiem pe rudari pentru această libertate a lor de a-și alege istoria. Copiii întind mâna, cerșesc. Jenați, le dăm ce avem, am vrea să le dăm totul, dar ce înseamnă totul pentru ei nu reușim să ne imaginăm. Când am trecut de zona lor, spre pod, ne simțim ușurați, parcă ni se pare că am ieșit din tunelul timpului; aerul are altă densitate aici, e mai ușor de respirat și cerul e parcă mai sus. Ce se întâmplă? Oare să existe rudarii? Nu cred. Ei sunt o imagine fictivă, o invenție a autorilor ahtiați de pitoresc la modul vlahuțian. Ei, iată Podul! Nimic mai impresionant în acest oraș a cărui construcție naturală unică este Grădiștea decât arhitectura maiestuoasă a Podului. Pași redundanți pe carcasa lui sonoră; nu știi ce să privești, apele tulburi de dedesubt sau solzii metalici, încolăcindu-se pe brațele musculoase, sobre. Pe aici se merge spre Slătioara, fetele se opresc pe pod, deasupra celui de-al doilea braț, iar băieții coboară și fac baie. Careva lansează prima barcă de hârtie; Irimescu se avântă înotând și reușește s-o prindă, descoperă ceva scris, un mesaj al unei fete de pe pod, un „te iubesc“ impersonal.

Scânteia ia foc, se aprinde; toate fetele smulg foi din caiete, confecționează bărcuțe minuscule în care scriu ce vor: un nume, o propoziție amoroasă, un cuvânt cifrat. Toți colegii se prind în capcana jocului, le strălucesc ochii, așteaptă încordați să vadă cine mai comunică, se reped în întrecere să prade apa neutră de darurile amoroase închise în forme de hârtie. Cine ajunge primul în posesia cuvântului scris, iată proba; apa are aici mari gropi rotitoare, vârtejuri din care, odată intrat, nu prea se mai iese. Se spune „a dat într-un vârtej" și nu se mai comentează. Oltul își cere victimele ca mitul să dureze și nu e an să nu se înece un tânăr. De aceea, mama s-a opus cu toate mijloacele de care dispunea ca să mă scald vreodată în Olt. Astfel, întrecerea care să prindă mai repede mesajul cifrat mă găsește nepregătit, neștiind să înot; stau și privesc amuzându-mă. Îmi dau seama acum că îi invidiam de moarte pe colegii mei. Dar dacă E. se va apuca să confecționeze și ea o bărcuță în care să pună un mesaj secret pentru mine?

(*luni*)

Obsedat de întâmplarea de la Olt, astă-noapte am avut un coșmar. Eram pe o plajă albă, înconjurată de mare. Voiam să intrăm în apă, dar, deși la noi era soare, mai încolo puțin, cerul se colorase din albastru într-un negru tulbure; se vedeau burțile umflate ale norilor, niște sădile imense din care, ca din ugerul gigantic al unei vaci cosmice, se deșertau puhoaie de apă; nu ne era frică, ne uitam cu mirare la căderea, surparea aceea de ape, admirând fenomenul natural ca pe ceva ce ni se releva numai nouă. S-a auzit un bubuit năprasnic: „Să vedeți fulgerul", zice cineva de lângă noi. Un boldur de foc străbate orizontul și se înfige sfârâind în mare nu prea departe de locul unde ne aflam. Nu ne era frică, dar parcă începeam să ne temem; ne-am strâns unul în altul fără să mai privim, așteptând ca ugerul negru al apelor să se reverse peste capetele noastre. Atunci mi-am dat seama că visez.

(*azi*)

Trebuie să separi impurul cotidian de personajele ce se ridică vii dintre interstițiile literelor diafane, ce ți se lipesc de ochi, de privire, de trup ca să te apere de atracția languroasă a obiectelor diurne, stârnite să te acopere cu formele lor materiale. O lectură este o abandonare a realului, o trădare a vieții.

(*ieri*)

A. nu este deloc vulgară în dragoste ; are un aer de călugăriță *pentita*, ce se dăruiește cu toată ființa, înfrigurată de ispășirea ce-o așteaptă ; se zbuciumă, se zbate, se chinuie, ca și când ar fi în mare primejdie, pronunță cuvinte intermitente, ce nu trec dincolo de buzele învinețite, pârjolite de febră. Ține ochii închiși, e aproape moartă și, dacă n-aș simți trosnetul cărnii tinere ca o pădure în furtună, aș crede că este, ca la început, frigidă.

(*luni*)

Sunt gelos, iată un lucru imposibil, dar nu înțeleg de ce, din moment ce n-o iubesc ; mă roade gândul că ea mă înșală, că poate să mă înșele după ce mi-a declarat că eu sunt alfa și omega pentru ea ; cred că e o chestiune de orgoliu stupid ; o suspectez de ce e roșie în obraji ; am observat că, de câte ori face dragoste cu mine, i se înroșesc obrajii intens, apare o petală de lalea roșie aprinsă pe tenul acela cretos de regină habsburgică ; acum, primul lucru ce inspectez când sosește sunt obrajii ; apar sau nu acele petale însângerate, semn al ridicării bruște a tensiunii erotice ? Mă cobor cum n-aș fi crezut vreodată că aș fi capabil. Mă scrutez cu o curiozitate continuă : ce voi mai inventa ca să torturez o biată ființă ce nu are altă vină decât aceea că s-a născut cu o concavitate în locul unde eu am o formă convexă.

(*joi*)

Ne oprim la o cofetărie. A. își ia o înghețată; „Mai vreau una"; o privesc cu maliție și o pun la probă: „De ce mai vrei una?". „Fiindcă îmi place!" „Dar ce, trebuie să te înfrupți mereu din ceea ce-ți place?" „Dacă n-ar fi așa, aș muri!" Mă întorc jenat în altă parte. Facem doi-trei pași. „Vrei să spui că tot ce ți-a plăcut ai obținut totdeauna cu orice risc?" „Da, cu orice risc!", repetă ea, sfidându-mă. „Chiar și amorul?" „Da, chiar și amorul!" „Atunci înseamnă că mă înșeli!" „De unde până unde?" „E foarte logic!" O privesc și simt că am lovit în plin.

(*azi*)

Mă trezesc, în somn am avut revelația unui poem genial; îl văd cum crește, are un corp al său viu, se mișcă odată cu mine, palpită, pulsează, îi aud bătaia oceanică a sensurilor, întind mâna pe întuneric, pipăi până ajung la hârtie și creion; la primul contact cu aceste obiecte străine, corporalitatea poemului s-a estompat pe jumătate; mă cramponez de resturile mutilate ce mi-au rămas, ca să reconstitui scheletul; am o foame nepotolită de scris: lumina se-ngână cu întunericul, stau culcat în patul cald, primitor, mă bucur fără motiv; nu-mi simt forma trupului; eu nu mai sunt în el, eu sunt în mâna care scrie, în vârful unghiei lăsând o dâră; „Martin, nu iei cafeaua?"; o solicitare exterioară, un viol violent al refugiului amniotic; mâna șovăie, se oprește, cade tăiată de orice elan, nu mai pot desena o literă, mă smulg din starea cataleptică, mă transform în rostire, mă corporalizez, nu mai pot scrie nimic; refuz nutrimentul material ce-mi stârnește greață; mă întorc, vreau să mă ascund din nou în matricea somnului, aș vrea să-mi recapăt acea stare de imponderabilitate avută odată cu prima chemare către cuvânt; am pierdut noaptea, teritoriu pur al pre-ființării; cuvântul rostit alertează materia, o clarifică, șterge penumbra dintre lucruri, le curăță de zgura, de limfa nașterii

continue; în acea zonă a incorporabilului mă situez când scriu; fiecare cuvânt scris asistă, chiar în actul scriiturii, la propria-i geneză; el ia formă din ceața ce plutește deasupra apelor; „De ce m-ai strigat, soră?“; alergat de cuvinte pe marginea miriștilor înflorite, a doua oară pândit de spicele de grâu coapte, ademenit de greieri în țărâna somnolentă; „De ce m-ai strigat, soră, nu știai că scriu?“; mă întorc spre vorbire ca un prizonier înrăit măsurând pereții temniței.

(*ieri*)

Nu pot să dorm: o visez pe mama; „Băiatul mamii, adu-mi din medicamentul acela când mai vii pe acasă“; dar n-o văd, nu mi se arată, aud doar vocea, o voce liniștită, egală ca ton: „Lumina ochilor mei, m-ai uitat de tot, îmi e dor de tine!“; mâine plec la Slatina; mesajele ei în vis anunță primejdie.

(*miercuri*)

Să sfărâmi închisoarea cuvântului, acest trup din care se desfac larvele sunetelor invadând ereditatea materiei.

(*joi*)

A venit poeta G.M., o fată foarte inteligentă, în seria noastră; s-a transferat de la „sorbonica“ direct în anul al II-lea. Discutăm foarte mult, e capabilă să mânuiască cele mai grele abstracțiuni, parc-ar fi un Napoleon în fustă. De fiecare dată, întârziem după terminarea cursului, răpiți de discuție. Azi a venit un bărbat tânăr, blond și foarte înalt s-o ia de la curs. „Îți prezint pe poetul N.S.“, îmi spune G.M. Mă uit cu indiferență. Nu sunt deloc impresionat. Mi se pare un lungan deșirat, cu o coamă rebelă în care nu prea a intrat pieptenele. A fost invitat la noi la facultate cu mult tam-tam, înconjurat de o cohortă pestriță de admiratori și admiratoare; a citit niște versuri abstracte, aproape o înșiruire de silogisme. Nu mi-a plăcut decât poezia cu care a încheiat recitalul, se numea *Quadriga*.

Deodată, am simțit acel frison secret, ce mă cutremură de câte ori mă găsesc în fața unui poem extraordinar: „Șuieră o quadrigă pe câmpia/ secundelor mele./ Are patru cai, doi luptători./ Unul e cu ochii-n frunze, altul/ cu ochii în lacrimi./ Unul își ține inima înainte, în cai,/ altul și-o târăște peste pietre, în urmă./ Unul strânge frâiele cu mâna dreaptă,/ altul tristețea în brațe./ Unul e neclintit, cu armele,/ celălalt cu amintirile./ Șuieră o quadrigă pe câmpia/ secundelor mele./ Are patru cai negri, are doi luptători./ Unul își ține viața în vulturi,/ altul își ține viața în roțile rostogolite,/ și caii aleargă, până când sparg cu boturile/ secunda,/ aleargă-n afară, aleargă-n afară/ și nu se mai văd". Am devenit atent, mă uit acum la mișcările lui elegante, la orgoliul secret ce emană din pronunție și din gesturi și îmi spun brusc că, iată, el e unul dintre cei aleși; sfârâie ceva nou în versurile sale, o tensiune subterană pe care n-am notat-o la colegii lui. Se mișcă adormit, dar această aparentă încetineală a mișcărilor este doar o simulare de fiară rafinată ce stă la pândă cu toate simțurile, să găsească momentul cel mai exact, ca să sară pe pradă s-o hăcuiască. Prada lui suntem noi, cei care stăm și-l ascultăm fără să ne arătăm prea entuziaști. Mă burzuluiesc pentru că simt că devin invidios.

(*vineri*)

Acum două zile i-am spus lui Doru M. despre posibilitatea unei reviste literare studențești. Mare entuziasm. Ne-am strâns azi împreună cu G.M. și cu alți colegi și colege să găsim argumentele grave pe care să ne întemeiem demersul de a avea unde publica.

(*luni*)

Doru M. se erijează deja în șef al viitoarei reviste studențești. Este nepotul rectorului, marele matematician Mihoc. A venit și el în anul al II-lea, transferându-se de la matematici la filologie.

Băiat fin și educat, dar afon la literatură. Fără să ne anunțe pe ceilalți, s-a grăbit să strângă semnături în favoarea apariției revistei. Are prieteni la arhitectură și medicină, astfel că a strâns aproape două mii. „Văd că ai vrea să fii redactor-șef al revistei care nu există încă." „Va exista", răspunde el sigur pe sine. „Dar tu n-ai pic de talent și numai faptul că ești nepotul rectorului nu ajunge ca să conduci o revistă literară." Mă privește cu ură.

(*miercuri*)

Discut îndelung, aproape la fiecare curs de literatură, cu poeta G.M. despre Ion Barbu. Azi, când ieșim din amfiteatrul Odobescu împreună, ea îl vede deodată pe N.S. și se face albă la față: „Am uitat să-ți spun, să nu mai ieșim împreună. Dacă mă vede N. cu tine, mă bate". O privesc să văd dacă nu cumva glumește. Aproape tremură de frică. Ochii poetului blond au o culoare vânătă; s-au îngustat cântărindu-ne atent cum ne apropiem. G. este o fată foarte deșteaptă, știind cum să iasă din încurcătură: „Uite, colegul meu ar vrea să discute cu tine pe marginea a ceea ce publici în *Gazeta literară*. Îl interesează foarte mult serialul tău". „Zău?!", face N.S. amuzat. Îmi dau seama după tonul folosit că nu vrea să discute cu mine; salut scurt și îi las, îndreptându-mă spre bibliotecă.

(*sâmbătă*)

Sunt la policlinica Popov. M-am operat de deviație de sept. Nu mai puteam să respir. Grasul, adică medicul Ionescu, prietenul meu, mi-a spus: „Nu-ți tai din os, îți fac doar o rezecție de cornete. Prin cicatrizare, se obține destul spațiu ca să poți să respiri. În general, eu prefer să nu afectez prea mult organismul". „Bine, doctore. Ai grijă să nu-mi afectezi materia cenușie, că încă n-am pus-o la probă." „Chiar de aceea nu facem operația clasică." Sunt în cameră cu un arab simpatic. Îi adresez înainte de a fi operat acea sintagmă a mea care-i

îngrozește pe toți, „Degeaba trăiești", și-i place, nu se supără. Am devenit repede prieteni. Azi mă anunță: „A venit o fată frumoasă la tine". Este F. Nu știu cum a intrat până aici. Mi-a adus țigări Snagov. „Ești proastă. Doar știi că nu fumez", îi scriu pe o hârtie, fiindcă nu pot și nici n-am voie să vorbesc. „N-am știut ce să-ți aduc", se dezvinovățește ea. „N-a fost ieri nimeni aici ca să vorbească cu tine?" „A venit un ins, dar n-am înțeles ce vrea, fiindcă eu nu am voie să vorbesc." „Află că e lată. Acum se discută să ne exmatriculeze. Doru M. s-a dus cu memoriul pentru revistă la rector. Secretarul P.C.R., Diaconescu, a sărit în sus că vrem să facem revoluție. Ne-a convocat pe toți. A zis că ne trimite la Porțile de Fier să săpăm la Canal. Doar tu lipseai. Rectorul se zbate să ne scoată basma curată, ca să-și salveze nepotul." „E un tâmpit!", scuip eu cu greu printre dinți (despre nepot, bineînțeles), deși n-am voie să vorbesc. F. râde în hohote; îi place să se amuze din orice și pleacă după ce mă anunță conspirativ că „mă va ține la curent". „Ești cam dur cu fetele", comentează arabul cu nume lung.

(*azi*)

Destrăbălare. Mănânc icre negre și beau Cotnari vechi. A. se uită la mine intrigată. Pun un strat mai gros pe felia de pâine și mușc tacticos; îmi place să le simt cum pocnesc plici-plici în cerul gurii, au un gust neplăcut de nămol scos din fund de fluviu, dar mă satisface senzația de răcoare pe care mi-o provoacă în gură. Ea se lasă pradă admirației pentru pofta mea animalică de a mânca icre negre; se aude zgomotul fălcilor trosnind de efort să facă față lăcomiei mele trucate. Brusc, A. se avântă, ia o felie groasă pregătită de mine, mușcă atât cât cuprinde cu gura (ea are o gură fină, dar se forțează să o lărgească), se îneacă, fuge în baie și se întoarce cu ochii în lacrimi. „De ce?", întreabă mut. „Nu se mușcă din felia vieții prin imitație, *cara mia*", îi spun eu ritos, „nu trebuie să-ți vină poftă văzându-i pe alții cum înfulecă. Nu poți să

înfuleci decât din porţia ta. Nu poţi să mănânci decât atât cât te ţin fălcile şi lărgimea intestinelor tale. Dacă bagi mai mult, atunci trebuie să dai afară surplusul. De aceea vomită cei care se lăcomesc. Tu prea vrei să fii în surplus în tot ce faci. Te prefaci înfometată şi când eşti plină. Mănânci prin imitaţie, de frică să nu-ţi piară pofta. Te arunci în toate fără măsură. Fii atentă, că orice *hybris* se pedepseşte, cum spuneau, în Antichitate, acei greci nebuni!". Îmi mai pun trei felii barosane şi le mănânc demonstrativ, pe când ea se uită la mine cu o admiraţie copilăroasă. Sug însetat încă o sticlă din licoarea lui Cantemir. Mă ridic. Râgâi satisfăcut. Mă bat pe burtă ca o hahaleră. Mă irită privirea ei admirativă. Aş vrea să mă insulte, să-mi spună că sunt o brută, un ins grosier, un animal. Ca s-o incit, îi spun tot eu: „Degeaba trăieşti!". Surâde. E fericită. E supusă. Orice i-aş spune acum ar fi pentru ea ceva minunat. Plec la cenaclu.

(joi)

Pe acoperişul murdar din faţa ferestrei mele, o muscă unsuroasă lasă o dâră imperceptibilă; e un zigzag aproape geometric, nu se ştie ce impulsuri magnetice o atrag când într-o parte, când într-alta, astfel că nu depăşeşte o anumită limită, nu se aventurează dezordonat, ci se opreşte exact înainte de a încălca o linie precisă, ca acei alergători de viteză ce nu ies din culoarul de alergare. În timp ce o privesc, mă întreb prin ce se deosebeşte, de exemplu, mişcarea lui Ahile de aceea a muştei; şi el se înscrie într-o traiectorie simetrică între corturile aheilor şi locul unde se dă bătălia; atunci când se dă, pentru că această aşa-zisă bătălie e mai mult un produs al imaginaţiei noastre de lectori moderni, aprinşi de febra miturilor construite cu desăvârşită abilitate retorică de către greci. În realitate, ne lăsăm furaţi mai degrabă de descrierea scutului, de isteţimea şi şiretenia hoţului de Ulise şi nici nu observăm bine că grecii cam trag chiulul de la război, lăsând

doar impresia că ei se luptă aici pe viaţă şi pe moarte. Nici n-ar fi posibil ca aceştia să fie posedaţi de furia armelor timp de zece ani, când este clar că ei mai mult huzuresc la corturi, certându-se aprig pentru femeile ce le ţin de urât. Ei nu sunt altceva decât un fel de mercenari, întreţinând ideea de război prin armurile impunătoare şi prin campamentul hărmăluitor specific acestei muşte la fel de sâcâitoare ce se numeşte soldat. Musca de pe acoperiş are o culoare neagră-lucioasă şi scoate un bâzâit intermitent, precum Ahile mâniat repezindu-se asupra lui Hector; ea se repede însă asupra unor imondiţii minuscule ce populează invizibil suprafaţa înclinată. Mă concentrez s-o urmăresc: firişoarele acelea numite picioare se alertează infinitezimal de orice asperitate, se agită cu repeziciune semnalizând ceva într-un cod neînţeles. Cine va scrie despre acest „drum" al muştei, obţinând victorii la scara ei, va fi romancierul viitorului. Să te opreşti din lectură şi să priveşti o muscă! Câtă gratuitate, atâta subtilitate. Mă amuzam astăzi când un asistent harnic ne vorbea despre Hamlet în limbaj preţios; ar trebui să înveţe economia de mijloace, scrutând mersul muştei între două litere de carte. A fi sau a nu fi... muscă!

(*azi*)

Îi povestesc lui A. câte o întâmplare din copilăria mea, căci mă bucură enorm emoţia cu care mă ascultă. Cu această ocazie, constat cum mă complac în a mă transforma în personaj fictiv în faţa ei. Întâmplările ce i le rezum sunt reale, dar, de la un anumit moment, are loc o mutaţie a planurilor, o intrare subtilă în alt spaţiu, în care personajul, adică eu, nu mai pot jura că am fost chiar aşa şi că am comis cu exactitudine cutare sau cutare act. Nu îmi explic de unde îmi vine această pornire de a manipula *materia povestirii*; parcă raportul adevărat nu este cel între mine, cel de atunci (*cel povestit*) şi cel de acum (*cel care povesteşte*), ci între mine şi ea, mai precis, între mine

și plăcerea ei de a asculta anumite fapte și de a admira anumite nuanțe ale acestor fapte. Nu mai sunt atent la verosimilitatea povestirii, ci mă preocupă un stil autentic, întreținut de tensiunea afectivă ce nu trebuie să scadă, ci dimpotrivă. Astfel, observ că schema povestirii mă domină complet, după ce au fost schițate câteva detalii; deodată constat că nu mai sunt eu cel care povestește, ci povestirea *mă povestește* pe mine, deși nimic nu pare să fie neadevărat. Într-adevăr, nimic nu este „neadevărat", dar numai în sensul *adevărului povestirii*, ce se instituie ca instanță supremă, adjudecându-și *altfel* „adevărul" sau verosimilitatea întâmplărilor trăite de mine. Pe măsură ce avansez în povestit, îmi dau seama că m-am îndepărtat, că am modificat fără să vreau unele evenimente și că am inventat altele, fără să conștientizez că le inventez. De fapt, după confruntarea cu ea (o văd că mă ascultă răpită), trag concluzia că n-am inventat nimic; din moment ce ea mă urmărește cu încordare vie înseamnă că tot ce-i povestesc este autentic, altfel m-ar „prinde" că falsific și s-ar plictisi repede. Oare este posibil să te schimbi total, să te schimbi chiar în faptele tale și să-ți asumi altă identitate scrisă sau vorbită numai pentru a *comunica* cu celălalt? Nevoia de comunicare creează o altă realitate sau modifică dimensiunile cunoscute ale realului; noi nu ereditățm decât ceea ce încape în tiparele povestirii, căci toate impresiile noastre sunt modificate de dorința intensă de comunicare.

(*joi*)

Tot mai des am senzația bizară că voi cădea într-o crăpătură invizibilă a spațiului; chiar acum, aici, lângă mine, se va deschide o falie așa, din mers, iar eu mă voi prăvăli în gol fără oprire. Strigătul meu deznădăjduit nu-l va auzi nimeni sau nu va vrea să-l audă. Nu va exista nici cea mai mică șansă de reîntoarcere, pentru că această surpare a mea în gol va rămâne neobservată și, astfel, treptat, mă voi șterge din memoria celorlalți ca și cum nici n-aș fi fost. Prezența mea în

real este legată de activitatea memoriei celorlalți, și nu de ceva obiectiv ; pot să cad în acest spațiu de fugă chiar existând viu printre lucrurile înconjurătoare.

(*astăzi*)

Mi s-au prescris ochelari. I-am cumpărat, dar nu pot să-i port. Când îmi pun ochelari, am senzația că ceva material se interpune între mine și real și deodată totul se deformează în mod ciudat, stricându-mi acel echilibru natural în care trăiesc. Obiectele nu mai sunt aceleași și am impresia că, brusc, năvălesc asupra mea, fără o motivare firească. Cuvântul just este chiar acesta : pierd contactul firesc cu realul și mă clatin ca de o amenințare metafizică. Deformarea exterioară se extinde asupra simțurilor și percepțiilor mele nemediate : începe să mă prindă amețeala. Nu mai pot gândi, sunt subjugat de o spaimă nefirească, mi se pare că depind de un *ce* pe care nu-l înțeleg. Pentru mine, lumea nu poate fi văzută decât nemijlocit. Purtătorii de ochelari mi se par niște extratereștri...

(*luni*)

Orice alt lucru este mai ușor decât a scrie ; Bazil se uită la mine cu sinceră compătimire, ca și cum aș fi un bolnav incurabil. În timp ce el iese în soare și aleargă după dame, se bucură adică de vârsta lui, eu mă autoclaustrez între pagina albă și cea tipărită. Când nu mai pot să mă plimb prin lumile altora, încerc să intru în lumea mea, dar efortul rămâne sisific ; truda e atât de imensă, că nu înțeleg această vană încăpățânare ; îmi convoc eul cel mai autentic și provoc atâția martori să vorbească ; după ce au terminat toți și recitesc mărturiile lor, nu mă recunosc în nici una dintre acestea. Probabil că limbajul este insuficient spre a exprima ceea ce eu vam mai autentic în mine ; el, limbajul, se adaptează repede la canoanele unei retorici sau alteia și se vorbește pe sine, iar nu pe tine. De

aceea, mă plictisește ambiția romancierului mimetic de a-și închipui că el creează lumea din nou.

(*azi*)

Așa cum am mai spus, din când în când, îi povestesc lui A. unele episoade din copilăria mea; mă ascultă încordată, așa cum mă asculta și E. când eram liceeni la Slatina; mai fuge în pivniță și vine cu o sticlă de șampanie sau de Cotnari, o desface (ea nu bea decât un pahar, se face toată roșie; „îmi ia fața foc"), mă ascultă cu ochii, cu fața, cu mâinile; e toată doar ascultare: în asemenea momente, simt pericolul că aș putea chiar să mă îndrăgostesc de ea, într-atât mi se pare de pură, dar îmi dau seama că ea este îndrăgostită de bucuria aceea neînțeleasă cu care eu îmi povestesc copilăria; ea nu a avut o copilărie ca a mea, de aceea îmi iubește corpul de copil; nu pe mine mă iubește, ci pe acela care am fost când eram copil.

(*miercuri*)

Cât de reală mi-a rămas impresia aceea îndepărtată: o revăd pe mama ce se ruga la icoană frângându-și mâinile; pe mine mă cuprinsese o euforie bruscă, efect al febrei foarte mari; mă simțeam fericit, așteptam moartea, ca *să văd cum este să mori*, și mă uitam la sora mea cu mare compătimire; ea nu avea cum să se bucure de acest joc, de aceea nici nu înțelegeam de ce se văieta atâta mama; chiar atunci a intrat doctorul (era ziua de Crăciun, tatăl meu tocmise o trăsură să-l aducă până la noi), s-a uitat la mine cu blândețe și mi-a spus să stau cuminte în timp ce el o să-mi facă o injecție care n-o să mă doară; „Dacă mai așteptați câteva ore, murea", aud cum îi spune mamei pe șoptite; dar *de ce să nu mai mor*, mă întrebam eu, parcă era vorba să mor, acum de ce să nu mai mor; și cu acest gând am adormit, am dormit câteva zile, că păream dus; când m-am trezit, m-am trezit de dincolo; „Ai

grijă, că eu am fost pe celălalt tărâm“, îi spun lui A., „sunt imun la moarte sau voi fi deja nemuritor, întrucât am aruncat o privire în anticamera aceea, m-am uitat măcar printr-o crăpătură, deşi eram copil“ ; ea îmi ia mâna, o duce la ochi, la buze, mi-o sărută cu atâta dăruire că iar mă întreb înfrigurat dacă asemenea gesturi mă pot minți. E sinceră, îmi spun, nu poate să mă înşele, dacă mă iubește.

(*ieri*)

Replici disparate pe holul facultății: „Martin, ce-ar fi să le facem o figură?“, zice A. „Ce figură?“ „Să ne batem joc de cretinii ăştia.“ „Cum?“ „Să ne însurăm!“ „Cum s-ar zice, mă ceri în căsătorie?“ „Păi, te tot cer de doi ani încoace şi tu nu zici nici da, nici ba.“ „Şi pe urmă?“ „Dacă nu ne convine, o să ne despărțim!“ „Bate palma“, îi spun, „dar să nu te pună naiba să te înnădești la miere“. „Pe cât ne legăm?“, mai întreabă A. ca o negustorească. „Pe vreo şase luni.“ „De acord.“

(*azi*)

Axiomă: dacă eu știu că pot să am femei câte vreau, nimeni nu mă poate obliga să pun în practică acest lucru. A mă sustrage conștient, a mă izola, a mă deplasa în direcția contrară, iată adevărata putere!

(*luni*)

Sadoveanu a încercat să dea o sinteză a noastră, aşa cum a făcut-o şi Thomas Mann pentru nemți. Întrebarea este în ce măsură a şi reuşit? Da, *Creanga de aur*, da, *Baltagul*, da, *Frații Jderi*, da, *Zodia Cancerului* şi cam atât. Lipseşte însă dimensiunea tragică, lipsesc răbufnirile iraționalului, acele tenebre care să zguduie la impactul lecturii; prea se petrece totul în previzibil şi mitic. Ar trebui să ne depăşim clasicitatea congenitală, pentru a simți şi trăi la modul „monstruos“. Să

căutăm universalul nostru în exagerație, în abaterile de la *aurea mediocritas*.

(marți)

Azi, la întoarcerea de la Biblioteca Academiei, unde am citit *Pe culmile disperării* de Emil Cioran și *Mitul reintegrării* de Mircea Eliade, mă lovesc în pragul facultății de George I. care ieșea de la curs. „Ce ați predat?“ „Le-am vorbit despre Philippide.“ „Îmi pare rău că n-am știut, cred că le-ați spus lucruri foarte interesante.“ „Le-am spus eu, dar ei nu pricep nimic.“ Râd odată cu el, fiecare de altceva.

(azi)

Citesc dialogul *Parmenide*; nu înțeleg, mă supăr, o iau de la cap, nu mai ies din casă, procedez metodic; îl fragmentez pe secvențe, le copiez, le rostesc cu voce tare, e clar, e foarte clar, filosofia greacă era rostită și trebuie să ții cont de metoda dialogală; mă întreb câți dintre cei care trăiesc în acest moment pe planetă înțeleg cu adevărat *Parmenide*.

(ieri)

Ne vine un profesor nou de la Institutul de Teatru la cursul de literatură universală în locul lui Vianu; acesta are gesturi retorice de actor de duzină; își ține mâna în șold când recită, adoptă un ton egal plin de o emfază reținută, părul negru îi sclipește artificial, dat cu prea multă briantină; îl poartă lipit de craniu, ca acei actori americani buni cascadori, precum Kirk Douglas. Mă rog, se vede imediat că personajul se aranjează mult în fața oglinzii înainte de a descinde în arenă, numai că, mizerie! Citește cu asiduitate din prefețele sovietice apărute la scriitorii francezi traduși în limba rusă; oare chiar pentru acest lucru să-l fi ales marele poet Lucian B. ca asistent al său la Facultatea de Filosofie din Cluj? Clevetitorii susțin că se află în cauză frumoasa-i soție!

(*joi*)

Mă joc de-a Julien Sorel: numai că eu, din lipsă de timp, transform amantlâcul în căsătorie, ceea ce mă costă al dracului. O să vedem cât o să rezist. Deocamdată, experiența mă scutește de prea mari eforturi. Am totuși o scuză: o femeie trebuie s-o cunoști, nu doar s-o posezi.

(*vineri*)

M-am trezit brusc la bătaia în dungă a clopotelor de la biserica de alături; azi e duminică, nu e nimeni în cameră, am citit până la ora 4 din noapte, sunt extenuat. Spre ziuă, am visat, ca și ieri, un vapor cu care trebuia să călătorim pe uscat sau pe sub pământ. Era ceva în genul navei fantastice a lui Gordon Pym; ne transformam în funcție de spațiu, ne micșoram, schimbam culoarea, apoi, brusc, reveneam la normal.

(*duminică*)

Am impresia că A. joacă un rol pe care și-l studiază îndelung, ca o mare actriță ce are trac înainte de a intra în scenă (uneori, aleargă în baie, când n-o vede nimeni, unde, săraca, își vomită și intestinele!); în rol, însă, este surâzătoare, trăgând tot spectacolul după ea, este chiar teribilă; primește aplauze la rampă deschisă (în pauze, însă, aleargă din nou acolo și-și întoarce intestinele pe dos). Riscuri ale meseriei!

(*miercuri*)

Aici, la conventul din Matei Basarab, mi-am croit un program precis. Adaug încă două ore la capitolul lecturi zilnice; mă culc la ora 2: azi-noapte, când am intrat în cameră, frânt de oboseală, am găsit ceva moale sub pătură: o pisică! Văd că drăgălașii de colegi îmi dau atenție.

(*marți*)

În camera noastră stadion, de peste patruzeci de paturi, nechezăm ca un pluton de cai în grajdurile regale sau plutim, ca să iau frumoasa metaforă a lui Victor Nițâ, precum niște „pești ce dorm într-un acvariu albastru"; pentru a accede în ea, trebuie să trecem prin camera mai mică a celor din anul al II-lea; aici, văd mereu un tip spălăcit blond, cu osânză muierească în fese, ce umblă mai totdeauna dezbrăcat; azi, tipul a intrat în dormitorul nostru, așezându-și fesele puturoase direct pe masa de lemn de pe care noi mâncăm de multe ori; l-am privit toți brusc alertați, astfel că s-a ridicat rapid și a ieșit: calitatea trivială a gestului ne-a adus în starea de a deveni violenți; e curios cum, uneori, natura fabrică specimene atât de jegoase, că îi e rușine și ei înseși de rateul produs: acest ins mai are și pretenția de a fi poet; puah!

(*joi*)

Nu vreau să sfărâm nimic din mine, nu vreau să mă diluez, nu vreau să curg leșinat ca ceilalți în sentimentul de dragoste ce degradează, anihilează eul. Marii bărbați au fost singuri. Cât timp sunt singur, sunt indestructibil. UNUL este indivizibil. Don Juan este puternic fiindcă nu se îndrăgostește niciodată. Marea forță stă în a nu te îndrăgosti. De aceea am acceptat să mă căsătoresc cu A. Idiotule, să nu cazi într-o dragoste!

(*vineri*)

Revin asupra întâlnirii adolescente cu E.; înainte de a termina liceul, în vara lui 1961, m-a chemat la ea acasă, când era singură, pentru o dezlegare. O fată face un asemenea gest disperat cât este încă pură; investise în mine toate sentimentele și probabil că sosise momentul să decid, s-o eliberez de această stare de așteptare, s-o adopt sau s-o abandonez. Această situație de care mă simțeam instinctiv responsabil mă apăsa

ca o vină personală; trebuia să mă exprim, să mă exteriorizez precum Riga Crypto; a o abandona pentru alții mi se părea catastrofal, dar nici nu eram în posesia mijloacelor necesare pentru a putea decide. Ea simțea ezitarea și incertitudinea mea și mă amenința cu o hotărâre violentă. Dar s-ar putea ca totul să fie doar o supoziție a mea.

(*miercuri*)

Dintr-un oțiu tipic bucureștean, merg la Băneasa cu A. să luăm puțin aer. E primăvară, dar frunza n-a apărut încă. O pădure desfrunzită poate deveni o metaforă a extincției, pe când una în plin verde duce la ideea erotismului natural. Iată natura umană redusă la scara vegetalului.

Iarna e anotimpul freneziei cerebrale. Gheața dă frisoane de gând, de aceea intelectul e asociat totdeauna cu un cadru boreal. Dacă ar fi așa, ar însemna că, acolo, indivizii nu cunosc voluptatea împreunării corporale și că se iubesc platonic, numai în concepte. N-ar fi mai probabil că albul înghețat cere concupiscența pasională pentru armonie și echilibru?

(*azi*)

Ninge vârtos afară și simt că lectura nu-mi mai procură nici o satisfacție. Îmi furnică ochii. Nici nu mai știu ce citesc; nu văd decât imaterialitatea albă ce se strecoară între literă și sensul cuvintelor. Ninsoarea mă atrage totdeauna cu o forță neînțeleasă, mă scoate din conjunctural, spălându-mă de reziduurile clipei.

(*luni*)

Când începi o carte, totdeauna te sperii de sfârșitul ei. E ca și cum ai vrea să te îndrăgostești de o femeie și te temi că nu va ști să te iubească. Din aceste ezitări are de câștigat literatura, niciodată amantul ce ai vrea să fii!

(*joi*)

Există momente rarisime când reușim să comunicăm, mai ales după actul amoros. „Experiența amoroasă poate fi repetată cu fiecare individ în alt mod? Iată problema ce mă preocupă. Adică mă deosebesc eu și cât anume mă deosebesc, în act, de acele pisici ce miorlăie și se tăvălesc de plăcere pe frunzele de sub castanul din fața ferestrei?“, îmi recită astăzi A. după ce ne-am iubit îndelung. „Eu nu mă opresc la dragostea fizică (*amour*); e prea puțin pentru mine, e doar o treaptă, cea mai de jos. Mă obsedează amorul ca sentiment, ca purificare de eu, dincolo de zgura nediferențiatoare a cărnii. Mă excită *comuniunea în idei*, altfel rămân insensibil la orice atracție. Aș vrea să acced la acel *pattern* de sentiment, să ajung în zona tiparelor erosului, să mă cufund în apa germinală“, i-am răspuns și, pe măsură ce vorbeam, simțeam distanța crescândă dintre eul meu autentic și exteriorizarea în discurs. Odată pornit, acesta mă trăgea spre casa retoricii, obligându-mă să mă înscriu în dimensiunile consacrate ale comunicării convenționale. Nu pot fi autentic decât în act! Acum înțeleg de ce Barbu îi spunea lui Vianu: „Mă, eu sunt mare poet... în Act!“.

(*vineri*)

Nu știu de ce A. este contestată vehement în grupă în ceea ce privește chiar calitatea ei principală: tensiunea trăirii. Modul pasional pe care-l afișează și care devine motiv de invidie din partea celorlalți se află în ea însăși; este ceva ce iese la suprafață imediat, ca untdelemnul deasupra apei. Ea este animată de pasiune în tot ce face: în orice gest, chiar lipsit de importanță, se exaltă până dincolo de normal; de aceea, devine puțin ridicolă. Ieri, la seminarul de universală, punea atât patos vorbind despre tragedia Annei Karenina. Această trăire în exces este interpretată de ceilalți colegi în registru actoricesc; se afirmă că se comportă ca și cum ar recita un rol într-o piesă proastă, dar ea nu se sinchisește de

nimeni. Continuă să braveze, să sară garduri cu schiurile agățate de umeri ca niște aripi de înger, inadecvate, grotești, dar aripi pe care le poartă cât mai la vedere pentru a fi ea, pentru a nu se confunda cu altcineva. A. *zboară* însă susținută de o energie neobișnuită printre acești indivizi comuni, care o arată cu degetul, se agață de aripile ei simbolice, trăgând-o în jos și mototolindu-i elanurile în hohote vulgare ; în defensivă, ea se preface că râde împreună cu ei, se mototolește mai tare decât este posibil, apoi se ridică întâi pe coate, în genunchi, râde-plânge cât poate, se odihnește încă puțin la pământ, se redresează, se ridică cu un efort imperceptibil, pășește puțin împleticită, înalță fruntea, îi sfidează pe toți cu o privire plină de o imensă milă, își ia aripile în brațe și fuge cu ele, le ascunde o vreme, apoi, când nimeni nu se așteaptă, începe să zboare din nou, se ridică deasupra celorlalți, destul ca să se observe diferența, destul ca să se creeze invidia, destul ca să trezească ura.

(*miercuri*)

Acum, când scriu crispat pentru a umple golurile dintre cel de acum și celălalt, năvălește alt timp peste mine și mă oprește să scriu sau să citesc. Mă izolez în această cameră de student, îmbibată cu mirosuri tari, nu primesc pe nimeni, o alung pe A., care chițcăie pe la ușă s-o primesc ; nu vreau să aud voci externe, nu ies zile întregi, mă concentrez spre acel întuneric interior, din care cresc forme de viață, umplând de larmă aerul închis al camerei. „Oh, lucrurile cum șoptesc“, se răsfață în alaiuri vesele, ținându-se unele de altele, într-o cavalcadă a imaginilor, se lovesc de colțul mesei din greșeală ; mă pipăie, mă îmbrățișează într-o euforie de neînțeles ca niște ființe vii. Nu trebuie decât să trag storurile, să nu intre lumina albă de afară, nu trebuie decât să deschid ochii în întunericul compact al camerei, pentru a fi luat în stăpânire imediat de acele întâmplări care nu mai sunt ale mele sau de

acele entități care nu mă reprezintă pe mine; le ademenesc cu șosele-cu momele să se întoarcă și să aștepte disciplinate în fața mea până le prind în chinga literei, dar îmi dau seama că nu rămâne decât foarte puțin din ceea ce a fost, din ceea ce am trăit altădată. Realitatea mea de atunci nu se suprapune peste realitatea mea de acum; nu există decât iluzia că se poate spune același lucru despre aceeași întâmplare cu aceleași cuvinte, dar noi nu trăim decât în *instanța gestului*; imediat ce aerul a absorbit mișcarea reală, imediat ce ochiul a transformat-o în material de arhivă, aceasta nu mai există. Rămâne doar cuvântul care o preia, falsificând-o pe măsură ce o povestește. Un jurnal este autentic numai dacă se scrie simultan cu *actio*; orice discurs trebuie suprimat înainte de a recurge la un model. Fragmentarismul jurnalului este poate cea mai apropiată formă de discursul nud. Între cioburile discursului rupt, încerc să recuperez sisific intervalele realului.

Miniroman

(relatare autentică a colegei mele V.V.)

Eram într-o continuă încordare a simțurilor, fără să știu ce așteptam. Parcă o altă ființă se afla în mine, mă dedubla și eu nu puteam să-i interzic nimic. Insul acela bolnav mă obseda zi și noapte, hipnotizându-mă, și indolența ce mă caracteriza a fost înfrântă. Nu știu nici acum ce anume m-a convins să merg la el, dar actul în sine m-a oripilat ca femeie, provocându-mi o silă imensă din care n-am putut să ies decât acum, cu tine. (În timp ce vorbește, o urmăresc și mă urmăresc: orice cuvânt al ei despre celălalt e o autocondamnare fără apel și simt cum mă îndepărtez fulgerător de dorință, cum corpul meu se baricadează în totala indiferență.) Înțelege-mă, un om infirm ce se dă un mare artist, un ales, începe să mă urmărească în permanență, zi și noapte, pe stradă, la facultate, cu telefonul, oriunde, intoxicându-mă cu dragostea lui bolnăvicioasă, spunându-mi că doar el știe să mă iubească așa cum merit eu, că nimeni altul nu se va mai uita la mine, că

voi rămâne fată bătrână, că el îmi face un hatâr și mă scapă de mine însămi. Creșterea mea exagerată în înălțime mă lăbărțase ca pe un pompier și privirile mele reci nu atrăgeau bărbații, care se uitau la mine ca la un manechin de vată. Mă simțeam îngrozitor; nu știam cum să-mi ascund șoldurile imense ce, ele singure, parcă străine de restul corpului, atrăgeau câte un mizerabil care mă ciupea de fesă ca pe o bucătăreasă. Cedând insistențelor acelui dezaxat, nu făceam altceva decât să mă răzbun pe mine, pe trupul meu fad, pe ființa aceea searbădă, zăvorâtă într-o pasivitate stupidă. Întâmplarea aceea a fost ceva extrem de murdar, tot ceea ce poate cunoaște mai urât o fată, ce nu știe că, înaintea actului, trebuie să existe mai întâi o educație sentimentală.

Jurnalul lui A.

17 aprilie 1963 (miercuri)

Scârbă de viață! Fii cât mai plină! Dacă nu vei fi, te voi face eu, să știi! Martin! Altul! Alții vor veni! Oare?

18 aprilie 1963 (joi)

De ce mă chinuiesc să scriu? Vreau să dorm, beția cere somn. N-am pe nimeni în lumea asta mare pentru cine să scriu. Vreau să dorm, să adorm acum, lasă-mă-n pace. Mi-e somn și, mai presus de toate, mi-e sete de visele beției. Nu vreau să-mi treacă beția, vreau să adorm în ea și să visez cum niciodată voi nu puteți visa atunci când vă culcați lucizi. Vise teribile îți doresc, fată ce te recunoști doar în vis, doar în vis.

19 aprilie 1963 (vineri)

Nu pot defini precis ce se întâmplă cu mine. Îmi dau seama că nu mă voi putea lega niciodată în mod trainic de un om. Am o fire imposibilă, vreau să mă afirm în împrejurările cele mai nepotrivite. Și, ce e și mai ciudat, *când sunt cu un bărbat, gândesc prin el,* adică mă exclud pe mine ca persoană în fața necesității calculate de a-i face compania plăcută. Ei bine, oare nu s-a născut omul în fața căruia să nu-mi cântăresc orice cuvânt înainte de a vorbi, omul căruia, aruncându-mă de gâtul lui, să-i pot spune din toată inima „dragul meu", și

aceasta în mod spontan? Nu, nu există un asemenea om, e doar o himeră după care alerg, crezând că fiecare chip ascunde ceva din el, el care nu există, el al tău și-al altora, el pe care nu-l cunoști bine, dar știi precis cum ar arăta dacă ar fi să-ți apară în cale. Iubesc bărbații! La altceva nu țin în viața asta. E singura mea bucurie, unica idee ce are darul de a-mi tempera porniri ce devin uneori deznădăjduite. Ce este mai dureros, bărbații m-au înșelat întotdeauna. Fiecare dintre ei are ceva atât de meschin, atât de josnic, când stau și mă gândesc la întâmplarea ultimă de pe urma căreia cu greu îmi voi reveni. Sunt atât de mărunți bărbații când e vorba despre propriile slăbiciuni, dar sunt atât de unitari, îi privești cum străpung clipa cu darul lor de a fi puternici. Nu, nu e cazul să aduc aici întâmplări personale, oricât de mult m-au zguduit acestea. Le doresc bărbaților numai bine, și nu din indulgență, ci pentru că ei sunt demni de cea mai mare prețuire. Dau totul și nu cer nimic în schimb. Nu le cer nimic bărbaților, pentru că nu merită să le cer. Eu îmi iau singură când am nevoie. Zău că parcă aș vrea să plec, să plec, să plec... Am în mine un gol care mă gâtuie. Lipsește ceva din mine. Dragostea? Of, iar dragostea! Nu înțelegi că nu vei putea iubi niciodată din plin? Dacă nu te mulțumești cu imperfecțiuni. Cu oameni care nu te satisfac pe deplin? Ei bine, ai să rămâi fată mare până te cureți. Un glas din mine spune „Mai bine așa" și altul, ceva mai puternic: „Ce, crezi că animalul din tine are nevoie de savanți? Nu, bre...".

20 aprilie 1963 (sâmbătă)

Eu către mine. Pe Vasile îl iubești acum pentru simplul motiv că nu ai pe un altul care să-ți atragă atenția; chiar în seara asta, dacă Ovidiu, ăla bine ca bărbat, ți-ar fi dat mai multă atenție, fii sigură că mâine, plimbându-te cu el, ai fi uitat cu totul de Vasile. De fapt, așa l-ai uitat rapid și fără posibilitate de întoarcere pe Mircea, atunci când în viața ta a

apărut altul. Pe toți îi vei uita, pentru că mereu va veni altul să umple golul rămas sau pe care îl presupui doar. Nu alunga nici un bărbat! Cine știe pe cine vei iubi mâine.

Dragă Mircea,
Despre poezie avem mult de discutat. Poate mai mult decât îți închipui tu. În amănunt, poezia este realizată când ideea nu este prea clară. Am descoperit multe, multe probleme noi și unele nu le-am putut rezolva. Am o obsesie: întâmplarea de atunci; mi s-a părut prăbușirea castelului (știi tu care) fără seamăn de frumos, dar care... n-a fost așa. N-o să se mai întâmple. Mircea, eu îți doresc să vezi cât mai multe apusuri roșii și să scrii mai departe ca și până acum. Să nu mă mai aștepți. Pleacă singur. Eu nu mai vin. Iată visul acela. Drumul pe care apucasem, însă m-a condus nu spre infinit, ci, deodată, s-a oprit. M-am cutremurat și-am vrut să trec mai departe, dar mi-a fost frică și m-am așezat pe o piatră să-mi adun gândurile. Un ochi rotund de cer mă privea nedumerit... și deodată stelele de deasupra au început să cadă spre mine. Atunci am început să construiesc cu ele, în loc de cărămizi, un castel cu turnuri înalte care luminau calea până departe în mină. În clipa următoare însă, o simplă sclipire a zorilor mi-a stins toate stelele și, odată cu ele, palatul meu a devenit un abur transparent, ridicându-se ca o ceață a pământului. Când am deschis ochii, totul dispăruse. Ochiul de cer era acum cenușiu. Nu știam unde mă aflam și am privit încă o dată locul visului, mi-am strâns lucrurile și, cu pasul rar, cu ochii în pământ, am plecat repede, fără de țintă, să caut o potecă să mă scoată către lumină. Nu am găsit-o. O caut încă.
Zulu

21 aprilie 1963 (duminică)

De ce nu vii, omule, la cenaclu? Întreabă lumea de tine, încep să se agite spiritele. Să știi că R. (ăla cu barbă) a fost

aplaudat de toată sala după lectură. Este, într-adevăr, o forță... Și tot ceva interesant : au venit de la televiziune cu reflectoare și cu aparat de filmat și, cum se ridica cineva să vorbească, îi suiau reflectoarele în cap și-i băgau aparatul în ochi. Persoanele feminine erau foarte solicitate, să vezi ce se mai aranjau damele. Bucuria lor! În sfârșit, te rog ceva, iartă-mă... pentru că eu n-am să mi-o iert niciodată. Orice-ar fi, chiar dacă mă urăști, de fapt, ai tot dreptul, trebuie să vorbim neapărat.

22 aprilie 1963 (luni)

Acuma, când sunt beată criță, trebuie să scriu, c-așa-mi dictează nu știu ce în mine și, tulbure, să spun c-am băut singură, singură, singură, fără nimeni, fără cârciumă. Eu cu mine și cu durerea mea, pentru ce am băut, pentru ce am plâns? Ca un copil fără nimeni pe lume. Iubesc, iubesc pe nimeni și nimeni nu mă iubește. Pe cine iubesc? Pe nimeni. De cine sunt iubită? De nimeni. Felicia, te urăsc pentru că mi l-ai suflat pe V. Felicia, te urăsc fiindcă urăsc toți oamenii mai deștepți ca mine. M-am îmbătat ca să pot uita. Vai, dac-aș ști că plâng, plâng, plâng, plâng, plâng. Du-te dracului împreună cu toți bărbații! Ce crezi, că n-am cui să mă vând? Adio, sentimente pure și visuri de fecioară. Am să mă vând pe cel mai mic preț posibil, în mod banal, prozaic. Poate vei veni și tu o dată să mă cumperi, dar pe tine te voi refuza, oricât îmi vei oferi. Ce izbucniri nebune aseară la beție, acuma-i dimineață ș-am adormit un pic, dar capul tot mă doare, mă doare tot din mine. Acuma nu mai tremur, dar nu mai știu nimic. Idioată sunt! Ce amorțeală în mintea mea. De ce-s neliniștită și ce aștept, pe cine?

23 aprilie 1963 (marți)

S-a terminat și cu Dinu. Nu știu de ce astăzi nu mi-am putut stăpâni repulsia pentru atingerea lui fizică. Nu l-am lăsat să mă sărute, mi-e scârbă și dezgust. Am o criză depresivă, care

durează de câteva zile. A fost contrariat și mi-a dat de înțeles că el nu mă va mai căuta de-acum încolo. Ducă-se dracului! Numai să nu rămân fără companie, ar fi groaznic. Nu l-am mai putut suporta. Ce era să fac, eram obosită. De fapt, acum o să am destui în jur. Sunt frumoasă doar! Dinu nu-mi va rămâne nici ca amintire. Așa joc eu, așa pierd eu...

Nu știu dacă am să pot avea vreodată liniște. Ba chiar nu vreau să fiu niciodată mulțumită de mine. Vreau să trăiesc fiecare clipă, să o simt cum mă străpunge, cum vibrează în mine, cum lasă în urmă puternica impresie care produce amorțirea. N-am nici un scop în ceea ce scriu. Vreau numai să urmăresc evoluția mea spirituală, pe baza notării zilnice a impresiilor produse de întâmplările prevăzute sau neprevăzute ale timpului parcurs. Am iubit, demult, pentru prima oară. El m-a dezamăgit, neputând să-mi înțeleagă puritatea sentimentului, neputându-mi răspunde în nici un fel la pasiunea mea. Pot spune că l-am uitat; totuși, dacă l-aș mai vedea... poate m-ar săgeta din nou bucuria aceea de a trăi, de a fi fericită, de a simți un om aproape. A doua mare iubire a fost Mircea. Nu știu de ce a plecat, nu pot să-mi explic îndepărtarea lui bruscă și definitivă. El însă mi-a dat sentimentele cele mai pronunțate ale caracterului meu, adică m-a făcut să văd, să simt că iubesc drumurile și oamenii. Fata închisă între zidurile apăsătoare ale orașului a urcat pe munte și a iubit cerul albastru, a urcat pe munte și a iubit piscurile, a urcat pe munte și a iubit oamenii întâlniți în cale. A fost o metamorfoză, o descoperire a adevăratului meu fond sufletesc, ce fusese zdrobit de împrejurările tragice ale vieții pe patinoar. Și dacă azi am reușit să elimin încet-încet din suflet imaginea lui Mircea, totuși el e singurul care va rămâne ca un fel de prim ghid al sufletului meu spre frumos, spre culoarea albastră a cerului și a iubirii. Cea mai frumoasă amintire? Mai mult, a fost sentimentul existenței unei tinereți arzătoare, descoperirea ei. De atunci, iubesc oamenii și plecările. Dar Mircea nu mai

voia să mă ia pe munte. Nu-i mai plăceam, mă ocolea chiar, ce „chiar" ; mă ocolea de câte ori avea ocazia. De ce? Nu știu, dar bănuiesc, cred că e vorba despre dorința lui de a schimba decorul, de a părăsi gara mea, în care poposise. Odată, la cârciumă, mi-a spus că Lora (cea care-l iubește pe el nespus de mult) nu-l lasă să scrie, și asta ca și când el ar fi robul ei, care protestează împotriva acestui gest normal pentru o persoană atât de naivă ca Lora. Mai spunea că nu-l lasă să plece pe munte. Eu plecam mereu cu el. Totuși, el are nevoie să fie așteptat, să simtă o afecțiune de la distanță pentru cineva. Au fost momente în care Mircea m-a iubit cu adevărat, dar eu n-am știut să trezesc și să fructific animalul din el, pentru a-l putea câștiga întreg. Acum știu să judec în felul ăsta, pentru că mi-am schimbat mult ideile despre iubire. Pe vremea aceea, credeam în iubirea ideală, unică, mare. *Și totuși, exista în fiecare moment în mine tendința de a-l înșela pe cel pe care-l iubeam. Nu pentru că nu l-aș fi iubit, ci, din contră, pentru că, iubindu-l prea mult, simțeam nevoia chinuitoare de a scăpa de obsesia persoanei lui.* Mircea a plecat și a luat cu el ultima picătură de sinceritate din sufletul meu. Mi-a lăsat însă dorul de călătorii. Am început să caut bărbați, cu care să mă pot duce pe munte. Din momentul acela, inima mea a murit. Și, pentru că așa cum e moartă nu poate să nu iubească, i-am imaginat un bărbat perfect corespunzător tuturor cerințelor mele morale și fizice, un El, scris cu *E* mare, pe care-l iubește în vis și pe care l-am numit Arthur. În viață dictează rațiunea, și ea, la rândul ei, e subordonată interesului. Oamenii, în general, sunt demni de toată dragostea. Dar, luați în parte, îți trebuie multă abilitate pentru a-i putea despărți de meschinele lor interese, ca să vezi latura generală bună din ei.

Apoi a urmat Vasile. Din partea mea, el a fost, pot spune, o pasiune, dar numai spirituală. Îl asemănam cu bărbatul ideal al visurilor mele, dar, când mă găseam lângă el, începeam să lupt cu realitatea crudă a lipsei de orice aderență între El

și Vasile. Aveam nevoie însă, pentru a lucra în voie cu bărbații, să scap de feciorie. Am încercat cu Vasile... m-a scârbit în ultimul grad și încă nu mi-am revenit de pe urma șocului. Tot fată sunt și tot proastă. Mă deranjează faptul că nu pot fi liberă în mișcări, că am unele rețineri fără sens și contra mea. După întâmplarea cu Vasile, câteva săptămâni am crezut că înnebunesc. Mă stăpânea un fel de deprimare, viața mi se părea goală de sentimente, goală de adevăr. Am reușit, în starea asta de spirit, să plec pe munte. Acolo, am întâlnit doi prieteni: Eugen și Sergiu. Rațiunea din mine mi-a dictat să fructific afecțiunea pe care o simțeam la Eugen, pentru a putea pleca des, cât mai des pe munte cu el, indiferent cu cine. Eugen are 29 de ani. E un pasionat al muntelui și de aceea prețuiește mai mult decât toți cei pe care i-am întâlnit (exclud pe Mircea). Sergiu e un tip deosebit de simpatic, antrenant și distractiv în orice ocazie. Ne este indispensabil pentru buna dispoziție. Acestea sunt noile mele „relații". Ce va ieși cu ei? Ce va fi mai departe? Mâine, poimâine, săptămânile sau poate clipele vor hotărî. Mâine mă întâlnesc cu Eugen și Sergiu seara la 7 la mine la facultate, în hol. Pretextul e o datorie a mea față de Eugen. Să vedem, afecțiunea lui s-a păstrat? Și dacă nu? Principalul e să plec cu ei de câteva ori, pentru a-mi face eventual alte relații. Așa e viața mea. Plină de neprevăzut. Plină de interese, dintre care predomină unul: trebuie să scriu, și, pentru a putea scrie, trebuie să trăiesc din plin și să nu mă leg spiritual de nimeni. Așa voi face!

25 aprilie 1963 (joi)

Am așteptat degeaba la ora 7 în hol la facultate. N-au venit cei doi. Oare or fi avut motive serioase? Nu prea m-am enervat, pentru că am petrecut un sfert de ceas cu Crângulescu, care mi-a făcut o propunere interesantă. Apoi, ca să nu mă plictisesc, am plecat cu colegul meu Martin la film. Am o afecțiune specială pentru el. Nu specială în sensul intensității

sentimentului. E o fire curioasă. O natură puternică și singuratică. Nu stă de vorbă cu nimeni. Pe mine mă acceptă așa mai mult ca să se distreze. E un ins imposibil, dar umple bine clipele mele goale. Chiar vreau să plec cu el pe munte și cu un altul, bineînțeles. Am uitat să scriu că eu mă descurc foarte bine cu doi, mai puțin bine cu unul. Între doi însă, mă simt în largul meu.

26 aprilie 1963 (vineri)

Nu sunt în stare să scriu nimic. Nu știu ce am. Sper că o să urmeze o perioadă în care să pot scrie mai departe mult. Pe Vasile îl detest. Nu pot să îl văd în ochi, mi-amintește lucruri oribile, de nepovestit. Oribile, bine am ales cuvântul! Mi-e scârbă de el, mi-e greață. Martin mă enervează cu rigiditatea lui. Totuși, în lipsa altuia mai bun, deocamdată, o să mă resemnez și la el. Singură înnebunesc. Nu știu ce am. Desigur, mi-au lăsat multe urme cele ce s-au petrecut cu idiotul de Vasile. Dar cât o să dureze oare? De atunci, sunt complet incapabilă de a începe ceva. Cred că lovitura nu poate fi mortală pentru lucrarea mea literară. Aș fi în stare să-l omor! Totuși, senzația asta de dezgust pentru toată lumea, de separare totală, de singurătate voită mă arde, mă domină acum. O să mă duc cu Crângulescu. Ce bine e de el! E consacrat, e liber, e nebun și știe să-și respecte nebunia... N-am nici un punct de sprijin. Și, în momentul în care sper că îl găsesc, senzația aceea de scârbă, de renunțare mă face să arunc totul, ba chiar mă îndeamnă să nu mai caut nimic. Soartă, rupe-mă de starea asta; oricum, dar rupe-mă!

Seara m-am dus cu Martin la o oră de filosofie. Oh, cât aș fi vrut să dau cu el de-a azvârlita, așa m-a enervat cu pretențiile lui de savant atoateștiutor. Cum îi găsesc înlocuitor, îl dau dracului imediat și iremediabil. Prea mult l-am suportat. Mi-ajunge! Mă simt foarte singură, dar nu vreau să recunosc nici în ruptul capului. Am atâția în jur care mă doresc, iar eu

mă simt singură. Asta din cauză că nu pot iubi pe nici unul dintre ei. Parcă ăsta era planul meu: să nu iubesc, să fiu iubită... Da, și ăsta va fi planul meu pe mai departe, dar sunt în momentul crucial în care animalul din mine își cere dreptul la dragoste. Cu cine oare îi voi satisface dorința asta, și așa întunecată de o întâmplare anterioară?

27 aprilie 1963 (sâmbătă)

Ca să vezi ce poate face autosugestia! Am venit la facultate absolut bolnavă, capul mă durea, tâmplele-mi pocneau, nu vedeam bine, eram amețită... Am chiulit la orele de seminar la slavă veche. Eram absolut dezamăgită. Când, din amfiteatru, l-am văzut pe Fredy; dintr-odată, totul mi-a trecut. M-a anunțat că vom face antrenament 17 ore pe săptămână; bicicletă, înot etc. Sunt fericită. Sunt fericită acum! Adormi, dragul meu Arthur. Mie încă nu mi-e somn. Mi-e drag să te privesc, pentru că ești nespus de frumos. Mi-e drag să te privesc, pentru că tu nu mă vezi și ochii mei se pot fixa oricât pe trupul, pe figura ta dragă. Adormi, dragul meu... Visez ca o neroadă. Mi se pare câteodată că îl am alături pe cel visat de-atâta vreme. N-am pe nimeni! Dormi tu, creier de oaie! Niciodată nu vei putea spune unui om cele scrise mai înainte. Ba le voi spune, pot încă să visez... vreau încă să visez... Credeam că înnebunesc de singurătate. Dintr-odată, un telefon! Sergiu! Am găsit și numărul lui Eugen; am vorbit cu el. Mâine mă întâlnesc cu Eugen. Cum se joacă soarta cu sufletul omului! Ce joc primejdios! Ce ridicol!

28 aprilie 1963 (duminică)

M-am întâlnit dimineața cu Eugen, apoi l-am luat și pe Sergiu cu noi la plimbare. Ne-am plimbat la șosea, apoi ne-a apucat ploaia și am nimerit la mine, unde am mâncat cu toții. Ne-am dus apoi la Sergiu acasă și, în sfârșit, la cinema. A fost

o zi plină, o zi plăcută. Am aranjat să plecăm pe 1 și 2 mai pe munte. Cum o s-o scot la capăt cu Martin oare?

30 aprilie 1963 (marți)

E un sentiment pe care nu îl pot defini precis. E un sentiment de mijloc, între pasiune și indiferență. Obiectul: Eugen. Dictează mai mult, chiar total, interesul de a pleca pe munte. Dacă el n-ar avea nimic comun cu plecările, mi-ar fi total indiferent. Dar așa... N-are nimic, totuși... Știu și eu? Poate îmi trebuie un fel de ușurare după cele petrecute cu Vasile, poate animalul din mine, umilit și enervat, cere o liniștire oarecare, nu-l interesează cu cine, numai să fie liniștire. De fapt, interesul meu trebuie satisfăcut. Trebuie să plec cât mai mult. Ce am eu nevoie să analizez ce simt pentru el? Trebuie să hotărăsc ce trebuie să simt aparent, bineînțeles, pentru acela care mă însoțește pe munte. Și e tare naiv, după câte observ, în chestii de dragoste.

3 mai 1963 (vineri)

Ce multe probleme are viața! Ori de câte ori plec pe munte, simt un fel de ardere interioară, o nostalgie a depărtării de-a lungul șinei de tren. Plecasem cu Sergiu și Eugen. Cu cortul, cu schiurile... Sergiu a intrat în vorbă cu două fete în mașină, spre Cota 1400. Nu mi s-a părut nimic periculos pentru mine faptul că am urcat împreună cu ele până la Vârful cu Dor, nici că ele s-au așezat printre noi la masă. Eu îl voiam pe Eugen și atât. Mai era cu noi Petrescu, deci în total șase. Fetele n-au avut unde să doarmă, a trebuit să le luăm în cort. Ei bine, de aici a început. Una din ele, Edith, m-a uimit prin abilitatea ei în cucerirea bărbaților. L-a văzut întâi pe Eugen. Nu i-a fost greu. Apoi pe Petrescu, dracu' s-o ia pe mai cine. Mi-a stricat toată dispoziția. *Analizându-i arta, văd că ea pornește de la modestie, îmbinată cu un*

element frivol, de acceptare a tuturor. Toate însă le face cu puțină judecată, mai mult instinctiv. După toată logica mea, Eugen e cam prost. Naiv, deficient în aprofundarea unor fenomene inteligibile. Timid în fond, romantic și platonic iremediabil, vrea femeia doar ca s-o țină de mână și ca s-o mângâie întruna. E opus lui Vasile. Câteodată, mă făcea să țin la el, să-l iubesc, pot spune, dar calmul lui față de mine, alături de agitația față de Edith mă exasperau. Nici nu știu ce să cred. Totuși, în mine exista credința că voi descoperi ceea ce îi lipsește lui Eugen și, dacă merită, voi repara totul în favoarea mea. A fost o lecție de neuitat pe care mi-a dat-o o femeie deșteaptă și abilă. De-acum încolo, voi încerca să elimin aerul de superioritate pe care mi-l iau în orice fel de relații și voi încerca să plec și eu de la obișnuit în cucerirea bărbaților. Totuși, mi-e teamă că metoda asta nu mă va prinde. Voi încerca însă. Nu cred însă că voi putea. Ce, metoda mea nu e bună?

5 mai 1963 (duminică)

Petre, Eugen... Care din ei? De ce nu unul într-o seară, celălalt a doua seară etc.? Așa va fi. Trebuie multă abilitate, dar e cazul să o am, pentru felul de viață pe care mi-l doresc. Nu țin la nici unul. Petre, însă, mi-aduce aminte de o veche pasiune a mea, pasiune pe care o simt și acum. Unul din ei va fi primul, dacă nu cumva un al treilea!

7 mai 1963 (marți)

Cred că mi-aș reproșa mult dacă n-aș pune pe hârtie un asemenea moment. Iată cum se prezintă. Ieri, m-am întâlnit întâi cu Petre. Se îndoiește că aș fi fată. I-am spus: „Ți-o voi dovedi". Ne-am înțeles să ne întâlnim azi la 19.30 ca să mergem la el acasă. Tot ieri, mai târziu, m-am întâlnit cu Eugen. O seară întreagă n-a fost în stare să mă sărute, din cauza timidității. Dacă dovezile lui de afecțiune m-ar fi cucerit,

aș fi renunțat azi la Petre. Dar așa... Am în mine un diavol. Sunt momente în care spun: nu mă duc, mi-e scârbă, mi-e frică... Dar rațiunea din mine mă-ndeamnă să mă duc, să scap odată de feciorie. Câteodată, simt o plăcere nespusă la gândul că-l voi strânge în brațe pe Petre, visul meu nebun de acum doi ani. Dar în momentul următor mă gândesc: n-am să pot, mi-e frică. Acum mă găsesc într-unul dintre momentele în care vreau să mă duc. Trebuie să scap odată de bătăile de inimă, de neliniștile care mă frământă. Bineînțeles că am prevăzut ipoteza în care mă voi opri eu. Nu-mi va face atunci nimic... E totuși o mare diferență între el și Vasile. Petre, când va vedea că sunt fată, se va opri, dacă eu voi dori acest lucru. Vasile venise să se satisfacă pe el și atât. Petre are femeie, are tot ce-i trebuie. Și să nu mai vorbim despre sentimentele mele! Petre poate să-mi renască o pasiune, de care și acum mi-e frică, Vasile era pentru mine doar satisfacerea orgoliului. Îl introduc pe Eugen. Cu el, o să mai aștept mult și bine până o să aibă, în sfârșit, curajul să mă sărute. Eu însă am găsit ocazia asta și nu vreau să o scap. N-am voie, doar, să mă leg de nimeni și, fiind fecioară, iubesc fără să vreau, sincer. N-are rost să mă duc, îmi folosesc voința, de data asta. Poate data viitoare voi folosi voința ca să nu mă duc mai devreme. Mai știi ce surprize îmi rezervă o asemenea întâlnire?

9 mai 1963 (joi)

Ura! Am găsit leacul ca să nu mă mai îndrăgostesc, dacă logic nu vreau asta! Când am mers ieri-seară cu Eugen la film, mi s-a făcut pur și simplu greață de timiditatea lui, pe care altădată o ridicam în slăvi. De ce? Pentru că marți seara, deci cu o seară înainte, fusesem cu Petre și... a fost frumos, frumos... Deci îl respingeam pe Eugen și-l consideram pe Petre ceva minunat. Totuși, mi-am impus să mă port afectiv cu Eugen. I-am răspuns la strângerile de mână, cu toate că-mi venea să o iau la fugă, i-am răspuns la zâmbetul drăgăstos și

nesuferit, m-am uitat dinadins la mutra lui umflată, şi aceasta numai din voinţă. M-am prefăcut, deci. Astă-seară m-am întâlnit din nou cu Petre. În loc de o izbucnire de dragoste din partea mea, am simţit un fel de gust amar în faţa lui. Îmi stăruia în minte Eugen din seara trecută. Am fost foarte lucidă cu Petre, chiar m-a plictisit cu incultura lui. L-am programat cu o întâlnire de-abia joia viitoare. Nu mai am vreme de el până atunci şi nici nu simt nevoia prezenţei lui. Deci am găsit leacul minunat care mă poate echilibra! Nu trebuie să am ocazia de a mă gândi la un singur bărbat. Cu cât vor fi mai mulţi în jurul meu, cu atât voi fi mai stăpână pe mine. Un singur bărbat nu poate decât să mă distrugă, pentru că eu gândesc mai mult decât se cuvine. Petre m-a uimit marţi seara. Ca bărbat, mi-a plăcut nespus de mult. Cred că lui îi voi da plăcerea pe care ceilalţi o vor cu siguranţă.

13 mai 1963 (luni)

Nici nu am început să aplic bine metoda mea nouă în privinţa dragostei şi iată că roadele bune au şi început să se arate. Am fost în excursie cu Martin şi cu un prieten al lui. O să scriu mâine. La întoarcere, l-am văzut pe Petre în gară cu o femeie de la O.N.T. Erau foarte afectaţi unul cu altul. Ce s-ar fi întâmplat dacă eu aveam un sentiment oarecare pentru Petre? Nu înnebuneam? Aşa, am fost foarte calmă şi am râs de prostia altora. Să vedem, va veni joi Petre la întâlnirea cu mine? Cred c-am să-l expediez urgent, prea mi-a făcut scârbă. Deci minunat! În tren, l-am înnebunit pe un puştan de 19 ani de la haltere. E tot la Dinamo. Bine am făcut, pentru că a intervenit o problemă cu Eugen: azi credeam că e Festivalul „Labiş", la care aveam bilet. Însă m-am dus degeaba. Am lăsat vorbă acasă că, atunci când va telefona el, să spună unde sunt. El s-o fi dus după mine, o fi văzut că nu e nimic şi, în loc să aştepte, aşa cum îl rugasem, telefonul meu, a fost mereu plecat. Eu am sunat degeaba, iar seara pe la 10 mi-a

răspuns o voce, poate a lui, care mi-a spus că Eugen nu e acasă. Am avut impresia că era el. Am transmis să-mi dea telefon când se întoarce. Ei, şi ce dacă s-a supărat Eugen? Ce, nu mai am cu cine merge pe munte? Am uitat de Tony? El e acum la ordinea zilei. Martin e prea periculos. Deci liberă şi stăpână pe mine! Mâine încep antrenamentul cu Fredy. Aici trebuie să pun mult suflet, pentru că merită. Vreau să le dau peste nas idioţilor care şi-au bătut joc de mine, vreau să mă răzbun!

14 mai 1963 (marţi)

Scriu acum despre excursia pe munte cu Martin. Acolo, la cabana Piatra Arsă, ne-am întâlnit cu un grup de prieteni ai mei, toţi iubitori ai muntelui. Am dormit la comun, eu rămânând între el şi prietenul său. Ce senzaţie înfiorătoare! Pe Mircea l-am iubit cândva, pe Martin cred că îl iubesc acum, deşi îmi este o frică teribilă de el. Martin este ca un sloi de gheaţă atunci când mă ating din întâmplare de corpul lui. Nu se uită la mine ca la o femeie. Aruncă mereu o prăpastie între mine şi el, între el şi toate femeile. Niciodată nu cred că am să pot să-i înfrâng aleanurile spre acea *puritate* zeiască despre care îmi tot vorbeşte mereu. A dormit lângă mine şi nu m-a atins nici cu răsuflarea sa. Când eu îmi apropiam şoldul de al lui, şi-l retrăgea instinctiv, ca şi cum ar fi fost o atingere impudică. La fel, când părul meu se răsfira mângâindu-i obrazul, îl dădea la o parte cu o mişcare reflexă. Martin nu mi-a spus niciodată, cu nici o ocazie, o vorbă obscenă, nu m-a privit niciodată ca pe o femeie; el te priveşte direct în ochi, căutând în tine un partener de idei, nu vede în tine altceva decât posibilitatea de a antama o discuţie mai generală. Este atât de singur, atât de însingurat. Deşi pare subţire, are o vigoare extraordinară. Nimeni nu-l întrece în rezistenţă când urcăm. Când urcă, el nu se uită pe unde calcă, de aceea nu are sentimentul fricii. Trece de multe ori pe deasupra unei

prăpăstii periculoase cu aerul că merge pe trotuarul din fața Universității. Ieri m-a prins din zbor când am alunecat, are o mână foarte puternică, deși este fină ca mâna unui pianist. E curios cum nu este atent la nimic, nici n-ar mânca, dacă nu i-ai aduce aminte. O face cu o mină plictisită, a unuia ce ar vrea să treacă peste aceste gesturi banale. Este îngrozitor de egal cu sine, nu pare să aibă nici o plăcere. Doar când vorbește, ochii lui se însuflețesc, căutând mereu spre înalt, pironindu-se undeva, într-o zonă inaccesibilă. Doamne, cât mi-aș dori să fiu aceea care să-l scoată din armura de fier a ideilor abstracte, să-l fac să-și plece privirea și să mă vadă numai pe mine, să se oprească doar câteva clipe asupra mea și să se pătrundă de iubirea ce-i port. Atunci aș fi cu adevărat fericită. Toate iubirile mele de până acum au fost simple autosugestii, față de ceea ce simt acum. Dar eu am probleme pedestre, cum ar fi fecioria. Petre, Pruneș, Eugen! Să vedem care va fi.

16 mai 1963 (joi)

Sunt tare supărată. Mi-e dor de bărbatul visurilor mele, acel om pe care să-l pot iubi din tot sufletul. Ce să fac cu imperfecțiuni ca Petre sau ca Eugen, Vasile etc.? Mi-e dor să simt dragostea, nu numai să o mimez... Martin îmi rămâne inaccesibil. Dar, cum niciodată nu voi întâlni omul acela drag și care să mă iubească, va trebui să fiu mereu o actriță în fața spectatorilor, care văd numai masca de pe fața mea și corpul. Sufletul nu-l voi da nimănui. E un suflet mare, pe care nimeni nu l-ar înțelege și l-ar profana, dacă l-ar cunoaște. Mai bine singură toată viața decât adaptarea sufletului meu la meschinăria dragostei cotidiene, înguste! Nu sunt tristă. Iubesc dragostea altora, dar eu nu pot iubi ca ei. Ia, mai bine culcă-te! E mai sănătos!

17 mai 1963 (vineri)

Pruneș. Acum un an și ceva, când l-am văzut pentru prima oară, mi s-a părut nu numai un poet excelent, dar și un bărbat foarte bine făcut. Mă simțeam tare mică pe lângă el, am fost gata-gata să încep să țin la el. Soarta ne-a întors în așa fel încât ne-am trezit din nou față în față. De data aceasta, el era mult mai șters ca bărbat, aveam în mine însă reminiscența acelei admirații deosebite pentru el. M-am întâlnit, așadar, cu el... Ce-a fost? Banalitate stupidă! A început să mă sărute la fel ca toți, a mers puțin mai departe... în fine, toate gesturile acestea specifice și de care eu am oroare. L-am lăsat însă, ba l-am și încurajat, cu toate că nu simțeam nimic. Rezultatul? E înnebunit să ne vedem cât mai curând.

Unde e bărbatul bine pe care îl admiram acum un an? Ce gusturi puteam avea... merit compătimiri! A fost o seară banală. N-a fost însă o seară pierdută. Am mai cunoscut un om, unul dintre cei mulți, unul la fel cu cei mulți... Totuși, e un poet...

18 mai 1963 (sâmbătă)

Ce îngust puteam privi lucrurile! Credeam că antrenorul trebuie să fie antrenor și gata, profesorul, profesor și gata! Nu mă gândeam că fiecare dintre ei e și bărbat pe deasupra. Azi, prima dată, mi-am cunoscut antrenorul. Și pot spune că, de-acum încolo, nu voi mai rămâne fără antrenor, i-am prins, cum s-ar zice, „șpilul". Important este că sunt reabilitată sufletește. Cu toate cele întâmplate cu Vasile, dragostea mea trebuie să devină din nou frumoasă. Indiferent de unde pleacă. Trebuie! Pentru poezie.

19 mai 1963 (duminică)

Înnebunesc. Prin minte îmi trec gânduri minunate, idei minunate. Nu le pot scrie! Înnebunesc! Simt că, orice aș face, mă bucur doar atunci când mă iubește cineva cât de puțin. În rest, viața e atât de goală.

Dragul meu,
E poate vina mea că s-a-ntâmplat așa. Dar să știi că Scipio ți-a spus numai adevărul și, dacă tu poți crede acest adevăr, de ce nu vrei să-l crezi? Prima dată când te-am văzut, mi-ai părut un alpinist, un sportiv și nimic mai mult. Însă în seara de la cabană, când ai pus probleme de literatură, am văzut, m-am convins că ești poet. Apoi, pentru mine ai rămas doar poet, altceva nimic. Dar o vedeam pe Lora cum te dorea ca bărbat și atunci m-am uitat mai bine la tine și din punct de vedere fizic. Nu mi-ai plăcut. Mie-mi plac brunetii cu ochi albaștri și mai înalți.

Ești prea mic. Când am dormit lângă Scipio, că s-a supărat Milu, punând din întâmplare mâna pe Scipio, am crezut că ești tu și am întrebat „Tu ești, Mircea?". Nu, altul e Mircea. Apoi te-am iubit și am văzut că subconștientul tău mă scoate din sărite. Ei, și? Vasăzică așa am început să te iubesc. Și, când am văzut că nu se poate să mai continue, am plecat repede dintre voi, ca să se grăbească și să ajungă la timp.

Când vine trenul la Turda? La 7 sau la 8? Noi îl vrem doar pe Mircea; da, Mircea să fie numai cu mine, de ce nu? Nu mă lăsa, dacă mă apuc să vorbesc cu Mircea, se supără Lora. Dacă vreodată am să-l am pe Mircea la mine acasă, apoi o să facem un chef de pomină. Mircea, tu ești un copil mare și bun.

Zuhif

5 iunie 1963

Dragul meu,

Îți scriu pe foile pe care mi le-ai dat tu și cu creionul tău. Original, nu? Toate poveștile frumoase încep cu „a fost odată". Te cufunzi într-un fotoliu, aprinzi o țigară, ai grijă să fie liniște în jur și începi să citești despre peripeții nemaiîntâlnite. Povestea mea începe tot așa. Dar, dacă poți, citește-o în bătaia vântului celui mai sălbatic, când foaia ar vrea să se smulgă din mână, de atâta zbuciium clocotind printre rândurile scrise. A fost odată o mare iubire. A mea? Nu, a unui om pentru mine. La 16 ani, eram un copil prost, nu puteam înțelege că am trezit o pasiune, că viața mea era pentru el scopul trăirii; într-un cuvânt, totul. M-a urmărit zi de zi timp de un an, conducându-mă acasă de la cenaclu, cunoscându-mi părinții, vorbindu-mi despre viață în general, discuții în care mă antrenam cu tot sufletul. Acum câteva săptămâni mi-a declarat iubire. Bineînțeles că am râs în hohote, i-am spus să mă lase în pace, că eu sunt prea liberă de felul meu pentru a mă lega de cineva. Mi-a răspuns că face orice, numai să nu ne despărțim. De-abia atunci am văzut eu că se cam îngroașă gluma, că-mi este amenințată libertatea, și atunci l-am alungat, crezând că astfel se va termina totul. A doua zi a încercat să se sinucidă. Când s-a trezit, mi-a spus că iubirea lui s-a transformat în ură, că acum mă va urmări toată viața să se răzbune. M-am întrebat dacă am vreo vină și am ajuns la concluzia că nu. Eu nu i-am dat nici un semn că aș putea ține cât de puțin la el. Mă obseda însă întâmplarea aceasta. Am plecat la Sovata, după două nopți de nesomn, de zbuciium. Pe drum, în tren, am aflat că el știa unde mă voi duce (îi spusese, neștiutoare, colega mea) și are de gând să vină și el la Sovata. Ce puteam să fac? Să plec înapoi la București, să plec de capul meu prin munți? Atunci v-am întâlnit pe voi și am evadat pentru câteva zile din acest calvar. La Sovata, l-am întâlnit din nou. Tata nu era acolo. După trei zile, am fugit la București. El, pe

urmele mele. Nu știu ce să fac. Cred că ar fi în stare să mă și omoare. E rău acuma ca un câine. Și dac-ar fi numai asta tot ar fi bine, dar parcă acum toate vor să mă dea la fund, poate pentru că mă ridicasem prea sus...

Ți-am povestit în câteva rânduri, fără a folosi imagini poetice sau cuvinte mari, toată situația în care mă aflu. Uneori, e bine ca poetul să privească lucrurile așa cum sunt, altfel ar înnebuni. Așa că, dragă Mircea, poți înțelege acum ce am simțit când am văzut-o pe Lora chinuindu-se din cauza mea. Începe să mă obsedeze gândul că provoc numai nenorocire celor din jur. Și sunt sigură că nu este așa! Ce idei contradictorii! Poate am înnebunit! De câte ori m-am gândit că ar fi cazul să iubesc și eu pe cineva, m-am uitat în jur și am găsit numai caractere mici, unilaterale. Unii erau sportivi perfecți, alții având o cultură deosebită, fără însă a putea interpreta și, în sfârșit, cei lipsiți de orice aptitudine. De unde și ce să-mi aleg? Am preferat să fiu așa mai departe, ca „ciuturа" ta de fântână. De ce plec razna pe munte, despărțindu-mă de toți? Pentru că acolo, în vârf, este un nu știu ce care mă cheamă atât de puternic, încât trăiesc pentru acel pisc și strâng tot ce am în mine pentru a ajunge repede, cât mai repede. Iubesc lumina difuză a răsăritului și amurgul înflăcărat, iubesc verdele ascuțit al brazilor, cărările de munte al căror capăt atinge cerul și, în sfârșit, iubesc acea panoramă a vârfului de munte, răsplata cea mai dragă a călătorului obosit. Furtuna mă face să alerg, ca să simt și eu acel zbucium al întregii firi, zăpada mă face să mă afund în răceala proaspătă, noaptea mă face să uit că sunt om și să rătăcesc însetată de spațiu și de lumină. Și acum, Mircea, cum crezi tu că un om poate cuprinde cerul, muntele, tot ce iubesc eu, ba chiar să le depășească? Ai spus că e imposibil să nu fii iubit. Acum te poți convinge că nu voi iubi încă mult timp. Tu vezi iubirea într-un mod cu totul original, amor „la domiciliu", adică în perioada de studii, iar restul... liber ca pasărea! Crede-mă că nu te pot

înțelege. Adică pentru tine dragostea e o necesitate periodică, nu o parte componentă a ființei tale? Poate ai dreptate, poate așa voi fi și eu, dar cel puțin acum nu pot înțelege defel. Nu vreau să ne întâlnim la București; Lora poate ar afla și ar fi distrusă, pe de altă parte, știu eu la ce mă pot aștepta de la nebun? Ne vom scrie și ne vom duce poate la același cenaclu. Tu trebuie neapărat să intri într-o astfel de asociație, bineînțeles, dacă ții la talentul tău. Și, în ceea ce mă privește, pot afirma fără rezerve că cenaclul mi-a dat un impuls în plus pentru scris. Tu ai în tine o doză slabă de timiditate. Când ești singur, ești altul decât în grup. Pentru asta, o să te ridici și tu la poezie, doar ești în stare!

Vreau să discutăm nițel câteva poezii ale tale și, dacă vrei, și de-ale mele. Pentru asta, putem să ne întâlnim odată, în prezența Lorei. Aici tu hotărăști, căci poeziile se pot discuta și prin corespondență. Eu am o idee și o supun la vot! Vreau să ne scriem în versuri. Pot fi rime strâmbe, ritmuri nereușite, dar trebuie să prindem într-un fel o obișnuință de a versifica orice gând, de a-l încadra în limitele strâmbe ale ritmului și rimei. E foarte greu să scrii totul în versuri, chiar cele mai grozave banalități, dar eu zic să scriem cât putem în versuri, iar mai departe în proză. Asta până ne obișnuim! Oricum, scrisoarea să cuprindă cel puțin trei strofe. Restul ne privește! O paranteză: odată, scriind la cenaclu câteva idei pentru critica unei lucrări, am vorbit numai în versuri. Dacă în momentul acela eu scriam altceva, o poezie proprie, orice idee era în versuri! Ca să vezi cum poți scăpa unele momente de inspirație!

Așa că, domnule poet, la treabă! În cel mai scurt timp, trimitem amândoi la Luceafărul. *Despre asta vom mai discuta. Eu îți doresc mult succes în viață și... pe hârtie!*

Zulu

9 iulie 1963

Dragul meu,

Unde mai văzusem un cer atât de minunat? Trenul gonea peste tăcerea câmpiei și parcă roțile șopteau zgomotul lor, ca să nu tulbure imensitatea cerului și a pământului, ca să nu tulbure întunericul. Mai aveam șapte ore până la București. Știam că vor fi ultimele clipe în care pot să-l mai văd, să-l ascult... Da, îl iubeam pe omul acela. Cele zece zile pe Retezat mi-au trezit o pasiune, o dragoste. El însă... era tare bătrân, cred că avea cu vreo 25-30 de ani mai mult ca mine. Ar fi râs, dacă i-aș fi dat de înțeles că-l iubesc. M-ar fi crezut un copil original și mi-ar fi dat o sumedenie de sfaturi părintești... Îl iubeam mult... O noapte... ultima noapte în care îl mai puteam vedea... El stătea la geam, iar eu vizavi de el. O femeie, poate amanta lui, era alături de el. Mă gândeam că n-a putut trece peste timp, că l-a împiedicat ceva care în eternitate valorează cât o secundă... 25 de ani... Poate și el se gândea la mine. De câteva ori, mă privise altfel ca până atunci. Puteam însă să-mi fac iluzii? Îmi plăcea să-l privesc și să visez. Niciodată nu văzusem un bărbat mai frumos la trup. Înalt, spatele lat, puternic se arcuia splendid spre șoldurile înguste. Totul în el exprima bărbăția. Era un fel de Apollo. Fața, cu ochi mari, albaștri, trăsături dure, care se cereau sărutate, la tâmple, argintul își făcuse de mult loc și se risipise ici-colo și prin părul negru, abundent.

A privit pe geam, a văzut cerul acela înstelat și a început să cânte... Mi-am pus fața în palme și am crezut că mă transform în abur, în vis... Avea un profil de neînchipuit atunci când privirea lui răspundea chemării stelelor aprinse. Îl vedeam lângă mine, un colos de frumusețe. Vocea? Ce voce... tenor, cântăreț al frumuseților din vise, nu din viață... Cânta și plângea noaptea de-afară, cânta și tremurau stelele de dorul lor nemărturisit, cânta și amuțea zgomotul roților, pentru că trenul plutea prin văzduh, cânta și iubea... Dumnezeule, cum știa

să iubească... Un nod mi se oprise în gât, ca să-mi împiedice îmbrățișarea pe care aș fi vrut să i-o dau în ciuda tuturor, în ciuda Timpului. Odată, s-a uitat la mine. Nu, nu eram eu aceea din cântece. A privit iar cerul și a cântat... Pentru cine... pentru cine atâta fericire, atâta dragoste? Nici o femeie nu l-ar putea înțelege ca mine... Nici o femeie nu l-ar putea iubi ca mine... dar de unde să știe el asta? Era ca și când aș avea în față cea mai minunată cărare, cu capătul în piscul fericirii, iar eu sunt legată cu funii de oțel de un pom și surghiunită să văd cărarea, să zăresc și piscul, dar să nu pot rupe frânghia. Timpul se încolăcise în jurul meu și nu mă lăsa să plec spre fericire. A încetat cântecul și a adormit. Îl priveam, ca să nu-mi dispară din minte statura lui robustă și frumusețea întipărită pe față. Orele se scurgeau. Iată-le, cele șapte ore s-au dus, au murit. Ne despărțim. O strângere rece de mână, un zâmbet convențional și... adio... Prietenii mei mă întâmpină veseli, surâzători. Ei nu văd că în ochii mei s-a adâncit o nouă tristețe, pe care am s-o port cu mine alături de veselia lor. Am trecut pe lângă o cărare... care ducea spre piscul fericirii... Timpul mi-a legat simțirea și m-a azvârlit pe drumul meu cel vechi. La capătul drumului meu ce este oare? Vezi, încep să mă depărtez de locul acela drag. Și se va așterne uitarea... buretele cu care Timpul șterge marile pasiuni ale oamenilor... Așteaptă-mă la o răscruce de drumuri... Să nu mă-ntrebi de unde vin, nici unde mă duc. Poate că nici n-aș ști să-ți răspund, tu n-ai crede că mă duc acolo unde nu voi ajunge niciodată... Iubește-mă mult, dar nu mă întreba de ce te iubesc și eu și, mai ales, nu mă întreba cât te voi iubi.

Zuluf

28 iulie 1963

Dragul meu,
Așteaptă-mă la fiecare răscruce de drumuri... Nu mă împiedica să plec în zori, dar nici nu pleca cu mine... mi-ai fi o povară... Te caut la fiecare răscruce de drumuri... Și totdeauna, când nu

să iubească... Un nod mi se oprise în gât, ca să-mi împiedice îmbrățișarea pe care aș fi vrut să i-o dau în ciuda tuturor, în ciuda Timpului. Odată, s-a uitat la mine. Nu, nu eram eu aceea din cântece. A privit iar cerul și a cântat... Pentru cine... pentru cine atâta fericire, atâta dragoste? Nici o femeie nu l-ar putea înțelege ca mine... Nici o femeie nu l-ar putea iubi ca mine... dar de unde să știe el asta? Era ca și când aș avea în față cea mai minunată cărare, cu capătul în piscul fericirii, iar eu sunt legată cu funii de oțel de un pom și sunghiunită să văd cărarea, să zăresc și piscul, dar să nu pot rupe frânghia. Timpul se încolăcise în jurul meu și nu mă lăsa să plec spre fericire. A încetat cântecul și a adormit. Îl priveam, ca să nu-mi dispară din minte statura lui robustă și frumusețea întipărită pe față. Orele se scurgeau. Iată-le, cele șapte ore s-au dus, au murit. Ne despărțim. O strângere rece de mână, un zâmbet convențional și... adio... Prietenii mei mă întâmpină veseli, surâzători. Ei nu văd că în ochii mei s-a adâncit o nouă tristețe, pe care am s-o port cu mine alături de veselia lor. Am trecut pe lângă o cărare... care ducea spre piscul fericirii... Timpul mi-a legat simțirea și m-a azvârlit pe drumul meu cel vechi. La capătul drumului meu ce este oare? Vezi, încep să mă depărtez de locul acela drag. Și se va așterne uitarea... buretele cu care Timpul șterge marile pasiuni ale oamenilor... Așteaptă-mă la o răscruce de drumuri... Să nu mă-ntrebi de unde vin, nici unde mă duc. Poate că nici n-aș ști să-ți răspund, tu n-ai crede că mă duc acolo unde nu voi ajunge niciodată... Iubește-mă mult, dar nu mă întreba de ce te iubesc și eu și, mai ales, nu mă întreba cât te voi iubi.

Zuluf

28 iulie 1963

Dragul meu,
Așteaptă-mă la fiecare răscruce de drumuri... Nu mă împiedica să plec în zori, dar nici nu pleca cu mine... mi-ai fi o povară... Te caut la fiecare răscruce de drumuri... Și totdeauna, când nu

te găsesc, sunt sigură că la următoarea răscruce mă vei aștepta... Iubire pământeană, nu mă pot opri pentru tine... Aș vrea și eu să dansez... dar nu știu ce mă oprește. Poate mă supără mâinile ce se ating de mine, mâini pe care nu le iubesc... Poate pentru că peste masca mea cu care ies în lume, masca de a ritma cu pașii muzica mi se pare ridicolă. Mască peste mască! Ar fi idiot!

Iluzie de fericire... ce imensă dragoste îmi puteai da... și cum te-ai spulberat... și cum ai murit... Mă gândesc și-acum la el. Animalul acela splendid, dublat de un suflet cum numai imaginația poate să-mi creeze, omul acela perfect a plecat... S-a speriat de o secundă în plus pe care o avea față de mine și a plecat... L-am uitat pe Mircea în fața acestei noi iubiri? Se pare că da... Ce ridicole sunt câteodată convingerile mele... ce mincinoase...

Zuluf

8 august 1963

Dragul meu,
Să nu spui nimănui că sunt aproape nebună. Vezi, simțind că va începe din nou zbuciumul pe gheață, îmi vine să-mi iau lumea-n cap, să mor dracului... Să nu mă duc îmi spui? Dac-aș putea să nu mă duc... Dar este acolo, în cristalul acela alunecos, o bucată ruptă din sufletul meu. Și ce chin să rupi cu lamele și cu dinții ascuțiți ai patinei propriul tău suflet... Dac-ai avea trup, omul meu drag, poate-ai ști să alungi din mine disperarea, poate-ai ști să mă faci să renunț... o, cât ți-aș fi de recunoscătoare... Dar tu ești un fum albastru... O iluzie... Soartă, e prima dată când mă rog ție, ia-mă de aici, înnebunesc...

Zuluf

9 august 1963

Dragul meu,

Yvonne Stahl în Marea bucurie, *a înțeles de ce Lilo îl iubea pe Petre. Da, a înțeles și, ceea ce e formidabil, a reușit să transmită. Aurora, în scurta ei trăire, a întâlnit și ea o astfel de iubire. Dar, niciodată, ea nu va prefera să accepte galanteriile unui tânăr, în locul profunditații sentimentelor pe care i le inspiră omul mai în vârstă. Frumos e muntele! Urci toată ziua printre stânci și brazi, ca să poți cuprinde cerul albastru al piscurilor și panorama împrejurimilor lăsate jos, parcă la celălalt capăt al pământului. Se lasă seara... întindem corturile. Umblăm după lemne să aprindem focul. Sunt o ratată. Nu știu de ce nu am inspirație, ce dracu', doar îl iubeam parcă pe Dan, apoi pe doctoru'. La dracu'. Ce să scriu? Parcă nu mi se mai mișcă penița, parcă a înțepenit odată cu creierul. Toți oamenii studiază aici. Numai eu stau și scriu prostii. Ți-aduci aminte de Dinu? Oho, cum să nu! Mi-era frică de singurătate și mergeam cu el. Ce chin! Ce calvar! Dar Dan? Cum e Dan? E sublim, e înălțător, e divin! Ce dragoste mi-ar putea da el... Ce dragoste mare! Infernal de frumoasă! Așa cum este el, bătrân pentru mine, m-ar putea face fericită și mi-ar elibera penița asta nepricepută, mi-ar face-o să zboare, să viseze... să scrie!*

Zulu

10 august 1963

Dragul meu,

Ferestrele cabanei erau întunecate, toți ceilalți dormeau. Noi doi, sub cerul înstelat, rămăseserăm ultimii în chausson-*ul cu care veniserăm, aparatul de radio era deschis la maximum. Dansasem mult. Nimic nu mai putea despărți trupurile noastre în noaptea aceea. Muzica se încolăcea în jurul nostru și ne șoptea tainele mari ale vieții. Cântecul pornea parcă din noi*

și ne lua cu el departe, spre țărmul care se cheamă... iubire... Uitaserăm să mai facem vreo mișcare. Ne țineam așa, unul în brațele altuia. „Eu... nu mă mai duc în cabană", am spus cu teamă. „Vrei să dormim în mașină?", ai întrebat. De fapt, nici eu nu prea voiam să dorm sus. „Hai să rămânem, dacă vrei." Ți-ai închipuit că mă vei avea. Totuși, la refuzul meu, n-ai mai insistat. Poate că atunci, prima dată, simțeam fericirea. Nici nu mai știu bine ce-a fost. Ba da, mi-amintesc de senzația aceea de imponderabilitate, beția unui sărut, sublimă... Ne-am despărțit apoi, în zori, și nu te-ai mai întors. Dac-ai ști cât am suferit... Niciodată n-am mai trăit o noapte atât de frumoasă. Poate dacă nu ți-aș fi mărturisit iubirea mea ai mai fi rămas. Dar eu, crede-mă, n-am mai știut nimic și te iubeam din tot sufletul. Acum, sunt departe de noaptea aceea. Când o privesc, mi-apare strălucitoare, minunată... Dar nopțile ce i-au urmat parcă le simt albe, zbuciumate. Doamne, cât te iubeam... Tu ai fost un egoist. Ai văzut că nu se poate totul (oh, dac-ai ști că nu din vina mea) și ți-ai văzut de treabă. Nu te acuz. Așa sunt bărbații când dau de fete inocente, care se aruncă trup și suflet în jocul toanelor lor. Dragul meu, roagă-te însă providenței să nu mi te scoată în cale peste vreo câțiva ani. Când voi fi femeie și voi ști să stăpânesc un bărbat, nu te voi ierta pentru torturile la care ai supus-o pe biata fetiță naivă și îndrăgostită.

Zulu

19 septembrie 1963

Dragul meu,
Era o fetiță cuminte, care venea seara devreme acasă și care avusese câteva mici aventuri romantice și languroase pe bănci de parcuri și la filme de dragoste; în ea totuși era veșnic un zgomot de tren care pleacă departe. Parcă ar fi vrut să trăiască cu toată ființa ei și parcă era oprită de mersul liniștit al limbilor de ceas. Era foarte timidă, roșea toată când cerea unei vânzătoare o cutie cu bomboane.

Deodată, s-a trezit pe un vârf de munte, într-un cort, lângă un foc și sub cerul înstelat. Ochii ei s-au închis în primele momente, de teamă să nu-i orbească stelele. Apoi s-a văzut liberă, putea să alerge, să doarmă chiar atunci sau după o zi, putea să vorbească muntelui fără teamă și focului, și cerului. Nu știuse până atunci că lumea e atât de adâncă, tulburător de adâncă. I-a fost frică, dar nu pentru că era copleșită de puterea nopții, ci s-a temut că va trăi prea puțin, că privirile ei nu vor putea ajunge dincolo de privirile stelelor. El, cel care o adusese atât de sus, stătea liniștit lângă foc. O privea aproape trist. A întins mâinile și a cuprins cerul. A întins mâinile și a cuprins omul primei sale iubiri, el, cerul și vârful de munte... De-atunci, colindă neîncetat munții. A descoperit că omul trebuie să se dăruiască unei idei, să se lupte cu toate clipele pe care le are de trăit. Dar el, el nu mai este. S-a căsătorit. De fiecare dată când ochii ei sunt copleșiți de zare și de stele, îi simte privirea lui acolo, în toate zările și în toate stelele. De multe ori se apucă de scris. Dar niciodată nu poate pune pe hârtie ceea ce a fost în prima ei noapte de libertate și de dragoste. Nici toate imaginile din lume nu pot cuprinde gândurile de atunci. De multe ori o veți întâlni ca acum, într-un fund de cabană, scriind vrute și nevrute pe foi, cu un creion. Stiloul nu și-l ia pe munte, ca să nu-l piardă. Dacă o veți cunoaște, o veți acuza că râde prea mult. Da, e hotărâtă să nu plângă în văzul nimănui. Nu vrea să știe ce-i acela plânsul. Numai atunci când va fi sus, pe vârful muntelui, și va privi cerul, o să credeți că a amuțit. Ea atunci caută... caută sensul zării, al cerului, al marii iubiri... Oare va reuși să găsească ceva? Oare va mai putea iubi?

Zuluf

20 septembrie 1963

P.S. Povestea fulgilor de zăpadă. *Rătăcit prin aer, fulgul de zăpadă rămăsese singur și i se părea că e cel mai liber și cel mai frumos fulg din lume. Ar fi vrut să vină un vânt rece și*

puternic, să-l ia și să-i arate tot pământul, pe care îl întrezărea atât de ciudat... Ar fi vrut ca vântul să-i fie prieten și să-i împărtășească bucuria întâiului zbor. Deodată, s-a oprit. Căzuse în părul unei fete și se simțea fericit. Ea vorbea unui băiat despre povestea fulgilor de zăpadă. Spunea că povestea aceasta e minunată, dar să nu încerce să o pătrundă. Fiecare speranță a fulgilor, fiecare iluzie a lor se termină în cele din urmă cu o tristă picătură de apă. Și îi mai spunea să nu se gândească la sfârșitul tuturor lucrurilor, ci să le trăiască doar atunci când ele sunt frumoase, ca fulgii prin aer. Ce fantastică e bucuria lor! Oare or fi întrezărind că ea le va fi atât de scurtă?

Zuluf

puternic, să-l ia și să-i arate tot pământul, pe care îl întrezărea atât de ciudat... Ar fi vrut ca vântul să-i fie prieten și să-i împărtășească bucuria întâiului zbor. Deodată, s-a oprit. Căzuse în părul unei fete și se simțea fericit. Ea vorbea unui băiat despre povestea fulgilor de zăpadă. Spunea că povestea aceasta e minunată, dar să nu încerce să o pătrundă. Fiecare speranță a fulgilor, fiecare iluzie a lor se termină în cele din urmă cu o tristă picătură de apă. Și îi mai spunea să nu se gândească la sfârșitul tuturor lucrurilor, ci să le trăiască doar atunci când ele sunt frumoase, ca fulgii prin aer. Ce fantastică e bucuria lor! Oare or fi întrezărind că ea le va fi atât de scurtă?

Zuluf

Jurnalul lui M.

(*duminică*)

Zidul ce se interpune între mine şi real mă înspăimântă; nu pot să fiu sigur de nimic din ceea ce mă înconjoară, obiecte şi fiinţe mă ameninţă cu altă identitate decât aceea pe care le-o conferisem eu cu o clipă mai înainte. Dar este destul să treacă o singură secundă şi totul mi se pare schimbat. Mă străduiesc să prind autenticul, dar acesta se estompează numai ce l-am privit; până să scriu despre el, deja s-a creat o prăpastie între ceea ce cred că am văzut şi ceea ce vreau să scrijelesc pe suprafaţa albă a colii. Viaţa se strecoară la fel de parşivă între a scrie şi a pronunţa aceste cuvinte pe care eu încerc să le fixez acum în capcana textului. Există doar un abur de energie scripturală ce se interpune între mine şi percepţia mea; lucrurile mi se pun împotrivă, nu se dau la o parte nici un moment, mă spionează de parc-ar avea şi ochi, şi mâini, şi gheare, apoi, când vreau să le ating, odată se deschide o falie în care alunecă toate şi rămân suspendat, izolat într-un vid lipicios, fără să înţeleg ce se petrece cu mine şi cu simţurile mele. Dar dacă nici nu exist? Poate mi se pare numai că sunt fiinţă, că am un nume şi un corp, dar, în realitate, nu sunt decât ceva ireal, imaginat de imaginaţia mea difuză sub formă de *energie imaginativă*, în spaţiul acesta în care mai constat că există şi alte identităţi similare mie. Dar dacă noi nu suntem decât o *stare de imaginaţie* ascunsă

într-un pliu al materiei, cultivată într-o seră sau într-un laborator de experiență, poate nu suntem altceva decât o formă ermetică aruncată de materia însăși, din întâmplare, la o rotație ascendentă a polilor săi; s-a petrecut atunci o fisură prin care s-a scurs ceea ce devenise autonom printr-o evoluție interioară îndelungată. Așa, în spațiul infinit, probabil că se repetă periodic asemenea fenomene misterioase prin care *materia amorfă se autosemnifică*, devine conștientă de sine, iar când se ajunge în punctul de vârf, totul se autodistruge și se reia apoi pentru alte câteva milioane de ani. În asemenea momente, când mi se relevă spontan această stare, simt cum sunt posedat de o stranie neliniște corporală, mă sufoc, cad treptat într-o dulce amnezie. Atunci am senzația că nu trăiesc eu, ci că altcineva străin mă locuiește. Această percepție mi se înregistrează însă ca un semnal de alarmă în memorie.

(*luni*)

Am învățat să înot târziu, după ce era să mă înec în clasa a VIII-a, când m-am aruncat în vâltoarea de sub pod ca să prind bărcuța de hârtie în care E. îmi trimitea un răvaș secret. Mama mea nu m-a lăsat niciodată, din prea mare grijă, să intru în apa mai adâncă. La vârsta când ceilalți copii se bălăceau în bazinul morii, eu stăteam spectator. Grija ei exagerată să nu mă înec m-a ținut mult timp departe de o plăcere extraordinară. Atunci când am început să mă mențin pentru prima dată la suprafața apei și să plutesc în derivă pe firul apei Oltului, am simțit o bucurie inimaginabilă; nu mi se părea că poate să existe ceva care să întrecă acea stare de fericire a corpului meu, ținut în strânsoarea masei lichide. Poate că, dacă aș fi înotat de mic, nu aș fi avut această senzație ciudată, de plăcere inexplicabilă, pe care mi-o dădea contactul cu materia catifelată a apei, ce-mi primea orice violență, fără să protesteze, ca și lichidul amniotic din care evadasem, dar în care probabil aș fi dorit să mă întorc. Eu am învățat să înot

după ce căpătasem o frică teribilă de apă; înfrângerea fricii acesteia a fost mai grea decât deprinderea înotului. Ca ființă terestră, individul are în permanență tendința de a simți pământul sub tălpi, la propriu și la figurat, ca și Anteu. De multe ori, înaintând în apa Oltului pas cu pas până la gât, scăpam brusc într-o groapă când apa devenea mai adâncă, trecându-mi peste creștet, și atunci mă orientam în ce direcție este malul și, ținându-mă să nu înghit prea multă apă, pășeam atent pe fundul fluviului să ies la suprafață, la aer. Niciodată piciorul nu părăsea elementul solid, tare (pietriș, nisip), ce-mi întreținea senzația de securitate și încredere. Mai în urmă, aveam mereu această pornire: să ating fundul tare al fluviului pentru a mă odihni. Când începi să înoți târziu, obosești repede și ai vrea să te sprijini mereu de ceva solid; apa ți se pare un element înșelător și trece multă vreme până când capeți acea siguranță a mișcărilor pe care o ai pe uscat. A trece Oltul înot în josul podului, acolo unde se împreunează cele două brațe ce ocolesc insula plină de sălcii și unde apele se izbesc, formând valuri furioase, într-un torent periculos, nu se încumetă oricine. Acolo îmi plăcea să mă scald; să tai apa cu mișcări repezi de brațe, fiind atent cât avansez la fiecare zvâcnire. Dar această fază aparține deja epocii de *rafinatezza*, când orice spaimă de Olt îmi dispăruse. Scăldatul în Olt transcrie un ceremonial. Acesta începea cu o stare de nerăbdare, un fel de furnicătură a corpului ce mă cuprindea cu câteva zile înainte; era imposibil să se mai înțeleagă cineva cu mine, deveneam de nerecunoscut, pândind o după-amiază când mama nu era acasă. Ea nu m-a lăsat niciodată să mă duc la Olt, nici după ce știa că ajunsesem un excelent înotător. Atunci, mă alipeam unui grup numeros de băieți mai mari sau mai mici, care mergeau în fiecare zi să se scalde; pentru ei acest lucru fiind ceva banal, ca mâncatul la prânz și somnul seara. Probabil că numai eu simțeam acel frison de plăcere și teamă, o stare bolnăvicioasă, perversă, ca tot ce îți este interzis; este cert că, încălcând tabuul impus de mama mea

cu strășnicie, trăiam acea exaltare aproape erotică a corpului, căruia i se oferea o plăcere interzisă. În subconștient, plăcerea era dublată de isteria libertății; iubirea exagerată a părinților devine cu timpul o tiranie mai rea decât orice închisoare și, deși țineam tot atât de mult la mama mea, întâmplarea de a scăpa de sub cenzura ei totală mă făcea să amplific proporțiile aventurii. Era apoi plăcerea drumului către Olt, ce străbătea un itinerariu inițiatic; se ajungea la un anumit loc, la o încrucișare de străzi unde era o fântână cu apă ca gheața, din care beam la întoarcere; se părăsea periferia cartierului Clocociov, urmând o scurtătură numită „printre vii". Ce însemna acest lucru? Se mergea efectiv printre vii, era luna august și ne uitam fascinați la vițele încărcate, ai căror ciorchini se umflau de must, cocându-se sub căldura toropitoare, în timp ce nările ni se înfoiau vibrând de acel parfum afrodiziac al strugurilor dați în pârg. Ne lăsa gura apă, dar nu îndrăznea nici unul să treacă gardul de sârmă; nu aveam timp, trebuia să mergem la scăldat, expediția aceasta fiind amânată pentru întors. Pe căi întortocheate, printre tufe sălbatice de bozii, crescute tropical, în care auzeam sâsâituri suspecte, și cum se mișcau șopârle, gușteri și chiar șerpi la trecerea noastră gălăgioasă, în șir indian, ajungeam deodată în buza unei văi, de unde se vedea departe linia argintie a Oltului înconjurând insula, iar mai aproape, izbindu-ne drept în față, albe, neînțeles de albe, zidurile mânăstirii de maici de la Clocociov, izolată ca o Mecca în deșert, spre care ochii noștri căutau ca într-un miraj, fără să le fie vreodată satisfăcută curiozitatea teribilă de a vedea cum sunt acele femei tinere dinăuntrul zidurilor de cărămidă și ce fac ele ascunse acolo; era aici un mister ce ne făcea să visăm cu furia vârstei de 16-17 ani, când te uiți altfel la o ființă feminină; ideea de a fi călugăriță ni se părea ceva extraordinar. Mânăstirea aceea mă atrage și acum cu o forță magnetică bizară, deși nu știu dacă aș avea curajul să merg vreodată să o vizitez. Probabil că nu, ca să păstrez intact acel potențial de mister și imaginație romantică, pe care, pierzându-le,

e ca și când ai pierde candoarea vieții. În fundul văii, ca o linie demarcatoare, se afla o mică gârlă ce alerga printre bălării, iar dincolo de această gârlă, în partea opusă, era lăcașul de pioasă retragere a cărnii în rugăciune și claustrare. Noi mergeam pe o potecă pe partea de dincoace a văii, o potecă șerpuitoare ce ne conducea pe malul înalt, surpat al Oltului, de unde ne lăsam să alunecăm pe nisipul roșu-încins, de la douăzeci de metri înălțime, exact în locul unde apa era mai adâncă, plonjând și lipăind cu burta peste materia lichidă. Nu știam să sar bine, dar aveam plămânii cei mai largi, astfel că reușeam să înot pe fundul albiei Oltului mai mult de jumătate, ceea ce nu rezista nimeni, deși erau unii ce înotau mult mai bine ca mine. De exemplu, Paul. Când eram la fundul apei, mă cuprindea o senzație de bucurie dată de apăsarea masei catifelate ce îmi cuprindea întreg corpul, presându-mi-l echivoc, într-un masaj cvasierotic. Bucuria, reţin perfect senzația, se lega numai de corpul meu; o mângâiere subtilă, începând de pe ceafă și prelungindu-se difuz pe umeri, pe brațe, pe coapse, urmând apoi să se rotunjească pe pântec până îmi crea o stare incipientă de senzualitate. Această stranie concupiscență în atingere cu apa am simțit-o și la mare; exista riscul să pierd controlul și să uit să mai ies la suprafață. Când țâșneam afară aproape sufocat, înotam până pe plaja de nisip de pe insulă și acolo cădeam leșinat de efort și de acea plăcere a simțurilor fără sens. După ce soarele îmi înfigea mii de ace în epidermă, intram în apă și, înotând contra curentului, treceam din nou pe malul unde ne erau hainele, ne îmbrăcam și plecam. Odată, cineva, un copil de țigani, ne-a furat hainele, când eram pe malul opus, și a trebuit să înotăm în mare forță, apoi să alergăm după el goi până aproape în dreptul călugărițelor, ca să-l prindem. Ele se distrau, ieșite la ferestrele chiliilor și bătând din palme. Ne-a fost atât de rușine, că nu știam cum să ne ascundem podoaba bărbătească, fiecare punându-și frunze de boz în față sau ținându-și mâinile în locul cu pricina. După această întâmplare,

ne-am cam schimbat ideile despre autoclaustrarea călugărițelor și, îmbrăcați fiind, de multe ori, ne-am apropiat de ziduri. Ne înșelasem însă; când am fost la o distanță prea apropiată, au început să ne ocheasscă cu pietre. Citadela lor a rezistat la propriu și la figurat, spune tradiția, chiar și asaltului turcilor.

(*duminică*)

Aura ne-a invitat pe munte pe mine și pe Dinu. A venit la gară cu un rucsac plin de instrumente de alpinism. Ne amuzăm, dar toate acele fiare, scoabe, frânghii sunt atât de grele, că vrem s-o ajutăm să le poarte. E orgolioasă; nu acceptă și observ cum se face și mai pitică, trasă în jos de greutatea dusă în spinare. Să-ți duci singur tot harnașamentul de alpinist face parte din regula jocului. „Bă, n-o să ajungeți niciodată alpiniști, dacă ați venit cu mâinile în buzunare și încălțați cu pantofi de oraș“, ne apostrofează ea. E pentru prima dată când stau mai mult timp de vorbă cu ea. Are o privire albastră, în care se aprinde intermitent o luminiță galbenă. În această privire citesc o mare bucurie a vieții. Spune banalități, dar câteodată vrea să spună ceva numai al ei și atunci mă privește în ochi cu încruntare timidă, să vadă dacă o urmăresc cu atenție. Se uită cu acești ochi, pe care nu îi scoate la iveală decât în împrejurări speciale. Într-o privire e toată; se uită cu tot corpul și sufletul ei, pe care le concentrează brusc în nuanța aceea intens afectivă a privirii. Sunt atent și constat că pe Dinu nu-l caută cu aceeași expresie; dispare azurul intens al pupilei și culoarea se spălăcește, devenind comună. Deși am ocazia să sesizez aceste mesaje secrete ale privirii, nu mă simt prea bine; nu mă bucură faptul că-mi sunt adresate numai mie. Încep chiar să mă irite. Nu vreau să existe nici un echivoc. Când uită să se comporte ca un camarad de facultate, A. mă plictisește. I-o spun. Se crispează. Dincolo de aceste incidente „amoroase“, excursia a fost splendidă. Am notat că, de câte ori își atingea mâna de a mea, tresărea vizibil și și-o trăgea

rapid înapoi. I-am spus că nu pot suporta indivizii care asudă în palmă. Mi s-a părut că palma ei era umedă și flască.

La întoarcere, în tren, a început să plângă din senin; îi curgeau lacrimile fără să anticipeze plânsul. Fața îi era imobilă, o marmoră roză pe care se scurgeau două dâre de apă ca două șuvițe de izvor, tăind piatra albă a muntelui. Nu i-am adresat nici o vorbă. Din când în când, își mușca buzele până la sânge. Nu privea în afară.

(*marți*)

Toți mă cred îndrăgostit de Luminița D.; mă măsoară curioși, își dau coate când mă apropii de ea, să vadă cum am să reacționez. Ea e atât de proastă, că se complace în situația de victimă; se vorbește încă de întâmplarea hazlie de la revelion, oh, și ce urât îi miroase gura: am mușcat-o de umăr ca să nu vomit de scârbă, când a vrut să mă sărute.

(*azi*)

Am o colegă unguroaică de o mare delicatețe a gesturilor; este extrem de bine educată, atât de atentă cu mine, că n-o pot jigni nici cu o floare; mă invită la ea într-un sat de pe lângă Sfântul Gheorghe. Aș veni, Adriana, cum aș mai veni, dar nu-mi arde de însurătoare, căci tu, fată dragă, ești bună de nevastă. Ce nevastă bună ai fi tu!

(*miercuri*)

Aproape toți, în liceu, eram fascinați de Caterina, o fată mai coaptă, ce se plimba cu soldați pe centru, fără frică de profesorii severi cu carnețelul în mână; cu ea își dădea întâlnire fiecare dintre noi într-un parc sălbăticit de lângă spital; i-am dat întâlnire și eu, deși se spunea că are sifilis; ne-am dus în același parc, în același loc, probabil, și ne-am îmbrățișat; eu tremuram de emoție și frică de ce se va întâmpla, o voi săruta sau nu o voi săruta (ca să nu iau sifilisul,

trebuia să nu mă sărut cu ea); încercat de o curiozitate mai mare decât orice frică, mi-am apăsat gura pe a ei cu atâta violență, că ne-am strivit buzele; apoi, precum Adrian Leverkühn, am așteptat primele semne ale bolii.

(*azi*)

Am clară imaginea unei întâmplări din copilărie; e o iarnă teribilă, gheață, zăpadă de doi metri. Suntem în curtea școlii din Clocociov, înotăm în nămeți peste gardurile care nu se mai văd, nimic nu ne poate opri din această stare euforică dată de invazia de alb; deodată, scap într-un gol și nu mă mai văd, nimeni nu-și dă seama pentru un timp, după aceea, s-au dumirit c-am fost îngropat în colțul de la stradă unde, din cauza tufelor de liliac, zăpada era mai afânată; după o oră, mă dezgroapă ceilalți copii, suntem în pauza mare; cea care a observat dispariția mea a fost Olga; după diverse căutări, ea era cea care mă scutura cel mai tare de zăpadă, îmi freca părul, mâinile, obrajii, plângând cu acea gingășie a copilului ce se preocupă de alt copil din pură prietenie. Ce s-a petrecut în căpșorul ei nu se știe; deși eram lângă ea, brusc, am dispărut alunecând într-o fisură, adică am fost și nu am mai fost pentru ea, a avut o criză în subconștient; mă descoperise și mă pierduse în aceeași clipă, când o falie a materiei s-a deschis înghițindu-mă în acel gol: atunci m-a iubit micuța Olga cu adevărat, eu m-am născut ca identitate erotică aparte din revelația aceea, ca absență pură în conștiința unei fetișcane de zece ani. Îmi dau seama acum că am rămas marcat de fragilitatea brațelor ei, ce mă strângeau drăgăstos, mă recuperau treptat din uitare; mâinile ei, arzând de ger și de febra interioară, scuturându-mi părul (prima parte reînviată), frecându-mi obrajii cu disperare să mă încălzesc, oprindu-se gingașe pe ochi, pe nas, pe gură, reluându-mă în stăpânire, smulgându-mă treptat din absență; iată, o revăd susurând: plânge, râde fericită, mă bate pe umeri (înghețase zăpada în puloverul vărgat), îmi pipăie brațele, mă bate pe spate, coboară, îmi atinge orice

parte a corpului: abdomen, șolduri, genunchi; îmi înfoaie părul, îmi scutură cizmele galbene; gata, am fost reconstituit, am fost reînviat prin gesturile ei, am reapărut din absență; este la capătul puterilor, se ridică (era aplecată spre cizmele mele), izbucnește în acel plâns-râs de bucurie, mă ia în brațe, mă strânge, mă sărută; apoi, mica femeie în devenire fuge, mă părăsește, rămân de gheață, nu mă mai mișc; toți cred că am ceva, că am suferit vreo ruptură, vreun traumatism; eu însă vreau să mai păstrez ființa ei în mine, să mă satur de ea, s-o simt încă preocupată de persoana mea până când clipa (acea falie, acel gol, acea absență) nu mă va readuce în cotidian, recuperându-mă banalului din care mă smulsesem, datorită unui eveniment hazliu, ce putea să mă coste viața.

(*vineri*)

Tot o activare din absență a fost și trezirea mea către matematici; în primele clase, aveam strania impresie că cifrele abstracte, înșirate în carte, în acele simetrii goale de orice conținut, reprezintă ceva periculos; de fapt, nu înțelegeam nimic, problemele mi le rezolva sora mea cu doi ani mai mare; eu le duceam la școală și toată clasa le copia. Odată, în clasa a IV-a, a venit o învățătoare bătrână, Nicola, să-l înlocuiască pe Necșulescu, chiar într-o zi când sora mea nu avusese timp să-mi rezolve problemele. „Să iasă la tablă M.“ Ies cu pași împleticiți. „Ai făcut problemele?“ „Nu.“ „Le facem acum.“ Mă uit foarte mirat la învățătoare: cum să le facem acum? Ea mă pune să gândesc împreună cu întreaga clasă: „Ce se dă în problemă?“. Scriu pe tablă datele problemei. Învățătoarea se răstește la mine: „Notează, boule, datele prescurtate!“. Cum prescurtate? Cu litere? Dar ce, literele pot ține loc de obiecte? Mă simt deodată iluminat. „Ce se cere în problemă? Vezi acum ce ai și ce-ți trebuie, fă calculele, ce aștepți?!“ „Păi, le-am făcut.“ „Unde?“ „În cap.“ „Spune rezultatul.“ „13.“ „E bine, bravo, nu ești prost deloc.“ Am o senzație de

extraordinară ușurare. „Haideți să trecem la a doua problemă.“ „24“, îi spun. „Ce e 24?“ „Rezultatul.“ „Cum? Hai să calculăm: scrie ce se dă, ce se cere; da, așa este, dar o problemă de matematică trebuie desfășurată în scris, când o rezolvi; chiar în asta constă frumusețea matematicilor!“ De atunci, caietele mele de matematică desfășurau o arhitectură de cifre, de figuri, cuburi, pătrate, cercuri, sfere colorate. Mă pervertisem, limbajul secret pe care-l achiziționasem îmi dădea o forță nouă, mă făcea, nu știu de ce, mai puternic; era un joc nou, prin care îmi adjudecam încă o parte a realului, partea cea mai abstractă.

(*sâmbătă*)

A. crede că posedă muntele și se lasă posedată de el cu patimă; săptămâna trecută m-a invitat la un „traseu alpin“, cum spune ea, să vadă dacă mi-e frică de înălțime; a fost o încercare a mușchilor, a tendoanelor, a nervilor, am vrut să ating cota maximă de efort, să mă pun la *probă*; rezistam peste marginile normalului, dar revelația adevărată am trăit-o în acea comuniune perfectă cu piatra, cu aerul, cu cerul. Ajunși sus, A. s-a lăsat să cadă, cuprinsă de zbuciumul întregului corp, pe stânca goală; se vedea cum îi palpită pântecul, precum al Ledei, sub ploaia de aur; nu vorbea, nu auzea, ochii erau închiși, strânși să păstreze în sine o imagine corporalizată; ținea mâna crispată pe piatră, mângâind-o spasmodic; era transfigurată, absentă față de orice și față de mine. O surprinsese faptul că urcasem, că nu avusesem nevoie de ajutorul ei; sperase să alunec și să mă sprijine ea, ca fiind mai experimentată. Ca să braveze, s-a cățărat pe un perete foarte periculos să culeagă o floare de prăpastie; n-am oprit-o (nu o putea opri nimeni), s-a strecurat timp de o oră pe verticala stâncii (putea să cadă oricând), n-am privit-o, am așteptat-o; spunea că e sigură de ea când mă aflu de față; după ce a ajuns sus, a rămas acolo cu mâna întinsă spre floare fără s-o

extraordinară ușurare. „Haideți să trecem la a doua problemă.“ „24“, îi spun. „Ce e 24?“ „Rezultatul.“ „Cum? Hai să calculăm: scrie ce se dă, ce se cere; da, așa este, dar o problemă de matematică trebuie desfășurată în scris, când o rezolvi; chiar în asta constă frumusețea matematicilor!“ De atunci, caietele mele de matematică desfășurau o arhitectură de cifre, de figuri, cuburi, pătrate, cercuri, sfere colorate. Mă pervertisem, limbajul secret pe care-l achiziționasem îmi dădea o forță nouă, mă făcea, nu știu de ce, mai puternic; era un joc nou, prin care îmi adjudecam încă o parte a realului, partea cea mai abstractă.

(*sâmbătă*)

A. crede că posedă muntele și se lasă posedată de el cu patimă; săptămâna trecută m-a invitat la un „traseu alpin“, cum spune ea, să vadă dacă mi-e frică de înălțime; a fost o încercare a mușchilor, a tendoanelor, a nervilor, am vrut să ating cota maximă de efort, să mă pun la *probă*; rezistam peste marginile normalului, dar revelația adevărată am trăit-o în acea comuniune perfectă cu piatra, cu aerul, cu cerul. Ajunși sus, A. s-a lăsat să cadă, cuprinsă de zbuciumul întregului corp, pe stânca goală; se vedea cum îi palpită pântecul, precum al Ledei, sub ploaia de aur; nu vorbea, nu auzea, ochii erau închiși, strânși să păstreze în sine o imagine corporalizată; ținea mâna crispată pe piatră, mângâind-o spasmodic; era transfigurată, absentă față de orice și față de mine. O surprinsese faptul că urcasem, că nu avusesem nevoie de ajutorul ei; sperase să alunec și să mă sprijine ea, ca fiind mai experimentată. Ca să braveze, s-a cățărat pe un perete foarte periculos să culeagă o floare de prăpastie; n-am oprit-o (nu o putea opri nimeni), s-a strecurat timp de o oră pe verticala stâncii (putea să cadă oricând), n-am privit-o, am așteptat-o; spunea că e sigură de ea când mă aflu de față; după ce a ajuns sus, a rămas acolo cu mâna întinsă spre floare fără s-o

culeagă. Nu să culeagă floarea era esențial, ci *să fie în puterea de a o culege*; frumusețea închipuită a unui act virtual te oprește să-l săvârșești. Cum stătea așa, respirând parfumul florii, al pietrei, al muntelui, al puterii de care se simțea cuprinsă, ea părea că e gata să moară de fericire; de fapt, chiar murise în acea clipă.

(*azi*)

Era iarnă. Mă întorceam de la școală împreună cu două colege. Călcam pe zăpada înghețată, care dădea un sunet de sticlă pisată sub talpa bocancului la fiecare pas: scruuu--scruuu, scruuu-scruuu. Sunetul mi se părea bizar, ireal, fără nici o justificare. Mă uit în sus și descopăr cerul de un albastru lăcuit ca un ou de Paști. Între zăpadă și cer nu este nici o relație, dar în acea clipă simt un curent de căldură neînțeleasă, un frison ce mă străbate rar, numai atunci când ascult muzică simfonică sau când mă îndrăgostesc de o privire și aceasta mă surprinde. Mă umplu de o senzație imensă de fericire, mă ridic deasupra mea ca ființă inteligentă și constat că *eu exist în acea clipă*; conștiința aceasta mă inundă ca o lumină interioară, mă uit la cele două fete (Savu Mihaela și Ghiocano Eugenia) și mă bucur chiar de faptul că eu pot să stau așa cu ele de vorbă în acest moment de revelație și că ele vorbesc mai departe, fără să participe la bucuria mea, bucurie legată de faptul real că eu exist și că stau de vorbă cu ele și că numai această vorbire îmi dă confirmarea acestei existențe pure, care, altfel, poate nu ar fi fost conștientizată, s-ar fi pierdut, adică nu ar fi lăsat nici o urmă în subconștientul meu. Mă despart de ele amețit de această constatare ce nu mă părăsește decât după ce se întunecă. Reținînsă refuzul de a mai comunica prin cuvinte cu altcineva după despărțirea de ele; răspund monosilabic, fără să privesc pe nimeni, în ochi cu un surâs distant. A vorbi cu altcineva înseamnă a rupe vraja aceea care m-a invadat numai în vorbirea mea cu cele două

colege din clasa a VI-a; cine știe ce pulsiuni secrete ale corpului meu au fost actualizate numai atunci. A vorbi cu altcineva (intuiam acest lucru) ar fi distrus fluidul magnetic, m-ar fi întors în spațiul obișnuit, m-ar fi scos din transa întâmplării irepetabile.

(*azi*)

De când este cu mine, nu cred să mă fi înșelat, nu putea să mă trișeze așa, dintr-o simplă toană; ea pare fericită în act, căci de fiecare dată îmi spune: „Nici un bărbat din lume nu face doi bani în fața ta!". Prin mine a redevenit femeie, cel puțin așa se laudă de câte ori ne iubim: „Nu credeam că plăcerea senzuală este atât de mare, mă amăgeam cu performanțele mele: gheața, muntele, dar nimic nu întrece bucuria de a mă iubi cu tine"; expresia feței este concentrată atunci când vorbește; mă privește cu partea ei de sinceritate, o cred, nu pot să n-o cred; albastrul suav din fundul pupilei se dilată, se descoperă, iese în evidență; mă las convins, ea este întreagă în această privire tandră, liniștitoare, profundă; „Sunt numai a ta, nu înțelegi că doar tu ești Dumnezeul meu? Ești cel care m-a făcut din nou să exist", spun ochii ei și par decișI să sufere orice supliciu, dacă s-ar dovedi sperjuri; o cercetez necruțător: ochiul meu, ca un laser, se încrucișează cu albastrul ei mat, catifelat, în nuanțe de violet; nu se clintește un firișor de culoare interiorizată; ea acceptă această luptă surdă, de o duritate extremă, nu cedează la presiunea ochilor mei, rezistă la probele impuse; este detașată, deschisă spre mine cu tot corpul lăuntric, „Ucide-mă!", spun mișcările ei, „dacă mă prinzi că te mint!"; mă destind, ea mă iubește total, îmi e credincioasă, deși eu n-o iubesc, o tolerez doar pentru a-mi demonstra puterea asupra sexului slab (chiar atât de „slab", cum se spune în această expresie stereotipă, nu este!); crește înăuntru un val de căldură, dilatându-mi porii; respir cu forță, foalele plămânilor vibrează muzical; mă scrutez, mă observ din afară ca un străin. De unde această putere asupra

lui A.? De ce raporturile noastre nu sunt reciproce? Dar ea știe că eu nu cedez și nu se revoltă. Oare de ce nu se revoltă? Dar dacă mă înșală ca să se răzbune? Mă întorc brusc spre ochii ei, i-a aplecat ca și când ar fi citit îndoiala mea; obrajii i s-au înroșit, aceasta e o formă de a recunoaște involuntar când mă minte. Se întâmplă că, atunci când o suspectez de minciună, i se colorează intens amândoi obrajii; ce spun, se pătează de un roșu însângerat, sângele se aglomerează sub pielea fină a feței; o comprimă, parcă ar obliga-o să se retragă, să lase globulele acelea pulsând să irumpă-n afară și să spună ele povestea adevărată a cărnii. Ea nu are cum să știe că în acel moment se autotrădează, corpul ei mă respectă, se simte ofensat de avatarurile imunde ce trebuie să le traverseze, împins de voința perversă a lui A.; el, corpul, rămâne pur, mă visează, mă așteaptă doar pe mine, deși e probabil terfelit, consumat în gesturi nefirești; de câte ori vreau să constat dacă mă trădează, nu mă mai ghidez după zarea albastră a ochilor, mut privirea spre pomeții obrajilor, care, odată, încep să se umfle de un aflux de sânge în surplus, ca un semn acuzator al nerușinării. Am devenit un maniac: îi dau drumul să plece foarte puțin timp de acasă, mă uit la ceas și o pândesc să văd dacă apare de după colț; nu mai am răbdare să citesc; când vine, îi dau ocol, încep să miros dacă exală acel damf de transpirație iute, când două corpuri se ating în act; o caut în poșetă, îi întorc totul pe dos, ca să aflu corpul delict, să găsesc o urmă. Iată că pomeții obrajilor ei rămân impenetrabili, nu se colorează ca hârtia de turnesol, nu-mi dau nici un indiciu, mă trădează oare și ei, mă enervez la culme: „Unde ai fost, cu cine te-ai...?“. Mă înfurii, ridic mâna s-o lovesc; ea râde, mă sfidează cu toată ființa. Simt că sunt ridicol; când nu mă controlez, râde în hohote: „Ei, drăcia dracului, ești gelos, doar n-ai să mă faci să cred că mă iubești?“. O privesc stupefiat, ea crede că fac toate acestea ros de gelozie. Dar oare nu este așa? Atunci de ce le fac? După

această scenă, am făcut amor timp de două ore și acum A. se află în baie ; zgomotul dușului îi acoperă versurile șansonetei pe care o fredonează fericită.

(*azi*)

Debarc din Matei Basarab în fluxul pestriț de lume ce curge spre Hanul lui Manuc, ocolind Colțul Bărăției și, deodată, sunt cuprins de o ceață deasă, în care mă înfășor ca într-un manșon de vată ; în jurul meu, se strigă, se vorbește, se gesticulează, dar nu mă atinge nici un sunet, parcă aș fi izolat de un clopot de materie invizibilă ; mă aflu imers în oceanul de aer, fără să simt spațiul ; doar timpul fâșâie în timpan ; țiuie cu o viteză teribilă, mi se albesc perii din mustață și-i văd cum își schimbă nuanța, mi se pare că nu sunt eu acesta, că altcineva se află în carapacea corpului meu și o folosește cu învoiala mea ; eu stau undeva într-un spațiu imponderabil și asist la metamorfozele timpului fără a fi implicat ; este aceasta starea ce mă cuprinde de câte ori trec de Colțul Bărăției, afundându-mă în coclaurii din jurul Hanului lui Manuc ; cum mă retrag din această zonă, devin normal, mă reintegrez ritmului cotidian.

(*marți*)

E în A. o putere în plus, o tensiune a trăirii, menținută mereu la indicatorul maxim, o lăcomie de a mușca din fruct, și asta se înregistrează imediat ; ea este notată imediat, oriunde s-ar afla, pentru această forță vitală ce transpare prin ochi, prin gesturi, prin cuvinte, prin orice fibră a ei întinsă să se rupă, să plesnească în orice clipă. Ea este generoasă cu oricine, ca și când ar avea la îndemână un timp infinit (și știe că nu are), este veselă cu toți, râde cu oricine și din orice (și nu este veselă în sine, ci mai degrabă gravă), se repede plină de elan spre orice lucru gratuit, ca și cum gratuitatea ar fi unicul ei mod de a fi (și nu este așa). Oricând, este promptă să răstoarne existența când toți par îngenunchează de povara

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

acesteia, să o ia mereu în răspăr, să atace prima, fără teamă de complicații, râzând în hohote cu bravura unui gascon-muschetar aflat mereu *en garde*. Este atâta dorință și voință de a trăi deplin, dincolo de bine și de rău, încât îi incită pe cei slabi s-o urmeze fără șovăire, să se pună în marș spre ceva, să se ducă la mama dracului, dacă ea ar cere-o. Ea are acest *fascino*, atrage bărbații, care n-o iubesc pentru ceea ce este ea, ci mai degrabă sunt excitați și incitați de aceste energii bărbătești ce le iradiază. (Că nu e iubită pentru ea, ca femeie, o simte; și de aici lipsa de frână, pornirea exagerată, *hybris*-ul ei erotic, pe care îl înțeleg, dar nu îl și aprob.)

(*luni*)

Mă zbat și acum să înțeleg ce a vrut să spună E. când m-a rugat să „mă cobor pe pământ", să nu mai fiu „poet"; da, atunci am fost distrus, intrigat la culme, căci nu știam ce-ar fi trebuit să fac ca să mă lecuiesc de boala gravă de a fi „poet". Câteodată, vorba unei puștoaice cochete poate distruge un destin!

(*azi*)

Am o poftă perversă, când văd părul frumos desfoliat al unei femei, să mă apropii cu nările lacome, să-i surprind parfumul intim, s-o echivalez astfel ca pradă erotică; în tramvai, în autobuz, într-o aglomerație întâmplătoare, deodată, simt dâra senzuală, o atracție ce nu-mi mai vine din atingerea corpului, cum se petrecea în adolescență; fac tot ce este posibil să prind o poziție avantajoasă, atât cât îmi permit bunele maniere, mă întind, mă înalț, prefăcându-mă că citesc numele unei străzi, că am fost lansat de o frână bruscă, pierzându-mi echilibrul; dar eu aspir, sorb mireasma din codrii capilari, mă înroșesc de plăcere; e o beție sofisticată, o cădere în transă, un extaz, chiar dacă adulmec doar un miros acru, de sudoare amestecată cu praf, trepidez la fel; reacția mea nu e declanșată doar de rara combinare a unor loțiuni

finisime, inventate de cei mai cunoscuți *parrnichieri* de la Paris sau din Londra; la fel mă extaziază și mirosurile fetide, ignare, trădând degradarea, descompunerea fiziologică sau lipsa de îngrijire, exalația animalescă; e o formă dezabuzată a unui rafinament în exces, o perversiune. E. avea părul lung, bogat răsfirat pe umeri, de culoare neagră-lucioasă, bătând în albastru-violet, ca la fiicele șefilor de trib indieni văzute în filmele western; își ținea capul sus, într-o poziție mândră, aproape hieratică, spre a expune, a atrage atenția asupra podoabei capilare; o recunoșteam de departe, chiar de la spate, numai după dâra parfumului ei, devenită un traiect vizibil în imaginația mea olfactivă.

(*vineri*)

O noapte cu Margareta lui Faust devenită Aura: „Simt în mine furia senzațiilor netrăite încă de nici o altă femeie, o să dansez goală în întuneric doar pentru tine!". S-a ridicat din pat, piruetează în mijlocul camerei; trupul ei alb, nefiresc de alb în întunericul dens, e o torță aprinsă micșorându-și lumina intermitent. „Vezi că trezești vecinii cu zdupăiturile tale." „Tu nu ești niciodată vulgar, te forțezi inutil!" „Am adormit, bai-bai!" Este curios că îmi amintesc imaginea corpului ei alb în bezna camerei ce mi se părea fascinantă.

(*luni*)

Azi îmi cade în gheară profesorul S.B. Are o predispoziție perversă către studente cu picioare lungi, pe care le ademenește la cercul de teorie. Acum a înhățat-o pe V.V. chiar în spațiul meu de veghe; o vrăjește de mama focului, iar ea își dă ochii peste cap, fâțâindu-și șoldurile apetisante la fiecare privire mai coborâtă a profului. „Dar bine, dragă", mă apropii eu, „ai uitat că azi am camera liberă numai până la ora 6?". „Bună ziua, dom' profesor", mă fac că îl observ abia acum. El se face albastru, ea se face verde; o înșfac de o aripă și o trag după mine.

(*marți*)

Un profesor din facultate acuză de plagiat pe un alt profesor pe care eu îl stimez; mă apuc să scriu un fel de răspuns foarte dur; îl duc la revista *Luceafărul*; acolo stau de vorbă cu un redactor-şef analfabet; nu înțelege nimic, mă las păgubaş şi nu-l mai public.

(*miercuri*)

Vine Alain Robbe-Grillet la o întâlnire cu studenții şi ne vorbeşte despre noul roman; noi mai facem biografie şi amintiri din copilărie în romanele ce se scriu, precum *Morometii* şi *Descult*. Bine că mai există şi *Patul lui Procust* şi *Bietul Ioanide*. „Ai ieşit în poză lângă A.R.-G.!“, îmi spune Vasile Blendea a doua zi. Vasile este Sancho Panza al facultății noastre: „Bă“, zice, „eu mă duc la mine în sat şi, când consătenii mei mă întreabă ce fac eu la Bucureşti, le răspund că sunt corector“. „Ce e aia?“, mă întreabă ei. „Păi, ştiți că cel mai mare peste Universitate se numeşte rector? Eu sunt co-rector adică mai mare peste el, eu îl co-rectez pe rector!“ Mai adaugă că, din considerația ce-o au pentru aşa un mare om ce-a dat satul lor, ies cu toții pe la porți să-i strângă mâna, astfel că de la gară până acasă face două ore.

(*marți*)

În plimbare, fără nici un scop, ajung la Moşilor, mă rătăcesc pe Plantelor, mă înfund în *selva oscura* a oraşului; case ascunse în curți retrase,. intrări triumfale, geamlâcuri colorate şi balcoane brâncoveneşti, minipalate pitite prin grădini, printre buruieni mallarmeene etc. Unde am fost până acum? Am trecut de nenumărate ori pe aici, am colindat cu câte o fată toate străzile, le-am bătut pas cu pas. Acum le observ pentru prima dată, atunci o vedeam doar pe partenera plimbării; nici nu mi-am dat seama cât de divers e Bucureştiul; o cotitură

la stânga, una la dreapta, lași marele bulevard și intri brusc într-o zonă pestriță, fără nici o geometrie, străbătută de străzi strâmbe, strâmte, scuaruri, alei fanteziste, bisericuțe de stradă, ziduri ciclopice, stâlpi în lemn sculptat, bolți, arcuri, coloane dorice, ionice, corintice, ogive, vitralii, gulii gotice, străchini bizantine; un amestec pestriț vizând lipsa de stil programatică, dar ce spun eu, chiar astfel, prin negație, se manifestă un stil, cel bucureștean, un fel de spoială în care încap damfurile din Fanar, ca și toate sulimanurile curților europene, mă sufoc de atâta imitație, căci, vorba lui Călinescu, eu sunt grec.

(*vineri*)

Ies cu Vasile în fața Universității să mă „imortalizeze": „Cine știe, poate ajungi cineva și e bine să te aibă neica la arhivă". Mă fotografiază în diverse poziții. Traversăm către barăcile de vizavi de ceas să bem o bere; deodată, se aude un zgomot suspect în spatele cârciumii, de buldozere în lucru. „Ete-te drăcia dracului, se dărâmă arhitectura veche, păi să le pozez, neică!", zice Vasile ironic, „să avem după ce reconstitui trecutul istoric al studenției noastre!". Azi e în vervă, îl las să vorbească până se oprește singur, nu râd. Vasile înțelege că n-am chef de fleacuri, flerul lui oltenesc îi dictează să tacă; mă privește atent, fără să se supere și așteaptă să-mi treacă. Cu Vasile mă simt bine; el nu are agresivitatea proștilor ce se cred deștepți și te asaltează cu insipida lor conversație până îți vine s-o iei la fugă fără să te mai uiți în urmă.

(*joi*)

Azi a fost în facultate poetul Romulus V. la o întâlnire cu studenții; credeam c-o să ne vorbească despre Ion Barbu, dar el n-a făcut altceva decât să ne citească *Răsturnica*, ca și când n-am fi auzit până acum de acest text obscen al marelui poet. M-a dezamăgit, mi se pare prea făcut, prea confecționat; nu

e natural, vorbește cu o emfază agresatoare. La jumătatea spectacolului, mă ridic și plec. Se uită la mine cu reproș.

(*luni*)

E un miros atât de puhav în casa asta, că, atunci când nu e A. în cameră, deschid ferestrele larg să intre aerul sănătos de afară; nu știu de ce, dar am observat că, în toate casele mai înstărite, se aciuează un damf, un miros puturos, ceva rafinat de grețos ce-mi atacă nările cu acizi tari. Jegul mic-burghez se lipește de mobile, de lucruri, de suflarea celor ce locuiesc în asemenea case. Mă lovește direct în stomac mirosul urât al unor doamne bine, un amestec complicat de parfum, deodorant tare, transpirație și usturoi, că trebuie să mă păstrez la o distanță respectuoasă, pentru a rezista. Îmi pun problema cum poate să se apropie cineva de o damă cu aura aceasta de miresme, altfel decât din perversiune. Așa de dulce și puhav miroase colega noastră Ursula; de ce oare o fată frumoasă ca ea pute ca un hoit?

(*luni seară*)

Don Fabrizio quella sensazione la conosceva da sempre. Erano decenni che sentiva come il fluido vitale, la facoltà di esistere, la vita insomma, e forse anche la volontà di continuare a vivere andassero uscendo da lui lentamente ma continuamente come i granellini che si affollano e sfilano uno ad uno, senza fretta e senza soste, dinanzi allo stretto orifizio di un orologio a sabbia. In alcuni momenti d'intensa attività, di grande attenzione questo sen-timento di continuo abbandono scompariva per ripresentarsi impassibile alla più breve occasione di silenzio o di introspezione, come un ronzio continuo all'orecchio, come il battito di una pendola s'impongono quando tutto il resto tace; e ci rendono sicuri, allora, che essi sono sempre stati lí vigili anche quando non li udivamo. In tutti gli altri momenti gli bastava sempre un minimo di attenzione per avvertire il fruscio dei granelli di sabbia che sgusciavano via lievi, degli attimi di tempo che evadevano

dalla sua vita e lo lasciavano per sempre; la sensazione del resto non era, prima, legata ad alcun malessere, anzi questa impercettibile perdita di vitalità era la prova, la condizione per cosí dire, della sensazione di vita; e per lui, avvezzo a scrutare spazi esteriori illimitati, a indagare vastissimi abissi interiori essa non era per nulla sgradevole...

Recitesc un fragment din *Il Gattopardo*, de Giuseppe Tomasi di Lampedusa și mă mir de simplitatea cu care acest scriitor aristocrat atacă problema acută; câtă convenție, câte ocolișuri retorice la alții ca să nu spună nimic.

(*azi*)

Într-o zi, licean fiind, am fost împreună cu profesorul de română la școala Clocociov, unde făcusem clasele primare; am avut o mică serbare acolo doar vreo câțiva, printre care și E. La revederea spațiului aceluia de bucurie și libertate, am simțit pornirea să evadez din nou, cu chiote de sălbatic, în plaurul labirintic al grădinii în care noi, băieții, ne cufundam ca-n Vestul sălbatic în urmă cu cinci ani, ascunzându-ne câteodată toată ziua, fără să mai intrăm în clasă pentru lecții. Orice colțișor, orice ungher, cât de misterios ar fi fost, fusese explorat minuțios de către noi; nu exista piatră sau crăpătură din gard să nu fi fost pipăită și probată. Am trăit o senzație de timorare, ca un personaj de roman care știe că e personaj și trebuie să-și controleze gesturile și ținuta în fața cititorilor, pentru a ieși înaintea lor în haina de duminică; mai artificial, mai sobru, supraveghindu-se, retezându-și orice pornire naturală; nu poate să folosească limbajul frust, uzat în mod cotidian, încearcă să-și caute cuvintele, să fie ponderat în gestica mâinilor ce participau la discurs cu aceeași vervă ca și vocea, adeseori comunicând chiar mai mult decât aceasta. Ce se întâmpla? Îi spusesem lui E. că aici am fost fericit patru ani, cei mai frumoși ai vieții, și ea era extrem de curioasă să

cotrobăie în intimitatea acestui spațiu secret al formării mele. Era foarte atentă, îmi pândea orice gest, mă privea cu tandră ironie, astfel că mă simțeam ca și personajul acela de roman care știe că este personaj de roman; aveam trac, mă comportam nefiresc; mă bâlbâiam, îmi era frică să nu fiu prins cu o boroboață ca în timpul școlii, când, fără să vreau, am tras cu praștia și am lovit-o în ochi pe fiica milițianului. Poate că o făcusem intenționat: îi „dădusem atenție“ pentru că era frumușică și, probabil, așa înțelegeam eu s-o curtez, oricum, nu realizam pe atunci grozăvia că aș fi putut s-o las oarbă, îmi amintesc doar senzația bruscă a faptului că ieșisem din rândul celorlalți, devenisem o excepție, ceva care se apropie de statutul unui personaj, al unui erou de literatură, ieșisem din media cuminte a școlarilor adormiți și ascultători. Am simțit că am comis ceva interzis, că am încălcat regula după felul cum alergau toți să mă prindă; m-am ascuns bine în locuri numai de mine știute, nu degeaba eram cap de bandă, harambașă a tuturor pieilor-roșii ce se avântau urlând să se bată cu nemernicii de albi, ce le încălcau pământurile și le violentau fetele. Fiica milițianului s-ar fi putut să fi încălcat involuntar acel spațiu de interdicție, stabilit între cele două tabere aflate în luptă pe viață și pe moarte și piatra mea o lovise în numele unui principiu abstract. M-au scos până la urmă din bălăriile ce aveau, în imaginația mea de atunci, topografia pădurilor virgine din Munții Stâncoși, m-au descoperit prin trădarea unui locotenent al meu, Paul, ce știa toate locurile de retragere. Ca un erou, am fost dus în fața consiliului de judecată, ce se afla în cancelarie, fiind format în principal din învățătorul meu, Necșulescu. „Scoate praștia!“, a spus el cu voce calmă. „N-am!“, a venit răspunsul tot atât de neutru. „Golește-ți toate buzunarele aici, pe masă.“. Am început să scot, luând-o de sus în jos, adică de la buzunarul de la piept al hainei; acolo era batista albă, curată, „de rezervă“, cum spunea mama, pe care o foloseam numai în caz de excepție,

am pus pe masă banii găuriți cu care jucam rișca „pe luate“; în ziua aceea, făcusem o provizie bună, buzunarele erau doldora de monede, am mai scos sârmulițele colorate, insignele primite în dar de la alții, fiindcă le spusesem cum se rezolvă problema la aritmetică, avioanele de hârtie pe care erau scrise cuvinte obscene, bărcuțele și alte forme ale jocului de imaginație, șuruburi, cuie, pioneze, clești, pătrățele de tablă, mosoare, sfoară de manelă subtilizată de la atelierul de tâmplărie, nasturi de toate mărimile, briceagul minuscul primit în dar de la unchiul meu din Germania spre disperarea mamei (când l-am pus pe masa aceea inchizitorială, am avut atâta amărăciune, că mi-au dat lacrimile), am mai depozitat bețișoarele de diferite mărimi, elastice, ascuțitoarea nemțească, foarfecele; cred că eram aproape de fundul celui de-al doilea buzunar de la haină, când am avut o mare revelație, pe care am sesizat-o pe măsură ce eu descărcam și masa din față se umplea cu obiecte de diferite mărimi; dacă nu mai am loc unde să le pun, mi-am zis, înseamnă că pot salva praștia care se află în buzunarul secret de la pantaloni, deci m-am pus și cu mai mare râvnă să scotocesc și să depun aproape orgolios bricheta, mărțișoarele, cutiuțele de diverse mărimi, pline cu insecte și fluturi colorați, șurubelnița minusculă, biluțele, alicele, tuburi de cartuș (în timp ce povesteam, E. își schimba culoarea pupilei; ceva interior, probabil emoția, făcea să se dilate ochiul și să-i crească intensitatea privirii; o simțeam participând la evenimentul al cărui erou fusesem și mă antrenam în povestire, începând să inventez pe măsură ce o vedeam prinsă de puterea hipnotică a cuvintelor), umplusem complet masa și atunci, pentru o clipă, „l-am prins“ pe învățătorul meu, l-am citit, am văzut că mă invidiază pentru bogățiile mirifice, că tare ar vrea să le aibă el, să se mai joace, să nu facă altceva decât să se joace, preocupat doar de gratuitatea absolută a jocului, răpit din mijlocul acelor plictisitoare lecții, pe care este obligat să le facă în fața unor școlari adormiți sau derbedei ca mine; în sfârșit, destinderea de pe fața lui n-a

ținut mult, s-a încruntat la mine : „Mai ai ? Mai ai încă ?“ ; parcă îi trecuse repede, se plictisise ; eram foarte aproape de masă, lemnul ei îl simțeam cum mă apasă, tăindu-mă în două în dreptul buzunarelor de la haină, tare aș fi vrut să spun : „Nu mai am“, dar el nu se lăsă păcălit, mă împinse ușor, mă percheziționă în buzunarele de la haină, apoi îmi făcu semn să continui cu cele de la pantaloni. Cum eu îmi exprimam mut nedumerirea unde să le mai descarc, el mă luă de braț și mă împinse spre cealaltă masă. Am continuat cu mișcări lente, neștiind ce voi face când va trebui să predau praștia (aveam vaga intuiție că acest obiect – „corpul delict“ – nu este de dorit să-l consemnez în nici un caz și, în subconștient, nu pierdusem orice speranță de a mă salva, precum prizonierul indian care găsește o cale să înșele vigilența supraveghetorului alb și să evadeze în spațiul de libertate al pădurii virgine) ; la un moment dat, intră învățătorul Popescu să-i spună că a venit la școală milițianul, tatăl victimei, care nu se știe prin ce mijloace aflase atât de repede de incident ; eu simt că pericolul crește și, cu sângele rece al indienilor, scot în aceeași fracțiune de secundă pistolul, iată, acum îmi amintesc exact ; nu era o praștie, ci un pistol de aruncat pietre, simt și acum soliditatea și mărimea acestuia în palmă și-l ascund sub șapca de elev, tot atunci răstorn totul pe masă : „Am terminat“. Îmi iau șapca în mână, ținând pistolul pe deasupra, în așa fel încât să nu se observe. Pare că învățătorul meu e mulțumit de rezultatul negativ al percheziției (totuși, eram cel mai bun din clasă, bașca drăciile ce le făceam) și mă trimite între ceilalți copii. Nu cred că fata milițianului a pățit cine știe ce, nici n-aș fi memorat acest episod, dacă n-ar fi fost legat de scena percheziției, a primului *atentat la integritatea libertății mele absolute* ; în acea împrejurare, am trăit și sentimentul distanțării, pe care îl are un individ real pe cale de a deveni personaj fictiv. Îmi apar concret toate imaginile întâmplării, ca și cum ar fi fost filmate cu încetinitorul ; devenisem dintr-odată hiperlucid, deși până atunci eram adormit, întârziat în decizie, am

avut brusc revelaţia violenţei asupra fiinţei mele şi m-am dedublat. Nu copilul ce sta în faţa omului matur şi-şi deşerta secretele l-a păcălit atunci pe omul matur, ci un alt personaj, un fel de sinteză a eroilor fictivi, intraţi în subconştient prin lectură, acel personaj ce nu se lasă intimidat de nimic şi rămâne el însuşi, îşi păstrează individualitatea neştirbită, acţionând prompt contra oricărei provocări. Eram bucuros că instanţa pragmatică (cei maturi) nu reuşise să distrugă în mine instanţa gratuită a jocului; isteţimea mea, împrumutată din literatură, mă apărase. Iată, orice pedeapsă transcendentă poate fi evitată, dacă afli la timp mijloacele de a o combate, mijloace existente totdeauna în spaţiul fictiv al literaturii, ce nu aşteaptă decât să fie folosite. În acea clipă, mi-am pierdut copilăria, când am înţeles că *realul poate fi stăpânit prin imaginar*. Mi-a dispărut brusc sentimentul imposibilului. Faptul că eu îi povesteam lui E. acest episod ca s-o amuz avea o altă explicaţie. Instinctiv, eu încercam s-o seduc, recurgând la o situaţie literară; naraţiunea mea urma legile narativităţii: zurbagiul acela era, prin acţiunile prin care se abătea de la reguli, un erou, un *personaj fictiv*, el nu mai era în nici un caz *eu*. Povestindu-i lui E., simţeam că, mai ales, în măsura literaturizării conştiente a faptelor, o ţineam mai strâns în mreaja mea, o cuceream; altfel, după ce-am terminat de povestit, ne-am trezit stânjeniţi că nu ştiam ce să ne mai spunem, nu ştiam cum să ne comportăm, ce să facem cu corpurile noastre în faţa celorlalţi, care ne spionau subtil şi nouă ne era frică să nu fim caraghioşi, prin stângăcia gesturilor nude, nesofisticate încă de nici o convenţie. Se vedea de departe că eram doi adolescenţi îndrăgostiţi, ce-şi caută un limbaj de comunicare mai concret decât cel al privirilor. Când, întorcându-ne de la şcoala Clocociov, ne ajutam reciproc să trecem băltoacele numeroase de pe stradă (era noroi) şi ne întindeam mâna sprijinindu-ne unul de altul, orice atingere însemna o imensă descărcare electrică; mi se părea că o să ne facem scrum, îmi era frică să nu ardem definitiv în acele întâmplătoare contacte ale corpurilor. Nu cred că există

sentiment al existenței mai profund, o mai mare bucurie a ființei, decât acea stare trăită atunci. Puritatea în sine. Când am ajuns la poarta lui Anton (veneam către liceu), ne-a văzut acesta; era un bărbat deja matur, avea peste 20 de ani, se întorsese din armată. Mai exact, nu „ne-a văzut", căci pe mine m-a neglijat total, ci „a văzut-o". A văzut-o pe E. ca pe o femeie și a privit-o brutal ca pe o femeie: cu dorință, cu poftă, cu nerușinare. A privit-o direct, fără perdea, ca și cum ar fi fost goală. Ea a recepționat din plin provocarea sau invitația lui, a înțeles perfect mesajul său (nu era atât de naivă ca mine) și a roșit toată, ca și cum ar fi făcut ceva nepermis, ceva ce se face pe ascuns și nu trebuie să știe toată lumea. Eu am intuit destul de vag ceea ce se petrecuse sub ochii mei, am fost incapabil să fac un gest, să mă manifest în vreun fel. Am simțit însă că era vorba despre o trădare, am fost înghețat de otrava geloziei și am privit-o cu răceală; uitaserăm amândoi că, doar cu câteva momente mai înainte, „ne întâlniserăm" în plăcerea povestirii copilăriei mele. Aceea era însă literatură de aventuri, aceasta era viață. Și viața e mai puternică.

(*luni*)

Nu mi-a spus că așteaptă un copil decât după ce a fost la doctor; mama sa a dus-o forțat acolo și, gata, l-a dat afară. Era înspăimântată pentru libertatea sa; exterioriza un egoism feroce: dorea să nu fie angajată cu nimic, să rămână mereu disponibilă pentru orice; incapabilă de cel mai mic sacrificiu, să nu fie obligată să aibă grijă de cineva, să nu i se fure „gheața" sau „fisura ei albastră". „Și nu ți-a fost teamă de operație?" „Muream de frică!" „Și?" „Nu puteam risca alternativa." „Înseamnă că nu mă iubești deloc." „De ce?" „Era copilul meu, prin el m-ai ucis și pe mine!" „Dar nu înțelegi că noi nu trebuie să avem copii niciodată? Ar fi sfârșitul pentru amândoi! Fără libertate n-am mai fi entitățile care suntem. N-am mai fi aceste superbe monade! Noi nu trebuie să ne dividem!" „Dar

tu de unde ai ieşit? Dacă ar fi gândit astfel şi părinţii tăi, ai mai fi fost tu o monadă atât de superbă?!...“ „NU, nu te preface că nu înţelegi. Tu vrei să mă pui la probă. Noi nu putem fi decât singuri, indestructibili, puternici. Asta e doar învăţătura ta. De ce mă priveşti aşa?“ „Te privesc ca pe o proastă care se lasă măcelărită, luându-se după doamna Stela. Puteai să mă întrebi şi pe mine!“ „Iartă-mă, n-o să se mai întâmple!“ „N-o să mai avem timp!“ „Ce vrei să spui?“ „Nimic.“

(*oricând*)

De ce m-a impresionat atât *Apărarea lui Socrate*? Ce este viu în tipul de erou modelizant propus, sunt două milenii şi jumătate de atunci, de ariditatea peisajului grec? De ce Socrate? De ce acest „plebeu“ şi „decadent“, cum îl numeşte Nietzsche? Citind textul, nici unul dintre silogismele fabricate ad-hoc nu mă mai încântă; apărarea vieţii lui Socrate se reduce la o retorică goală, a cărei subtilitate în sine nimeni nu mai are răbdarea s-o urmărească. Socrate este primul modern; scrutându-se pe sine ca posibil etalon al umanului, el deteriorează definitiv raporturile cu instanţa transcendentă. Nu există nimic mai important decât subiectul cunoscător ce se ia în stăpânire pe sine şi-n acelaşi timp ia în stăpânire realul pe cont propriu, fără altă intermediere metafizică; în felul acesta, omul Socrate proclamă *libertatea absolută a individului de a dispune autonom de sine*. Orgoliul lui Socrate este acela de a spune: *eu sunt măsura tuturor lucrurilor*, de aceea nu mă înspăimântă nimic din ceea ce mi se poate întâmpla. Este curios că nimeni nu a observat (sau o fi observat şi nu am eu cunoştinţă) că motivarea crimei colective împotriva lui Socrate convine tuturor timpurilor şi tuturor dictaturilor; el a instituit *puterea discursului*, ca autonegare a sinelui. Prin atitudinea adoptată, el spune: „Nu poate fi altceva mai puternic decât discursul meu, din moment ce eu pot modifica prin intermediul acestuia conştiinţa celorlalţi; pot modifica şi realitatea, voi

înțelegeți foarte bine, prefăcuților, acea realitate pe care numai voi vreți s-o modificați prin tot felul de plăsmuiri mitice, în care eu nu mai cred. În măsura în care, prin autonomia mea, eu îmi devansez timpul, nu aveți altă soluție decât aceea de a mă elimina fizic, pentru că nu există altă cale de a-mi împiedica libertatea să se manifeste. Discursul – sau, mai bine spus, mecanismul discursului – conține mecanismul puterii, pe care, demontându-l, îl neg; eu eliberez energia individuală, dezleg liberul-arbitru al oricărui ins, care, după ce m-a ascultat, devine autonom, scapă de sub determinismul transcendent. Dacă nu m-ați condamna la moarte, libertatea opțiunii mele ar fi pusă în dubiu de cei care ar dori să probeze o asemenea opțiune". Socrate vrea să destranscendentalizeze discursul, demonstrând că acest lucru stă în puterea oricui vrea să se scruteze ca existență gânditoare. Ceea ce deranjează orice dictatură este tocmai *asumarea individuală a discursului*; acesta trebuie să rămână un dat divin, nu trebuie să fie probat de indivizi ca manifestare a liberului-arbitru. Socrate vrea să desființeze ierarhizarea socială impusă de religia puterii și să probeze democrația gândirii. Omul e o ființă gânditoare și trebuie să se manifeste mai ales prin această facultate a sa specifică. Relativismul metodei socratice devine cel mai periculos atentat față de absolutismul instanței dictatoriale; Socrate strică desigur moravurile pentru că îi învață pe tineri să gândească, îi învață că ei sunt liberi, îi învață că necesitatea înțeleasă nu poate fi mai presus de liberul lor arbitru, că nici zeii, nici oamenii (ca deținători ai puterii) nu au cum să se opună facultății gânditoare a indivizilor. Religia lui Socrate a fost cel mai înalt gest de orgoliu pe care l-a comis ontogenetic filogeneza. Toate revoluțiile încearcă să refacă religia socratică, trădând-o. Astfel, în istorie, se mai elimină din când în când câte o sosie a lui Socrate, mai cade câte un cap. Dar nu toți au forța să moară pentru o idee, acceptând să piardă liberul-arbitru natural. De aici începe dictatura, care poate fi a unui individ asupra unei colectivități sau a unei părți din colectivitate

asupra celeilalte părți. Socrate este primul care va renunța la verbul *a avea*, singura proprietate inalienabilă la care nu renunță fiind legată de libertatea sa de gândire.

(*joi*)

Azi a venit mai târziu la seminar, a intrat fără să dea bună ziua; s-a așezat cu acea indolență pe care, în afară de mine, doar ea mai are curajul de a o afișa; nu privește pe nimeni, nu vorbește, stă cufundată într-una dintre cutele ei interioare; se concentrează în sine ca un yoghin, își macerează corpul; în pauză, se aud niște sunete surde ca niște lovituri de berbec, bum-bum, bum-bum: A. se dă cu capul de zid; observ că are cap tare, câteva colege sar și o opresc; izbucnește într-un plâns teribil, îi curg lacrimi șiroaie, nu-i pasă de nimeni, nu se șterge la ochi, nu-și aranjează ținuta, nu se sinchisește de ce vor spune ceilalți colegi; nu mă uit la ea, nu mă apropii să-i spun să se liniștească, n-o văd. „Monstrul!“, o aud pe Comănească șoptindu-i Păunească, toți își dau coate așteptând să vadă ce atitudine voi lua; sunt curioși, le curg balele de curiozitate, participă la marele spectacol gratuit. „Duceți-vă dracului de javre! Degeaba trăiți!“ Le întorc spatele. Ies. „Idioților!“, le strigă și A. și trântește ușa venind după mine.

(*miercuri*)

Facem limba italiană cu Andreia V., o asistentă tânără, foarte înaltă, cu șolduri alungite, ochi mari, voce puțin răgușită; mă îndrăgostesc fulgerător de ea; la a doua oră, îi aduc un sonet proaspăt tradus din Guido Guinizzeli. Îl citește atentă până la capăt, apoi: „E bine“, zice, „ai talent“ și începe să explice *il trapassato prossimo*.

(*luni*)

Doctorul (tatăl lui A.) mă întreabă dacă nu vreau să intru în diplomație, după facultate. „Nu, mulțumesc, eu vreau să

fac literatură!“ „Dar și Blaga a fost diplomat!“ „Erau alte timpuri.“ Doctorul pleacă supărat că nu vreau să profit de pilele lui. N-am timp de ocoluri diplomatice. Viața e prea scurtă. Eu îmi sunt autosuficient. Un adevărat *self-made.*

(*vineri*)

Țin lucrarea despre *Luceafărul* la cercul științific; vin foarte mulți profesori și e prezent și decanul. George Munteanu, conducătorul cercului, îmi spune înainte de a citi să mai îndulcesc tonul polemic. Îi e teamă c-am să deranjez orgoliile unora. Nu îndulcesc nimic. După lectură, decanul mă întreabă cine este criticul care a rămas un „biet gherist“. Îi răspund scurt: „Dumneavoastră!“. „Îmi pare bine că ai această sinceritate pe care alții n-o au!“ Îl deranjez și pe Matei Călinescu, căruia-i arăt că a luat toate ideile despre *titan* și *geniu* din D. Popovici și D. Caracostea. În replică ocolită, acesta îmi spune că „e bine să începem prin a fi iconoclaști“. La concluzii, conducătorul cercului evocă „sfatul“ inițial ce mi l-a dat și apreciază încăpățânarea mea de a nu fi ținut cont de el, apoi afirmă că, „în limbajul camilpetrescian“, eu m-aș număra printre puținii studenți pe care i-a avut el ce „văd idei“.

(*sâmbătă*)

În mai, când rozele înfloresc, profesorul meu de limba română din clasa a V-a ne-a dat o compunere liberă: „O zi în natură“. Mi s-a părut un lucru foarte ușor să descriu culorile, chiotele ciocârliilor, mieii, iarba etc. Zis și făcut. Mi-am citit descrierea și am constatat surprins că ceea ce pusesem acolo, pe hârtie, era cu totul altceva decât ce trăiam eu afară. Am rămas complet dezamăgit de descoperirea făcută. Ceea ce rezulta în urma scrisului meu de copil silitor ce desenează literele cu multă grijă pe foaia liniată a caietului nu intra deloc în rezonanță cu fojgăiala vieții din natură pe care o simțeam în toți porii. Mi s-a părut că scrierea sau, mai exact, transferul

realului în semnele scrise – este o biată mistificare, o îndepărtare nejustificată de sentimentul plenar al existenței. Mai ales, mă umilea neputința resimțită dureros de a exprima exact ceea ce simțeam. Am bănuit instinctiv capcana textului scris și m-am speriat. Cu toate acestea, profesorul Câlniceanu mi-a dat notă maximă și mi-a prezis, pornind de la unele mărci stilistice, că „voi deveni scriitor".

Aura,
Ce să fac? Dacă el nu spune nimic, ce să spun? Să tac din gură? Mâine sau poimâine îl văd. Vai, nu ți-aș dori o astfel de lovitură niciodată. E groaznic! Nu știu ce se petrece cu mine.

În seara asta poate mor. Nu mai suport. Tu înțelegi ce mult îl iubesc? Tu ai iubit vreodată atât de mult? Crezi că-l voi determina să rămână? Cum? O, cerul e atât de nedrept. Uneori!

Eleonora

Jurnalul lui A.

24 martie 1964

Am întâlnit astăzi o veche iubire de-a mea. Ei bine, am simţit primăvara, am simţit pulsând în mine sevele pământului nebun de soare. Ce contează că anii mulţi ţi-au săpat răbdător fruntea până ţi-au încreţit-o? Ce contează că tâmplele ţi s-au adâncit şi că părul tău a uitat să se onduleze în valuri? Ce contează toate astea, pe lângă mâinile tale împuternicite parcă de un zeu fără nume să aducă pacea şi liniştea în părul meu când îl mângâi sau în mâna pe care mi-o strângi fierbinte? De unde ai atâta putere în ochi? Aş vrea să mă mistui în ei, ca să nu mă mai străpungă neîndurător cu atâtea promisiuni de fericire... Mi-e teamă de explicaţia ce va avea loc între noi. Tu ştii, n-ai să te poţi stăpâni, ai să mă iei în braţe şi ai să-mi spui totul. Pe toţi dumnezeii pământului, ce va fi atunci? Clipa de fericire, da, ea va veni din ochii tăi, negri ca abisul nopţii.

10 aprilie 1964

Ce pas rapid avea alpinistul ăla... Parcă mânca muntele, nu alta... M-am ţinut eu ce m-am ţinut după el, dar n-am putut până la urmă să mai rezist ritmului infernal. Paşii mei au fost atunci nesiguri şi împleticiţi. Prima dată când nu rezist unui ritm de mers... Prima dată când rămân în urmă pe munte... Simt c-am să mor de atâta tristeţe... De fapt, aşa rămâi în urmă şi în viaţă. Eşti primul, şi iar primul, până când vin alţii şi ţi-o

iau înainte. De-atunci, nu mai crezi în pasul tău și te pierzi pe la vreo margine de drum... De ce mă mai omor cu scrisul, când îl consider ceva grozav de greu? Vezi-ți de treabă, fetițo, du-te dracului în lume și visează cai verzi pe pereți! Lasă-i pe alții să scrie toate prostiile netrăite și fără sare, dacă tu, în loc să-ți dai osteneala să scrii, te uiți mereu la ceas, doar-doar va trece mai iute timpul de scris. Du-te dracului! Dacă nu ești în stare să scoți nimic din tine, du-te dracului! Dar să nu te mai prind că visezi, că vrei toate fericirile și toate nenorocirile, că te zbați ca un pește pe uscat! Dacă nu poți să renunți la astea, atunci bagă-le pe hârtie, oricât de greu ți se pare scrisul. Tâmpito!

9 septembrie 1964 (miercuri)

Multe au trecut prin sufletul și prin viața mea, dar tot acolo am rămas, culegând cea mai miraculoasă bucurie pe care ți-o poate da viața – dragostea. Și nu oricare, ci prima dragoste. Ce caraghioasă eram, ar fi trebuit să apuc atunci avidă tot ceea ce mi se cuvenea, iar eu mă satisfăceam cu visuri fără păcat. Iar păcatul, nesăvârșit la timpul său, nu va mai avea niciodată farmec. Teamă... dorință... nesiguranță... pluteam și încercam să știu unde sunt. Vedeam cerul, simțeam vântul, auzeam vorbele, dar eu, eu mă risipisem în toate sevele pământului. Și simțeam pulsând, gata să-mi spargă trupul, toate sevele pământului. Acum, sunt ciudat de stingherită atunci când, cu gesturi mecanice, moarte, repet mersul de atunci al dragostei. Ce iute mă împotmolesc! Adică trec direct la păcat, fără a mai da măcar binețe sublimului. Și rămân mereu acolo... copleșită de visul cel fără de păcat... mereu...

13 septembrie 1964 (duminică)

Gol de gânduri, stiloul a uitat să mai alerge pe foaie. Viața, chinuitor de frumoasă, i-o luase înainte. Goală de gânduri, biata peniță nu mai avea putere să alerge pe hârtie. Viața,

chinuitor de frumoasă, i-o luase înainte. Între atâtea gânduri, bietul creion nu mai știa ce să aleagă. Nu mai putea să scrie. Viața, chinuitor de frumoasă, i-o luase înainte. Împotmolit la marginea rândului, uitase parcă literele. Bietul creion încearcă zadarnic să rotunjească litera.

22 septembrie 1964 (marți)

Cârciuma murdară și plină de strigăte impregnate cu alcool mă făcea să cred că sunt în mijlocul unui torent interminabil. Ochii mă usturau, buzele mi le ardeam cu băutură tare, mintea mi se învolburase și cerea cer albastru.

Da... el vorbea despre cer albastru, despre noi, veșnicii pribegi spre clipe de fericire... despre noi... Iar eu, atunci, pentru că-l iubeam, am legat cuvântul *fericire* de gustul alcoolului. Azi te întrezăresc, bucurie de a trăi, așa cum ar trebui să fii tu pentru toți oamenii... fără să fii ajutată de băutură și împinsă de ea... Dragoste, supremă bucurie a vieții, tu trebuie să fii beată doar din cauza puterii tale. Fii simplă și senină, dar clocotind de visuri, așa cum numai cerul și speranța pot fi.

23 septembrie 1964 (miercuri)

Nu mă-ntreba spre care culmi albastre mă poartă pasul. Nici nu mă-ntreba ce-aștept, atunci când stau privind departe... Nici eu nu știu ce am, dar am ceva...

24 septembrie 1964 (joi)

Nimic. Iar nimic. Din ce în ce tot mai mult nimic...

25 septembrie 1964 (vineri)

M-ai auzit vreodată sporovăind despre una și alta așa, aiurea, fără să mă gândesc la nimic? Nu te mai frământa, nu vei găsi răspuns, niciodată nu m-ai văzut degajată de orice

apăsare lăuntrică, de zbucium interior. Poate ţi-am râs în hohote, în ritmul hohotelor de plâns care mă zbuciumau lăuntric. Poate ţi-am zâmbit, ca să acopăr un fel de disperare ciudată, un fel de clarviziune halucinantă a deşertăciunii lucrurilor dragi şi a vieţii. Poate te-am privit cu ochi mari, ce treceau dincolo de tine: atunci şi numai atunci eram fericită, pentru că, atunci, în jurul meu era muntele, iarba sau dragostea altora. Iar dacă ţi-am plâns vreodată, să ştii că m-am prefăcut doar, pentru a obţine ceva de la tine, lucruri mărunte, de obicei, dragostea cui s-o dau, când nu ştiu cum arată?

28 septembrie 1964 (luni)

Odată, demult, în faţa unor ochi ciudat de albaştri, s-a deschis drumul vieţii. Era larg drumul şi uşor, şi frumos, dar ochii nu găseau nimic în cenuşiul depărtării. Cerul, numai el îi chema, ca să confunde cele două mari dorinţe albastre, ochii şi infinitul. Plecând de pe pământ, ochii cei albaştri nu au ajuns niciodată albastrul cerului. Şi au căzut înapoi trişti, puţin obosiţi... Au urcat apoi spre albastrul piscurilor abrupte. Cenuşiul drumului bătut nu i-a îndemnat niciodată să-l cunoască. Deodată, ochii aceia n-au mai fost ciudat de albaştri, ci nemaipomenit de albaştri. Cerul, cerul întreg coborâse în ei. Ba nu, mi se pare că ei urcaseră la cer... Ei duc dorul pământului şi al clipelor lui de linişte, dar niciodată nu vor regreta cerul atât de mult dorit. Drumurile bătătorite nu sunt făcute pentru cei care au în ochi crâmpeie de cer albastru.

29 septembrie 1964 (marţi)

Voi, căderi la nesfârşit în gol, cât de adânc mi-aţi străbătut viaţa, cât de puţin m-aţi lăsat să respir... De fapt, totul este o cădere în gol... Spune-mi, cine te-a-nvăţat să cânţi cu glasul împlinirii? Şi cum de te pot iubi, când între noi sunt atâtea contradicţii?

apăsare lăuntrică, de zbucium interior. Poate ți-am râs în hohote, în ritmul hohotelor de plâns care mă zbuciumau lăuntric. Poate ți-am zâmbit, ca să acopăr un fel de disperare ciudată, un fel de clarviziune halucinantă a deșertăciunii lucrurilor dragi și a vieții. Poate te-am privit cu ochi mari, ce treceau dincolo de tine: atunci și numai atunci eram fericită, pentru că, atunci, în jurul meu era muntele, iarba sau dragostea altora. Iar dacă ți-am plâns vreodată, să știi că m-am prefăcut doar, pentru a obține ceva de la tine, lucruri mărunte, de obicei, dragostea cui s-o dau, când nu știu cum arată?

28 septembrie 1964 (luni)

Odată, demult, în fața unor ochi ciudat de albaștri, s-a deschis drumul vieții. Era larg drumul și ușor, și frumos, dar ochii nu găseau nimic în cenușiul depărtării. Cerul, numai el îi chema, ca să confunde cele două mari dorințe albastre, ochii și infinitul. Plecând de pe pământ, ochii cei albaștri nu au ajuns niciodată albastrul cerului. Și au căzut înapoi triști, puțin obosiți... Au urcat apoi spre albastrul piscurilor abrupte. Cenușiul drumului bătut nu i-a îndemnat niciodată să-l cunoască. Deodată, ochii aceia n-au mai fost ciudat de albaștri, ci nemaipomenit de albaștri. Cerul, cerul întreg coborâse în ei. Ba nu, mi se pare că ei urcaseră la cer... Ei duc dorul pământului și al clipelor lui de liniște, dar niciodată nu vor regreta cerul atât de mult dorit. Drumurile bătătorite nu sunt făcute pentru cei care au în ochi crâmpeie de cer albastru.

29 septembrie 1964 (marți)

Voi, căderi la nesfârșit în gol, cât de adânc mi-ați străbătut viața, cât de puțin m-ați lăsat să respir... De fapt, totul este o cădere în gol... Spune-mi, cine te-a-nvățat să cânți cu glasul împlinirii? Și cum de te pot iubi, când între noi sunt atâtea contradicții?

30 septembrie 1964 (miercuri)

Poetului I.C. O tonă de orgoliu... Și, dacă nimicul ar avea greutate, ai fi și o tonă de nimic. De unde vii? Și unde mergem? Oare nu ne-am rătăcit? Vii de departe, mergem spre departe. Acum suntem doi în infinit. Nu m-ai văzut, era prea multă lume, vorbeai și te-ascultau cei mulți, tăcuți, eu îți priveam doar buzele-n mișcare, le sărutam de mult, cu ochii pierduți. Și umerii puternici ți-i cuprind cu ochii, dar brațele mă dor de parcă iar te strâng, îți simt suflarea. Mă frâng, orgii și îngeri cântă-n cor. Vorbești și nu mă știi cât sunt de-aproape. La braț cu altul, viața-mi trec acum și îl iubesc. Dar nu, nu ca pe tine, tu ești o împlinire, deci un fum... Greieri... singurătate... putere...

2 octombrie 1964 (vineri)

Dintre toate câte mă zbuciumă, dintre toate câte le trăiesc și mă dor, veți rămâne numai voi, rânduri scrise de mine... Cuvintele nu vor putea cuprinde niciodată exploziile mele de bucurie, de deznădejde... de speranță... Trebuie să scriu ceva mare. Nu se poate să nu rămână nimic în urma mea. Prea mă arde ceea ce e de scris. Prea mă arde...

3 octombrie 1964 (sâmbătă)

Tăceri de dincolo de stele, rotinde stane-ale durerii, oare voi sunteți doar o mască a zbuciumului de materii? Publicitate... iar publicitate... Femei frumoase... umeri goi și albi... Bietul poet... el spune atât de firesc: „Mi-ar plăcea o asemenea femeie"; dar se întoarce, tot atât de firesc, la cunoscuta lui bătrână, puțin strâmbă și puțin filosoafă...

11 octombrie 1964 (duminică)

Oare nu există pe lumea asta liniște? Oare pentru cine dăm atât prinos de zbucium? De ce? Oamenilor, ar trebui să mă lăsați în pace.

12 octombrie 1964 (luni)

Spune-mi, de unde-ai împrumutat culoarea ochilor, că din sufletul tău nu putea izvorî atâta lumină!

13 octombrie 1964 (marți)

Frunza (către stâncă): „Să fie adevărat? Oare tu, prietenă, n-ai îndrăgit niciodată tremurul vântului?". Stânca: „Cum să-ți explic, prietenă dragă? Pentru tine, vântul năprasnic al vieții e doar un tremur, un vis. Eu trebuie să mă lupt, pentru că el pe mine mă roade, mă sfărâmă și-mi e dușman. Atâtea frunze și atât de puține stânci... Când vântul te atinge, te aud cântând aproape fericită. Dar pe mine când mă atinge el mă roade, mă sfărâmă. Și totuși, îl aștept cu drag".

19 octombrie 1964 (luni)

Din noianul de visuri, am cules o singură realitate palpabilă, mai puternică decât cele mai sublime rătăciri în sfere înalte. Atât timp cât am *un punct de sprijin*, nimeni nu mă va putea ajunge în puterea de muncă. De aceea, nimeni și nimic nu va putea să-mi spulbere acest punct. Niciodată și cu nici un mijloc!

20 octombrie 1964 (marți)

Lui Martin: Să mergem, dragul meu, acolo unde mai cântă încă straniu lăutarul și unde, ridicat prin râs și plânset, stăpân ne e, nebun de dor, paharul... Să mergem, dragul meu, prin lumi nespuse de nici un dor, de nici o amintire, spre-o lume-a noastră... stranie minune ce-o să se cheme veci de veci iubire...

4 noiembrie 1964 (miercuri)

Îmi place mult să merg cu autobuzul... Ce cunoscuți îmi sunteți, oameni care urcați și coborâți aceleași scări, stați pe aceleași locuri, schimbați aceleași priviri... Aveți fețe preocupate... doar un picior sau o talie frumoasă vă mai smulge

12 octombrie 1964 (luni)

Spune-mi, de unde-ai împrumutat culoarea ochilor, că din sufletul tău nu putea izvorî atâta lumină!

13 octombrie 1964 (marți)

Frunza (către stâncă): „Să fie adevărat? Oare tu, prietenă, n-ai îndrăgit niciodată tremurul vântului?". Stânca: „Cum să-ți explic, prietenă dragă? Pentru tine, vântul năprasnic al vieții e doar un tremur, un vis. Eu trebuie să mă lupt, pentru că el pe mine mă roade, mă sfărâmă și-mi e dușman. Atâtea frunze și atât de puține stânci... Când vântul te atinge, te aud cântând aproape fericită. Dar pe mine când mă atinge el mă roade, mă sfărâmă. Și totuși, îl aștept cu drag".

19 octombrie 1964 (luni)

Din noianul de visuri, am cules o singură realitate palpabilă, mai puternică decât cele mai sublime rătăciri în sfere înalte. Atât timp cât am *un punct de sprijin*, nimeni nu mă va putea ajunge în puterea de muncă. De aceea, nimeni și nimic nu va putea să-mi spulbere acest punct. Niciodată și cu nici un mijloc!

20 octombrie 1964 (marți)

Lui Martin: Să mergem, dragul meu, acolo unde mai cântă încă straniu lăutarul și unde, ridicat prin râs și plânset, stăpân ne e, nebun de dor, paharul... Să mergem, dragul meu, prin lumi nespuse de nici un dor, de nici o amintire, spre-o lume-a noastră... stranie minune ce-o să se cheme veci de veci iubire...

4 noiembrie 1964 (miercuri)

Îmi place mult să merg cu autobuzul... Ce cunoscuți îmi sunteți, oameni care urcați și coborâți aceleași scări, stați pe aceleași locuri, schimbați aceleași priviri... Aveți fețe preocupate... doar un picior sau o talie frumoasă vă mai smulge

din ochi o sclipire. Iar când autobuzul a ajuns la capăt, eu și încă vreo doi întârziați coborâm stingheri, puțin rușinați că am visat prea mult.

5 noiembrie 1964 (joi)

Rugă de ghepard. O, stea... mă chemi, adâncă, tu, singura care mă legi de fericire... femeie, căci femeie ești, adorată, neîntâlnită, tu, repaos, minune de dincolo de lumi...

11 noiembrie 1964 (miercuri)

Gară mică, plină de nostalgii provinciale, bun găsit! Iar ți-a lăsat cineva grăbit cișmeaua deschisă și apa curge, curge în noapte, cu un clinchet straniu... Un câine fără stăpân și parcă fără viață își mișcă de-abia corpul ca o scândură... Gară mică... oare câte doruri au început aici, pe locurile acestea singuratice? Și, mai ales, câte visuri nu s-au zdrobit odată cu fluieratul de tren? Gară... dacă n-ai fi tu, unde s-ar mai opri trenurile?

12 noiembrie 1964 (joi)

Lui Martin. Te-am vrut al meu și n-am putut să iau din tine puritatea. M-am vrut a ta și tu n-ai observat nici unul dintre gesturile mele de dragoste. În lumea ta, ceea ce ești tu se cheamă nimic. În lumea noastră, ceea ce ești tu se cheamă geniu. Providență divină, dacă ești, ajută-l să se realizeze!

13 noiembrie 1964 (vineri)

Liniște... tu exiști făcută pentru cei slabi, ești singura armă a lor în fața celor puternici, care nu te vor avea niciodată.

16 noiembrie 1964 (luni)

Acum două zile, am împlinit 20 de ani. Ce iute am îmbătrânit... Dac-ați ști că nu e nici o glumă în ceea ce spun... Am o minte de cel puțin 50 de ani. Și, ca să mărturisesc, mă

din ochi o sclipire. Iar când autobuzul a ajuns la capăt, eu și încă vreo doi întârziați coborâm stingheri, puțin rușinați că am visat prea mult.

5 noiembrie 1964 (joi)

Rugă de ghepard. O, stea... mă chemi, adâncă, tu, singura care mă legi de fericire... femeie, căci femeie ești, adorată, neîntâlnită, tu, repaos, minune de dincolo de lumi...

11 noiembrie 1964 (miercuri)

Gară mică, plină de nostalgii provinciale, bun găsit! Iar ți-a lăsat cineva grăbit cișmeaua deschisă și apa curge, curge în noapte, cu un clinchet straniu... Un câine fără stăpân și parcă fără viață își mișcă de-abia corpul ca o scândură... Gară mică... oare câte doruri au început aici, pe locurile acestea singuratice? Și, mai ales, câte visuri nu s-au zdrobit odată cu fluieratul de tren? Gară... dacă n-ai fi tu, unde s-ar mai opri trenurile?

12 noiembrie 1964 (joi)

Lui Martin. Te-am vrut al meu și n-am putut să iau din tine puritatea. M-am vrut a ta și tu n-ai observat nici unul dintre gesturile mele de dragoste. În lumea ta, ceea ce ești tu se cheamă nimic. În lumea noastră, ceea ce ești tu se cheamă geniu. Providență divină, dacă ești, ajută-l să se realizeze!

13 noiembrie 1964 (vineri)

Liniște... tu exiști făcută pentru cei slabi, ești singura armă a lor în fața celor puternici, care nu te vor avea niciodată.

16 noiembrie 1964 (luni)

Acum două zile, am împlinit 20 de ani. Ce iute am îmbătrânit... Dac-ați ști că nu e nici o glumă în ceea ce spun... Am o minte de cel puțin 50 de ani. Și, ca să mărturisesc, mă

mândresc cu ea. Dar am și pasiuni care datează de cel puțin 5 000 de ani. Pasiuni de animal sălbatic...

18 noiembrie 1964 (miercuri)

Departe... ești atât de departe... Doar cerul cu stele, câte un pahar rătăcit nu știu cum pe buzele mele îmi mai aduc aminte de ceea ce ai fost tu, marea mea iubire... De fapt, uitarea e sfârșitul tuturor zbuciumelor. Ești atât de uitat, că mi se pare câteodată că nici n-ai existat.

19 noiembrie 1964 (joi)

Ce mult aș vrea să plec la Polul Nord!

1 decembrie 1964 (marți)

Râsul și plânsul, la extremele lor, au aceleași hohote în lumină prea multă sau în întunericul cel mai negru ești la fel de orb... Când m-ai cutremurat cu fiorul iubirii, n-am știut că același tremur îmi va da și ura... Te urăsc, Martin.

2 decembrie 1964 (miercuri)

Mă doare parcă o renunțare pe care n-am avut-o...

11 decembrie 1964 (vineri)

Lui Martin. De ce mă chinui să fiu frumoasă când treci tu? De ce sunt sfioasă și nu mă regăsesc în preajma ta? De undeva din adâncul cel fără de sfârșit al lumii acesteia, cineva, pe care l-am numit Dragoste, m-a dezamăgit. Și totuși, în veci de veci, din adâncul cel fără de sfârșit al lumii acesteia, mă vei chema, demone...

12 decembrie 1964 (sâmbătă)

Drumul acesta plin de peripeții pe care mi l-am ales e minunat. Fiindcă fiecare pas e un salt spre stele. Și nici nu

realizezi măcar clipa când te desprinzi cu adevărat de pământ... Ce ciudat... nu mai pot iubi, ca înainte, din tot sufletul... Eram o romantică nefericită pe atunci. Acum sunt un bulgăre de lumină care nu mai știe să reflecte planetele vecine.

13 decembrie 1964 (duminică)

Hai, un salt în infinit și gata!

14 decembrie 1964 (luni)

Un fel de ceață grea îmi acoperise gândurile. Mi-e frică să mă uit în jur, frică de toate... Trebuia să mă-ntâlnesc cu un bărbat pe care de multe ori l-am respins și tot de atâtea ori a venit după mine (Ovidiu). Era ultima mea salvare. Să mă agăț de el. Aș fi vrut să mă las în voia lui întreagă. Eram în holul facultății și-l așteptam să vină. Privirile îmi alunecau pe fiecare bărbat care intra grăbit și de câteva ori am avut chiar impresia că-l recunosc pe el, dar mi-am revenit la timp. Trecuse jumătate de oră de când trebuia să vină. Nu mă puteam deprinde cu gândul că voi fi din nou singură seara aceea... Un grup zgomotos de colegi m-a înconjurat și m-a luat aproape pe sus, undeva, la o cârciumă. Mergeam pe stradă și-i priveam pe toți drept în față, eram rea în momentele acelea, dar... nu simțea nimeni asta. Eram două fete și trei băieți. De cum am intrat în cârciumă, am ațintit cu privirea pe doi bărbați și m-am așezat cu fața la ei. Ei râdeau la mine, eu la ei, colegii mei râdeau, toată lumea era veselă. S-a băut mult. Unui băiat de-al nostru i s-a făcut rău. Începuserăm să epuizăm cotidienele și banalele discuții de cârciumă, când unul din cei pe care-i fixasem mereu cu privirea s-a apropiat de noi. Profitase de momentul în care băieții l-au dus de braț pe cel lovit de dambla. A dat bună seara și mi-a spus că mă cunoaște. Într-adevăr, mă cunoștea de la Dinamo. I-am chemat pe amândoi la masa noastră. Mi se păruse mai drăguț de departe, celălalt la fel. Ne-au propus să mergem noi două și

cu ei la bar. Nu știu de ce, am refuzat, tot în șoaptă. Câteva vorbe de duh, câteva pahare în plus și atmosfera s-a înfierbântat din nou. Simțeam o mână cum îmi umblă pe picior. Nu-mi plăcea, dar nici nu mă ofensa. Tare urâți erau băieții ăștia... I-am dat, pe ascuns, numărul de telefon și-am plecat împreună cu un coleg care stă pe lângă mine. Unul din cei doi ne-a ajuns din urmă și ne-a invitat la bar. Ce bar?... Să fie nevoie după aceea să vă satisfac pe voi? Nu de alta, dar mi-e cam scârbă. Și totuși, undeva, în lumea asta, există dragoste albastră... Frumoasă ca speranța zorilor de zi...

16 decembrie 1964 (miercuri)

De multe ori, vorbesc cu bătrânii. Ei sunt niște oameni liniștiți, ba chiar cuminți. Au însă un mare regret: tinerețea. Zic ei că ar fi trebuit s-o trăiască până la epuizare, că vai, tinerețea asta e cât o clipă. Hei, și dacă li s-ar mai da acum măcar o zi în care să aibă iar 20 de ani, i-ar umple toate clipele cu senzații tari, cu râsete, cu petrecere. Eu ce să zic? Am profitat de cei 20 de ani pe care îi am și m-am așezat pe umplut toate clipele. Cu petrecere, cu învățătură pe alocuri, cu lucruri frivole sau sublime, într-un cuvânt, cu de toate. Rezultatul? Un mare, nebănuit gol în suflet. Cu cât cucerești mai mult, cu atât vrei mai mult. Față de colegii mei de generație, cunosc mult mai multe aspecte ale vieții și de aceea nu mi-e greu să îi compătimesc de multe ori pentru cei patru pereți pe care-i vor regreta amarnic la bătrânețe. Dar vai... mă copleșește faptul că nu voi putea cunoaște tot, ba chiar mă vizitează gândul că nu cunosc nimic. Sunt sigură că, atunci când o să fiu bătrână, o să zic și eu: „Ce rău că mi-am pierdut tinerețea cu lucruri sterile...“. Dar oare există lucruri pe lumea asta care să nu fie sterile?

Mai demult, eram într-o situație mai proastă ca niciodată. Deveniseem pesimistă, singură, cuprinsă de neliniști distrugătoare. Un om mi-a dat mâna și m-a ridicat de jos. Normal

pentru oricine ar fi fost să-l iubesc. Dar vezi, eu l-am iubit pe acela care, trecând pe lângă suferința mea, a zâmbit și s-a dus. În schimb, cel ce m-a ridicat de jos mă iubește la nebunie. Ce iubiri întortocheate sunt pe lumea asta! Ce iubiri fără rost...

Acum sunt la bibliotecă. În fața mea citește imperturbabil Martin. Cei din jurul meu studiază atenți, cu privirile pironite deasupra grăunțelor negre ale literelor. Câte unul își ridică deodată capul și privește pe deasupra tuturor. Se gândește poate la întâlnirea de diseară, la discretele strângeri de mână sau la mult mai mult, poate se gândește că va agăța o femeie și n-o să-i placă... Fiecare tânăr iubește. Unii iubesc o femeie ce nu are altceva decât faptul că e femeie, alții iubesc o statuie pe care n-o întâlnim niciodată, dar foarte puțini iubesc o prietenă cu care să plece în același pas în viață. Mai toți zic: „Femeia trebuie să fie frumoasă, dar mai ales proastă". Și nu duce lipsă niciodată de așa ceva. Ar trebui să-mi găsesc și eu un bărbat față de care să fac pe proasta. Poate m-aș distra bine o seară. Dar ce, crezi că orgoliul o să mă lase?

18 decembrie 1964 (vineri)

Impresii din Fisura Albastră. Mi-a fost întotdeauna teamă să-mi dau frâu liber sentimentelor. Chinuitor de puternice, ele mi-ar anula toate noțiunile de realitate și m-ar arde în intensități pe care, din fericire, nu le cunosc, dar le bănuiesc mistuitoare. Mi-a fost întotdeauna teamă de dragoste. În ziua în care am hotărât să escaladez Fisura Albastră iubeam. Demult, le așteptasem pe amândouă – și dragostea aceea, și gândul spre Albastră. Fiecare îmi cerea renunțarea la cealaltă. În fața traseelor grele, trebuie să apari tu și numai tu. Gândul că există cineva care te așteaptă și tremură pentru viața ta te face fricos, te face slab, te face dornic de căldură, atunci când mintea ți se pierde din cauza extenuării. Nimic în fața traseelor mari decât voință. Nimic lăsat în urmă, nici cea mai mică

părere de rău, dar nici cea mai mică bucurie. Când îți prețuiești prea mult viața, o pierzi mai repede, și aceasta mai ales în alpinism. Cel care urma să-mi fie tovarăș de coardă făcea totul din dragoste. De un an încheiat mă iubea cu o pasiune în care se aruncase cu ochii închiși. Eu, profitând de aceasta, învățasem tehnică alpină de la el. Mă prefăceam de multe ori că mă interesează persoana lui și atunci era fericit. Om al unicei pasiuni, știam că se va mistui până la capăt pentru reușita mea. Nu-mi cerea dragoste, îmi cerea numai să-i ascult lui dragostea, ceea ce-mi lua ceva timp, dar nu era prea mare lucru.

În ziua în care m-am gândit să escaladez Fisura Albastră, am hotărât să arunc din mine povara dragostei; încetul cu încetul, m-am obișnuit să nu mă mai gândesc decât la pregătirea mea pentru traseu. La început, mă țineam cu forță departe de orice gest care-ar fi putut să-mi declanșeze pasiunea, apoi începusem să mă obișnuiesc cu distanța, chiar să o doresc uneori din exces de zel. Zilele se apropiau tot mai mult de data hotărâtă. Nopțile însă nu voiau să treacă deloc. Aveam insomnii și coșmaruri. Mă vedeam spânzurând de un fir de păianjen deasupra unui infern de flăcări. Mă visam abandonând totul și rămânând cu încăpățânare pe loc. Mă visam zdrențuită de căderi și purtată pe brațe apoi, iar eu încăpățânându-mă totuși să mă mai uit la Albastră.

Ieșind din traseu, învingând, nu mă visam niciodată în săptămâna dinainte de intrare în Albastră, m-a torturat timpul. Vremea rea mi-ar fi zădărnicit escaladarea. Fiecare norișor îmi împiedica antrenamentul și mă făcea să disper. Știam că un singur strop de nor îl va face pe Eugen să amâne totul. Dar eu nu aș mai fi putut rezista încă o săptămână în asemenea tensiune. În săptămâna dinainte de intrarea în Albastră, m-au torturat amintirile. Am vrut să scriu o carte întreagă, ca un epilog la tot ceea ce trăisem sau dorisem să trăiesc până atunci. De câte ori puneam mâna pe stilou, capul îmi devenea sec de idei. Degeaba mă înscenam în a rămâne ore întregi cu

caietul în față, nu puteam pune pe hârtie nici un cuvânt. Mi se învălmășeau în minte tot felul de absurdități. Totul mi se părea ilogic; în special oamenii îmi apăreau grotești, idioți cu toții. Poate și din cauză că voința de care aveam nevoie nu putea fi încadrată în limite omenești. Poate și din cauză că strivisem fără milă omenescul din mine. Autosugestia își făcuse datoria mai mult decât trebuia. Noaptea pe care am petrecut-o la baza Albastrei, înainte de intrarea în traseu, a fost un coșmar. Luna bătea direct în peretele acela imens și înfricoșător. Dădeam de multe ori la o parte pânza cortului și mă uitam la perete. Mi-era teamă și mă simțeam epuizată. Pulsul mi se urca și mă exaspera. Aveam un nod în gât care nu mai ceda. Zorii m-au găsit cu ochii deschiși, așa cum îi lăsasem de cu seară, și înfricoșați de moarte. Atunci am avut prima dată ideea renunțării. Dar Eugen, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, a început să se pregătească, adresându-mi doar: „Iute, Motane, că e târziu". Automat, aproape nevoit, m-am sculat. Totul în mintea mea era opac. Nici nu mai știam că am de urcat peretele. Mi-era somn și lene. Când însă mi-am dat seama dintr-odată ce am de făcut, când posibilitatea de a urca Fisura Albastră mi-a apărut clară înainte, m-am cutremurat încetul cu încetul, încrederea pe care mi-o educasem atât și-a făcut datoria. Dar peste tot ceea ce gândeam se coborâse parcă un văl de ceață. De fapt, nu gândeam nimic, încercam doar să-mi fac curaj.

Primul pas în traseu a fost declanșarea. Deodată, energii nebănuite, torente de lavă interioară m-au copleșit. Fiecare pas în sus mi se părea ca un cuvânt de dragoste șoptit stâncii aceleia unice. Senzațiile neplăcute au fost foarte puține: țin minte că la primul bivuac mi-a venit rău și am vomitat din cauza unei ciocolate vechi; atunci mi-a venit a doua oară, și ultima, ideea renunțării; de vreo două ori m-am simțit extenuată, cu brațele aproape să-mi cedeze; cea mai rea era setea mistuitoare, ca și razele soarelui din ziua aceea. Îmi interziceam cu desăvârșire orice gând cu privire la apă. Nici lămâia, unicul

remediu la sete pe care-l aveam, nu mai putea fi folosită. De câte ori îmi atingea buzele, limba sau cerul gurii, mă făcea să gem de o usturime aproape insuportabilă. Căldura îmi arsese și uscase toată gura. Dar puterile îmi erau treze, fuseseră doar bine educate. Abisul de sub mine era incredibil. 400 de metri. Gol imens. La o surplombă, mi s-a blocat coarda. Cea mai ieșită în afară dintre surplombe. Mă învârteam în loc în scărițe, deasupra imensității de gol. Îmi plăcea. Mai doream, mai doream să stau acolo, să mă uit în jos, să-mi satur ochii de zare.

Plăcerea de a urca Fisura Albastră a depășit oboseala omenească a corpului. Nimic nu mă putea opri să fiu gigant la ora aceea. Prima femeie în Albastră! Dacă înaintea mea ar mai fi urcat pe acolo vreo femeie, n-aș mai fi trăit emoția la tensiunea aceea. Dar așa... cât de mult iubeam peretele acela, căruia, atunci, prima dată, îi era dat să fie mângâiat de o mână de femeie! Și el mă iubea. Scotea în calea mâinilor mele prizele cele mai bune, îmi aranja scărițele cu vântul, ca să pot pune piciorul bine în ele.

Fisura Albastră este un perete bun. Chinuindu-te până la exasperare, el te ajută să privești adânc în jur, să privești adânc în tine și să nu mai încapă în mintea ta gânduri omenești meschine. Sunt unii care au urcat-o din ură sau din datorie. Dar ea nu i-a zvârlit jos. Fisura Albastră este un perete generos. Dacă te simte c-o iubești, ea ți se dăruiește întreagă. Tot ceea ce are mai înfiorător de frumos îți deschide cu gesturi imense. Dacă-ți pierzi o singură clipă voința, ea nu te mai iubește și te lasă singur să te salvezi cum știi din strânsoarea brațelor de piatră și cer. Chiar și mort, ea te iubește : greu vei putea fi smuls din trupul ei și transportat la mult omeneasca morgă. Mă chinuia setea. Mă chinuia o plăcere aproape sadică. Extenuarea mă făcea să gem de bucurie. Mi se părea că tot ce-mi fusese refuzat în viață mi se dădea acolo pe săturate. Oamenii erau departe. Numai printr-un efort de imaginație îmi mai aduceam aminte de ei.

21 decembrie 1964 (luni)

(*Autentică*) Am găsit-o pe colega mea, Angela, mai plictisită ca niciodată. Alerga de colo până colo și împacheta mereu.

— Ce-i cu tine? am întrebat-o. În loc să te bucuri că vine Anul Nou și acum pleci cu Doru al tău pe munte...

— Da, mă bucur... E călătoria noastră de adio.

— Cum așa? m-am prefăcut alarmată. Dintr-odată? Ce s-a petrecut între voi, că doar vă iubeați, măi, oameni buni!

— Stai jos și ascultă!

Brusc, s-a oprit și m-a privit țintă. Era ceva neobișnuit la ea să fie atât de concentrată asupra unei idei. Încruntarea nu-i venea bine. Am observat de-abia atunci. Dezordinea din ființa ei. Părul îi căzuse în șuvițe drepte și dizgrațioase și-i descoperea în unele locuri pielea capului. Ochii, necreionați, erau mai șterși, dar parcă mai ascunși în ființa ei și mai sinceri acum, când nu frapau. Halatul de-abia și-l încheiase în grabă și, când mergea, i se dezgolea mereu un picior, destul de bine imaginat. Nu fusese niciodată frumoasă. Dar acum, când toată ființa ei exprima ceva, protestând prin toți porii, acum, Angela avea un aer ciudat, care m-a făcut să-mi amân treaba urgentă pe care o aveam și să mă așez încet pe scaun.

— Știi că, înainte de a-l cunoaște pe Doru, trăiam cu Dan. Ne înțelegeam bine. El era un om bun, chiar minunat, pot zice. Dar știi și tu cum arăta.

— Asta cam așa e, am continuat eu ca să o ațâț mai mult. Era tare urât și slab, și mic de statură, cât tine de mic.

— Da, dar vezi, eu mă împăcam cu el, pentru că mă iubea și puteam să mă joc cu el. Mai avea și bani... Nu-mi păsa că eu eram studentă, iar el nu avea facultate.

— Dar îi păsa maică-tii, am râs eu.

— S-o lăsăm pe maică-mea. Neajunsul era că mă dorea și zi, și noapte lângă el. Nu puteam să răsuflu, nu puteam sta de vorbă cu un cunoscut, hop și Dan între noi. Urmau după aceea scenele... Apoi împăcările... N-o duceam rău, însă.

— Și deodată a venit Doru...

Doru este colegul nostru de grupă, un tip bine făcut, chiar frumușel și plin de personalitate masculină.

— Da, a venit Doru... îl iubeam mult înainte de a fi aflat voi. Mă culcam cu Dan gândindu-mă la Doru. Eram ca o somnambulă la facultate. Toate treceau pe lângă mine ca un vis, un singur lucru conta : să-l văd, să-l aud, să-l iubesc. El nu mă dorea. Aflasem că mă făcuse libidinoasă. Ce-mi păsa? Odată să-l fi strâns în brațe, și n-aș mai fi știut de nimeni.

— Fugi de-aici, Angelo, am spus eu ca s-o încurajez și s-o fac să spună mai departe. Doru te iubea de pe atunci.

— Da, cred că mă iubea.

Mizerabilă ignoranță, gândeam. Doru e un egoist infernal, cum putea s-o iubească pe această gâscă ce-i cădea la picioare, nici frumoasă, pe deasupra?

— Odată, continuă Angela, a venit la mine și mi-a cerut să mă culc cu el. Mi-a fost de-ajuns. L-am aruncat cât colo pe bunul Dan și m-am azvârlit cu toată pasiunea spre Doru. Mă tortura. Mă făcea sclavă. Mă purta pe străzi ca să discutăm literatură. Niciodată nu mi-a spus că mă iubește. Niciodată, înțelegi...

— Ei, nu mai spune! Nu-l credeam chiar atât de ingrat!

În mine însă, nu o credeam pe ea chiar atât de naivă. Doru și dragostea! El, cel mai autentic feudal în ale vieții!

— Mă poseda. Eram nebună. Se întâlnea cu mine fix două ore pe zi. În rest, spunea că are treabă. Sufeream, dar când eram lângă el venea fericirea. Nu prea ne potriveam la pat, la început nu mi-a păsat, apoi nevoia de a avea și eu o liniștire m-a învins. Într-o zi, mi-a telefonat Dan că e la spital după un accident. Am fost la el fără să știe Doru. De-aici a început totul. Pe Doru îl adoram, cu Dan îmi potoleam nervii. La un moment dat, mi-am dat seama că nu mai merge așa. Dan mă înnebunise cu telefoanele ; deși știa de Doru, el se complăcea în postura de amant ascuns.

— Angelo, faci progrese în ochii mei, i-am zis râzând.
— Da, cred şi eu... Deodată, însă, m-am hotărât să termin cu Dan. Mă mustra un fel de conştiinţă. I-am mărturisit tot lui Doru. El a râs şi a spus că o să mă scape de insistenţele lui Dan.

— Cum, i-ai spus lui Doru că te-ai culcat cu Dan în timp ce erai cu el?

— Da.

— Proasto, proastă de dai în gropi. Îmi închipui ce a urmat.

— A urmat o întâlnire pe care o proiectase Doru. Înainte de a merge la Dan, Doru mi-a jurat că o să mă apere şi o să-i explice lui Dan că el e cel care mă iubeşte şi-l iubesc. Niciodată nu l-am văzut pe Doru mai bine îmbrăcat ca în ziua aceea. Dan la fel. Am mers la o cârciumă. Aici, Dumnezeule, aici...

Ochii i se umeziseră, totuşi lacrimile nu se iveau.

— Au început să mă insulte pe rând. Spuneau că numai o cocotă ordinară putea face ce-am făcut eu. Doru, care-mi promisese că mă va apăra, lovea acum cel mai tare. Dan l-a întrebat dacă m-ar fi putut lua în căsătorie aşa cum ar fi fost el prost să o facă. Doru i-a răspuns că în nici un caz, că el nu se compromite, că nu m-a iubit, ştiind de la început ce poamă sunt.

— Şi tu?

— La început mi se învârteau pereţii, apoi am început să zâmbesc şi-am ascultat prostită până la capăt. Nu prea ştiu ce au spus, ştiu doar că fiecare vorbă cădea ca o lovitură care mă zdrobea treptat, sadic. Au fost porci amândoi. S-au acuzat reciproc de prostie. La plecare, şi-au strâns călduros mâna, făcându-şi unul altuia complimente. Am plecat cu Doru. Mă strangula plânsul. Nu scosesem nici o lacrimă în clipele acelea înfiorătoare. M-a trimis acasă cu scârbă. Niciodată nu fusese el altfel, dar atât de brutal nu-l văzusem încă.

O priveam şi zâmbeam. Era atât de pierdută în problemele ei vitale...

— A doua zi, m-am dus la Doru. I-am căzut la picioare. Nu l-am rugat să mă ierte. I-am spus doar că accept orice condiții, numai să nu mă lase. M-a repezit. Am plecat urlând de disperare. A treia zi m-am dus iar. M-a avut și m-a gonit. Acceptam orice. A patra zi mi-a și vorbit. Mă trata cu „scumpa mea cocotă ordinară". Am tăcut. La facultate, a povestit la toți colegii cum m-am culcat eu cu el și cu un altul. Colegii au râs și m-au batjocorit și ei.

— Măi, Angelo, n-am auzit pe nimeni batjocorindu-te.

Mințeam. Auzisem totul. Dar așa era jocul, trebuia să o încurajez.

— Zilele astea mi-a zis că s-a săturat de mine. L-am rugat, l-am implorat, degeaba. Totuși, a fost generos. Mi-a promis că o să mergem undeva pentru vreo 2-3 zile. Mâine plecăm. Călătorie de adio...

— Și acum, Angelo, o să poți să suporți toate astea?

— Mi-e scârbă de toate, am uitat să mai râd, să mă mai bucur...

Scârbă? De tine să-ți fie în primul rând, dar apoi să-ți fie și de cei doi adorați ai tăi, și de toată lumea, că toată e așa. Bucurii? Există și ele și le vei avea și tu, de-acum încolo. Când vei scăpa de amândoi, așa, dintr-odată, te vei simți liberă și femeie în același timp. Va fi de-ajuns pentru a te bucura de noua ta situație. Vei fi proaspătă, în căutarea unui nou Doru și mereu te va împiedica un fost Dan.

— Auzi, Angelo, stoarce-l bine pe Doru, acum, dacă zici că e ultima oară...

— Sunt pierită, distrusă... Dar să știi că o să mă regrete.

— O, asta da. Cu siguranță că o să te regrete. Cred că nici nu o să te poată părăsi.

De ce să nu-i dai omului speranțe? O, dar nu se pierde ea, Angela, atât de ușor. Crede numai că suferă. M-am ridicat de pe scaun cu greu, de parcă mai atârnasem de mine încă 20 de ani. De-abia când am ieșit pe ușă am auzit-o pe Angela izbucnind în plâns. Se ținuse totuși tare...

22 decembrie 1964 (marți)

Goi. V-am văzut pe toți goi de fard și mi-a fost scârbă. Nu puteam fi ca voi. Ca să pot rezista, m-am fardat mai mult ca voi. Mă credeți ca făcând parte dintre voi. Eu eram altceva. N-am coborât în voi decât atât cât să vă cunosc. Destul. M-am retras în mine și vă privesc. Impenetrabil e fardul meu. De după el vă văd goi și mi-e scârbă.

23 decembrie 1964 (miercuri)

Am luat frumosul din mine, așa cum era el, și l-am zvârlit în mijlocul oamenilor. Au trecut peste el ca peste o grămadă de gunoi, sărind. Se temeau. Am luat frumosul din mine și l-am îmbrăcat în haine omenești : oamenilor li s-a părut străin și l-au ocolit. Am luat frumosul din mine și l-am închis în cușca poetului, lăsându-l doar să iradieze lumină asupra oamenilor. Lor le-a fost cald și m-au admirat. Dar numai atunci când va pleca firesc în oameni, frumosul din mine își va găsi împlinirea.

24 decembrie 1964 (joi)

Murdari. Cu toate clipele vlăguite atârnând pe ei. Animale ; toți. Vor să mă lege și să mă târască după ei. Dacă le spun că am și eu picioare, se supără și m-aruncă. Reptile. Bolnavi de senzualitate obscenă. Boala secolului sau boala bărbatului de totdeauna. Diformi. La fel de diformi, „Eu“ al lor se confundă cu Dumnezeu. Ignoranți. În cel mai bun caz, naivi. Oameni--reptile. Totuși, nu sunt de acuzat ; sunt atât de înghesuiți în societatea asta care-i dezagregă, încât anomaliile sunt inerente. Ne-ar trebui încă vreo câteva planete să ne întindem, cât mai e timp, rufele spălate de murdărie la uscat. Și să ne întindem mădularele chircite de atâta aglomerație. Și să ne iubim nu la repezeală, înghesuiți între patru pereți ai nu știu cărui amic binevoitor. De-aia suntem atât de urâți : suntem bolnavi. Prea

puțin timp avem, prea puțin spațiu. Nu putem sparge nimic. Ne zbatem și urlăm. Ca animalele. Suntem niște animale.

Vocea naratorului

Se ridică din fotoliu, aprinse din nou țigara stinsă în timpul lecturii, rămase în așteptare, cu ochii închiși; în acest timp, buzele se mișcau mecanic pronunțând aproape deslușit semnele citite. Se observă cum acestea insistă să se ridice din foile citite, să se desprindă de albul paginii și să se actualizeze în cuvinte. Intermedierea sonoră materializează în vocea monotonă simulacrul textului prim. E noapte avansată. Nici nu ai nota diferența dintre noapte și zi, dacă nu s-ar auzi fâșâitul mașinilor tăind aerul surdinizat, acel sunet înfundat ca trecerea printr-un tunel; noaptea se derulează mai lent, adică se receptează ca mișcare lentă într-un timp conștientizat ca și trecerea prin tunel; întunericul este tunelul dintre două zile. Cuvintele pronunțate de actantul lector se dilată pufos, se corporalizează în aerul stătut al camerei; nu știu unde să se retragă după pronunție, rămân să plutească suspendate de fonemele disparate ce le fragmentează, le divid, le pulverizează, golindu-le de sens; ele se înscriu în prezența nopții ca niște fâșii materiale, smulse unui corp sonor ce se decorporalizează sau încearcă (efortul se simte concret în aerul absorbant) să se corporalizeze, să se recompună, să refacă un traseu de mișcare avut inițial și pierdut prin transferul lor în litera textului, presată pe suprafața neutră a paginii scrise. Frânturile ce se ridică din foile și caietele răsfoite aruncate pe masă, pe jos și pe fotoliile din cameră transcriu un câmp de bătălie ars de liniștea finală; sfârâie doar gâturile tăiate, rănile deschise, membrele dezmembrate ale unor corpuri încă vii, încă aburind de viață, bolborosesc izvoare închise violent să-și caute alte traiecte de manifestare. Când scriitorul a vizitat câmpul de la Waterloo după bătălie, a fost cuprins de o bruscă dereglare, o afazie a organelor fonatoare. Când realul refuză să se constituie în forme clasificatorii, se petrec mutații profunde,

neînscrise încă în codurile limbajelor existente. Tragediile se consumă în forme pre-verbale, până să fie transportate în expresia lingvistică. Personajul nostru bolborosește, se frământă să dea glas unor evenimente ce au loc înăuntrul lui, pe care le oprește să se materializeze, sau nu lasă cuvintele să ajungă la coerența unui discurs sau le lasă, dar nu exteriorizează acest discurs, îl menține la stadiul potențial.

Jurnalul lui M.

(ieri)

Scriu acum aceste cuvinte, aceste fraze și simt că, pe măsură ce scriu, mă îndepărtez de mine însumi, nu reușesc să exprim ceea ce este mai autentic în ființa mea; orice discurs intermediat de cuvântul scris falsifică. Voi încerca să comunic senzații nude, acel impact prim cu existența trăită înainte de a fi scrisă; cât timp am fost pur, nu simțeam intermedierea cuvintelor între existență și mine, mă exprimam cu dificultate, dar reușeam să am conștiința împăcată; nu mă îndoiam nici o clipă de plenitudinea trăirii, niciodată nu am fost zguduit de bănuiala unei incongruențe între expresia (nu exclusiv verbală) și faptele mele. Probabil că eram și foarte aproape de fapte, ca să le pot transfera în opacitatea expresiei, căci, nu-i așa, pentru un novice, realul se cucerește mai întâi în fapte, pentru a fi mutat apoi în expresie. Expresia este o reamintire, o relicvă; este urma a ceea ce a fost, nu a ceea ce este și nici a ceea ce va fi. Cum să pun în expresie ceea ce nu există încă? Expresia este pieptenele din poveste aruncat în fața pericolului morții. Abia când începem să avem sentimentul acut al morții, încercăm să rămânem prin ceva în existență. Scriem ca să nu uităm sau ca să nu fim uitați. A nu uita, a-ți reaminti tot ce a fost, cum s-au întâmplat faptele; a reaminti corpul cuvântului, al acelui cuvânt în care trăiai (în care te exprimai) atunci; doar acesta rămâne viu, trăiește rostit sau

scris în țesătura textului tău, de unde va fi actualizat prin lectură. Atunci, celălalt, corpul adevărat (și viu) al persoanei care *ai fost*, care *erai*, care *ești*, a trecut, s-a topit, nu mai este, nu mai poate fi refăcut, reînviat; doar cuvântul material, el este viu, se reîntregește, se umflă de viață, se reanimă brusc în aerul vibrat de coardele vocale ale celui ce-l folosește; dar mai este el al tău, al celui care l-a rostit prima dată, sau e deja al celui ce-l rostește (folosește) acum în lectură? A întoarce acest cuvânt, a-l retrăi, a-l face viu, a-l reactualiza, iată ce se poate încerca. În rest, proza (orice fel de proză) e atât de fadă, încât ea nu poate decât să *mimeze* sisific viața, s-o propună, fără a o prinde în ceea ce aceasta are mai viu, mai *autentic*; totul se joacă în puterea de actualizare a cuvântului, a discursului întâmplat, derulat, înregistrat și refăcut din fragmente, din firimiturile aducerii aminte. Scriu ca să-mi reamintesc, ca să nu uit că sunt, că am fost. Când spun *am fost*, deja cuvântul devine vid, se golește de orice conținut și se comunică doar pe sine ca semn arbitrar.

(*azi*)

„Ți se pare doar că mă iubești" (o chinuiam pentru că voiam să văd între ce limite oscilează *iubirea* ei). „Cât ai vrea sau cum ai vrea tu să te iubesc?" „Nu știu. Nu mă interesează!" (Desigur că mă interesează, dar mă prefac.) „Nu-ți cer să mă iubești mai mult decât merit." „Bine, ei bine..." (și aici se uită cu o privire fixă, patetică), „am să te iubesc așa cum meriți tu. De aici înainte îți făgăduiesc să te iubesc pe cât meriți tu!" (a izbucnit în hohote de plâns). În urma acestei discuții, am devenit dintr-odată suspicios; plânsul final m-a intrigat, mi-a sădit ghimpele îndoielii: de ce trebuia să izbucnească în plâns? Dar dacă într-adevăr mă înșală?

(*luni*)

Citesc trei ore fără întrerupere, transpir: o transpirație nervoasă cu un miros dulce-acru; numai după act mai simt

acest damf imund, lectura e deci o formă de concupiscență. L-am redescoperit pe Gib Mihăescu ; el divulgă acea senzualitate a actului de a scrie ce te consumă material ca și cum te-ar extenua o îndelungă gimnastică sexuală. Plăcerea scrisului este superioară oricărei alte plăceri, se simte asta în rafinamentul feminin al discursului ; pe aceeași linie au mers și Camil, și Anton Holban. La Camil se simte încă o anume ezitare între implicare și discurs, pe când Holban este mult mai sigur, mai actual, mai ales în *Ioana*. Dar ei literaturizează încă, se uită în rama romanului și fac retușuri inutile, falsifică acolo unde nu iese după canon ; mi se pare mai important să nu te lași răpit de retorica ficțiunii ; deodată, vei observa că totul se estompează, devine o laxă pânză în care încap toate experiențele posibile ; nu trebuie să faci ficțiune decât atunci când nu mai este nici o ieșire : *lectura* ca *actio* este și ea mai greu de realizat decât, de exemplu, ocolul pământului : să-l citești pe Hegel este mai dificil decât a cuceri Troia.

(*joi*)

De câte ori are loc câte o ședință studențească, profesorul D., secretarul P.C.R. al Facultății, vine și mă chestionează dacă iau cuvântul sau nu ; îi răspund că depinde de situație : mă privește cu răutate, nu știu de ce îi este frică de luarea mea de cuvânt ; parcă aș avea grenade și bombe în gură.

(*luni*)

Colegul meu Simca Moise doarme în patul aflat în continuarea patului meu ; este un pistruiat rotofei cu strungăreață, inteligent și cult. L-a debutat Nina Cassian ca poet ; exală un miros îngrozitor. „Mai spală-te, măi, Moise !“, îi spun. „Glumești ? E mirosul rasei !“, îmi răspunde el râzând. Are umor, nu se supără.

(*ieri*)

Ieri la ştrand cunosc o damă bine pălărie de soare umbreluţă colorată stil madame bovary în vacanţă sub 30 poate disponibilă încerc am succes îmi dă adresa strada polizu 13; pe drum, o iau pe moşilor, mă încurc, rătăcesc strada; e ora 14, soarele bate în creştet, îmi ţiuie urechile de două, de trei ori, de nouă; ocolesc, mă trezesc în acelaşi loc, mă doare capul de enervare, de căldură; mă uit mai bine, o iau de la capăt, acelaşi rezultat: ce se-ntâmplă? parcă spaţiul se dilată, face pliuri stranii în care scap fără a mai ieşi, privesc ceasul; a trecut o oră, întâlnesc un individ; nu se uită la mine, îl întreb „strada polizu, vă rog", face un gest cu mâna în direcţia justă; intru pe o alee cu multe tufişuri, nu se vede gard, nimic, doar măceş sălbatic şi liliac înflorit; sunt surprins, nu se poate liliac în iulie, eu văd însă liliac, albastru-bătut, aşa cum îmi place mie; mă apropii, aplec o creangă, trag în piept, aspir mirosul senzual, mă destind, mă excit, ceva foşneşte în tufiş; un şarpe ce se târăşte mişcând frunzele, un fâşâit uscat mă sperie, mă uit în jur, nici urmă de case sau se ascund în inima verzişului; aleea se-nfundă brusc la o cotitură, mă întorc, nu se vede capătul străzii; eram parcă pe plantelor; se deschide o poartă în zidul verde, îmi iese înainte o arătare diformă: sâni enormi, burdufuri umflate albe, de un alb rozaliu, cu bumbii bombaţi vineţii; câte un fir de păr negru şi creţ crescut în vârful lor, văd bine tot, sunt chiar sub ei, aproape îmi intră în ochi; femeia mă depăşeşte în înălţime cu mult, braţe imense, tatuate cu scene erotice ca la pompei; (mă conving: exact ca la lupanare) şolduri gigantice, are o fustă cloş scurtă din care ies doi stâlpi groşi, picioare de elefant, grăsimea se răsfrânge în cute numeroase, nu se poate fixa locul genunchiului, umple toată aleea, îmi blochează calea; îşi arată cu un surâs ademenitor colţii negri între ştirbiturile gingiilor; o gură largă exalând un damf putred mă loveşte în plex, îmi apăs cu mâna nările, nu mai respir, altfel simt că mă sufoc, devin stacojiu,

dar ce se petrece? deodată, apare ea, madame bovary: „unde ai fost, te aștept de o oră“, „a, tu ești? rătăcisem calea“, „vino pe aici“; intrarea e chiar în spatele ei, o ușă de lemn ascunsă în zid, se deschide direct din stradă; intră, o urmez, când trec pragul, aud același fâșâit în frunziș, nu mă preocup, lângă ușă, umbrela colorată, dar parcă nu este aceeași: are un vârf ascuțit ca o lance, văd o haină bărbătească de vânătoare, niște bocanci de o măsură foarte neobișnuită, „sunt ai soțului, nu te speria, este în deplasare“, mă apasă lipsa de vizibilitate, trec prea brusc de la lumina excesiv de albă de afară la acest clar-obscur, în care obiectele se amplifică, se dilată întinzând tentacule amenințătoare spre mine; mă împiedic de franjurii covorului și am impresia că cineva mă trage de picior, mă ține în loc; în toată camera spațiul e ocupat de un pat de lemn enorm, cu tăblii înalte, ale cărui margini sunt lucrate fin, terminând în capete de șerpi tăind aerul cu limbi ascuțite; pe suprafața internă a tăbliei e o gravură cu scena lui Lot ademenit de fiicele sale; carnea se lăfăie pufoasă, puhavă, putredă, sângele roșu apăsând pielea albă, gesturi bolnave; otrăvite, simt privirile cuiva, mă surprind spionat de un ochi ascuns, aerul e înecăcios; mă apasă lichid, se lipește de pielea mea, nu știu când m-am dezbrăcat, își descheie bluza sau poate i-am descheiat-o eu în timp ce ea mă îndeamnă cu privirile provocatoare, fusta alunecă foșnind: șoldurile goale, furoul scurt de mătase neagră, sutienul negru, sânii rotunzi zvâcnind vii, o scobitură strâmtă între ei și un neg negru ce mă inhibă brusc; mă întind lângă ea în patul imens, coapsele tari luminând albe de sub furoul transparent; are un abdomen sculptural, ce se lasă, se ridică aritmic, respiră viclean, o ventuză enormă la pândă, nu spune nici un cuvânt, doar gesturile; acolo e fusta aruncată pe jos, bluza de mătase pe pernă, părul despletit în dezordine, ochii semideschiși; nu se mișcă, nu scoate nici un sunet, respiră precipitat, o venă i se umflă șarpe vânăt pe gât, respiră; pântecul bombat se lasă în jos, se ridică, coboară,

urcă din nou, se oprește, continuă, respiră ; întind o mână, îi ating conturul coapsei, foșnește mătăsos, sfârâie, frige buricul degetelor ; destinsă, inertă, ai zice : e moartă, dacă n-ar fi pântecul respirând ; are o mână deasupra capului, arcuită, cu degetele lungi răşchirate ca nişte gheare, cealaltă pe lângă corp, mi se pare neverosimil de lungă, încerc s-o apuc să-mi împletesc degetele cu ea, dar o rezistență de fier mi se împotrivește ; este aici ea, femeia misterioasă pe care am vânat-o la ştrand, e madame Bovary, pot s-o posed, e a mea, mi s-a abandonat, e aici, în brațele mele ; dar ce se aude ? zgomote puternice schimbă brusc în teroare penumbra răcoroasă, repede, mă reped în haine, „ieşi pe uşa aceasta, aleargă, s-a întors !“, nu am timp să văd pe unde trec, în stradă beznă ; ce s-a întâmplat, unde am fost, era ziuă, soare când am intrat, dar ce caut eu pe strada aceasta plină de ierburi ca şi cum n-ar fi călcată de nimeni, mă uit cum se cheamă : da, strada Uzilop, nu ştiu cum să ies ; paralel cu mine-n tufişuri, ceva se târăşte când merg, stă când mă opresc : „hei, tinere, cauți ceva ?“, „unde este strada Polizu ?“ ; cine mi-a vorbit, de unde ; n-am auzit decât întrebarea fără voce, înainte la dreapta, înainte la stânga, la dreapta, la stânga, prima la stânga, a doua la dreapta, înainte la stânga, la dreapta până la întrebare stop : „ce cauți pe aici ?“, „nimic, mă plimb !“ ; este același ghid care m-a îndreptat la început în acest labirint de plante ; mă privește batjocoritor de lângă un gard verde, „pe aici nu se umblă chiar gratuit, *monsieur* !“ ; accentul pare al unui străin, mă uit la el mirat, e îmbrăcat ciudat, nu-i răspund, râde, îi întorc spatele, râde ; hohotele lui drăcești mă fac să alerg ; alerg cât mă țin puterile, până ies din zona periculoasă ; tot timpul am impresia că mă urmează acel fâşâit suspect ; iată, intru pe Mântuleasa, mă simt eliberat, respir ; deodată, îmi amintesc că trebuie s-o întâlnesc pe madame Bovary, ah, să nu întârzii ; e ziuă, nu mai pot de nerăbdare s-o revăd, o iau pe moşilor, mă încurc, rătăcesc strada...

(*azi*)

Mă uit de la distanță la A.; la seminarii, în orele de curs, pe coridoare, la bibliotecă: o simt uneori cum nechează de senzualitate și atunci, brusc, încep s-o urmăresc, deși s-ar părea că nu am aerul acesta. Am atunci o pornire de ură; simt cum ceva îmi opune rezistență, ceva foarte profund ce o reprezintă în fibra secretă îmi scapă în acel nechezat al ei, care îmi spune că ea este tot atât de *puternică*, tot atât de *liberă* ca și mine și în acea clipă aș vrea s-o strivesc, s-o stăpânesc numai eu.

(*azi*)

În orice dimineață, trezirea îmi procură o mare dezamăgire. Lumina diurnă mă lovește violent în retină, mă scoate din învelișul plăcut al întunericului, învăluitor lichid amniotic. Nu deschid ochii imediat, ci mai întâi pândesc printre gene obiectele evanescente ale camerei. Dacă mai păstrează manșonul clarobscur al nopții, am imediat o stare euforică; întind mâna către foaia albă și încep să desenez semne pe care nu le văd; ele aglomerează albul, se înghesuie în relieful paginii până când aceasta se umple de viață, vibrează, pulsează, îmi confiscă toată energia. Nu mă întrerup din scris până ce nu curge tot ce s-a acumulat în mâna, în memoria mâinii ce se exprimă. Materia trăită trece prin sânge, se strecoară prin vârful degetelor și se revarsă în scriitură. Auzul meu e încordat să prindă toate zvonurile ce vin dinăuntru; când cineva rupe golul format, pronunțând cuvintele, dând adică stare de existență sonoră corpului meu, nu mai pot să scriu nimic. Mâna se strânge, se închircește, nu mai vrea să țină unealta de scris. Simt că nu mă mai pot concentra către acea Voce, fondul sonor misterios, un ron-ron subtil izolator; totul se taie brusc, poc!, un zgomot sec de întrerupere a energiei sonore înregistrate pe banda (pe memoria benzii) ce nu se mai derulează, nu mai emite impulsuri. Intru în ritmul cotidian și, deodată, simt aerul

camerei ce mă apucă, mă strânge, mă sufocă, mă dispersează, pulbere fină pe suprafața obiectelor devenite un burete absorbant al eului, al Vocii. Ies în stradă cu sentimentul straniu că locuiesc în alt corp sau că sunt locuit de altcineva, un alt ins ce mă folosește, mă întrebuințează vulgar fără să asculte acele semnale, acele SOS-uri lansate intermitent de ființa mea autentică. Acest lucru l-am simțit mai concret atunci când corpul meu s-a împotrivit voluntarismului erotic exacerbat; realizam fizic momentul de schimb, intervenit în mecanismul de comandă al diverselor componente ale angrenajului de carne, oase, nervi etc., ce formează o realitate aparte, un corp „transcendent", separat de restul accesoriilor. Senzația este fizică: se aude acel zgomot sec de decuplare și asist neputincios la absența preluării comenzilor. A te manifesta liber de orice constrângere fizică ori metafizică nu este posibil. Suntem locuiți pe rând de alte identități.

(*miercuri*)

Stau în pat și citesc de două zile. Nu mă mai duc la cantină, îmi aduce Bazil câte ceva. Citesc Shakespeare. Spirache a dormit până la ora 13. Acum își mângâie mușchii antebrațului surâzând satisfăcut; are un corp de efeb, nu degeaba se vorbește că este căutat stăruitor de un actor celebru. Trece pe lângă patul meu doar cu un prosop în jurul feselor către baie. Se întoarce fluierând o arie din *Nunta lui Figaro*. „Ce faci, Martine? Nu mergi la dans?" „Nu. Mai am de citit trei volume și termin." Se apropie de noptiera mea, ia două cărți, le răsfoiește. „Ți-ai propus să-l citești tot?" „Da. Când termin, vin și eu!" Începe să se amuze. Mă privește ironic. „Și când termini?" „În două-trei zile." Râde în hohote. „Asta s-o crezi tu; n-o să termini niciodată. Când termini Shakespeare, o să găsești pe altul și așa mai departe. Tu ești bolnav și de această boală nu scapi." (E vorba despre citit!) „Lasă bancurile. Mai bine spune-mi ce-ți mai face Dulcineea." „Te referi la Sabina?"

„Parcă despre ea se bârfea ieri.“ (Cartouch, prietenul lui cel mai bun, i-a găsit o scrisoare de la S. din timpul când au fost la muncă patriotică la Oltenița. Făcuseră nudism împreună. Ea s-a îndrăgostit. Îi scria cu inocență: „Ce mai face Băiatul? E tot atât de vioi și de fălos? Nu vrea să se încline? Stă tot în poziție de drepți?“. S-a râs pantagruelic de perlele epistolei amoroase. Spirache a venit chiar în toiul distracției. Nu s-a ofensat de indiscreția noastră. A râs și el, dezvăluindu-ne cine era „Băiatul“.) „Păi, n-ai citit scrisoarea?“ „Ba da, dar nu sunt convins în privința *autenticității*.“ Râde, ca unul foarte sigur pe el. „Îi face curte un asistent. Zice că vrea s-o publice în *Gazeta literară*.“ „Și ce e rău în asta?“ „Dimpotrivă. Îmi ridică baremul, dar nu sunt sigur că o va publica.“ Se ferchezuiește, se dă cu parfum ca o cocotă și pleacă. „Ciao, Martine.“ „Pa.“ Las cartea, sar în picioare, ies la aer. Merg ca un automat pe Calea Victoriei. Mă opresc din când în când și mă uit la câte o femeie. Se uită și ele. Nu din același motiv.

(*azi*)

Printre scrierile inedite ale lui Flaubert, s-au găsit multe pagini autobiografice, cu un caracter destul de romanțios, ce au reprezentat desigur materia primă pentru *L'Éducation sentimentale* din 1869. Mi-a atras atenția mai ales *Mémoires d'un fou*, text scris la 17 ani despre prima sa iubire de la 15 ani pentru Elisa Schlesinger, pe care a întâlnit-o pe plaja de la Trouville în 1836. În text, Elisa se cheamă Maria. Este interesant de urmărit cum descrie adolescentul, aprins de un sentiment nou, toate fazele contaminării sale amoroase. Iată reacția la prima întâlnire:

Ea mă privește. Eu plecai ochii și roșii. Ah, ce privire! Cât era de frumoasă această femeie! Văd încă această pupilă de foc de sub o sprânceană neagră ce se fixează pe mine ca un soare. Ea era înaltă, brună, cu părul ei negru magnific ce-i cădea în cosițe

peste umeri ; nasul ei era grec, ochii arzători, sprâncenele înalte și admirabil arcuite, pielea sa era strălucitoare și catifelat-aurie, ea era subțire și fină, se vedeau vinișoare albăstrii șerpuind pe acest gât brun și purpuriu. Adăugați la aceasta puful fin ce înnegrea buza sa superioară și dădea figurii sale o expresie rea și energică, astfel că în fața ei păleau toate frumusețile blonde [...]. Ea vorbea aproape încet ; era o voce modulată, muzicală și dulce.

Se poate constata cât de atent este adolescentul ca să descrie orice amănunt ; el vrea să nu scape nimic, căci descrierea este aici chiar o formă de posesie. Ochiul este îndrăzneț și insinuant :

...în fiecare dimineață, mergeam s-o văd cum se scaldă ; o contemplam de departe când se afla în apă, pizmuiam valul moale și calm ce o mângâia pe coapse ș-acoperea cu spumă acest piept atât de viu, eu vedeam conturul membrelor sale sub veșmintele ude ce le acopereau, vedeam inima sa bătând, pieptul său ce se umfla, contemplam în mod mecanic piciorul său ce se sprijinea pe nisip și privirea mea rămânea fixată îndelung pe urmele lăsate de pașii săi.

În această acțiune de luare în stăpânire a *corpului secret al femeii* mature, ce-l înspăimântă prin misterioasa alcătuire, el revine accentuând, nuanțând, amplificând detaliile obsedante ce l-au făcut să simtă o stare interioară nemaiprobată până acum :

Eram imobilizat de stupefacție, ca și cum Venus ar fi coborât de pe piedestalul ei și s-ar fi apucat să meargă. Era pentru prima dată atunci că-mi simțeam inima, eu aveam revelația a ceva mistic, cu totul străin și cu totul nou. Eram invadat de sentimente infinite, de o mare tandrețe ; eram legănat de imagini vaporoase, nedeslușite ; eram cel mai generos și cel mai trufaș una după alta. Iubeam.

După ce a descoperit acest nou sentiment al iubirii, adolescentul Flaubert, cu o precocitate bolnăvicioasă, nu se fixează prea mult la prima etapă a educației sentimentale și descoperă concomitent sentimentul de gelozie turbată; el se lamentează, plânge, se revoltă că femeia iubită nu poate să fie a lui și că, în chiar această noapte când el se află singur în fața ferestrelor ei, ea aparține altuia (soțului) cu toate comorile închipuite și neînchipuite ale corpului ei:

Stăteam singur pe plajă. Singur. Ea nu se gândea deloc la mine. Uitându-mă la singurătatea imensă din fața mea și la cealaltă, mai teribilă încă din mine, m-am apucat să plâng ca un copil, deoarece lângă mine, la numai câțiva pași, se afla ea, îndărătul zidurilor pe care le străpungeam cu privirea; ea era acolo, frumoasă și goală, cu toate voluptățile nopții, cu toate grațiile amorului, cu toate castitățile himenului. Acel om nu trebuia decât să deschidă brațele și ea venea fără efort, fără întârziere, ea venea la el și ei se iubeau, se îmbrățișau. Numai pentru el toate bucuriile, numai pentru el toate deliciile; dragostea mea sub picioarele lui; numai pentru el această femeie întreagă, capul ei, gâtul ei, sânii ei, corpul ei, sufletul ei, surâsul ei, cele două brațe ale ei care-l înconjoară, șoaptele ei de dragoste; pentru el tot, pentru mine nimic.

Aceste frisoane de suferință, aceste vaiete de bucurie și durere, declanșate violent în sufletul adolescentului la revelația corpului amoros, fac din *Mémoires d'un fou* un text de o *autenticitate* extraordinară. Eu însumi am traversat ipostaze identice și m-am extaziat ca și adolescentul Flaubert de acele insignifiante/sublime amănunte ale figurii, corpului și vestimentației primei femei, de care mi s-a părut că mă îndrăgostesc. Totul se află în cărți, trăit de alții înaintea mea; de aceea, mă voi retrage definitiv în *spațiul de refugiu al lecturii*. Ceea ce încerc să spun eu despre propriile-mi avataruri este atât de palid, atât de șters. *Îmi scapă realul*.

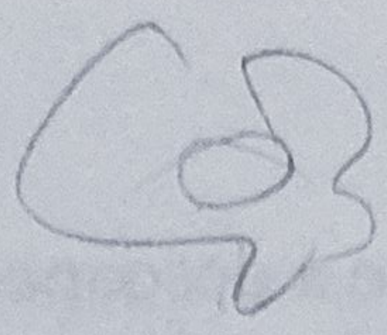

(*joi*)

Nu trebuie să te livrezi celorlalţi cu tot ce ai mai bun în tine. E bine să te conservi pentru fapte mai importante decât dragostea. Experienţa dovedeşte că se eşuează cel mai uşor în câte o femeie. Îmi este frică de sentimente; aş fi capabil să mă pierd, să accept liberul-arbitru al unei frivole precum eroul lui Camil. Cât de ridicol este acesta când trece în registru patetic:

> Ei bine, într-o zi vine femeia aceasta şi-ţi spune că toate astea trebuie să înceteze până mâine la ora 11.35, când pleacă la gară. Shylock n-a avut curajul să taie din spatele unui om viu exact livra de carne la care avea dreptul, căci ştia că asta nu se poate. Totuşi, femeia crede că din această simbioză sentimentală, care e iubirea, poate să-şi ia înapoi numai partea pe care a adus-o ea fără să facă rău restului. Nici un doctor nu are curajul să despartă corpurile celor născuţi uniţi, căci le-ar ucide pe amândouă. Când e cu adevărat vorba despre o iubire mare, dacă unul dintre amanţi încearcă imposibilul, rezultatul e acelaşi. Celălalt, bărbat sau femeie, se sinucide, dar întâi poate ucide. De altminteri, aşa e şi frumos. Trebuie să se ştie că şi iubirea are riscurile ei. Că acei care se iubesc au drept de viaţă şi de moarte unul asupra celuilalt.

Instinctul meu de apărare îmi spune că trebuie să mă feresc de asemenea silogisme, care nu au decât rostul de a motiva deciziile acelor naturi slabe ce nu se pot ilustra decât prin conexarea, foarte ieftină, de cele mai multe ori, a propriei lor personalităţi, la capriciile cuiva fără nici o *ratio* a lui *a fi*. Mai bine un egoist feroce, un dur, un bădăran, decât să ajung jucăria unei frivole. A trece netulburat pe lângă dulcile ademeniri ale speţei, a fi mereu capabil să-ţi decizi actele existenţei, nu un biet *burattino* tras de sforile fanteziei unei fuste. Dar dacă greşeşti, idiotule, umflându-te în pene în casa spânzuratului?!

(*marți*)

Am visat că mergeam pe o potecă ducând la o fântână (iată cum se repetă structura basmului); eram pe coborâșul dintre două coline când am văzut (în vis, bineînțeles!) un fel de țăruș cu o măciulie la cap ce se retrăgea, scurtându-se și lungindu-se în timp ce măciulia aceea emitea fosforescent semnale luminoase de diferite culori; apropiindu-mă, am putut vedea că era vorba despre un șarpe ce ieșea din gaura lui și mă privea țanțoș ca un cameleon ce-și schimba culorile pentru a fi cât mai atrăgător; mă ademenea, mă fluiera cu ochii ficși, dar plini de iubire. Am observat că avea un fel de capișon de fulgi pe cap, cum au păsările fantastice din basme, iar solzii de pe piept îi străluceau în funcție de reflexele luminii; în pântecul lui, ceva se mișca spasmodic, după forma reconstituită din exterior părea să fie o broască. Dar, în momentul când am ajuns aproape de locul respectiv, șarpele a dispărut, deși îl simțeam cum mă pândește de undeva (bineînțeles, cu bunăvoință!) și mă caută și el cu aceeași curiozitate filosofică; am descoperit gaura largă cât să introduc mâna mea cu pumnul strâns, am introdus-o, nu m-a mușcat, m-am uitat în jur și l-am văzut mai jos cu zece metri, de unde mă privea vesel, ca și cum ne-am fi jucat de-a v-ați ascunselea. Jocul acesta s-a prelungit mult, până m-am plictisit și am deschis ochii; atunci am constatat că era ziuă și că în cameră cernea o lumină neverosimilă, o lumină prăfoasă, artificială ca într-un film vechi a cărui peliculă este foarte uzată. Cineva mă filma cu încetinitorul în timp ce visam și, concomitent, se uita în imaginile visului meu ca într-o cameră obscură.

(*luni*)

Mă văd în oglinda din spălător, azi, după cinci zile de rămas în cameră, într-o imobilitate aproape totală. Am terminat de citit Shakespeare. Sunt ca și renăscut. Dar cearcăne vinete

se lățesc sub ochi, striuri roșii foarte numeroase îmi străbat corneea într-un păienjeniș îngrijorător. Am senzația unui om bolnav, mă simt îmbătrânit, obosit. O transpirație extrem de iute exală de sub subsuorile mele, de acolo de unde mi-au fost smulse aripile. „Am fost furat de partea mea îngerească", îi spun lui Bazil, „de aceea mă mișc stingher printre voi, nu-mi găsesc locul. Sunt incomod și vă sfârtec cu sabia cuvintelor, sunt inuman". „Numai o femeie te poate umaniza", spune el, „dar cine să te ia pe tine, așa monstru cum ești?". „Facem pariu că, dacă vreau, mă pot însura chiar mâine?" „Nu te cred. Este imposibil să se găsească cineva care să te suporte!" „Pe cât pariem?" „Pe ce vrei tu." „Bine. Să pariem pe o sută de sticle de șampanie, să fie pentru toată lumea, să se știe că Marele Monstru și-a dat libertatea, că s-a legat la cap, că și-a pierdut puterea precum Samson. Ești de acord?" „De acord, dar trebuie s-o faci chiar mâine, să n-ai timp să aranjezi o farsă mizerabilă." „Bine. Mâine mergem la Sfat și depunem actele." „Bate laba!", și apoi către Spirache, care se afla și el în cameră: „Taie". Zis și făcut. Mă ferchezuiesc. Îmi pun „libărcile" galbene (așa spun eu la pantofii ce i-am primit din Italia), îmi arunc pe umeri pelerina neagră de seducător și, în câteva minute, șterg colțul Universității pe la Matematici, avansez agale, mai mult cu fața spre zid, pe scurta stradă Edgar Quinet, până la firma „Facultatea de Filologie". Intru. În hol, toți sunt la locurile lor. Mă așteptau. Careva anunțase că va trece decanul *holisticii* (adică eu) și toți erau la „catedrele" lor în exercițiul funcțiunii; care dădea consultații la o fefeistă belă cu zulufi sprințari pe frunte, care se străduia să-l facă pe un idiot să înțeleagă cum să-și susțină teza despre Gib Mihăescu (de nota 9, atâta ceruse și atâta plătise): nu avea noțiunile elementare despre romanul interbelic, era un analfabet ridicat la rangul de profesor de revoluția culturală, pentru că știa să critice bine „odioasa clasă esplotatoare". „Ce ne facem cu el", mă avizează în treacăt G., „că e bătut rău în cap de lipsa condițiilor propedeutice". „Înscrie-l pe listă, pentru

consultații speciale", îi arunc în treacăt. Observ că nea Costică (portarul) este la locul său, mă salută din gheretă cu respect, raportându-mi scurt: „Un mandat de bani de la *Amfiteatru*, două de la *Viața românească*, unul de la *Contemporanul*, unul de la *Tomis*; au întrebat de dumneavoastră 15 fefeişti şi este o fată ce vă caută zilnic de o săptămână. Acuş trebuie să pice!". Îi fac semn că am luat cunoştinţă şi, cu paşi măsuraţi, mă îndrept spre spaţiul meu de lucru: bancheta de marmoră de lângă bustul lui Eminescu. „Cine este primul?", întreb. Se prezintă un băiat de la ţară, cu pantofi prăfuiţi, lăbărţaţi de mersul pe drum neasfaltat, haine decolorate, îmi dau seama că e sărac. „Ce temă?" „Rebreanu!" „De cât?" „De şapte." Îi spun cum să abordeze motivul obsesiei din *Ciuleandra*. „Altul!"

(*miercuri*)

O aştept de un ceas. În sfârşit, vine. Este elegantă azi. Bluză color *azzurro*, fustă albă plisată, geantă minionă, de culoarea maronie a pantofilor. „Te caut de o săptămână. Te-ai dat la fund. Ce e cu tine? Eram îngrijorată. Ţi-am trimis mesaje la cămin. Nu le-ai primit?" „Nu!" „Ce eşti aşa bălţat azi? De unde ai pantofii ăia?" „Din comerţul socialist ilicit. Ce te interesează pe tine? După ce că m-am gătit ca să fiu cât mai seducător în faţa ta, tu îţi mai permiţi să-mi faci şi observaţii?" Tace. Am intimidat-o. Sunt sigur că i-au transpirat palmele. Când se intimidează, îi transpiră palmele. E oribilă. Îmi iau o mină cât mai serioasă şi declam pe nas: „Cererea în căsătorie se aprobă!". Se uită la mine uimită. „Glumeşti?" „Deloc!" „Şi mi-o spui cu aceste cuvinte?" Devin ameninţător. „Nu mai este de actualitate cererea ta?" „N-am zis asta. Dar cum ţi-a venit aşa, după ce m-ai batjocorit atât? Mi-ai spus că vreau să fac o *mésalliance* scârboasă, ca să-mi împrospătez sângele burghez puturos cu vigoarea plebee a rasei tale slave." „Totul rămâne valabil în ceea ce am spus. Dar, după ce l-am citit pe Shakespeare în întregime, mi-a venit ideea experienţei, a

încrucișărilor bastarde, din care ies genii sau dezaxați. Dar dacă iese din noi un Richard al III-lea? Mâine mergem la sfat să facem actele de căsătorie!“ „Bine, dar eu nu i-am anunțat pe babaci...“ „Nici eu. Nici nu e nevoie. Ne vedem la ora opt dimineața în hol.“ „Bine. Cum zici tu!“ Mă privește mefientă, are numai curiozitate și bucurie în luminițele violete ale ochilor ce s-au aprins brusc, simțind că se întâmplă ceva nou (ceva ce o angajează cu toată ființa), pe lângă care nu vrea să treacă fără să profite de tot ce-i oferă ineditul situației. Fața ei de copil se îmbujorează la gândul secret al șotiei ce se pune la cale. Mă întorc la cămin liniștit și-l anunț pe Bazil ca mâine să fie prezent la Sfatul Popular al Sectorului 3 pe post de martor din partea mirelui.

(*duminică*)

„O iei în căsătorie pe...?“ Se uită la mine pierdută, înfricoșată; crede că-i voi face o farsă și că voi spune „nu“. O observ cum se concentrează să nu izbucnească în plâns, își ține respirația, are fruntea plecată, suferă pentru întreaga ei rasă de Sare, Salomee și Rachele, suferă pentru toată rasa femeiască, umilită secole și milenii de absolutismul necenzurat de nici o lege al rasei bărbătești. Mă simt deodată ridicol și aș vrea s-o iau la fugă, dar îmi dau seama că nu mai pot să ies din joc. „Da.“ Se destinde și pe obraz lacrimile îi curg șiroaie, fără să le poată opri; le lasă să curgă fără să se sinchisească de nimeni. E fericită, biata de ea.

(*vineri*)

Mă amuz să constat și eu că nu există nimic nou sub soare; totul a mai fost spus (bineînțeles, cu mici nuanțe), totul a mai fost trăit (într-un tunel al timpului, în care noi orbecăim fără să ne dăm seama unde ne aflăm și, din când în când, un pliu ne aruncă afară pentru un rol extrem de meschin, extrem de mărunt, că nici nu observăm că repetăm

pe altul și nu știm nici pe cine imităm), totul a mai fost încercat; nu ne rămâne nici o șansă, decât aceea de a recita textele altora; fără să vrem, suntem memorați de o macrocultură care ne *in-formează* fără s-o știm, ne *inter-textualizează* fără să înțelegem; într-un cuvânt, suntem vorbiți de o „gură" ce nu este a noastră, dar se află în noi. Tot ce-i spuneam aseară lui Bazil la Gambrinus găsesc acum în prefața la *The Picture of Dorian Gray*, de Oscar Wilde: „Nici un artist nu are preferințe de ordin moral. La un artist, o preferință de ordin moral devine manierism stilistic de neiertat".

(*joi*)

Un cald de iulie văros înmoaie asfaltul. Talpa pantofului se încleiază și trebuie să fii atent cum calci să nu rămâi desculț. Rari trecătorii pe Calea Victoriei. Pustiu. Toți sunt la mare (aș înota și eu de-a lungul țărmului de la Perla până la Cazinou, lăsându-mă pradă albatroșilor care să-mi ciugulească spinarea) sau la munte (un urcuș printre brazi dimineața este mai plăcut decât o lectură din Lacan). Azi am fost primul în sala de lectură nr. 1. Scormonesc tot ce a publicat Ion Barbu în diverse reviste. Orice rând scris de el sau despre el mă bucură ca o mare descoperire. Miroase a aer stătut în bătrâna sală a Bibliotecii Academiei. Miroase a transpirație iute de intelectuali isterici. Mă uit la umerii tineri ai unei femei din fața mea; mă întreb ce pedeapsă trebuie să ispășească posesoarea unor brațe atât de expresive. Mă plimb des pe sub castanii din curte. Observ că se plimbă și ea. Plimbările ei coincid cu ale mele. Refuz orice abordare. Azi nu m-am mai dus la prânz la cantina studențească. Am cumpărat o franzelă și am mâncat-o pe îndelete în micul parc din fața bibliotecii. Se apropie o fetiță firavă. Se uită curioasă cum mănânc. Îi dau și ei. Se așază lângă mine pe iarbă și mănâncă la fel de conștiincioasă. Când plec, se ridică și ea. Văd că am un succes periculos în a-mi face discipoli pentru cariera mea literară incipientă. La muncă! Îmi poruncesc să mă ridic și să trec fără întârziere la

lectură. Am nouăsprezece ani. E soare. E vară. Intru în pădurea obscură a bibliotecii.

(*luni*)

„Domnule, amorul nu se face în căsătorie", îmi spune profesorul X și are dreptate din punctul lui de vedere; soția sa este atât de puțin atrăgătoare, încât se pune chestiunea dacă a frecventat-o vreodată. Nu se înțelege de ce s-a mai căsătorit. X trece drept cel mai culant dintre universitari. Mi-a zis odată: „Domnule, eu nu plec de acasă fără o mie de lei în buzunar, în fiecare zi!". Raportat la faptul nud că salariul unui asistent nici nu atinge această cotă, se deduce ușor că Don Juan-ul nostru, cu alură de Othello la pensie, face imediat impresie asupra studentelor și mai ales asupra fefeistelor.

(*duminică*)

Are dreptate lordul Henry: „Îmi aleg prietenii după frumusețea chipului, cunoștințele după valoarea caracterului și dușmanii după forța intelectului". Inteligența mea se activează rapid când văd o fată frumoasă; atunci intuiesc cele mai temerare ipoteze de seducție și simt cum spiritul meu intră în conexiuni noi, pe care înainte nu le antrenase în act. Astfel, acum îmi explic izbucnirile genialoide de la orele de matematică din timpul liceului, când simțeam că orice privire admirativă din partea Emiliei îmi oferea brusc posibilitatea de a mă depăși pe mine însumi, în mod inexplicabil. Totuși, n-am mers la o facultate cu profil matematic din cauza decorului feminin nu prea îmbietor. Acum sunt mai puțin influențabil, dar nu înseamnă că, în subconștientul meu, nu au loc probabil aceleași reacții ce mă incită să fiu mereu pe partea cealaltă, în răspăr față de opinia curentă. Pot să mă bat ca un muschetar pentru o idee numai dacă am o asistență cât de cât prezentabilă. Am colindat toate grupele anului IV în căutarea unor adversari

de idei, dar mă interesau mai ales reacţiile venite din partea unor colege.

(*seara*)

Îmi pun pelerina, pantalonii în dungi, pantofii galbeni, pălăria neagră şi ies pe după colţul Universităţii. Mă târâi, moluscă lentă, purtată de hazardul privirii ; nu am cu ce să-mi clătesc ochii, nu se profilează nimic interesant la orizont. La colţul de la ceas, mă ciocnesc de Bazil, care o aşteaptă pe M. „O aştepţi de mult ?“ „De o oră !“ „Nenorocitule, faci de ocară tagma bărbaţilor ! Nu trebuie s-o mai aştepţi nici un minut şi ai să vezi că va fi prima la întâlnire. Hai mai bine la crâşma lui nenea Iancu să ne stingem setea de cunoaştere practică !“ „Hai !“

(*vineri*)

O colegă cu ochelari, deşirată ca o Rosinantă slabă, se ţine după mine după ce ieşim de la ora de curs. În staţia de tramvai de la Colţei, Adriana M. mă ia de mână. „Ce este ?“ „Nimic. Voiam să te sărut !“ „Stai liniştită. Nu pot suporta fetele cu ochelari !“ Se apleacă în faţă, ca şi cum ar fi primit o lovitură, se surpă în ridicol. Nu ştiu de ce am fost atât de brutal, dar nu am deloc conştiinţa că aş avea cea mai mică vină. Îi întorc spatele fără a-i mai adresa vreun cuvânt.

(*miezul nopţii*)

Astăzi, când să dau colţul la Bărăţie, asist la ceva extraordinar. O ţigancă vine din jos cu un copil în braţe, care suge placid din sânul ei lăbărţat, lunguieţ ca un dovlecel. E sobră în ţinuta-i maternă, aş zice gravă ; şi-a dezvelit tot sânul şi-l lasă să atârne lateral după gura copilului cam mare, ce se vede că nu trage laptele, ci, mai degrabă, se joacă, plăcându-i să ţină sfârcul între dinţi şi să-l molfăie cu perversă lene. Mă extaziez de privelişte. Ţiganca mă vede cum jubilez. Ochiul ei rău se micşorează de furie. „Sictir, golane !“ Râd. Vreau să

dau colțul, când observ o altă apariție demnă de Goya. Aproape în spatele ei se apropie o altă femeie ce ține în brațe un câine de casă; prin gesturile ei o copiază perfect pe țigancă. Câinele este sprijinit sub pântec cu o mână, iar cu cealaltă pe sub poponeț, în aceeași stare de abandon matern. Botul lui se află sub sânul femeii (al doamnei), aproape în aceeași poziție ca și aceea a copilului; adulmecă fin (se vede după furnicăturile nărilor) laptele de care-l desparte doar țesătura parfumată a bluzei și a sutienului. Am vrut să alerg după ea și s-o întreb dacă în mod intenționat își compusese aceeași figură cu a țigăncii, dar mi-am amintit replica primită de la aceasta și m-am oprit. Aici, la limita dintre real și imaginar, căscată între Bărăție și Hanul lui Manuc, sunt momente când timpul și spațiul se contractă într-un pliu bizar, din care se varsă o puzderie de înfățișări rebele, fără legătură cu noi, spectatorii întâmplători ai clipei. Nu știu ce atracție secretă mă smulge brusc dintre figurile fictive ale cărții și mă împinge stăruitor să explorez această zonă imprevizibilă. Atunci, mă simt proaspăt și avid de viață precum Faust amușinând pe urmele Margaretei. Simt că trebuie să recitesc *Faust*.

(*sâmbătă*)

Nu mă duc la facultate. Am doar cursuri insignifiante. Nu mă amuză să asist la întocmirea puerilă a unei fișe bibliografice; mâna grăsulie a savantului scurt, Vicu M., ce predă cursul, desenează un pătrat, se îndepărtează trei metri, îl privește cu o concentrare maximă, se apropie din nou de tablă și-i șterge un colțișor etc. și tot așa pentru două ore, ca să treacă timpul.

(*azi*)

Nu știu nici acum de ce E. m-a invitat la ea acasă înainte de bacalaureat. Locuia singură într-o încăpere mică din fundul acelei curți, unde se ridicau mai multe case pitice ale numeroaselor

dau colțul, când observ o altă apariție demnă de Goya. Aproape în spatele ei se apropie o altă femeie ce ține în brațe un câine de casă; prin gesturile ei o copiază perfect pe țigancă. Câinele este sprijinit sub pântec cu o mână, iar cu cealaltă pe sub poponeț, în aceeași stare de abandon matern. Botul lui se află sub sânul femeii (al doamnei), aproape în aceeași poziție ca și aceea a copilului; adulmecă fin (se vede după furnicăturile nărilor) laptele de care-l desparte doar țesătura parfumată a bluzei și a sutienului. Am vrut să alerg după ea și s-o întreb dacă în mod intenționat își compusese aceeași figură cu a țigăncii, dar mi-am amintit replica primită de la aceasta și m-am oprit. Aici, la limita dintre real și imaginar, căscată între Bărăție și Hanul lui Manuc, sunt momente când timpul și spațiul se contractă într-un pliu bizar, din care se varsă o puzderie de înfățișări rebele, fără legătură cu noi, spectatorii întâmplători ai clipei. Nu știu ce atracție secretă mă smulge brusc dintre figurile fictive ale cărții și mă împinge stăruitor să explorez această zonă imprevizibilă. Atunci, mă simt proaspăt și avid de viață precum Faust amușinând pe urmele Margaretei. Simt că trebuie să recitesc *Faust*.

(*sâmbătă*)

Nu mă duc la facultate. Am doar cursuri insignifiante. Nu mă amuză să asist la întocmirea puerilă a unei fișe bibliografice; mâna grăsulie a savantului scurt, Vicu M., ce predă cursul, desenează un pătrat, se îndepărtează trei metri, îl privește cu o concentrare maximă, se apropie din nou de tablă și-i șterge un colțișor etc. și tot așa pentru două ore, ca să treacă timpul.

(*azi*)

Nu știu nici acum de ce E. m-a invitat la ea acasă înainte de bacalaureat. Locuia singură într-o încăpere mică din fundul acelei curți, unde se ridicau mai multe case pitice ale numeroaselor

ei mătuși. Totdeauna, curtea aceea mi se părea înflorită; miresme de sezon îmbălsămau aerul până în stradă. Trecusem adesea prin fața casei sale, numai pentru a arunca o privire spre acel cuib secret și a trage în piept miresmele grele ale curții înflorite. Mă intrigau balcoanele pline de perdele albe. Făceam dese expediții la Olt, recurgând la acel itinerar, pentru ca, la întoarcere, să am ocazia de a trece pe lângă gardul scund de lemn și să arunc o privire iscoditoare. Niciodată n-am văzut-o prin curte; nu mă interesa s-o văd pe ea, ci numai să trec prin apropierea locului unde se afla. Așa cum nici nu mi-aș fi imaginat că voi intra vreodată în locuința ei. Cred că m-a chemat să-mi dea, da, îmi aduc aminte, m-a invitat la ea acasă pentru că ne despărțeam peste puțin timp și voia să-mi dea ceva, un semn, ca să n-o uit. „Îți dau acest dicționar. Să nu mă uiți.“ Ia să văd. (Merg la bibliotecă și caut. Da, l-am găsit. Este ediția a VI-a a *Dicționarului latin-român complect* pentru licee, seminarii și universități, lucrat după cei mai buni lexicografi ca: Bréal, Quicherat, Muhlmann etc., de Ioan Nădejde și Aurelia Nădejde-Gesticone, apărut la Editura Viața Românească, Societate anonimă, Iași.) Pe pagina de gardă este scris în cerneală cu litere îngroșate: „3 Iunie 1961 – O amintire“. Scrisul îmi aparține. Pe aceeași pagină, cu creionul, aproape șters, se mai citesc aceste însemnări așezate una sub alta: „120 carne 62 medic (cifra șase are o buclă și se leagă direct de botul cifrei doi) 36 ouă (trei, la fel, este ancorat de șase) 180 apă“.

Nu este scrisul lui E. Pe pagina următoare sunt câteva semnături: Irina Bacon (în creion), Simca Eduard Moise (în cerneală), N. Olărescu, Nicu Olărescu (în cerneală verde și roșie). Caut urme ale lui E. Nu le descopăr decât înăuntru, la litera D, unde, la p. 161, sunt încercuite câteva rânduri, iar pe margine, cu un scris șerpuitor, „Eu“ și semnat „E.C.“. Iată și partea subliniată:

decens, tis. part. de la *decet*. Potrivit, cuviincios, care se șade cuiva a-l face plăcut, frumos, regulat. Hor. Quint. *Decens motus*.

Mișcare plăcută. Hor. *Verum atque decens.* Adevărul și frumosul. Ov. *Decens forma.* O formă frumoasă. Frumuseță. Hor. *Decens Venus.* Venus cea frumoasă.

Dicționarul este ferfenițit rău ; divizat în fascicule, iar unele pagini sunt rupte sau roase la colțuri. L-am păstrat tot timpul ca pe o amuletă, având grijă să nu-l rătăcesc. Mă și mir că se mai află în bibliotecă după atâtea mutări și furturi. M-a dus pe aleea plină de flori, ținându-mă de mână. Cred că mătușile ei nu erau acasă. A căutat cheia între glastrele colorate și a deschis, împingându-mă să trec pragul primul. M-am trezit în semiobscuritatea unei camere galbene ; tot ce se afla acolo avea această culoare sau o nuanță apropiată, perdele, cearșafuri, scoarțe, perne, fețe de masă, covoare, hârtia cu care erau tapetați pereții în unele locuri, etajerele, mobilele, scaunele, toate obiectele din cameră se estompau, se reflectau, se dizolvau într-o lumină obscură, ce învăluia, sufoca, artificializa. N-am reținut decât această senzație de aer stătut, sfârâind în firișoarele de praf galbene. Nu receptam decât starea aceasta atât de inedită de a fi adus aici și apoi prins de braț de către E., care părea foarte în elementul ei, săvârșind acest gest ca și cum l-ar fi făcut atât de des, că se transformase în ceva natural. Mă traversa acea căldură bruscă, ce se instala în mine de câte ori mă atingeam, în vreun fel, de corpul ei, în clasă. Observam familiaritatea cu care mă trata acum și eram cu totul blocat ; nu înțelegeam ce trebuie să fac sau să spun, surprinderea mă adusese în starea de mutenie. Eram, cred, penibil, cu gândul fix că n-am să pot scoate nici o vorbă, că voi rata această ocazie ce mi se oferea o singură dată ; cine știe, îmi spuneam eu lăuntric, ce-ar trebui să fac acum, poate că ea așteaptă de la mine ceva foarte precis și eu sunt incapabil, sunt nepregătit să răspund așteptărilor ei. Pe acest sentiment îngrozitor de neputință, a venit una dintre mătușii, bătând în geam cu discreție : „Ce faceți pe întuneric ? De ce nu aprindeți lumina ?“. Cu mirare, ne-am dat seama că se

făcuse atât de târziu, se întunecase, iar noi stăteam fără a face altceva decât să ne uităm muți unul la altul. Sau poate că am făcut și altceva, dar nu îmi mai aduc aminte eu. După ce-am plecat, am avut o stare difuză de dezamăgire; mă intriga faptul că E. mă adusese în camera ei, adică în intimitatea spațiului ei de visare, dar în același timp mă obseda întrebarea dacă nu cumva o asemenea favoare o făcuse și altora, mai maturi și mai rafinați decât mine. De ce m-a purtat acasă la ea când nu mai era nimeni altcineva? Ce aștepta de la mine? Pe de o parte, eram fericit și primeam gestul ei ca pe o ofrandă, de care eu nu știusem să profit. Nu-mi părea rău că am tăcut, crispat, înghețat de puritate; îmi puneam problema însă dacă ea înțelesese exact și, mai ales, dacă apreciase just bizarul meu comportament; dar dacă mă consideră un prost? Nu mi-a spus ea odată să nu mai fiu „poet" și să cobor cu capul pe pământ, fiindcă îmi fură altul ce-i al meu? Dar pe mine nu mă interesează altceva, nu mă pot coborî la ființa de carne; eu nu o văd altfel, vreau s-o păstrez așa, pură, neatinsă de alterare. Îmi dau seama că așa gândeam atunci și eram puternic, eram intangibil, eram pur, eram eu. Faptul că acum stau în această cameră de student sărac, ars toată noaptea de pofte pe care nu știu cum să le amân, și evoc întâmplarea aceea mi se pare semnificativ. Nu mă mulțumesc cu ceea ce găsesc în cărți; ele, cărțile, falsifică ființa adevărată. Eu, cel adevărat, eram acolo, în acea naivitate, în acea neștiință, în acea neputință. Ce să fac acum, când știu cum să mă comport cu o femeie, când pot să fiu cinic, rău, brutal? Simt că mă îndepărtez de ce am mai bun în mine, că mă risipesc în lucruri neesențiale. Mă preocupă ambiția de a deveni scriitor și sunt atent, îmi calculez gesturile, nu mai am candoarea de a pierde în dragoste, căci, pentru a pierde, trebuie mai întâi să te îndrăgostești. Eu nu mai pot să mă îndrăgostesc, mi-am comandat să rămân imun la această solicitare a ființei mele. Dar, totuși, de ce m-a chemat E. atunci în locuința ei de fată? Ar trebui s-o caut și s-o întreb. Orice aș face, orice aș spune, totul e fals. Eu nu o iubesc decât pe E. Eu nu visez decât la ea. De ce să mă mint?

În acest jurnal, observ că, orice aş face, mă reîntorc către acel timp al adolescenţei pure şi-l rememorez pentru că o caut pe ea ; o doresc numai pe ea. Doar ea are dreptul să mă iubească.

(*dimineaţa*)

Sunt îngrozitor de obosit, parcă îmi curge plumb prin vene; îmi simt picioarele grele ca nişte butuci. Mi se pare că sunt foarte bătrân, de parcă aş fi traversat mai multe avataruri. La 21 de ani, sunt sătul să mai trăiesc, mă plictisesc de moarte. Acum îl înţeleg pe Alexandru cel Mare, care a vrut să moară tânăr, dar şi pe Caligula, şi pe Nero, care-au devenit cinici din aceeaşi plictiseală de a trăi.

(*luni*)

Nimic nu mă preocupă mai mult, deşi mă prefac nepăsător, decât gândul că mă întâlnesc pe stradă cu amanţii ei ; că ei mă privesc cu superioritate, cu acea formă de compasiune puţin distantă, puţin înţelegătoare, puţin disprețuitoare. În acelaşi timp, mă frământă ideea că ea se manifestă la fel cu ei ca şi cu mine; că se dezbracă la fel de pudică. Poate că face dragoste la fel, ţinându-şi respiraţia în act, ca apoi să izbucnească în acel strigăt eliberator... poate că exală aceeaşi transpiraţie iute pârjolind cearşafurile. Mă intriga dacă, după act, cade în aceeaşi prostraţie parţială, vecină cu leşinul. Când merg pe strada Lisabonei, împreună cu ea, accelerez pasul şi o iau înainte fără s-o mai aştept. Mă răzbun.

(*miercuri*)

Azi o colegă mi-a întins o creangă de liliac înflorit; probabil ştia că mă bucură enorm mirosul acela puternic. Am făcut un gest cinic, l-am aruncat cât colo, cu disimulată mânie. Am privit-o disprețuitor. „Ce-mi pasă mie de primăvară! Eu nu observ aceste schimbări din natură, nu mă interesează!“ Cât

fariseism! M-am dus totuși îngândurat în camera mea de student sărac și-am continuat să citesc, cu dinții strânși, *Opera aperta*, de Umberto Eco.

(*azi*)

A plouat abundent; numai bălți pe drumul spre cabană; A. a dispărut de lângă mine când citeam *Adolescentul* și nici n-am observat când s-a strecurat afară; o regăsesc zgribulită sub un brad, după o oră, când ies să-mi fac plimbarea de după lectură. E strânsă toată în hanoracul ei albastru și mă trage brusc spre ea, „să se încălzească numai", îmi spune; mă îmbrățișează prinzându-mă pe nepregătite, își apasă obrajii de pieptul meu: „Azi-noapte eu n-am dormit nici o clipă, te-am vegheat tot timpul, tu nici n-ai simțit că m-am uitat la tine cum dormi". „Păi, tocmai de aceea ai și îndrăznit", îi spun, „altfel ar fi fost vai și amar de tine, știi că nu îți dau voie să te atingi de secretele zeilor!"; se uită la mine cu frică, îmi dă drumul, se micșorează, zguduită de o suferință vizibilă. Sunt atât de neatent cu sentimentele ei, dar simt că nu am voie să mă las târât în capcană; „Muntele este cel mai frumos lucru ce-l am eu, nu am nevoie de nimeni, vreau să rămân singură, nu te mai iubesc, ești și tu un biet om ca ceilalți, chiar dacă poți fi un geniu!". Izbucnesc în hohote de râs, dar văd că acestea o îndurerează și mai mult. „Niciodată n-o să mergi cu mine acolo sus, pe Fisura Albastră!" Râd și mai tare, plec de lângă ea, respir profund ozonul greu al serii de după ploaie, înțesat cu esențe afrodiziace.

(*luni*)

Când sunt înconjurat de verdele neverosimil al brazilor, are loc o reducție nefirească a debitului meu verbal; parcă nu mă mai pot servi de cuvinte, le simt artificiale și observ cum orice vocabulă mă îndepărtează de realitatea vitală. Atunci

tac, să nu falsific existența, scrutez frunzișurile secrete, spionez scorburile întunecoase, pline de umezeală, ating mușchiul crescut pe trunchiuri și mă simt tras în sus de ramuri cu putere; nu știu de ce apetitul sexual se diminuează treptat și orice atingere de corpul femeii mă cutremură visceral, ca un atentat la puritatea organică, scoasă în evidență de verdele nud al naturii nesofisticate.

(*azi*)

Cel mai mârșav verb din vocabular este verbul *a avea*; nu trebuie să se uite însă că, pentru a-l trăi pe dilematicul *a fi*, Hamlet, fiind prinț, se baza totuși pe siguranța lui *a avea*. E de remarcat că *starea dilematică* o descoperă un prinț, și nu un om de rând. Ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi petrecut invers?

(*duminică*)

Mi se pare că, cu cât citesc mai mult, mă îndepărtez de moarte. Dar dacă mă apropii?

(*iarna, 1965*)

Merg cu Constantin D. să vedem tablourile lui Țuculescu; se află într-o magazie undeva lângă Poșta Centrală. „Nu se știe ce va mai rămâne după ce vor fura toți", spune el. E un fel de coridor pe care sunt îngrămădite pânze de mărimi diferite și din perioade diverse de creație. Mă las prins de motivul ochilor, o obsesie ce traversează permanent opera artistului, dându-i o coerență aparte: ochii țuculescieni te privesc de pretutindeni, din apă, din pești, din stele, din scoarțele cu motive folclorice, debordează într-o teribilă tensiune a culorilor, mai ales galben și negru. E de văzut ce se va mai spune despre Țuculescu după 20 de ani.

(*acum*)

Vine furtuna, e prevestită de aerul proaspăt ce m-a lovit în piept când dădeam colțul la Bărăție; țigăncușa care vinde flori acolo mi-a făcut cu ochiul; la biserica lui Brâncoveanu am observat tufe de liliac înflorit. Liliacul e semnul meu erotic. Atunci când înflorește, ies la vânat, mă furișez printre Margaretele ce se lasă mângâiate de boarea vântului de primăvară; ah, iar n-am văzut când s-a topit zăpada, iar am fost furat de viață.

(*marți*)

La seminarul special de literatură universală, o contrazic pe Vera C. în legătură cu procedeul *anticlimax*-ului la Shakespeare; deși eu doar mi-am exprimat o altă părere, ea mă reclamă la decanat și la rectorat că am insultat-o. Profesorul D.P., decanul, mă oprește pe hol foarte preocupat și-mi spune că a fost nevoit să-mi taie bursa pe o lună „până își va retrage reclamația". Îi spun profesoarei turnătoare că n-am altă sursă de existență decât bursa de student. Înțelege că n-a fost fairplay-istă și îmi promite că va reveni.

(*ieri*)

G. Bachelard susține, în *L'eau et les rêves. Essai sur l'imagination de la matière* (Librairie José Corti, 1942), că...

...l'imagination matérielle trouve dans l'eau la matière pure par excellence, la matière naturellement pure. L'eau s'offre donc comme un symbole naturel pour pureté; elle donne des sens précis à une psychologie prolixe de la purification („...imaginația materială află în apă materia pură prin excelență, materia în mod natural pură. Apa se oferă deci ca un simbol natural pentru puritate; ea dă un sens precis unei psihologii prolixe a purificării").

Ideea este inteligentă, dar aplicațiile pe care le oferă criticul sunt insuficiente. Cine va analiza simbolistica apei din visele mele?!

(*mâine*)

Toți spun că sunt teribilist și că fac pe nebunul. A face pe nebunul nu este însă chiar un lucru la îndemâna oricui, căci asta înseamnă că, în subconștient, simți o chemare, fie ea cât de ușoară, ca să devii nebun sau să te faci că ești nebun. Nebunia este cea mai profundă formă de existență. Toți marii oameni au fost puțin... nebuni sau au făcut pe... nebunii!

(*luni*)

Nu am încă organ pentru Mozart; mi se pare prea grațios, prea efeminat, prea de salon. Poate tocmai pentru asta el place foarte mult azi, fiind deci un anticipator al gustului actual, devansându-și adică epoca. Eu m-am obișnuit cu uraganul beethovenian și urechea mea pare puțin tocită pentru rafinaturile mozartiene.

(*azi*)

Uneori sunt foarte încordat; când trebuie să termin ceva, să scriu un text și să-l elaborez, mă apucă o stare indefinită: deodată, corpul meu are alte reacții; îl simt intrând în rezonanță cu alt timp mai rapid sau parcă este locuit de altcineva. Nu mă mai simt obosit și, dacă vreau să mă scol la o anumită oră din noapte și să lucrez, mă trezesc cu o precizie de secunde, total odihnit, cu creierul foarte proaspăt; am spor la lucru, pot să mă concentrez asupra unui vast material, îmi sar în față jaloanele esențiale și termin repede. În asemenea momente, parcă îmi suflă cineva idei pe care nu le-am gândit niciodată înainte. Sunt mirat și aștept să văd cât o să mă mai țină. Vorba lui Bazil, „Să vedem cât o să te țină zeul!".

(*miercuri*)

Mă cunosc eu în măsura în care mă descriu? Sigur că da, sau cel puțin încerc să mă cunosc în acest proces contorsionat:

descriindu-mă și, deci, descriind lumea ce mă înconjoară, încerc să găsesc un principiu unificator de organizare a acesteia și, prin aceasta, mă descopăr pe mine ca ființă gânditoare. *Les murs absurdes* se instalează abia când depășesc granițele ființei mele și încerc să generalizez ceea ce-mi aparține doar mie la întreaga existență; acesta este păcatul cel mai mare al tuturor filosofiilor. Ceea ce știu sau ceea ce aflu eu îmi aparține, de aceea ideile mele pot să modifice doar existența mea, și nu pe a altora. Dar Camus are dreptate când afirmă:

Entre la certitude que j'ai de mon existence et le contenu que j'essaie de donner à cette assurance, le fossé ne sera jamais comble. Pour toujours je serai étranger à moi-même. *En psychologie comme en logique, il y a des vérité, mais point de vérité. Le „connais-toi toi-même" de Socrate a autant de valeur que le „sois vertueux" de nos confessionnaux. Ils révèlent une nostalgie en même temps qu'une ignorance. Ce sont des jeux stériles sur de grands sujets. Ils ne sont légitimes que dans la mesure exacte où ils sont approximatifs* („Între certitudinea pe care o am despre existența mea și conținutul pe care încerc să i-l dau va fi totdeauna o prăpastie oarbă. *Eu îmi voi fi totdeauna mie însumi străin.* În psihologie, precum și în logică, există niște adevăruri, dar niciodată adevărul. Imperativul lui Socrate «Cunoaște-te pe tine însuți» are aceeași valoare cu «Fii virtuos» din confesiunea creștină. Ele relevă o nostalgie și o ignoranță în același timp. Sunt doar niște jocuri sterile pe marginea unor mari subiecte. Nu sunt legitime decât în măsura exactă în care sunt aproximative").

Da, îmi voi fi totdeauna mie însumi străin, pentru că nu mă pot cunoaște decât parțial, adică pe infime porțiuni ce mi se dezvăluie treptat, pe măsură ce mă descriu; problema fundamentală este să mă țin mereu sub observație și să nu uit să descriu în permanență ceea ce observ. Cât timp conștiința mea e trează, eu mă pot considera angajat în acțiunea de cunoaștere, acțiune pe care o actualizez continuu, pentru a nu întrerupe fluxul unui discurs conștientizat despre ființă, despre ființa mea. Socrate era mai modern decât ne imaginăm

noi, el găsind deja de la început acele răspunsuri liminare la problemele sisifice ale eului.

Aura,
Îți dai cuvântul de onoare că nu spui nimănui nimic? Azi i-am telefonat lui Mircea, a fost plecat, s-a întors din provincie. Mi-a dat adresa, m-a rugat mult să-i scriu, nu i-am scris. Îmi vine să urlu, cred că mă omor zilele acestea. Am auzit că Mircea pleacă în străinătate! Mâine sau poimâine mă întâlnesc cu el. Mie nu mi-a spus nimic de plecarea lui. O, ce fericire ar fi să nu fie adevărat! Îl iubesc atât de mult! Îmi vine să plâng în hohote! Cred că și el mă iubește. Ce să fac? Jură-te că nimeni nu va ști nimic. Să știi că sunt în stare de om disperat. Crede-mă! Te va pedepsi cerul de spui cuiva.

Eleonora

Jurnalul lui A.

2 ianuarie 1965 (sâmbătă)

Ce ușor se moare... O frână pusă mai târziu decât trebuie, la mașină, o bucată de stâncă necimentată, un pas greșit în scăriță... o durere prea mare a sufletului... Și ce ușor se trăiește...

3 ianuarie 1965 (duminică)

Eternul dor de ducă al oamenilor s-a îndrăgostit de o stea. Și, vrând să fie cât mai aproape de ochii celei iubite, a urcat cel mai înalt munte. Ajuns în vârful lui, a luat înfățișare de om și a chemat steaua la dragostea cea mai frumoasă, cea pământească. Steaua, nesocotind legile după care fusese alcătuită, a luat înfățișare de fecioară și a căzut în brațele iubitului ei. Mânia cerului i-a prins îmbrățișați. Dar pruncul lor, în vârful acela singuratic de munte, fusese zămislit. O, ce ciudată îmbinare de dragoste de înălțime, dor de ducă și dragoste pentru frumos... El se cheamă Copilul Muntelui. De la mama lui a păstrat puritatea, iar de la tată a luat dorul de cunoaștere. Dar drumul lui cel mai drag este spre vârful de munte și nu știe de ce vrea să fie aproape de stele... Și să-i asculte glasul, și s-o privească lung... Și, într-o zi albastră, s-a întâmplat minunea, s-a prăbușit în vale și-n zbor a-mbrățișat-o. Crâmpeie de lumină au izbucnit din stâncă și a căzut să moară-n țărână

mândrul munte. Dar iată că iubirea le fuse pământească și, din îmbrățișare, au zămislit un prunc. Copilul Muntelui și-al Zării...

8 ianuarie 1965 (vineri)

Hai să mâncăm stele cu mămăligă!

27 ianuarie 1965 (miercuri)

Deasupra, finalitatea albastră a unui cer infinit... Jos, finalitatea verde a unui zbucium de seve infinit... Și între ele, un dor nebun de a le cunoaște pe amândouă. E un autoportret. Prin spații grele de-ntuneric, ne căutam halucinant.

Lui Martin. Era un cer fără strop de stea... întunericul pătrunsese în noi și ne făcuse orbi. Ne căutam prin bezna aceea halucinant, chinuitor... punct de sprijin... știam că undeva, prin întuneric, e gândul tău, dar gesturile mele nu se loveau de nimic, se prelungeau în infinit și veneau apoi, sleite, să plece din nou. Dar, când sărutu-a fost să fie, a izbucnit în noi dragostea cea omenească. Și te-am simțit pământ, lut aspru, crispat de sevele primare. Și peste tot întunericul, a izbucnit din nou cerul zilelor de mai, copleșitor de albastru...

29 ianuarie 1965 (vineri)

Lui Martin. Rămâi cu bine, chip cioplit în marmura iubirii mele, și tu, suflet pe care nu l-am putut învinge niciodată, rămâi cu bine... O, potecă îngustă, știu că mă duci spre suferință, dar trebuie să fug, mă bântuie chipul cioplit în marmura iubirii mele.

30 ianuarie 1965 (sâmbătă)

Pe drumurile vieții ne fugărim amarnic. E undeva o soartă, dar nu ne mai ajunge. Suntem nebuni și trupul ne tremură de trudă.

31 ianuarie 1965 (duminică)

Lui Martin. Hai să uităm o clipă că suntem atât de străini unul altuia, să intrăm în prima cârciumă şi să ne îmbătăm din acelaşi pahar... Să plecăm apoi, sprijinindu-ne cu greu paşii şovăielnici, iar unde om vedea mai multă pădure, acolo să ne prăbuşim trupurile şi să ni le dăruim unul altuia halucinant... Doar aşa te-aş putea simţi cât de cât al meu...

1 martie 1965 (luni)

Nimic.

3 martie 1965 (miercuri)

Lui Martin. De ce nu pleci odată... aşa, ca să nu te mai văd deloc...

4 martie 1965 (joi)

Lui Eugen. Biet om mărunt... E-atâta dragoste în tot ceea ce faci pentru mine... e-atâta duioşie care mă înspăimântă... Oare crezi cu adevărat că ai găsit femeia aceea bună care să ţină la tine, după atâţia ani de prigoană prin răutăţile semenilor? Nimeni nu te-a iubit. Părinţii te-au bătut de mic pentru că nu-ţi plăcea cartea, când ai fost ucenic munceai zi şi noapte şi primeai ca răsplată bătaia. Soţia pe care ai avut-o te-a umilit şi te-a înşelat cu prietenii tăi. Tremuri când mă prefac că te iubesc. N-ai simţit niciodată repulsia din mine? N-ai simţit că toată masca mea de dragoste e de fapt un pretext ca să-ţi fur ceea ce ai tu mai bun în sânge: experienţa de alpinist? Ai acumulat-o greu, frântură cu frântură, crispare alături de exaltare, suferinţă alături de extaz. Şi eu am venit să-ţi răpesc pas cu pas comoara aceasta pe care numai tu o ai. Biet om mărunt, cum te-nşală pe tine toată lumea... Şi cum te calc în picioare, ca să-ţi fur crâmpeiul de cer ascuns în tine... Dar eu vreau un cer infinit şi de aceea vei rămâne doar

amintirea unui singur crâmpei de senin, o, din păcate, nimic mai mult...

10 martie 1965 (miercuri)

Lui Martin. Între zidurile de granit ale singurătăţii tale, a coborât o pasăre ameţitoare şi, aruncându-te pe aripile ei, dornică de-nălţare, ţi-a-ntins zarea la picioare halucinant... O, te-ai speriat atât de tare, încât pasărea, mâhnită şi tristă, te-a-ntors acasă nevătămat...

11 martie 1965 (joi)

Altă dragoste. Alte gânduri. Alţi ochi. Ne jucăm cu noi, parc-am fi mingea azvârlită-ntruna de copii.

12 martie 1965 (vineri)

Hârtie albă, prea multe vrei de la mine. Vreau să dorm. Lasă-mă-n pace.

13 martie 1965 (sâmbătă)

Mă simt bine. M-am certat cu mine şi m-am împăcat cu lumea. Am unele momente de rătăcire, dar, după cum văd, îmi revin repede. Azi mi-a plăcut mult Jean. Mâine cine îmi va plăcea? Cu siguranţă că îmi va plăcea altul. Aşa e viaţa mea. Aşa vreau, aşa trebuie să fie.

14 martie 1965 (duminică)

Gigi! Era şi normal ca azi să fie altul! Un bărbat foarte bine, numai atât, dar ajunge. Îmi vine să mă explic în versuri.

18 martie 1965 (joi)

Lui Martin. E de-ajuns să mi te-nchipui şi mă simt copleşită de privirea ta. E de-ajuns să-nchid ochii şi mâinile mi se-ntind

tremurând să te cuprindă. E de-ajuns s-adorm și mă copleșesc mângâierile tale, pe care, altfel, nici nu pot să mi le-nchipui. Dar e de-ajuns să te văd aievea și râd de toate câte mi se năzar. Omule de granit, să nu fii niciodată slab în fața mea.

Nu-i așa că vom uita unul de altul?

7 aprilie 1965 (miercuri)

Pasiuni devorante. Pasiuni absurde. Întâlnire cu diavolii tuturor renunțărilor. Succese mărunte. Insuccese răsunătoare. Și, în mijlocul zvârcolirilor, visul etern al unei singure clipe de liniște. Retrageri în suferință. Suferințe devorante. Suferințe absurde. Asta mi-e viața.

Lui Martin. Nu te speria atunci când indignarea te-aduce în pragul întunecării minții. Va veni vremea când ai să poți râde de toate câte-au fost. Va veni vremea când ideile, astăzi sfinte, ți se vor dezveli impudice, adăugându-se șirului de mari indiferențe. Va veni vremea când plânsul ți se va refuza. Plânge-l, dară, la vremea lui...

Puterea de stăpânire e inutilitatea cea mai utilă marilor salturi între absurd și moarte.

8 aprilie 1965 (joi)

De-a lungul unui drum, odată, se vor întâlni două umbre venite din sensuri opuse și, ca să se poată depăși, se vor contopi o clipă, în țărână și deasupra stelelor. Apoi, totul va rămâne în urmă.

10 aprilie 1965 (sâmbătă)

Așteaptă-mă... încă o fugă prin oameni și-apoi voi trăi numai pentru tine.

11 aprilie 1965 (duminică)

Ce departe mergem uneori cu visurile și, în fond, ce puțin ne desprindem de pământ!

12 aprilie 1965 (luni)

Lui Martin. Oriunde-ai fi, mă vei tortura în visuri nedorite, dar care mă chinuie până la strigătul de bucurie.

14 aprilie 1965 (miercuri)

Uite, soarele a-ncetat să ardă, e vremea apusului și-a cinei, călătorule. De ce-ți tremură un zâmbet pe buze? De ce te uiți la mine ciudat și-mi vorbești de odihna nopții? O, da!... Uitasem că tu ești bărbat, iar eu femeie...

20 aprilie 1965 (marți)

Să nu mai înflorească pomii! Să nu mai cânte păsările! Alungați primăvara asta plină de muguri! O, ploaie a toamnei, cer de plumb, copaci desfrunziți, unde v-ați ascuns? Cât de mult aș da să pot trăi în mijlocul vostru zilele astea grele și toate nopțile care vor mai urma!

22 aprilie 1965 (joi)

Lui Martin. Aș dori să te am lângă mine într-o iarnă aspră, la gura unui foc jucăuș. Între noi, aerul să plutească senin și vibrația cuvintelor noastre să-l identifice încet cu liniștea din pământuri. Nici o încleștare, nici un gând să nu ne tulbure meditația. Să fim fiecare singuri cu noi și-n același timp să nu putem unul fără celălalt. Oare vom ajunge cu adevărat la așa ceva?

8 mai 1965 (sâmbătă)

Lui Martin. La capătul traseului, mă va aștepta mereu o siluetă înaltă, cu ochi veniți din alte lumi și plini de patimi, pe care nu-mi va fi dat niciodată să le cunosc. Privind cerul, voi încerca să cuprind gândurile lui, ascultând vântul, voi auzi șoaptele lui, încă nerostite omenește. Nu voi mai scăpa de tine toată viața, omule straniu...

9 mai 1965 (duminică)

Lui Martin. Viață... un timp dăruit de zei. Adolescența... atâtea așteptări zadarnice...

Dorință... o privire aruncată pe furiș frumosului... Căutări... pași nesiguri prin locuri străine... Izbucnire... Te-am găsit! Nu-i așa că tu ești dragostea? Zbateri... prin strigătele de lumină, împlinire... vino, clipă ruptă din alte lumi.

10 mai 1965 (luni)

O voce... Ora 6. Scularea! Vrei cafea sau ceai? Nu mai vreau nimic. Mi-e sete... nu, nu de lumină, ci de apă obișnuită. V-am spus vreodată că lumina mea se află-n mine?

11 mai 1965 (marți)

Lui Martin. Nu mi-e nimeni stăpân și totuși, undeva, o voce-mi șoptește că tu mi-ai putea porunci. Șovăirea de azi ar putea deveni spasmul mâinilor ce se caută, dar ne crispăm, de ce? Gestul oprit în noi ar putea fi o înlănțuire delirantă.

12 mai 1965 (miercuri)

Mi-e atât de somn, încât nu voi putea dormi. Am atâtea de spus; de aceea, poate, nu pot spune nimic, privirea-mi rătăcită-n lucruri nu-i pentru tine. Vorba-mi atât de fără noimă, nu, nu-i pentru tine. Fugi! Atât timp cât încă nu m-acuzi, aleargă și mă du cu tine neîntinată!

13 mai 1965 (joi)

Hai! Hai s-o dăm dracului de lume!

În ceasul de taină, când stelele se-mbată în apa fântânilor, atunci trebuie să vii. Când oamenii or să mănânce lacom și-or să se-njure la gura fântânilor, degeaba vei veni. Când cerul

era copleşit de nori şi torturat de încleştările trăsnetului, atunci trebuia să vii. În zilele senine, când bucuria oamenilor se va împleti cu sfânta lor ignoranţă, atunci, degeaba vei veni. Mi se pare însă c-a venit vremea să-ţi spun, oricând vei veni, „Prea târziu!".

23 mai 1965 (duminică)

Lui E. Naivule... ce-ai trăit tu în 30 de ani, dacă eu te înşel atât de lesne? Nu simţi cum mă smulg din îmbrăţişarea ta dorind strânsoarea altor braţe inaccesibile... Eu am nevoie de linişte şi te mint, iar tu mă crezi că-s bolnavă şi suferi, încornoratule; ştii tu oare cine îmi umple gândurile singurătăţii? O, e vorba despre nişte ochi stranii, pe care viaţa nu mi-i va da niciodată, dar pe care visul nu mi-i refuză. Mergem din orbire în orbire. Tu orb pentru mine, eu oarbă pentru el. Tu... eu... el... Eu... la un capăt saturaţia, scârba, la celălalt infinitul, clocotul. Tu... la unicul tău capăt, pasiunea cea fără de soluţie: eu. El... liber la amândouă capetele, n-are de ce să-i pese, pe noi ne vor distruge pasiunile, el nu poate muri decât de râs.

25 mai 1965 (marţi)

Lui Martin. Mă tortura nu ştiu ce şi credeam că e dragostea pentru tine. Cu o sinceritate imprudentă, cu ochii pierduţi, ţi-am mărturisit-o toată. A fost un zâmbet unicul răspuns; de izbândă? De răutate? Îţi plăcea nespus să mă vezi zdrobită de micile tale gesturi, dar durerea mea era o rană a corpului pe care a vindecat-o o simplă şi banală operaţie. Acum, când indiferenţa mi-a coborât din nou în priviri, îmi dau seama ce monstruos te-ai purtat. Cât de multe mai am de-nvăţat!...

26 mai 1965 (miercuri)

Va trebui să călătorim departe și să iubim tot ce-i de iubit, pentru ca, în cele din urmă, la ultimul nostru popas, să ne iubim, în sfârșit, și pe noi.

27 mai 1965 (joi)

O clipă, pictore... Ochii să mi-i faci de culoarea cerului în zori, când albastrul mai poartă urme de-ntuneric, părul fă-mi-l lung și unduios la nesfârșit, asemenea valului de mare, sufletul colorează-mi-l alb și îmbracă-mă-n el ca-n văl de mireasă. Iar pentru clip-aceea unică, pe care-am crezut-o împlinire, pune negru.

28 mai 1965 (vineri)

Așteaptă-mă la malul mării. Îmbracă-te într-o cămașă albă și las-o să fluture ca să te recunosc de departe. Poți să ai și o femeie lângă tine, ca să-ți țină de urât atunci când eu am alte treburi. Puteți face și dragoste, dar atunci să-ți dezbraci cămașa; ea nu trebuie să se murdărească de țărână. Când vei dori ceva mai mult decât zbaterile femeii, îmbracă-te în alb și așteaptă-mă. Iar când nu vei mai putea aștepta, alătură-te de femeie și încearcă să crezi că m-ai uitat.

29 mai 1965 (sâmbătă)

Fă-o pe femeie regină și ea va fi a ta. Fă-o idioată și ea va râde ca o regină, considerându-te cel din urmă idiot. La ce bun, dar, adevărul? Depinde de intelectualitate. Unei femei inculte îi va plăcea numai bărbatul ce are veleități de cocoș sau bărbatul alteia, ca noutate. Intelectuala poate aspira la ceva superior ei, ea poate iubi prin admirație. Ca femeie, să preferi totdeauna pe bărbatul care se-nvârte în jurul tău plictisindu-te aceluia după care ai putea alerga tu plictisindu-l.

30 mai 1965 (duminică)

Lui Martin: Nu te știai bărbat, nu mă bănuiam femeie. Dacă ne-ar fi spus cineva că ne iubim, sincer, nu l-am fi crezut. Era un cer fără strop de stea. Întunericul pătrunsese în noi și ne făcuse orbi. Ne căutăm prin beznă rostogolindu-ne halucinant, chinuitor... și nici un punct de sprijin, numai spații grele de atâta noapte... Neputându-se atinge, gesturile noastre se prelungeau în infinit și veneau înapoi sleite, ca să plece din nou. Dar explozia sărutului a venit să pună capăt îndoielilor. Pământul aspru din trupurile noastre, crispat de sevele primare și copleșit de lumină, își cerea dreptul. Dincolo de infinitul devenit albastru, ideile, pașnic așezate alături, așteptau zâmbind rezultatul încleștărilor de pe planeta-mamă. Dar, irezistibil atrase de ceea ce se petrecea acolo, au coborât între noi și ne-au făcut triști. Ai înțeles atunci că ești bărbat, eu m-am simțit femeie. Dar, dacă ne-ar fi spus cineva că ne iubim, încă nu l-am fi crezut.

La cine să mă plâng că-mi apari noapte de noapte în vise nedorite, dar care mă chinuie până la strigătul de bucurie?

31 mai 1965 (luni)

Iată, rup toate florile albe pe care le-am urât totdeauna și le presar încet deasupra pământului sub care tu ai îngropat Dragostea... Nu-ți plac darurile mele, mă alungi... te vrei gol, te vrei trufaș, dar va trebui, pentru că așa se face, să suporți povara cerului și-a tuturor florilor grădinii mele moarte. Toate drumurile sunt pline de reguli de circulație. Oamenii au vrut să mă strivească și mi-au zvârlit în față, cu dușmănie, povara umbrei lor. Oamenii au vrut să treacă prin mine, dar s-au rătăcit în nu știu ce labirint și m-au urât, crezând că i-am înșelat. Oamenii și-au aruncat zdrențele de dragul meu și m-am oprit din drum ca să-mi potrivesc haina pe măsura luminii din ei; ei, cei goi și adevărați. Oamenii știu să prețuiască doar ceea ce corespunde regulilor lor. Nesocotește principiile

lor morale și te vor huidui. Fă-le pe plac și te vor bârfi pe ascuns.

Lui Martin. Fii negru și mă voi zvârli după tine însetată de noaptea ta ca de o dragoste... Fii verde și mă voi zvârli după tine însetată de pădurea ta ca de o dragoste... Iar dacă vrei să scapi cât mai iute de mine, arată-mi că poți de toate și fii pestriț.

2 iunie 1965 (miercuri)

Lovește, pentru că menirea unui pumn crispat ca al tău e să sfărâme. Lovește stânci, trunchiuri de încrederi, risipește artificiile multicolore, dar urcă-ți fruntea sus și astupă-ți urechile, ca să nu auzi neliniștea clocotind în cei bolnavi din cauza pumnului tău. Iar dacă trebuie neapărat să arunci în aer totul, ferește-te cu toate forțele tale de a întâlni aripi. Retezându-le, pasărea cea mutilată îți va cădea prin fața ochilor și poate te va durea fără leac urma durerii prelungite în strigătul căderii. Nu există vină pentru toate câte se-ntâmplă în lume. Dorința de revoltă e numai o zbatere a orgoliului rănit. Dar, când ai înțeles că nu e decât o mare prostie să crezi în orgoliu, ce-ți rămâne? Rămâne o zbatere surdă, fără puncte de sprijin, care ar putea să se descarce, o revoltă imens de puternică, dar fără nici o armă la îndemâna omului din tine.

25 iunie 1965

Un vis

Navigasem mult, până când a venit furtuna, care m-a împins pe o insulă pustie. Știam că e vis. Dar îmi plăcea să mă cufund în el cu toată ființa mea. În sfârșit, clipa de aur a singurătății! În jurul meu, până departe, se întindea doar pătura protectoare a apei, nici o voce de om, doar vântul și albastrul înălțimilor. Cu câtă râvnă mi-am construit o biată colibă, cu câtă râvnă am aprins prima văpaie a focului... Aveam și-un munte pe insula mea. Mic, dar muntele meu. Îl

urcam cu pietate, iubindu-l fără măsură, ca pe orice alt lucru sau ființă din jur. Eram numai zdrențe, dar nimeni, nimeni din lumea oamenilor nu mă putea găsi, nici o regulă serioasă de-a lor nu-mi mai tulbura mintea. În mijlocul colibei mele de lemn, așteptam să mă prindă oboseala. Fără să vreau, m-am trezit gândindu-mă la dragostea aceea fără limite omenești pe care o luasem cu mine tocmai pentru a-i da frâu liber, tocmai pentru a o elibera de meschinele reguli în care cel iubit îmi cerea s-o încorsetez. El se credea înșelat în modul cel mai obișnuit și de aceea m-a înșelat. N-a fost suferință omenească ceea ce am simțit atunci, a fost numai o disperare a ideilor. Nu mă durea faptul propriu-zis de a se fi dus cu o altă femeie, mă durea acuzația, mă durea idealul care nu voia să cadă. Ușa colibei mele a început atunci să se deschidă încet. Am sărit în picioare. În fața mea stătea Ea, femeia aceea cu care cel pe care-l iubesc uitase de mine. Era foarte frumos îmbrăcată. Era frumoasă. Puțin palidă, puțin stranie... N-am știut ce fac. M-am repezit la ea și, fără o vorbă, am început să o lovesc. Era în mine atâta turbare, pe care nu aveam dreptul să mi-o înfrânez. Cum oare a putut să se simtă el fericit cu tine? Treceam cu mâna peste formele ei și, recunoscându-le pline de voluptate, disperarea îmi creștea. O loveam, dar ea rămânea la fel de lucidă, nimic nu i se clintea pe față și în eleganța rochiei. În sfârșit, am simțit-o căzând. Atunci, în fața ușii, drept, încremenit, a apărut El. Am luat-o de jos pe femeie și, așa moale și aproape fără suflare, i-am azvârlit-o în brațe. A început să se strângă, plângând la pieptul lui. Mă așteptam ca el să-mi spună o vorbă, să vină la mine cu brațele deschise. Primele lui cuvinte au fost: „Nu mai plânge, draga mea!". Mi-a fost de ajuns. Ca un fulger, am trecut pe lângă ei și, urlând ca un lup, m-am azvârlit în mare, să fug, să mă mistui în uitarea fără întoarcere. Pluteam în voia valurilor și știam că visez. Eram eliberată de aproape toate gândurile ce mă tulburaseră până atunci. Voiam să trăiesc. Puterile mă lăsau, în jurul meu era numai marea, dar eu totuși speram să mă

salvez. Când eram extenuată, am zărit o navă. Nu, nu așa, în mijlocul oamenilor voiam eu să trăiesc. Nava mă văzuse. Se apropia să mă salveze, cu toți oamenii grămadă pe punte. Printre ei, era un bărbat frumos care mă aștepta. Nu, ar fi fost la fel de obositor să mă întorc printre ei. Doream cu toate puterile care-mi mai rămăseseră să mă salvez singură, undeva fără bărbați. M-am lăsat să cad spre fundul mării. O simfonie a luminii începea să-mi răvășească ființa. Erau voci calde ce se rupeau din mine și plecau spre suprafață. Apoi, treptat, n-am mai auzit nimic, nu mă mai puteam mișca și simțeam că mă zbăteam să scap de apăsarea visului. (Cineva a citit acest text și a făcut în stânga jos o adnotare cu litere minuscule : „la bibliotecă".)

10 iulie 1965

Nimic nu-i mai putea opri rostogolirea ritmică a pașilor, grea. Panta devenea abruptă, răsuflarea i se tăia tot mai des, dar omul se încleșta sălbatic să urce. Muntele nu-l iubea așa, cu pumnii încleștați și cu privirile sclipind asemenea flăcărilor din dinții de lup. Omul nu se uita înapoi. Lăsase acolo, fără întoarcere, jocul de-a înălțimea al mulțimii de semeni. El fusese alungat și rănit, pentru că le arătase tuturor cu degetul undeva, departe, Muntele din el. În cele din urmă, i-a fost dat pasului său mărunt ca, nebun de extenuare, să supună trufașul vârf. Și acum, sus, deasupra, singur, simțind că muntele cel adevărat rămăsese în urmă, culmea Muntelui din el nu i se arăta încă nicăieri. Gerul îi înghețase pe obraz neputința din lacrimi. Copleșit, se așează o clipă, refuzându-și orice gând. Și, deodată, se liniști.

20 iulie 1965

Am trecut de atâtea ori pe aici. Pasul mi-este rar și greu de gânduri. De fiecare dată, m-au frământat neliniști, pentru că țineam un bărbat de mână și-am trecut pe-aici cu mulți bărbați

de mână și pentru fiecare dintre ei aveam pregătite alte vorbe, alte gesturi, alte priviri. Uneori, drumul acesta spre pădurice era ca o cale de pierdere spre dragoste. Acum, întâia oară, trec singură pe-aici. Am nimerit întâmplător și, ce surpriză, parcă simt în trup voluptatea sărutului ce va urma. Aud amestecându-se ecouri ale glasurilor dragi, mâna mea rătăcește în mii de mâini, mă aud râzând cu toți și toți vorbesc cu mine. S-au amestecat glasurile. Unde sunt? În clipa asta, simt că sunt fericită. Gândurile mele zboară libere spre pădurice, spre voluptatea sărutului pe care n-am cui să-l dau și-mi arde pe buze. Pasu-mi este rar și greu de gânduri.

21 iulie 1965

Cred că niciodată n-am să-mi pot explica de ce mi-e frică să dansez. Probabil că e de vină atingerea fizică, din care eu mi-am făcut un fel de mit de nici nu știu ce intensitate a visării. E poate de vină ritmul muzicii, a cărei mimare simt că nu o pot realiza. Mi-e frică să nu fiu mai slabă decât alte fete care dansează. Da, ăsta e unul dintre motivele principale. Fug de mediocritate. Mi-e groază de ea și prefer originalitatea de a refuza pe toți bărbații. Mi-e frică de dans, ăsta-i adevărul! Nu pot, nu pot să dansez ca toți oamenii. Nu pot să mimez o mișcare mecanică precum atâtea perechi din jur. Nu pot să țopăi în ritmul muzicii, mi-e frică, nu pot... Iată un cântec pe care l-am compus azi: „Mâna-n părul lui când trec încet/ Parc-aș vrea să-l strâng de tot în mine/ Dar acum mă întreb de câte ori/ Și la câți prin păr trecut-am mâna?/ Da, la mulți/ Dac-aș avea rușine/ Lucruri d-astea poate nici c-aș scrie/ Sunt urâte, dragă poezie?/ N-ai să mă-nțelegi, dar eu iubesc/ În mai mulți un singur om, ce are/ Câte-o calitate mică-n fiecare/ Și de câte ori le mângâi părul, lutul/ Văd în ei pe cel mai drag, necunoscutul// Multora prin păr trecut-ai mâna,/ Multora de-acuma vei mai trece/ Tu rămâi la fel ca totdeauna/ Foc de paie pe o piatră rece// Lumea zice multe, multe face/ tu să nu

te-aştepţi să te-nţeleagă,/ ia-ţi din mulţi bărbaţi pe-acel ce-ţi place/ dă-i o clipă, fie şi întreagă,/ dar, apoi, nu-ţi plânge ne-mplinirea/ rupe tot şi caută mereu/ printre alţii şi din nou, iubirea/ Dacă, despărţindu-te, ţi-e greu/ fii în gardă! Vezi, să nu te legi/ sentimentele sunt necuprinse/ doar atunci când nu pot fi întregi./ Când se lasă noaptea şi-ntârzie frigu-n oase,/ focul poţi aprinde,/ dar în alte locuri de răgaz/ şi, ai grijă, dacă arde/ nu-i mai pune gaz".

22 iulie 1965 (miercuri)

Caietule, fii bine început! Să te umplu cu gânduri frumoase, chiar dacă ele vor fi vreodată stângaci exprimate, poate şi interpretate... Mă găsesc în situaţia grea a absenţei iubirii. M-am educat atât de mult să joc bărbaţii pe degete, încât am ajuns o maşină de debitat vorbe goale, o maşină fără suflet. M. îmi este indiferent. Ceilalţi la fel. Sunt ca într-un pustiu, în ceea ce priveşte dragostea. Şi simt atât de mult nevoia iubirii, a unei iubiri ideale, pe care ştiu însă că n-o voi avea niciodată. Dar cred în ea din tot sufletul.

26 iulie 1965 (duminică)

Am fost în „excursie" cu Fredy, la Scropoasa, la mare altitudine. S-a terminat cu bine, totuşi. Prima dată simt că ţin cu adevărat la babacu'. M-a obsedat cu vorbele lui în tot timpul „excursiei". Şi ce mult mi-a ajutat asta. Fredy m-a antrenat de era să cad jos. Dar n-am căzut jos! Încă ştiu să mă respect. Eugen a telefonat. Ce bine! Petre umblă după mine. Ce bine!

27 iulie 1965 (luni)

Am găsit o explicaţie a multor lucruri care mi se păreau alambicate. E o explicaţie relativă, dar, deocamdată, e justă. Eu ziceam mai înainte că în mine există un element sentimental şi unul logic, logicul dictând întotdeauna. Ei bine, nu

e adevărat. În mine există un om, o ființă care se ocupă cu zeci de mărunțișuri zilnice, și un supraom, care scrutează întreaga omenire, spațiul, timpul, toate categoriile filosofice cunoscute. Pigmeul ăsta slut din mine își duce viața lui, o viață pe care el o numește „plină“, dar pe care supraomul o numește meschină. Ca orice viață luată în parte. Dar orice femeie trebuie să aibă un punct de sprijin pentru a se mișca și acest lucru nu-l poate găsi altfel decât prin bărbați. Ei sunt punctul meu de sprijin.

4 august 1965 (vineri)

Paștile mă-sii de viață! Ce perfidă e cu slăbiciunile noastre! Orice-ați face, dușmani ai mei și-ai frumuseții, alături de toate suferințele, va rămâne mereu să vă sfideze gândul cel albastru al meu și doar al meu.

5 august 1965 (sâmbătă)

E trupul tău, dar tu ești prea departe, e mâna ta gesticulând străin, e râsul tău, ecou plecat aiurea, e gândul tău agonizând senin. Nu te găsesc, oricât de mult te-aș strânge, printre femei, nebun, te fugăresc. Ascunsă-n trupul lor, tu fugi scârbită, când ele, din instinct, te murdăresc.

6 august 1965 (duminică)

E numai turbare gestul oamenilor de a urca spre esențe. Ei sunt făcuți doar pentru a trăi esențele, ca și când le-ar mânca, inconștienți, legați de corpul lor material.

7 august 1965 (luni)

Lui M. Eu nu știu să te caut în gesturi de femeie. De vrei să te iubesc, fii crud. Ispită, balon multicolor de spumă, apropie-te, îmbată-mă, e rândul tău să-mi treci pe dinainte – paradă de neliniști!

8 august 1965 (marți)

Zborul începe acolo unde se termină setea de aripi și, dacă el se cheamă prăbușire, puțin îmi pasă.

Ultima scrisoare către Arthur

Dragul meu,
Ia-mă-n brațe și du-mă din lume, ia-mă-n brațe și du-mă din tine. Ia-mă-n brațe și du-mă departe, pentru ca, atunci când mă vei părăsi, să nu-mi vadă nimeni încremenirea de pe chip. Pentru că, atunci când mă vei părăsi, o să mă întorc pe jos și pe tălpile însângerate o să-mi rămână ca o pecete urma pietrelor ce m-au tăiat. Nu voi plânge de durere, dragul meu, mă voi întoarce cântând, pentru că am să mă gândesc mereu la pașii tăi speriați fugind de lângă mine. Dragul meu, nu mai fi atât de nedumerit. Ia-mă-n brațe și du-mă.

Aurora

8 august 1965 (marți)

Zborul începe acolo unde se termină setea de aripi și, dacă el se cheamă prăbușire, puțin îmi pasă.

Ultima scrisoare către Arthur

Dragul meu,
Ia-mă-n brațe și du-mă din lume, ia-mă-n brațe și du-mă din tine. Ia-mă-n brațe și du-mă departe, pentru ca, atunci când mă vei părăsi, să nu-mi vadă nimeni încremenirea de pe chip. Pentru că, atunci când mă vei părăsi, o să mă întorc pe jos și pe tălpile însângerate o să-mi rămână ca o pecete urma pietrelor ce m-au tăiat. Nu voi plânge de durere, dragul meu, mă voi întoarce cântând, pentru că am să mă gândesc mereu la pașii tăi speriați fugind de lângă mine. Dragul meu, nu mai fi atât de nedumerit. Ia-mă-n brațe și du-mă.

Aurora

Jurnalul lui M.

(*miercuri*)

Îmi notez impresii, vorbe, fapte, scriu ca să nu uit; simt că nici nu m-am îndepărtat bine de un loc sau de un obiect, și acesta a și dispărut. Când încerc să-l descriu, să-l reconstitui din fragmente, văd cum mă îndepărtez și mai mult, trădând acele prime senzații și percepții care mi-l făcuseră familiar. Mă reîntorc spre ceea ce mi se părea mai autentic și nu descopăr decât cuvinte, o plasă deasă de cuvinte care mă acoperă treptat, pe măsură ce vorbesc, descriu, scriu. Cum sosesc în cameră, mă reped spre foaia albă, să spun ce mi s-a mai întâmplat, ce-am vorbit, cu cine am vorbit. Ce a zis astăzi prietenul meu Bazil, când i-am aplicat noua mea formulă: „Degeaba trăiești!"? Unde anume privea? Cum arăta când vorbea? Cum pronunța cuvintele, care erau gesturile prin care se exprima? Ce se află dincolo de vorbire (dincolo de emisia materială a vorbirii) nu mă interesează, căci pot să-l surprind pe celălalt numai pe măsură ce trece în Voce, o voce auzită, nu inventată. Nu mai cred în autenticitatea lui Tolstoi din *Război și pace*; falsul Demiurg mă face să pierd timpul, încâlcindu-mă în atâtea hățișuri ale imaginației lui; îl prefer unde se află strâmtorat, unde nu știe dinainte soluția ca în *Învierea* și *Moartea lui Ivan Ilici*. Literatura trebuie să fie o rupere, o smulgere viscerală a eului ca aceea a lui Ghilgameș când înțelege brusc că prietenul său Enkidu a murit. Ne consumăm, murim treptat în voce și cuvintele sunt hălci desprinse din trupul nostru.

(jos)

Ieri scriam despre cuvinte și moartea noastră continuă în ele, acum nu mai regăsesc nimic din starea ce a provocat acel jet scriptural; sunt obosit, un leșin senzual îmi îngroașă sângele, mă lenevește. Mireasma teilor m-a ameţit azi, când mă plimbam într-un grup de colegi pe aleile de la Facultatea de Drept. Mă apucă o disperare profundă că a mai trecut un an și că, iată, nu mai este mult și sărim din studenție într-o vârstă pragmatică. O colegă tăcută, de care mi-e teamă, se uita insistent la mine. Atunci s-a apropiat cineva pe la spate și i-a acoperit ochii, precum în jocurile între persoane apropiate; apoi un tânăr a venit în fața ei și, în timp ce ea era complet străină de cel care o agresa, a sărutat-o. Am rămas uluit. Fără reacție. Cei doi golani au întins-o. Colega mea a scuipat cu scârbă. Și-a șters buzele. Și le-a spălat. Era teribil de furioasă. Degeaba! Pentru mine, totul era pierdut. Nu eram gelos, eram trist. Trist că ceva în mine s-a rupt definitiv și că nimic nu mai este posibil între noi doi. M-am idioțit!

(azi)

Nu-i spun decât puține cuvinte. Asta o face foarte nervoasă; mă consideră fals. E mai bine așa. Cuvântul trebuie economisit; a-l folosi prea des duce la uzură și declasare. Discursul perfect autentic este discursul fără cuvinte. Să te exprimi prin puterea de sugestie a personalității, să taci acele părți ce te reprezintă numai pe tine. Când ai exteriorizat totul în cuvinte, nu mai există nimic profund în tine, te-ai golit de conținut ca o păpușă de rumeguș. L-am întâlnit azi pe poetul Ion Alexandru; el face un efort teribil ca să vorbească, parcă ar scoate pietre de moară pe gură. Rostirea cuvintelor se produce cu mare dificultate, ca rostogolirea unor bolovani informi, ce nu se armonizează, lăsând mari goluri între ei; trebuie să sari din piatră-n piatră ca să poți să traversezi firul accidentat al acestei vorbiri greoaie. Mi se-ntâmplă des să mi

se spună că sunt ardelean, iar când le răspund că sunt oltean, se miră de încetineala cu care vorbesc. Dau vina pe strămoșii mei. „Este vorba despre niște ardeleni care-au coborât pe Olt și s-au oprit la Slatina, în drumul lor spre Roma“, le răspund, iar ei mă cercetează cu neîncredere. Am descoperit proba *tăcerii* în copilărie, în micile certuri cu sora mea; cel care vorbea întâi însemna că era vinovat. A păstra tăcerea cât mai mult era una dintre încercările la care mă supuneam foarte bucuros; voiam să-mi probez voința. Odată, n-am vorbit cu ea câteva zile în șir. M-a supărat spărgând oglinda cea mare și aruncând vina pe mine. N-am pârât-o, fiindcă ar fi fost un gest degradant să trădez o fată; ceea ce mă indignase fusese spargerea acelui obiect considerat, la vârsta mea de atunci, miraculos. Îmi plăcea să mă reflectez în oglindă, să stau ore întregi mut de admirație în fața mea, cel din geamul argintat. Credeam că sunt viu și acolo; întindeam mâna să mă mângâi pe obraz, să mă pipăi, dar e curios că nu atingeam oglinda, ci propriul meu corp real; senzația era de mare satisfacție: eram convins însă că întâlnesc pe cel dinaintea mea, ce mă privea cu mirare că exist, că arăt așa, că am ochi, gură, nas, mâini etc. Operația aceasta de *oglindire* mă răpea oricărei alte preocupări și eram în stare să uit de joacă, de foame și de somn, numai să fiu lăsat să stau oricât în fața oglinzii. Sora mea s-a supărat, i-ar fi plăcut să se uite și ea, dar nu avea loc de mine. Ea însă se maimuțărea, se strâmba la mine, pe când eu eram extrem de serios și, când se apropia de oglindă, îi întorceam spatele și plecam, ceea ce-o enerva în mod inexplicabil. De multe ori, se ascundea în dosul marii oglinzi, aștepta un timp până când eu mă instalam acolo și atunci, brusc, scotea o mână din lateral și mă înhăța; fiind pe întuneric, odată, m-am speriat extrem de tare, întrucât am avut impresia că eu cel din oglindă (adică dublul meu) vrea să iasă și să ia locul celui real. Am strigat alergând la mama și arătându-i înspăimântat către oglindă, fără să mai articulez nici un cuvânt.

Rămăsesem mut de frică. Mama m-a luat de mână și m-a dus după oglindă, unde am descoperit-o ascunsă pe sora mea. Nu m-am mai jucat cu ea o săptămână. Pândeam momentul când ea se ducea la joacă, cu alte fetițe, și atunci mă proțăpeam imediat înaintea oglinzii; mă fixam în ochi și stăteam așa nemișcat cât mai mult, ca să văd dacă pot să intru în ramă, în locul celuilalt. Aveam încredințarea că, prin tăcere și nemișcare, cele două imagini se vor suprapune una peste alta și că voi dispărea în oglindă, că voi trece pragul dincolo, în acea lume misterioasă din care venea spre mine dublul meu. Nu încape îndoială, îmi spuneam fără cuvinte, că rama oglinzii nu este decât un prag, o limită prin care se intră în alt spațiu. Simțeam că sunt necesare probe grele pentru a răzbi dincolo, dar, cu răbdare, eram sigur că voi reuși. Pe această stare de reflecție, s-a petrecut catastrofa; sora mea m-a surprins nemișcat ca un yoghin pe cale de a intra în apa statică a oglinzii și mi-a dat un brânci puternic să mă ajute. Am intrat cu totul și am trecut prin ea; dincolo nu era nimic, decât un spațiu complet gol, plin de pânze de păianjen. M-am îngrozit când am văzut că nu mai am în ce să mă uit, am început să urlu, fără să spun un cuvânt, când sora mea a susținut că am spart oglinda ca să văd ce era dincolo de ea; într-un fel, avea dreptate, numai că nu o spărsesem cu intenție, ci, dimpotrivă, eram total nefericit că mi se răpise această poartă de evaziune și visare. Am pedepsit-o tăcând. Din încercările ei repetate de a mă face să vorbesc, am înțeles câtă putere îți dă tăcerea, reținând din această experiență o regulă pentru comportarea viitoare. În școală, din cauza lipsei de comunicare, mi se spunea „mutul", ceea ce nu mă deranja deloc; când asistasem la jocul călușului, am observat că mutul era personajul cel mai important din întreaga formație, căci, dacă el trecea peste femeile sterile, acestea prindeau plod (așa se spunea!) sau le scotea din draci pe acelea „luate din căluș". A fi „mutul" însemna să fii cineva.

(*seara*)

Să fii gelos. Ce decadență! A spiritului și a corpului. Mă simt greoi în expresie, nu mai am logica tăioasă și nici ochiul distant de până acum; obraji căzuți, cearcăne vinete atârnând sub ochii înroșiți, puncte injectate pe corneea altfel albă. A intrat o moliciune în gesturile pe care le aveam vioaie, abrupte. A intervenit un fel de *rallentamento* în tot ce fac, nu mai am un program de viață precis, nu mă mai atrage, nu mă mai entuziasmează nimic. Sunt o moluscă fadă, flască. O cârpă cu care ți-ai șters mâinile și ai aruncat-o. Mă învârt într-un cerc: ce trebuie să fac, de unde până unde mi s-a întâmplat tocmai mie lucrul acesta? Mă întorc din nou spre literatură și o găsesc restrictivă, nu-mi folosește la nimic. Nu mai citesc din repulsie. Nu mai pot citi. Orice idee mă ocolește sau, dacă vine, nu mai am cu ce s-o acopăr; mă nutresc din carnea lecturilor trecute. Vorbesc la seminar și mă trezesc ridicol, fiindcă uitasem unele amănunte din *À rebours* al lui Huysmans, confundând pe Des Esseintes cu Dorian Gray. Asistentul m-a privit cu ironie. Doi și cu doi fac cinci: n-o iubesc, dar sunt gelos. Înseamnă că încep s-o iubesc din gelozie.

(*luni*)

E ger. Plecăm undeva cu mașina. Ea vrea să mă ducă nu știu unde. Nu sunt atent. Accept să mergem oriunde. Sunt ca un mecanism întors. Gheață, alunecuș, ne-am certat azi. Am hotărât să divorțăm. Are ochii ficși. Se uită înăuntru, ca și mine. Nu are reacții la ce spun, nici nu-mi confirmă că m-a auzit. Se urcă. Cheie. Motor. Accelerează puternic. Pornește. Schimbă. Virează la stânga pe Romei. Merge cu precauție până în Piața Romană. Se schimbă semaforul. Roșu. Frână. Derapează. Intră în cel din față. Dă înapoi. Îl lovește pe cel din spate. Se ferește către stânga. Poc! Bang! Zdrang! La dreapta. La stânga. Înapoi. În față. O mie de claxoane. Nervii șuieră. E disperată. Nu mai are control. Se zbate, o pasăre în

cușcă. Nu este scăpare. O văd decisă la orice. Intervin. Opresc motorul. Este epuizată. Îi prind mâna asudată. Zvâcnește, pulsează viu. Se zbate să exprime spaima. I-o strâng. O iau de umeri. Simt cum încordarea cedează încet. Se abandonează mângâierii mele. Degetele ei prind viață. Iradiază curent electric. Se agață de brațul meu într-o încleștare exasperată. Îmi smulg mâna cu furie. Cobor din mașină. O iau pe Iorga către Biblioteca Academiei.

(*noaptea*)

O mână mătăsoasă de femeie îndrăgostită îmi înconjoară mijlocul într-o îmbrățișare ușoară ; mă ține strâns și prin rochia subțire îi simt toate protuberanțele corpului. Mă conduce fără să pot să mă opun unde știe numai ea ; trecem printre grădini fastuoase, ne oprim în acele chioșcuri de vară, ascunse între plantele dese foșnind senzual ; nu trebuie să întârziem : „Grăbește-te !“, îmi spune ea de fiecare dată. Imediat ce ne prindem în brațe, se aprind lumini indiscrete, pe care nu știm cum să le ocolim, plecăm mai departe într-o goană amețitoare ; mâinile noastre se strâng într-o mie de tandrețuri, e o dureroasă căutare, un efort subteran de contopire. Corpurile se ating definitiv, trec unul în altul, se golesc vertiginos de văpaia dorinței ; noi ne precipităm spre locuri tot mai puțin ascunse, ne așezăm pe iarbă, ne privim ținându-ne de mână ; eu nu știu cine este, dar parcă știu dintotdeauna ; ea mă cheamă pe nume, dar cum de știe numele meu ? Abia atunci observăm atâtea umbre ce ne-nconjoară sub luminile artificiale puternice ; ne ridicăm în picioare, mâinile noastre nu s-au mai desprins, sunt foarte mulți cei care ne urmăresc, vin din toate părțile, ocupă spațiul din jur tăcuți, toți au arme de vânătoare în mâini. Iată, cel mai apropiat ține un arc mare pe umeri, cu săgețile prinse în tolba de la spate, are un grosolan cuțit vânătoresc la cingătoare ; cu dreapta, strunește doi dulăi, două bestii feroce care trag să se repeadă spre noi ; mai mult spre ea, a cărei carne albă s-a aprins acum ca o torță. Nu am

putut observa când i-au sfâșiat veșmântul, cu toții se aruncă spre ea s-o sfâșie: e o scenă mută, dar de o mare intensitate, precum în vestitele imagini ale lui Botticelli, *delitti d'amore.* Ea stă spășită, renunțând la orice împotrivire, când ogarii însetați de sânge ai seniorului castelului sar s-o devoreze (nu sar, au și sărit deja, căci, iată, pe pulpa ei se vede o mușcătură adâncă, iar sângele țâșnește în stropi mari, pătând carnea neverosimil de albă); mă avânt să opresc sacrilegiul, deschid gura să strig; în aceeași clipă, mă trezesc... Unde ești? De ce m-ai păcălit? Ah, sunt o victimă a vicleanului vis, mă arunc cu capul în pernă să-l continui, dar nimic; sunt treaz, nimic nu se întoarce, aud pendula bătând bang-bing, bang-bing, e ora două.

(*azi*)

Îmi opresc orice altă reacție, stau încordat și aștept clipa când plăcerea irumpe sălbatic în expresia feței; îi pândesc ochii și buzele și încerc să-i întrețin, să-i prelungesc acest gâlgâit agonic; acea frângere lăuntrică a trupului ca o moarte spasmodică, acea cutremurare a cărnii irepresibilă; am căpătat o știință specială în acest sens, dar constat că mă umple de orgoliu mai ales faptul că am această putere asupra corpului ei, că doar eu sunt capabil (așa îmi imaginez) s-o posed astfel; egoismul acesta e mai mare decât orice închipuire; a fi în stare să-ți renegi propria-ți participare pentru a te bucura de plăcerea corpului de lângă tine, ce numai atunci, dăruindu-se complet în act, este al tău, ți se abandonează total numai ție; e ceva pervers și demonic aici: a te menține lucid, a te înfrâna, a te amâna pe tine, pentru a face să se manifeste plinul (dumnezeiescul) în celălalt.

(*joi*)

Mi se pare foarte modern Platon în *Banchetul*, când vorbește despre „explicația pasiunii dragostei". Este evident că, aici, el face o pledoarie pentru „bărbăția" homosexualilor:

Fiecare dintre noi este o jumătate de om despărțită de întregul ei, cum ai tăia o plătică, făcând două dintr-una; și fiecare jumătate își caută necontenit frântura ruptă din el însuși. Acei dintre bărbați care sunt frântură din ființa ambigenă, numită odinioară androgin, iubesc femeile; din această categorie de oameni provin cele mai multe cazuri de adulter. La fel cu femeile iubitoare de bărbați și cu cele adulterine; ele își trag ființa din aceeași categorie. Cât despre cele ce-au rezultat din tăierea femeii, acestea nu dau nici o atenție bărbaților; înclinarea lor este tot către femei: heteristriile sunt din această categorie. De altă parte, cei ce provin din despicarea bărbatului înclină, cât sunt copii, înspre sexul bărbătesc și, întrucât ei înșiși sunt părți ale acestui sex, iubesc pe bărbați și-s bucuroși să trăiască împreună și legați de aceștia. Iată de ce dânșii sunt cei mai destoinici dintre copii și tineri: fiindcă prin natura lor sunt cei mai bărbătești. Afirmă unii că sunt lipsiți de rușine. E o inexactitate: nu din nerușinare fac asta, ci din curaj, din bărbăție și din caracter viril, fiind dornici de ce le este asemenea. Am o dovadă de seamă: astfel de exemplare, odată pregătirea terminată, sunt singurii bărbați care intră în politică. Apoi, când devin bărbați, ei iubesc pe tineri și, prin firea lor, nu dau atenție căsătoriilor, nici procreațiunii sau o fac numai siliți de datină. Plăcerea lor e să rămână burlaci...

(*azi*)

Mă obsedează E.: o refac aici, o aduc în memoria scrisă, o descriu de frică s-o reîntâlnesc și să n-o mai recunosc; să fiu tentat să-i schimb trăsăturile feței; acea paloare de hârtie a tenului fin, prea fin pentru aerul tare al câmpiei din cotul acela al Oltului, avea o pieliță subțire, transparentă, în care se conturau vinișoarele albăstrii, pulsând la tâmple, când afluxul de sânge sporea spontan; nu avea acea piele sănătoasă, arsă de vânt și soare a celorlalte colege din clasă; nici acea carne bătucită de muncă și mișcare, uscată, stoarsă de grăsimile acumulate de prea multă somnolență și stagnare; ea era plină; carnea ei făcea pliuri aristocratice, se lăbărța rubensian în lenevia rasei vechi; strămoașele ei stătuseră parcă generații întregi în umbra draperiilor grele ale alcovurilor interzise,

subțiindu-și tenul și sângele în acei pași numărați ai unui ritual subtil preparând treptat pentru arta de a fi femeie acele exemplare rare, pe care natura le iscă prin încrucișări neprevăzute; E. avea fruntea înaltă, abstractă; când se încrunta, făcea cute urâte și clipea des din genele negre și lungi; figura ei răspândea un aer de irealitate: da, iată, am găsit, părea portretul unei ființe pe care o văzusem într-un tablou de nu știu care pictor al Renașterii, un tablou apocrif; poate tocmai de aceea coborâse în real; la o neatenție a privitorilor, se amestecase printre ei, dar păstrase hieratismul gesturilor și paloarea ce mă chemau amețitor către o aventură neînscrisă în gena ființei mele; de aici și biografia secretă cu care se înconjura: nu se știe dacă avea părinți, stătea la niște mătuși scăpătate, profesoare la pensie, într-o casă boierească cu geamlâc, în fundul unei curți cu iarbă și flori laolaltă, nu prea plivite; vara pleca din orașul nostru, mergea undeva în Apuseni, de unde îmi scria o epistolă de o pagină și jumătate pe care eu o țineam tot timpul ascunsă sub pernă, să nu mi-o citească nimeni; am fost atât de exaltat când mi-a scris prima dată, scoteam plicul de o sută de ori pe zi și îl deschideam să văd, să mă conving dacă este scrisul ei, dacă nu cumva era o simplă iluzie a mea; o reciteam observând orice întorsătură a literelor; parcă văd acel scris rotund cu semne ovale, pântecoase, marcate de tendința cochetă de a lega codița lui *a* sau a lui *o* de consoanele vecine cu o eșarfă elegantă ca o îmbrățișare; nu mai știu ce-mi spunea în scrisoare, probabil toate banalitățile vârstei, dar important era faptul concret că-mi scrisese: nu uitase de mine; acesta, scrisul, devenind o cale misterioasă de a ne păstra într-un contact concret, căci ea atinsese acea coală cu mâna ei; ea a desenat acele litere borțoase, a mângâiat plicul; poate avea mâna umedă de emoție și ceva material din ea, poate partea cea mai intimă a ființei sale mi s-a transmis: pot s-o ating cu mâna, cu răsuflarea; acea ființă care numai către mine se deschide sinceră, scrisul fiind mult mai mult decât vorbele rostite, care durează numai cât vibrează aerul ce le absoarbe fulgerător; aceasta

fiind chiar dovada, rimanența materială a întâlnirii noastre concrete; el e acel martor fără de care existența nu este posibilă, noi jalonăm acești martori (îndosariind scrisorile) de-a lungul diverselor etape traversate și, astfel, mergem înainte: continuăm să trăim într-o agonie cotidiană, insesizabilă, tocmai din cauza martorilor ce ne dau sentimentul securizant; poate că există și acum acea scrisoare a ei, relicvă rătăcită în fundul unui scrin feciorelnic la mama acasă; o s-o întreb cu prima ocazie, când mă întorc acolo; da, ea avea într-adevăr acea stranietate a unei ființe coborâte din cadru, din „cadră", cum spunea mama ca să remarce frumusețea unei fete ce tocmai trecea pe strada noastră; o frumusețe ieșită din comun, străină, greu de reperat în realitate (de fapt, era venită de undeva, din alt loc, era o *alogenă*; prin însăși proveniența necunoscută, ea se înscria într-o descendență fictivă, ce captiva imaginația noastră: nu ne îndrăgostim de o fată, mai ales în adolescență, despre care știm totul), mersul ei țeapăn, rigid; un mers afectat de contesă, ce se știa privită din orice unghi și de către orice băiat, trezea în noi o reacție bizară de respect, pe care n-o aveam în comportamentul nostru firesc cu celelalte colege; n-am fi îndrăznit nici unul să-i adresăm cuvinte stupide sau s-o agresăm prin apropieri nepermise; dimpotrivă, ca niște cavaleri cu maniere galante, mai degrabă făceam scut cu corpurile noastre s-o ferim de orice intrus, de orice intenție vulgară venind din partea cuiva; așa se face că orice atenție din partea ei către oricare dintre noi se transforma în motiv de crâncenă invidie, dacă nu mai mult; astfel se explică exaltarea ce m-a cuprins când am înțeles că nu-i sunt chiar indiferent, că mă preferă între ceilalți pretendenți la atenția ei; primul simptom în acest sens mi s-a întipărit în memoria afectivă ca o cicatrice de neșters, a fost acea ciocnire involuntară cu pieptul ei, când i-am simțit sânii tari împungându-mă; avea niște sâni bombați, cam prea evidenți sub uniforma-i largă de liceană; ne aflam cu toții strânși grămadă în fața hărții înainte de ora de geografie: m-a rugat, cu o voce melodioasă (avea un mod al ei de a pronunța

cuvintele sincopat, lăsând să alunece vocea în interior, o voce lăuntrică și senzuală), să-i arăt pe harta mare din clasă o localitate minusculă, însemnată vag în labirintul de semne grafice indescifrabile, când cineva a împins-o sau m-a împins (obișnuitele glume proaste dintre adolescenți), și așa ne-am ciocnit violent, ne-am strivit piepturile unul de altul brusc, într-o încleștare (ne)dorită a cărnii ; pe brațe, pe umeri, carnea ei era moale, divulgând acele imperceptibile pliuri de grăsime aristocratică, dar pieptul m-a împuns dur cu două bolduri, două scuturări puternice ale energiei intime a corpului, scurgându-se din creier spre genunchii ce mi s-au înmuiat, făcându-mă să mă țin și mai strâns de ea, într-o îmbrățișare (ne)dorită, forțată de rapiditatea cu care s-au succedat toate ; nu știu dacă senzația ei a fost identică celei probate de mine, dar, de atunci, mă privea (dar ce înseamnă a privi din partea ei?!) mai des, se întorcea cu tot corpul către mine ; așa încât să se observe de către toți marea favoare ce-mi făcea doar mie, de care nu se rușina ; o făcea dinadins, să priceapă toată lumea ; se uita doar la mine, surâzându-mi fin, îndoind colțul gurii foarte puțin, cu ironie sau cu timiditate ; își masca fără a reuși deplin emoția bruscă, ce-i colora ca două pete obrajii albi ; vinișoarele albastre de la tâmple îi tremurau vizibil, se bâlbâia ușor ; a inventat o privire a ei când voia să mă cheme aproape (atunci, privea altfel spre mine ; eu simțeam această nouă nuanță, fiindcă nu făceam altceva decât să pândesc acest semnal), mă căuta cu ochii din fundul clasei sau din față ; o simțeam din locul în care mă aflam, o căutătură directă, penetrantă, tăioasă, ce mă scula din amorțeala așteptării, mă trezea din indolența clipei ; ochii ei negri mă străbăteau ca două lasere, un flux magnetic puternic mă împingea irezistibil către ea, chiar dacă mă simțeam ridicol în fața colegilor ce văzuseră cum mă transformasem ; îmi pierdusem aerul flegmatic și acea distanță disprețuitoare prin care îi dominam (atunci, am înțeles instinctiv că a te îndrăgosti este foarte periculos) ; ea nu mai avea nevoie să articuleze vocabule, să consume energie

verbală; era suficient să mă vrea lângă ea și eu simțeam aceasta, chiar de la distanță; îi preluam comanda printr-o telepatie bizară, deveneam rigid ca un golem comandat de un mecanism secret; porneam spre ea orb, îngrozit de ce mi se va întâmpla; până voi ajunge înaintea ei, mă voi împiedica de bănci, voi trânti cărțile colegilor, voi izbi vreunul fără să vreau; nu mai exista decât traiectoria dreaptă a mersului meu către ea, decât eu și ea: nimeni nu mă mai interesa, orice ar fi zis sau ar fi făcut, nu vedeam nimic, nu auzeam nimic și acest lucru devenise evident și pentru ceilalți; traversarea mea spre ea divulga o completă supunere, dată de comunicarea reciprocă a două ființe pure, ce se abandonează necondiționat una alteia; renunțând la ambiguitate, atracția ce se stabilise între noi era reperabilă de acum în clasă, creând izolarea noastră specială în masa amorfă, ca un cuplu ce se deosebește de ceilalți; tensiuni existențiale maxime se citeau în mimica noastră; de aceea ceilalți ne priveau cu invidie și răutate, cu gelozia dată de ceva misterios la care ei nu aveau acces; exista un ghiduș al clasei, un prichindel (se numea Crețu Ion), care, în pauza dintre ore avea un gest reflex: odată, mă împungea cu un deget în piept, fugind glonț până la ea și atingând-o pe braț: „Gata, am făcut contactul, pericolul de scurtcircuit este înlăturat momentan!"; roșeam amândoi, dar eram fericiți: simțeam o imensă bucurie, chiar prin recunoașterea stării noastre deosebite, de excepție, altfel decât a celorlalți, ce se reflectau în trăirea noastră, bucurându-se, trăind și ei prin noi; răutatea lor era o formă de admirație: acceptarea faptului că, în concurența instinctivă a vârstei, noi ne aleseserăm, ne selectaserăm ca exemplarele rasate ale micii colectivități în care trăiam și ne manifestam; era de ajuns ca ea să-mi trimită un semnal de chemare, că mă înființam imediat, decis să înclin genunchii, dacă mi-ar fi cerut: *agli ordini, Signoria Vostra, che cosa desidera? Il suo servo è pronto!* Nu se întâmpla, însă, acest lucru romantic; ea îmi cerea să-i arăt cum se rezolvă o problemă sau să-i împrumut o carte pe care o văzuse în mâna lui Irimescu; deși acesta îmi

era rival, schimbam între noi serviete de cărți pe săptămână; mă executam imediat; câteodată, venea la mine în bancă, în ultima bancă; stăteam totdeauna în ultima bancă singur, asta pentru a domina toată clasa; conservam un loc liber în bancă, pentru situația fericită că ea (ea putea fi alta, dar mereu Ea) va veni și se va așeza lângă mine din proprie inițiativă; da, ea venea (deși stătea în banca a doua, pe șirul dinspre fereastră, eu stăteam atunci pe șirul dinspre zidul interior), se așeza alături cu naturalețe, ca și cum ar fi fost ceva foarte firesc să stea acolo la o palmă de mine, să-i simt răsuflarea ușoară, să-i respir mireasma părului negru; din când în când, genunchii ni se atingeau involuntar; atunci câmpuri de înaltă tensiune vibrau în aer, corporalizând identic structura sentimentelor noastre; prin acea atingere a genunchilor se realiza un dialog secret, irepetabil, prelungindu-se neauzit de noi și de ceilalți; acolo, sub banca protectoare, la întuneric, ascunși de ochii iscoditori, se complăceau ștrengarii de genunchi într-un joc vinovat, se înțelegeau atât de bine între ei, nu se mai dezlipeau unul de altul; ea nota cu multă atenție explicațiile mele, se ridica și se întorcea în banca a doua; câteodată, uita să se mai mute, rămânea toată ora de matematică aici sau, cum s-a întâmplat de câteva ori, se muta efectiv în banca mea pentru câteva zile sau chiar pentru o săptămână întreagă; ce simțeam eu atunci nu se poate descrie; eram crispat de emoție ca un arc; remarc însă acum un lucru important: în acele câteva zile, în acele câteva săptămâni, m-am transformat radical, traversând avataruri nebănuite, într-un timp record; așa m-am educat din punct de vedere sentimental, am înțeles ce înseamnă profunzimea sentimentelor, m-am speriat de invazia lor neprevăzută precum revărsările de fluvii peste uscatul pașnic; nu știu cât a durat această *educație sentimentală*, dar știu că eram complet edificat, când am ieșit din liceu; aici și acum, din această cameră, mă străduiesc să refac acele senzații trăite de mine numai atunci: doar ele au importanță; sunt îndrăgostit de o ficțiune a mea, creată de imaginația adolescentului însetat de puritate, mă interesează modul de a fi al meu din

adolescență, aș vrea să-l prelungesc și acum; este unicul în care mă recunosc cu adevărat: chiar dacă o descriu, ea nu era decât gest, privire și cuvânt; în rest, toate erau auxilii, deși un val de căldură m-a înecat brusc, atunci când m-a luat de mână la ea în cameră, în acea cameră de fată, cam întunecoasă, cu multe draperii și perdele, cu zorzoane și brizbanțuri pe la mese și scaune; gâfâiam amândoi, cuprinși de o stare febrilă neînțeleasă; mi-a dăruit dicționarul lui Nădejde drept compensație; de fapt, era prima dată când mă chema la ea acasă, era prima noastră întâlnire într-un cadru mai intim; de obicei, ne întâlneam în parc, pe aleea Oltului etc.; dar acum era vorba despre violarea spațiului ei de intimitate, acel spațiu securizant în care nu are voie să intre nimeni; în acea zi, mătușile lipseau, cine știe dacă ea nu a pândit special această zi, mă întreb de ce lipseau, dacă ea n-ar fi pus la cale ceva, dacă n-ar fi avut în gând un anumit lucru, desigur că n-ar fi lipsit; observ că am fost de o naivitate crasă: dincolo de gestul de a o lua de mână, n-am putut să îndrăznesc mai mult; m-a toropit o căldură fizică imensă, probabil că ea aștepta să o sărut, cel puțin; poate era decisă la orice violență din partea mea; spaima adolescentului într-o situație ca aceasta întrece imaginabilul: intuiția ei nu a dat greș, a rezolvat scurt dilema în care mă aflam; ce să fac în camera ei, cum să mă comport; îmi tremurau genunchii, nu știu de ce aveam o emoție teribilă; a găsit singură soluția: „Iată aici o carte (dicționarul) în care e totul, toate cuvintele pe care tu nu mi le spui, aici sunt numite toate gesturile pe care tu nu ai curajul să le faci, dar eu nu am nevoie de cuvinte, eu te vreau pe tine, așa cum ești, prostule, găgăuță, ce să-ți fac dacă nu înțelegi nimic, de ce te crispezi atât, ți se vede tremurul până și în pupilele ochilor, îmi place această timiditate a ta; e păcat însă că tu mă refuzi, că nu ești copt, n-ai depășit încă spaima de sex, acea limită ce ne separă"; așa îmi vorbea fără cuvinte E., dându-mi cu tandrețe tristă dicționarul ce ne lega despărțindu-ne definitiv; idiotule, trebuia să-l refuzi.

(*marți*)

Nu mai mergem la facultate. Citim *Il Gattopardo* (mi l-a adus cineva din Italia ; e o ediție Felfrinelli, minusculă, elegantisimă). Îl invidiez pe Principe pentru arta de a sorbi acel *ozio* insesizabil naturilor plebee. „Noi nu avem gustul format ca să ne bucurăm de o asemenea decadență", îi spun lui A. Stăm în pat rezemați de perne ; când obosim să discutăm, facem amor, nu mai ieșim din casă, nici din cameră, îi spunem Floricăi să ne servească prânzul aici. Ies aburi din cuvintele și corpurile noastre încinse. Ne amuzăm la pagina unde Don Fabrizio, înainte de a ajunge la frumoasa Mariannina, are remușcări pentru că o înșală pe soția sa, Principessa Stella :

„Sono un pover'uomo debole", pensava mentre il passo poderoso comprimeva l'acciottolato sudicio „sono debole e non sostenuto da nessuno. Stella! si fa presto a dire! il Signore sa se la ho amata: ci siamo sposati a vent'anni. Ma lei adesso è troppo prepotente, troppo anziana anche". Il senso di debolezza gli era passato. „Sono un uomo vigoroso ancora ; e come fo ad accontentarmi di una donna che, a letto, si fa il segno della croce prima di ogni abbraccio e che, dopo, nei momenti di maggiore emozione non sa dire che «Gesummaria»! Quando ci siamo sposati tutto ciò mi esaltava ; ma adesso... sette figli ho avuto con lei, sette ; e non ho mai visto il suo ombelico. È giusto questo?".

Chiar așa ; e just ?

(*azi*)

O fotografie e mai autentică decât originalul viu ; în structura imaginii statice se reținen câteva contururi instantanee ale ființei mele, „cel care sunt" acum și care am devenit cu iuțeala fulgerului deja „eram", chiar în momentul când mașina fotografică a declanșat. Așa „eram" acum două zile, îți spui după ce

(*marți*)

Nu mai mergem la facultate. Citim *Il Gattopardo* (mi l-a adus cineva din Italia ; e o ediție Felfrinelli, minusculă, elegantisimă). Îl invidiez pe Principe pentru arta de a sorbi acel *ozio* insesizabil naturilor plebee. „Noi nu avem gustul format ca să ne bucurăm de o asemenea decadență“, îi spun lui A. Stăm în pat rezemați de perne ; când obosim să discutăm, facem amor, nu mai ieșim din casă, nici din cameră, îi spunem Floricăi să ne servească prânzul aici. Ies aburi din cuvintele și corpurile noastre încinse. Ne amuzăm la pagina unde Don Fabrizio, înainte de a ajunge la frumoasa Mariannina, are remușcări pentru că o înșală pe soția sa, Principessa Stella :

„Sono un pover'uomo debole“, pensava mentre il passo poderoso comprimeva l'acciottolato sudicio „sono debole e non sostenuto da nessuno. Stella! si fa presto a dire! il Signore sa se la ho amata: ci siamo sposati a vent'anni. Ma lei adesso è troppo prepotente, troppo anziana anche“. Il senso di debolezza gli era passato. „Sono un uomo vigoroso ancora ; e come fo ad accontentarmi di una donna che, a letto, si fa il segno della croce prima di ogni abbraccio e che, dopo, nei momenti di maggiore emozione non sa dire che «Gesummaria»! Quando ci siamo sposati tutto ciò mi esaltava ; ma adesso... sette figli ho avuto con lei, sette ; e non ho mai visto il suo ombelico. È giusto questo?“.

Chiar așa ; e just ?

(*azi*)

O fotografie e mai autentică decât originalul viu ; în structura imaginii statice se reținen câteva contururi instantanee ale ființei mele, „cel care sunt“ acum și care am devenit cu iuțeala fulgerului deja „eram“, chiar în momentul când mașina fotografică a declanșat. Așa „eram“ acum două zile, îți spui după ce

s-a uscat hârtia fotografică; vai, ce urât eram acum doi ani, când am făcut această poză, îmi trebuia pentru legitimația de bibliotecă; nu mă recunosc deloc în acest ins fotogenic, mi se pare că eram foarte slab pe atunci, iată ce claie de păr îmi creștea, nu am nici măcar mustață, nu se observă că trăiesc, aici parcă sunt un mort. Da, cuvântul a venit singur: a te fotografia înseamnă *a muri* puțin; orice fotografie este o încremenire a timpului, o contemplare a unui mort, o probă repetată a unei imagini ce se amână. Nu știu de ce nu-mi plăcea să mă fotografiez când eram în liceu, fugeam din grup ori de câte ori colegii voiau să combine o imagine colectivă, o „amintire", ziceau ei. A fugi de mașina fotografică era o formă de apărare instinctivă; obiectivul ei se insinuează în tine, îți pătrunde în intimitatea ființei, vrea să-ți fure secretul, să te expună nud înaintea celorlalți, care să te admire, să te scormonească avizi cu privirile lor curioase, să-și dea cu părerea, să te achiziționeze, să te conserve „așa", în acea atitudine pe care diabolica mașină ți-a smuls-o, fără ca tu să fi vrut. Ești deconspirat, n-ai fi dorit ca cineva să-ți privească imaginea nemișcată; nu este plăcut să simți material aceste priviri ce te caută, te bombardează cu un flux de neutroni porniți din energia vizuală ce se degajă în actul privitului, tu simți că ceva material din tine s-a fixat pe cartonul fotografiei; acel ceva reacționează prin impulsuri la distanță atunci când ești privit, impulsuri comunicate corpului tău viu printr-o ciudată telepatie. O prea deasă spionare a fotografiei cuiva comportă nervozitatea subiectului, până la apariția unei spaime existențiale, ce provoacă o neliniște permanentă. Este cazul marilor vedete, dezbrăcate de orice secret, vizionate în toate cutele corpului lor de lăcomia mașinii fotografice, insidioasă și penetrantă.

(*ieri*)

Italianul Umberto Eco vorbește despre *deschiderea* operei de artă dincolo de intențiile autorului ei:

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

Abbiamo dunque visto che: 1. le opere aperte in quanto in movimento *sono caratterizzate dall'invito a fare l'opera con l'autore; 2. ad un livello piu vasto (come* genere *della* specie *opera in movimento) esistono quelle opere che, già fisicamente compiute, sono tuttavia aperte ad una germinazione continua di relazioni interne che il fruitore deve scoprire e scegliere nell'atto di percezione della totalità degli stimmoli; 3. ogni opera d'arte, anche se prodotta seguendo una esplicita o implicita poetica della necessità, è sostanzialmente aperta ad una serie virtualmente infinita di letture possibili, ciascuna delle quali porta l'opera a rivivere secondo una prospettiva, un gusto, una* esecuzione *personale* (*Opera aperta*, Bompiani, 1962).

Iată de ce fel de lucruri se ocupă critica și estetica europeană în timp ce la noi se discută încă despre realismul socialist și despre măiestrie și meșteșug.

(*vineri*)

Ne batem cu bulgări de zăpadă la Muzeul Satului; aerul tare ne face exuberanți; mă intrigă o colegă de o grație înnăscută, ce pare că plutește, trasă în sus de aburul unei eșarfe roșii; tocmai atunci mă izbește un bulgăre de zăpadă în frunte: ai grijă, idiotule, asta ți-ar mai lipsi: să te îndrăgostești!

(*marți*)

E ger, ieșim la șosea, aerul înghețat taie obrajii ca briciul; n-am mănuși, mâinile mi s-au făcut sloi, stăm pe o bancă: A. îmi ia mâinile, le pune între pulpele ei, sub fustă; arș! e ca o plită încinsă. „Ce s-a întâmplat?" „Te doresc!"

(*miercuri*)

„Ce avem azi la seminar?", întreabă asistentul nostru de teorie nu pentru că vrea să facă maieutică superioară cu noi, ci pentru că efectiv nu știe care este tema seminarului; nimeni

nu știe. Deschide apoi Sainte-Beuve, în traducerea lui Pompiliu Constantinescu, ediția de la Fundația pentru Literatură și Artă din 1940, intitulată *Pagini de critică*, apărută chiar în seria „Critică", un volum impozant, cu o copertă portocalie, din care te ațintește funebră pasărea nopții. „Să vedem arta portretului la Sainte-Beuve. Cine citește? Luminița? La pagina 198, de la rândul: «Când vrei să judeci pe D-na de Sévigné sau pe D-na Maintenon și să-ți dai seama de firea lor, ești obligat să ai o idee generală și o teorie asupra lor. Pentru a pricepe cum trebuie, de pildă, ce era D-na Maintenon față de Ludovic al XIV-lea sau D-na Sévigné față de fiica sa și ce fel de sentimente sau pasiuni nutreau, trebuie să-ți pui mai multe întrebări asupra tinereții acestor două femei sau, și mai simplu, trebuie să-ți pui una singură, cea dintâi și aproape singura totdeauna, când e vorba despre o femeie: A iubit? Și cum a iubit?..."

Citim apoi, timp de două ore, o jumătate de pagină despre „Doamna Récamier" din *Causeries du lundi* și așa, cu comentariile pline de participare intelectuală ale Comăneascăi și ale Păunească, avansăm profund în teoria literaturii. Asistentul nostru foarte tânăr știe să aleagă bine textele, dar și contextele...

(*ieri*)

În timpul admiterii, când căutam sala pentru proba scrisă la literatură, mă izbesc pe coridor de o puștoaică blondă cu ochi violeți, toată numai cârlionți (cârlionț-cârlionț, vino să te iau în clonț!). „Și tu dai examen?" „Și." „Unde?" „În sala E" „Cum te cheamă?" „Mă cheamă Martin." „Martin și mai cum?", „Martin și basta." „Cum te cheamă pe buletin?" „Ascultă, cârlionțato, eu sunt un personaj literar, nu un ins cu buletin." „Bine, personajule, baftă! Dacă te interesează, pe mine mă cheamă Aurora." „Nu mă interesează deloc." Găsesc astfel, întâmplător, într-un pliu leneș al memoriei mele, care au fost primele replici pe care le-am schimbat cu A. când ne-am

întâlnit pentru prima dată; mi-a reținut atunci atenția tocmai naturalețea cu care ea s-a angajat într-un dialog gratuit înainte de a intra la examen: este clar, mi-am zis, că asta o să ia examenul, așa înfiptă cum este. Mă străduiesc, pe cât este cu putință, să nu falsific; chiar cred acum că așa ne-am vorbit.

(*acum*)

Văzul e simțul primordial. În fiecare dimineață, mă complac într-o stare ambiguă, până să iau contact cu topografia realului. Deschid ochii în întuneric, îi lărgesc cât pot, mă uit și nu văd altceva decât întuneric. Obiectele nu mi se trădează, nu încep să facă parte din realitate, cât timp nu le văd. Mă concentrez și refac mental inventarul camerei; acolo trebuie să fie masa, acolo scaunul, acolo oglinda; dar toate acestea nu sunt decât abstracțiuni. Ce este masa? Ce este scaunul? Ce este oglinda? Iată întrebări subconștiente, pe care nu le pot rezolva fără percepția vizuală nemijlocită. Senzația de plutire pe care mi-o dă pojghița de beznă a somnului mă aduce la o stare de liniște totală; întârzii întotdeauna la hotarul dintre existența mea nocturnă și existența mea diurnă: sunt fericit cât nu ajung încă să individualizez o formă precisă, un corp clar, un obiect real, totul este posibil, dar corpul meu nu există decât ca virtualitate. Mă întorc la starea de plasmă a întunericului din care am ieșit; chiar dacă încerc să pipăi realul cu degetul, nu pot da un nume materiei, căci numirea se realizează în primul rând ca diferență vizuală. Aprind brusc lumina și atunci obiectele mă invadează; ochiul le caută, le descoperă, le omologhează: sunt toate la locul lor, ceasul cu cuc, umbrela, tabloul, masa, caloriferul, papucul. Până nu le ating cu privirea, ele nu există, sunt în întuneric, în subconștient. Numai ochiul meu le-a scos din absență. Sting lumina; instantaneu, totul reintră în neant, nu rămâne aproape nimic în memoria mea activă. Mă simt foarte bine în întuneric, ochiul se odihnește, realitatea obiectelor dispare și rămân doar urmele lor. Totul

se desfășoară ca virtualitate; orice prezență a realului nu mă interesează, cât timp rămân nemișcat.

Această imobilitate e o formă a non-cunoașterii, o reîntoarcere spre virtualitatea embrionară, spre întuneric, spre somn. Sunt împăcat. Nu intru în panică. În somnul simțurilor, mă simt bine, retrăiesc starea naturală, când întunericul mă ocrotește, scoțându-mă din starea de veghe activă. Orice gest al meu în lumină este pragmatic: reduc mișcarea la minimul posibil, lărgesc întunericul. Modelizarea spațială a lumii divulgă o ontologie a ochiului.

(*duminică*)

Într-o duminică de 1 Mai, când eram la școala din Clocociov, am ieșit cu clasa afară în câmp să culegem fluturi și flori. Fără să-mi dau seama, m-am rătăcit de ceilalți, am luat-o de unul singur prin grâul ce-mi ajungea până la genunchi, atras de foșnetul acela misterios: mă uitam atent să nu calc pe vreo pasăre, aflasem că prin grâu se mișcă tot felul de păsări: prepelițe, dropii, rațe sălbatice. Călcând cu luare-aminte, n-am observat că mă îndepărtez de grup și că ceilalți nu se mai văd; foșnetul vieții din ierburi mă purta aiurea, când, deodată, am presimțit cum mă colindă fiorii unei spaime neînțelese; încet, din ierburi, ceva cald m-a invadat, suind prin tălpi în sus spre genunchi, spre șolduri, în piept, în brațe, în creier: era spaima singurătății. M-am cutremurat și, cu precauție, am ridicat privirea din ierburi; am făcut-o lent, să pot lua în stăpânire orizontul ce mi se deschidea vast fără margini cât vedeam cu ochii. M-am speriat și mai tare, mi se părea că mă aflu rătăcit singur într-un ocean. Atunci, de spaimă, o clipă, n-am mai auzit nimic; totul tăcea contemplându-mă, o tăcere la pândă ce așteaptă doar momentul propice spre a mă devora. În aceeași clipă, s-au declanșat muzicile; treptat, în schimbarea de percepție, am constatat că privirile mele mai întâi și apoi auzul meu au descoperit cântecul ciocârliilor și

zborul lor vertical. Mi-am proptit ochii în sus, îmbătat de o stare euforică nemaiîncercată vreodată. Am simțit că pot muri de fericire în acea clipă; era pentru prima dată când amușinam boarea morții concrete (orice copil refuză să accepte existența morții ca posibilitate concretă); mă sileam să păstrez în mine această senzație nouă, înțelegând că este ceva unic în această viață a mea de acum; „Ah, de ce nu mor, Doamne, aș vrea să mor", am murmurat fără să știu ce spun, dar intuind că sunt foarte aproape de gravitatea clipei. Să stai în coaja amiezii pe un câmp înverzit, să simți orizontul de foc cum picură lichid în iarba obosită de viață, să urmărești formele acelea pline de vitalitate jucându-ți pe retină și chiar să înțelegi că, atunci, se-ntâmplă ceva ce-ți este rezervat numai ție. Timpul stă, soarele se topește în aer și curge galben la orizont, pulsul vieții încremenește în tine, te cuprinde pe loc o durere subtilă a simțurilor și traversezi un moment de desfătare imaterială. Parcă e o coborâre în sine a voinței de a fi, o eliberare din forme, o smulgere către lumină. Ești atins de o tânjire leneșă, necunoscută și te lași să aluneci în iarbă ca într-un leșin amoros. E ca o posesiune totală a cosmosului. Te trezești ușor la o adiere de zvonuri, străluminat de aripa neantului. Începi să-ți reintri în trup cu emoție, cu voce suavă, îți chemi sufletul rătăcit primprejur și-l auzi cum zburdă încă poznaș, alergând după fluturii colorați. Îl aștepți cu răbdare, te apropii de el cu gura înmiresmată, îl ademenești cu promisiuni din povești, până când se prinde-n capcana pieptului tău. Ai o tresărire necontrolată, ca și cum ceva viu ți-ar fi intrat înăuntrul corpului, simți că ți se întâmplă un lucru nemaipomenit, dar nu crezi că ești tu acela; te uiți în jur cu stupoare, aștepți un semn să te-ncredințezi că n-ai visat. Ai uitat tot, ca și cum ai fi fost hipnotizat. Nimic nu mai există acum în tine care să-ți confirme că tu erai acela și că experiența aceasta extraordinară a fost chiar a ta. Deodată, trilul ciocârliilor devine banal, observi că, prin grâu, sunt doar pietre și mărăcini, nu ai nici o poftă să mergi mai departe, praful se ridică gros, te împiedică să

respiri, te înnecă; vezi că te afli pe un drum gloduros, pe care-l cunoști și pe care l-ai mai străbătut de sute de ori, nu îți amintești de ce te-ai rătăcit de ceilalți, dar, iată, îi vezi, s-au ascuns în acea meandră a văii și acum se aud strigăte, bătăi din palme; ei umplu spațiul de voci, se joacă, aleargă, nu mai rămâne nimic din singurătatea aceea a ta, nu se mai văd prin ierburi nici păsări, nici fluturi, nu se aud, nu se simt ciocârliile acelea, oare au existat cu adevărat? Te îndrepți repede spre un grup de colegi, te avânți cu ei să jupuiți acel șarpe-copil găsit din întâmplare pe răzorul înflorit, zgâindu-se la o vrabie. El, șarpele, nu e decât un element de decor acolo; „Copii, dacă o să găsiți un șarpe, o să-i scoatem pielea și o să vă arăt din ce organe se compune corpul său", spune brutal tânăra învățătoare, care abia acum observă că eu am lipsit pentru un timp: „Unde ai fost, M.?". Eu nu știu ce să răspund. „Să nu te mai îndepărtezi de ceilalți, că o să-ți chem părinții la școală!"

(*miercuri*)

Pe stradă. „Mă enervezi cu lăcomia ta erotică, tu privești bărbații ca pe niște tauri; «Veniți, sunt liberă, sunt gata!», le spui din priviri; nu ai nici o rușine, tu nu te rușinezi de nimic!" „Nu mă uit la ei, mă uit la bărbăția lor, nu-i împing să sară la mine, doar îi provoc, e o joacă a mea: mă distrez." „Joacă de c..." „Mă jignești." „Aiurea." Râde, poți să-i zici orice, s-o insulți, să-i faci cele mai proaste glume, nu se supără niciodată, cum ar face o fată simplă de la țară, care îți aplică imediat o palmă peste față dacă îi zici „proastă"; ea râde languroasă, se pisicește lângă umărul tău, își apropie obrazul de haina ta și toată lumea crede că i-ai făcut un compliment drăgăstos. Poate fi vorba despre o alintare intimă, posibilă între doi tipi tari ce se iubesc, mai știi; de aceea, sunt capabili să se certe oricând, să se insulte, să se bată chiar în fața tuturor, fără să le pese de ceva. E treaba lor, cine își poate permite să se bage între ei, ăștia sunt nebuni, se împacă

imediat și încep să-și bată joc de tine, mai bine lasă-i dracului să se omoare!

Dragă Martin,

Când o să ai odată timp, peste o zi, o săptămână, o lună, un an, o să te rog să stai și cu mine de vorbă, să-ți zic ceva. Oricum, îmi vine să vomit de ce mocirlă e pe lume, câtă destrăbălare, egoism, răutate (E vorba despre Mircea!).

Adu-mi, te rog, când ai timp și poți, Dürrenmatt! Eu tot supărată, tot singură sunt... Azi nu-mi cere să stau de vorbă cu tine, că nu pot, nu s-au limpezit încă lucrurile ca să trag o concluzie, cu toate că știu de pe acum care-i finalul. Să știi că am încredere nebună în tine; dacă spui cuiva, indiferent cui, de acest bilet, niciodată nu-ți mai zic nimic.

Eleonora

P.S. Totuși, dacă ai timp după ora asta, rămâi cu mine să-ți spun.

N-am avut timp. Mă plictisește această Eleonora cu suferințele ei amoroase.

(*vineri*)

De câte ori ies în stradă din conventul nostru de călugări din Matei Basarab, pe partea de vizavi, de la o fereastră situată la parter, mă întâmpină (sau, mai precis, „ne întâmpină") o ciudată arătare: are un cap smochinit, aninat prin sfoara roasă a gâtului de un corp dăulat, ce nu se vede niciodată în întregime de după pervazul geamului; e un fel de Pena Corcodușa, depusă literalmente în raza noastră vizuală de veacul fanariot. Nu știu de ce, dar, când trec eu, agitația acestei paiațe, smulsă din textul lui Mateiu și al lui Ion Barbu, întrece orice limită imaginabilă; se apleacă peste fereastră cu părul alb-sur, despletit în smocuri încâlcite din timpi înghețați; apariția ei este emblematică, ține un pieptene lucios de metal

în mâna tremurândă, cu care face gestul retezat de neputință de a se pieptăna, într-o mișcare largă către mine de a mă atrage, de a mă provoca. Eu mă feresc, căci, de multe ori, fereastra mi se deschide brusc în piept, lovindu-mă; ea se înfurie atunci ca în urma unui afront grozav, începe să împroaște cu mâinile prin aer, azvârlind în jur lovituri închipuite; dacă mă apucă râsul, mânia ei nu mai are margini; o ploaie de sudălmi grele, unse cu sosuri balcanice se scurg printre știrbiturile gurii, fonfăind în rafală toată gama muzicilor neauzite. Un cuvânt anume m-a persecutat ca o dulce chemare, dincolo de revărsarea peste toate muchiile boțite de triviul neîntrebuințării, dincolo de acidul excrementelor în fermentație aruncate scabros către mine, clătite printre gingiile fetide ale prăpastiei din gura aceea deschisă precum gura iadului. Cuvântul acela m-a oprit din râs, m-a înfricoșat, m-a întors către gravitate, spre acea zonă de suav eter în care ființa ei, cândva ușoară ca un fulg de voal, s-a înșurubat într-un dans al virginității cărnii. Nu mi-a mai păsat că m-a împroșcat apoi cu oale și ulcele pline de lături, că s-a smiorcăit, m-a umplut de zoaiele unei vorbiri deșuchiate, închise în putreda alterare a cărnii, m-a arătat cu degetul ca pe cel mai mare răufăcător, s-a îndârjit să mă aștepte când mă întorceam de la cursuri sau de la o agapă la Carul cu Bere împreună cu Bazil. Totdeauna mă aștepta proaspătă în reacții, vie, trează în insulte, ca o tânără amantă ce-și ceartă iubitul care o uită închisă în iatac pentru cine știe cine; dacă i-aș fi spus dimineața, când treceam spre Universitate, „Așteaptă-mă, iubito!“, ea desigur mi-ar fi răspuns prompt cu un șuierat voluptuos, cu acea moliciune a pronunției dată de corpul erotic: „Te aștept, iubitule!“. Toată ziua va sta acolo nemișcată, la postul ei, pândindu-mă să mă întorc și recunoscându-mă imediat, chiar dacă eram într-un grup numeros de colegi, ce mă tachinau împingându-mă spre fereastra deschisă. Cuvântul ei tandru spus numai mie, pe care-l țineam secret, este *berbantule*!

Ea nu a murit sau nu a murit de tot; el stă închis între patru pereți și citește tot ce este în legătură cu ea și el, o face să trăiască în jurnalul ei, în jurnalul lui, în notele și bilețelele altora, în tot ce a existat în atingere cu ființa ei. O recompune prin tot felul de „martori", care sunt însă total indiferenți de existența și moartea ei. În chiar această operație lucidă constă toată drama, căci el nu este indiferent, el este febril în a o căuta, în a scormoni tot și toate, spre a mai căpăta o dată probele că ea există, că nu s-a întâmplat nimic și acest lucru pot să-l confirme involuntar și martorii care nu știu că ea a murit; ei vorbesc despre ea ca despre o ființă vie. Numai el are nevoie să-și întărească această convingere prin alții. De aceea, se apucă să scrie ca s-o răpească din moarte. Moarta din text e vie: învie de atâtea ori în lectură.

My darling

Sunt la Zürig, am vizitat café-*ul Odeon, unde veneau Lenin, Mata-hari, Joyce, Tzara etc. Bă, am devenit celebră; mă uitam pe pereți să găsesc un loc unde să-mi scriu numele. Mă descurc cam greu cu germana. Cam căcăcioase nemțoaicele astea cu care m-am pregătit la București. Am luat o piatră în gură când am trecut în Țara Cantoanelor. Îți voi scrie de la Viena.*

Eu

Meine Liebe,

Disciplina habsburgică mă nevrozează; prea multă curățenie, prea mult stil înalt, îmi e dor de praful și mirosul de usturoi balcanice. Bă, ce-aș mai mânca niște mititei! Am colindat mai multe zile prin Künsthistorischemuzeum: să vezi Infantele *lui Velázquez, despre care știam de la tine, să vezi cât Breughel au; aici era de tine, genialoidule, dar ce să-i faci?! M-am dat în Roată în Prater până am amețit. Mâine fug la Veneția până nu se scufundă.*

Eu

Mio tesoro,

De-ai ști cât mi-ai lipsit în ceața lagunei, aici puteam sta împreună fără să ne vorbim, adică fără să-mi spui tu la tot pasul că sunt proastă, curvă și celelalte drăgălășenii. Ce bucurie să te plimbi pe canale în gondolă! Îți dai seama, mi se părea că, din clipă în clipă, am să-l întâlnesc pe Casanova: „Signora, questo è Ponte Rialto! Questo è il palazzo dove si fermava lord Byron! Signora, vuole andare alle isole?“. *Da, vreau să merg oriunde, numai să scap de obsesia ta.*

Eu

Mon amour,

Doar Parisul mă subjugă total. Ce n-aș da să-ți arăt locurile secrete cu care m-am împrietenit; nu poți iubi Parisul așa, printr-un coup de foudre, *trebuie să-i faci curte, să-l iei cu multe galanterii, ca pe madame Bovary; îți amintești câte mi-ai spus despre scena trăsurii despre care vorbește și Ion Barbu? Te-aș fi vrut într-o trăsură noaptea prin Paris. Mă arunc spre* Jeu de paume *în fiecare zi. Te doresc din nou ca o nebună! Îți voi raporta totul,* mon amour.

Eu

Mon cher,

Îmi pare rău că nu ești aici; încep să te uit vertiginos. „Partir c'est mourir un peu“. *Hai să mă sclifosesc puțin:* J'étais l'autre jour dans une société où je me divertis assez bien... *La Paris am fi putut să ne înțelegem, am fi refăcut firul rupt, l-am fi cusut cu arta amorului parizian, l-am fi lipit elegant cu subtilitățile limbii franceze. Bă, monstrule, am pipăit-o pe fund pe ciunga aia de Venus din Milo. Nu e nimic de ea, dar să vezi ce salivează babalâcii dându-i ocol și pozând-o din cur și din față; mă prăpădisem de râs.* „*Hai sictir*“, *mi-ai răspunde tu,* „*te lauzi ca o împuțită ce ești că ți-ai băgat fustele în Louvre*“. *Îți scriu zilnic.*

Eu

Nesuferitule,

Eu mă plimb singură prin Paris și tu te ții de dame la București. Bă, să știi că sunt și aici dame made in *România; ale dracului, se țin de chestii sofisticate, situând dama valabă între protagonistele vieții artistice pariziene. M-am văzut cu Vera L. După ce l-a dat gata pe englezul ei, s-a mutat la Paris; stă într-o chichineață sordidă la o mansardă din Les Halles, chiar în inima Parisului. Când intri pe o scară de serviciu, te sufocă un miros de putregai și mortăciune, că trebuie să ții mâna la nas ca s-ajungi până sus. Acolo intri direct într-o magazie de vechituri, unde Vera are un imens pat de lemn, deșălat de atâta întrebuințare, cu tot felul de văi și dealuri, că mai mult te rostogolești decât stai în el, așa că e preferabil să te așezi pe jos; îmi spune: „Pe jos le culc pe englezoaicele astea mizerabile, putrede de bani, dar care, în loc să meargă la hotel, vin la mine și preferă să doarmă pe sacul de dormit, încât calc pe ele când mă duc noaptea la* toilette*“. Dama, pentru că n-avea ce face, „pictează“. M-a ucis cu atâtea planșe, cu atâtea schițe; e obsedată de un laitmotiv: în toate se observă o singură preocupare, să deseneze toate cururile putanelor din zona Halelor. Oriunde te uiți, nu vezi decât hălci de muiere, fesele curvelor sunt analizate minuțios, expuse precum în celebrul tablou al lui Rembrandt de la Louvre. Le plătește 30 de franci pe oră ca să-i pozeze cu fustele ridicate, ca să vezi porcăria dracului! I-am zis: „Fă, dă-mi 10 franci pe zi și stau în pielea goală cât timp vrei tu“; nu, că nu o interesează decât o anumită conformație a coapselor, la acele femei deformate de meserie... Să nu crezi însă că este proastă. Ceva a intuit ea, cam unde ar trebui să caute. Să vedem dacă va reuși să convingă pe cineva. Mâine mă duc la teatrul lui Ionescu.*

Eu

Bă,

Azi am văzut La Cantatrice chauve *și* La Leçon *la Huchette; o baracă ordinară în cel mai rău famat cartier al Parisului:*

numai greci, balcanici, apaşi, curve cu respect. Un fost garaj, unde încap maximum 30 de persoane înghesuite de să n-arunci un ac. Le-a rupt botul nea Jenică, vine lumea ca la urs, tot timpul e plin. Actorii nu fac doi bani, dar „e Ionescu!"; ce mai, un român la Paris! Lume, lume, pe afară-i vopsit gardu', înăuntru-i... Mă, şi-şi bate joc de fasoanele balcanice, al dracului nea Jenică, nu se lasă până n-o dă cu iaurtul roumain. *Mă rog, nu m-a făcut să-mi sară pălăria din cap de admiraţie. Dacă erai tu, cum eşti nebun, te-ai fi ridicat să pleci la mijlocul spectacolului. Oricum, avem noi un Ionescu la Paris!? Asta-i chestia, că altfel nici nu s-ar băga de seamă că suntem în Europa. Am devenit deşteaptă, ca să vezi!*

Eu

Misoginule,

Mă refer, în orice fac, la sistemul tău de a gândi; acum observ că ai rămas în mine definitiv. Nu văd nimic, nu spun nimic fără să te imit pe tine, fără să te copiez în literă şi spirit. Am crezut că am scăpat de teroarea ta, fugind în străinie, dar nu reuşesc să mă smulg din păienjenişul puterilor tale de stăpân. Tu rămâi mai puternic, oricât încerc să mă eliberez. Mă amăgesc că exist doar, sub imperiul aparent al libertăţii. Comoditatea este zeul meu; nimeni şi nimic nu mă mai poate schimba. Vreau să fiu fericită, vreau să fiu eu. *(Vezi câte expresii ţi-am preluat!) Nu ştiu ce numesc alte femei fericire, dar eu nu leg acest lucru exclusiv de bărbat. Mă spovedesc acum ţie, în speranţa că voi scăpa de obsesia ta. Poate aşa mă voi lecui. Ciao.*

Aura

Dragul meu,

Trebuie să-ţi povestesc ce s-a întâmplat atunci, după ce tu m-ai părăsit. În aceeaşi zi, disperată, am plecat pe munte cu intenţia să mă sinucid. Ajunsesem pe traseul alpin de la Predeal fără să mă gândesc unde merg. Deodată, m-am trezit

singură, doar eu și muntele, așa cum mi-am dorit totdeauna. Urcușul a devenit brusc periculos, pietrele de care mă agățam se desprindeau alunecând în prăpastie; fixam un picior, căutam un colț cu degetele răschirate ale mâinii, îl încercam de câteva ori, mă țineam, mutam alt picior după ce mă încredințam de soliditatea punctului de sprijin (îți amintești de teoria mea despre punctul de sprijin, *fără de care o femeie nu se poate realiza?); mișcam cealaltă mână, căutam loc pentru piciorul stâng, pentru piciorul drept; o mână, cealaltă mână, din nou piciorul stâng, piciorul drept; mi s-a sfâșiat bluza, mi s-au descheiat nasturii: un sân s-a atins de piatra rece, zgrunțuroasă, dură; am suferit pentru o clipă un șoc la impactul fizic cu stânca, o coliziune neașteptată, m-am oprit scuturată de un impuls necunoscut și, pentru moment, am pierdut controlul situației; puteam să alunec: ceva rece (și* pur, *ai spune tu) urca în mine, se strecura material prin contactul cu sânul, se împrăștia în sânge, în oase; mă înmuia, mă leșina ca într-o plăcere irepetabilă (era să strig la amintirea acelei clipe când noi doi împreună, în acea duminică dimineața, ne-am întâlnit corporal); puteam să alunec: bluza sfâșiată, piatra, sânul aderând amoros la stânca muntelui dur; nu-mi trebuia decât o clipă de amețeală: mi-am revenit ca să privesc în sus; creasta nu se vedea, un picior, celălalt, ce aștept? O mână unde o sprijin? Cealaltă mână unde o mut? O dată, încă o dată...*

P.S. Te iubeam, și totuși, cu trupul îngrămădit în alte brațe, te-am înșelat; ca femeie, era periculos să fiu sclava iubirii mele revărsate numai în tine; tu m-ai fi respins, scârbit de atâta dăruire, ca orice bărbat.

P.P.S. Aceasta e scrisoarea ce vei primi când eu nu voi mai fi.

Nu s-a mai semnat în nici un fel; era o modalitate de a rupe orice comunicare, de a se păstra într-un spațiu de neutralitate unde nu mai intervin alte pulsiuni exterioare. A scris ultima scrisoare chiar pentru a crea acea distanțare necesară. Poate că mințea, dar a vrut să-i dea satisfacție. A recunoscut o culpă nedovedită, pentru care el decisese că nu mai puteau fi împreună. A fost generoasă, făcând asta ca să-l scape de obsesia ce-l măcina necontenit. E posibil ca cei doi să nu se fi întâlnit cu adevărat decât în aceste scrisori pe care cineva, romancierul, le răsfoiește acum fără să știe cât de mare a fost combustia interioară ce le-a nutrit. Oare suntem mai autentici în litera jurnalului decât în viața reală?

Un posibil sfârșit de roman

Țigara de foi mai fumegă între degetele lui; dâra ei de fum, șarpe capricios în aer, este un semnal permanent că aici au loc arderi intense; lângă fotoliu s-au strâns mormane de mape, scrisori împrăștiate, maldăre de dosare, caiete de diferite mărimi: unele ofilite de vârstă, altele ferfenițite de prea multă răsfoire; actul lecturii presupune o acțiune fizică, hârtia otrăvitoare este întoarsă cu o mână catifelată sau este aproape smulsă prin gestul brusc, îndoită la colțuri, frământată, apăsată, desfoiată; ea, foaia, nu se poate apăra (otrava, ca formă de rezistență și apărare, se folosea în epoca feudală contra unor regi prea îndrăgostiți de această plăcere a cititului: a citi este un mare lux – e mania perversă a regilor; ei citeau cu atâta patimă, că mulți s-au lăsat sărutați de cărți ca de o iubită supremă, un sărut de carte otrăvită, iată o născocire rafinată, posibilă doar în spațiile unde există o îndelungă tradiție a cititului), cum nu se poate apăra nici o femeie agresată de dorințele unui rege; el citea cu o mare distincție, (nu este vorba despre haina de gală pe care o îmbrăca Machiavelli când trecea în bibliotecă!); se poate nota un mod aparte de a se apleca asupra scrisului, o înclinare imperceptibilă a corpului în față, acea atenție ce o acorzi unei doamne fără să o agasezi, te înclini spre ea cu corpul foarte puțin; ea simte acel curent de afinitate ce-l emană întreaga ta ținută, simte că este privită cu diferență-deferență: își ascute sensibilitatea, trece pe nesimțite la acea comunicare intimă fără cuvinte, fără alte

semnale, în afară de magnetismul corporal ce crește instantaneu. Dintr-odată, aerul e mai dens, o mișcare, o frecare a corpului de alt corp provoacă scântei electrice; țârrr-țârrr, o sonerie îl smulge violent din citit (n-am observat telefonul ascuns decât acum), s-a aplecat în partea dreaptă a fotoliului în care se îngropase, a apăsat pe un buton, a tras afară receptorul: „Alo!“, „...“, „Cum?“, „...!“, „Nu se poate să fi murit!“, „...“ „N-avea voie să moară!“; scoate aproape un strigăt ce sună strident în liniștea vătuită cu cărți a camerei; are o voce pe care o aud prima dată, plină, profundă, atrăgătoare, promițătoare, ademenitoare; privește neîncrezător spre telefon, l-a așezat pe podea, așteaptă parcă o dezmințire, o revenire asupra știrii, tace ca până acum, fără să aibă aerul că ceva deosebit s-a întâmplat, ridică receptorul, formează un număr, sunt aproape (chiar lângă urechea lui), aud orice inflexiune a celuilalt răspunzând cifrat: „Ai văzut-o?“, „Nu“, „Ce făcea?“, „Nu mi-au spus“, „I-ai transmis?“, „Da“, „Ce-a răspuns?“, „Nu vrea“, „De ce?“, „Nu vrea!“, „Atunci faci ce“, „Nu pot“, „Trebuie“, „Nu pot“, „Cheam-o aici“, „Nu vine“, „Promite-i“, „Nu vine“, „Amenință-o“, „Nu vine“ (vocea se rupe, se fragmentează în cioburi, în ciorchini de sunete ce se aleargă, se fugăresc; nu e decât o formă de energie sonoră, o permutare de sonuri manifestându-se în sine, sonorizare suavă, sumbră, surâzând autosurprinsă):

ai văzut-o
nu
ce făcea
nu mi-au spus
i-ai transmis
da
ce-a răspuns
nu vrea
de ce
nu vrea
atunci faci ce

nu pot
trebuie
nu pot
cheam-o aici
nu vine
promite-i
nu vine
amenință-o
nu vine

(Operația de aranjare a elementelor materiale distribuie un sens acolo unde vârtejul entropic ucide corpul pufos, umed de viață al cuvântului, ca o nară de cal în galop pe suprafața albă a zăpezii.) Luă telefonul în mâini, îl apropie de piept, îl strânse afectuos ca pe o ființă, apoi îl ascunse în nișa din care-l scosese. Se ridică din fotoliu. Merse către ușă. Trecu prin fața oglinzii. Se uită în oglindă. Se opri. Un obiect mătăhălos în poziție simetrică. Acesta e un corp de bărbat matur. Se apleacă. Șterge oglinda. Imaginea dispare. Apare o alta. Un adolescent timid. Șterge oglinda. O alta. Un bărbat în prima tinerețe cu contururi tăioase. Șterge oglinda. Un obiect mătăhălos în poziție simetrică. Chiar el. Ocoli colțul mesei. Se îndreptă spre coridor. Traversă glasvandul. Se apropie de ușă. Ascultă. Se auzi ceva din afară. Se aplecă. Privi prin vizor. Deschise, întinse mâna. Primi un plic. Mulțumi. Se întoarse. Închise ușa. Traversă coridorul strâmt. Se izbi de colțul cuierului de metal. Își duse mâna la umăr. Se uită la plic. Îl cântări. Continuă să meargă. Ocoli colțul mesei. Se opri lângă masă. Se așeză în fotoliu. Se sprijini cu cotul de marginea mesei. Lăsă plicul să cadă pe masă. Se uită la plic. Îl luă în mână. Îl întoarse. Îl aruncă. Rămase așa indecis, privind o fotografie din vitrina cu cărți. Ne apropiem și noi de vitrina cu cărți. Luăm fotografia. O privim. O descriem. Iat-o:

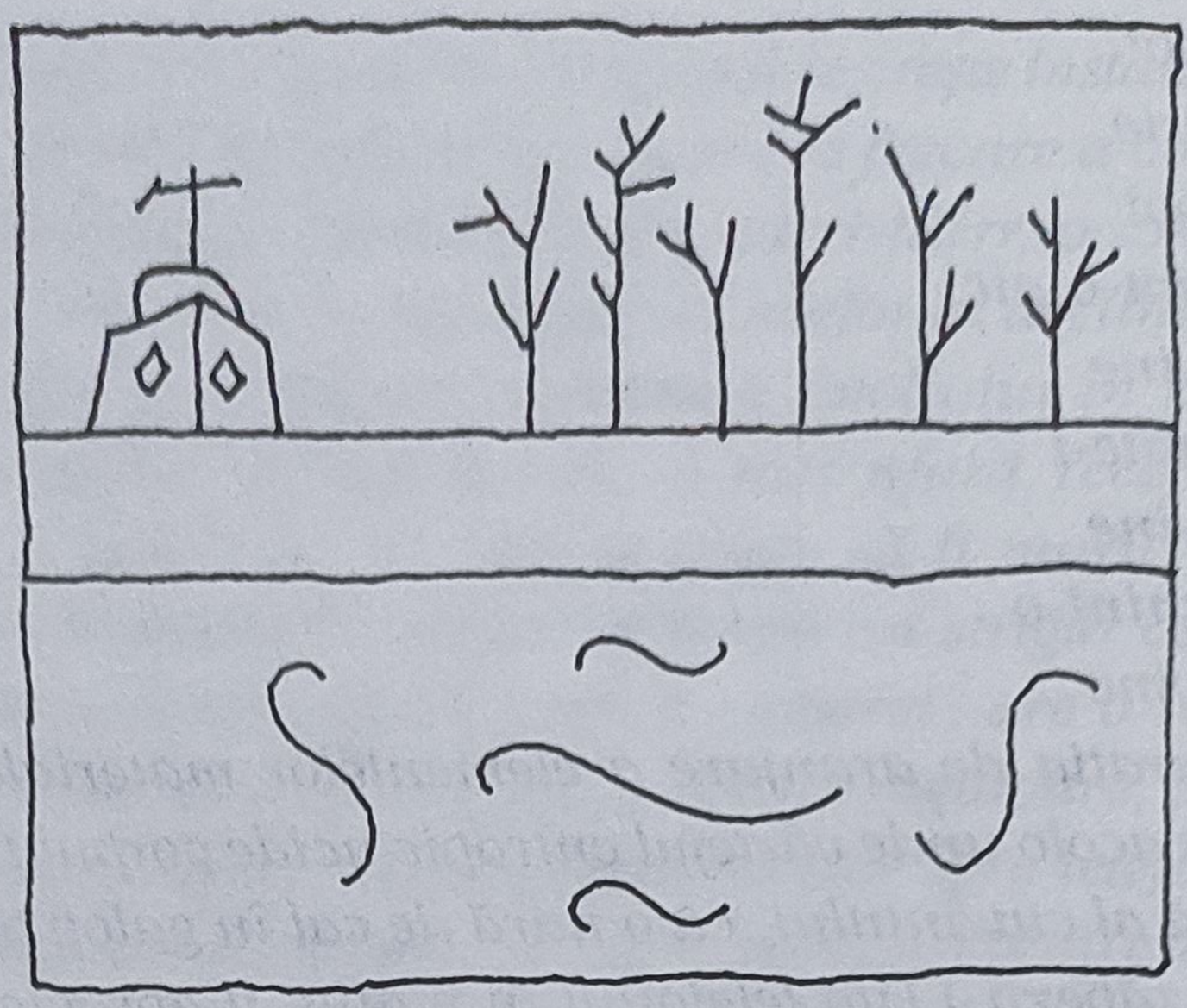

Fotografia este în alb-negru; predomină staticul dat de prim-planul unei suprafețe lucioase (e gheața unui patinoar), pe care alunecă piruetând o siluetă; perspectiva statică o arată ca pe o figură desenată, o păpușă dansând pe gheața sidefie, având piciorul drept (imaginea surprinde partea dorsală a personajului) întins perfect (e puțin cam scurt, cu acea îngroșare vizibilă și puțin deformată spre coapsă), formând un sistem de paralele cu mâna dreaptă întinsă (are degetele rășchirate într-o crispare evidentă, dată de efortul de a realiza geometria mișcării) și adusă aproape exact la nivelul vârfului piciorului; prin înclinarea bustului spre dreapta, înclinare cerută de vârtejul în care e înscris întregul corp, de altfel, destul de scurt, cu un mijloc aproape insesizabil, între umerii strânși în corsetul gri al costumului și înfoierea rotundă a poalelor, ce lasă imperceptibil să se construiască ipoteza existenței unor ciorapi-chilot acoperind tăietura largă dintre piciorul întins, foarte realist conturat, și celălalt picior, aruncat în față puțin îndoit (de aici și deformarea dată de scurtimea aproape la jumătate față de celălalt, precum și subțirimea caraghioasă); mâna stângă e îndreptată înainte, ca și piciorul stâng, căutându-se și aici un posibil paralelism; gâtul e scurt,

pornit direct din umeri, dar înșurubând un căpșor rotund, bine proporționat cu restul ansamblului, dirijat spre o mișcare mai mult cerebrală decât corporală; expresie a unei voințe neobișnuite, ce se lasă surprinsă de întreaga atitudine, de înșurubarea sigură în dans pe suprafața alunecoasă a gheții zgâriate de o piruetă, fără un efort aparent; dar, de fapt, întreaga geometrie a mișcării, mai mult statică decât dinamică, circumscrie consumul unei energii extraordinare, ce explică chiar perfecțiunea sub care ni se prezintă vârtejul piruetei, reluat de reflexele umbrei lăsate de pâlcul de arbori goi ce taie imaginea în planul al doilea, unde în fund se văd câteva case nu tocmai înalte, și, mai conturată, prin tăietura ogivală a ferestrelor apropiate, un fel de capelă sau morgă, cu un turnuleț acoperit de zăpadă deasupra, și un suport metalic prelungit într-o giruetă, ce se mișcă în direcția vântului sau a curenților de aer iscați de diferența de temperatură; imediat, sub sau lângă această construcție, se văd o mulțime de siluete umane, masate pe o linie delimitată de trunchiurile arborilor, ca în perspectiva dată de Breughel cel Bătrân în tabloul acela celebru de la Künsthistorischemuzeum cu tăierea pruncilor; mai în stânga, se observă un morman de zăpadă, ce se interpune între linia copacilor (și a spectatorilor neimplicați) și a doua linie, a celor masați la marginea gheții (mai apropiați deci de dansatoare și mult mai implicați în acțiunea de a o privi decât ceilalți), ce sunt distribuiți în mod entropic, fără să pară atât de atenți la ce se întâmplă pe gheață și mai degrabă atenți la propria lor imagine, ce va fi imortalizată pe peliculă (aceasta, fotografierea, *fiind mai importantă decât existența agonică a dansatoarei); un tată își ține degajat de mână doi copii de o parte și de alta și se întoarce atent către o femeie tânără, cu haina de blană strânsă pe corp, cu mâinile înmănușate, reunite pe ombilic (desigur, acesta nu se vede, fiind acoperit de veșminte), ca loc geometric al corpului; ea privește distrată, cu capul într-o parte la șirul celorlalți privitori, fiecare foarte intrigat de cum va ieși în fotografie sau dacă va ieși*

pornit direct din umeri, dar înșurubând un căpșor rotund, bine proporționat cu restul ansamblului, dirijat spre o mișcare mai mult cerebrală decât corporală; expresie a unei voințe neobișnuite, ce se lasă surprinsă de întreaga atitudine, de înșurubarea sigură în dans pe suprafața alunecoasă a gheții zgâriate de o piruetă, fără un efort aparent; dar, de fapt, întreaga geometrie a mișcării, mai mult statică decât dinamică, circumscrie consumul unei energii extraordinare, ce explică chiar perfecțiunea sub care ni se prezintă vârtejul piruetei, reluat de reflexele umbrei lăsate de pâlcul de arbori goi ce taie imaginea în planul al doilea, unde în fund se văd câteva case nu tocmai înalte, și, mai conturată, prin tăietura ogivală a ferestrelor apropiate, un fel de capelă sau morgă, cu un turnuleț acoperit de zăpadă deasupra, și un suport metalic prelungit într-o giruetă, ce se mișcă în direcția vântului sau a curenților de aer iscați de diferența de temperatură; imediat, sub sau lângă această construcție, se văd o mulțime de siluete umane, masate pe o linie delimitată de trunchiurile arborilor, ca în perspectiva dată de Breughel cel Bătrân în tabloul acela celebru de la Künsthistorischemuzeum cu tăierea pruncilor; mai în stânga, se observă un morman de zăpadă, ce se interpune între linia copacilor (și a spectatorilor neimplicați) și a doua linie, a celor masați la marginea gheții (mai apropiați deci de dansatoare și mult mai implicați în acțiunea de a o privi decât ceilalți), ce sunt distribuiți în mod entropic, fără să pară atât de atenți la ce se întâmplă pe gheață și mai degrabă atenți la propria lor imagine, ce va fi imortalizată pe peliculă (aceasta, fotografierea, *fiind mai importantă decât existența agonică a dansatoarei); un tată își ține degajat de mână doi copii de o parte și de alta și se întoarce atent către o femeie tânără, cu haina de blană strânsă pe corp, cu mâinile înmănușate, reunite pe ombilic (desigur; acesta nu se vede, fiind acoperit de veșminte), ca loc geometric al corpului; ea privește distrată, cu capul într-o parte la șirul celorlalți privitori, fiecare foarte intrigat de cum va ieși în fotografie sau dacă va ieși*

suficient de clar ca să fie recunoscut de către ceilalți ; e vorba despre aceia care n-au fost de față la acest eveniment, neavând posibilitatea să fie imortalizați, adică i-mortalizați, *și care vor dori să se agațe de imaginea lor ; să fie într-un fel martori ai acestei întâmplări unice (momentul fotografierii), fie și prin delegat ; vai, observ că eu nu mă văd prea bine din cauza mâinii drepte a dansatoarei, care mă acoperă pe jumătate ; ca să vezi, domnule, toanta asta mă fură, îmi răpește dreptul de a fi imortalizat ; ah, am să fac scandal, am s-o reclam : dar ce crede ea ? Că am venit să casc gura degeaba, să mă uit la ea cum se scălâmbăie măturând gheața cu fundul ei cât o baniță ?* (*Pe verso scrie* Concursul republican Cluj, decembrie 1958, *dar nu se știe dacă acest scris aparține dansatoarei sau vreunui spectator, rămâne să cercetez și să vă comunic mai târziu.*) *După ce se lăsă privit de fotografie pentru un timp indefinit, întinse din nou mâna ; o mână uscățivă, bine proporționată, fermă în gesturile de a apuca și de a ține, o mână care desigur ar fi putut îndeplini și alte mișcări decât aceea de a lua în posesie aceste obiecte numite cărți, obiecte absolut nefolositoare din punctul de vedere al celor ce nu le citesc. (Acum se înțelege exact că personajul nu are nici o aptitudine, nici o calitate ; este chiar omul fără calități, care mai poate fi numit și cititor.) Mâna sa apucă iar plicul aflat pe masă, îl deschise cu fermitate, găsi o hârtie pe care o citi. Făcu doi pași decișI spre un alt punct al bibliotecii. Scoase caietul cu scoarțele albastre lucioase. Luă un pix negru. Scrise : „A murit. Nu se poate să fi murit. Nu avea dreptul să moară. Dar dacă nu a murit ?!“. Oare ce-o fi citit el acolo ? Vom afla cu altă ocazie.*

Jurnal de monstru

Când am scris pentru prima dată (și singura până acum) despre Marin Mincu, în speță despre *Intermezzo*, m-am lovit, plin de inocența vârstei, de o reacție ciudată din partea redactorului-șef al respectivei reviste: „Dar de ce vrei tu să scrii neapărat despre Mincu?“. „Păi, nu scriu despre Mincu, scriu despre *Intermezzo*...“ „Bun, dar de ce?“ „Cum de ce? Mi-a plăcut cartea.“ Răspunsul ăsta n-a făcut decât să dea naștere unei grimase pline de neîncredere. M-am simțit atunci ca un mic arivist, gata să pupe poala oricui pentru a răzbi în societatea secretă a criticilor literari. N-am înțeles nici până astăzi ce favoruri aș fi putut obține din partea lui Marin Mincu, nici ce se înțelege la noi prin independența criticului literar. Dar asta-i altă discuție...

Avem în față o carte apreciată la apariție, în 1984, de Nicolae Manolescu, de I.B. Lefter, de Cornel Moraru și de mulți alții. Ar trebui pus accentul foarte sănătos pe data de apariție a cărții: 1984. Fără referire la romanul lui Orwell, ci, mai curând, la paradigma scriiturii din epocă, la noutățile pe care le propunea cartea pe piața literară românească: autoreferențialitate împinsă la extrem, aplicarea semioticii literare în mod vizibil pe pânza structurii romanești, utilizarea unor „documente reale“ în bucătăria romanului, intervențiile unor actanți autonomi ce supraveghează derularea lecturii etc. Era vorba foarte clar despre un nou prozator, tobă de teorie și plin de curajul de a o utiliza din plin în ceea ce scrie. Lucru și mai uimitor: el sărea direct în tagma romancierilor (asta dacă acceptăm faptul că *Intermezzo* este un

roman), ocolind traseul relativ lin și „formator“ al prozei scurte, atât de plăcut optzeciștilor. Marin Mincu își încercase până în acel moment norocul cu poezia, critica de întâmpinare sau teoria literară. *Intermezzo* a fost, după părerea mea, un act de curaj: atât din motivele enumerate mai sus, cât și din cauza asumării unei identități cu actantul masculin.

De ce ar fi acesta un act de curaj? Pentru că vocea aparține unui misogin antisocial, violent, unui mizantrop suferind de titanism. Nu e un personaj care să stimuleze empatia manifestă a cititorului. E un lucru imposibil, mai ales când îl vezi exclamând cu satisfacție după ce a reușit să facă dragoste o oră vorbind la telefon în același timp... Un personaj fără îndoială puternic, singur, dorindu-și această singurătate ca pe un test suprem de rezistență.

Dar să revenim la structura cărții: două jurnale independente care se întâlnesc abia în final pentru a pune între oglinzi paralele o relație amoroasă/sexuală/orgolioasă între cei doi diariști. Partea diaristică este încadrată de o ramă teoretică/descriptivă ce amintește de celebra nuvelă a lui Cortázar în care personajul-cititor din fotoliu urmărește în carte scena care-l conține: „V-ați dat seama, iubiți cetitori, parantezele acestea nu au decât rolul de a ne face din când în când cu ochiul, într-o dulce familiaritate, prefăcându-ne concilianți și răbdători, așa cum ne stă mai bine, mai ales la începutul unei atât de dificile întreprinderi [...]; dacă el se plimbă, mă plimb și eu, dacă el fumează, fumez și eu, dacă el se uită la fotografii, negreșit mă uit și eu, dacă el citește, citesc (da, dar «cine va mai scrie romanul?», o să întrebe un individ tradițional, «dar ce, un roman se scrie?», o să-i răspund, «un roman se citește; cel mai comod lucru e să scrii un roman citindu-l!»), sigur că da, iată soluția; la revedere, ne mai vedem la sfârșitul lecturii, era să spun «la sfârșitul ro...», dar de ce să fie un roman, poate fi orice altceva, un dosar de scrisori, o mapă de fotografii, biletele de la cunoștințe, jurnale intime sau mai puțin intime, simple note de lectură, *collages* din toate acestea la un loc etc“.

Încerc acest text după ce am recitit, la distanță de câțiva ani buni, ediția din 1984 a romanului: știu că cea pentru care scriu

postfața este redusă de autor, care a înlăturat din balastul textual: jurnalul feminin, al lui A., ducea confesiunile din postpubertate până la relația studențească pe care o are cu M. Era interesant de urmărit trecerea din copilărie înspre o adolescență destul de candidă, marcată de eterna îndrăgostire, apoi spre o tinerețe blazată, aflată sub semnul sexualității descătușate, dar frigide. Devenirea lui A. e urmărită acum doar din perspectiva umplerii golurilor lăsate de varianta diaristică a lui M.: e interesant de urmărit cum copila candidă se va transforma într-o devoratoare de bărbați și cum acest lucru își pune amprenta asupra gândirii în mod pozitiv (ca profunzime și ca ascuțire a intuiției morții). Cu cât distanța dintre cei doi actanți se mărește, observăm că modul lor de a gândi și de a simți devine aproape similar.

Veți rămâne uimiți la contactul cu scriitura lui M.: e un hibrid între Camil, Gib Mihăescu, Holban și titanismul unui Papini... Atât în autoanaliză, cât și în exprimare, M. pare un personaj cunoscut: poartă în sine datele unei experiențe de lectură arhicunoscute. Și dacă tot am amintit de Papini, nu-l putem lăsa neamintit pe Eliade, cel din *Huliganii*. Monstruozitatea lui M. de acolo se trage.

Avem de-a face în *Intermezzo* cu un duel agonic între două monstruozități, cea a femeii și cea a bărbatului; prima este devenire, se construiește în contact cu alteritatea – mai precis, cu bărbații –, a doua se prezintă a fi matură din fașă, este de natură patologică, consecventă cu sine, în sensul seducătorului kierkegaardian, cel pentru care seducția este pur act autotelic: „Nu îmi face plăcere, dar o posed din orgoliu; în geamătul ei fericit e atâta candoare, atâta viață, că stau la pândă cu toate simțurile mele să prind cât mai mult din secretele ființei ei ce susură, susultă, șoptesc, se zbenguie, se joacă, se alintă, libere numai în act. Plăcerea mea maximă este să asist la plăcerea ei, să simt resortul intim ce o face să se zguduie convulsiv ca și cum ar fi prinsă de ceva nepământean și în această ipostază devin mai puternic, îmi descopăr o forță, o energie de stăpân absolut. Sunt Dumnezeu în negativ".

De ce totuși jurnale?

„A scrie înseamnă a sfărâma legătura care unește vorbirea cu mine însumi, a sfărâma raportul care, făcându-mă să vorbesc către tine, îmi dă vorbirea în înțelesul pe care această vorbire o are prin tine, căci ea te interpelează, ea este interpelarea care începe în mine pentru că sfârșește în tine. A scrie înseamnă a rupe această legătură..."[1] Jurnalul este expresia perfectă a singurătății esențiale: ambele personaje încearcă atât să depășească această singurătate, cât și s-o păstreze intactă (de unde și mișcările de tip recul în care se află implicate).

Creatorul de jurnal scrie tocmai pentru a regăsi vorbirea esențială, limbajul Sinelui, caută un feedback din partea conștiinței: sau, așa cum scrie M., acțiunea netrecută imediat în cuvânt își pierde orice însemnătate. Astfel, suntem tentați să susținem faptul că cel ce simte necesitatea ontologică a jurnalului este un nevrotic ce trăiește în continuare fantasme ale corpului „îmbucătățit" – *sparagmos* –, absența *Gestalt*-ului ca „formă ortopedică a realității" implică o percepere „îmbucătățită" a Sinelui. Lipsa imaginii speculare nu permite accesul, fie și aproximat, la identitate. Viața dependentului de această notație zilnică este „pigmentată" de „stări de oroare și beatitudine pasivă"[2]. O altă problemă ar fi și specularea adăugirii lui Lacan din 1966 la „stadiul oglinzii", care afirmă că, la recunoașterea imaginii, pe lângă *infans*, participă și unul dintre părinți, cel mai iubit. Recunoașterea imaginii acestuia duce la recunoașterea propriei imagini. Astfel, în continuarea ideii prin care afirmam singurătatea emitentului în fața suprafeței speculare, ne dăm seama că perpetuarea scriiturii diaristice nu este altceva decât o continuă defulare a unui psihotic ce nu-și găsește liniștea.

Acestea ar fi implicațiile *inter-frame* ale romanului, cuprinse între marginile vagi ale parantezelor auctoriale. Se simte din plin lectura aplicată cu atenție textelor lui Eco (a se citi nota din

---

1. Maurice Blanchot, *Spațiul literar*, Editura Univers, București 1980, p. 22.
2. *Apud* Elisabeth Roudinesco, *De la Sigmund Freud la Jacques Lacan. Istoria psihanalizei în Franța*, selecția textelor, traducere, note și postfață de G. Brătescu, Editura Humanitas, București, 1995.

jurnalul lui M., unde acesta citează din *Opera aperta*, pentru a exclama contrapunctic și dezamăgit că la noi încă se discută despre geniu, măiestrie etc.).

Romanul ar mai putea fi citit și prin prisma laturii sale „de scandal" (cel puțin pentru acel moment): sunt aluzii clare la personaje foarte cunoscute din viața literară, pe care cinicul și mizantropul, monstruosul M. le taxează fără milă. Nici nu s-ar putea altfel: avem de-a face cu un personaj care citește opt ore pe zi, care ține să-și afirme superioritatea, care instigă polemica fără milă (chiar față de propria persoană), care, în fine, seamănă scandal pe oriunde trece – aici îl recunoaștem pe Marin Mincu fără nici un dubiu, cel puțin pe acel Marin Mincu ce a fost astfel etichetat de către confrații săi literari. Ce m-a atras spre această carte, de când am citit-o prima oară, a fost tocmai contrapunctul adus acestei virilități nevrotice: jurnalul lui A. conține destulă candoare pentru a dizolva din fierea lui M. Și, până la urmă, în ciuda faptului că femeia îl înșală, ea este cea care duce actul până la capăt. Nu m-au putut convinge pledoariile lui M. împotriva sinuciderii: simple sofisme. El este, în cele din urmă, cel slab...

Dacă *Jurnalul lui Dracula* mi s-a părut că încalcă prea mult, exagerând, limitele impuse de datele istorice, cred că această carte, scrisă în 1984, este cel mai bun roman al lui Marin Mincu, rămas extrem de actual din foarte multe puncte de vedere. Putem, în acest an 2007, să încercăm, de exemplu, o comparație valabilă cu *Luminița, mon amour*: vom descoperi același gen de roman autoreferențial, același impuls de a prinde în scris momentele de criză, numai astfel reușind o deplină conștientizare a vieții, dar și o exorcizare a demonilor trecutului. Iată că ne trezim, prin acest exercițiu, în fața unei dileme: a fost Marin Mincu, prin acest roman, cu mult înaintea prozei practicate în epocă ori romanele actuale s-au întors la niște etape arse cu prea multă ușurință în anii '80?

Bogdan-Alexandru Stănescu

Referințe critice selective

Ioan Buduca: *Un roman non-fictiv?*

Criticul Marin Mincu publică [...] o carte pe coperta căreia scrie, cu litere mai mari decât ar fi fost necesar, „roman". Închei însă lectura acestei cărți și te întrebi: am citit, oare, într-adevăr, un roman? Știi că romanul a devenit de multișor un gen indefinibil și că orice poate fi numit așa (chiar și o carte de versuri a lui Florin Mugur), știi că romanul este balena albă a literaturii moderne, un Moby Dick ce fascinează exact în măsura în care reușește să impună ideea (mitul?) că poate înghiți orice: epic, liric, jurnal, epistolă, comentariu critic, discurs teoretic, parabolă, parafrază, autoreferențialitate, desene animate și desene inanimate. Acest *Intermezzo* care se autointitulează „roman" (sau acest roman care se autointitulează *Intermezzo*) ce este? La o primă privire, ai spune că este dialogul a două jurnale: „Jurnalul lui A.", adolescentă la vârsta liceului mai întâi, studentă apoi, erotizată până în vârful unghiilor în tot acest timp, și „Jurnalul lui M.", student cu orgolii genialoide, împărțit între o viață erotică pe cât de absorbantă, pe atât de contradictorie și lecturi ascetice de critic în devenire; la pagina 376, după ce de mult ai început să bănui acest lucru, are loc intersecția jurnalelor și obții certitudinea că M. din jurnalul lui A. este M. din jurnalul lui M. și că A. din jurnalul lui M. este A. din jurnalul lui A. Prin urmare, *Intermezzo* ar fi un roman de dragoste realizat prin intersectarea jurnalelor celor doi protagoniști. Dacă ar fi așa, judecata noastră de valoare ar fi simplă: *Intermezzo* ratează această interesantă modalitate romanescă,

întrucât, din păcate, jurnalul lui A. nu are nici o calitate literară, el putând interesa doar ca document psihologic și ca formă de veleitarism literar (orice jurnal publicat cade în ghilotina judecății estetice ca fiind publicat tocmai întru o atare valorizare). Dar apare aici o problemă. Nu A. își publică jurnalul, ci Marin Mincu i-l folosește într-o construcție care se autointitulează „roman". Are în acest caz documentul o expresivitate involuntară, care să-l facă funcțional în planul literaturii și, deci, literar? Mai că ar fi avut una, dacă Marin Mincu ar fi redus la minimum fragmentele acestui document neliterar. Dacă *Intermezzo* ar fi cuprins, în schimb, doar jurnalul lui M. (care este și interesant, și literar, cu o expresivitate lipsită de orice efect al involuntariatului), „romanul" n-ar mai fi putut să se subintituleze chiar așa. De ce a ținut, atunci, criticul Marin Mincu să obțină un roman din materia unei jumătăți de roman (vrem să spunem că, totuși, jurnalul lui M. este și un roman sau, mai exact, un fel de bildungsroman al criticului în ucenicia-i estudiantină)? Un răspuns destul de plauzibil ar fi acesta: întrucât este mare posibilitatea ca „Jurnalul lui M." (Martin, în carte) să fie chiar jurnalul autorului cărții (Marin, în viață), autorul cărții a încercat să evite expunerea sa în public, ca personaj non-fictiv, cu toate sincerităţile pe care de obicei un autor le pune în seama unui personaj fictiv ori le lasă spre publicare post-mortem. Dacă așa stau lucrurile, este de înțeles de ce Marin Mincu își publică această parte din jurnalul său sub măștile prestigioase și înșelătoare ale unei construcții de tip romanesc. De neînțeles este însă altceva: de ce, ascunzându-se într-o casă a ficțiunii, criticul lasă apoi toate ușile și ferestrele deschise, ca orice trecător să poată înțelege că, de fapt, acolo locuiește un personaj non-fictiv? Romanul spune mai mult decât explicit „*Madame Bovary c'est moi*". Dacă *Madame Bovary* era totuși un roman fictiv, *Intermezzo* refuză orice retorică a ficțiunii (consemnându-se, teoretic, din interior, refuzul) și te trage de mânecă spre a nu greși cumva: eu sunt un roman non-fictiv. Singurul său element de retorică romanescă este un pseudonarator care, batjocorit în stilul „desantiștilor" din 1983, este construit ca un personaj de gradul zero. Identificabil cu lectorul romanului (și deci al jurnalelor și scrisorilor protagoniștilor), autorul refuză să

intre în text, fiind prezent doar printr-o scăpare pe care presupunem că o și regretă deja: „Acum se înțelege exact că personajul nu are nici o aptitudine, nici o calitate: este chiar omul fără calități, care mai poate fi numit și cititor“ (vezi p. 417). Paradoxul face însă ca autorul absent să fie singura prezență literară (și umană) a acestui „roman“ – ca protagonist ce este o non-ficțiune a jurnalului său. Nu ne dăm seama de ce nu a evitat Marin Mincu acest regretabil paradox. Îi era mai simplu să-și asume sinceritatea ca ficțiune fictivă, decât să-și propună non-ficțiunea reală ca non-ficțiune artificială. Mai ales că există numeroase pasaje în jurnalul său în care se fac observații de elementar bun-simț narativ că orice încercare de captare a autenticității existenței conduce spre instaurarea unei retorici și a unei ficțiuni.

Iată-ne, așadar, în fața unui roman non-fictiv pe care nu mai știm cum să-l citim. Dacă-l citim în legea romanescului, trebuie să observăm ratarea jumătății sale feminine. Dacă-l citim în fărădelegea non-fictivului, trebuie să regretăm artificiile sale de construcție romanescă. Din această dilemă noi neputând ieși, propunem cititorului să facă abstracție (dacă poate) de subtitlul cărții și să o citească într-un alt cod. Pe de o parte, ar fi necesară lectura jurnalului lui A. ca document de psihologie feminină aflată în căldurile fermentației erotice adolescentine și postadolescentine. Găsim, cu o asemenea lectură, un personaj involuntar și neliterar care, realmente, ar merita să fie scris de mâna unei scriitoare capabile de la fel de multă sinceritate sentimentală nesofisticată de nici o retorică. E în jurnalul lui A. substanța unui personaj (al persoanei întâi) care conturează un teribil bovarism al virginității și o năucitoare lipsă de finețe și de geometrie a erotismului adolescentin. Pe de altă parte, jurnalul lui M. ar trebui citit simultan ca document al vieții autentice a criticului *in nuce* și ca literatură (critică, proză, eseu, jurnal), conștientizând iluzia autenticismului său. Găsim, într-o astfel de lectură simultană, un năzdrăvan *monsieur Bovary* (care nu este altul decât criticul tânăr), suspendat într-o contradicție deloc rizibilă între viață (trăire) și lectură (scris), un orgolios genialoid care își mortifică pulsiunile autentice ale sufletului pentru a se închide într-o piramidă a spiritului și un sentiment ipocrit care duce dorul vieții

nesofisticate chiar acolo, în balsamul orgoliilor sale genialoide. Romanul (sau bildungsromanul) acestui critic tânăr merită și el scris de mâna cuiva capabil de la fel de multă sinceritate sentimentală (și intelectuală, ca M. în jurnalul său). Despre implicarea intelectuală a lui M. ar fi însă mai greu să rostim judecăți definitive, jurnalul său este prea puțin unul de lecturi (cum nu este, de pildă, cel al lui Radu Petrescu) și mult mai mult unul de viață, unul în care cel mai adesea lecturile sunt comentate ca *act* și ca *actio*, iar nu în concretul diversității și sugestiilor lor. Lectura este prezentă, dar nu ca atare, ci ca filtru prin care experiența trăită începe să joace iarăși rolurile literaturii.

Intermezzo este un interesant experiment literar, scris de un expert al literaturii, astfel încât expertul să pară dizolvat în propria sa potențială calitate de personaj sau atunci când calitatea sa de potențial personaj abia anunță pe viitorul expert.

Viața studențească, nr. 49, 5 decembrie 1984

Ioan Bogdan Lefter: *Jurnale, scrisori și-un narator*

Să reținem modelul creator la care Marin Mincu aderă: acela al autorului care dublează „inspirația" cu un atent control critic, implicarea cu detașarea. Model socotit superior și esențial pentru proza națională, ilustrat și de alți romancieri de răscruce, cum sunt Camil Petrescu și Nicolae Breban: „În mod hotărât, romanul românesc începe să existe cu adevărat abia atunci când își impune să răspundă rigorilor unui program" (interviu de Tania Radu, *Flacăra*, nr. 83, 1985, p. 9). Autor al „epocii experimentaliste", cum singur o numește, Marin Mincu afirmă că romancierul ei „nu mai recurge la o singură modalitate narativă; el schimbă continuu perspectivele și registrele spre a fi mereu în miezul realului și a reuși să-l absoarbă în discursul său. Pulverizarea perspectivei narative are o justificare precisă; astfel, sondajele devin paradigmatice, capătă adâncime, apropiindu-se de rezultatele poesiei" (*ibidem*, p. 15). Surprinzător pentru un romancier cu program și mai ales pentru un critic-teoretician, Marin Mincu

reușește să se și contrazică într-un punct, pledând pentru „eul dictatorial“ presupus de scriitura de tip jurnal, situație binișor opusă – parcă – „pulverizării“ tocmai invocate. Una peste alta, cu exagerări, scăpări și fără nici un strop de emfază, e de reținut modelul creator în cauză. Susținându-l, Marin Mincu se raliază și el eforturilor unei întregi – și mai tinere – generații literare.

Intermezzo se deschide cu „Un început posibil de roman“ și se închide cu „Un posibil sfârșit de roman“: scurte capitole [...] susținute de o voce naratoare emancipată, încrezută chiar, cultivată și ironică. Începutul pendulează între două maniere narative: una strict descriptivă, „obiectuală“, reluare a scriiturii de tip *nouveau roman*, și alta colocvială, adresare către „iubiții cetitori“, cu miza pe efectul deconspirării convenției romanești. Cele două maniere se împletesc continuu, într-un joc isteț de perspective, gata-gata să se suprapună: în aceeași clipă când „privim“ cutare detaliu din cadru, ni se și face cu ochiul și frazele devin în acest fel relative, obligându-ne să le citim în funcție de poziția lor în text și de contextul cultural pe care îl actualizează [...].

Întreg acest tir încrucișat are drept rezultat conturarea a două personaje interesante. Și M., și A. se cred „deosebiți“, destinați unor experiențe ieșite din comun și unor succese pe măsura înzestrării lor „excepționale“. Despre amândoi aflăm tot felul de lucruri, pe mai multe filiere: opinii ale unuia despre celălalt și – firește – despre ei înșiși, deopotrivă în planul prezentului lor studențesc (la filologie) și în cele ale copilăriei și adolescenței trecute. M. (Martin) notează de multe ori pasaje memorialistice, în timp ce din jurnalul lui A. (Aurora Barnea, numită de toată lumea Aura), între începutul și sfârșitul datând din perioada studenției, sunt transcrise însemnările anilor de liceu. Încă de la 15 ani (în 1959), A. e stăpânită de un veritabil complex al „victoriei“. Relațiile cu colegii și colegele de școală și de cartier, cu „idolii“ în care vede posibilul amor al vieții ei (sic!), apoi antrenamentele de patinaj artistic și tot ce ține de anturajul sportiv intră într-un fel de „viziune“ a existenței ca simplă competiție: victorii și înfrângeri, etape către împlinirea unui destin înalt, singular... Amuzant pe multe pagini, jurnalul adolescentei A. împletește stilul exaltat, metaforic și simbolist specific

vârstei cu contabilitatea strictă a evenimentelor zilei [...]. Pe măsura trecerii timpului, evoluția ei se oglindește în temperarea treptată a agresivității scriiturii, tot mai fluidă, abstractă, „poetizantă“ (gen: „Nu puteam fi ca voi. Ca să pot rezista, m-am fardat mai mult ca voi. [...] Eu eram altceva. N-am coborât în voi decât atât cât să vă cunosc“ etc., p. 332). Asta în timp ce comportamentul fetei – consemnat în jurnalul lui M. – capătă, prin compensație, o anume doză de siguranță de sine, mascând atât cât se poate deziluzia descoperirii unei distanțe dintre ideal și realitate. Nici M. nu-și deschide prea mult jurnalul, menținut la înregistrarea efortului său benedictin întru asimilarea intensivă a fondului cultural și, ca urmare, exprimarea marelui său talent literar. Paradoxul e că amândoi, deși au intenția de a oferi jurnale ale unor ființe de excepție, se păstrează fără voie pe o linie comună și, în loc să apară ca individualități irepetabile, devin tipuri: adolescenta veșnic patetică, pierdută după idealuri vaporoase, respectiv junele veleitar (filolog), tânjind după celebritate... M. mai cu seamă e victima unui puternic complex de superioritate: își tratează de sus colegii și profesorii (drept pentru care A. ajunge să scrie în jurnal: „În lumea noastră, ceea ce ești tu se cheamă geniu. Providență divină, dacă ești, ajută-l să se realizeze!“ [sic!], p. 320); are impresia că n-are nimic de învățat de la nimeni și adoptă poza lecturii continue, în timp ce alții se bucură de plăcerile prea mărunte ale studenției („«Ce faci, Martine? Nu mergi la dans?» «Nu. Mai am de citit trei volume și termin»“ [sic!], p. 342; altădată, M. declară: „N-am timp, trebuie să citesc!“, p. 140). Tip „dur“, nu e de mirare că-i place Jack London (*cf.* pp. 29-31). Altfel, își alege destul de grijuliu lecturile și preferă să noteze în jurnal despre Barthes și Eco. Incomod, obraznic, uneori cinic, M. e destul de greu de suportat. Mai mereu teatral fără voie, își închipuie la un moment dat drept *alter ego* pe... Mephisto: „Parcă cineva mă atrage [...] spre oglindă. Brusc, le întorc spatele celorlalți, care așteptau [...] să închin cu ei. Mă apropii de oglindă, ridic paharul: «Noroc, Mephisto!». Poate că, pentru o clipă, i-am zărit imaginea [...], dar repede, fulgerător de repede, [...] s-a estompat. A rămas acolo doar chipul crispat al unui ins

macerat de o caznă interioară teribilă. Era chipul meu“ (sic!, p. 36) [...].

Simpatic în asemenea momente, M. e alteori cu adevărat profund și reușește bune pasaje de jurnal, cu idei și cu finețuri de scriitură [...] la pp. 338-340, o bună „nuvelă“ fantastică derulată pe mai puțin de trei pagini, în maniera ambiguă a lui Mircea Horia Simionescu, la limita dintre seriozitate și [auto]ironie, când într-o parte, când în cealaltă). [...] Reușit se dovedește și planul rememorărilor, cu câteva bune scene din copilărie (mai ales episodul „percheziției“ năstrușnicului copil, [...]) și cu indicarea unei surse a comportamentului său ulterior: „această veghe maternă, această formă de implantare a unui complex de superioritate în fața celorlalți, pe care mama mea mi l-a indus în mod cât se poate de natural“ (p. 71). M. transcrie și câteva pagini „dintr-un jurnal în versuri regăsit“ (pp. 205-215), de calitate, fluxuri lirice expresioniste, informe, intense. Poezia, proza (jurnalul) și critica (considerațiile despre literatură din jurnal) intră – așadar – toate în compoziția ambițioasă din *Intermezzo* [...].

Un plan important al romanului e cel autoreferențial. Jurnalul lui M. conține multe pasaje despre ideea de jurnal și de roman, ivite de-a lungul divagațiilor personajului despre literatură, dar valabile (și) pentru *Intermezzo*. Asupra vieții și textului, realității și ficțiunii, M. nu încetează să mediteze. Ironizează însemnele în care a înghețat viața cutărei familii presupus nobile („papirusuri, blazoane, sceptre, coroane, diplome, inscripții, medalii, fibule, firmane, devize, decrete, tiare, turbane, steme, sigilii, signature pe tot felul de documente, în toate limbile evropenești și asiatice, mă rog, [...] toată limfa aristocratică a rasei sale de principi decrepiți, scursă în praful terfeloagelor“, p. 23), însă revine de nenumărate ori asupra situației: evocă împrejurările în care a ajuns la un început de conștiință a scrisului, constatând că textul poate deveni real, „autentic“ (reluare, în fond, a mitului Galateei, [...] constată că povestirea devine autonomă, eliberându-se de legătura cu adevărul faptelor ei, [...] descoperă că „limbajul este insuficient spre a exprima ceea ce eu am mai autentic“, [...] insistă asupra avantajelor jurnalului: „Fragmentarismul jurnalului este poate cea mai apropiată formă de discursul nud. Între

cioburile discursului rupt, încerc să recuperez intervalele realului“ [...], se îndoiește iarăși de autenticitatea paginii scrise („Mă străduiesc să prind autenticul, dar acesta se estompează numai ce l-am privit; până să scriu despre el, deja s-a creat o prăpastie între ceea ce cred că am văzut și ceea ce vreau să scrijelesc pe suprafața albă a colii“ [...]) și face dintr-o întâmplare din copilărie o frumoasă parabolă a oglinzii și a textului, care ar merita o analiză separată [...].

Asemenea atitudine programatică prelungește în practica (dacă „practică“ o putem numi!) romanescă teoria autenticității pe care Marin Mincu o expune, polemic față de „romanul mimetic“, convențional, care „simulează încă o falsă iluzie a vieții prin intermediul unor mijloace epuizate de aproape un secol“ (din același interviu citat la început). Scriitura de tipul jurnalului ar fi o șansă de recuperare a autenticității: „nu pot să mai accept iluzia *mimesis*-ului romanesc practicat de alții cu disimulată ingenuitate. «Sinceritatea» jurnalului se află în implicarea în scriitură a eului narant“ (*ibidem*). *Intermezzo* ne arată că ideile lui Marin Mincu din 1984-1985 le avea M. încă din jurul lui 1960. Într-o miercuri, acesta din urmă notase: „Vine Alain Robbe-Grillet la o întâlnire cu studenții și ne vorbește despre noul roman; noi mai facem biografie și amintiri din copilărie în romanele ce se scriu, precum *Morometii* și *Desculț*. Bine că mai există și *Patul lui Procust* și *Bietul Ioanide*“ (p. 300). Lângă falsitatea prozei, M. crede – cum am văzut – ca și Marin Mincu de astăzi în șansa fragmentarismului notelor de jurnal [...].

O posibilă cheie pentru *Intermezzo* este pasajul despre *Memoires d'un fou*, pagini autobiografice ale lui Flaubert, „materie primă“ pentru *Educația sentimentală* [...]. M. se regăsește în acel „text de o autenticitate extraordinară“ [...], semnalizând faptul că *Intermezzo* poate fi interpretat ca o *Educație sentimentală* rămasă la stadiul eboșelor „autenticiste“ [...]. Speculație interesantă, în urma căreia se poate ajunge la o discuție despre raportul dintre proza tradițională și cea a secolului XX, cu deschidere spre evoluția de ansamblu a artelor moderne.

Alt punct de interes al romanului l-ar fi putut constitui ambiguizarea raporturilor tradiționale din câmpul narativ, cele dintre autor, narator, personaj și cititor. Sunt câteva – dar prea

palide – sugestii pe această linie: naratorul s-ar putea substitui personajului și viceversa („mai bine mă substitui lui, îl distrug, îl scot din text, dar este la fel de posibil să mă distrugă el pe mine“ etc., p. 16), un pasaj al „Vocii naratorului“ e scris chiar din perspectiva lui M. (p. 154), o rocadă s-ar putea face și între personaj și cititor („personajul nu are nici o aptitudine, nici o calitate; este chiar omul fără calități, care mai poate fi numit și cititor“, p. 417), după cum e imposibil ca inițiala M. să fi fost aleasă la întâmplare de către autorul M.M.! [...]

„Sfârșitul posibil“ al romanului bruschează cu bune efecte calmul de până atunci al curgerii celor două jurnale, deja trecute peste pragul prolixității. Sugerată într-un sens prea vag, „metafizic“, încă din primul pasaj al jurnalului lui A. („Trebuie să scriu pentru că viața mea [...] se poate opri aici, acum, peste trei zile...“, p. 42), numită într-un sens ce părea figurat, legat de statutul mortificant al textului față de palpitul vieții („Ea nu a murit sau nu a murit de tot; el stă închis între patru pereți și citește tot ce este în legătură cu ea și cu el, o face să trăiască în jurnalul ei, în jurnalul lui [...]. Moarta din text e vie: învie de atâtea ori în lectură“, p. 406), sugerată din nou prin „suspendarea“ scrisorilor trimise lui M. [...], vestea morții Aurei e un eveniment – totuși – neașteptat, care tensionează retroactiv întreg romanul. Descris de narator la fel ca în „începutul posibil“, M. primește vestea la telefon și citește o ultimă scrisoare de la A., încheiată cu avertismentul că o va primi „când eu nu voi mai fi“ [...]. Scena are un dramatism reținut, bine fixat în pagină grație scriiturii aparent pulverizate, așadar aparent „obiective“. O a doua parabolă a oglinzii vorbește despre curgerea rapidă și poate că absurdă a timpului [...]. Ultimele rânduri ale romanului arată că jurnalul lui M. continuă să se scrie. Personajul deschide un caiet și notează: „A murit. Nu se poate să fi murit. Nu avea dreptul să moară. Dar dacă nu a murit?!“ (p. 417). Bineînțeles că n-a murit, căci – nu-i așa? – „Moarta din text e vie: învie de atâtea ori în lectură“!... Romanul mergea și înaintea finalului spre concluzii triste: toate „dramele“ sentimentale contabilizate de A. în jurnal duseseră la o golire sufletească („M-am educat atât de mult să joc bărbații pe degete, încât am ajuns o mașină

de debitat vorbe goale, o mașină fără suflet“, p. 379), toată poza intelectuală a lui M. dusese la o frigiditate a trăirii, mărturisită indirect de întregul lui jurnal. Moartea Aurei agravează această stare de eșec. Eșec care ajunsese să fie chiar și al literaturii, din moment ce M. descoperise că firul temei „autenticității“ și a „trădării“ vieții prin scris duce la urmă la concluzia că „Discursul perfect autentic este discursul fără cuvinte“ (p. 383). Nu trebuie pierdut din vedere nici faptul că *Intermezzo* ascunde o enigmă: nu știm ce se va fi petrecut între oficializarea legăturii celor doi, rezultat – și acesta – al toanelor lui M. (stârnit de un coleg, replicase: „Facem pariu că, dacă vreau, mă pot însura chiar mâine?“, p. 348), și momentul morții Aurei. Romanul creează sugestia unei relații reciproc „devoratoare“, în ton cu sfârșitul tragic al eroinei.

O recapitulare: atmosferă vie a Bucureștiului licean și studențesc, personaje interesante, construite prin împletirea a două teme mari într-o scriitură inteligentă, obsedată de propria-i „autenticitate“, jocuri textuale și autoreferențiale, ironie și gravitate, lecturi și sensibilitate cenzurată, plus un final foarte bun, cu însemnate resurse de redimensionare a întregului; dar și: lungimi nejustificate, prețiozități inutile, ceva exces în poza trufașă a personajului principal și în cea ironică a naratorului. Important e că *Intermezzo* are, dincolo de defecte, substanță reală și rezistă la analiză. Romanul ar putea fi și psihanalizat, pornind de la indicarea repetată a unui „arhetip“ al iubirii lui M. („Eu nu o iubesc decât pe E.“ etc.); e vorba despre E., colegă în anii de școală („Mă obsedează E.“) și văzând – poate – în moartea Aurei o sublimare erotică („puteam să alunec: bluza sfâșiată, piatra, sânul aderând amoros la stânca muntelui dur; nu-mi trebuia decât o clipă de amețeală“ etc. din ultima scrisoare către M., p. 410; vezi și toată simbolistica muntelui). Cântărind plusurile și minusurile, romanul se dovedește substanțial, dar pare construit în grabă, cu mai mult orgoliu decât minuție. Calitățile sale ar justifica (așa cum se întâmplă în cazul puținor cărți!) o rescriere atentă la lungimi, la stil [...]. Condensat și controlat în detaliu, *Intermezzo* ar putea fi la a doua ediție un foarte bun roman, important între cărțile „noilor prozatori“ de după 1980. Un roman

care să fie – ei, da! – așa cum și-l dorește orgoliosul prozator Marin Mincu: „un reper esențial în existența mea“ (din același interviu).

Viața românească, nr. 12, 1985

Constantin Pricop: *Un roman*

Un roman interesant, primit de câțiva recenzenți cu nedrept amplificate reticențe, este *Intermezzo*, de Marin Mincu. Cartea merită să fie cercetată nu numai ca realizare în sine, ci și pentru felul în care sunt puse probleme de ultimă oră ale romanului. Punctul de plecare, dezvăluit în *Un început posibil de roman*, precum și alte câteva scurte inserturi sunt clar exprimate, textualiste („pot spune și eu că literatura este cea care face viața, și nu viața literatura, cum se considera“). Romanul, alcătuit în principal din două jurnale – cel al lui M. și cel al lui A. –, ar vrea să ne convingă, după tezele programatice, că e credibil nu pentru că jurnalele par a fi reale, ci pentru că realitatea ar fi produsă de ele. [...] În fond, indepedența textului care se scrie, folosindu-l pe autor ca pe un... pix sau ca pe o mașină de scris, aduce aminte de apologia personajelor care, altădată, aveau atâta energie și personalitate, încât luau acțiunea pe cont propriu, punându-i pe bieții autori să le urmeze, deposedați de puterile lor dictatoriale (e suficient să-i amintim aici pe Unamuno și Pirandello). Cu tot aerul de ariditate neo-pozitivistă și în spatele mai noii concepții se furișează credința, pusă în valoare de romantici, potrivit căreia forțe exterioare transcend voința autorului – altfel, acesta e un om ca oricare altul (deși teoriile recente mută aceste forțe din sfera inefabilului în aceea a „mecanicii“ implacabile a limbajului).

Dar nu discutarea literarității și literalității îi asigură autorului (Marin Mincu poate avea, bănuiesc, o tresărire: „când spun *eu*, nu știu dacă o spun în calitate de autor, actor, personaj, instanță auctorială etc.“) un loc între romancierii de astăzi (alt semn de neîncredere: „dar de ce să fie un roman, poate fi orice altceva,

un dosar de scrisori, o mapă de fotografii, biletele de la cunoștințe, jurnale intime sau mai puțin intime, simple note de lectură, *collages* din toate acestea la un loc etc."). Modernitatea acestei narațiuni, vom vedea mai încolo, stă în altceva. Pentru că, de când lumea, autorul n-a mai voit să fie autor, ci martor întâmplător al unor evenimente, descoperitor al unor însemnări aparținând altora, legatar al unor documente străine, cititor care dă în rafturile prăfuite ale bibliotecii peste o lucrare de nimeni cunoscută etc. și, în consecință, ceea ce ne oferă el nu mai vrea să fie ficțiune, ci document, fapt luat din realitate, înscris autentic abia modificat la transcriere etc., etc.

O diferență de mentalitate între vechii și noii inovatori există însă și, de la ea începând, se conturează originalitatea romancierului de astăzi. Dacă altădată el o făcea pe nevinovatul (poza intrând în regula jocului), acum el mărturisește de la început conștiința artificiului, a convențiilor, dă pe față lupta lui cu acestea, își prezintă mijloacele contraofensive.

Deși plecând de la o cu totul altă ideologie literară, există în *Intermezzo*, de pildă, puncte de atingere cu literatura autenticității, preconizată în perioada dintre războaie. Autenticitatea era căutată, însă, atunci, pentru a apropia romanul de viață; acum, pentru a demonstra că discursul romanesc dă naștere vieții.

Cele două jurnale care compun romanul sunt scoase parcă dintr-un scrin (nu se precizează culoarea...) – în care au zăcut de când le-au deschis ultima dată posesorii lor – în chiar clipa transcrierii. Autorul ni-l și înfățișează, cu obiectivitatea cinematografică a noului roman, pe narator făcând asemenea operații. Numai că nu aceste descrieri „obiective" conving, cum nici teoretizările, ci textele jurnalelor. Puțin importă dacă ele sunt sau nu reale (romanul, croit cu generozitate, e în stare să mistuie orice materie primă; dar are legile lui în ce privește autenticitatea și uneori chiar texte reproduse cu exactitate și bifate pe fișe bibliografice apar, din punct de vedere romanesc, ca fiind... false). Jurnalele lui A. și M., indiferent dacă au fost scrise de Marin Mincu, de narator, de personajele înseși, sunt convingătoare. Partiturile, credibile, sunt susținute cu virtuozitate, în game distincte.

Pe A. o putem urmări în însemnările sale de pe la vârsta de 14 ani până la tribulațiile tinerei studente cu o conștiință scindată de neadaptarea iluziilor la realitate. Personalitatea ei, ca și aceea a lui M., de altfel, e puternică, bine conturată, „adevărată", în pofida teoriilor textualiste care văd în personaj numai o funcție a textului. Stilistic, cele două fragmente sunt perfect adecvate profilurilor eroilor. La A. predomină instinctul, ea se vrea mereu învingătoare, pune în mișcare, în adolescență, o serie întreagă de cabale pe măsura vârstei pentru a se resemna, în cele din urmă, să plutească pe valurile care o poartă. Viața celor din jur îi subminează singurătatea în care crede a descoperi un semn de putere, dar pe care n-o poate susține. Însemnările ei cuprind, ca și cele ale lui M., o atmosferă și un timp cu relief istoric. Destinul lui A. se dizolvă treptat în acela al unei generații. Voința de independență e mereu contrazisă de o realitate pe care n-o înțelege întotdeauna, pentru că o vrea redusă la punctul ei de vedere. Datele mărunte compun cotidianul și, în tot, o devenire, puțin spectaculoasă, dar adevărată.

Montajul jurnalelor e făcut cu abilitate. În cazul lui A., participăm la etapele formării unei individualități, ilustrată cronologic, în cel al lui M., cunoaștem o personalitate formată în linii generale, care, pentru a ne apare mai limpede, e completată de numeroase incursiuni în trecut. M. e de cu totul altă factură, cu „genialitatea" și „demonismul" lui precoce și cu maniile lui de a generaliza și a „filosofa". N. Manolescu crede că, psihologic, personajul ar fi fals, arătând la o vârstă prea tânără trăsături care se cristalizează numai după o anumită experiență. În ce mă privește, mi se pare că, dimpotrivă, gustul pentru livresc, teoretizările, uneori bombastice și iritante, exhibarea derizoriului (chiar în ce-l privește) îi precizează fără echivoc vârsta. [...] Scepticismul, fronda și neîncrederea cu care primește valorile garantate, iconoclastia fără țintă precisă, voința și superbia etalate cu ostentație sunt tocmai atributele unei vârste imature. Intoxicat de livresc, de o cultură încă neasimilată în întregime, M. crede că lumea se reduce la convingerile sale. Luciditatea incontestabilă nu-l ferește de gratuitățile uneori puerile ale tinereții. El e mai atras de cărți decât

de oameni, imaginându-și că, renunțând la aceștia, va ajunge mai repede la esența vieții. Figura îi este alcătuită dintr-o serie de „poze" ale gravității, fără ca artificialitatea să-i acopere totuși în întregime personalitatea. Nu vorbește la telefon, pentru că, nevăzând figura interlocutorului, „nu poate verifica și anticipa" (or, orice individ cu anume experiență știe să deosebească nuanțele chiar într-o astfel de convorbire); îi umblă prin minte ideea pactului cu diavolul, de parcă de-abia ar fi terminat de citit *Doctor Faustus*; face un tur de forță citindu-l pe Shakespeare de la un capăt la altul, fără oprire, ca și cum ar fi pus un pariu că e în stare să mănânce nu știu câte farfurii cu macaroane ; fuge de dragostea lui A. deoarece i se pare că ea l-ar face mai vulnerabil și l-ar pune în inferioritate; se căsătorește peste noapte – gesturile gratuite îi îmbogățesc panoplia de atitudini „ca la carte". Până și erotismul, una dintre obsesiile vârstei, se manifestă, prin recul, plauzibil în încercarea de a înlocui senzualitatea din viață cu aceea a discursului (influență vădit barthesiană). Pe un bărbat, toate aceste experiențe l-ar pune într-o lumină ridicolă, pe un tânăr lipsit de experiență, gata să exagereze și să absolutizeze, îl așază de îndată într-o galerie de eroi literari.

Trăsătura dominantă a lui M. este, spuneam, luciditatea. Ea nu-l poate feri, neasociată cu o exactă cunoaștere a vieții, de atiudini donquijotești, dar îi lasă deschise porțile autoanalizei. M. este genul de tânăr care, cu anii, va constata nemulțumit că proiectele i se realizează numai în parte și va fi convins că insuccesul se datorează adversității celorlalți. Grandoarea visurilor spulberate va scoate la lumină un tip resentimentar – însă, spre deosebire de A., nu va înceta nici o clipă să lupte, trăind certitudinea că rațiunea sa va fi în stare să izbândească.

Personajul e profund înrudit cu acelea ale lui Anton Holban – tineri frământându-se la nesfârșit, închiși în cercul vicios al autoanalizei. M. nu dă examen la electrotehnică, alegând filologia pentru că, la respectiva facultate, va întâlni mai multe... fete. Alt gest de imatur orgoliu. Dar acest Don Juan e prea cerebral pentru a se bucura într-adevăr de cuceririle sale. El contemplă și se contemplă în împrejurările cele mai intime. Sterilitatea afectivă îl face să pară cinic – dar nu despre cinism e vorba, cât despre neputința de a ieși de sub fascinația unor idei „mimate", „jucate".

Ca și la Anton Holban, experiențele erotice degenerează în introspecții obsedante, deformând realitatea.

Finele cărții, așa cum s-a remarcat, aduce cu sfârșitul din *O moarte care nu dovedește nimic*. Analogia n-a fost dusă, din păcate, cum s-ar fi cerut, mai departe. Și nu e vorba aici numai despre asemănări privind construcția celor două cărți. (Și într-un loc, și în altul acțiunea e în mică măsură „dramatizată", recurgându-se la jurnale, rememorări, autoscopii, relatări ale unor martori. Motivul, în ambele romane, se desfășoară liniar, prezentând cazul unor iubiri dezabuzate. Și într-un caz, și în altul, e vorba despre reconstituirea unor evenimente consumate a căror importanță e dată de producerea ireparabilului. În amândouă cărțile, bărbatul are o alcătuire sufletească precisă, femeia devenind un personaj secundar, un pretext al reacțiilor primului. De fiecare dată, femeile sunt niște „victime", ele nu sunt în stare să acționeze, să ia destinul pe umerii lor ș.a.m.d.)

Aminteam de conștiința artificiilor puse în joc de fiecare roman, conștiință prezentă la autorul postmodernist. El poate folosi artificiile, dar nu va scăpa ocazia să-l facă pe cititorul avertizat să simtă că el, autorul, și-a pierdut iluzia că trucurile ar putea fi luate ca realitate. Așa se întâmplă în *Numele trandafirului*. Jocul, recunoscut ca atare, trebuie pus în valoare cu maximă virtuozitate. Scriitorul nu inventează decât detalii – știe că, altfel, repetă o poveste cunoscută, scrisă de mai multe ori înainte. Romancierul nu mai născocește, ci rescrie, trăgându-și parcă justificările din celebra povestire a lui Borges.

În *Intermezzo*-ul lui Marin Mincu nu se întâmplă altfel. Impresia finală e că este „rescris" un roman, unul dintre cele cu anume notorietate în literatura română. Personajele trăiesc în alt timp istoric, au alte chipuri, accentele cad altfel – dar ele repetă, în esență, același story. Textul dă naștere realității, dar nu unei realități din viață, ci realității unei alte cărți. O carte rescrie altă carte, îi aduce cititorului alte iluzii și alte dezamăgiri – povestea rămâne, în fond, mereu aceeași. În acest sens, experiența lui Marin Mincu mi se pare demnă de tot interesul.

Convorbiri literare, nr. 3, 1985, p. 11

Nicolae Manolescu: *Romanele criticilor*

Molima romanului bântuie printre criticii literari. *Intermezzo* al lui Marin Mincu este al treilea roman scris de un critic de care mă ocup în ultimele săptămâni. Ar fi interesant să vedem dacă romanele criticilor seamănă între ele. Minus tema erotică (și încă!), nu există cine știe ce legătură între *Intermezzo* și *Caiet pentru*... al lui Alexandru George. În schimb, cu *Un Burgtheater provincial* al lui Livius Ciocârlie are destule puncte comune. Apărute cam odată, nu despre influență poate fi vorba, și faptul e cu atât mai instructiv. Trecând peste detalii, în cel puțin două privințe, aceste romane merită să stea alături: ele se recomandă ca fiind scrise de un autor-cititor și pretind că apelează la documente autentice. Iată, de exemplu, ce afirmă Marin Mincu la paginile 154-155: „Nu fac altceva decât lectură; nu pot interveni ca un autor balzacian, spre a canaliza discursul, în vederea unei unice perspective. Ca și acel pictor care se uită în oglindă când pictează *Las Meniñas*, nu adaug nimic, nu sunt subiectiv, nu vreau să-mi aduc aminte de nimic în plus; eu copiez doar ceea ce-mi oferă documentele (jurnale, tăieturi, scrisori, bilețele intime [...], citate din memorie, panseuri, bancuri, copii după natură, copii după cultură, anunțuri, știri mărunte, cronici, registre, procese-verbale etc.)".

Cele două jurnale intime, ce reprezintă mai mult de nouăzeci la sută din text, se află prinse în rama unor considerații atribuite „naratorului" sau „lectorului". Aceste voci intervin de câteva ori și în interiorul textului. Ele ne furnizează majoritatea (și, în orice caz, cele mai importante) opiniilor despre roman ale autorului însuși. Acest aspect este esențial, căci *Intermezzo* mi se pare mai interesant ca metaroman decât ca roman nefictiv, documentar. Marin Mincu își valorifică din plin experiența critică. Principala trăsătură o constituie relativizarea voită a tehnicii romanești și chiar a noțiunii ca atare de *roman*. Atât începutul, cât și finalul sunt, în vederile autorului, „posibile". El mizează pe un text epic deschis la ambele capete, comportând mai multe soluții, după cum e citit. Un soi de *opera aperta*. Primele și ultimele zece pagini sunt, de aceea, instructive și nu lipsite de un anumit

umor, superior „tehnic“. Naratorul se uită peste umărul personajului său, care cotrobăie prin scrisori, fotografii și caiete. Nu vedem niciodată fața personajului, care se deplasează prin cameră, fumează, citește, ba chiar, la sfârșit de tot, scrie două rânduri într-un caiet. Raportul dintre narator și acest personaj este sursa multor observații despre proză. Ironia este evidentă: „V-ați dat seama, iubiți cetitori, parantezele acestea nu au decât rolul de a ne face din când în când cu ochiul, într-o dulce familiaritate...“. Teoria cheamă practica. Între două gesturi ale personajului, naratorul descrie pe o întreagă pagină o scrumieră de Limoges, oarecum în felul în care Robbe-Grillet descria cafetiera din *Le Mannequin*. Jocul intertextual e, firește, deliberat, cum va fi și în final, unde naratorul e cu ochii mereu ațintiți asupra personajului [...].

Marin Mincu a contat foarte mult pe cruzimea autoscopică a jurnalului lui M., care conține remarci ale autorului despre sine de o mare directețe. M. pare a se fi livrat trup și suflet. N-avem în literatura română multe asemenea dovezi de sinceritate, dacă exceptăm proza intimistă a anilor '30. Dar pe alocuri tocmai sinceritatea aceasta devine suspectă, dacă ne gândim că autorul jurnalului are în jur de douăzeci de ani și că, în general, la vârsta respectivă, orice tânăr urmărește a lăsa despre el o imagine avantajoasă. Abia la maturitate (și nici atunci, uneori!) descoperim în introspecție voluptatea puțintel masochistă a adevărului. Sinceritățile la care se dedă autorul jurnalului sunt neverosimile, „adulte“ și mai ales demonstrative artistic. N-aș vrea să se deducă de aici că neg posibilitatea ca, în anumite cazuri, un adolescent să fie perfect sincer cu sine și deopotrivă lucid: nu latura psihologică o pun în discuție, ci pe aceea literară; jurnalul lui M. poate fi psihologic valabil, dar artistic el este în mare măsură fals. Autorul romanului vrea să dovedească, folosind jurnalul lui M., o teză: și dacă există o certitudine în jurnal, multe lucruri reale, teza, la fel de sigur, nu aparține autorului jurnalului, ci autorului romanului.

România literară, nr. 6, 7 februarie 1985

Cornel Moraru: *Pradă textului*

Este cunoscut faptul că programul literar al lui Marin Mincu implică traversarea simultană a mai multor genuri, afirmându-se până în prezent ca poet, critic, teoretician literar și traducător. Este rândul acum a se încerca în roman și o face cu multă dezinvoltură. Își asumă fără sfială acest risc. Autorul știe destul și despre viață, și despre tehnicile narative moderne, pentru a nu se angaja în producerea unei scrieri „naive". Romanul *Intermezzo* [...] vine mai ales după șocul semiotic resimțit din plin în unele poeme sau în eseul dedicat textualizării poetice la Ion Barbu. Cartea trebuie receptată exact în prelungirea acestei convertiri, poate cu o ușoară deplasare de accent: de la „pradă realului" la „pradă textului".

Romanul unește, într-adevăr, ideea programatică de text și notația confesivă, prelucrată sub formă de jurnal. Confesivă, dar nu sentimentală. De la început, autorul construiește „în contradicție absolută cu sentimentul" (citându-l pe Kierkegaard), având orgoliul de nimic limitat de a nu se exprima decât pe sine însuși, în fiecare însemnare: „Ceea ce caut eu în cuvânt este răspunsul celuilalt. Problema mea este tot ceea ce mă constituie ca subiect" (Lacan). Este limpede că Marin Mincu scrie o proză de tip autoreferențial. Nu trebuie să citești printre rânduri ca să-i descoperi prezența masivă peste tot: o prezență pur textuală. Citind romanul, avem impresia că ne aflăm în fața unui pariu al autorului cu sine și cu critica. Să primim provocarea ca pe un gest de sinceritate. Oricum, șansa e de partea sa, a celui care riscă mai mult. Iată încă un avertisment: „Oricine va putea citi în aceste pagini tot atâtea romane câte poate trăi el însuși în ipostaza naratorului-lector, dar nu este exclus să nu fie apt să citească nici unul". Înseamnă că s-a schimbat ceva esențial în însuși raportul de forțe: cel care pune condiții este romancierul, nu cititorul. Li s-ar putea reproșa la amândoi că au o mentalitate de critic.

Șansa adevărată a lui Marin Mincu e că trezirea vocației de romancier coincide cu momentul de vârf al biografiei scriitoricești („*Nel mezzo del cammin di nostra vita*"). De aici se

întoarce el în trecut, asupra anilor de adolescență și studenție, anii formației spirituale. Intenția e de a sonda în adâncime dacă a rămas sau nu mereu identic cu sine. Răspunsul nu putea fi decât afirmativ. N-am folosit întâmplător mai înainte versul lui Dante. Sugestia am găsit-o în text. Mergând mai departe, ideea ar fi că, de fiecare dată, are de străbătut, în sens inițiatic, o *selva oscura* pe traiectul devenirii sinelui autentic. Dificultatea vine de acolo că romanul lui Mincu nu prezintă simple secvențe de viață, ca un jurnal obișnuit, ci un destin, nu un personaj comun, ci un creator de excepție. Problematica însăși, mai mult decât inovația textuală, ne lasă un gust aparte, insolit, vizând cu precădere nașterea instinctului auctorial la un tânăr deosebit de înzestrat. Pe alocuri, mai cochetează discret cu ideea romantică de geniu. Marin Preda credea că nimeni nu se naște pentru a fi scriitor. Eroul lui Mincu, un autentic *alter ego*, ilustrează cu totul altceva. „Viața mea e lectura", afirma într-un loc și ar fi putut continua prea bine: „Viața mea e deprinderea de a scrie". Actul creator se golește treptat de orice miracol: e numai îndârjire și sfidare, cu convingerea precoce că exiști doar atât cât scrii. Document substanțial de viață spirituală (destul de agitată), *Intermezzo* atrage atenția înainte de toate prin originalitatea construcției epice. Autorul nu se dă în lături să experimenteze noi modalități de expresie, cu sugestii din experiența criticii sale textualizante. Procedeele s-au mai folosit la noi în genul scurt, dar nu în roman. Marin Mincu ne propune în cele din urmă un model propriu de metaroman, conform cu regulile statornicite aiurea și totuși inimitabil. Pe scurt, reușește să pună față în față două jurnale, diferențiate cu oarecare ostentație polemică, făcându-le să interfereze și să se reflecte textual unul în altul.

„Jurnalul lui A." este jurnalul trăirii primare, în timp ce „Jurnalul lui M." este jurnalul trăirii autentice. Distincție esențială, din punctul nostru de vedere. Primul se desfășoară previzibil, în strictă succesiune cronologică a însemnării. E plin de clișee, de naivități, literaturizează. Eroina trăiește din senzații. Al doilea face abstracție de cronologie. Eul, de astă dată, trăiește în unitate cu sine, în perspectiva absolutului. Retrospectiva în scris permite autoanaliza lucidă, severă, viața trecută fiind interpretată acum

ca un „posibil itinerar amoros“, odată cu probele succesive ale devenirii spirituale. Fragmentarismul notației convine metodei autenticiste, evidențiază concentrarea de sens pe spații mici și poezia imanentă a ideilor. Se face simțită la tot pasul polemica autorului cu ceea ce el numește proză mimetică: „Probabil că limbajul este insuficient spre a exprima ceea ce este mai autentic în mine; el, limbajul, se adaptează repede la canoanele unei retorici sau alteia și se vorbește pe sine, iar nu pe tine. De aceea, mă plictisește ambiția romancierului mimetic de a-și închipui că el creează lumea din nou“. În totul, „Jurnalul lui M.“ are sens de sine stătător, pe când „Jurnalul lui A.“ e numai termen de contrast (dar la fel de necesar în economia întregului, bazat pe denivelări de text semnificative). Legătura dintre jurnale o realizează practic scrisorile. Precizăm că relația erotică ce-i apropie pe protagoniști nu apropie și textele lor. Acestea comunică strict la nivel intertextual, în actul lecturii. Procedeul ține de o anume practică semnificantă în roman, producătoare de autenticitate.

Dar denivelarea textuală despre care vorbeam continuă prin „vocea naratorului“ și „vocea lectorială“ introduse deliberat în roman. Dacă scrisorile au același registru stilistic ca „Jurnalul lui A.“, *vocile* ni se par identice cu „Jurnalul lui M.“; dispare și mai mult distanța dintre autor și posibilul său personaj. Unitatea cărții nu mai poate fi pusă la îndoială. Autorul recitește și scrie. Personajele citesc sau scriu și ele. Realitatea brută, în afara faptului de a citi și a scrie, aproape că nu mai există. Totul se resoarbe în realitatea unică a textului, singura de fapt care contează. Viața însăși este privită, în cele din urmă, ca text: „Ideal ar fi să nu scrii decât ceea ce este scris: nu ai face altceva decât să te lași scris de textul care s-a acumulat în tine și care nu găsește decât o supapă de expresie. Convenționalitatea limbajelor artificiale îndepărtează de acest text originar, a cărui schemă trebuie să fie genuină, nemaiîncercată“.

Deși e nevoie de un efort special pentru a-l recepta în întregime, romanul place și dincolo de rațiunea lui teoretică. De remarcat înainte de toate dinamismul scrisului lui Marin Mincu: intuitiv și decis. „Jurnalul lui M.“ este mai mult un jurnal de idei, descriind destule situații tari, violente și cu pagini de erotism și

pamflet, care mai destind strategia epică atât de încordată. Creatorului de atmosferă îi datorăm amintirea unor cursuri (Vianu, Călinescu), seminare cu pasionante înfruntări de opinii, evocarea vieții studențești de cămin („conventul de la Matei Basarab"), a bibliotecii sau a orașului. Dintre toate, se detașează întâlnirea cu Marin Preda, având semnificație de simbol. Ca incitant document de generație, trecând peste unele „excese", *Intermezzo* poate fi așezat alături de *Cai sălbatici*, romanul lui Radu Mareș. Doar problema libertății e pusă în alți termeni la Marin Mincu. Textul său e mai abrupt, fragmentar, deși atât de penetrant. Eroul, la rândul său, pare construit programatic pe schema faustică, parcurgând un „itinerar amoros", în sensul în care până la urmă „cultura se întoarce către natură spre a supraviețui". Din orgoliu și talent, se simte de la început un ales. N-are părinți spirituali, ca și eroii lui Radu Mareș, dar nici nu-i caută. Călinescu e mentorul ideal și idealizat, în afara oricărui contact direct. Apoi, de la „simpatia pentru Mephisto", se ajunge la o demonie a lecturii și scrisului. *Educația sentimentală*, erotica sunt asimilate tot fausticului. Am mai amintit înainte probele la care se supune pe parcurs: înotul (la limita rezistenței fizice), erosul, muntele, textul însuși. Totul pe viață și pe moarte, contribuind esențial la constituirea eului propriu. Cred că aici trebuie căutat sensul adevărat al autenticității la Marin Mincu, ca o sublimare „textuală" a faptului primar de viață. În sfârșit, tonul se menține tot timpul grav până la tragism, limitat numai de aspectul parodic, datorat viziunii intertextuale la nivelul întregului.

Un Marin Mincu romancier era greu de anticipat cu ani în urmă. Poate că și acum cei obișnuiți cu poetul și criticul literar au fost surprinși de apariția cărții. Să fie vorba oare despre un nou Marin Mincu? Nu, desigur. Ni se relevă mai degrabă o nouă fațetă a talentului său puternic, capabil de sinteze dintre cele mai îndrăznețe; ca unul care, de fiecare dată, joacă totul pe o singură *carte*, la risc.

Vatra, nr. 5, mai 1985

Radu G. Țeposu: *Spre roman*

Modelul mai îndepărtat al prozei lui Marin Mincu din *Intermezzo* [...] este romanul-reportaj, așa cum îl aflăm în viziunea unor Truman Capote ori Dos Passos: aglomerare de scrisori, pagini de jurnal, fragmente de texte desprinse din cărți, reproduceri de elemente grafice, legate între ele prin intervenția lucidă a scriitorului (scriptorului, zic semiologii), care e și un competent teoretician al literaturii, dedat cu subtilitățile textualizării ale prozei autoreferențiale. Marin Mincu împinge însă mai departe experiența romanescă de la care pleacă, pentru a construi o imagine, mai degrabă teoretică, asupra mecanismelor epice, răsturnând perspectiva tradițională; nu chipul mimetic al realității contează în acest caz, ci modul cum se corporalizează textul, cum prinde el contur în actul scrierii [...].

Intermezzo folosește ca materie epică două jurnale: cel al lui M., bărbat zvelt, mizantrop, genialoid, egoist, mare devorator de cărți, și un altul, al lui A., adolescentă chinuită de iubiri neîmplinite, patinatoare pătimașă și ambițioasă, sfâșiată între jocul dragostei și jocul cu muntele, apoi, după ce devine studentă, poetă și alpinistă, fascinată de amorul năvalnic pentru M. Cele două jurnale (primul din perioada studenției, al doilea din vremea liceului și, mai apoi, din timpul facultății, când destinele celor doi se întâlnesc) se intersectează pe tot parcursul romanului, fiind unite prin depozițiile teoretizante ale naratorului și ale lectorului, în fapt, trucuri romanești prin care autorul încearcă să dea coerență cărții. Dacă jurnalul lui M. creează un personaj, cu tot cabotinismul lui amuzant, cel al lui A. e cu totul lipsit de valoare literară, acesta nefiind decât o lungă lamentație de obârșie empirică. Mi se va reproșa probabil că avem de-a face cu o formă de autenticitate, cu un document și că nu acesta trebuie judecat, ci felul cum el se preface într-un text secund, acela al romanului. Nu e cazul să reiau acum discuția, deja falacioasă, despre autenticitate în literatură, însă trebuie să observ că prima parte a confesiunilor lui A., și cea mai întinsă, aceea din perioada liceului, e cu totul gratuită în economia cărții, întrucât nu servește

nici ideea, nici metoda. Abia din momentul în care însemnările celor doi se aplică pe o realitate comună, *Intermezzo* crește în interes, căci putem urmări aproape aceleași fapte relatate din unghiuri diferite. Cu adevărat, procesul textualizării de-abia de aici capătă consistență, restul nefiind decât niște preparative.

Dar, întrucât nu atât calitatea informației pusă în joc interesează, cât metamorfozele celor două texte în drumul lor spre roman, practica semnificantă, adică, nu e de mirare că cele mai bune pagini le dă Marin Mincu în capitolele teoretice („Un început posibil de roman" și „Un posibil sfârșit de roman"), în care naratorul se autosupraveghează, ironizând toate clișeele consacrate ale genului, dând cu tifla cititorului dornic de identificare, de iluzii. Aici, prozatorul izbutește să prindă în aceeași frază fragmentul de real și reflectarea lui simultană în text. Așadar, procesul constituirii propriu-zise a textului.

Flacăra, nr. 49, 6 decembrie 1985

Emilia Parpală : *Romanul postmodernist*

Semantic, antiromanul *Intermezzo* [...] rezidă în joncțiunea contrapunctică a două teme : 1. o temă metatextuală, motivantă, în care criticul Marin Mincu face dovada aptitudinilor sale de vulgarizator (în sens non-peiorativ) al unor locuri comune din teoria textului ; 2. o temă a realului recuperat în/ca text, sub unghiul autenticității. Dacă în 1. decisivă este producția, consecutivă varietății scriiturilor și lecturilor posibile, în 2, perspectiva este mimetică, imitativă, semnele având un grad minim de emancipare față de obiect. Funcția poetică va fi, teoretic, subordonată funcției referențiale : „încerc să scap de literaritate și să mă apropii mai mult de *literalitatea* personajului, îl spionez pas cu pas" (p. 15). Practic, poeticitatea irupe în mai multe secvențe, contrazicând fericit punctul de vedere teoretic ce echivalează *scriitura* cu *lectura* unor tipuri de discurs pur, neafectate de artificiul retoric – „să scrii un roman citindu-l!" (p. 17). Marin Mincu își declară aderența la un tip de structură epică non-progresivă, bazată pe o sintaxă

a alternării, contrastului și recurenței unor *fragmente* excerptate din coduri diferite: „la revedere, ne mai vedem la sfârșitul lecturii, era să spun «la sfârșitul ro...», dar de ce să fie un roman, poate fi orice altceva, un dosar de scrisori, o mapă de fotografii, bilețele de la cunoștințe, jurnale intime sau mai puțin intime, simple note de lectură, *collages* din toate acestea la un loc" (p. 17). Acest diagnostic nu va fi contrazis de „roman".

Pe axa *res-verba*, atitudinile lui Marin Mincu sunt contradictorii; se afirmă, pe de o parte, imperativul supunerii la real și rostire – „orice discurs intermediat de cuvântul scris falsifică" (p. 335) –, pe de altă parte, se precizează că „doar cuvântul material, el este viu, se reîntregește, se umflă de viață"; de aceea, „literatura este cea care face viața, și nu viața literatura, cum se consideră; toți oamenii imită ceea ce citesc" (p. 15).

După cum există o subordonare a scriiturii în raport cu celelalte coduri, tot astfel există o supraordonare a *lecturii* (polivalente) în raport cu scriitura = act de închidere, de mortificare a existenței. Pentru această izotopie a lecturii, ni se oferă, ca interpretant, un motto din J. Lacan, „Ceea ce caut eu în cuvânt este răspunsul celuilalt". În „romanul" lui Marin Mincu, lecturile suferă o derivare în lanț: naratorul își scrie romanul citind alternativ două jurnale complementare și contradictorii („Jurnalul lui M." și „Jurnalul lui A.", principiu masculin și, respectiv, feminin, ambii studenți la filologie); în fragmentele tipografiate cursiv, *naratorul* descrie un *personaj* care citește „Jurnalul lui A.", reconstituind un alt sens al vieții și morții ei. Multipla oglindire, moștenire a „specularității" din romanul lui Camil Petrescu, determină ambiguitatea rolurilor: „când spun «eu», nu știu dacă o fac în calitate de autor, actor, personaj, instanță auctorială etc." (p. 15). În ciuda poeticii explicite, a precauțiilor teoretice decelate pe toată suprafața „romanului", în ciuda polemicii cu scriitura, lectura tradițională și a pledoariei pentru modernitate, *Intermezzo* lasă impresia unui produs hibrid, în care clasicismul a fost tulburat de artificiile retoricii baroce și moderniste. Să ne explicăm: macrostructurile limitrofe, „Un început posibil de roman" și „Un posibil sfârșit de roman", constituie cadrul (metalingvistic) al povestirii în ramă, tip *Decameronul*. Ordonată cronologic (între

1959 și 1965) în interiorul acestei rame, substanța epică a celor două jurnale se articulează în puncte de fugă rupte de intervenția vocilor („Vocea naratorului" și „Vocea lectorială"); textul exhibează nu numai mecanismele producerii, ci și ale receptării. Decodarea jurnalelor este facilitată de prezența unui moto împrumutat din S. Kierkegaard: înalt entropice, cele două personaje traversează o dialectică a stărilor paradoxale ale conștiinței, alternativele unui existențialism de sorginte expresionistă, ce aspiră la depășirea condiției medii.

Tehnica *mise-en-abîme* aglutinează, în jurnale, o substanță epică eterogenă: impresii din copilărie și adolescență, descrieri de locuri (Slatina, București), portrete (evocarea, de un crud lirism, a lui T. Vianu, M. Preda, G. Călinescu, a unor colegi și profesori), impresii de lectură și alte contacte culturale ce ar putea face obiectul unor studii de specialitate. Intertextualitatea funcționează, prin aluzii și lungi citate, pe spații extinse, de la Eminescu, Mateiu Caragiale, I. Barbu, la Mallarmé, Lampedusa, Flaubert, Wilde, Eco etc. M., personajul care domină acest eterogen material, este din speța romanticilor faustici, contaminat de orgolii egolatre și misogine, pur și intransigent, vital și reflexiv, aflat în stadiul estetic de afirmare a subiectivității.

Educația sentimentală ocupă în cele două jurnale un loc inegal; la M., performanțele senzoriale sunt subordonate reflexivității și distanțării; la A. (Aura, Aurora), patinatoare și apoi alpinistă, discursul amoros copleșește jurnalul. Dacă intenția lui Marin Mincu a fost aceea de a parodia acest tip de discurs kitsch, în care banalitatea și frivolitatea stau alături de formulări problematizante, absența indicilor de detașare, ca și prelungirea sa excesivă devin intrigante și obositoare. Punând semnul egalității între *deconstrucția semnului* și *construcția romanescă*, Marin Mincu face din A. o mașină analitică ce funcționează în gol, cu plăcerea de a da în spectacol o „filosofie" ce nu capătă substanță. Axa personalității se frânge în zigzagul vaselor comunicante; M. oscilează între cultură și erotism; A., între succesul sportiv și insuccesul erotic. Deși principiile masculin și feminin rămân, în misoginismul lui M., irevocabil separate, asperitățile opoziției se reduc spre finalul romanului într-un mod tipic barochismului.

Cartea lui Marin Mincu are meritul de a incomoda inerțiile narative, prin (re)punerea unor probleme de interes teoretic, într-o construcție integratoare, de incontestabilă originalitate. Trebuie precizat însă că maniera reflexivă este proprie romanului (post)modernist/semiotic, în care problema tehnicilor, a proceselor interne și a funcționării textuale prevalează asupra „conținutului" tradițional (*cf.* John Barth, „La littérature du renouvellement. La fiction postmoderniste", *Poétique*, nr. 48, 1981). La Marin Mincu, refuzul retoricii, al metaforei, în favoarea *metonimiei* (*patchwork*) – „eu copiez doar ceea ce-mi oferă documentele (jurnale, tăieturi, scrisori, bilețele intime, tăieturi de ziar, vederi, fotografii, citate din cărți, citate din memorie, panseuri, bancuri, copii după natură, copii după cultură, anunțuri, știri mărunte, cronici, registre, procese-verbale etc.") –, al simbolului în favoarea semnului, configurează o retorică a literalității cu consecințe negative asupra capacității de motivare reciprocă, de modelare implicită a temelor 1. – în care Marin Mincu este eclectic – și 2., în care exersează în manieră ironic-ludică. Marin Mincu este, fundamental, un teoretician, iar *Intermezzo*, ca tentativă de corporalizare a unor concepte, confirmă această vocație.

Ramuri, nr. 1 (259), 15 ianuarie 1986

Romul Munteanu: *Un ciclu romanesc narcisistic*

Prin romanul *Intermezzo*, Marin Mincu abandonează deliberat metoda mimetică a prozei tradiționale, optând pentru poetica fragmentului (a *intermezzo*-ului), ce mută accentul de pe intrigă și personaje pe actantul unic, investigat cu o *perspectivă slăbită*, specifică postmodernismului preconizat de esteticianul Gianni Vattimo. (A nu se eluda faptul esențial că, între 1974 și 1994, Marin Mincu este universitar în Italia, la Torino, Milano și Firenze, el fiind acela care introduce la noi poezia experimentalistă a *Novissimi*-lor și semiotica literară italiană.) În consens cu

preocupările postlacaniene de investigare a subiectului, în *Intermezzo* ni se prezintă o perspectivă unică a actantului scriptural, care acumulează concomitent atribuțiile de personaj, instanță auctorială și instanță lectorială. În același timp, prin poietica interstițială a fragmentului, se figurează noua topografie a textului narativ, și anume *alveolaritatea structurală* a acestuia; țesătura textuală, chiar la nivelul grafic al paginii, este un *ansamblu de plinuri și goluri*, de semne constituite și de ezitări lectoriale ce schimbă radical vechea retorică a romanului (înțeleasă ca un *continuum* al descrierii obiective a lumii) și, în concordanță cu noua structurare, este modificat (forțat să evolueze) și orizontul de așteptare al cititorului. Dar modificarea cea mai radicală derivă din instituirea practicii semnificante concepute diferit față de tradiția narativă, ca *autenticitate a scriiturii*. Această practică narativă a lui Marin Mincu înlocuiește mai vechea achiziție a generației lui Mircea Eliade, de *autenticitate a trăirii*. Este vorba aici despre un salt calitativ ce vizează mecanismele secrete ale actului literar: pentru a accede la straturile de profunzime ale *subiectului narant*, se recurge la nuditatea discursului diaristic. Prin tehnica jurnalului (folosită la noi de Camil Petrescu și Anton Holban, dar și de Ibrăileanu în *Adela*), se realizează implicarea directă în discurs a actantului; este un mod de a sugera că nu poate fi considerat autentic decât ceea ce e trăit ca *subiect viu* și verificarea autenticității trăirii nu se realizează altfel decât în gradul (mai mare sau mai redus) de *atingere a scriiturii*. Avem de-a face cu un nou tip de actant romanesc, ce trăiește și scrie simultan; acum, conform cu poietica lui Marin Mincu, nu cota de sinceritate în relatare contează, ci capacitatea de a accede la scriitură. Pentru a ilustra noua viziune romanescă, în *Intermezzo*, Marin Mincu convoacă la textuare doi actanți care își scriu separat „jurnalul". Există mai întâi „jurnalul" lui M., transcriind un traiect al scriiturii în care are loc o *slăbire* – la toate nivelele – a tuturor atributelor „tari" ce defineau vechiul concept de personaj masculin. Partitura lui M. este cea mai întinsă în economia romanului și se poate afirma că aceasta se situează în scriitura autentică, exemplificând chiar *substanța romanescului* (propus de Marin Mincu și la modul teoretic în

preocupările postlacaniene de investigare a subiectului, în *Intermezzo* ni se prezintă o perspectivă unică a actantului scriptural, care acumulează concomitent atribuțiile de personaj, instanță auctorială și instanță lectorială. În același timp, prin poietica interstițială a fragmentului, se figurează noua topografie a textului narativ, și anume *alveolaritatea structurală* a acestuia; țesătura textuală, chiar la nivelul grafic al paginii, este un *ansamblu de plinuri și goluri*, de semne constituite și de ezitări lectoriale ce schimbă radical vechea retorică a romanului (înțeleasă ca un *continuum* al descrierii obiective a lumii) și, în concordanță cu noua structurare, este modificat (forțat să evolueze) și orizontul de așteptare al cititorului. Dar modificarea cea mai radicală derivă din instituirea practicii semnificante concepute diferit față de tradiția narativă, ca *autenticitate a scriiturii*. Această practică narativă a lui Marin Mincu înlocuiește mai vechea achiziție a generației lui Mircea Eliade, de *autenticitate a trăirii*. Este vorba aici despre un salt calitativ ce vizează mecanismele secrete ale actului literar: pentru a accede la straturile de profunzime ale *subiectului narant*, se recurge la nuditatea discursului diaristic. Prin tehnica jurnalului (folosită la noi de Camil Petrescu și Anton Holban, dar și de Ibrăileanu în *Adela*), se realizează implicarea directă în discurs a actantului; este un mod de a sugera că nu poate fi considerat autentic decât ceea ce e trăit ca *subiect viu* și verificarea autenticității trăirii nu se realizează altfel decât în gradul (mai mare sau mai redus) de *atingere a scriiturii*. Avem de-a face cu un nou tip de actant romanesc, ce trăiește și scrie simultan; acum, conform cu poietica lui Marin Mincu, nu cota de sinceritate în relatare contează, ci capacitatea de a accede la scriitură. Pentru a ilustra noua viziune romanescă, în *Intermezzo*, Marin Mincu convoacă la textuare doi actanți care își scriu separat „jurnalul". Există mai întâi „jurnalul" lui M., transcriind un traiect al scriiturii în care are loc o *slăbire* – la toate nivelele – a tuturor atributelor „tari" ce defineau vechiul concept de personaj masculin. Partitura lui M. este cea mai întinsă în economia romanului și se poate afirma că aceasta se situează în scriitura autentică, exemplificând chiar *substanța romanescului* (propus de Marin Mincu și la modul teoretic în

numeroase *inserții metatextuale* și autoreferențiale, cuprinse în traiectul alveolar al textului tipărit). Cealaltă partitură, a personajului feminin („Jurnalul lui A."), nu vizează scriitura, ci doar *descrie* cu „sinceritate" un scenariu derizoriu al cotidianității. Cele două entități scripturale se autodefinesc opozitiv; M. experimentează trăirea pentru a o transgresa în *scriitură*, pe când A. își scrie jurnalul patetic/amorf pentru a-și augmenta propria-i *existență*. În „jurnalul" lui M., (re)trăirea autoscopică întreține permanent tensiunea autocunoașterii; aici, autoreflexivitatea și autoreferențialitatea cenzurează pulsiunile corporale și reglează actul scriiturii. În jurnalul „personajului" feminin primează tribulațiile existențiale directe, pe când în cel masculin se poate decela o obsesie textualizantă. Dacă se întrevede o intrigă amoroasă, aceasta se înscrie în rama textuării gidiene a lui Anton Holban, cu care polemizează implicit chiar prin dâra parodiantă ce se sugerează în metatext. Dincolo de *poietica* aceasta deliberată, Marin Mincu construiește un spațiu romanesc, pulsând de vitalitate, în care tehnica experimentalistă este stăpânită cu suplețe. Oricum, apariția primului volum din *Intermezzo* în 1984 a fost receptată imediat de către critică (Nicolae Manolescu, Cornel Moraru, Constantin Pricop, Ion Bogdan Lefter) ca un avanpost al *postmodernismului textualist*, prin care se dinamitau vechile tehnici ale retoricii mimetice. Cele două secvențe ce deschid și închid textul („Un început posibil de roman" și „Un posibil sfârșit de roman") anunță programatic că „metoda" și „materia" romanului sunt aleatorii, depinzând de perspectiva textualizantă adoptată. În fiecare dintre acestea se descrie câte o fotografie (ce-i reprezintă pe cei doi protagoniști) prin procedeul gidian (*mise en abîme*); Marin Mincu introduce în pagina romanului și două desene enigmatice care ar trebui să sugereze niște semnale ale autoreferențialității textualiste. Procedeul acesta inedit nu a mai fost uzitat până la el de alt romancier actual. Pe de altă parte, microsecvențele ce însumează materia romanescă participă la coerența ansamblului, dar în același timp au fiecare o autonomie estetică; ele sunt părți constituente ale țesăturii narative care comunică sens și luate separat. Textul romanului este astfel construit ca „operă deschisă": el poate fi întrerupt și reluat de

oriunde, poate fi citit chiar de la sfârșit către început fără să-și diminueze *tensiunea semiotică*. Dimpotrivă, printr-o lectură zigzagată, încrucișată, inversată, acest tip de discurs romanesc pare să-și sporească autenticitatea. Prin deschiderea acestei serii de anvergură, Marin Mincu ambiționează să-și croiască un drum propriu în romanul românesc actual.

Prefață la ediția a II-a, Editura Gramar, colecția „100+1 capodopere ale romanului românesc", București, 2000

Cuprins

Un început posibil de roman 7
Jurnalul lui M. 19
Jurnalul lui A. 42
Jurnalul lui M. 50
Jurnalul lui A. 112
Jurnalul lui M. 122
Jurnalul lui A. 145
Jurnalul lui M. 156
Jurnalul lui A. 176
Jurnalul lui M. 199
Jurnalul lui A. 220
Jurnalul lui M. 235
Jurnalul lui A. 259
Jurnalul lui M. 286
Jurnalul lui A. 316
Jurnalul lui M. 337
Jurnalul lui A. 367
Jurnalul lui M. 384
Un posibil sfârșit de roman 415

Jurnal de monstru (Bogdan-Alexandru Stănescu) 421
Referințe critice selective 427
Un roman non-fictiv ? (Ioan Buduca) 427
Jurnale, scrisori și-un narator (Ioan Bogdan Lefter) 430
Un roman (Constantin Pricop) 437
Romanele criticilor (Nicolae Manolescu) 442
Pradă textului (Cornel Moraru) 444
Spre roman (Radu G. Țeposu) 448
Romanul postmodernist (Emilia Parpală) 449
Un ciclu romanesc narcisistic (Romul Munteanu) 452

Fiction Ltd

Mircea Nedelciu, Adriana Babeți, Mircea Mihăieș,
Femeia în roșu

Alexandru George, *Oameni și umbre, glasuri, tăceri*

Mihai Zamfir, *Fetița*

Ștefan Agopian, *Fric*

Norman Manea, *Întoarcerea huliganului*

Gabriela Adameșteanu, *Întâlnirea*

Ion Vianu, *Arhiva trădării și a mâniei: Caietele lui Ozias*

Gabriela Adameșteanu, *Dimineață pierdută*

Matei Călinescu, *Viața și opiniile lui Zacharias Lichter*

Dumitru Radu Popa, *Sabrina și alte suspiciuni*

Ștefan Agopian, *Tache de catifea*

Nicolae Breban, *Animale bolnave*

Mihai Zamfir, *Poveste de iarnă • Acasă*

Nora Iuga, *Sexagenara și tânărul*

Gabriela Melinescu, *Acasă printre străini*

Toma Pavel, *A șasea lumină*

Simona Popescu, *Exuvii*

Daniel Vighi, *Misterele Castelului Solitude sau despre singurătate la vreme de iarnă*

Gabriel Chifu, *Visul copilului care păşeşte pe zăpadă fără să lase urme sau Invizibilul, descriere amănunţită*
Sonia Larian, *Bietele corpuri*
Paul Goma, *Din calidor*
Augustin Buzura, *Feţele tăcerii*
Stelian Tănase, *Corpuri de iluminat*
Dora Pavel, *Agata murind*
Alexandru Ecovoiu, *Saludos*
Nichita Danilov, *Tălpi. Şotronul*
George Bălăiţă, *Lumea în două zile*
Marin Mincu, *Jurnalul lui Dracula*
Carmen Firan, *Caloriferistul şi nevasta hermeneutului*
Cătălin Dorian Florescu, *Vremea minunilor*
Ruxandra Cesereanu, *Nebulon*
Ioan T. Morar, *Lindenfeld*
Alexandru Ecovoiu, *Ordinea*
Norman Manea, *Fericirea obligatorie*
Ştefan Agopian, *Tobit*
Gheorghe Schwartz, *Cei O Sută. Axa lumii*
Marin Mincu, *Moartea la Tomis. Jurnalul lui Ovidiu*
Alexandru Ecovoiu, *Sigma*
Nichita Danilov, *Maşa şi Extraterestrul*
Ştefan Agopian, *Sara*
Dora Pavel, *Captivul*
Gabriela Melinescu, *Ghetele fericirii. Nuvele*
Herta Müller, *Animalul inimii*
Richard Wagner, *Catrafuse*
Ion Vianu, *Arhiva trădării şi a mâniei: Vasiliu, foi volante*
Norman Manea, *Întoarcerea huliganului* (ediţia a II-a)
Mihai Zamfir, *Se înnoptează. Se lasă ceaţă*
Cătălin Dorian Florescu, *Drumul scurt spre casă*

Ioan T. Morar, *Lindenfeld* (ediția a II-a)
Ion Manolescu, *Derapaj*
Marin Mincu, *Intermezzo*

În pregătire:

Norman Manea, *Plicul negru*
Petru Cimpoeșu, *Povestea marelui brigand*
Stelian Țurlea, *Darul Ioanei*

„În consens cu preocupările postlacaniene de investigare a subiectului, în *Intermezzo* ni se prezintă o perspectivă unică a actantului scriptural, care acumulează concomitent atribuţiile de personaj, instanţă auctorială şi instanţă lectorială. În acelaşi timp, prin poietica interstiţială a fragmentului, se figurează noua topografie a textului narativ, şi anume *alveolaritatea structurală* a acestuia; ţesătura textuală, chiar la nivelul grafic al paginii, este un *ansamblu de plinuri şi goluri*, de semne constituite şi de ezitări lectoriale ce schimbă radical vechea retorică a romanului (înţeleasă ca un *continuum* al descrierii obiective a lumii) şi, în concordanţă cu noua structurare, este modificat (forţat să evolueze) şi orizontul de aşteptare al cititorului.“

Romul Munteanu

Fiction Ltd

„Avem de-a face în *Intermezzo* cu un duel agonic între două monstruozităţi, cea a femeii şi cea a bărbatului; prima este devenire, se construieşte în contact cu alteritatea – mai precis, cu bărbaţii –, a doua se prezintă a fi matură din faşă, este de natură patologică, consecventă cu sine, în sensul seducătorului kierkegaardian, cel pentru care seducţia este pur act autotelic."

Bogdan-Alexandru Stănescu

„Citită fără prejudecăţi, *Intermezzo* se dovedeşte o carte cu adevărat de pionierat, în care pot fi descoperite multe dintre nucleele ce vor fi dezvoltate de prozatorii generaţiei '80, şi probabil cea mai tulburătoare (şi mai complexă) dintre scrierile lui Marin Mincu."

Octavian Soviany

„Promotorul principal al textualismului în România e Marin Mincu. Când se va face o istorie a acestor întâmplări ciudate pentru literatura română, se va vedea că textualismul rămâne cu un singur autor în România. Cu Marin Mincu. El are două cărţi care sunt pur şi simplu textualiste. Una de critică literară, care este o interpretare a lui Ion Barbu – una dintre cele mai interesante interpretări ale poeziei lui Ion Barbu din perspectivă semiotică –, şi cealaltă alcătuită din romanele lui."

Laurenţiu Ulici

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-0513-2

9 789734 605132

www.polirom.ro

Pe coperta: Felix Aftene, *Muza*